

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

HN 1TIJ L

KD 31665
of 25418

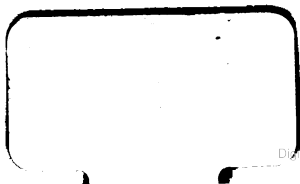
HARVARD COLLEGE LIBRARY

From the Library of

EDWARD KENNARD RAND

Class of 1894

Pope Professor of Latin, 1931-1945

Jessie M. Brown
1880

Edward Kennard Rand
"Kentucky", Cambridge.
November 29, 1902.

262

PLOTINI OPERA

RECOGNOVIT

ADOLPHUS KIRCHHOFF.

VOLUMEN I.

L I P S I A E

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLVI.

KD 31665

PRAEFATIO.

Plotinus Lycopolita, philosophus sectae, quae vulgo dicitur, Neoplatonicae facile princeps, librorum, quos conscripserat, mortuo se edendorum curam demandavit, quo vivus amico usus fuerat familiarissime, Porphyrio discipulo. quo munere ille strenue functus libros magistri quotquot ferebantur collegit, collectos ex argumentorum ordine in sex volumina disposuit novenas dissertationes complexa, unde enneadum nomen inditum percreebuit, dispositos recensuit, correxit, interpunxit, de universi operis consilio ac ratione exposuit in dissertatione de vita et scriptis Plotini, quam exemplis corporis Plotiniani praefigendam curavit. huius editionis ea fuit apud posteros auctoritas, ut, quum communi omnium usu fuisset comprobata, aliorum mox oblitteraret memoriam: quo factum est, ut per Byzantinorum manus tradita apographorum ope ad nostra tempora servata sit sola. exeunte autem seculo quinto decimo ferventibus Florentiae studiis Platonicis typis primum exscripta est e versione latina Marsilii Ficini, quem, licet plurimis in locis suas expresserit coniecturas, omnino tamen secutum constat librum eum, quem adhuc tenemus, Medicicum A. graeca primum prodire una cum versione Ficini Basileae a. 1580 apud Petrum Pernam, edita e libris tribus Italicis et uno Sambuci, quorum varietas in margine exhibetur enotata nec satis diligenter et cum editoris coniecturis saepissime permixta. quae editio quum et rara esset et mendis scateret typographicis nec non criticae artis plane esset rudis, operae sane pretium fecit, qui nostra memoria textum Plotini denuo a se recensitum Oxonii edidit tribus voluminibus a. 1835, Fr. Creuzerus. at, quamvis egregio instructus librorum mss. apparatu opus esset aggressus, ea tamen in illo fuit et Graecae linguae et artis criticae imperitia, ut pessime rem gessisse

communi omnium iudicetur sententia, quorum est aliquod harum rerum iudicium*). itaque ego abhinc annos novem novae editionis parandae cepi consilium, quae et posset legi et modico pretio nostratibus esset parabilis; cui editioni praelusi in 'specimine novae editionis operum Plotinianorum,' quod prodiit Berolini a. 1847. qua in dissertatione quum et errores editoris Oxoniensis castigaverim iusto quidem lenius, et de operis ratione disputaverim accuratius, nihil nunc habeo, quod addam, nisi hac edita recensione exsequi me esse conatum, quae illo in libro praestitutum me esse sponderam.

Itaque ordine librorum, quem instituerat Porphyrius numerorum, ut ipse profitetur, sectatus acumina, mutato singulos e temporum, quibus compositi sunt, ratione disposui; de qua dubitandi locus ut nullus sit relictus, effectum est eiusdem Porphyrii diligentia, quippe cuius ea de re disertum exstet testimonium: titulos librorum, utpote quos nullos possuisse ipsum Plotinum tradat Porphyrius, in marginem relegavi. qua re ne usus editionis impediatur, cautum est in marginibus notatis et enneadum Porphyrianarum et paginarum editionis principis numeris additaque in calce tabula synoptica conspectum editionum Porphyrianae et Basileensis cum nostra collatarum exhibente. textum constitui ad fidem optimorum librorum (Med. A, Marc. B, Darmstad. apud Creuzerum) adhibitis tamen etiam ceteris, quos ex illis non derivatos esse constat, ubicunque in locis corruptis ab interpolatorum tentaminibus liberi esse sunt visi. coniecturis aut meis aut aliorum in hoc scilicet scriptore cautius indulgendum nec tamen abstinendum prorsus iudicavi. itaque glossarum, quibus plurimis verba philosophi in libris feruntur obruta, satis magnum numerum eieci, lacunas librariorum socordia hic illic inflectas indicavi. quarum quae aliqua cum verj specie sup-

---

*) Ex Oxoniensi exemplo exscripta est editio novissima, quae nuper admodum prodiit Parisiis apud Didotum, quae quoad interpunctionem aliquantum, in ceteris nihil fere discrepat a textus Oxoniensis foeditate. ea quum serius in manus meas esset perlata, monendi sunt lectores me uti non potuisse nisi in extrema dissertatione de anima (n. XXVI).

pleri posse visae, redintegravi uncis tamen circumscriptis quaecunque addenda esse censui. quae autem praeterea in verbis philosophi contra libros mutanda fuerunt, eorum indicem infra subieci una cum glossematum et dittographiarum sordibus, quas in textu ipso reponere hominis non cauti magis visum, quam superstitiosi.

Vita. p. XX. τὸ ἐν ὑμῖν θεῖον] ἡμῖν Ciz. p. XXII. εἰς addendum vidit Dübnerus. εἰς εὐεπίγνωστον. p. XXV. λατρικὸν ἔσχεν ἕτερον] ἑταῖρον Nauckius. p. XXVI. πρᾶττω προιέναι μέλλων. τὸ γραφὲν μεταβαλεῖν] μεταλαβεῖν Dübnerus. ἃ ἐσκέπτετο. μεταβάλλειν] μεταλαβεῖν Nauckius. p. XXVII. Ποτάμων] Πολέμων Wyttenbachius. μεταποιούντος] μέτρα idem. p. XXVIII. καθαρὸν φησιν εὐρεῖν] φασιν Nauckius. p. XXIX. ἀνέχεσθαι ὁ δὲ ἔφη. φράζων καὶ τὸ συμπαθείας ἢ παραδόσεως. ἐμμέμικται. p. XXX. οὐκ ἀριθμητικόν] οὔτε Eudocia. p. XXXI. καὶ τῶν ἐν τοῖς συγγράμμασιν. fort. καὶ τῶν συγγραμμάτων. ὃ ἐπεγράψαμεν] ὃ ἐπέγραψε μὲν Nauckius. ἐς ἑαυτὸν φῆς] σεαυτὸν Wyttenbachius. p. XXXII. γεγονότας τοῦ Νουμηνίου] τὰ Westermannus. p. XXXIII. ἐποίησεν] ἐποίησα Marc. B. Mon. C. a correctore. τὴν τε παλαιὰν συνήθειαν] τὴν γε Toupius. αἰδοῦς ἄξια] ἄξιου Dübnerus. p. XXXVI. ἐλομένου. p. XXXVII. ὁ Ἡσίοδος λέγειν p. XXXVIII. ὀρθοπόρους Dübnerus. πωλεῖναι] πωλέαι Creuzerus. ἐμοῖο] ἐμοῖο Leid. ἐνάγοντι ἑαυτὸν] 'quum se attolleret' Ficinus. p. XXXIX. οἷς καὶ οἱ ἄλλοι θεῶ ἀρεστοὶ σύνεισι. εἰσὶ δὲ οὔτοι Nauckius. p. XLI. καὶ παρ' αὐτοῖς τὰ κατὰ] παρὰ τοῖς Dübnerus. p. XLII. αὐτῶν προσθεῖναι] αὐτῶ Nauckius. σημαίνει.

I. p. 1, 2. συνθέσεις ἐστὶ δὲ καὶ ἐν μουσικῇ καὶ ἀπάσῃ. p. 2, 13. ἡ ἀστραπή ἢ ἄστρα ὀραῖσθαι τῷ καλῶ. p. 3, 8. post προσλαβούσα glossa in libris: τὸ ἀνίλλεται ἢ καθυποκρίνεται, συστρέφεται. κυρίως δὲ τὸ ἀπαξιῶ. 28. ἐπ' αὐτὸ το κάλλος] αὐτοῦ Wyttenbachius. 30. δίδωσι τὸ αὐτό. p. 4, 1. θείων. 5. αὐτῇ. 13. οὖν καὶ αἰσθησις. p. 5, 18. μὴ τοῖς] τοῖς μὴ Dissenius. p. 6, 1. ὀρῶσι] ἐρῶσι ed. Bas. p. 7, 7. οὐδὲ — οὐδέ. 20. προσθήκη. 26. ἀναπεπλήσθαι δὲ τοῦ. p. 8, 10. ὃ δὲ ἐστὶν ὁ θάνατος χωρὶς.

18. fort. νοῦς δὲ τὸ καλόν καὶ παρὰ νοῦ. p. 10, 15. θεά-
σηται. 22. γνόντας. p. 11, 12. ἤ. 28. καθαρῶ] καθαρῶς
cod. Ciz. p. 12, 16. θεάσασθαι θεόν τε καὶ καλόν.

II. p. 14, 2. κατὰ accessit ex Eusebio. 29. τῇ ἐνώσει
λέγοι] λέγοι τῇ ἐνώσει Eusebius. p. 17, 3. τῶδὲ αὐτῶ.
6. ποιούσα additum a Stephano. 18. μὲν accessit ex Eusebio.
28. τῇ πρόσθεν] τῇ πρώτῃ Eusebius. 30. αὕτη. p. 18,
16. ὄντος. 21. ἔσται οὐδ' ἐφ' ἐκάτερα] οὐδ' om. Eusebius.
24. ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς] καὶ om. Eusebius. p. 19, 19. αὐ
accessit ex Eusebio. 29. μέρους additum ex Eusebio.
p. 20, 14. αἰσθητῶν] αἰσθημάτων Eusebius. 17. δὲ μένουσι]
δ' ἐμμενοῦσι Eusebius. 24. καὶ ἐκ τοῦ ἀλγεῖν καὶ ἐκ τῆς τοῦ
ἀλγεῖν] καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀλγεῖν Eusebius. p. 21, 4. γε acces-
sit ex Eusebio. 5. τὴν additum ex Eusebio. 29. ἔτι εἰ] ἐπεὶ
Eusebius. p. 22, 4. καθ' ἐν] καὶ ἐν Eusebius. 6. αὐτὸ
ἐκάστου. 17. ὄντος. 18 — p. 28, 16 quae uncis inclusa sunt
in libris hausta sunt ingenti, quam archetypum olim contraxe-
rat, lacuna. suppleta sunt quae deerant ex Eusebio, qui fe-
lici casu factum est ut praep. evang. XV. 22. III. p. 72 seqq.
Gaisf. hunc nostrum libellum integrum describendum sibi pu-
taverit ab initio usque ad ἀρμονία p. 26, 27, idemque ib. XV.
10. III. p. 48 seqq. cetera seorsim apposuerit inde ab τὸ δὲ
τῆς ἐντελεχείας p. 26, 28 usque ad μεταλαμβάνη p. 28, 17.
neque enim inter ἀρμονία et τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας desiderari
quidquam putaverim. cf. quae ipse infra de libri nostri argu-
mento prodit Plotinus p. 44, 8—13. 28. ψύχεος μίεροι.
p. 23, 10. καὶ ταῦτα τὰ σώματα. 14. ἅπαντα. p. 24, 24.
γὰρ φησι παράθεσιν. p. 25, 8—9. γιγνομένην. 17. ἐνεργεία
καὶ νοῦ γένοιτο. 32. τοῦτο γὰρ ἀρμονίαν τῶν. p. 26,
5. γινομένων. 15. τόδε. 20. ἀρμόσει. p. 27, 25. εἰ γὰρ
ἢ ἀρχή. p. 28, 3. ἄλλη γίνεται. 24. αὕτη] αὕτη cod.
Vat. 25. αὕτη. p. 29, 14. ἀπολωλεναί. p. 31, 4. ὄν]
ῶν codd. Marc. AD. 20. ὃ ζητοῦμεν ἢ ψυχὴ καὶ. 21. ὁμολο-
γοῦσιν. p. 32, 6. αὐτὸ ἐκάστου καὶ ἐξ ἀναμνήσεως. 10.
ἐνέργεια. 32. αὕτη. p. 33, 2—3. προελθοῦσα εἰς τὰ
ἐπὶ τὰδε νοῦ. 24. κερρατημένης] κερραμένης cod. Vat.

III. p. 35, 5. τοῦ τὰδε. 12. εὔρουσα sive εὔρους libri.
ἢ γυνή] ἢ γυνή cod. Mon. C. p. 37, 5. fort. τότε, ὅτε

γέγονε. 9. ἐπινοίας] ‘*inspiratione*’ Ficinus. 16. ἢ νοήσεσι ποιήσεσιν sive ἢ κινήσεσιν] ‘*facient*’ Ficinus. 32. ἀκολούθων.

p. 38, 2. 3. διοίκησιν αὐτοῦ τὰ μέρη. p. 39, 17. ἦδη.
31. ἰόντες sive ὄρωντες libri. p. 40, 5—6. προεῖποι. 17. ἢ ἐκάστου σχέσις ἐπὶ ἀστρων. 32. fort. ἔστωσαν δὲ οἱ ἀστέρες τοῦ σώματος. p. 41, 3. οὐχ ὅσα] ὅσα οὐ Orelli. p. 42, 31. ἢ γάρ] ἢ γὰρ Orelli. p. 44, 3—4. σπονδαίους πρᾶττειν καί.

IV. 24. ὄγκοι] οἱ ὄγκοι ed. Basil. p. 45, 24. τῶ ἄλλῳ πάσχειν. διό. p. 46, 21. αὐτῆς κατιδῶν εἴσεται. p. 47, 1. καὶ τὸ παρά. 9. πολλαὶ γε. 16—17. φήσουσι; τὸ δ’ ἠγεμονοῦν πηλίκῳ. p. 48, 4. καὶ τὰ ἐκ πολλῶν.

V. p. 54, 18. καὶ ὥσπερ ἔστιν ἄλλος. p. 55, 2. τῶν δὲ νοητῶν. 19. ἐν ὄν. p. 56, 1. πῦρ. p. 57, 1. ἢ δὲ ἐκ τύχης. 7. οὐσία καὶ νοερά. 28. ἢ μὲν. p. 58, 28. ὁ αὐτὸς ἀνθρώπος. 30. λεκτέον δέ.

VI. p. 61, 3. λείπεται δέ. 14. δοκῶ μοι. 30. ἐν νοητῶ] τῶ accessit ex Aenea Gazaao. p. 62, 28. κοσμοῦντος. 29. τὸ δὲ καθέκαστα] τοῦ δὲ ci. Creuzer. p. 64, 20. ὁ ἐὰν ἢ τῶν νοητῶν] ‘*entium*’ Ficinus. 22. αὐτὴν ὁ κοσμεῖ. p. 65, 26. ἔχει γάρ τι ἀεὶ] τι uncis inclusit Creuzer. p. 66, 19. αἰδίως. 20. προσόδω. p. 67, 3. κοσμήσει. 6. ἀγούσα. 25. ἰούσης. p. 68, 1. ἄμοιρον. 19. αὐτὴν ἑαυτῇ εἰ μῆ. p. 69, 4. δὲ] δὴ ci. Creuzer. 13. ὁ sive ἢ ἅμα libri. p. 70, 1. βούλεται] βουλεύεται ci. Creuzer. τὸ κάτω — τοῦ ὅλου.

VII. 13. τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου ἀναγομένου. p. 71, 26. τὰ ἐφεξῆς δεῖ δὴ καὶ τιμιώτατον εἶναι τὸ γεννώμενον. 28. αὐτὸ νοῦς. p. 72, 2. αὐτή. 9. ὁ νοῦς ουτος; 15. σὺν αἰσθήσει. 27. ἐνέργεια.

VIII. p. 76, 15. ἐκάστου. 20. μιᾶς ἢ μία. p. 77, 13. αὐτό. p. 78, 7. ὥστε τὸ ἐν ἔχει.

IX. p. 79, 16. ὄντως εἶναι τὸ μᾶλλον ἐν. 22—23. τὰ ἄλλα ἐστὶν ἕκαστα. p. 80, 22. πολλὰ μᾶλλον τὰ ὄντα ἂν εἶη. 28. ὥσπερ ἂν ἢ (sive εἰ ἢ) ὁ κόσμος libri. p. 81, 10. ἐκείνον] ἐκεῖνο Vat. 11. νοεῖν τε καὶ ἑαυτὸν καὶ νοεῖν ἑαυτὸν

ὄντα. 27. μόνην. p. 82, 7. ἀρχήν] ἀρχῆς Ficinus. 29.
 νοῦν οὔτε ψυχὴν p. 83, 32. δεξάμενον. p. 84, 6. παρών.
 p. 85, 8. ἔστι μὲν ὁ πρὸς τῷ. 14. μὴ δὲ ἐσκέδασται. 31.
 ἀρχαί. p. 86, 2. ταῦτα ὁμοίως αἰεὶ ἐκεῖνοις. 5. τιθέμε-
 νον. 14. αὐτόν. 16. ὅταν γὰρ ἂν αὐτὸν νοήσης. 19. ἐνι-
 κώτερον. 21. τὸ ἐν αὐτοῦ, ἐν οὐ μὴ θελή. p. 87, 7. διὰ
 τοῦτον δι' ὄν. 29. αὐτόν. 32. τὸ δέ. p. 88, 20. ἀφεμέ-
 νην. 31. νομίσασα] νομίσαντα Ficinus. p. 89, 12. τοῦτο
 22. καὶ ἔτι μᾶλλον καὶ ὅτι χωρισθεῖσαι. 25. τῷ σώματι.
 p. 90, 13. αὐτόν bis. 16. αὐτόν. 31. ἐν πνέομεν.
 p. 91, 7. μιμουμένον] μιμούμενον Ficinus. 19. ξρωτα ἔχει.
 ἐνταῦθα δὲ πάνδημος γίνεται· καὶ γάρ. 25. καλοῦ πρὸς
 καλόν. p. 92, 15. ἔχομεν. p. 93, 7. τότε.

X. p. 96, 20. τίς δῆ] δὲ Ciz. 22. σκοπεῖσθω δέ. 28.
 οὐρανὸς ἀμείνων. p. 98, 28. δέ. ταῦτῶ μὲν τούτῳ.
 p. 99, 4. παρ' αὐτῶ] παρ' αὐτῶν Eusebius. 11. ἀῤῥειν]
 αῤῥην Cyrillus. 20. ἐν τῷ αὐτῶ πάντα. p. 100, 8. ἐν πᾶσι.
 20. αὐτῆ] 'ipsa' Ficinus. 32. ἄμφω τὸ ἐν. p. 101, 24.
 ἀποδώσει] ἀποδόσει Vat. 24—25. τὸ οὖν γινόμενον ἐκείθεν.
 32. περὶ αὐτό] περὶ αὐτόν Eusebius. p. 102, 1. λαμ-
 πρὸν ὥσπερ περιθέον] λαμπρὸν φῶς περιθέον Eusebius.
 8. τοῦτο] τούτῳ Eusebius. 9. ὁ πλησίον] ὅ τι πλησίον Euse-
 bius. 13. μετ' αὐτόν] αὐτὸ Eusebius. 14. μετ' αὐτόν] αὐτὸ
 libri aliquot Eusebii. 15. ἐκεῖνον καὶ. ἐκεῖνος δέ. 21. ἐκεῖ-
 νον. 22. αὐτόν. αὐτόν. 28. λέγομεν εἶναι] εἶναι λέγομεν
 Eusebius et Theodoretus. p. 103, 15. ἐκεῖνος. 16. ἐκεῖ-
 νος. 19. ἐξ αὐτοῦ δὲ πάντα ἐν τοῖς οὖσιν ἂν ἦν· διό. 24.
 ἄξιός νοῦ τοῦ. 32. ἦ] ἦ Creuzerus. p. 104, 17. τὰ πάντα]
 τα om. Eusebius. 18. φησὶ γὰρ πρῶτα] φησὶ τὰ πρῶτα Euse-
 bius. 26. τὸν νοῦν τὴν ἰδέαν· ἐκ δὲ τοῦ] τὴν ἰδέαν om. Eu-
 sebius et Cyrillus. 30. πιστωσαμένοις] πιστωσαμένους Eu-
 sebius. p. 105, 3. καὶ ἀκίνητον δὲ λέγει. 4. ἐξάφων. 20.
 ὡς ὕλη. p. 106, 12. αὐτοῖς Πυθαγόρου. 14. ἐν αὐτοῖς
 αὐτῶν λόγοις. p. 107, 23. μὴ addidit Ficinus. p. 108, 2.
 οἱ ἂν] οἱ ἂν Vat. Marc. A. 7. ψυχὴ. 14. ζῶων] ζῶν
 Ficinus.

XI. 27. ἐνέδραμε. p. 109, 3. οὔτινος] οὔτινος Marc.
 A. 5. αὐτὸς οὐκ ἂν. 10. νοῦς οὔτος. 13. ὃν οἶον] ὢν

Mon. C. 15. ὡσπερ αὐτὸ αὐτοῦ πρότερον. 16. ψυχῆς] ψυχῆ Darmst. p. 110, 11. τῶν ἄνω.

XII. p. 112, 20. μεταβάλλει sive μεταβάλλοι libri. p. 113, 31. αὐτῇ sive αὐτοῖς libri. p. 114, 11. ὅδε ὁ κόσμος ci. Creuzerus. fort. ὁ ἐνταῦθα κόσμος. p. 115, 15. μίγμα ὕδωρ ποιῶν] ὕλην Steinhart. 24. ἀπολω οὔση. p. 116, 32. ἡ (sive ἧ) πάντη. p. 117, 23. αὐτό τι πηλίκον. p. 118, 23. κερωρισμένα. p. 119, 6. οὔκουν. 15. μῆξι τοῖς (sive τῆς)] τῇ ci. Creuzer. p. 121, 22. κενῶς] 'vacua' Ficinus. 24. γὰρ accessit e cod. Leid. p. 122, 31. αὐτῆς. p. 123, 21. ὄν τι ἔστι δύο. p. 125, 14. αὐτοῦ την φύσιν τοῦ ἀπείρου προσελθόν.

XIII. p. 127, 3. ὁ δὲ ἄλλως. 14. ὃ οὐ νοῦ ἔργον ἢ διάνοια, ἀλλά. 24. ἡ πᾶσα ψυχῆ. p. 128, 6. καὶ τούτου τὸ εἶδωλον. p. 129, 12. τῷ ἐνεργείᾳ παντί] τὸ Vat. 18. ἀλλ' οὐ θεοί. p. 130, 11. τετυχηκέναι εἶναι αὐτοῦ.

XIV. 25. καὶ τὸ πάντα. p. 132, 23. σώματος καὶ σφαιρικοῦ. 26. αὐτῆ ἔχει. p. 133, 30. οὔτω κινεῖται. 32. κινεῖται.

XV. 134, 6—7. οὔσα — οὔσα] οὔσαν — οὔσαν ed. Bas. 9. γεννᾷ γεννᾷ] γεννᾷ Marc. C. 13. οὔτω δῆ] δεῖ Marc. A. 18—19. τὴν τῇ τοῦ δυνάμει. 19. ὑποδοχῆν. p. 135, 13. καὶ τῆς ἡδονῆς. 30. ἡ] ἧ Marc. A. p. 136, 18. ταῖς δὲ ἄνω καὶ τοῖς κόσμον τῷ νοητῷ. 24. τί οὖν ἧ. p. 137, 7. καὶ εἰ τὸν βλον. 13. αὐτῷ. 16. οὐδέ. οὐδέ. p. 138, 17. τοῦτον. ταύτην. p. 139, 7. χρήσεται. 8. τὸ βέλτιον] βέλτιον ed. Bas. 18. καὶ ὡσπερ. 23. καὶ τὴν ἐκ τοῦ. 24. fort. τῇ ἐνταῦθα.

XVI. p. 140, 29. ταύτην.

XVII. p. 143, 10. fort. ἀλλ' οὐ ποιᾷς μᾶλλον. p. 144, 19. ἀναλλαγὴν] ἐναλλαγὴν tacite Creuzerus. p. 145, 6. τὸ δὲ σὺν ταύτῃ οὐσίαν ἢ εἶδος ἢ ἐνεργείαν.

XVIII. p. 147, 1. ἐνί] ἐνι expressit Ficinus. 29. ἡ ἐν ψυχῇ.

XIX. p. 149, 6. fort. ὡδε· [οὐδ']· εἴ τι. p. 150, 14. μὲν ὄντας] μένοντας Marinus et fortasse Porphyrius. 15. καὶ ὅλως

τὰ πάθη μετροῦσαι] μετροῦσαι om. Marinus. 17. καὶ τὸ μεμε-
 τρημένον. p. 151, 15. νοεῖται, νοεῖτε, νοεῖται τε libri. 26.
 ἢ δὲ ἀρετῆ. p. 152, 24. ἐπεὶ καὶ ταῖς ἐπιστήμαις] 'quoniam
 et scientiae' Ficinus. 31. συνάγουσαν πρὸς ἑαυτήν] πρὸς
 om. Porphyrius. 32. γε accessit e Porphyrio. p. 153, 15.
 προτυποῦς] προπετούς Porphyrius et Marinus. αὕτη.
 p. 154, 7. καὶ φρόνησις accessit e Porphyrio. 22. αὕτη. 24.
 ἀκολουθοῦσι] ἀντακολουθοῦσι Porphyrius. 25. πρὸ τῆς ἀρε-
 τῆς αἰ ἐν νῶ. 29. ἢ ἀυλότης] ἢ ταυτότης Porphyrius.

XX. p. 156, 4. fort. φιλοσόφου ἐφντεύθη ἢ μουσικοῦ
 coll. Platonis Phaedr. p. 248. 7. καθ' ἕνα sive καθ' ἕκαστον
 libri, καθ' ἕνα ἕκαστον Creuzerus. 24. καὶ τὸ εὖρουθμον.
 p. 157, 22. ἐνάρετον τὸ πρὸς τελείωσιν. p. 158, 11. γε τοῦ.
 p. 159, 7. αἶρει. 8. αἶρει.

XXII. p. 162, 21. τίς τι θεῖτο. p. 163, 16. πᾶν τὸ τοῦ
 μέρους. 21. αὐτῶ. p. 164, 20. αὐτῶ ἐθέλη] αὐτὸ Creuzerus
 in nott. p. 165, 26. ἐξ αὐτοῦ. γενόμενα ψυχὰς συμπλη-
 ροῦν. p. 166, 2. ἢ ὅλον sive εἰ ἢ ὅλον libri. 27. ἐκάστη.
 p. 167, 10. τὸ γὰρ πᾶν. 11. αὕτη. p. 169, 21. οὐκ ἔτι
 δέ. p. 170, 28. ἐν 'sive ἐν' πολλοῖς] ἐν ἐν πολλοῖς expres-
 sit Ficinus. 30. ἐν addidit Creuzer. 32. αὐτοῦ παντός.
 p. 171, 6. ὅπου δὴ δὲ τὸ τοιοῦτον. 30. καταλείπουσαι.
 p. 172, 26. καὶ οὐκέτι οὐδ' αὐτή. 28. ἔπειτα δὲ εἰ καθά-
 περ. p. 173, 18. γὰρ addidit Ficinus. 20. ἔστιν ἀφ' ἑαν-
 τοῦ. 32. εἰ μὲν ὁ ἰδρονθεὶς ἥλιος. p. 174, 21. οὐκοῦν.
 29. οἷς πάρεισι. p. 175, 7. ἐν ἀφωρισμένου] ἀφωρισμένῳ
 Darmst. a correctore. 22. αὐτῆς τῷ δέ. 23. μὴ μία τέταται.
 p. 176, 19. ἐλληλυθὸς δέ. 29. ἐκταθειδαν. p. 178, 3.
 εἶχεν] εἶχον Ficinus. p. 179, 15. ὑπ' ἀσθενείας τὸ σῶμα
 δορυβούμενον. p. 180, 21. τὸ τούτω. 29. ἦν] ἢ Ciz. Vat.
 p. 181, 1. ἐνεργῆ 2. αὐτῶ ἦν τῶ ἐπιστήμονι οὐ. 13. τό
 τε τὸ μέρος οὐσα. 19. καὶ ἀπέλθῃ. p. 182, 20. ἂν λέγεται
 boni, εἶναι λέγεται interpolati librorum. p. 183, 8. οὐ addi
 iussit Taylor. 19. ὑπ' αὐτῆς. 29. διῶσάναι. p. 186, 11.
 τὰ νοητὰ εἶναι εἰς ἕν. 28. αὐτό. αὐτὸ δὲ ἄνθρωπος.
 p. 187, 11. εἰς τὸ ἔξω πολλὰ κορυφήν. 26—27. οὐκ αὐτὸ
 δύσφραστον. p. 188, 12. στοιχελοῖς ὕλην ὑποβεβλημένην.
 13. πῦρ τὴν ὕλην οὐκ ἐγγενόμενον. 16. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος.

17. πῦρ ἡ ἰδέα ἐν πᾶσι. p. 189, 13. μὴ·addidit Ficinus.
 p. 190, 8. ὡς οὐσίας. 10. ἔξωθεν αὐτὸ πλήθος. 14. λόγον
 ἔχοντα. 14—15. καὶ τὸν περιέχοντα αὐτὸν εἶναι καὶ τὸν
 περιέχοντα αὐτὸν οὐδαμοῦ. 30. ὡς δύναται] δύναται Ciz.
 p. 191, 10. ἔν δεῖ εἰς τὸ αὐτό. 11. οὕτως ἐκείθεν. 18. καὶ
 ἄλλον addidit Ficinus. 25. δέ μοι. p. 192, 31. ἔτετρα.
 p. 193, 14—15. προσμένουσας] πρὸς μένουσαν Taylor.
 p. 194, 12. ἄλλον βλέπειν] ἄλλο Porphyrius. 17—18. ἐκ τοῦ
 παντός] ὄντος Porphyrius. 19. ἀλλὰ τοῦ μὴ παντός. 22. οὐκ
 ἦλθεν.

XXIII. p. 195, 4. νοεῖν. p. 196, 14. ἐπιβάλλον. 25.
 ἑαυτόν] ἑαυτὸ marg. ed. Bas. p. 197, 11. οὐδ' ὑπεστηκός]
 ὑπεστηκός ci. Creuzerus, de οὐδ' mutando nihil monens.
 ὑφ' ἑαυτοῦ] ἐφ' Vat. ἑαυτοῦ τὸ συγκείμενον ἐκ πολλῶν οὐ-
 δενὸς αὐτῶν ὑπόστασιν. 12. καθ' ἑαυτὸ οὐ δυναμένον.
 28. δεῖ καὶ ἐν ᾧ μετ' ἄλλον. 29. καθ' αὐτὸ τοῦτο ἀπλοῦν
 εἶναι. p. 198, 19. ἐφιέμενον. 29. βλέπων. ἐνεργοῦντα.
 ἑαυτόν. p. 199, 10—11. εἰ λάβοι πῶς ἐκ παντός τὸ νοοῦν
 σαφέστερον ὑπάρχει] τῶ νοοῦντι ci. Creuzer. 15. οὐ νεύει]
 μένει Taylor. 28. οὐθὲν ἕκαστον] οὐθ' ἐν Creuzer.

XXIV. p. 200, 13. κἂν αἰεὶ ἢ οὐδέποτε. 14. οὐ τῷ χρό-
 νῳ. 19. τι accessit e Simplicio. 26. γὰρ τὸ δυνάμει] τὸ om.
 Simplicius. p. 202, 18. ἔχειν] 'accipit' Ficinus.
 p. 203, 27. πάντα καὶ οὕτως. 32. ἀληθοῦς. p. 204, 11.
 ἢ μὲν δὴ] 'si' Ficinus. 15. πλειόνως καὶ μὴ ὄν. 22. οὐκοῦν
 ὅτι ἤδη δυνάμει ἤδη οὖν ἔστι. 28. οὐχ ἡ ὕλη.

XXV. p. 206, 13. ὑπολαβεῖν. 22. ἀνοίας] 'ignorantia'
 Ficinus. p. 208, 4. ἄνοιαν] 'inscitiam' Ficinus. 5. ἄνοιαν]
 'inscitiam' Ficinus. 11. ἢ] ἢ Par. A. 15. ἢ τὸ ἐπαλεῖν λό-
 γου. 30. οὐκοῦν. p. 209, 14. παρέχεσθαι. 15. οἷς ἂν ἢ.
 26. μὴ οὐ λέγειν. 30. λέγομεν. p. 211, 10. ἐπὶ τὸ δοξάζειν.
 24. αὐτὸ τε εἴπερ ἦν παθόντα ταῦτα. p. 212, 17. μου-
 σικῶς accessit e Porphyrio. 27. ἀπαθοῦς. 30. ἢ εἰ τὰ πάθη.
 p. 213, 11. τοῦ δὲ παθητικοῦ. p. 214, 5. τσῆδε] τσῆδε
 Ciz. Vat. 12. καὶ οὐκ ἐξ οὐκ. 23. ὁμολογεῖν. 24. θλίβοντα]
 μὴ θλίβοντα Marc. C. p. 215, 10. τῶνδε. p. 216, 6. fort.
 ἐπὶ τε τὰ ἐπὶ τῆ. 11. ἔτετρα. p. 217, 23. ἢ παρὰ τοῦ. 26.
 γίνηται] γένηται Ciz. Marc. C. p. 219, 19. ἀπειλημμένον ἢ

τοῖς. 29. αὐτὴ ἡ ποιότης. p. 220, 9. εἰ δὲ δεῖ] δὴ Marc. C. 32. τούτων τῶν εἰδῶν παρόντων. p. 221, 17. τὸ ἀσχερὰ εἶναι. 23. οἷόν τε παθούσης] οἷόν τι ci. Creuzer. p. 222, 14. ζητούσα] ζητῶν Ciz. a correctore. 22. ταύτης ταύτην] 'eius hoc pacto' Ficinus. p. 223, 22. εἰς σχῆμα. p. 224, 21. τηρεῖν ἐν ᾧ ἔστιν. 30. σωτηρίαν ἀνάγκη αὐτὴν μὴ μόνον. p. 225, 3. ὄτουσὺν ὑποδοχῇ. 10. ἐνορῶτο. p. 226, 22. τὰ ὄντα. p. 227, 16. ἀλλοτρίου. 18. μήτε τὸ εἰσιόν. 19. οὐδ'. 30. καίτοι αὐτὴν] καὶ τοιαύτην Vat. a correctore. p. 228, 1. ἢ ὡς πρὸς. 3. ἔχει δὲ δι' ὄτου. 11. καὶ μὲν τις. 28. σύμπασιν] σὺν πᾶσιν Creuzer. 32. οὕτως ὄντων. p. 229, 16. inter τὸ μέγεθος et οὐχ οὕτω μέγεθος in libris quae leguntur ἀλλὰ καὶ εἴ τι μίμημα αὐτῶν καὶ τούτου ἄμοιρον εἰς οἰκείωσιν εἶναι, delevi utpote librariorum errore repetita e cap. 13. p. 224. p. 230, 2. τοῦτο. 10. μεγεθύνεται δέ. 15. ὡς δονεῖ. 21. ἔστι] ἔστη ed. Bas. et Ficinus. 26. οὐδενός τε ἄλλου. p. 231, 13. οἰάπερ. 14. ἢ μὲν γε. 32. αὐτῇ] αὐτῇ Marc. C. p. 232, 21. συνημμέναις.

XXVI. p. 234, 25. ὅπερ ἐπὶ ἡμῶν] 'quemadmodum' Ficinus. 30. καὶ οὐκ ἄλλο τι. p. 235, 10. ἢ μή τις] 'quae' Ficinus. 25. ἐπιστήμης μέρος τὸ θεωρημα. ἐπὶ μὲν δὴ. 28. ὅλων ἔστιν εἶναι. p. 236, 16. οὐδ' ἄν. 18—19. εἰ μὴ ἀρχὴ τις] ἀρχὴν ci. Creuzer. 28. ἀφ' ἑαυτῆς. p. 237, 18. εἰς εἶδος πάντα δυνάμενον. 19. τῶν δὲ ὀργάνων. 20. δύνασθαι. δέξασθαι καὶ τὰ μὲν. p. 238, 13. εἴτε ἐξ] εἴτ' Vat. 24. τῆς μὲν οὖν. p. 239, 8. ἐν σώματι καὶ ἡ Σωκράτους ψυχῇ. 21. τῷ νῷ κατὰ τὰ αὐτὰ μερισθεῖσαι. p. 240, 3. ἢ μᾶλλον. p. 241, 11. ἢ ψυχῇ] ἢ accessit e Darmst. p. 242, 3. σώματα μὲν ἄν. 10. ἐκάστη. p. 243, 8. ἐπὶ τὰ σώματα εἰς τὰ σώματα. 23. ἢ. p. 244, 12. οὐδ' ἐνῆν (sive ἐν ἡν) ὅτε. 28. αὐτὸν αὐτῇ. p. 246, 6. εἰδῶλον] εἰδῶλων mrg. ed. Bas. p. 247, 13. ἡν δὴ νοῦς. 16. δὴ αὐτῇ. 26. καὶ εἰσὶ καὶ ὃ λέγονται. 27. αὐτῆς] αὐτοῖς Ciz. Marc. A. p. 248, 21. ο' κ ἐμμελῶς] οὐκ delevit Creuzerus Ficinum secutus. 22. ἡνιγμένους] ἡνιγμένως Ciz. Marc. A. 25. οὐς αἰ] ὡς Creuzer. p. 249, 2. εἴη] ἴη Vind. A. Marc. A. 9. ἐκεῖνο πᾶν. p. 250, 2. χρῆσαμένους. 16. ὁμοίαν. p. 251, 14. αἰτιῶν. p. 253, 26. περιστάσις εὐπορήσαι (sive εὐπο-

ροῦσαι). p. 254, 6. γινώσκουμεν. 23. ἀφικνεῖσθαι. 32. περὶ τὸ ἦπαρ ἢ ἐπιθυμία, τὸ δέ. p. 255, 1. καρδίαν ὁ θυμός, ὁ αὐτός. 4. οὐκέτι ταῦτα σώματι] ταῦτα non expressit Ficinus, uncis inclusit Creuzer. p. 256, 5—6. ἐναντιοῖτο αὐτῷ πρὸς τό. p. 257, 14. αὐτῷ ὁ κυβερνήτης, ὡς δέ] ὁ κυβερνήτης deletum auctore Batavo anonymo ap. Creuzerum in notis. 17. ἐκ τοῖς] ἐν τοῖς solus (?) Vat. 19. τοῦτο. 21. πρὸς τὸν οἶακα. 23. ἐθέλοι] ἐθέλη Med. B. 32. παρερῶει (sive παραρῶει). p. 258, 5. ἐπὶ παντός] τοῦ additum e Marc. A. p. 259, 24. ἀπερειδομένης] ἐναπερειδομένης Marc. A. ταύτης τῆς δυνάμεως. 31. ζέσει καρδία πεποληται. 32. in fronte capitis libri ad unum omnes ponunt haec: ἔχουσαι δὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν σωματικῶν κολάσεων ἔχουσιν, quae utpote e medio capite p. 260, 20. librariorum errore huc retracta quum vertendo non expressisset Ficinus eum secutus recte uncis coercuit Creuzer. p. 261, 8. εἰ δὲ ἐστι. 18. μένη] μὲν ἢ Ciz. et Med. A. a pr. manu. 20. μεταβάλλοντα αὐτόν. 25. ἦλθον] ἦλθεν mrg. ed. Bas. 30—31. ἠκούση τὸ δὲ καὶ ἐνεργεῖν. p. 262, 5. ἢ ante ἐκείνης inserunt libri interpolati, rectius ante ἢ λεγομένη Creuzer. 6. συναμφοτέρου τοῦ (sive τούτου) ζῴου. εἴτε γάρ. 11. ὥσπερ καὶ τὸ αἰσθανόμενον. 15. οὖν τὸ ζῶον τὸ συναμφοτέρου. p. 264, 22. ἢ ἄτε τοῦ βίου τούτου. p. 265, 11. ὦν. 27. παρ' αὐτοῦ. 28. ἠδεῖαν] 'non cognoscere' Ficinus, unde recte εἰδυῖαν Creuzer. p. 266, 27. παρὰ τοῦτο. 28. παραμένοι. p. 267, 2. αὐτῆς. 15. ἐπάγων. 24. ἐκάτερα] ἐκάτερά^{ων} Marc. B., ἐκάτερα Creuzer. 26. ἐκάτερα. 28. ἀμφοτέροις. διττά] διτταί Vat. Vind. A. p. 269, 3. ἀφιεῖς. p. 270, 7. ὀφθαλμῶ] ὀφθαλμῶν Ciz. 32. αὐτός τε τί ἐστίν. p. 272, 2. αὕτη (sive αὐτή) οὐ τῷ ἔχειν. 5. καὶ οὐχ οὕτω. 11. τρία] τρίτα ci. Creuzer. 19. εἰς ἄλλο. 23. εἶχε καὶ κεί ἢ δύναμις· ἢ δὲ ἐνέργεια. 25. ἢ ἴσως. 28. πρότερον ἢ ψυχῇ πρὶν ἐκεῖ. 31. μνήμη. p. 273, 4. λέγεται] 'licet dicere' Ficinus, unde λέγειν Creuzer. 6. ὥστε καὶ ἐγεῖραι ἐκεῖ. 16. ἄρα διὰ τῶν. 30—31. μεταβαλλούσας τὰς ψυχὰς ἔχοι. p. 274, 2. τῶν γε ἄλλων. 31. τὰ ἀνθρώπων sive τῶν ἀνθρώπων] τὰ τῶν ἀνθρώπων Creuzer. p. 275, 6. ἐνεργεστέρα] ἐναργεστέρα Vat. 12. μὴ δὲ διαφέρη] δὲ om. Vat. 16. αὐτῆς. 17. αὐτή, αὐτό, αὐτή ἢ libri. 25. γένηται. 31.

τῷ ἐν ὄρω. p. 276, 16. ζῶων] ζῶην Med. B. a correctore.
 20. ἰσαμένη. 21. τελεία ἢ] ἢ Vat. 22. τοιαύτη. p. 277,
 18. ἐν εἰδήσει. οὗτος. p. 278, 13. ἤδη πολλά] εἶδη mrg.
 ed. Bas. 20. βούλοιο. p. 279, 19. ἐκείνη. p. 280, 9.
 ἔσται οὐκ εἰδήσει. 14. τοῖς ποιούσι τοῖς πεπιστευκόσι.
 p. 281, 10. ἡ τοιαύτη] ἢ Marc. A. 23—24. ἡ μὲν γε. 23.
 φύσεως τύπου. 26. ἡ δὲ γέννα αὐτή. p. 282, 3. ἡ δὲ τι] δ'
 ἔτι Marc. A. 5. τοῦτο τὰ σώματα· τὰ δὲ ζῶα. 7. φωτὸς ἔχει
 ἀπελθόντος. 9. οἶον ὁ κινάμενος. 18. ἅπαντα τὰ εἰρη-
 μένα· εἰ γάρ. 20. τῇ ὑποστάσει. p. 283, 31. εἰ δὲ τὰγα-
 θόν. p. 284, 31. δοθεὶς τῷ ἀσθενῆς εἶναι. p. 285, 20
 —21. τῷ σώματι ἢ φύσις. ἢ καί. p. 286, 10. διαιρούμενον
 τε γάρ. 11. οὐδὲ τοῦτο οὐδὲ τὸ διαιρεῖσθαι. καὶ οὕτως.
 13. χρῆσάμενα τὸ ἐν τῷ. 24. τὸν ἄνω] τὸ Med. B. 31. αἰ-
 σθανομένης] αἰσθομένης Vind. A. Marc. A. 32. τὸ εἰς ὃ] τῷ
 Marc. A. p. 287, 4. τὸ μὴ] τῷ Vat. Marc. A. 5. τὸ] τῷ
 Creuzer. 6. τὸ ἐφεξῆς] τῷ Vat. Marc. A. 17. καὶ τὸ ἐν ὄφ-
 θαλμοῖς] κατὰ ci. Creuzer. p. 288, 32— p. 289, 1. ἂν τις
 πρὸς ἐπιθυμίαν ἴσως καὶ προθυμίαν, τὴν δέ. p. 289, 7.
 τὸ σωματικόν. 9. ἴσχειν. 15. προθέσθαι. 17. τὸ παρὰ
 φύσιν] τῷ Vat. Ciz. p. 290, 2. ἔλλαμψιν. 7. ἀπορεῖ sive
 ἀπορίαν libri. 32. τίνων οὖν αἰσθήσεις] αἰ addunt Marc. A.
 Vind. A. p. 291, 3. ἢ τοῦ φρονεῖν ἴσως γνώσις οἷς.
 p. 293, 6. ψυχὴ μὲν μόνη] ψυχῇ Marc. A. 17. οὕτω μῆτε ἐν
 χρεῖα. 24. ἐαυτόν. p. 294, 22. ἡμῖν. οὖσιν. 25. τῷ
 μέρει] τὸ Ciz. 27. ἀλλ' οὔτε ὅσιν. p. 295, 2. πῶς οὖν
 εὐεργετεῖ. 22. γευστῶν ἄλλοις ἢ ὅσα. 24. αὐτῆς. 29. ἢ ἐν
 πνεύματι. p. 296, 5—6. τὴν γεννητικὴν ἢ αὐτὴν τὴν γεν-
 νητικὴν ἢ ἐν αὐτῇ. p. 297, 29. νοοῦντες] νοσοῦντες Ciz.
 Vat. 31. μηνύουσι] μηνύουσι Vat. Marc. A. p. 298, 22—
 23. καὶ ἀλόγῳ ἀπαθεία. p. 302, 7. κατὰ θεὸν τὸν] θεῶν
 τῶν Vat. Marc. A. p. 303, 22. οὕτω τε γάρ. p. 304, 10.
 ὀντινοῦν] ὀντινωνοῦν Ciz. Vat. p. 305, 9. βλάπτει ἂν]
 'laeditur' Ficinus. 16. σώζεται καὶ καθ' ὅσον] καὶ delevit
 Villoison. p. 306, 19. συνεπομένου καὶ καμπτομένου.
 p. 308, 8. ἀλλὰ καὶ τῷ. 22. ἔχειν] ἔχει Vat. Marc. A.
 p. 309, 6. ἔχοντες] ἔχουσαι mrg. ed. Bas. 25. ἄλλων] ἄλλω
 Marc. A. Med. B. 28. δοῶ τι ἥλιος] ὁ accessit e Med. B.
 32. φρσικῆς. p. 310, 3. γενομένου] γενόμενα mrg. ed.

Bas. 7. παρὰ γὰρ τὸ τούτους] τὸ uncis inclusit Creuzer.
 p. 311, 6. δέ. 14. ἢ πῶς] ἢ Vat. Marc. A. 23. ζώντων.
 p. 312, 6. προσφέρων. 20. αὐτὸς γὰρ ἦν. 27. ἐκεῖνον] ἐκελ-
 νων ci. Creuzer. 29. χρῆ τά. 32. τὸ μὴ δύνασθαι] τῷ Marc.
 A. p. 313, 3. καὶ δὴ καὶ] δεῖ Ficinus et Villosion. 16.
 ὑποκειμένην πίστιν] 'natura' Ficinus, unde φύσιν Creuzer.
 22. καὶ μετέχοντος. 27. παρὰ τοὺς σπερματικούς αὐτοὺς λό-
 γους οὐδέ. 32— p. 314, 1. νομοθετοῦντος καὶ συνυφα-
 νοντος. p. 314, 9. ὁμοῦ ποιῶν. εἰ. 31. ἀλκῆ sive ἀλκῆς]
 ὀλκῆ ed. Paris. τέχνης. p. 315, 7. ἔλξειεν] ἔλξειεν Ciz.
 Vat. 10. ἐπῶδαῖς. 23. πρὸς ἄλλο] ἄλλον Vat. Marc. A.
 p. 316, 4. ὁ μηχανησάμενος] 'nequaquam' Ficinus. ἢ ἐλθεῖν.
 6. μετατιθέντι. 11. οὔτε ἐπινεύσεις. 14. ἢ μέρη] ἢ Vat.
 18. τέχνη] τέχναις ci. Creuzer. p. 317, 1. αὐτὸν sive
 αὐτῆν] αὐτὸ Creuzer. 2. αὐτὰ εἶναι τῷ τε. p. 318, 1.
 τῆς ἀπάτης δούσης. 3. μόνη δέ. p. 319, 19. μερῶν καὶ
 ζῶων ἦν. p. 321, 24. ταῦτα. 27. ἔσται ἢ πρὸς τὸ χρῶμα.
 p. 322, 1. τὸ πεφυκὸς πάσχειν ὁ ὀφθαλμὸς πάσχει. 13.
 οἶον αὐτὸ καὶ παθεῖν τι. p. 324, 9. οὐχ ἀφή. 11. μεταξὺ
 ἢ ὅτι. 12. ἐδέησε φωτὸς ἕως. τὸ γὰρ. 14. δὲ ἂν καί.
 17. ὄραῖν καὶ τὰς τούτων μορφὰς ὡσπερ. 24. φρυκτωριῶν]
 φρυκτωρίων Creuzer. p. 325, 3. συμπαθὲς τὸ ζῶον. 18.
 κατὰ γε τό. 28. αὐτὸ δὲ φῶς ἂν εἶη. p. 326, 11. εἰ μὲν
 τό] τῷ Darmst. 18. τοῦτο πόρρω. 23. πάσχειν ἢ καὶ ὀπασ-
 οῦν ἢ ὄψις διὰ τί. p. 327, 4. τὸ αἰσθητὸν τὸ χρῶμα ἢ
 χρῶμα. 10. τῆ ἀπὸ τοῦ] ὑπὸ Vat. 19. συμβαλλόντων.
 p. 328, 8. κάμψεις καὶ πρὸς ἄλληλα. p. 329, 14. τὸ φω-
 τεινόν] 'corporis luminosi' Ficinus. 23. οὐ πάθημα] οὐ Vat.
 p. 330, 23. ἀλλ' ἢ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν. 30. ὅλως φῶς τὸ
 ἐν. p. 322, 29. ταῦτα.

XXVII. p. 334, 9—10. οἱ κηροπλάσται ἢ κοροπλάσται
 (κοροπλάθαι pauci). 23. αὐτῆ. 29. ἢ μή. p. 335, 26. ὃ
 ἔστι τοῦτό ἐστι τὸ ποιεῖν αὐτῆ καὶ ὅσον ἔστι τοῦτό ἐστι τὸ
 ποιοῦν. ἔστι δέ. p. 336, 5—6. σιωπήσεις] 'interea me
 tacente' Ficinus. 16. ὡς ἢ μὲν sive ὡς μὲν ἢ] μὲν om. Ciz.
 22. ἀλλά] ἄλλα dubitanter Creuzer. 23. καὶ εἴτε τις.
 p. 337, 28. τὸ πρῶτον τὸ λογιστικὸν οὖν. 29. τὸ ἄνω. 31.
 πρόεισι γὰρ ἀεί. p. 338, 1. ἐᾶ τὸ πρότερον τὸ ἑαυτῆς.

5—6. τὴν ἀντήν. 18—19. διὰ τοῦτο δὲ ἢ καὶ διὰ τοῦτο πανταχοῦ. 23. ὡν εἶδον. p. 339, 18. ὅμως. p. 341, 1. οἱ ἐρωῶντες. 26. τάχα ἂν λέγοιμεν ἄνθρωποι, νοήσεων. p. 342, 2. αὐτὰ πολλά. 7. ἐθέλων ὡς βέλτιον. 8. οἶον γὰρ κύκλος. 26. τὸ οὕτως ἔν. p. 343, 13. πρὸς ὄν. 15. τὸ γὰρ πανταχοῦ. 17. ἢ καὶ μετὰ τῆς. 18. τῷ ἐρήμῳ] τοῦ ἐρήμου Vat. Mon. C. 23. κάκεινα εἰ ἐθέλει. 28. λείπει ἀνάγκη Med. A., quod post εἶναι l. 29. insertum in Darmst. et editione Bas. malim ἔχοι· [δεῖ δὲ] ἔκ τινος. p. 344, 31. τὸ πλήθος τῆς ζωῆς ἐξ οὗ. p. 345, 5. τόδε. p. 346, 7. τοῦ μὲν εἶδους. 22. fort. μένταν ἔχοι.

Corrigenda.

p. 6, 8. τί. p. 19, 26. tollatur colon post εἶς. 27. post γίνεσθαι adde colon. p. 21, 31. ἀμεγέθων. p. 22, 18. ἀρεταί. p. 34, 10. pro ὄντως lege οὕτως. p. 130, 22—23. mallet sic interpunctum: ἢ κύκλω, ἀλλ', εἰ ἄρα, κατὰ συμβεβηκός. ποία οὖν τις; p. 174, 9. deleatur alterum τό. p. 196, 29. ἀριθμouμένον. p. 203, 4. ἂν εἶη. p. 227, 3. ἰσταῖσι.

Π Λ Ω Τ Ι Ν Ο Σ

b*

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΠΛΩΤΙΝΟΥ ΒΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΒΙΒΑΙΩΝ ΑΤΤΟΥ.

1. Πλωτῖνος ὁ καθ' ἡμᾶς γεγωνὸς φιλόσοφος ἐνόκει μὲν αἰσχυρομένῳ ὅτι ἐν σώματι εἶη. ἀπὸ δὲ τῆς τοιαύτης διαθέσεως οὔτε περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ διηγείσθαι ἠνείχετο οὔτε περὶ τῶν γονέων οὔτε περὶ τῆς πατρίδος. ζωγράφου δὲ ἀνασχέσθαι ἢ πλάστου τοσοῦτον ἀπηξίλου ὥστε καὶ λέγειν πρὸς Ἀμέλιον δεόμενον εἰκόνα αὐτοῦ γενέσθαι ἐπιτρέψαι· οὐ γὰρ ἀρκεῖ φέρειν ὃ ἢ φύσις εἰδῶλον ἡμῖν περιτέθεικεν, ἀλλὰ καὶ εἰδῶλον εἰδῶλον συγχαρεῖν αὐτὸν ἀξιοῦν πολυχρονιώτερον καταλιπεῖν ὡς δὴ τι τῶν ἀξιοθεάτων ἔργων; ὅθεν ἀπαγορευόντος καὶ καθεδεῖσθαι ἔνεκα τούτου ἀρνούμενου ἔχων φίλον ὁ Ἀμέλιος Καρτέριον τὸν ἄριστον τῶν τότε γεγονότων ζωγράφων εἰσιέναι καὶ ἀπαντᾶν εἰς τὰς συνουσίας ποιήσας· ἐξῆν γὰρ τῶ βουλομένῳ φοιτᾶν εἰς τὰς συνουσίας· τὰς ἐκ τοῦ ὄραν φαντασίας πληκτικωτέρας λαμβάνειν δια τῆς ἐπὶ πλέον προσοχῆς συνείδησεν. ἔπειτα γράφοντος ἐκ τοῦ τῆ μνήμη ἐναποκειμένου ἰνδάλματος τὸ εἶκασμα καὶ συνδιορθοῦντος εἰς ὁμοιότητα τὸ ἔχνος τοῦ Ἀμελίου εἰκόνα αὐτοῦ γενέσθαι ἢ εὐφυῖα τοῦ Καρτερίου παρέσχευ ἀγνοοῦντος τοῦ Πλωτίνου ὁμοιοτάτην.

2. κοιλιακῆ δὲ νόσῳ πολλάκις καταπονούμενος οὔτε κλυστήρος ἠνέσχετο, οὐκ εἶναι πρὸς τοῦ πρεσβύτου λέγων ὑπομένειν τὰς τοιαύτας θεραπείας, οὔτε τὰς θηριακάς ἀντιδότους λαβεῖν ὑπέμεινε, μηδὲ τῶν ἡμέρων ζῶων τὰς ἐκ τοῦ σώματος τροφᾶς προσέσθαι λέγων. λουτροῦ δὲ ἀπεχόμενος καὶ τρίψει καθ' ἐκάστην ἡμέραν χρώμενος ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ τοῦ λοιμοῦ ἐπιβρῖσαντος συνέβη τοὺς τρίβοντας αὐτὸν ἀποθανεῖν, ἀμελήσας τῆς τοιαύτης θεραπείας κατ' ὀλίγον τὴν τοῦ κυνάγχου ἀγριότητα κατασκευαζομένην ἔσχε. καμοῦ μὲν παρόντος οὐδέν πω τοιοῦτον ὑπεφαίνετο· ἀποπλεύσαντος δὲ εἰς τοσοῦτον ἡγριώθη τὸ πάθος, ὡς ἔλεγεν ἐπανελθόντι Εὐστό-

χιος ὁ ἑταῖρος ὁ καὶ παραμείνας αὐτῷ ἄχρι θανάτου, ὡς καὶ τῆς φωνῆς περιαιρεθῆναι τὸ τορὸν καὶ εὐχηρον βραγχῶντος αὐτοῦ καὶ τὴν ὄψιν συγχυθῆναι καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἔλκωθῆναι· ὅθεν ἐκτρεπομένων αὐτοῦ τὰς συναντήσεις τῶν φίλων διὰ τὸ ἀπὸ στόματος πάντας προσαγορεύειν ἔθος ἔχειν, τῆς μὲν πόλεως ἀπαλλάττεται, εἰς δὲ τὴν Καμπανίαν ἔλθων εἰς Ζήθου χωρίον ἑταίρου παλαιοῦ αὐτῷ γεγονότος καὶ τεθνηκότος κατάργεται. τὰ δ' ἀναγκαῖα αὐτῷ ἕκ τε τῶν τοῦ Ζήθου ἐτελεῖτο καὶ ἕκ Μιντουρνῶν ἐκομίζετο ἕκ τῶν Καστρικίου· ἐν Μιντούρναϊς γὰρ ὁ Καστρικιὸς τὰς κτήσεις εἶχε. μέλλων δὲ τελευτᾶν, ὡς ὁ Εὐστόχιος ἡμῖν διηγείτο, ἐπειδὴ ἐν Ποτιόλοις κατοικῶν ὁ Εὐστόχιος βραδέως πρὸς αὐτὸν ἀφίκετο, εἰπὼν ὅτι σὲ ἔτι περιμένω καὶ φήσας πειραῖσθαι τὸ ἐν ἡμῖν θεῖον ἀνάγειν πρὸς τὸ ἐν τῷ παντὶ θεῖον, δρᾶκοντος ὑπὸ τὴν κλίνην διελθόντος ἐν ἣ κατέκειτο καὶ εἰς ὄπην ἐν τῷ τοίχῳ ὑπάρχουσαν ὑποδεδυκὸς ἀφήκε τὸ πνεῦμα ἕτη γεγονώς, ὡς ὁ Εὐστόχιος ἔλεγεν, ἕξ τε καὶ ἐξήκοντα, τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Κλαυδίου βασιλείας πληρομένου. τελευτῶντι δὲ αὐτῷ ἐγὼ μὲν ὁ Πορφύριος ἐτύγγανον ἐν Λιλυβαίῳ διατρέβων, Ἀμέλιος δὲ ἐν Ἀπαμείᾳ τῆς Συρίας, Καστρικιὸς δὲ ἐν τῇ Ρώμῃ· ἄλλοι δὲ παρῆν ὁ Εὐστόχιος. ἀναψηφίζουσι δὲ ἡμῖν ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Κλαυδίου βασιλείας εἰς τοῦτ' ἔτη ἕξ τε καὶ ἐξήκοντα ὁ χρόνος αὐτῷ τῆς γενέσεως εἰς τὸ τρισκαίδέκατον ἔτος τῆς Σευήρου βασιλείας πίπτει. οὔτε δὲ τὸν μῆνα δεδήλωκέ τινα καθ' ὃν γεγένηται, οὔτε τὴν γενεθλίον ἡμέραν, ἐπεὶ οὐδὲ θύειν ἢ ἐστιᾶν τινα τοῖς αὐτοῦ γενεθλίοις ἡξίου, καίπερ ἐν τοῖς Πλάτωνος καὶ Σωκράτους παραδεδομένοις γενεθλίοις θύων τε καὶ ἐστιᾶν τοὺς ἑταίρους, ὅτε καὶ λόγον ἔδει τῶν ἑταίρων τοὺς δυνατοὺς ἐπὶ τῶν συνελθόντων ἀναγνῶναι. ἃ μὲντοι ἡμῖν αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐν ταῖς ὀμίλαις πολλάκις διηγείτο, ἦν τοιαῦτα.

3. προσφοιτᾶν μὲν γὰρ τῇ τροφῷ καίπερ εἰς γραμματοδιδασκάλου ἀπίοντα ἄχρις ὀγδόου ἔτους ἀπὸ γενέσεως ὄντα καὶ τοὺς μαζοὺς γυμνοῦντα θηλάζειν προθυμῆσθαι· ἀκούσαντα δὲ ποτε ὅτι ἀτηρόν ἐστι παιδίον ἀποσχέσθαι αἰδεσθέντα. εἰκοστὸν δὲ καὶ ὄγδοον ἔτος αὐτὸν ἄγοντα ὀρμηθεῖν ἐπὶ φιλοσοφίαν καὶ τοῖς τότε κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εὐδοκιμοῦσι συσταθέντα κατιέναι ἕκ τῆς ἀκροάσεως αὐτῶν κατηρῆ καὶ λύπης πλήρη, ὡς καὶ τιμὴ τῶν φίλων διηγείσθαι ἃ πάσχει· τὸ

δὲ συνέντα αὐτοῦ τῆς ψυχῆς τὸ βούλημα ἀπενέγκαι πρὸς Ἀμ-
 μώνιον, οὐ μηδέπω πεπειρατο. τὸν δὲ εἰσελθόντα καὶ ἀκου-
 σάντα φάναι πρὸς τὸν ἑταῖρον· τοῦτον ἐξήτουν. καὶ ἀπ' ἐκεί-
 νης τῆς ἡμέρας συνεχῶς τῷ Ἀμμωνίῳ παραμένοντα τοσαύτην
 ἕξιν ἐν φιλοσοφίᾳ κτήσασθαι, ὡς καὶ τῆς παρὰ τοῖς Πέρσαις
 ἐπιτηδευομένης πείραν λαβεῖν σπεῦσαι καὶ τῆς παρ' Ἰνδοῖς
 κατορθουμένης. Γορδιανοῦ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοὺς Πέρσας
 παριέναι μέλλοντος δούς ἑαυτὸν τῷ στρατοπέδῳ συνεισῆγει ἔτος
 ἤδη τριακοστὸν ἄγων καὶ ἕννατον. Ἐνδεκα γὰρ ὄλων ἐτῶν
 παραμένων τῷ Ἀμμωνίῳ συνεσχόλασε. τοῦ δὲ Γορδιανοῦ
 περὶ τὴν Μεσοποταμίαν ἀναιρεθέντος μόλις φεύγων εἰς τὴν
 Ἀντιόχειαν διεσώθη. καὶ Φιλίππου τὴν βασιλείαν κρατήσαν-
 τος τεσσαράκοντα γεγονῶς ἔτη εἰς τὴν Ρώμην ἄνεισιν. Ἐρεν-
 νίῳ δὲ καὶ Ὠριγένει καὶ Πλωτίνῳ συνθηκῶν γεγονυῖων, μη-
 δὲν ἐκκαλύπτειν τῶν Ἀμμωνίου δογμάτων, ἃ δὴ ἐν ταῖς ἀκροά-
 σεσιν αὐτοῖς ἀνεκεπάθαρτο, ἔμενε καὶ ὁ Πλωτίνος συνῶν μὲν
 τισι τῶν προσιόντων, τηρῶν δὲ ἀνέκπυστα τὰ παρὰ τοῦ Ἀμ-
 μωνίου δόγματα. Ἐρεννίου δὲ πρώτου τὰς συνθήκας παρα-
 βάντος Ὠριγένης μὲν ἠκολούθει τῷ φθάσαντι Ἐρεννίῳ. Ἐγραψε
 δὲ οὐδὲν πλὴν τὸ περὶ τῶν δαιμόνων σύγγραμμα καὶ ἐπὶ Γα-
 λιήνου ὅτι μόνος ποιητῆς ὁ βασιλεύς. Πλωτίνος δὲ ἄχρι μὲν
 πολλοῦ γράφων οὐδὲν διετέλεσεν, ἐκ δὲ τῆς Ἀμμωνίου συνου-
 σίας ποιούμενος τὰς διατριβάς· καὶ οὕτως ὄλων ἐτῶν δέκα διε-
 τέλεσε, συνῶν μὲν τισι, γράφων δὲ οὐδέν. ἦν δὲ ἡ διατριβή,
 ὡς ἂν αὐτοῦ ζητεῖν προτρεπομένου τοὺς συνόντας, ἀταξίας
 πλήρης καὶ πολλῆς φλυαρίας, ὡς Ἀμέλιος ἡμῖν διηγείτο. προσ-
 ἦλθε δὲ αὐτῷ ὁ Ἀμέλιος τρίτον ἔτος ἄγοντι ἐν τῇ Ρώμῃ κατὰ
 τὸ τρίτον τῆς Φιλίππου βασιλείας ἔτος καὶ ἄχρι τοῦ πρώτου
 ἔτους τῆς Κλαυδίου βασιλείας παραμείνας ἔτη ὅλα συγγέγονεν
 εἴκοσι καὶ τέσσαρα, ἕξιν μὲν ἔχων ὅτε προσῆλθεν ἀπὸ τῆς
 Αὑσιμάχου συνουσίας, φιλοπονίᾳ δὲ ὑπερβαλλόμενος τῶν καθ'
 αὐτὸν πάντων διὰ τὸ καὶ σχεδὸν πάντα τὰ Νουμηνίου καὶ
 γράψαι καὶ συναγαγεῖν καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα ἐκμαθεῖν· σχό-
 λια δὲ ἐκ τῶν συνουσιῶν ποιούμενος ἑκατὸν πον βιβλία συνέ-
 ταξε τῶν σχολίων, ἃ Οὐστιλλιανῷ Ἡσυχίῳ τῷ Ἀπαμει, ὃν
 υἱὸν ἔθετο, κεχάρισται.

4. τῷ δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἐγὼ Πορ-
 φύριος ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετὰ Ἀντωνίου τοῦ Ροδίου γεγονῶς
 καταλαμβάνω μὲν τὸν Ἀμέλιον ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχοντα

τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνοουσίας, μηδὲν δὲ πω γράφειν τολμήσαντα πλὴν τῶν σχολίων, ἃ οὐδέπω εἰς ἑκατὸν τὸ πλήθος αὐτῶ συνῆκτο. ἦν δὲ ὁ Πλωτῖνος τῶ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἀμφὶ τὰ πενήκοντα ἔτη καὶ ἑννέα. ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὰ πρῶτον αὐτῶ συγγέγονα αὐτὸς ὧν τότε ἑτῶν τριάκοντα. ἀπὸ μέντοι τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς προτραπείς ὁ Πλωτῖνος γράφειν τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις [εἰς] τὸ δέκατον ἔτος τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς, ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῶ ἐγὼ ὁ Πορφύριος ἐγνωρίσθην, γράφας εὐρίσκεται εἴκοσι καὶ ἕν βιβλίον, ἃ καὶ κατέληφα ἐκδεδομένα ὀλίγοις. οὐδὲ γὰρ ἦν πω ῥαδία ἢ ἔκδοσις οὐδὲ εὐσυνειδήτως ἐγγίνετο οὐδ' ἀπλῶς κακ τοῦ ῥάστου, ἀλλὰ μετὰ πάσης κρίσεως τῶν λαμβανόντων. ἦν δὲ καὶ τὰ γεγραμμένα ταῦτα, ἃ διὰ τὸ μὴ αὐτὸν ἐπιγράφειν ἄλλος ἄλλο ἐκάστῳ τοῦ πύγραμμα ἐτίθει· αἱ δ' οὖν κρατήσασαι ἐπιγραφαὶ εἰσὶν αἷδε· θήσω δὲ καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν βιβλίων, ὡς εὐεπλῆρωστον εἶναι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἕκαστον τῶν δηλουμένων βιβλίων·

περὶ τοῦ καλοῦ. οὗ ἢ ἀρχή· τὸ καλὸν ἐστὶ μὲν ἐν ὄψει πλεῖστον.

περὶ ψυχῆς ἀθανασίας. οὗ ἢ ἀρχή· εἰ δὲ ἐστὶν ἀθάνατος ἕκαστος.

περὶ εἰμαρομένης. οὗ ἢ ἀρχή· πάντα τὰ γινόμενα.

περὶ οὐσίας τῆς ψυχῆς. οὗ ἢ ἀρχή· τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν.

περὶ νοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὄντος. οὗ ἢ ἀρχή· πάντες ἄνθρωποι ἔξ ἀρχῆς γενόμενοι.

περὶ τῆς εἰς τὰ σώματα καθόδου τῆς ψυχῆς. οὗ ἢ ἀρχή· πολλάκις ἐγειρόμενος.

πῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου τὸ μετὰ τὸ πρῶτον καὶ περὶ τοῦ ἑνός.

οὗ ἢ ἀρχή· εἴ τι ἐστὶ μετὰ τὸ πρῶτον.

εἰ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ μία. οὗ ἢ ἀρχή· ἄρα ὡσπερ ψυχὴν.

περὶ τὰγαθοῦ ἢ τοῦ ἑνός. οὗ ἢ ἀρχή· ἅπαντα τὰ ὄντα.

περὶ τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων. οὗ ἢ ἀρχή· τί ποτε ἄρα ἐστὶ τὸ πεποιηκὸς τὰς ψυχὰς.

περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον. οὗ ἢ ἀρχή· τὸ ἕν πάντα.

περὶ τῶν δύο ὑλῶν. οὗ ἢ ἀρχή· τὴν λεγομένην ὕλην.

ἐπισκέψεις διάφοροι. οὗ ἢ ἀρχή· νοῦς, φησιν, ὁρᾷ ἐνούσας ιδέας.

περὶ τῆς κυκλοφορίας. οὗ ἢ ἀρχή· διὰ τί κύκλῳ κινεῖται.

περὶ τοῦ εἰληκότος ἡμᾶς δαίμονος. οὗ ἡ ἀρχή· [τῶν μὲν αἱ ὑποστάσεις γίνονται.]

περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς. οὗ ἡ ἀρχή· οὐκ ἐξάξει, ἵνα μὴ ἐξίη.

περὶ ποιότητος. οὗ ἡ ἀρχή· ἄρα τὸ ὄν καὶ ἡ οὐσία ἕτερον. εἰ καὶ τῶν καθέκαστα εἰσὶν ἰδέαι. οὗ ἡ ἀρχή· εἰ καὶ τῶν καθέκαστον.

περὶ ἀρετῶν. οὗ ἡ ἀρχή· ἐπειδὴ τὰ κακὰ ἐνταῦθα.

περὶ διαλεκτικῆς. οὗ ἡ ἀρχή· τίς τέχνη ἢ μέθοδος.

πῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀμεριστοῦ καὶ μεριστῆς οὐσίας μέση εἶναι λέγεται. οὗ ἡ ἀρχή· ἐν τῷ κόσμῳ τῷ νοητῷ.

ταῦτα μὲν οὖν εἴκοσι καὶ ἔν ὄντα, ὅτε αὐτῷ τὸ πρῶτον προσῆλθον ὁ Πορφύριος, εὔρηται γεγραμμένα· πεντηκοστὸν δὲ καὶ ἔννατον ἔτος ἦγε τότε ὁ Πλωτῖνος.

5. συγγεγονῶς δὲ αὐτῷ τοῦτό τε τὸ ἔτος καὶ ἐφεξῆς ἅλλα ἕτη πέντε· ὀλίγον γὰρ ἔτι πρότερον τῆς δεκαετίας ἐγγόνειν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Ῥώμῃ, τοῦ Πλωτῖνου τὰς θερινὰς μὲν ἄγοντος ἀργούς, συνόντος δὲ ἄλλως ἐν ταῖς ὀμιλίαις· ἐν δὴ τοῖς ἕξ ἔτεσι τούτοις πολλῶν ἐξετάσεων ἐν ταῖς συνοσολαῖς γιγνομένων καὶ γράφειν αὐτὸν ἀξιούντων Ἀμελίου τε καὶ ἐμοῦ, γράφει μὲν περὶ τοῦ τὸ ὄν πανταχοῦ ὅλον εἶναι ἔν καὶ ταῦτόν βιβλία δύο. τούτων δὲ τὸ πρῶτον ἀρχὴν ἔχει· ἄρα γε ἡ ψυχὴ πανταχοῦ· τοῦ δὲ δευτέρου ἡ ἀρχή· τὸ ἔν καὶ ταῦτον πανταχοῦ. γράφει δὲ ἐφεξῆς ἅλλα δύο, ὧν τὸ μὲν περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν καὶ τί τὸ πρῶτως νοοῦν καὶ τί τὸ δευτέρως, οὗ ἡ ἀρχή· τὸ μὲν ἐστὶ νοοῦν ἄλλο· τὸ δὲ περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, οὗ ἡ ἀρχή· λέγεται τὸ μὲν δυνάμει.

περὶ τῆς τῶν ἀσωμάτων ἀπαθείας. οὗ ἡ ἀρχή· τὰς αἰσθησεις οὐ πάθη λέγοντες.

περὶ ψυχῆς πρῶτον. οὗ ἡ ἀρχή· περὶ ψυχῆς ὅσα ἀπορήσαντας δεῖ.

περὶ ψυχῆς δεύτερον. οὗ ἡ ἀρχή· τί οὖν ἐρεῖ.

περὶ ψυχῆς τρίτον ἢ περὶ τοῦ πῶς ὀραῶμεν. οὗ ἡ ἀρχή· ἐπειδήπερ ὑπερεθέμεθα.

περὶ θεωρίας. οὗ ἡ ἀρχή· παλζοντες δὴ τὴν πρῶτην.

περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους. οὗ ἡ ἀρχή· ἐπειδὴ φαμεν.

ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητὰ καὶ περὶ νοῦ καὶ τὰ γαθοῦ.

οὗ ἡ ἀρχή· τὸν νοῦν τὸν ἀληθῆ νοῦν.

πρὸς τοὺς γνωστικούς. οὗ ἡ ἀρχή· ἐπειδὴ τολῶν ἐφάνη
ἡμῖν.

περὶ ἀριθμῶν. οὗ ἡ ἀρχή· ἅρα ἔστι τὸ πλήθος.

πῶς τὰ πόρρω ὁρώμενα μικρὰ φαίνεται. οὗ ἡ ἀρχή· ἅρα
γε τὰ πόρρω ὁρώμενα.

εἰ ἐν παρατάσει χρόνον τὸ εὐδαιμονεῖν. οὗ ἡ ἀρχή· τὸ
εὐδαιμονεῖν.

περὶ τῆς δι' ὅλων κράσεως. οὗ ἡ ἀρχή· περὶ τῆς δι' ὅλων
λεγομένης.

πῶς τὸ πλήθος τῶν ἰδεῶν ὑπέστη καὶ περὶ τὰ γαθοῦ. οὗ
ἡ ἀρχή· εἰς γένεσιν πέμπων ὁ θεός.

περὶ τοῦ ἔκουσιου. οὗ ἡ ἀρχή· ἅρ' ἔστι περὶ θεῶν.

περὶ τοῦ κόσμου. οὗ ἡ ἀρχή· τὸν κόσμον αἰεὶ λέγοντες.

περὶ αἰσθήσεως καὶ μνήμης. οὗ ἡ ἀρχή· τὰς αἰσθήσεις
οὐ τυπώσεις.

περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν πρώτον. οὗ ἡ ἀρχή· περὶ τῶν
ὄντων πόσα καὶ τίνα.

περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν δεύτερον. οὗ ἡ ἀρχή· ἐπειδὴ
περὶ τῶν λεγομένων.

περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν τρίτον. οὗ ἡ ἀρχή· περὶ μὲν
τῆς οὐσίας ὅση δοκεῖ.

περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου. οὗ ἡ ἀρχή· τὸν αἰῶνα καὶ τὸν
χρόνον.

ταῦτα τὰ εἴκοσι καὶ τέτταρα ὄντα ὅσα ἐν τῷ ἐξαέτει χρό-
νῳ τῆς παρουσίας ἐμοῦ Πορφυρίου ἔγραψεν ἐκ προσκαιρῶν
προβλημάτων τὰς ὑποθέσεις λαβόντα, ὡς ἐκ τῶν κεφαλαίων
ἐκάστου τῶν βιβλίων ἐδηλώσαμεν, μετὰ τῶν πρὸ τῆς ἐπιδη-
μίας ἡμῶν εἴκοσι καὶ ἐνὸς τὰ πάντα γίνεται τεσσαράκοντα
πέντε.

6. ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ διατρίβοντός μου· ἐκεῖ γὰρ ἀνεχώρη-
σα περὶ τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας Γαλιήνου· ὁ
Πλωτίνος γράψας πέντε βιβλία ἀπέστειλέ μοι ταῦτα·

περὶ εὐδαιμονίας. οὗ ἡ ἀρχή· τὸ εὖ ζῆν καὶ εὐδαιμονεῖν.

περὶ προνοίας πρώτον. οὗ ἡ ἀρχή· τὸ μὲν αὐτομάτῳ.

περὶ προνοίας δεύτερον. οὗ ἡ ἀρχή· τί τολῶν δοκεῖ περὶ
τούτων.

περὶ τῶν γνωριστικῶν ὑποστάσεων καὶ τοῦ ἐπέκεινα. οὗ
ἡ ἀρχή· ἅρα τὸ νοοῦν ἑαυτὸ ποικίλον δεῖ εἶναι.

περὶ ἔρωτος. οὗ ἡ ἀρχή· περὶ ἔρωτος πότερον θεός.

ταῦτα μὲν οὖν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Κλαυδίου πέμπει βασιλείας· ἀρχομένου δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτε καὶ μετ' ὀλίγον θνήσκει, πέμπει ταῦτα·

τίνα τὰ κακά. οὗ ἡ ἀρχή· οἱ ζητοῦντες πόθεν τὰ κακά.

εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα. οὗ ἡ ἀρχή· ἡ τῶν ἀστρων φορά.

τί ὁ ἄνθρωπος, τί τὸ ζῶον. οὗ ἡ ἀρχή· ἡδοναὶ καὶ λῦπαι.

περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ ἢ περὶ εὐδαιμονίας. οὗ ἡ ἀρχή·

ἄρα ἂν τις ἕτερον εἴποι.

ταῦτα μετὰ τῶν τετταράκοντα πέντε τῶν πρώτων καὶ δευτέρων γραφέντων γίνεται τέτταρα καὶ πενήκοντα. ὥσπερ δὲ ἐγράφη, τὰ μὲν κατὰ πρώτην ἡλικίαν, τὰ δὲ ἀκμαζόντος, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ σώματος καταπονομένου, οὗτω καὶ τῆς δυνάμεως ἔχει τὰ βιβλία. τὰ μὲν γὰρ πρώτα εἴκοσι καὶ ἔν ἑλαφροτέρας ἐστὶ δυνάμεως καὶ οὐδέπω πρὸς εὐτονίαν ἀρκοῦν μέγεθος ἐχούσης, τὰ δὲ τῆς μέσης ἐπδόσεως τυχόντα τὸ ἀκμαῖον τῆς δυνάμεως ἐμφάλνει καὶ ἐστὶ τὰ εἰκοσιτέσσαρα πλὴν τῶν βραχέων τελεώτατα, τὰ μέντοι τελευταῖα ἑνέα ὑφειμένης ἤδη τῆς δυνάμεως γέγραπται καὶ μᾶλλον γε τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἢ τὰ πρὸ τούτων πέντε.

7. ἔσχε δὲ ἀκροατὰς μὲν πλείους, ζηλωτὰς δὲ καὶ διὰ φιλοσοφίαν συνόντας Ἀμέλιόν τε ἀπὸ τῆς Τουσκίας, οὗ τὸ ὄνομα ἦν Γεντιλιανὸς τὸ κύριον, αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ ρ Ἀμέριον αὐτὸν καλεῖν ἤξιον ἀπὸ τῆς ἀμερείας ἢ τῆς ἀμελείας πρόπειν αὐτῷ καλεῖσθαι λέγων. ἔσχε δὲ καὶ ἰατρικὸν τινα Σκυθοπολίτην Παυλίνον, ὃν ὁ Ἀμέλιος Μίκαλον προσηγόρευε, παρακουσμάτων πλήρη γεγονότα. ἀλλὰ μὴν καὶ Ἀλεξανδρέα Εὐστόχιον ἰατρικὸν ἔσχεν ἑταῖρον, ὃς περὶ τὰ τελευταῖα τῆς ἡλικίας γνωρισθεὶς αὐτῷ διέμενε θεραπέυων ἄχρι τοῦ θανάτου καὶ μόνοις τοῖς Πλωτίνου σχολάζων ἕξιν περιεβάλλετο γνησίῳ φιλοσόφου. συνῆν δὲ καὶ Ζωτικὸς κριτικὸς τε καὶ ποιητικὸς, ὃς καὶ τὰ Ἀντιμάχου διορθωτικὰ πεπολιῆται καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν εἰς πόλιν μετέβαλε πάνυ ποιητικῶς, συγχυθεὶς δὲ τὰς ὄψεις πρὸ ὀλίγου τῆς Πλωτίνου τελευτῆς ἀπέθανεν. ἐφθασε δὲ καὶ ὁ Παυλῖνος προαποθανὼν τοῦ Πλωτίνου. ἔσχε δὲ καὶ Ζῆθον ἑταῖρον, Ἀράβιον τὸ γένος, Θεοδοσίου τοῦ Ἀμμωνίου γενομένου ἑταῖρου εἰς γάμον λαβόντα θυγατέρα. ἦν δὲ καὶ οὗτος ἰατρικὸς καὶ σφόδρα πεφίλητο τῷ Πλωτίνῳ· πολιτικὸν δὲ ὄντα καὶ ῥοπὰς ἔχοντα πολιτικὰς ἀναστέλλειν ὁ Πλωτίνος ἐπειράτο. ἐχρήτη δὲ αὐτῷ οἰκείως, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς

πρὸς αὐτὸν ἀναχωρεῖν πρὸ ἕξ σημείων Μιντουρνῶν ὑπάρχον-
 τας, οὓς Καστρίκιος ἐκέκτητο ὁ Φίλιμος καλούμενος, ἀνδρῶν
 τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοκαλώτατος γεγονῶς καὶ τὸν τε Πλωτῖνον
 σεβόμενος καὶ Ἀμελίῳ οἷα οἰκέτης ἀγαθὸς ἐν πᾶσιν ὑπηρετού-
 μενος καὶ Πορφύριῳ ἐμοὶ οἷα γνησίῳ ἀδελφῷ ἐν πᾶσι προσ-
 εσηπῶς. καὶ οὗτος σὺν ἐσέβητο Πλωτῖνον τὸν πολιτικὸν ἡση-
 μένος βλον. ἡκροῶντο δὲ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου
 οὐκ ὀλίγοι, ὧν ἔργον ἐν φιλοσοφίᾳ μάλιστα ἐπόλουν Μάρκελ-
 λος Ὀρρόντιος καὶ Σαβινίλλος. ἦν δὲ καὶ Ῥογατιανὸς ἐκ τῆς
 συγκλήτου, ὃς εἰς τοσοῦτον ἀποστροφῆς τοῦ βίου τούτου προ-
 κειχωρήκει, ὡς πάσης μὲν κτήσεως ἀποστήναι, πάντα δὲ οἰκέ-
 την ἀποπέμψασθαι, ἀποστήναι δὲ καὶ τοῦ ἀξιώματος, καὶ
 πρᾶιτῳα προίεναι μέλλοντα παρόντων τῶν ὑπηρετῶν μῆτε
 προελθεῖν μῆτε φροντίσαι τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ μηδὲ οἰκίαν
 ἑαυτοῦ ἐλέσθαι κατοικεῖν, ἀλλὰ πρὸς τινος τῶν φίλων καὶ
 συνήθων φοιτῶντα ἐκεῖ τε δειπνεῖν καὶ κεῖ καθεύδειν, σιτεῖ-
 σθαι δὲ παρὰ μίαν· ἀφ' ἧς δὴ ἀποστάσεως καὶ ἀφροντιστίας
 τοῦ βίου ποδαγρῶντα μὲν οὕτως, ὡς καὶ δίφρῳ βαστάζεσθαι,
 ἀναρρωσθῆναι, τὰς χεῖρας δὲ ἐκτείνειν μὴ οἷόν τε ὄντα χρῆ-
 σθαι ταύταις πολὺ μᾶλλον εὐμαρῶς ἢ οἱ τὰς τέχνας διὰ τῶν
 χειρῶν μετιόντες. τοῦτον ἀπεδέχετο ὁ Πλωτῖνος καὶ ἐν τοῖς
 μάλιστα ἐπαινῶν διετέλει εἰς ἀγαθὸν παράδειγμα τοῖς φιλο-
 σοφοῦσι προβαλλόμενος. συνῆν δὲ καὶ Σεραπίων Ἀλεξαν-
 δρεὺς ἠητορικὸς μὲν τὰ πρῶτα, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ φιλο-
 σοφοῖς συνῶν λόγοις, τοῦ δὲ περὶ χρήματα καὶ τὸ δανείζειν
 μὴ δυνηθεῖς ἀποστήναι ἐλαττώματος. ἔσχε δὲ καὶ ἐμὲ Πορ-
 φύριον Τύριον ὄντα ἐν τοῖς μάλιστα ἐταῖρον, ὃν καὶ διορθοῦν
 αὐτοῦ τὰ συγγράμματα ἤξλου.

8. γράψας γὰρ ἐκεῖνος δις τὸ γραφὲν μεταλαβεῖν οὐδέ-
 ποτ' ἂν ἠνέσχετο, ἀλλ' οὐδὲ ἅπαξ γοῦν ἀναγνῶναι καὶ διελ-
 θεῖν διὰ τὸ τὴν ὄρασιν μὴ ὑπηρετεῖσθαι αὐτῷ πρὸς τὴν ἀνά-
 γνωσιν. ἔγραψε δὲ οὔτε εἰς κάλλος ἀποτυπούμενος τὰ γράμ-
 ματα οὔτε εὐσήμως τὰς συλλαβὰς διαιρῶν οὔτε τῆς ὀρθογρα-
 φίας φροντίζων, ἀλλὰ μόνον τοῦ νοῦ ἐχόμενος, καὶ, ὃ πάντες
 ἐθαυμάζομεν, ἐκεῖνο ποιῶν ἄχρι τελευτῆς διετέλεσε. συντε-
 λέσας γὰρ παρ' ἑαυτῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὸ σκέμμα, ἔπειτα
 εἰς γραφὴν παραδίδους ἃ ἔσκεπτο, συνείρεν οὕτως γράφων ἃ
 ἐν τῇ ψυχῇ διέθηκεν, ὡς ἀπὸ βιβλίου δοκεῖν μεταλαβεῖν τὰ
 γραφόμενα· ἐπεὶ καὶ διαλεγόμενος πρὸς τινὰ καὶ συνείρων

τὰς ὀμίλλας πρὸς τῷ σκέμματι ἦν, ὡς ἅμα τε ἀποπληροῦν τὸ ἀναγκαῖον τῆς ὀμίλλας καὶ τῶν ἐν σκέψει προκειμένων ἀδιάκοπον τηρεῖν τὴν διάνοιαν· ἀποστάντος γοῦν τοῦ προσδιαλεγόμενου οὐδ' ἐπαναλαβὸν τὰ γεγραμμένα, διὰ τὸ μὴ ἐπαρκεῖν αὐτῷ πρὸς ἀνάληψιν, ὡς εἰρήκαμεν, τὴν ὄρασιν, τὰ ἐξῆς ἂν ἐπισυνῆψεν, ὡς μηδένα διαστήσας χρόνον μεταξύ ὅτε τὴν ὀμίλλαν ἐποιεῖτο. συνῆν οὖν καὶ ἑαυτῷ ἅμα καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν γε πρὸς ἑαυτὸν προσοχὴν οὐκ ἂν ποτε ἐχάλασεν, ἢ μόνον ἐν τοῖς ὕπνοις, ὃν ἂν ἀπέκρουεν ἢ τε τῆς τροφῆς ὀλιγότης· οὐδὲ γὰρ ἄφτου πολλακίς ἂν ἦψατο· καὶ ἡ πρὸς τὸν νοῦν αὐτοῦ διαρκῆς ἐπιστροφή.

9. ἔσχε δὲ καὶ γυναῖκας σφόδρα προσκειμένας, Γεμῖναν τε, ἧς καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ κατόκει, καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα Γεμῖναν, ὁμοίως τῇ μητρὶ καλουμένην, Ἀμφικλειάν τε τὴν Ἀρίστωνος τοῦ Ἰαμβλίχου υἱοῦ γεγονυῖαν γυναῖκα, σφόδρα φιλοσοφία προσκειμένας. πολλοὶ δὲ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀποθνήσκουν μέλλοντες τῶν εὐγενεστάτων φέροντες τὰ ἑαυτῶν τέκνα, ἄρρενάς τε ὁμοῦ καὶ θηλείας, ἐκείνω παρεδίδοσαν μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας ὡς ἱερῷ τινι καὶ θεῷ φύλακι. διὸ καὶ ἐπεπλήρωτο αὐτῷ ἡ οἰκία παιδῶν καὶ παρθένων. ἐν τούτοις δὲ ἦν καὶ Πολέμων, οὗ τῆς παιδείσεως φροντίδων πολλακίς ἂν καὶ μέτ[ρ]α ποιῶντος ἠκροάσατο. ἠνείχετο δὲ καὶ τοὺς λογισμοὺς ἀναφερόντων τῶν ἐκείνοις παραμενονόντων καὶ τῆς ἀκριβείας ἐπεμελεῖτο λέγων, ἕως ἂν μὴ φιλοσοφῶσιν, ἔχειν αὐτοὺς δεῖν τὰς κτήσεις καὶ τὰς προσόδους ἀνεπάφους τε καὶ σωζόμενας. καὶ ὅμως τοσοῦτοις ἐπαρκῶν τὰς εἰς τὸν βίον φροντίδας τε καὶ ἐπιμελείας τὴν πρὸς τὸν νοῦν τάσιν οὐδέποτε ἂν ἐρηγορότως ἐχάλασεν. ἦν δὲ καὶ πρᾶος καὶ πᾶσιν ἐκκελεμένος τοῖς ὀπωσοῦν πρὸς αὐτὸν συνήθειαν ἐσχηκόσι. διὸ ἔκοσι καὶ ἕξ ἔτων ὄλων ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρέψας καὶ πλείστοις διαιτήσας τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητήσεις οὐδένα τῶν πολιτικῶν ἐχθρὸν ποτε ἔσχε.

10. τῶν δὲ φιλοσοφεῖν προσποιουμένων Ὀλύμπιος Ἀλεξανδρεὺς, Ἀμμωνίου ἐπ' ὀλίγον μαθητῆς γενόμενος, καταφρονητικῶς πρὸς αὐτὸν ἔσχε διὰ φιλοπρωτίαν· ὃς καὶ οὕτως αὐτῷ ἐπέθετο, ὥστε καὶ ἀστροβολῆσαι αὐτὸν μαγεύσας ἐπεχειρήσεν. ἐπεὶ δὲ εἰς ἑαυτὸν στρεφόμενην ἤσθετο τὴν ἐπιχειρήσιν, ἔλεγε πρὸς τοὺς συνήθεις μεγάλην εἶναι τὴν τῆς ψυχῆς τοῦ Πλωτίνου δύναμιν, ὡς ἀποκρούειν δύνασθαι τὰς εἰς

ἑαυτὸν ἐπιφορὰς εἰς τοὺς κακοῦν αὐτὸν ἐπιχειροῦντας. Πλωτῖνος μέντοι τοῦ Ὀλυμπίου ἐγχειροῦντος ἀντελαμβάνετο, λέγων αὐτῷ τὸ σῶμα τότε ὡς τὰ σύσπαστα βαλάντια ἔλκεσθαι τῶν μελῶν αὐτῷ πρὸς ἀλλήλα συνθλιβομένων. κινδυνεύσας δὲ ὁ Ὀλύμπιος πολλάκις αὐτός τι παθεῖν ἢ δρᾶσαι τὸν Πλωτῖνον ἐπαύσατο. ἦν γὰρ καὶ κατὰ γένεσιν πλέον τι ἔχων παρὰ τοὺς ἄλλους ὁ Πλωτῖνος. Αἰγύπτιος γάρ τις λερεὺς ἀνελθὼν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ διὰ τινος φίλου αὐτῷ γνωρισθεὶς θέλων τε τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἀπόδειξιν δοῦναι ἠξίωσε τὸν Πλωτῖνον ἐπὶ θεῶν ἀφικέσθαι τοῦ συνόντος αὐτῷ οἰκείου δαίμονος καλουμένου. τοῦ δὲ ἐτοιμῶς ὑπακούσαντος γίνεται μὲν ἐν τῷ Ἰσείῳ ἢ κληῖσις· μόνον γὰρ ἐκεῖνον τὸν τόπον καθαρὸν φασιν εὔρειν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸν Αἰγύπτιον. κληθέντα δὲ εἰς αὐτοψίαν τὸν δαίμονα θεὸν ἐλθεῖν καὶ μὴ τοῦ δαιμόνων εἶναι γένους· ὅθεν τὸν Αἰγύπτιον εἶπεν· μακάριος εἰ θεὸν ἔχων τὸν δαίμονα καὶ οὐ τοῦ ὑφειμένου γένους τὸν συνόντα. μήτε δὲ ἐρέσθαι τι ἐκγενέσθαι μήτε ἐπιπλέον ἰδεῖν παρόντα τοῦ συνθεωροῦντος φίλου τὰς ὄρνεις, ἃς κατεῖχε φυλακῆς ἕνεκα, πνίξαντος εἴτε διὰ φθόνον εἴτε καὶ διὰ φόβον τινά. τῶν οὖν θειοτέρων δαιμόνων ἔχων τὸν συνόντα καὶ αὐτὸς διετέλει ἀνάγων αὐτοῦ τὸ θεῖον ὄμμα πρὸς ἐκεῖνον. ἔστι γοῦν αὐτῷ ἀπὸ τῆς τοιαύτης αἰτίας καὶ βιβλίον γραφὴν περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος, ὅπου πειρᾶται αἰτίας φέρειν περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν συνόντων. φιλοθύτου δὲ γεγνόςτος τοῦ Ἀμελλίου καὶ τὰ ἱερά κατὰ νομηλίαν καὶ τὰς ἐορτὰς ἐκπεριμόντος καὶ ποτε ἀξιούντος τὸν Πλωτῖνον σὺν αὐτῷ παραλαβεῖν ἔφη· ἐκείνους δεῖ πρὸς ἐμὲ ἔρχεσθαι, οὐκ ἐμὲ πρὸς ἐκείνους. τοῦτο δὲ ἐκ ποίας διανοίας οὕτως ἐμεγαληγόρησεν, οὗτ' αὐτοὶ συνεῖναι δεδυνήμεθα οὗτ' αὐτὸν ἐρέσθαι ἐτολήσαμεν.

11. περιῆν δὲ αὐτῷ τσαύτη περιουσία ἠθῶν κατανοήσεως, ὡς κλοπῆς ποτε γεγονυίας πολυτελοῦς περιδεραιλοῦ Χιόνης. ἠτίς αὐτῷ συνώκει μετὰ τῶν τέκνων σεμνῶς τὴν χρησίαν διεξάγουσα, καὶ ὑπ' ὅψιν τοῦ Πλωτῖνου συνηγμένων τῶν οἰκετῶν ἐμβλέψας ἅπασιν· οὗτος, ἔφη, ἔστιν ὁ κεκλοφῶς, δείξας ἓνα τινά. μαστιζάμενος δὲ ἐκεῖνος καὶ ἐπιπλεῖον ἀρνούμενος τὰ πρῶτα ὕστερον ὠμολόγησε καὶ φέρων τὸ κλαπὲν ἀπέδωκε. προεῖπε δ' ἂν καὶ τῶν συνόντων παιδων περὶ ἐκάστου οἶος ἀποβήσεται· ὡς καὶ περὶ τοῦ Πολέμανος οἶος ἔσται, ὅτι ἐρωτικὸς ἔσται καὶ ὀλιγοχρόνιος, ὅπερ καὶ ἀπέβη. καὶ ποτε

ἐμοῦ Πορφυρίου ἤσθητο ἐξάγειν ἑμαυτὸν διανοουμένον τοῦ βίου· καὶ ἐξαίρων ἐπιστὰς μοι ἐν τῷ οἴκῳ διατρέβοντι καὶ εἰπῶν μὴ εἶναι ταύτην τὴν προθυμίαν ἐκ νοεράς καταστάσεως, ἀλλ' ἐκ μελαγχολικῆς τινος νόσου, ἀποδημῆσαι ἐκέλευσε. πεισθεὶς δὲ αὐτῷ ἐγὼ εἰς τὴν Σικελίαν ἀφικόμεν Ἰρόβον τινὰ ἀκούων ἐλλόγιμον ἄνδρα περὶ τὸ Αἰλύβιον διατρέβειν· καὶ αὐτὸς τε τῆς τοιαύτης προθυμίας ἀπεσχόμεν τοῦ τε παρεῖναι ἄχρι θανάτου τῷ Πλωτίνῳ ἐπεποδίσθη.

12. ἐτίμησαν δὲ τὸν Πλωτίνον μάλιστα καὶ ἐσέφθησαν Γαλιηνός τε ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ τοῦτου γυνὴ Σαλωνίνα. ὁ δὲ τῇ φιλῇ τῇ τούτων καταχρώμενος φιλοσόφων τινὰ πόλιν κατὰ τὴν Καμπανίαν γεγενῆσθαι λεγομένην, ἄλλως δὲ κατηριπασμένην ἠξίου ἀνεγείρειν καὶ τὴν περίεξ χώραν χαρίσασθαι οἰκισθεῖσθαι τῇ πόλει, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοὺς κατοικεῖν μέλλοντας ταῖς Πλάτωνος καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῇ Πλατωνόπολιν θέσθαι, ἐκεῖ τε αὐτὸς μετὰ τῶν ἐταίρων ἀναχωρήσειν ὑπισχεῖτο. καὶ ἐγένετ' ἂν τὸ βούλημα ἐκ τοῦ δάστου τῷ φιλοσόφῳ, εἰ μὴ τινες τῶν συνόντων τῷ βασιλεῖ φθονοῦντες ἢ νεμεσῶντες ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν μοχθηρὰν ἐνεπόδισαν.

13. γέγονε δ' ἐν ταῖς συνουσίαις φράσαι μὲν ἱκανὸς καὶ εὐρεῖν καὶ νοῆσαι τὰ πρόσφορα δυνατώτατος, ἐν δὲ τισι λέξεσιν ἀμαρτάνων· οὐ γὰρ ἂν εἶπεν ἀναμνησθεταί, ἀλλ' ἀναμνημίσκεται, καὶ ἄλλα τινὰ παράσημα ὀνόματα, ἃ καὶ ἐν τῷ γράφειν ἐτήρει. ἦν δ' ἐν τῷ λέγειν ἢ ἔνδειξις τοῦ νοῦ ἄχρι τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὸ φῶς ἐπιλάμποντος· ἐράσμιος μὲν** ὄφθηται, καλλίων δὲ τότε μάλιστα ὄρώμενος· καὶ λεπτός τις ἰδρῶς ἐπέθει καὶ ἡ πραότης διέλαμπε καὶ τὸ προσηγνὲς πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἐδείκνυτο καὶ τὸ εὐτονον. τριῶν γοῦν ἡμερῶν ἐμοῦ Πορφυρίου ἐρωτήσαντος, πῶς ἢ ψυχὴ σύνεστι τῷ σώματι, παρέτεινεν ἀποδεικνύς, ὥστε καὶ Θαυμασίου τινὸς τούνομα ἐπεισελθόντος τοὺς καθόλου λόγους πράττοντος καὶ εἰς βιβλία ἀκοῦσαι αὐτοῦ λέγοντος θέλειν, Πορφυρίου δὲ ἀποκρινομένου καὶ ἐρωτῶντος μὴ ἀνέχεσθαι, ἔφη· ἀλλὰ ἂν μὴ Πορφυρίου ἐρωτῶντος λύσωμεν τὰς ἀπορίας, εἰπεῖν τι καθάπαξ εἰς τὸ βιβλίον οὐ δύνησόμεθα.

14. ἐν δὲ τῷ γράφειν σύντομος γέγονε καὶ πολύνους βραχύς τε καὶ νοήμασι πλεονάζων ἢ λέξεσι, τὰ πολλὰ ἐνθουσιῶν καὶ ἐκπαθῶς φράζων. ἐμμέμικται δ' ἐν τοῖς συγγράμμασι καὶ τὰ Στωικὰ λανθάνοντα δόγματα καὶ τὰ Περικατητικὰ· κα-

ταπεπύκνωται δὲ καὶ ἡ μετὰ τὰ φυσικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματεία. ἔλαθε δὲ αὐτὸν οὔτε γεωμετρικόν τι λεγόμενον θεώρημα οὔτ' ἀριθμητικόν, οὐ μηχανικόν, οὐ ὀπτικόν, οὐ μουσικόν· αὐτὸς δὲ ταῦτα ἐξεργάσασθαι οὐ παρεσκεύαστο. ἐν δὲ ταῖς συνουσίαις ἀνεγινώσκετο μὲν αὐτῷ τὰ ὑπομνήματα, εἴτε Σεβήρου εἴη, εἴτε Κρονίου ἢ Νουμηνίου ἢ Γαλόν ἢ Ἀττικοῦ, κὰν τοῖς Περιπατητικοῖς τὰ τε Ἀσπασίου καὶ Ἀλεξάνδρου Ἀδράστου τε καὶ τῶν ἐμπεισόντων. ἐλέγετο δὲ ἐκ τούτων οὐδὲν καθάπαξ, ἀλλ' ἴδιος ἦν καὶ ἐξηλλαγμένος ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τὸν Ἀμμωνίου φέρων νοῦν ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν. ἐπληροῦτο δὲ ταχέως καὶ δι' ὀλίγων δούς νοῦν βαθέος θεωρήματος ἀνίστατο. ἀναγνωσθέντος δὲ αὐτῷ τοῦ τε περὶ ἀρχῶν Λογγίνου καὶ τοῦ Φιλαρχαίου 'φιλόλογος μὲν', ἔφη, 'ὁ Λογγίνος, φιλόσοφος δὲ οὐδαμῶς'. Ὁριγένους δὲ ἀπαντήσαντός ποτε εἰς τὴν σγνοσίαν πληρωθεὶς ἐρυθρήματος ἀνίστασθαι μὲν ἐβούλετο, λέγειν δὲ ὑπὸ Ὁριγένους ἀξιούμενος ἔφη ἀνλλεσθαι τὰς προθυμίας, ὅταν εἰδῆ ὁ λέγων, ὅτι πρὸς εἰδότας ἐρεῖ ἂν αὐτὸς μέλλει λέγειν· καὶ οὕτως ὀλίγα διαλεχθεὶς ἐξάνεστη.

15. ἐμοῦ δὲ ἐν Πλατωνείοις πώλημα ἀναγνόντος τὸν ἱερὸν γάμον καὶ τινος διὰ τὸ μυστικῶς πολλὰ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐπικεκρυμμένως εἰρησθαι εἰπόντος μάλινεσθαι τὸν Πορφύριον ἐκείνος εἰς ἐπήκοον ἔφη πάντων· 'ἔδειξας ὁμοῦ καὶ τὸν ποιητὴν καὶ τὸν φιλόσοφον καὶ τὸν ἱεροφάντην'. ὅτε δὲ ὁ ῥήτωρ Διοφάνης ἀνέγνω ὑπὲρ Ἀλκιβιάδου τοῦ ἐν τῷ Συμπόσιῳ τοῦ Πλάτωνος ἀπολογίαὶν δογματίζων χρῆναι ἀρετῆς ἕνεκα μαθήσεως εἰς σγνοσίαν αὐτὸν παρέχειν ἐρῶντι ἀφροδισίου μίξεως τῷ καθηγεμόνι, ἤϊξε μὲν πολλάκις ἀναστὰς ἀπαλλαγῆναι τῆς σγνοδου, ἐπισχῶν δ' ἑαυτὸν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ ἀκουστηρίου· ἐμοὶ Πορφυρίῳ ἀντιγράψαι προσέταξε. μὴ θέλοντος δὲ τοῦ Διοφάνους τὸ βιβλίον δοῦναι διὰ τῆς μνήμης ἀναληφθέντων τῶν ἐπιχειρημάτων ἀντιγράψας ἐγὼ καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀκροατῶν συνηγμένων ἀναγνούς τοσοῦτον τὸν Πλωτίνου ἠψφρανα, ὡς κὰν ταῖς σγνοσίαις συνεχῶς ἐπιλέγειν·

βάλλ' οὕτως, αἶ κέν τι φῶς ἀνδρῶσι γένηαι.

γράφοντος δὲ Εὐβούλου Ἀθήνηθεν τοῦ Πλατωνικοῦ διαδόχου καὶ πέμποντος συγγράμματα ὑπὲρ τινῶν Πλατωνικῶν ζητημάτων ἐμοὶ Πορφυρίῳ ταῦτα δίδοσθαι ἐποίει καὶ σκοπεῖν καὶ ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ γεγραμμένα ἤξιου. προσεῖχε δὲ τοῖς μὲν περὶ τῶν ἀστέρων κανοσιν οὐ πάνυ τι μαθηματικῶς, τοῖς

δὲ τῶν γενεθλιαλόγων ἀποτελεστικοῖς ἀκριβέστερον. καὶ φω-
ράσας τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀνεχέγγυον ἐλέγχειν πολλαχοῦ καὶ
ἐν τοῖς συγγράμμασιν οὐκ ὤκνησε.

16. γέγονασι δὲ κατ' αὐτὸν τῶν Χριστιανῶν πολλοὶ μὲν
καὶ ἄλλοι, αἰρετικοὶ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς φιλοσοφίας ἀνηγμένοι
οἱ περὶ Ἀδέλφιον καὶ Ἀκυλῖνον, οἳ τὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀλ-
βνος καὶ Φιλοκάμον καὶ Δημοστράτου καὶ Λυδοῦ συγγράμματα
πλεῖστα κεκτημένοι ἀποκαλύψεις τε προφέροντες Ζωροάστρου καὶ
Ζωστριανοῦ καὶ Νικοθέου καὶ Ἀλλογενοῦς καὶ Μέσου καὶ ἄλ-
λων τοιούτων πολλοὺς ἐξηπάτων καὶ αὐτοὶ ἠπατημένοι, ὡς δὴ
τοῦ Πλάτωνος εἰς τὸ βᾶθος τῆς νοητῆς οὐσίας οὐ πελάσαντος.
ὅθεν αὐτὸς μὲν πολλοὺς ἐλέγχους ποιούμενος ἐν ταῖς συνου-
σίαις, γράψας δὲ καὶ βιβλίον, ὅπερ πρὸς τοὺς Γνωστικούς ἐπε-
γράψαμεν, ἡμῖν τὰ λοιπὰ κρίνειν καταλείπειν. Ἀμέλιος
δὲ ἄχρι τεσσαράκοντα βιβλίων προκεχώρηκε πρὸς τὸ Ζωστρια-
νοῦ βιβλίον ἀντιγράφων. Πορφύριος δὲ ἐγὼ πρὸς τὸ Ζωρο-
άστρου συγχοῦς πεποίημαι ἐλέγχους, ὅπως νόθον τε καὶ νέον
τὸ βιβλίον παραδεικνύς πεπλασμένον τε ὑπὸ τῶν τὴν αἵρεσιν
συστησαμένων εἰς δόξαν τοῦ εἶναι τοῦ παλαιοῦ Ζωροάστρου
τὰ δόγματα, ἃ αὐτοὶ εἶλοντο πρεσβεύειν.

17. τῶν δ' ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὰ Νομημίου αὐτὸν ὑπο-
βάλλεσθαι λεγόντων καὶ τοῦτο πρὸς Ἀμέλιον ἀγγέλλοντος
Τρύφωνος τῷ Στωικοῦ τε καὶ Πλατωνικοῦ γέγραπεν ὁ Ἀμέ-
λιος βιβλίον, ὃ ἐπέγραψε μὲν περὶ τῆς κατὰ τὰ δόγματα τοῦ
Πλατίνου πρὸς τὸν Νομημίον διαφορᾶς, προσεφώνησε δὲ
αὐτὸ Βασιλεῖ ἔμοι· Βασιλεὺς δὲ τοῦνομα τῷ Πορφυρίῳ ἔμοι
προσῆν, κατὰ μὲν πάτριον διάλεκτον Μάλχῳ κεκλημένῳ,
ὅπερ μοι καὶ ὁ πατὴρ ὄνομα κέκλητο, τοῦ δὲ Μάλχου ἐρμη-
νεῖαν ἔχοντος βασιλεὺς, εἴ τις εἰς Ἑλληνίδα διάλεκτον μετα-
βάλλειν ἐθέλοι. ὅθεν ὁ Λογγίνος μὲν προσφωνῶν τὰ περὶ
ὀρητῆς Κλεοδάμῳ τε καὶμοὶ Πορφυρίῳ Ἐκλεοδάμῃ τε καὶ Μάλ-
χε' προύγραπεν· ὁ δ' Ἀμέλιος ἐρμηνεύσας τοῦνομα, ὡς ὁ
Νομημίος τὸν Μάξιμον εἰς τὸν Μέγαλον, οὕτως τὸν Μάλ-
χον οὕτως εἰς τὸν Βασιλέα γράφει.

Ἀμέλιος Βασιλεῖ εὖ πράττειν. Αὐτῶν μὲν ἕνεκα τῶν παν-
ευφήμων ἀνδρῶν, οὓς διατεθρολληκέναι σεαυτὸν φῆς, τὰ
τοῦ ἐταίρου ἡμῶν δόγματα εἰς τὸν Ἀπαμέα Νομημίον ἀνα-
γόντων, οὐκ ἂν προηκάμην φωνήν, σαφῶς ἐπίστασο. δῆλον
γὰρ ὅτι καὶ τοῦτο ἐκ τῆς παρ' αὐτοῖς ἀγαλλομένης προελήλυ-

θεν εὐστομίας τε καὶ εὐγλωττίας, νῦν μὲν ὅτι πλατὺς φλήνα-
 φος, αὐτίς δὲ ὅτι ὑποβολιμαῖος, ἐκ τρίτων δὲ ὅτι καὶ τὰ φαν-
 λότατα τῶν ὄντων ὑποβαλλόμενος τῷ διασιλλάνειν αὐτὸν δη-
 λαδῆ κατ' αὐτοῦ λεγόντων. σοῦ δὲ τῇ προφάσει ταύτη οἰο-
 μένου δεῖν ἀποχρησθαι πρὸς τὸ καὶ τὰ ἡμῖν ἀρέσκοντα ἔχειν
 προχειρότερα εἰς ἀνάμνησιν καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι ἐταίρου ἀν-
 δρὸς οἴου τοῦ Πλατίνου μεγάλου εἰ καὶ πάσαι διαβεβοημένα
 ὀλοσχερέστερον γνῶναι ὑπήκουσα καὶ νῦν ἤκω ἀποδιδούς σοι
 τὰ ἐπηγγελμένα ἐν τρισὶν ἡμέραις, ὡς καὶ αὐτὸς οἶσθα, πε-
 πονημένα. χρῆ δὲ αὐτὰ ὡς ἂν μὴ ἐκ τῆς τῶν συνταγμάτων
 ἐκείνων παραθέσεως οὐτ' οὖν συντεταγμένα οὐτ' ἐξειλεγμένα,
 ἀλλ' ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἐντεῦξεως ἀναπεπολημένα καὶ ὡς πρῶτα
 προὔπεσεν ἕκαστα οὕτω ταχθέντα ἐνταῦθα νῦν συγγνώμης
 δικαίας παρὰ σοῦ τυχεῖν, ἀλλως τε καὶ τοῦ βουλήματος τοῦ
 ὑπὸ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμολογίαν ὑπαγομένου πρὸς τινῶν ἀνδρῶς
 οὐ μάλα προχειροῦ ἐλεῖν ὑπάρχοντος διὰ τὴν ἄλλοτε ἄλλως
 περὶ τῶν αὐτῶν ὡς ἂν δόξειε φοράν. ὅτι δέ, εἴ τι τῶν ἀπὸ τῆς
 οἰκείας ἐστίας παραχαράττοιτο, διορθώσῃ εὐμενῶς, εὐ οἶδα.
 ἠνάγκασμαι δ', ὡς ἔοικεν, ὡς πού φησιν ἡ τραγωδία, ἂν φι-
 λοπράγμων τῇ ἀπὸ τῶν τοῦ καθηρημένου ἡμῶν δογμάτων
 διαστάσει εὐθύνην τε καὶ ἀποποιεῖσθαι. τοιοῦτον ἄρα ἦν τὸ
 σοὶ χαρίζεσθαι ἐξ ἅπαντος βούλεσθαι. ἔρρωσο.'

18. ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δεῖναι προήχθην οὐ μόνον
 πίστεως χάριν τοῦ τούς τότε καὶ ἐπ' αὐτοῦ γεγονότας τὰ Νομη-
 νίου οἶεσθαι ὑποβαλλόμενον κομπάζειν, ἀλλὰ καὶ ὅτι πλατὺν
 αὐτὸν φλήναφον εἶναι ἠγοῦντο καὶ κατεφρόνουν τῷ μὴ νοεῖν
 ἃ λέγει καὶ τῷ πάσης σοφιστικῆς αὐτὸν σκηνῆς καθαρεύειν
 καὶ τύφου, ὁμιλοῦντι δὲ εἰκέναι ἐν ταῖς συνοσίαις καὶ μη-
 δενὶ ταχέως ἐπιφαίνειν τὰς συλλογιστικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τὰς
 ἐν τῷ λόγῳ λαμβανομένας. ἔπαθον δ' οὖν τὰ ὅμοια ἐγὼ Πορ-
 φύριος, ὅτε πρῶτον αὐτοῦ ἠκροασάμην. διὸ καὶ ἀντιγράψας
 προσήγαγον δεικνύναι πειρώμενος ὅτι ἔξω τοῦ νοῦ ὑφέστηκε
 τα νοητά. Ἀμέλιον δὲ ποιήσας ταῦτ' ἀναγνῶναι, ἐπειδὴ ἀνέ-
 γνω, μειδιάσας 'σὸν ἂν εἴη', ἔφη, 'ὦ Ἀμέλιε, λύσαι τὰς ἀπο-
 ρίας εἰς ἃς δι' ἄγνοιαν τῶν ἡμῖν δοκούντων ἐμπέπτωκε'. γρά-
 φαντος δὲ βιβλίον οὐ μικρὸν τοῦ Ἀμελίου πρὸς τὰς τοῦ Πορ-
 φυρίου ἀπορίας καὶ αὐτὸς πάλιν πρὸς τὰ γραφέντα ἀντιγράψαν-
 τός μου, τοῦ δὲ Ἀμελίου καὶ πρὸς ταῦτα ἀντειπόντος, ἐκ τρί-
 τῶν μόλις συνεῖς τα λεγόμενα ἐγὼ ὁ Πορφύριος μετῴδημην

καὶ καλινωρίαν γράψας ἐν τῇ διατριβῇ ἀνέγνω· κακέϊθεν λοιπὸν τὰ τε βιβλία τὰ Πλωτίνου ἐπιστεύθη καὶ αὐτὸν τὸν διδάσκαλον εἰς φιλοτιμίαν προήγαγον τοῦ διαρθροῦν καὶ διὰ πλείωνων γράφειν τὰ δοκούντα. οὐ μὴν ἄλλα καὶ Ἀμέλιον εἰς τὸ συγγράφειν πρόθυμον ἐποίησα.

19. ἦν δὲ ἔσχε καὶ Λογγίνος περὶ τοῦ Πλωτίνου δόξαν ἐξ ἧν μάλιστα πρὸς αὐτὸν ἐγὼ γράφων ἐσήμαινον, δηλώσει μέρος ἐπιστολῆς γραφείσης πρὸς με, ἐπέχον τοῦτον τὸν τρόπον. ἀξιῶν γὰρ με ἀπὸ τῆς Σικελίας κατιέναι πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Φοινίκην καὶ κομίζειν τὰ βιβλία τοῦ Πλωτίνου φησί·

καὶ σὺ μὲν ταῦτά τε πέμπειν ὅταν σοι δοκῇ, μᾶλλον δὲ κομίζειν· οὐ γὰρ ἂν ἀποσταίην τοῦ πολλάκις δεῖσθαί σου τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁδὸν τῆς ἐτέρωσε προκρίναι, κἂν εἰ μηδὲν δι' ἄλλο· τί γὰρ ἂν καὶ σοφὸν παρ' ἡμῶν προσδοκῶν ἀφίκου; τὴν γε παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν ἀέρα μετριώτατον ὄντα πρὸς ἣν λέγεις τοῦ σώματος ἀσθένειαν· κἂν ἄλλο τι τύχης οἰηθεῖς, παρ' ἐμοῦ δὲ μηδὲν προσδοκῶν καινότερον, μηδ' οὖν τῶν παλαιῶν ὅσα φησὶ ἀπολωλέκεναι. τῶν γὰρ γραψάντων τοσαύτη σπάνις ἐνταῦθα καθέστηκεν, ὥστε νῆ τους θεοὺς πάντα τὸν χρόνον τοῦτον τὰ λειπόμενα τῶν Πλωτίνου κατασκευάζων μόλις αὐτῶν ἐπεκράτησα, τὸν ὑπογραφέα τῶν μὲν εἰωθότων ἀπάγων ἔργων, πρὸς ἐνὶ δὲ τούτῳ τάξας γενέσθαι. καὶ κέκτημαι μὲν ὅσα δοκεῖν πάντα καὶ τὰ νῦν ὑπὸ σοῦ πέμπθεντα, κέκτημαι δὲ ἡμιτελῶς· οὐ γὰρ μετρίως ἦν διημαρτημένα, καίτοι τὸν ἑταῖρον Ἀμέλιον ὦμην ἀναλήψασθαι τὰ τῶν γραφῶν πταίσματα· τῷ δ' ἦν ἄλλα προυργιαίτερα τῆς τοιαύτης προσεδρείας. οὐκ οὖν ἔχω τίνα χρῆ τροπὸν αὐτοῖς ὁμιλῆσαι καίπερ ὑπερπειθυμῶν τὰ τε περὶ ψυχῆς καὶ τὰ περὶ τοῦ ὄντος ἐπισκέψασθαι· ταῦτα γὰρ οὖν καὶ μάλιστα διημαρτῆται. καὶ πάνν βουλομένη ἂν ἔλθειν μοι παρὰ σοῦ τὰ μετ' ἀκριβείας γεγραμμένα τοῦ παραναγνῶναι μόνον, εἶτα ἀποπέμψαι κάλιν. αὐτίς δὲ τὸν αὐτὸν ἐρωῶ λόγον, ὅτι μὴ πέμπειν, ἀλλ' αὐτὸν ἦκειν ἔχοντα μᾶλλον ἀξιῶ ταῦτά τε καὶ τῶν λοιπῶν εἰ τι διαπέφενγε τὸν Ἀμέλιον. ἃ μὲν γὰρ ἦγαγεν ἅπαντα διὰ σπουδῆς ἐκτησάμην. πῶς δ' οὐκ ἔμελλον ἀνδρὸς ὑπομνήματα πάσης αἰδοῦς ἀξίου καὶ τιμῆς κτήσεσθαι; τοῦτο γὰρ οὖν καὶ παρόντι σοι καὶ μακρὰν ἀπόντι καὶ περὶ τὴν Τύρον διατρίβοντι τυγχάνω δῆπουθεν ἐπεσταλκῶς, ὅτι τῶν μὲν ὑποθέσεων οὐ πάνν με τὰς πολλὰς προσέσθαι συμβέβηκε· τὸν δὲ τύπον τῆς

γραφῆς καὶ τῶν ἐννοιῶν τᾶνδρὸς τὴν πυκνότητα καὶ τὸ φιλόσοφον τῆς τῶν ζητημάτων διαθέσεως ὑπερβαλλόντως ἀγαμαὶ καὶ φιλῶ καὶ μετὰ τῶν ἔλλογιματάτων ἀγειν τὰ τοῦτου βιβλία φαίην ἂν δεῖν τοὺς ζητητικούς.

20. ταῦτα ἐπιπλέον παρατέθεικα τοῦ καθ' ἡμᾶς κριτικωτάτου γενομένου καὶ τὰ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντα τῶν καθ' αὐτὸν διελέξαντος δεικνὺς οἷα γέγονεν ἢ περὶ Πλωτίνου κρίσις· καίτοι τὰ πρῶτα ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀμαθίας καταφρονητικῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν διετέλει. ἐδόκει δὲ ἂ ἐκτίθεσθαι ἐκ τῶν Ἀμελίου λαβῶν ἡμαρτησθαι διὰ τὸ μὴ νοεῖν τοῦ ἀνδρὸς τὴν συνήθη ἐρμησίαν. εἰ γάρ τινα καὶ ἄλλα, καὶ τὰ παρ' Ἀμελίου διώρθωτο ὡς ἂν ἐκ τῶν αὐτογράφων μετεπιλημμένα. ἔτι δὲ τοῦ Λογγίνου ἂ ἐν συγγράμματι γέγραφε περὶ Πλωτίνου τε καὶ Ἀμελίου καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν γεγονότων φιλοσόφων ἀναγκαῖον παραθεῖναι, ἵνα καὶ πλήρης γένηται ἡ περὶ αὐτῶν κρίσις οἷα γέγονε τοῦ ἔλλογιματάτου ἀνδρὸς καὶ ἐλεγκτικωτάτου. ἐπιγράφεται δὲ τὸ βιβλίον Λογγίνου πρὸς Πλωτίνου καὶ Γεντιλιανὸν Ἀμέλιον περὶ τέλους. ἔχει δὲ τοιοῦνδε προοίμιον·

ἴ πολλῶν καθ' ἡμᾶς, ὦ Μάρκελλε, γεγενημένων φιλοσόφων οὐχ ἥκιστα παρὰ τοὺς πρώτους τῆς ἡλικίας ἡμῶν χρόνους· ὁ μὲν γὰρ νῦν καιρὸς οὐδ' εἰπεῖν ἔστιν ὅσην σπάνιν ἔσχηκε τοῦ πράγματος· ἔτι δὲ μειρακίων ὄντων ἡμῶν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων προέστησαν, οὓς ἅπαντας μὲν ὑπήρξεν ἰδεῖν ἡμῖν διὰ τὴν ἐκ παίδων ἐπὶ πολλοὺς τόπους ἅμα τοῖς γονεῦσιν ἐπιδημίαν, συγγενέσθαι δὲ αὐτῶν τοῖς ἐπιβιώσασιν κατὰ ταῦτ' οὐκ ὄντων ἐθνεσι καὶ πόλεσιν ἐπιμύξαντας· οἱ μὲν καὶ διὰ γραφῆς ἐπεχειρήσαν τὰ δοκούντα σφίσι πραγματεῦσθαι καταλιπόντες τοῖς ἐπιγιγνομένοις τῆς παρ' αὐτῶν ἀφελείας μετασχεῖν, οἱ δ' ἀποχρῆναι σφίσι ἡγήσαντο τοὺς συνόντας προβιβάζειν εἰς τὴν τῶν ἀρεσκόντων ἑαυτοῖς κατάληψιν. ὦν τοῦ μὲν προτέρου γεγόνασι τρόπου Πλατωνικοὶ μὲν Εὐκλείδης καὶ Δημόκριτος καὶ Προκλῆνος ὁ περὶ τὴν Τρωάδα διατρέψας· οἱ τε μέχρι νῦν ἐν τῇ Ῥώμῃ δημοσιεύοντες Πλατίνος καὶ Γεντιλιανὸς Ἀμέλιος ὁ τοῦτου γνώριμος, Στωικῶν δὲ Θεμιστοκλῆς καὶ Φοιβίαν οἱ τε μέχρι πρῶν ἀκμάσαντες Ἄννιος τε καὶ Μήδιος, Περιπατητικῶν δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἡλιόδωρος· τοῦ δὲ δευτέρου Πλατωνικοὶ μὲν Ἀμμώνιος καὶ Ὁριγένης, οἷς ἡμεῖς τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου προσεφοιτήσαμεν,

ἀνδράσιν οὐκ ὀλίγω τῶν καθ' ἑαυτοὺς εἰς σύνεσιν διενεγκούσιν, οἳ τε Ἀθήνησι διάδοχοι Θεόδοτος καὶ Εὐβουλος· καὶ γὰρ εἴ τι τούτων γέγραπται τισιν, ὥσπερ Ὀριγένει μὲν τὸ περὶ δαιμόνων, Εὐβούλω δὲ τὸ περὶ τοῦ Φιλήβου καὶ τοῦ Γοργύλου καὶ τῶν Ἀριστοτέλει πρὸς τὴν Πλάτωνος πολιτείας ἀντισημένων, οὐκ ἐγγύς πρὸς τὸ μετὰ τῶν ἐξεργασμένων τὸν λόγον αὐτοὺς ἀριθμεῖν ἂν γένοιτο πάρεργον τῇ τοιαύτῃ χρησαμένων σπουδῇ καὶ μὴ προηγουμένην περὶ τοῦ γράφειν ορμὴν λαβόντων· τῶν δὲ Στωικῶν Ἐρμῖνος καὶ Λυσίμαχος οἳ τε ἐν ἄστει καταβιῶσαντες Ἀθηναῖος καὶ Μουσώνιος καὶ Περιπατητικῶν Ἀμμώνιος καὶ Πτολεμαῖος, φιλολογώτατοι μὲν τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἄμφω γενόμενοι καὶ μάλιστα ὁ Ἀμμώνιος· οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις ἐκείνων γέγονεν εἰς πολυμάθειαν παραπλήσιος· οὐ μὴν καὶ γράψαντές γε τεχνικὸν οὐδὲν, ἀλλὰ ποιήματα καὶ λόγους ἐπιδεικτικούς, ἅπερ οὖν καὶ σωθῆναι τῶν ἀνδρῶν τούτων οὐχ ἐκόντων οἶμαι· μὴ γὰρ ἂν αὐτοὺς δέξασθαι διὰ τοιούτων βιβλίων ὕστερον γενέσθαι γνωρίμους, ἀφέντας σπουδαιοτέροις συγγράμμασι τὴν ἑαυτῶν ἀποθησαυρίσαι διάνοιαν. τῶν δ' οὖν γραψάντων οἳ μὲν οὐδὲν πλέον ἢ συναγωγὴν καὶ μεταγραφὴν τῶν τοῖς πρεσβυτέροις συντεθέντων ἐποίησαντο, καθ' ἅπερ Εὐκλείδης καὶ Δημόκριτος καὶ Προκλῖνος, οἳ δὲ μικρὰ κομῆτ' ἢ πράγματα τῆς τῶν παλαιῶν ἱστορίας απομνημονεύσαντες εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἐκείνοις ἐπεχείρησαν συντιθέναι βιβλία, καθ' ἅπερ Ἄννιός τε καὶ Μήδιος καὶ Φοιβίων, οὗτος μὲν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ λέξει κατασκευῆς γνωρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τῆς ἐν τῇ διανοίᾳ συντάξεως ἀξιῶν· οἷς καὶ τὸν Ἡλιόδωρον συγκατανεμειέ τις ἂν, οὐδ' ἐκείνον παρὰ τὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἐν ταῖς ἀκροάσεσιν εἰρημένα πλέον τι συμβαλλόμενον εἰς τὴν τοῦ λόγου διάρθρωσιν· οἳ δὲ καὶ πλήθει προβλημάτων ἂ μετεχειρίσαντο τὴν σπουδὴν τοῦ γράφειν ἀποδειξάμενοι καὶ τρόπῳ θεωρίας ἰδίῳ χρησάμενοι Πλωτίνος εἰσι καὶ Γεντυλιανός Ἀμέλιος, ὁ μὲν τὰς Πυθαγορείους ἀρχὰς καὶ Πλατωνικὰς, ὡς ἔδοκει, πρὸς σαφεστέραν τῶν πρὸ αὐτοῦ καταστησάμενος ἐξήγησιν· οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἐγγύς τι τὰ Νουμηνίου καὶ Κρονίου καὶ Μοδεράτου καὶ Θρασύλλου τοῖς Πλωτίνου περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκρίβειαν· ὁ δὲ Ἀμέλιος κατ' ἕλην μὲν τούτου βαδίζειν προαιρούμενος καὶ τὰ πολλὰ μὲν τῶν αὐτῶν δογμάτων ἐχόμενος, τῇ δὲ ἐξεργασίᾳ πολὺς ἂν καὶ τῇ τῆς ἐρμηνείας περιβολῇ πρὸς τὸν ἐναντίον ἐκείνῳ ζῆλον ὑπαγομένος

ἄν και μόνων ἡμεῖς ἄξιον εἶναι νομίζομεν ἐπισκοπεῖσθαι τὰ συγγράμματα. τοὺς μὲν γὰρ λοιποὺς τί τις ἂν κινεῖν οἴοιτο δεῖν ἀφ᾽ ἑξῆς ἐξετάζειν ἐκείνους, παρ' ὧν ταῦτα λαβόντες οὗτοι γεγράφασιν οὐδὲν αὐτοὶ παρ' αὐτῶν προσθέντες οὐχ ὅτι τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπιχειρημάτων, οὐδ' οὖν ἢ συναγωγῆς τῶν παρὰ τοῖς πλείοσιν ἢ κρίσεως τοῦ βελτίονος ἐπιμεληθέντες. ἦδη μὲν οὖν και δι' ἄλλων τουτὶ πεποιθήκαμεν, ὡσπερ και τῷ μὲν Γεντιλιανῷ περὶ τῆς κατὰ Πλατῶνα δικαιοσύνης ἀντειπόντες, τοῦ δὲ Πλωτίνου τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν ἐπισκεψάμενοι· τὸν μὲν γὰρ κοινὸν ἡμῶν τε καὶ ἐκείνων ἐταῖρον ὄντα, Βασιλέα τὸν Τύριον, οὐδ' αὐτὸν ὀλίγα πεπραγματευμένον κατὰ τὴν τοῦ Πλωτίνου μίμησιν, ὃν ἀποδεξάμενος μᾶλλον τῆς παρ' ἡμῖν ἀγωγῆς ἐπεχείρησε διὰ συγγράμματος ἀποδείξει βελτίω. δόξαν περὶ τῶν ἰδεῶν τῆς ἡμῖν ἀρεσκούσης ἔχοντα, μετρίως ἀντιγραφῇ διελέγξει δοκοῦμεν οὐκ εὖ παλινοδῆσαντα και τούτοις οὐκ ὀλίγας τῶν ἀνδρῶν τούτων κεινηκοτες δόξας, ὡσπερ και τῇ πρὸς τὸν Ἀμέλιον ἐπιστολῇ, μέγεθος μὲν ἐχούση συγγράμματος, ἀποκρινομένη δὲ πρὸς ἅττα τῶν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς Ρώμης ἐπεσταλμένων, ἦν αὐτὸς μὲν ἐπιστολὴν περὶ τοῦ τρόπου τῆς Πλωτίνου φιλοσοφίας [ἐπ]έγραψεν, ἡμεῖς δὲ αὐτὸ μόνον προσηρητέσθημεν τῇ κοινῇ τοῦ συγγράμματος ἐπιγραφῇ πρὸς τὴν Ἀμελίου ἐπιστολὴν αὐτὸ προσαγορεύσαντες.

21. ἐν δὴ τούτοις τότε ὁμολόγησε μὲν πάντων τῶν ἐπ' αὐτοῦ γεγονότων πλήθει τε προβλημάτων διενεγκεῖν Πλωτίνον τε και Ἀμέλιον, τρόπῳ δὲ θεωρίας ἰδίῳ μάλιστα τούτους χρῆσασθαι, τὰ Νουμηνίου δὲ οὐχ ὅτι ὑποβάλλεσθαι και τὰ κείνου πρεσβεύειν δόγματα, ἀλλὰ τὰ τῶν Πυθαγορείων αὐτοῦ τε ἐλομένους μετέναι δόγματα, και οὐδ' ἔγγυς εἶναι τὰ Νουμηνίου και Κρονίου και Μοδεράτου και Θρασύλλον τοῖς Πλωτίνου περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκρίβειαν. εἰπὼν δὲ περὶ Ἀμελίου, ὅτι κατ' ἴχνη μὲν τοῦ Πλωτίνου ἐβάδιξε, τῇ δὲ ἐξεργασίᾳ πολὺς ὢν και τῇ τῆς ἐρμηνείας περιβολῇ πρὸς τὸν ἐναντίον ἐκείνῳ ξῆλον ὑπήγετο, ὅμως μνησθεῖς ἐμοῦ Πορφυρίου ἔτι ἀρχὰς ἔχοντος τῆς πρὸς τὸν Πλωτίνον συνουσίας φησὶν ὅτι ὁ δὲ κοινὸς ἡμῶν τε καὶ ἐκείνων ἐταῖρος Βασιλεὺς ὁ Τύριος οὐδ' αὐτὸς ὀλίγα πεπραγματευμένος κατὰ τὴν Πλωτίνου μίμησιν συνέθηκε', ταῦτα ὄντως κατιδῶν, ὅτι τῆς Ἀμελίου περιβολῆς τὸ ἀφιλόσοπον παντελῶς ἐφυλαξάμην και πρὸς

ξῆλον τὸν Πλωτίνου γράφων ἀφεώρων. ἀρκεῖ τοίνυν ὁ τοσοῦτος ἀνὴρ καὶ ἐν κρῆσει πρῶτος ὢν καὶ ὑπειλημμένος ἄχρι νῦν τοιαῦτα γράφων περὶ Πλωτίνου, ὡς εἰ καὶ καλοῦντί με τὸν Πορφύριον συνέβη δυνηθῆναι συμμῖξαι αὐτῷ, οὐδ' ἂν ἀντέγραψεν ἢ πρὶν ἀκριβῶσαι τὸ δόγμα γράψαι ἐπελείρησεν.

22. ἀλλὰ τί μοι ταῦτα περὶ δρῶν ἢ περὶ πέτρων; φησὶν ὁ Ἡσίοδος λέγων. εἰ γὰρ δεῖ ταῖς μαρτυραῖς χρῆσθαι ταῖς παρὰ τῶν σοφῶν γεγενημέναις, τίς ἂν εἴη σοφώτερος θεοῦ; καὶ θεοῦ τοῦ ἀληθοῦς εἰρηκότος·

οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμον τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης
καὶ κωφοῦ ξυνήμι καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω.

ὁ γὰρ δὴ Ἀπόλλων ἐρομένου τοῦ Ἀμελίου ποῦ ἡ Πλωτίνου ψυχὴ κεχώρηκεν, ὁ τοσοῦτον εἰπὼν περὶ Σωκράτους·

ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος,
ἐπάκουσον ὅσα καὶ οἶα περὶ Πλωτίνου ἐθέσπισεν·
ἄμβροτα φορμίζειν ἀναβάλλομαι ὕμνον ἀοιδῆς
ἀμφ' ἀγανοῖο φίλοιο μελιχροτάταισιν ὑφαίνων
φωναῖς εὐφήμου κιθάρης χρυσέῳ ὑπὸ πλήκτρῳ.
κλήξω καὶ Μούσας ξυνὴν ὅπα γηρῦσασθαι
παμφάνοις ἰαχαῖσι παναρμονίαισι τ' ἱρωαῖς,
οἶον ἐπ' Αἰακίδῃ στῆσαι χορὸν ἐκλήχθεν
ἀθανάτων μανλαῖσιν Ὀμηρελαῖσι τ' ἀοιδαῖς.
ἀλλ' ἄγε Μουσάων ἱερὸς χορὸς, ἀπύσωμεν
εἰς ἐν ἐπιπνελοντες ἀοιδῆς τέγματα πάσης·
ἕμμι καὶ ἐν μέσσαισιν ἐγὼ Φοῖβος βαθυχαίτης·
δαῖμον, ἄνερ τὸ πάθειθεν, ἀτὰρ νῦν δαίμονος αἴση
θειοτέρῃ πελάων, ὅτ' ἐλύσαιο δεσμὸν ἀνάγκης
ἀνδρομέτης, ρεθέων δὲ πολυφλοίσβοιο κυδοιμοῦ
ῥωσάμενος πραπίδεςσιν ἐς ἧῶνα νηχύντου ἀκτῆς
νήξ' ἐπειγόμενος δῆμου ἀπονόσφιν ἀλιτρῶν
στηριξάι καθαρῆς ψυχῆς εὐκαμπέα οἴμην,
ἦχι θεοῖο σέλας περιλάμπεται, ἦχι θέμιστες
ἐν καθαρῷ ἀπάτερθεν ἀλιτροσύνης ἀθεμιστοῦ.
καὶ τότε μὲν σκαίροντι πικρὸν κύμ' ἐξυπαλύξαι
αἰμοβότου βιότοιο καὶ ἀσηρῶν ἰλλγγων
ἐν μεσάτοισι κλύδωνος ἀνώλιστου τε κυδοιμοῦ
πολλάκις ἐκ μακάρων φάνθη σκοπὸς ἐγγυδί ναῖρον.
πολλάκι σείο νόοιο βολὰς λοξῆσιν ἀταρποῖς

λεμένας φορέεσθαι ἔρωϊσιν σφετέρησιν
 ὀρθοπόρου ἀνά κύκλα καὶ ἄμβροτον σῖμον ἄειραν
 ἀθάνατοι θαμινὴν φαέων ἀκτίνα πορόντες
 ὄσσοισιν δέρκεσθαι ἀπαι σκοτίας λυγαίης.
 οὐδέ σε παμπήδην βλεφάρων ἔχε νήδυμος ὕπνος·
 ἀλλ' ἄρ' ἀπὸ βλεφάρων πετάσας κηλῖδα βαρεῖαν
 ἀχλὺς ἐν δίνησι φορεύμενος ἔδρακες ὄσσοις
 πολλὰ τε καὶ χαρίεντα, τὰ κεν βία οὐτις ἴδοιτο
 ἀνθρώπων ὄσσοι σοφίης μαιήτορες ἔπλευν.
 νῦν δ' ὅτε δὴ σκῆνος μὲν ἔλυσαο, σῆμα δ' ἔλειψας
 ψυχῆς δαιμονίης, μεθ' ὀμήγγυριν ἔρχεαι ἤδη
 δαιμονίην ἐρατοῖσιν ἀναπνεύουσαν ἀήταις,
 ἔνθ' ἐνι μὲν φιλότης, ἐνι δ' ἕμερος ἀβρὸς ιδέσθαι,
 εὐφροσύνης πλείων καθαρῆς, πληρούμενος αἰὲν
 ἄμβροσίων ὀχετῶν θεόθεν, ὅθεν ἐστὶν ἐρωτῶν
 πείσματα, καὶ γλυκερὴ πνοιή καὶ νήνεμος αἰθήρ·
 χρυσεῖης γενεῆς μεγάλου Διὸς ἤχι νέμονται
 Μίνως καὶ Ραδάμανθυς ἀδελφοί, ἤχι δίκαιος
 Αἰακός, ἤχι Πλάτων, ἱερὴ ἴς, ἤχι τε καλὸς
 Πυθαγόρης ὄσσοι τε χορὸν στήριξαν ἔρωτος
 ἀθανάτου, ὄσσοι γενεὴν ξυνὴν ἐλάχοντο
 δαίμοσιν ὀβλιστοῖς, ὅτι τοι κέαρ ἐν θαλήσιν
 αἰὲν εὐφροσύνησιν λαίνεται. ἅ μάκαρ, ὄσσους
 ὀτλήσας ἀριθμοὺς ἀέθλων μετὰ δαίμονας ἀγνοῦς
 παλλέει ζαμενῆσι κορυσάμενος ζωῆσι.
 στήσωμεν μολπήν τε χοροῦ τ' εὐδινέα κύκλον
 Πλωτίνου, Μοῦσαι πολυγηθῆες· αὐτὰρ ἐμεῖο
 χρυσεῖη κιθάρη τόσσον φράσεν εὐαίωσι.

23. ἐν δὲ τούτοις εἴρηται μὲν ὅτι ἀγαθὸς γέγονε καὶ ἡπίος
 καὶ πρῶός γε μάλιστα καὶ μελιχός, ἅπερ καὶ ἡμεῖς ὄντως ἔχοντι
 συνήδειμεν· εἴρηται δ' ὅτι ἄγροπνος καὶ καθαρὰν τὴν ψυχὴν
 ἔχων καὶ αἰεὶ σπεύδων πρὸς τὸ θεῖον, οὐ διὰ πάσης τῆς ψυχῆς
 ἦρα, ὅτι τε πάντ' ἐποίει ἀπαλλαγῆναι, πικρὸν κῦμ' ἔξυπαλύξαι
 τοῦ αἰμοβότου τῆδε βίου. οὕτως δὲ μάλιστα τούτῳ τῷ δαιμονίῳ
 φωτὶ πολλάκις ἀνάγοντι ἑαυτὸν εἰς τὸν πρῶτον καὶ ἐπέκεινα
 θεὸν ταῖς ἐννοαῖς καὶ κατὰ τὰς ἐν τῷ Συμποσίῳ ὑφηγημέ-
 νας ὁδοὺς τῷ Πλάτῳ ἐφάνη ἐκεῖνος ὁ θεὸς ὁ μήτε μορφὴν
 μήτε τινὰ ἰδέαν ἔχων, ὑπὲρ δὲ νοῦν καὶ πᾶν τὸ νοητὸν ἰδρυ-
 μένος. ᾧ δὲ καὶ ἐγὼ Πορφύριος ἅπαξ λέγω πλησιάζει καὶ

ένωθῆναι ἔτος ἄγων ἐξηκοστὸν τε καὶ ὄγδοον. ἐφάνη γοῦν τῷ Πλωτίνῳ σκοπὸς ἐγγύθι ναίων. τέλος γὰρ αὐτῷ καὶ σκοπὸς ἦν τὸ ένωθῆναι καὶ πελάσαι τῷ ἐπὶ πᾶσι θεῷ. ἔτυχε δὲ τετρακίς που ὅτε αὐτῷ συνήμην τοῦ σκοποῦ τούτου ἐνεργεῖα ἀρρήτων καὶ οὐ δυνάμει. καὶ ὅτι λοξῶς φερόμενον πολλακίς οἱ θεοὶ κατηύθυναν θαμινὴν φαέων ἀκτίνα πορόντες, ὡς ἐπισκέψει τῇ παρ' ἐκείνων καὶ ἐπιβλέψει γραφῆναι τὰ γραφέντα, εἴρηται. ἐκ δὲ τῆς ἀγρύπνου ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν θείας ἔδρακες, φησίν, ὅσοις πολλά τε καὶ χαρῖεντα, τὰ κεν ῥέα οὔτις ἴδοιτο ἀνθρώπων τῶν φιλοσοφία προσεχόντων. ἡ γὰρ δὴ τῶν ἀνθρώπων θεωρία ἀνθρωπίνης μὲν ἂν γένοιτο ἀμείνων· ὡς δὲ πρὸς τὴν θείαν γνῶσιν χαρῖεσσα μὲν ἂν εἴη, οὐ μὴν ὥστε τὸ βάθος ἐλεῖν ἂν δυναθῆναι, ὥσπερ αἰρουσὶν οἱ θεοί. ταῦτα μὲν οὖν ὅτι ἔτι σῶμα περικείμενος ἐνήργει καὶ τίνων ἐτύγχανε δεδήλωκε. μετὰ δὲ τὸ λυθῆναι ἐκ τοῦ σώματος ἐλθεῖν μὲν αὐτὸν φησιν εἰς τὴν δαιμονίαν ὁμήγηριν, πολιτεύεσθαι δ' ἐκεῖ φιλότητα, ἡμερον, εὐφροσύνην, ἔρωτα ἐξημμένον τοῦ θεοῦ, τεταχθαι δὲ καὶ τοὺς λεγομένους δικασίας τῶν ψυχῶν, παιδας τοῦ θεοῦ, Μίνω καὶ Ραδάμανθυν καὶ Αἰακόν, πρὸς οὓς οὐ δικασθησόμενον οἴχεσθαι, συνεσόμενον δὲ τούτοις οἷς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἀριστοί. σύνεισι δὲ οὗτοι Πλάτων Πυθαγόρας ὁπόσοι τε ἄλλοι χορὸν στήριξαν ἔρωτος ἀθανάτου· ἐκεῖ δὲ τὴν γένεσιν τοὺς ὀλβίστους δαίμονας ἔχειν βίον τε μετεῖναι τὸν ἐν θαλάσῃ καὶ εὐφροσύνας καταπεπυκνωμένον καὶ τοῦτον διατελεῖν καὶ ὑπὸ θεῶν μακαριζόμενον.

24. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ Πλωτίνου ἡμῖν ἱστορηται βίος. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς τὴν διάταξιν καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν βιβλίων ποιεῖσθαι ἡμῖν ἐπέτρεψεν, ἐγὼ δὲ κἀκεῖνω ζῶντι ὑπεσχόμην καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπηγγεῖλάμην ποιῆσαι τοῦτο, πρῶτον μὲν τὰ βιβλία οὐ κατὰ χρόνους ἔασαι φύρδην ἐκδεδδομένα ἐδικαίωσα, μιμησάμενος δ' Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀθηναῖον καὶ Ἀνδρόνικον τὸν Περιπατητικόν, ὧν ὁ μὲν Ἐπίχαρμον τὸν κωμωδιογράφον εἰς δέκα τόμους φέρων συνήγαγεν, οὗ δὲ τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου εἰς πραγματείας διεῖλε τὰς οἰκείας ὑποθέσεις εἰς ταῦτον συναγαγῶν· οὕτω δὴ καὶ ἐγὼ πεντήκοντα τέσσαρα ὄντα ἔχων τὰ τοῦ Πλωτίνου βιβλία διεῖλον μὲν εἰς ἕξ ἑννεάδας τῇ τελειότητι τοῦ ἕξ ἀριθμοῦ καὶ ταῖς ἑννεάσιν ἀσμένως ἐπιτυχῶν, ἐκάστη δὲ ἑννεάδι τὰ οἰκεία φέρων συνεφόρησα δοῦς

καὶ τάξιν πρώτην τοῖς ἐλαφροτέροις προβλήμασιν. ἡ μὲν γὰρ
πρώτη ἔννεα ἔχει τὰ ἠθικώτερα ταδε·

τί τὸ ζῶον καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος.

περὶ ἀρετῶν.

περὶ διαλεκτικῆς.

περὶ εὐδαιμονίας.

εἰ ἐν παρατάσει χρόνου τὸ εὐδαιμονεῖν.

περὶ τοῦ καλοῦ.

περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν.

πόθεν τὰ κακὰ.

περὶ τῆς ἐκ τοῦ βίου εὐλόγου ἐξαγωγῆς.

ἡ μὲν οὖν πρώτη ἔννεα ταδε περιέχει ἠθικώτερας ὑπο-
θέσεις περιλαβούσα. ἡ δὲ δευτέρα τῶν φυσικῶν συναγωγὴν
ἔχουσα τὰ περὶ κόσμου καὶ τὰ τῷ κόσμῳ ἀνήκοντα περιέχει.
ἔστι δὲ ταῦτα·

περὶ τοῦ κόσμου.

περὶ τῆς κυκλοφορίας.

εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα.

περὶ τῶν δύο υλῶν.

περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ.

περὶ ποιότητος καὶ εἶδους.

περὶ τῆς δι' ὅλων κράσεως.

πῶς τὰ πόρρω ὀρώμενα μικρὰ φαίνεται.

πρὸς τοὺς κακὸν τὸν δημιουργὸν τοῦ κόσμου καὶ τὸν κό-
σμον κακὸν εἶναι λέγοντας.

ἡ δὲ τρίτη ἔννεα ἔτι τὰ περὶ κόσμου ἔχουσα περιείληφε
τὰ περὶ τῶν κατὰ κόσμον θεωρουμένων ταῦτα·

περὶ εἰμαρμένης.

περὶ προνοίας πρώτου.

περὶ προνοίας δευτέρου.

περὶ τοῦ εἰληχότου ἡμᾶς δαίμονος.

περὶ ἔρωτος.

περὶ τῆς ἀπαθείας τῶν ἀσωμάτων.

περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου.

περὶ φύσεως καὶ θεωρίας καὶ τοῦ ἐνός.

ἐπισκέψεις διάφοροι.

25. ταύτας τὰς τρεῖς ἔννεάδας ἡμεῖς ἐν ἐνὶ σωματικῷ τά-
ξαντες κατεσκευάσαμεν. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ ἔννεάδι ἐτάξαμεν καὶ
τὸ περὶ τοῦ εἰληχότου ἡμᾶς δαίμονος, ὅτι καθόλου θεωρεῖται

τὰ περὶ αὐτοῦ καὶ ἔστι τὸ πρόβλημα καὶ παρὰ τοῖς τὰ κατὰ τὰς γενέσεις τῶν ἀνθρώπων σκεπτομένοις. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ περὶ ἔρωτος τόπος. τὸ δὲ περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου διὰ τὰ περὶ τοῦ χρόνου ἐνταῦθα ἐτάξαμεν. τὸ δὲ περὶ φύσεως καὶ θεωρίας καὶ τοῦ ἐνὸς διὰ τὸ περὶ φύσεως κεφάλαιον ἐνταῦθα τέτακται. ἡ δὲ τετάρτη ἐννεὰς μετὰ τὰ περὶ κόσμου τὰ περὶ ψυχῆς εἴληξε συγγράμματα. ἔχει δὲ τάδε·

περὶ οὐσίας ψυχῆς πρῶτον.

περὶ οὐσίας ψυχῆς δεύτερον.

περὶ ψυχῆς ἀποριῶν πρῶτον.

περὶ ψυχῆς ἀποριῶν δεύτερον.

περὶ ψυχῆς ἀποριῶν τρίτον ἢ περὶ ὄψεως.

περὶ αἰσθησεως καὶ μνήμης.

περὶ ἀθανασίας ψυχῆς.

περὶ τῆς εἰς τὰ σώματα καθόδου τῆς ψυχῆς.

εἰ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ μία.

ἡ μὲν οὖν τετάρτη ἐννεὰς τὰς περὶ ψυχῆς αὐτῆς ὑποθέσεις ἔσχε πάσας. ἡ δὲ πέμπτη ἔχει μὲν τὰς περὶ νοῦ, περιέχει δὲ ἕκαστον τῶν βιβλίων ἐν τισὶ καὶ περὶ τοῦ ἐπέκεινα καὶ περὶ τοῦ ἐν ψυχῇ νοῦ καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν. ἔστι δὲ τάδε·

περὶ τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων.

περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.

περὶ τῶν γνωριστικῶν ὑποστάσεων καὶ τοῦ ἐπέκεινα.

πῶς ἀπὸ τοῦ πρῶτου τὸ μετὰ τὸ πρῶτον καὶ περὶ τοῦ ἐνός.

ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητὰ καὶ περὶ τὰγαθοῦ.

περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν· καὶ τί τὸ πρῶτως

νοοῦν καὶ τί τὸ δευτέρως.

περὶ τοῦ εἰ καὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἔστιν εἶδη.

περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους.

περὶ νοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὄντος.

26. καὶ τὴν τετάρτην οὖν καὶ τὴν πέμπτην ἐννεάδα εἰς ἓν σωματίον κατετάξαμεν. λοιπὴν δὲ τὴν ἕκτην ἐννεάδα εἰς ἓν ἄλλο σωματίον, ὡς διὰ τριῶν σωματίων γεγράφθαι τὰ Πλωτίνου πάντα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον σωματίον ἔχει τρεῖς ἐννεάδας, τὸ δὲ δεύτερον δύο, τὸ δὲ τρίτον μίαν. ἔστι δὲ τὰ τοῦ τρίτου σωματίου, ἐννεάδος δὲ ἕκτης, ταῦτα·

περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος πρῶτον.

περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος δεύτερον.

περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος τρίτον.

περὶ τοῦ τὸ ὄν ἔν και ταὐτὸ ὄν ἅμα πανταχοῦ εἶναι ὄλον
 πρῶτον.

περὶ τοῦ τὸ ὄν ἔν και ταὐτὸ ὄν ἅμα πανταχοῦ εἶναι ὄλον
 δεύτερον.

περὶ ἀριθμῶν.

πῶς τὸ πλήθος τῶν ἰδεῶν ὑπέστη και περὶ τὰγαθῦο.

περὶ τοῦ ἐκουσίου και θελήματος τοῦ ἐνός.

περὶ τὰγαθοῦ ἢ τοῦ ἐνός.

τὰ μὲν οὖν βιβλία εἰς ἕξ ἑννεάδας τοῦτον τὸν τρόπον κατετάξαμεν τέσσαρα και πεντήκοντα ὄντα· καταβεβλήμεθα δὲ και εἰς τινὰ αὐτῶν ὑπομνήματα ἀτάκτως διὰ τοὺς ἐπείξαντας ἡμᾶς ἑταίρους γράφειν εἰς ἅπερ αὐτοὶ τὴν σαφήνειαν αὐτοῖς γενέσθαι ἠέλιον. ἀλλὰ μὴν και τὰ κεφάλαια τῶν πάντων πλήν τοῦ περὶ τοῦ καλοῦ διὰ τὸ λειῖψαι ἡμῖν πεποιήμεθα κατὰ τὴν χρονικὴν ἔκδοσιν τῶν βιβλίων· ἀλλ' ἐν τούτῳ οὐ τὰ κεφάλαια μόνον καθ' ἕκαστον ἔκκειται τῶν βιβλίων, ἀλλὰ και ἐπιχειρήματα, ἃ ὡς κεφάλαια συναριθμεῖται. νυνὶ δὲ πειρασόμεθα ἕκαστον τῶν βιβλίων διερχόμενοι τὰς τε στιγμὰς αὐτῶ προσθεῖναι και εἴ τι ἡμαρτημένον εἴη κατὰ λέξιν διορθοῦν· και ὅ τι ἂν ἡμᾶς ἄλλο κινήσῃ, αὐτὸ σημανεῖ τὸ ἔργον.

I.

1. Τὸ καλόν ἐστι μὲν ἐν ὄψει πλειστον, ἐστι δ' ^{Εὐν. I. 6. p. 50} ἐν ἀκοαῖς κατὰ τε λόγων συνθέσεις καὶ ἐν μουσικῇ ἀπάσῃ· καὶ γὰρ μέλη καὶ ῥυθμοὶ εἰσι καλοί· ἐστι δὲ καὶ προιοῦσι πρὸς τὸ ἄνω ἀπὸ τῆς αἰσθησεως καὶ ἐπι-
 5 τηδεύματα καλὰ καὶ πράξεις καὶ ἔξεις καὶ ἐπιστῆμαί τε καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν κάλλος. εἰ δέ τι καὶ πρὸ τούτων, αὐτὸ δεῖξει. τί οὖν δὴ τὸ πεποιηκὸς καὶ τὰ σώματα καλὰ φαντάζεσθαι καὶ τὴν ἀκοὴν ἐπινεύειν ταῖς φωναῖς, ὡς καλαί; καὶ ὅσα ἐφεξῆς ψυχῆς ἔχεται, πῶς
 10 ποτε πάντα καλὰ; καὶ ἄρα γε ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καλὰ τὰ πάντα, ἢ ἄλλο μὲν ἐν σώματι τὸ κάλλος, ἄλλο δὲ ἐν ἄλλῳ; καὶ τίνα ποτὲ ταῦτα ἢ τοῦτο; τὰ μὲν γὰρ οὐ παρ' αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων καλὰ, οἷον τὰ σώματα, ἀλλὰ μεθέξει, τὰ δὲ κάλλη αὐτά, ὡσπερ ἀρε-
 15 τῆς ἢ φύσις. σώματα μὲν γὰρ τὰ αὐτὰ ὅτε μὲν καλὰ, ὅτε δὲ οὐ καλὰ φαίνεται, ὡς ἄλλου ὄντος τοῦ σώματα εἶναι, ἄλλου δὲ τοῦ καλὰ. τί οὖν ἐστι τοῦτο τὸ παρὸν τοῖς σώμασι; πρῶτον γὰρ περὶ τοῦτον σκεπτέον. τί οὖν ἐστὶν ὃ κινεῖ τὰς ὄψεις τῶν θεωμένων καὶ ἐπι-
 20 στρέφει πρὸς αὐτὸ καὶ ἔλκει καὶ εὐφραίνεσθαι τῇ θεᾷ ποιεῖ; τοῦτο γὰρ εὐρόντες τάχ' ἂν ἐπιβάθρα αὐτῷ χρώμενοι καὶ τὰ ἄλλα θεασαίμεθα. λέγεται μὲν δὴ παρὰ πάντων, ὡς εἰπεῖν, ὡς συμμετρία τῶν μερῶν πρὸς ἀλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον τό τε τῆς εὐχροίας

I. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ.

p. 51 προστεθὲν | τὸ πρὸς τὴν ὄψιν κάλλος ποιεῖ καὶ ἔστιν
 αὐτοῖς καὶ ὅλως τοῖς ἄλλοις πᾶσι τὸ καλοῖς εἶναι τὸ
 συμμετέροις καὶ μεμετρημένοις ὑπάρχειν· οἷς ἀπλοῦν
 οὐδέν, μόνον δὲ τὸ σύνθετον ἐξ ἀνάγκης καλὸν ὑπάρ-
 ξει· τὸ τε ὅλον ἔσται καλὸν αὐτοῖς, τὰ δὲ μέρη ἕκα- 5
 στα οὐχ ἔξει παρ' ἑαυτῶν τὸ καλὰ εἶναι, πρὸς δὲ τὸ
 ὅλον συντελοῦντα, ἵνα καλὸν ἦ· καίτοι δεῖ, εἴπερ
 [τὸ] ὅλον, καὶ τὰ μέρη καλὰ εἶναι· οὐ γὰρ δὴ ἐξ αἰ-
 σχρῶν, ἀλλὰ πάντα κατελιγμένα τὸ κάλλος. τὰ τε
 χρώματα αὐτοῖς τὰ καλὰ, οἶον καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, 10
 ἀπλᾶ ὄντα καὶ οὐκ ἐκ συμμετρίας ἔχοντα τὸ κάλλος
 ἔξω ἔσται τοῦ καλὰ εἶναι. χρυσός τε δὴ πῶς καλόν;
 καὶ νυκτὸς ἢ ἀστραπὴ ὁραῖσθαι τῷ καλόν; ἐπὶ τε τῶν
 φωνῶν ὡσαύτως τὸ ἀπλοῦν οἰχθήσεται, καίτοι ἐκά-
 στου φθόγγου πολλαχῆ τῶν ἐν τῷ ὅλῳ καλῷ κα- 15
 λοῦ καὶ αὐτοῦ ὄντος. ὅταν δὲ δὴ καὶ τῆς αὐτῆς συμ-
 μετρίας μενούσης ὅτε μὲν καλὸν τὸ αὐτὸ πρόσωπον,
 ὅτε δὲ μὴ φαίνεται, πῶς οὐκ ἄλλο δεῖ ἐπὶ τῷ συμμε-
 τρῷ λέγειν τὸ καλὸν εἶναι καὶ τὸ σύμμετρον καλὸν εἶ- 20
 ναι δι' ἄλλο; εἰ δὲ δὴ μεταβαίνοντες καὶ ἐπὶ τὰ ἐπι-
 τηδεύματα καὶ τοὺς λόγους τοὺς καλοὺς τὸ σύμμετρον
 καὶ ἐπ' αὐτῶν αἰτιῶντο, τίς ἂν λέγοιτο ἐν ἐπιτηδευ-
 μασι συμμετρία καλοῖς, ἢ νόμοις, ἢ μαθημασιν, ἢ
 ἐπιστήμαις; θεωρήματα γὰρ σύμμετρα πρὸς ἄλληλα
 πῶς ἂν εἴη; εἰ δ', ὅτι σύμφωνά ἐστι, καὶ κακῶν ἔσται 25
 ὁμολογία τε καὶ συμφωνία. τῷ γὰρ τὴν σωφροσύνην
 ἡλιθιότητα εἶναι τὸ τὴν δικαιοσύνην γενναίαν εἶναι
 εὐήθειαν σύμφωνον καὶ συνωδὸν καὶ ὁμολογεῖ πρὸς
 ἄλληλα. κάλλος μὲν οὖν ψυχῆς ἀρετὴ πᾶσα καὶ κάλ-
 λος ἀληθινώτερον ἢ τὰ πρόσθεν· ἀλλὰ πῶς σύμμε- 30
 τρα; οὔτε γὰρ ὡς μεγέθη οὔτε ὡς ἀριθμοὶ σύμμε-
 τρα καί[τοι] πλειόνων μερῶν τῆς ψυχῆς ὄντων. ἐν

ποιῶ γὰρ λόγῳ ἢ σύνθεσις; ἢ ἡ κρῆσις τῶν μερῶν, ἢ τῶν θεωρημάτων; τὸ δὲ τοῦ νοῦ κάλλος μονουμένου τί ἂν εἴη;

2. πάλιν οὖν ἀναλαβόντες λέγωμεν, τί δῆτά ἐστι
 5 τὸ ἐν τοῖς σώμασι καλὸν πρῶτον. ἔστι μὲν γὰρ τι καὶ
 βολῇ τῇ πρώτῃ αἰσθητὸν γινόμενον καὶ ἡ ψυχὴ ὠσ-
 περ συνείσα λέγει καὶ ἐπιγνοῦσα ἀποδέχεται καὶ οἶον
 συναρμόττεται. πρὸς δὲ τὸ αἰσχρὸν προσβαλοῦσα
 ἀνίλλεται καὶ ἀρνεῖται καὶ ἀνανεύει ἀπ' αὐτοῦ οὐ
 10 συμφωνοῦσα καὶ ἀλλοτριουμένη. φαμὲν δὴ, ὡς τὴν
 φύσιν οὔσα ὅπερ ἐστὶ καὶ πρὸς τῆς κρείττονος ἐν τοῖς
 οὔσιν οὐσίας, ὅτι ἂν ἴδη συγγενὲς ἢ ἕλκος τοῦ συγ-
 γενοῦς, χαίρει τε καὶ διεπτόηται καὶ ἀναφέρει πρὸς
 ἑαυτὴν καὶ ἀναμιμνήσκειται ἑαυτῆς καὶ τῶν ἑαυτῆς.
 15 τίς οὖν ὁμοιότης τοῖς τῆδε πρὸς τὰ ἐκεῖ καλὰ; καὶ
 γὰρ, εἰ ὁμοιότης, | ὅμοια μὲν ἔστω· πῶς δὲ καλὰ κά- p. 52
 κείνα καὶ ταῦτα; μετοχῇ εἰδους φαμὲν ταῦτα· πᾶν
 μὲν γὰρ τὸ ἄμορφον πεφυκὸς μορφὴν καὶ εἶδος δέχε-
 σθαι ἄμοιρον ὄν λόγου καὶ εἰδους αἰσχρὸν καὶ ἔξω
 20 θείου λόγου· καὶ τὸ πάντῃ αἰσχρὸν τοῦτο. αἰσχρὸν
 δὲ καὶ τὸ μὴ κρατηθὲν ὑπὸ μορφῆς καὶ λόγου οὐκ
 ἀνασχομένης τῆς ὕλης τὸ πάντῃ κατὰ τὸ εἶδος μορ-
 φοῦσθαι. προσιὸν οὖν τὸ εἶδος τὸ μὲν ἐκ πολλῶν ἐσό-
 μενον μερῶν ἐν συνθέσει συντάξέ τε καὶ εἰς μίαν
 25 συντέλειαν ἤγαγε καὶ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ πεποίηκεν,
 ἐπείπερ ἐν ἧν αὐτὸ ἐν τε ἔδει τὸ μορφούμενον εἶναι
 ὡς δυνατὸν αὐτῷ ἐκ πολλῶν ὄντι. ἴδρυνται οὖν ἐπ'
 αὐτοῦ τὸ κάλλος εἰς ἐν συναχθέντος καὶ τοῖς μέρεσι
 30 διδὸν ἑαυτὸ καὶ τοῖς ὅλοις. ὅταν δὲ ἐν τι καὶ ὁμοιο-
 μερὲς καταλάβῃ, εἰς ὅλον δίδωσιν ἑαυτό· οἶον [εἰ] ὅτε
 μὲν πάσῃ οἰκίᾳ μετὰ τῶν μερῶν, ὅτε δὲ ἐνὶ λίθῳ δι-
 δοίῃ τις φύσις τὸ κάλλος, τῇ δὲ ἡ τέχνη. οὕτω μὲν

δὴ τὸ καλὸν σῶμα γίνεται λόγου ἀπὸ θεῶν ἐλθόντος
κοινωνία.

3. γινώσκει δὲ αὐτὸ ἢ ἐπ' αὐτὸ δύναμις τεταγ-
μένη, ἧς οὐδὲν κυριώτερον εἰς κρίσιν τῶν ἑαυτῆς,
ὅταν καὶ ἡ ἄλλη συνεπικρίνη ψυχῇ. τάχα δὲ καὶ αὐτῇ 5
λέγει συναρμώττουσα τῷ παρ' αὐτῇ εἶδει κάκειν' ὄψιν
πρὸς τὴν κρίσιν χρωμένη ὥσπερ κανὸν τοῦ εὐθέως.
πῶς δὲ συμφωνεῖ τὸ περὶ σῶμα τῷ πρὸ σώματος;
πῶς δὲ τὴν ἔξω οἰκίαν τῷ ἔνδον οἰκίας εἶδει ὁ οἰκο-
δομικὸς συναρμώσας καλὴν εἶναι λέγει; ἢ ὅτι ἐστὶ τὸ 10
ἔξω, εἰ χωρίσεως τοὺς λίθους, τὸ ἔνδον εἶδος μερι-
σθὲν τῷ ἔξω ὕλης ὄγκῳ ἀμερές ὃν ἐν πολλοῖς φαντα-
ζόμενον. ὅταν οὖν ἡ αἰσθησις τὸ ἐν σώμασιν εἶδος
ἴδη συνδησάμενον καὶ κρατήσαν τῆς φύσεως τῆς ἐναν-
τίας ἀμόρφου οὐσης καὶ μορφῆν ἐπὶ ἄλλαις μορφαῖς 15
ἐκπρεπῶς ἐποχουμένην, συνελοῦσα ἀθρόον αὐτὸ τὸ
πολλαχῇ ἀνήνεγκε τε καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὸ εἶσω ἀμε-
ρές ἦδη καὶ ἔδωκε τῷ ἔνδον σύμφωνον καὶ συναρμώ-
τον καὶ φίλον· οἷα ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσηγὲς ἐπιφαι-
νόμενον ἀρετῆς ἵχνος ἐν νέῳ συμφωνοῦν τῷ ἀληθεῖ 20
τῷ ἔνδον. τὸ δὲ τῆς χροᾶς κάλλος ἀπλοῦν μορφῇ καὶ
κρατήσει τοῦ ἐν ὕλῃ σκοτεινοῦ παρουσία φωτὸς ἀσω-
μάτου καὶ λόγου καὶ εἶδους ὄντος. ὅθεν καὶ τὸ πῦρ
αὐτὸ παρὰ τὰ ἄλλα σώματα καλόν, ὅτι τάξιν εἶδους
πρὸς τὰ ἄλλα στοιχεῖα ἔχει, ἄνω μὲν τῇ θέσει, λεπτό- 25
τατον δὲ τῶν ἄλλων σωματίων, ὡς ἐγγὺς ὃν τοῦ ἀσω-
μάτου, μόνον δὲ αὐτὸ οὐκ εἰσδεχόμενον τὰ ἄλλα· τὰ
δὲ ἄλλα δέχεται αὐτό. θερμαίνεται γὰρ ἐκεῖνα, οὐ
p. 53 ψύχεται δὲ τοῦτο, κέχρωσται τε πρῶτως, | τὰ δὲ ἄλλα
παρὰ τούτου τὸ εἶδος τῆς χροᾶς λαμβάνει. λάμπει 30
οὖν καὶ στίλλει, ὡς ἂν εἶδος ὃν. τὸ δὲ μὴ κρατοῦν
ἐξίτηλον τῷ φωτὶ γινόμενον οὐκέτι καλόν, ὡς ἂν τοῦ

εἶδους τῆς χροᾶς οὐ μετέχον ὅλου. αἱ δὲ ἁρμονίαι αἱ ἐν ταῖς φωναῖς αἱ ἀφανεῖς τὰς φανεραῖς ποιήσασαι καὶ ταύτη τὴν ψυχὴν σύνεσιν τοῦ καλοῦ λαβεῖν ἐποίησαν, ὡς ἐν ἄλλῳ τὸ αὐτὸ δεῖξασαι. παρακολουθεῖ δὲ
 5 ταῖς αἰσθηταῖς μετρεῖσθαι ἀριθμοῖς ἐν λόγῳ οὐ παντί, ἀλλ' ὅς ἂν ἢ δουλεύων εἰς ποίησιν εἶδους εἰς τὸ κρατεῖν. καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν αἰσθήσει καλῶν, ἃ δὴ εἶδωλα καὶ σκιαί, [αἱ] οἷον ἐκδραμοῦσαι εἰς ὕλην ἐλθουῦσαι ἐκόσμησάν τε καὶ διεπτόησαν φανεῖσαι, το-
 10 σαῦτα.

4. περὶ δὲ τῶν προσωτέρῳ καλῶν, ἃ οὐκέτι αἰσθησις ὄραν εἴληχε, ψυχὴ δὲ ἄνευ ὀργάνων ὄρα καὶ λέγει, ἀναβαίνοντας δεῖ θεάσασθαι καταλιπόντας τὴν αἰσθησιν κάτω περιμένειν. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν
 15 τῆς αἰσθήσεως καλῶν οὐκ ἦν περὶ αὐτῶν λέγειν τοῖς μήτε ἑωρακόσι μήθ' ὡς καλῶν ἀντειλημμένοις, οἷον εἰ τινες ἐξ ἀρχῆς τυφλοὶ γερονότες, τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ περὶ κάλλους ἐπιτηδευμάτων τοῖς μὴ ἀποδεξαμένοις τὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ ἐπιστημῶν καὶ τῶν
 20 ἄλλων τῶν τοιούτων κάλλος οὐδὲ περὶ ἀρετῆς φέγγους τοῖς μηδὲ φαντασθῆναι, ὡς καλὸν τὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης πρόσωπον καὶ οὔτε ἔσπερος οὔτε ἐφῶς οὔτω καλά. ἀλλὰ δεῖ ἰδόντας μὲν εἶναι, ᾧ ψυχὴ τὰ τοιαῦτα βλέπει, ἰδόντας δὲ ἡσθῆναι καὶ ἐκ-
 25 πληξῖν λαβεῖν καὶ πτοηθῆναι πολλῶ μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς πρόσθεν, ἅτε ἀληθινῶν ἤδη ἐφαπτομένους. ταῦτα γὰρ δεῖ τὰ πάθη γενέσθαι περὶ τὸ ὅτι ἂν ἢ καλόν, θάμβος καὶ ἐκπληξῖν ἠδεῖαν καὶ πόθον καὶ ἔρωτα καὶ πτόησιν μεθ' ἡδονῆς. ἔστι δὲ ταῦτα πα-
 30 θεῖν καὶ πάσχουσιν αἱ ψυχαὶ καὶ περὶ τὰ μὴ ὀρώμενα πᾶσαι μὲν, ὡς εἶπεν, μᾶλλον μέντοι αἱ τούτων ἐρωτικώτεραι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων πάντες μὲν

ἐρωῶσι, κεντοῦνται δὲ οὐκ ἴσα, ἀλλ' εἰσίν, οἱ μάλιστα, οἱ καὶ λέγονται ἐρᾶν.

5. τῶν δὴ καὶ περὶ τὰ ἐν οὐκ αἰσθήσει ἐρωτικῶν ἀναπνυθάνεσθαι δεῖ: τί πάσχετε περὶ τὰ λεγόμενα ἐπιτηδεύματα καλὰ καὶ τρόπους καλοὺς καὶ ἦδη σώφρονα καὶ ὅλως ἔργα ἀρετῆς καὶ διαθέσεις καὶ τὸ τῶν ψυχῶν κάλλος; καὶ ἑαυτοὺς δὲ ἰδόντες τὰ ἐνδον καλοὺς τί πάσχετε; καὶ πῶς ἀναβακχεύεσθε καὶ ἀνακινεῖσθε καὶ ἑαυτοῖς συνεῖναι ποθεῖτε συλλεξάμενοι αὐτοὺς ἀπὸ τῶν σωμάτων; πάσχουσι μὲν γὰρ ταῦτα οἱ ὄντως ἐρωτικοί. τί δέ ἐστι, περὶ ὃ ταῦτα πάσχουσιν; οὐ σχῆμα, οὐ χρῶμα, οὐ μέγεθός τι, ἀλλὰ περὶ ψυχὴν, ἀχρώματον μὲν αὐτήν, ἀχρώματον δὲ καὶ τὴν

p. 54 σωφροσύνην ἔχουσαν καὶ τὸ ἄλλο τῶν ἀρετῶν | φέγγος, ὅταν ἢ ἐν αὐτοῖς ἴδητε, ἢ καὶ ἐν ἄλλῳ θεάσησθε μέγεθος ψυχῆς καὶ ἦθος δίκαιον καὶ σωφροσύνην καθάραν καὶ ἀνδρείαν βλοσυρὸν ἔχουσαν πρόσωπον καὶ σεμνότητα καὶ αἰδῶ ἐπιθέουσαν ἐν ἀτρεμεῖ καὶ ἀκύμονι καὶ ἀπαθεῖ διαθέσει, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὸν θεοειδῆ νοῦν ἐπιλάμποντα. ταῦτα οὖν ἀγάμενοι καὶ φιλοῦντες πῶς αὐτὰ λέγομεν καλὰ; ἔστι μὲν γὰρ καὶ φαίνεται καὶ οὐ μήποτε ὁ ἰδὼν ἄλλο τι φήσει, ἢ τὰ ὄντως ὄντα ταῦτα εἶναι. τί ὄντα ὄντως; ἢ καλὰ. ἀλλ' ἔτι ποθεῖ ὁ λόγος, τί ὄντα πεποίηκε τὴν ψυχὴν εἶναι ἐράσμιον· τί τὸ ἐπὶ πάσαις ἀρεταῖς διαπρέπον οἷον φῶς; βούλει δὴ καὶ τὰ ἐναντία λαβῶν, τὰ περὶ ψυχὴν αἰσχροῦ γινόμενα, ἀντιπαραθεῖναι; τάχα γὰρ ἂν συμβάλλοιτο πρὸς ὃ ζητοῦμεν τὸ αἰσχρὸν ὃ τί ποτ' ἐστὶ καὶ διότι φανέν. ἔστω δὴ ψυχὴ αἰσχροῦ, ἀκόλαστός τε καὶ ἄδικος, πλείστων μὲν ἐπιθυμιῶν γέμουσα, πλείστης δὲ ταραχῆς, ἐν φόβοις διὰ δειλίαν, ἐν φθόνοις διὰ μικροπρέπειαν, πάντα φρονουῦσα ἃ δὴ

και φρονεῖ θνητὰ καὶ ταπεινά, σχολιὰ πανταχοῦ,
 ἡδονῶν οὐ καθαρῶν φίλη, ζωσα ζωὴν τοῦ ὅ τι ἂν
 πάθῃ διὰ σώματος, ὡς ἡδὺ λαβοῦσα [τὸ] αἰσχος. αὐτὸ
 5 τοῦτο τὸ αἰσχος ἀντὶ ἄρα οὐ προσγεγονέναι οἶον ἐπα-
 κτὸν κακὸν φήσομεν, ὃ ἐλώβησατο μὲν αὐτῇ, πε-
 ποίηκε δὲ αὐτὴν ἀκάθαρτον καὶ πολλῶ τῷ κακῷ συμ-
 πεφυρμένην, οὔτε ζωὴν ἔτι ἔχουσαν οὔτε αἰσθησιν
 καθαρὰν, ἀλλὰ τῷ μίγματι τοῦ κακοῦ ἀμυδρᾶ τῇ ζωῇ
 κεχρημένην καὶ πολλῶ τῷ θανάτῳ κεκραμένην, οὐκέτι
 10 μὲν ὀρῶσαν ἂ δει ψυχὴν ὀρᾶν, οὐκέτι δὲ ἐωμένην ἐν
 αὐτῇ μένειν τῷ ἔλκεσθαι ἄελ πρὸς τὸ ἔξω καὶ τὸ κάτω
 καὶ τὸ σκοτεινόν; ἀκάθαρτος δὴ, οἶμαι, οὔσα καὶ
 φερομένη πανταχοῦ ὀλκαῖς πρὸς τὰ τῇ αἰσθήσει προσ-
 πίπτοντα, πολὺ τὰ τοῦ σώματος ἔχουσα ἐγκεκραμέ-
 15 νον, τῷ ὑλικῷ πολλῶ συνοῦσα καὶ εἰς αὐτὴν εἰσδεξα-
 μένη εἶδος ἕτερον ἠλλάξατο κράσει τῇ πρὸς τὸ χεῖρον·
 οἶον εἴ τις δὺς εἰς πηλὸν ἢ βόρβορον τὸ μὲν ὅπερ εἶχε
 κάλλος μηκέτι προφαίνοι, τοῦτο δὲ ὀρῶτο, ὃ παρὰ
 τοῦ πηλοῦ ἢ βορβόρου ἀπεμάξατο· ᾧ δὴ τὸ αἰσχροὺν
 20 προσθήκη τοῦ ἀλλοτρίου προσῆλθε καὶ ἔργον αὐτῷ,
 εἶπερ ἔσται πάλιν καλός, ἀπονηψαμένῳ καὶ καθηρα-
 μένῳ ὅπερ ἦν εἶναι. αἰσχροὺν δὴ ψυχὴν λέγοντες μί-
 ξει καὶ κράσει καὶ νεύσει τῇ πρὸς τὸ σῶμα καὶ ὕλην
 ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν. καὶ ἔστι τοῦτο αἰσχος ψυχῇ μὴ
 25 καθαρᾶ μηδὲ εἰλικρινεῖ εἶναι, ὡςπερ χρυσῷ ἀναπε-
 πλήσθαι τοῦ γεώδους, ὃ εἴ τις ἀφέλοι, καταλέλειπται
 χρυσὸς καὶ ἔστι καλός, μονούμενος μὲν τῶν ἄλλων,
 αὐτῷ δὲ συνῶν μόνῳ. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ψυχῇ,
 μονωθεῖσα μὲν ἐπιθυμιῶν, ἃς διὰ τὸ σῶμα ἔχει, ᾧ
 30 ἄγαν προσωμίλει, ἀπαλλαγείσα δὲ τῶν ἄλλων παθῶν
 καὶ καθαρθεῖσα ἂ ἔχει σωματωθεῖσα, μέινασα μόνῃ τὸ
 αἰσχροὺν τὸ παρὰ τῆς ἐτέρας φύσεως ἅπαν ἀπεθήκατο.

6. ἔστι γὰρ δὴ, ὡς ὁ παλαιὸς λόγος, καὶ ἡ σω-
 φροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ πᾶσα ἀρετὴ κάθαρσις καὶ
 ἡ φρόνησις αὐτή. διὸ καὶ αἱ τελεταὶ ὀρθῶς αἰνίττου-
 ται τὸν μὴ κεκαθαρμένον καὶ εἰς ἄδου κείσεσθαι ἐν
 βορβόρῳ, ὅτι τὸ μὴ καθαρὸν βορβόρῳ διὰ κάκην φί- 5
 λον· οἷα δὲ καὶ ὕες, οὐ καθαραὶ τὸ σῶμα, χαίρουσι
 τῷ τοιούτῳ. τί γὰρ ἂν καὶ εἴη σωφροσύνη ἀληθῆς,
 ἢ τὸ μὴ προσομιλεῖν ἡδοναῖς τοῦ σώματος, φεύγειν
 δὲ ὡς οὐ καθαρὰς οὐδὲ καθαρῶ; ἢ δὲ ἀνδρεία ἀφο-
 βία θανάτου. ὁ δὲ ἔστι χωρὶς εἶναι τὴν ψυχὴν τοῦ 10
 σώματος. οὐ φοβείται δὲ τοῦτο, ὅς ἀγαπᾷ μόνος γε-
 νέσθαι. μεγαλοψυχία δὲ δὴ ὑπεροψία τῶν τῆδε. ἢ
 δὲ φρόνησις νόησις ἐν ἀποστροφῇ τῶν κάτω, πρὸς
 δὲ τὰ ἄνω τὴν ψυχὴν ἄγουσα. γίνεται οὖν ἡ ψυχὴ
 καθαρθεῖσα εἶδος καὶ λόγος καὶ πάντῃ ἀσώματος καὶ 15
 νοερά καὶ ὅλη τοῦ θεοῦ, ὅθεν ἡ πηγὴ τοῦ καλοῦ καὶ
 τὰ συγγενῆ πάντα τοιαῦτα. ψυχὴ οὖν ἀναχθεῖσα
 πρὸς νοῦν ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἔστι καλόν. νοῦς δὲ καὶ τὰ
 παρὰ νοῦ τὸ κάλλος αὐτῇ οἰκείου καὶ οὐκ ἀλλότριον,
 ὅτι τότε ἔστιν ὄντως μόνον ψυχῇ. διὸ καὶ λέγεται ὀρ- 20
 θῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν τὴν ψυχὴν γίνεσθαι ὁμοιω-
 θῆναι εἶναι θεῶ, ὅτι ἐκεῖθεν τὸ καλὸν καὶ ἡ μοῖρα ἢ
 ἑτέρα τῶν ὄντων. μᾶλλον δὲ τὰ ὄντα ἢ καλλονὴ ἔστιν,
 ἢ δὲ ἑτέρα φύσις τὸ αἰσχρὸν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρῶτον
 κακόν, ὥστε κάκεινο ταῦτόν ἀγαθόν τε καὶ καλόν, ἢ 25
 τἀγαθόν τε καὶ καλλονή. ὁμοίως οὖν ζητητέον καλόν
 τε καὶ ἀγαθόν καὶ αἰσχρὸν τε καὶ κακόν. καὶ τὸ πρῶ-
 τον θετέον τὴν καλλονήν, ὅπερ καὶ τἀγαθόν· ἀφ'
 οὗ νοῦς εὐθύς τὸ καλόν· ψυχὴ δὲ νῶ καλόν· τὰ δὲ
 ἄλλα ἤδη παρὰ ψυχῆς μορφούσης καλὰ, τὰ τε ἐν ταῖς 30
 πράξεσι τὰ τε ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι. καὶ δὴ καὶ τὰ
 σώματα, ὅσα οὕτω λέγεται, ψυχὴ ἤδη ποιεῖ· ἄτε γὰρ

θειον ούσα και ολον μοιρα του καλου, ων αν εφάψηται και κρατη, καλα ταυτα, ως δυνατον αυτοις μεταλαβειν, ποιει.

7. αναβατεον ουν παλιν επι το αγαθον, ου ορεγεται πασα ψυχη. ει τις ουν ειδεν αυτο, οιδεν ο λεγω, οπως καλον. εφετον μεν γαρ ως αγαθον και η εφεςις προς τουτο, τευξις δε αυτου αναβαινουσι προς το ανω και επιστραφεισι και αποδυομενοις, α καταβαινοντες ημφιεσμεθα· ολον επι τα αγια των ιερων τοις ανιουσι καθαρσεις τε και λιματων αποθεσεις των πριν και το γυμνοις ανιεναι· εως αν τις παρελθων εν τη αναβασει παν ὅσον αλλοτριον του θεου αυτω μονω αυτο μονον ιδη ειλικρινες, ακλουν, καθαρων, αφ ου παντα εξηρηται και προς αυτο βλεπει και
 15 εστι και ζη και νοει· ζωης γαρ αιτιον και νου και του ειναι. | τουτο ουν ει τις ιδοι, ποιους αν ισχοι ερωτας, p. 56 ποιους δε ποθους, βουλομενος αυτω συγκερασθηναι, πως δ' αν εκπλαγειη μεθ' ηδονης; εστι γαρ τω μεν μηπω ιδοντι ορεγεσθαι ως αγαθου· τω δε ιδοντι
 20 υπαρχει επι καλω αγεσθαι τε και θαμβους πιμπλασθαι μεθ' ηδονης και εκπληττεσθαι αβλαβως και εραν αληθη ερωτα και δοριμεις ποθους και των αλλων ερωτων καταγελαν και των προσθεν νομιζομενων καλων καταφρονειν· οποιον ασχουσιν ὅσοι θεων ειδεσιν η
 25 δαιμωνων προστυχοντες ουκετ' αν αποδεχοιντο ὁμοιως αλλων καλλη σωματων. τι δητα οιομεθα, ει τις αυτο το καλον θεωτο αυτο εφ' εαντου καθαρων, μη σαρκων, μη σωματος αναπλεων, μη εν γη, μη εν ουρανω, εν η καθαρων; και γαρ επακτα παντα ταυτα
 30 και μεμιχται και ου πρωτα, παρ' εκεινου δε. ει ουν εκεινο, ο χορηγει μεν απασιν, εφ' εαντου δε μενον διδωσι και ου δεχεται τι εις αυτο, ιδοι, μενων εν τη

θεά τοῦ τοιούτου καὶ ἀπολαύων αὐτοῦ ὁμοιούμενος
 τίνος ἂν ἔτι δέοιτο καλοῦ; τοῦτο γὰρ αὐτὸ μάλιστα
 κάλλος ὃν αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτον ἐργάζεται τοὺς ἐραστὰς
 αὐτοῦ καλοὺς καὶ ἐραστοὺς ποιεῖ. οὐ δὴ καὶ ἀγῶν
 μέγιστος καὶ ἔσχατος ψυχαῖς πρόκειται, ὑπὲρ οὗ καὶ 5
 ὁ πᾶς πόνος, μὴ ἀμολοῦντος γενέσθαι τῆς ἀρίστης
 θεάς, ἧς ὁ μὲν τυχῶν μακάριος ὄψιν μακαρίαν τε-
 θεαμένος· ἀτυχῆς δὲ οὗτος ὁ μὴ τυχῶν. οὐ γὰρ ὁ
 χρωμάτων ἢ σωμάτων καλῶν μὴ τυχῶν οὐδὲ δυνά-
 μεως οὐδὲ ἀρχῶν οὐδ' ὁ βασιλείας μὴ τυχῶν ἀτυ- 10
 χῆς, ἀλλ' ὁ τούτου καὶ μόνου, ὑπὲρ οὗ τῆς τεύξεως
 καὶ βασιλείας καὶ ἀρχῆς γῆς ἀπάσης καὶ θαλάττης
 καὶ οὐρανοῦ προέσθαι χρεῶν, εἰ καταλιπὼν τις ταῦτα
 καὶ ὑπεριδῶν εἰς ἐκεῖνο στραφεῖς ἴδοι.

8. τίς οὖν ὁ τρόπος; τίς μηχανή; πῶς τις θεά- 15
 σεται κάλλος ἀμήχανον οἷον ἔνδον ἐν ἀγίοις ἱεροῖς
 μένον οὐδὲ προῖον εἰς τὸ ἔξω, ἵνα τις καὶ βέβηλος
 ἴδῃ; ἴτω δὴ καὶ συνεπέσθω εἰς τὸ εἶσω ὁ δυνάμενος
 ἔξω καταλιπὼν ὄψιν ὀμμάτων μηδ' ἐπιστρέφων αὐ-
 τὸν εἰς τὰς προτέρας ἀγλαίας σωμάτων. ἰδόντα γὰρ 20
 δεῖ τὰ ἐν σώμασι καλὰ μήτοι προστρέχειν, ἀλλὰ
 γνόντα, ὡς εἰσιν εἰκόνες καὶ ἴχνη καὶ σκιαί, φεύγειν
 πρὸς ἐκεῖνο, οὗ ταῦτα εἰκόνες. εἰ γὰρ τις ἐπιδράμοι
 λαβεῖν βουλόμενος ὡς ἀληθινόν, οἷα εἰδώλου καλοῦ
 ἐφ' ὕδατος ὀχουμένου, οὗ λαβεῖν βουληθεῖς, ὡς ποῦ 25
 τις μῦθος, δοκῶ μοι, αἰνίττεται, δὺς εἰς τὸ κάτω τοῦ
 φεύματος ἀφανῆς ἐγένετο, τὸν αὐτὸν δὴ τῶν ὀμμάτων ὁ
 ἐχόμενος τῶν καλῶν σωμάτων καὶ μὴ ἀφιείς οὐ τῶ
 σώματι, τῇ δὲ ψυχῇ καταδύσεται εἰς σκοτεινὰ καὶ
 ἀτερπῆ τῶ νῶ βάθη, ἔνθα τυφλὸς ἐν ἄδου μένων καὶ 30
 ἐνταῦθα κάκει σκιαῖς συνέσται. φεύγωμεν δὴ φίλην ἐς
 p. 57 πατρίδα, ἀληθέστερον ἂν τις παρακελεύοιτο. | τίς οὖν

ἡ φυγή; καὶ πῶς ἀναξόμεθα; οἶον ἀπὸ μάγου Κίρκης φησὶν ἢ Καλυψοῦς Ὀδυσσεὺς αἰνιττόμενος, δοκεῖ μοι, μείναι οὐκ ἄρεσθείς, καίτοι ἔχων ἠδονὰς δι' ὀμμάτων καὶ κάλλει πολλῶ αἰσθητῶ συνῶν. πατρὶς
 5 δὴ ἡμῖν, ὄθεν παρήλθομεν, καὶ πατὴρ ἐκεῖ. τίς οὖν ὁ στόλος καὶ ἡ φυγή; οὐ ποσὶ δεῖ διανύσαι· πανταχοῦ γὰρ φέρουσι πόδες ἐπὶ γῆν ἄλλην ἀπ' ἄλλης· οὐδέ σε δεῖ ἵππων ὄχημα ἢ τι θαλάττιον παρασκευάσαι, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀφείναι δεῖ καὶ μὴ βλέπειν,
 10 ἀλλ' οἶον μύσαντα ὄψιν ἄλλην ἀλλάξασθαι καὶ ἀνεγείραι, ἣν ἔχει μὲν πᾶς, χρῶνται δὲ ὀλίγοι.

9. τί οὖν ἐκείνη ἢ ἔνδον βλέπει; ἄρτι μὲν ἐγειρομένη οὐ πάνυ τὰ λαμπρὰ δύναται βλέπειν. ἐθιστέον οὖν τὴν ψυχὴν αὐτὴν πρῶτον μὲν τὰ καλὰ βλέπειν
 15 ἐπιτηδεύματα· εἶτα ἔργα καλὰ, οὐχ ὅσα αἱ τέχνηαι ἐργάζονται, ἀλλ' ὅσα οἱ ἄνδρες οἱ λεγόμενοι ἀγαθοὶ· εἶτα ψυχὴν ἰδὲ τῶν τὰ ἔργα τὰ καλὰ ἐργαζομένων. πῶς ἂν οὖν ἰδοῖς ψυχὴν ἀγαθὴν οἶον τὸ κάλλος ἔχει; ἀναγε ἐπὶ σαντὸν καὶ ἰδέ· κἂν μήπω σαντὸν ἴδῃς
 20 καλόν, οἷα ποιητῆς ἀγάλματος, ὃ δεῖ καλὸν γενέσθαι, τὸ μὲν ἀφαιρεῖ, τὸ δὲ ἀπέξεσε, τὸ δὲ λειον, τὸ δὲ καθαρὸν ἐποίησεν, ἕως ἔδειξε καλὸν ἐπὶ τῷ ἀγάλματι πρόσωπον, οὕτω καὶ σὺ ἀφαίρει ὅσα περιττὰ καὶ ἀπεύθυνε ὅσα σκολιά, ὅσα σκοτεινὰ καθαιρῶν ἐργάζου
 25 εἶναι λαμπρὰ καὶ μὴ παύσῃ τεκταίνων τὸ σὸν ἄγαλμα, ἕως ἂν ἐκλάμψειέ σοι τῆς ἀρετῆς ἢ θεοειδῆς ἀγλαία, ἕως ἂν ἴδῃς σωφροσύνην ἐν ἀγνώ βεβῶσαν καθαρῶς. εἰ γέγονας τοῦτο καὶ εἶδες αὐτὸ καὶ σαντῶ καθαρῶς συνεγένου οὐδὲν ἔχων ἐμπόδιον πρὸς τὸ
 30 εἰς οὕτω γενέσθαι οὐδὲ σὺν αὐτῷ ἄλλο τι ἐντὸς μεμιγμένον ἔχων, ἀλλ' ὅλος αὐτὸς φῶς ἀληθινὸν μόνον, οὐ μεγέθει μεμετρημένον οὐδὲ σχήματι εἰς ἐλάτ-

τωσιν περιγραφῆν οὐδ' αὖ εἰς μέγεθος δι' ἀπειρίας
 αὐξηθέν, ἀλλ' ἀμέτρητου πανταχοῦ, ὡς ἂν μείζον
 παντὸς μέτρου καὶ παντὸς κρείσσον ποσοῦ· εἰ τοῦτο
 γενόμενον σαυτὸν ἰδοῖς, ὄψις ἤδη γενόμενος θαρσύν-
 σασ περὶ σαυτῷ καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἀναβεβηκῶς μηκέτι
 τοῦ δεικνύντος δεηθεὶς ἀτενίσας ἰδέ· οὗτος γὰρ μό-
 νος ὁ ὀφθαλμὸς τὸ μέγα κάλλος βλέπει. ἐὰν δὲ ἴῃ ἐπὶ
 τὴν θεάν λημῶν κακίαις καὶ οὐ κεκαθαρμένος, ἢ
 ἀσθενής, ἀνανδρία οὐ δυνάμενος τὰ πάνυ λαμπρὰ
 βλέπειν, οὐδὲν βλέπει, κἂν ἄλλος δεικνύῃ παρὸν τὸ
 ὄραθῆναι δυνάμενον. τὸ γὰρ ὄραῶν πρὸς τὸ ὄραμέ-
 νον συγγενὲς καὶ ὅμοιον ποιησάμενον δεῖ ἐπιβάλλειν
 τῇ θεᾷ. οὐ γὰρ ἂν πώποτε εἶδεν ὀφθαλμὸς ἡλιου
 ἡλιοειδῆς μὴ γεγενημένος οὐδὲ τὸ καλὸν ἂν ἰδοῖ
 ψυχὴ μὴ καλῇ γενομένη. γενέσθω δὴ πρῶτον θεοει-
 δῆς πᾶς καὶ καλὸς πᾶς, εἰ μέλλει θεάσασθαι τὰγαθόν
 τε καὶ καλόν. ἤξει γὰρ πρῶτον ἀναβαίνων ἐπὶ τὸν
 π. 58 νοῦν | κάκει πάντα εἴσεται καλὰ τὰ εἶδη καὶ φήσει τὸ
 κάλλος τοῦτο εἶναι, τὰς ἰδέας· πάντα γὰρ ταύταις
 καλὰ, τοῖς νοῦ γεννήμασι καὶ οὐσίαι. τὸ δὲ ἐπέκεινα
 τούτου τὴν τοῦ ἀγαθοῦ λέγομεν φύσιν προβεβλημέ-
 νου τὸ καλὸν πρὸ αὐτῆς ἔχουσαν. ὥστε ὀλοσχερεῖ
 μὲν λόγῳ τὸ πρῶτον καλόν· διαιρῶν δὲ τὰ νοητὰ
 τὸ μὲν νοητὸν καλὸν τὸν τῶν εἰδῶν φήσει τόπον, τὸ
 δ' ἀγαθὸν τὸ ἐπέκεινα καὶ πηγὴν καὶ ἀρχὴν τοῦ κα-
 λοῦ. ἢ ἐν τῷ αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν πρῶτον θή-
 σεται· πλὴν ἐκεῖ τὸ καλόν.

II.

1. Εἰ δέ ἐστιν ἀθάνατος ἕκαστος ἡμῶν, ἢ φθεί-^{Eun.}
 ρεται πᾶς, ἢ τὰ μὲν αὐτοῦ ἄπεισιν εἰς σκέδασιν καὶ ^{IV. 7.}
 φθοράν, τὰ δὲ μένει εἰς αἰεί, ἅπερ ἐστὶν αὐτός, ὥδ' ^{p. 456}
 ἂν τις μάθοι κατὰ φύσιν ἐπισκοπούμενος. ἀπλοῦν
 5 μὲν δὴ τι οὐκ ἂν εἴῃ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐστὶν ἐν αὐτῷ
 ψυχῇ, ἔχει δὲ καὶ σῶμα εἰτ' οὖν ὄργανον ὃν ἡμῖν,
 εἰτ' οὖν ἕτερον τρόπον προσηρητημένον. ἀλλ' οὖν
 διηρησθῶ γε ταύτῃ καὶ ἑκατέρου τὴν φύσιν τε καὶ
 οὐσίαν καταθεατέον. τὸ μὲν δὴ σῶμα καὶ αὐτὸ συγ-
 10 κείμενον οὔτε παρὰ τοῦ λόγου δύναται μένειν ἢ τε
 αἰσθησις ὄρα λυόμενόν τε καὶ τηκόμενον καὶ παν-
 τοίους ὀλέθρους δεχόμενον ἑκάστου τε τῶν ἐνό-
 των πρὸς τὸ αὐτοῦ φερομένου φθείροντός τε ἄλλου
 ἕτερον καὶ μεταβάλλοντος εἰς ἄλλο καὶ ἀπολλύντος,
 15 καὶ μάλιστα ὅταν ψυχῇ ἢ φίλα ποιούσα μὴ παρῆ
 τοῖς ὄγκοις. κἂν μονωθῆ δὲ ἕκαστον γινόμενον, ἐν
 οὐκ ἔστι, λύσειν δεχόμενον εἰς τε μορφήν καὶ ὕλην,
 ἐξ ὧν ἀνάγκη καὶ τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων τὰς συστά-
 σεις ἔχειν. καὶ μὴν καὶ μέγεθος ἔχοντά, ἅτε σώματα
 20 ὄντα, τεμνόμενά τε καὶ εἰς μικρὰ θραυόμενα καὶ
 ταύτῃ φθοράν ἂν ὑπομένοι. ὥστ' εἰ μὲν μέρος ἡμῶν
 τοῦτο, οὐ τὸ πᾶν ἀθάνατοι· εἰ δὲ ὄργανον, ἔδει γε
 αὐτὸ εἰς χρόνον τινὰ δοθὲν τοιοῦτον τὴν φύσιν εἶναι.
 τὸ δὲ κυριώτατον καὶ αὐτός ὁ ἄνθρωπος εἴῃ ἂν ἢ
 25 κατὰ τὸ εἶδος ὡς πρὸς ὕλην τὸ σῶμα, ἢ κατὰ τὸ
 χρώμενον ὡς πρὸς ὄργανον. ἑκατέρως δὲ ἢ ψυχῇ
 αὐτός.

2. τοῦτο οὖν τίνα φύσιν ἔχει; ἢ σῶμα μὲν ὃν ^{p. 457}

πάντως ἀναλυτόν· σύνθετον γὰρ πᾶν γε σῶμα. εἰ δὲ μὴ σῶμα εἴη, ἀλλὰ φύσεως ἄλλης, κἀκεῖνην ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ κατ' ἄλλον σκεπτέον. πρῶτον δὲ σκεπτέον, εἰς ὃ τι δεῖ τοῦτο τὸ σῶμα, ὃ λέγουσι ψυχὴν, ἀναλύειν. ἐπεὶ γὰρ ζωὴ ψυχῇ πάρεστιν ἐξ ἀνάγκης, ἀνάγκη τοῦτο τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν, εἰ μὲν ἐκ δύο σωμάτων ἢ πλειόνων εἴη, ἥτοι ἐκάτερον αὐτῶν ἢ ἕκαστον ζωὴν σύμφυτον ἔχειν, ἢ τὸ μὲν ἔχειν, τὸ δὲ μὴ, ἢ μηδέτερον ἔχειν. εἰ μὲν δὴ ἐνὶ αὐτῶν προσεῖη τὸ ζῆν, αὐτὸ τοῦτο ἂν εἴη ψυχὴ. τί ἂν οὖν εἴη σῶμα ζωὴν παρ' αὐτοῦ ἔχον; πῦρ γὰρ καὶ ἄηρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆ ἄψυχα παρ' αὐτῶν· καὶ ὅτῳ πάρεστι τούτων ψυχὴ, τοῦτο ἐπακτῶ κέχρηται τῇ ζωῇ, ἀλλὰ δὲ παρὰ ταῦτα σώματα οὐκ ἔστι. καὶ οἷς γε δοκεῖ εἶναι καὶ στοιχεῖα τούτων ἕτερα, σώματα, οὐ ψυχαί, ἐλέχθησαν εἶναι οὐδὲ ζωὴν ἔχοντα. εἰ δὲ μηδενὸς αὐτῶν ζωὴν ἔχοντος ἢ σύνοδος πεποιήκε ζωὴν, ἄτοπον. εἰ δὲ ἕκαστον ζωὴν ἔχοι, καὶ ἐν ἄρκει. μᾶλλον δὲ ἀδύνατον συμφόρησιν σωμάτων ζωὴν ἐργάζεσθαι καὶ νοῦν γεννᾶν τὰ ἀνόητα. καὶ δὴ καὶ οὐχ ὀπωσοῦν κραθέντα ταῦτα φήσουσι γίνεσθαι. δεῖ ἄρα εἶναι τὸ τάξιν καὶ τὸ τῆς κράσεως αἴτιον. ὥστε τοῦτο τάξιν ἂν ἔχοι ψυχῆς. οὐ γὰρ ὅτι σύνθετον, ἀλλ' οὐδὲ ἀπλοῦν ἂν εἴη σῶμα ἐν τοῖς οὐσίςιν ἄνευ ψυχῆς οὔσης ἐν τῷ παντί, εἴπερ λόγος προσελθὼν τῇ ὕλῃ σῶμα ποιεῖ, οὐδαμόθεν δ' ἂν προσέλθοι λόγος, ἢ παρὰ ψυχῆς.

3. εἰ δὲ τις μὴ οὕτως, ἀλλ' ἀτόμους ἢ ἀμερῇ συνελθόντα ψυχὴν ποιεῖν λέγοι τῇ ἐνώσει, καὶ ὁμοπαθειᾷ ἐλέγχοιτ' ἂν καὶ τῇ παραθέσει μὴ διόλου δὲ οὐ γινομένου ἐνὸς οὐδὲ συμπαθοῦς ἐξ ἀπαθῶν καὶ μὴ ἐνοῦσθαι δυναμένων σωμάτων. ψυχὴ δὲ | αὐτῇ

συμπαθῆς. ἐκ δὲ ἀμερῶν σῶμα οὐδὲ μέγεθος ἂν
 γένοιτο. καὶ μὴν εἰ ἀπλοῦ ὄντος τοῦ σώματος τὸ μὲν
 ὅσον ὑλικὸν παρ' αὐτοῦ ζωῆν ἔχειν οὐ φήσουσιν· ὕλη
 γὰρ ἄποιον· τὸ δὲ κατὰ τὸ εἶδος τεταγμένον ἐπιφέ-
 5 ρειν τὴν ζωὴν, εἰ μὲν οὐσίαν φήσουσι τὸ εἶδος τοῦτο
 εἶναι, οὐ τὸ συναμφοτέρον, θάτερον δὲ τούτων
 ἔσται ἡ ψυχὴ· ὃ οὐκέτ' ἂν σῶμα· οὐ γὰρ ἐξ ὕλης καὶ
 τοῦτο, ἢ πάλιν τὸν αὐτὸν τρόπον ἀναλύσομεν. εἰ δὲ
 10 ἀφ' οὗ τὸ πάθημα καὶ ἡ ζωὴ εἰς τὴν ὕλην ἐλήλυθε
 λεπτέον αὐτοῖς. οὐ γὰρ δὴ ἡ ὕλη αὐτὴν μορφοῦ οὐδὲ
 αὐτῇ ψυχὴν ἐντίθησι. δεῖ ἄρα τι εἶναι τὸ χορηγόν
 τῆς ζωῆς, εἴτε τῇ ὕλη ἢ χορηγία, εἰδ' ὅτι φροῦν τῶν
 σωμάτων, ἔξω ὄν καὶ ἐπέκεινα σωματικῆς φύσεως
 15 ἀπάσης. ἐπεὶ οὐδ' ἂν εἴη σῶμα οὐδὲν ψυχικῆς δυνά-
 μεως οὐκ οὔσης. ρεῖ γὰρ καὶ ἐν φορᾷ αὐτοῦ ἡ φύσις
 καὶ ἀπόλοιτο ἂν ὡς τάχιστα, εἰ πάντα σώματα εἴη,
 κἂν εἰ ὄνομα ἐνὶ αὐτῶν ψυχὴν τις θεῖτο. ταῦτ' ἄρα
 ἂν πάθοι τοῖς ἄλλοις σώμασι ὕλης μιᾶς οὔσης αὐτοῖς.
 20 μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν γένοιτο, ἀλλὰ στήσεται ἐν ὕλη τὰ
 πάντα, μὴ ὄντος τοῦ μορφοῦντος αὐτῆν. τάχα δ' ἂν
 οὐδ' ἂν ἡ ὕλη τὸ παράπαν εἴη λυθῆσεται τε καὶ τότε
 τὸ ξύμπαν, εἰ τις αὐτὸ πιστεύσειε σώματος συνέρξει
 διδοὺς αὐτῷ ψυχῆς τάξιν μέχρι τῶν ὀνομάτων, ἀέρι
 25 καὶ πνεύματι σκεδαστοτάτῳ καὶ τὸ ἐνὶ εἶναι ἔχοντι
 οὐ παρ' αὐτοῦ. πῶς γὰρ τεμνομένων τῶν πάντων
 σωμάτων ῥτινιοῦν τις ἀναθελὶς τότε τὸ πᾶν οὐκ
 ἀνόητόν τε καὶ φερόμενον εἰκῆ ποιήσει; τίς γὰρ τάξις
 ἐν πνεύματι θεομένῳ παρὰ ψυχῆς τάξεως ἢ λόγος ἢ
 30 νοῦς; ἀλλὰ ψυχῆς μὲν οὔσης ὑπουργὰ ταῦτα πάντα
 αὐτῇ εἰς σύστασιν κόσμου καὶ ζῶντος ἐκάστου ἄλλης
 παρ' ἄλλου δυνάμεως εἰς τὸ ὅλον συντελοῦσης· ταῦ-

της δὲ μὴ παρουσίας ἐν τοῖς ὅλοις οὐδὲν ἂν εἴη ταῦτα, οὐχ ὅτι ἐν τάξει.

4. μαρτυροῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἀγόμενοι, ὡς δεῖ τι πρὸ τῶν σωμάτων εἶναι κρείττον αὐτῶν ψυχῆς εἶδος, ἐννοῦν τὸ πνεῦμα καὶ πῦρ ⁵ νοερὸν τιθέμενοι, ὥσπερ ἄνευ πυρὸς καὶ πνεύματος οὐ δυναμένης τῆς κρείττονος μοίρας ἐν τοῖς οὐσί-
 p. 459 εῖναι, | τόπον δὲ ζητούσης εἰς τὸ ἰδρῦθῆναι, δέον ζητεῖν ὅπου τὰ σώματα ἰδρῦσουσιν, ὡς ἄρα δεῖ ταῦτα ἐν ψυχῆς δυνάμεσιν ἰδρῦσθαι. εἰ δὲ μηδὲν παρὰ τὸ ¹⁰ πνεῦμα τὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχὴν τίθενται, τί τὸ πολυθρόλλητον αὐτοῖς πως ἔχον, εἰς ὃ καταφεύγουσιν ἀναγκαζόμενοι τίθεσθαι ἄλλην παρὰ τὰ σώματα φύ-
 σιν δραστήριον; εἰ οὖν οὐ πᾶν μὲν πνεῦμα ψυχὴ, ὅτι μυρία πνεύματα ἄψυχα, τὸ δὲ πως ἔχον πνεῦμα ¹⁵ φήσουσι, τό πως ἔχον τοῦτο καὶ ταύτην τὴν σχέσιν ἢ τῶν ὄντων τι φήσουσιν ἢ μηδέν. ἀλλ' εἰ μὲν μηδέν; πνεῦμα ἂν εἴη μόνον, τὸ δὲ πως ἔχον ὄνομα. καὶ οὕτως συμβήσεται αὐτοῖς οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν εἶναι λέ-
 γειν ἢ τὴν ὕλην, καὶ ψυχὴν καὶ θεόν, καὶ ὀνόματα ²⁰ πάντα, ἐκεῖνο δὲ μόνον [ὄν]. εἰ δὲ τῶν ὄντων ἢ σχέσις καὶ ἄλλο παρὰ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕλην, ἐν ὕλῃ μὲν, ἄνυλον δὲ αὐτὸ τῷ μὴ πάλιν αὐτὸ συγκεῖσθαι ἐξ ὕλης, λόγος ἂν εἴη τις καὶ οὐ σῶμα καὶ φύσις ἑτέρα. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε οὐχ ἥττον φαίνεται ἀδύ-
 νατον ὂν τὴν ψυχὴν εἶναι σῶμα ὀτιοῦν. ἢ γὰρ θερμὸν ἔστιν ἢ ψυχρὸν, ἢ σκληρὸν ἢ μαλακὸν ὑγρὸν τε ἢ πεπηγὸς μέλαν τε ἢ λευκὸν καὶ πάντα ὅσα ποιότητες σωμάτων ἄλλαι ἐν ἄλλοις. καὶ εἰ μὲν θερμὸν μόνον, ²⁵ θερμανεῖ· ψυχρὸν δὲ μόνον [ὄν] ψύξει· καὶ κοῦφα ³⁰ ποιήσει τὸ κοῦφον προσγενόμενον καὶ παρὸν· καὶ βαρυνεῖ τὸ βαρὺ καὶ μελανεῖ τὸ μέλαν· καὶ τὸ λευκὸν

λευκὸν ποιήσει. οὐ γὰρ πυρὸς τὸ ψύχειν οὐδὲ τοῦ
 ψυχροῦ θερμὰ ποιεῖν. ἀλλ' ἢ γε ψυχὴ καὶ ἐν ἄλλοις
 μὲν ζῳοῖς ἄλλα, τὰ δ' ἄλλα ποιεῖ, καὶ ἐν τῷ δὲ αὐτῷ
 τὰ ἐναντία, τὰ μὲν πηγνῦσα, τὰ δὲ χέουσα, καὶ τὰ
 5 μὲν πυκνά, τὰ δὲ ἀραιά, μέλανα λευκά, κοῦφα βα-
 ρέα [ποιούσα]. καίτοι ἐν ἔδει ποιεῖν κατὰ τὴν τοῦ
 σώματος ποιότητά τε τὴν ἄλλην καὶ δὴ καὶ χροάν· νῦν
 δὲ πολλά.

5. τὰς δὲ δὴ κινήσεις πῶς διαφόρους, ἀλλ' οὐ
 10 μίαν, μιᾶς οὔσης παντὸς σώματος κινήσεως; εἰ δὲ
 τῶν μὲν προαιρέσεις, τῶν δὲ λόγους αἰτιάσονται,
 ὀρθῶς μὲν τούτο· ἀλλ' οὐ σώματος ἢ προαίρεσις
 οὐδὲ οἱ λόγοι, διάφοροί γε ὄντες, ἐνὸς ὄντος καὶ
 ἀπλοῦ τοῦ σώματος καὶ οὐ μετὸν αὐτῷ τοιούτου γε
 15 λόγου, ἢ ὅσος δέδοται αὐτῷ παρὰ τοῦ ποιήσαντος
 θερμὸν αὐτὸ ἢ ψυχρὸν εἶναι. τὸ δὲ καὶ ἐν χρόνοις
 αὔξειν καὶ μέχρι τοσούτου μέτρον πόθεν ἂν τῷ σώ-
 ματι αὐτῷ γένοιτο, ᾧ προσήκει μὲν αὔξεσθαι, αὐτῷ
 δὲ ἀμοίρω τοῦ αὔξειν εἶναι, ἢ ὅσον παραληφθεῖη ἂν
 20 ἐν ὕλης ὄγκῳ ὑπερθεοῦν τῷ δι' αὐτοῦ τὴν αὔξην p. 400
 ἐργαζομένῳ; καὶ γὰρ εἰ ἡ ψυχὴ σῶμα οὔσα αὔξει,
 ἀνάγκη καὶ αὐτὴν αὔξεσθαι, προσθήκη δηλονότι
 ὁμοίου σώματος, εἰ μέλλοι εἰς ἴσον ἰέναι τῷ αὔξομένῳ
 ὑπ' αὐτῆς. καὶ ἡ ψυχὴ ἔσται τὸ προστιθέμενον ἢ
 25 ἄψυχον σῶμα. καὶ εἰ μὲν ψυχὴ, πόθεν καὶ πῶς
 εἰσιούσης καὶ πῶς προστιθεμένης; εἰ δὲ ἄψυχον τὸ
 προστιθέμενον, πῶς τοῦτο ψυχώσεται καὶ τῷ πρό-
 σθεν ὁμογνωμονήσει καὶ ἐν ἔσται καὶ τῶν αὐτῶν.
 δοξῶν τῇ πρώτῃ μεταλήψεται, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ξένη
 30 ψυχὴ αὐτῇ ἐν ἀγνοίᾳ ἔσται ὣν ἢ ἑτέρα οἶδε; καί,
 ὥσπερ ὁ ἄλλος ὄγκος ἡμῶν, τὸ μὲν τι ἀπορρεύσεται

αὐτοῦ, τὸ δέ τι προσελεύσεται, οὐδὲν δὲ ἔσται τὸ
 αὐτό; πῶς οὖν ἡμῖν αἱ μνημαὶ; πῶς δὲ ἡ γνώρισις
 οἰκείων οὐδέποτε τῇ αὐτῇ ψυχῇ χρωμένων; καὶ μὴν
 εἰ σῶμά ἐστι, φύσις δὲ σώματος μεριζόμενον εἰς
 πλείω ἕκαστον μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι τῶν μερῶν τῷ ὅλῳ, 5
 εἰ τὸ τοσόνδε μέγεθος ψυχῆ, ὃ εἴαν ἔλαττον ἦ, ψυχῆ
 οὐκ ἔσται, ὡσπερ πᾶν ποσόν, ἀφαιρέσει τὸ εἶναι τὸ
 πρόσθεν ἠλλάξατο· εἰ δέ τι τῶν μέγεθος ἔχόντων
 τὸν ὄγκον ἔλαττωθὲν τῇ ποιότητι ταῦτόν μένει, ἢ
 μὲν σῶμα ἑτερόν ἐστι καὶ ἢ ποσόν, τῇ δὲ ποιότητι 10
 ἑτέρα τῆς ποσότητος οὔση τὸ ταῦτόν ἀποσώζειν δύ-
 νηται. τί τοίνυν φήσουσιν εἰ τὴν ψυχὴν σῶμα εἶναι
 λέγοντες; πρῶτον μὲν περὶ ἑκάστου μέρους τῆς ψυχῆς
 τῆς ἐν τῷ αὐτῷ σώματι, πότερον ἕκαστον ψυχὴν οἶα
 ἐστὶ καὶ ἡ ὅλη; καὶ πάλιν τοῦ μέρους τὸ μέρος; οὐδὲν 15
 ἄρα τὸ μέγεθος συνεβάλλετο τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς· καίτοι
 ἔδει γε ποσοῦ τινος οὔσης. ἀλλὰ καὶ ὅλον πολλαχῆ,
 ὅπερ σώματι παρῆναι ἀδύνατον, ἐν πλείοσι τὸ αὐτὸ
 ὅλον εἶναι καὶ τὸ μέρος ὅπερ τὸ ὅλον ὑπάρχειν. εἰ δὲ
 ἕκαστον τῶν μερῶν οὐ ψυχὴν φήσουσιν, ἐξ ἀψύχων 20
 ψυχῆ αὐτοῖς ὑπάρξει. καὶ προσέτι εἰ ψυχῆς ἑκάστης
 τὸ μέγεθος ὠρισμένον ἔσται ἐφ' ἑκάτερα, ἢ ἐπὶ τὸ
 ἔλαττόν γε ἢ ἐπὶ τὸ μείζον, ψυχῆ οὐκ ἔσται. ὅταν
 τοίνυν ἐκ συνόδου μιᾶς καὶ ἐνὸς σπέρματος δίδυμα
 γένηται γεννήματα ἢ καὶ, ὡσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις, 25
 πλείστα τοῦ σπέρματος εἰς πολλοὺς τόπους μεριζομέ-
 νου, οὐ δὴ ἕκαστον ὅλον ἐστὶ, πῶς οὐ διδάσκει τοῦτο
 τοὺς βουλομένους μανθάνειν, ὡς; ὅπου τὸ μέρος τὸ
 αὐτὸ ἐστὶ τῷ ὅλῳ, τοῦτο ἐν τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ τὸ ποσόν
 εἶναι ὑπερβέβηκεν, ἀποσον δὲ εἶναι αὐτὸ δεῖ ἐξ 30
 ἀνάγκης; οὕτω γὰρ ἂν μένοι τὸ αὐτὸ τοῦ ποσοῦ
 κλεπτομένου, ἅτε μὴ μέλον αὐτῷ ποσότητος καὶ

ὄγκου, ὡς ἂν τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἕτερόν τι οὕσης.
ἄποσον ἄρα ἡ ψυχὴ καὶ οἱ λόγοι.

6. ὅτι δέ, εἰ σῶμα εἴη ἢ ψυχὴ, οὔτε τὸ αἰσθάν-^{p. 461}
νεσθαι οὔτε τὸ νοεῖν οὔτε τὸ ἐπίστασθαι οὔτε ἀρετὴ
5 οὔτε τι τῶν καλῶν ἔσται, ἐκ τῶνδε δῆλον. εἰ τι μέλλει
αἰσθάνεσθαι τινος, ἐν αὐτὸ δεῖ εἶναι καὶ τῷ αὐτῷ
παντὸς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ εἰ διὰ πολλῶν αἰσθητη-
ρίων πλείω τὰ εἰσιόντα εἴη ἢ πολλαὶ περὶ ἐν ποιότη-
τες, καὶν δι' ἐνὸς ποικίλον, οἷον πρόσωπον· οὐ γὰρ
10 ἄλλο μὲν φινός, ἄλλο δὲ ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ ταύτων
ὁμοῦ πάντων. καὶ εἰ τὸ μὲν δι' ὀμμάτων, τὸ δὲ δι'
ἀκοῆς, ἐν τι δεῖ εἶναι, εἰς ὃ ἄμφω. ἢ πῶς ἂν εἴποι,
ὅτι ἕτερα ταῦτα, μὴ εἰς τὸ αὐτὸ ὁμοῦ τῶν αἰσθημά-
των ἐλθόντων; δεῖ τοίνυν τοῦτο ὥσπερ κέντρον
15 εἶναι, γραμμὰς δὲ συμβαλλούσας ἐκ περιφερείας
κύκλου τὰς πανταχόθεν αἰσθήσεις πρὸς τοῦτο περαι-
νεῖν καὶ τοιοῦτον τὸ ἀντιλαμβανόμενον εἶναι, ἐν
ὄντως. εἰ δὲ διεστῶς τοῦτο γένοιτο καὶ οἷον γραμμῆς
ἐπ' ἄμφω τὰ πέρατα αἱ αἰσθήσεις προσβάλλοιεν, ἢ
20 συνδραμεῖται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πάλιν οἷον τὸ μέσον,
ἢ ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο ἐκάτερον ἐκατέρου αἰσθησιν ἔξει·
ὥσπερ ἂν εἰ ἐγὼ μὲν ἄλλου, σὺ δὲ ἄλλου αἰσθοιο.
καὶ εἰ ἐν εἴη τὸ αἰσθημα, οἷον πρόσωπον, ἢ εἰς ἓν
συναιρεθῆσεται, ὅπερ καὶ φαίνεται· συναιρεῖται
25 γὰρ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς κόραις· ἢ πῶς ἂν τὰ μέγιστα
διὰ ταύταιν ὀφῶτο; ὥστε ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ ἡγεμα-
νοῦν ἴοντα οἷον ἀμερῆ νοήματα γίνεσθαι καὶ ἔσται
ἀμερῆς τοῦτο· ἢ μεγέθει ὄντι τούτῳ συμμερίζοιτο ἂν,
ὥστε ἄλλο ἄλλου μέρος μέρος καὶ μηδένα ἡμῶν ὅλου
30 τοῦ αἰσθητοῦ τὴν ἀντίληψιν ἴσχειν. ἀλλὰ γὰρ ἐν ἔστι
τὸ πᾶν· πῶς γὰρ ἂν καὶ διαιροῖτο; οὐ γὰρ δὴ τὸ
ἴσον τῷ ἴσῳ ἐφαρμόσει, ὅτι οὐκ ἴσον τὸ ἡγεμονοῦν

παντὶ αἰσθητῷ. κατὰ πηλίκα οὖν ἢ διαίρεσις; ἢ εἰς
 τοσαῦτα διαιρεθήσεται; καθ' ὅσον ἂν ἀριθμοῦ ἔχη
 εἰς ποικιλίαν τὸ εἰσιὸν αἰσθημα. καὶ ἕκαστον δὴ
 ἐκείνων τῶν μερῶν τῆς ψυχῆς ἄρα καὶ τοῖς μορίοις
 αὐτοῦ αἰσθηθήσεται; ἢ ἀναίσθητα τὰ μέρη τῶν μορίων 5
 ἔσται; ἀλλὰ ἀδύνατον. εἰ δὲ ὅτι οὖν παντὸς αἰσθη-
 σεται, εἰς ἅπειρα τοῦ μεγέθους διαιρεῖσθαι πεφυ-
 κότης ἀπείρους καὶ αἰσθηθεῖς καθ' ἕκαστον αἰσθητὸν
 συμβήσεται γίνεσθαι ἐκάστῳ οἷον τοῦ αὐτοῦ ἀπεί- 10
 ρους ἐν τῇ ἡγεμονοῦντι ἡμῶν εἰκόνας. καὶ μὴν σώ-
 ματος ὄντος τοῦ αἰσθανομένου οὐκ ἂν ἄλλον τρόπον
 γένοιτο τὸ αἰσθάνεσθαι, ἢ οἷον ἐν κηρῷ ἐνσημαν-
 θεῖσαι ἀπὸ δακτυλίων σφραγίδες, εἰτ' οὖν εἰς αἷμα,
 εἰτ' οὖν εἰς ἀέρα τῶν αἰσθημάτων ἐνσημαινομένων.
 καὶ εἰ μὲν ὡς ἐν σώμασιν ὑγροῖς, ὅπερ καὶ εὐλογον, 15
 ὥσπερ εἰς ὕδωρ συγχυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται μνήμη·
 p. 462 εἰ δ' ἐμμενοῦσιν οἱ τύποι, ἢ οὐκ ἔστιν ἄλλους ἐνση-
 μαίνεσθαι ἐκείνων κατεχόντων· ὥστε ἄλλαι αἰσθη-
 σεις οὐκ ἔσονται· ἢ γινομένων ἄλλων ἐκεῖνοι οἱ
 πρότεροι ἀπολοῦνται· ὥστε οὐδὲν ἔσται μνημο- 20
 νεύειν· εἰ δὲ ἔστι τὸ μνημονεύειν καὶ ἄλλων αἰσθά-
 νεσθαι ἐπ' ἄλλοις οὐκ ἐμποδιζόντων τῶν πρόσθεν,
 ἀδύνατον τὴν ψυχὴν σῶμα εἶναι.

7. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀλγεῖν αἰσθησεως
 τὸ αὐτὸ τοῦτο. ὅταν δάκτυλον λέγηται ἀλγεῖν ἄνθρω- 25
 πος, ἢ μὲν ὀδύνη περὶ τὸν δάκτυλον δῆπουθεν, ἢ δ'
 αἰσθησις τοῦ ἀλγεῖν δῆλον ὅτι ὁμολογήσουσιν ὡς περὶ
 τὸ ἡγεμονοῦν γίνεται. ἄλλον δὲ ὄντος τοῦ πονοῦντος
 μέρους τοῦ πνεύματος τὸ ἡγεμονοῦν αἰσθάνεται καὶ ὅλη
 ἢ ψυχὴ τὸ αὐτὸ πάσχει. πῶς οὖν τοῦτο συμβαίνει; δια- 30
 δόσει, φήσουσι, παθόντος μὲν πρῶτως τοῦ περὶ τὸν
 δάκτυλον ψυχικοῦ πνεύματος, μεταδόντος δὲ τῷ ἐφεξῆς

καὶ τούτου ἄλλω, ἕως οὗ πρὸς τὸ ἡγεμονοῦν ἀφί-
 κοιτο. ἀνάγκη τοίνυν, εἰ τὸ πρῶτον πονοῦν ἦσθετο,
 ἄλλην τὴν αἰσθησιν τοῦ δευτέρου εἶναι, εἰ κατὰ διά-
 δοσιν ἢ αἰσθησις, καὶ τοῦ τρίτου γε ἄλλην καὶ πολ-
 5 λὰς αἰσθήσεις καὶ ἀπείρους τὴν περὶ ἑνὸς ἀλγήματος
 γίνεσθαι καὶ τούτων ἀπασῶν ὕστερον τὸ ἡγεμονοῦν
 αἰσθάνεσθαι καὶ τῆς ἑαυτοῦ παρὰ ταύτας. τὸ δὲ ἀλη-
 θές ἐκάστην ἐκείνων μὴ τοῦ ἐν τῷ δακτύλῳ ἀλγήμα-
 10 τος, ἀλλὰ τὴν μὲν ἐφεξῆς τῷ δακτύλῳ, ὅτι ὁ ταρσὸς
 ἀλγεῖ, τὴν δὲ τρίτην, ὅτι ἄλλο τὸ πρὸς τὸ ἄνωθεν,
 καὶ πολλὰς εἶναι ἀλγηδόνας, τό τε ἡγεμονοῦν μὴ τοῦ
 πρὸς τῷ δακτύλῳ ἀλγήματος αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ τοῦ
 πρὸς αὐτῷ, καὶ τοῦτο γινώσκειν μόνον, τὰ δ' ἄλλα
 χαίρειν ἔαν μὴ ἐπιστάμενον, ὅτι ἀλγεῖ ὁ δάκτυλος.
 15 εἰ τοίνυν κατὰ διάδοσιν οὐχ οἶόν τε τὴν αἰσθησιν
 τοῦ τοιούτου γίνεσθαι μηδὲ σώματος, ὄγκου ὄντος,
 ἄλλου παθόντος ἄλλου γινῶσιν εἶναι· παντὸς γὰρ
 μεγέθους τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο ἐστί· δεῖ τοιούτου
 τίθεσθαι τὸ αἰσθανόμενον, οἶον πανταχοῦ αὐτὸ
 20 ἑαυτῷ τὸ αὐτὸ εἶναι. τοῦτο δὲ ἄλλω τιμὴ τῶν ὄντων ἢ
 σώματι ποιεῖν προσήκει.

8. ὅτι δὲ οὐδὲ νοεῖν οἶόν τε, εἰ σῶμα ἢ ψυχὴ
 ὅτιοῦν εἴη, δεικτέον ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ τὸ αἰσθάνε-
 σθαι ἐστί τὸ σώματι προσχρωμένῃ τὴν ψυχὴν ἀντι-
 25 λαμβάνεσθαι τῶν αἰσθητῶν, οὐκ ἂν εἴη καὶ τὸ νοεῖν
 τὸ διὰ σώματος καταλαμβάνειν· ἢ ταύτων ἐστὶ τῷ
 αἰσθάνεσθαι. εἰ οὖν τὸ νοεῖν ἐστί τὸ ἄνευ σώματος
 ἀντιλαμβάνεσθαι, πολὺ πρότερον δεῖ μὴ σῶμα αὐτὸ
 τὸ νοῆσον εἶναι. ἐπεὶ αἰσθητῶν μὲν ἢ αἰσθησις, νοη-
 30 τῶν δὲ ἢ νόησις· εἰ δὲ μὴ βούλονται, ἀλλ' οὖν ἔσου-
 ταί γε καὶ νοητῶν | τινων νοήσεις καὶ ἀμεγεθῶν ἀντι-
 λήψεις· πῶς οὖν μέγεθος ὄν τὸ μὴ μέγεθος νοήσει;

και τῷ μεριστῷ τὸ μὴ μεριστὸν νοήσει; ἢ μέρει τινὶ
 ἀμερεῖ αὐτοῦ. εἰ δὲ τοῦτο, οὐ σῶμα ἔσται τὸ νοῆσον·
 οὐ γὰρ δὴ τοῦ ὅλου χρεῖα πρὸς τὸ θιγεῖν· ἀρκεῖ γὰρ
 καὶ ἓν τι. εἰ μὲν οὖν συγχωρήσονται τὰς πρώτας
 νοήσεις, ὅπερ ἀληθές ἐστίν, εἶναι τῶν πάντη σώματος
 καθαρωτάτων, αὐτοῦ ἐκάστου, ἀνάγκη καὶ τὸ νοοῦν
 σώματος καθαρὸν ὄν ἢ γιγνόμενον γιγνώσκειν. εἰ
 δὲ τῶν ἐν ὕλῃ εἰδῶν τὰς νοήσεις φήσουσιν εἶναι,
 ἀλλὰ χωριζομένων γε τῶν σωμάτων γίνονται τοῦ
 νοῦ χωρίζοντος. οὐ γὰρ δὴ μετὰ σαρκῶν ἢ ὅλως ὕλης
 ὁ χωρισμὸς κύκλου καὶ τριγώνου καὶ γραμμῆς καὶ
 σημείου. δεῖ ἄρα καὶ τὴν ψυχὴν σώματος αὐτὴν ἐν
 τῷ τοιοῦτῳ χωρίσαι. δεῖ ἄρα μηδὲ αὐτὴν σῶμα εἶναι.
 ἀμέγεθες δέ, οἶμαι, καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον·
 καὶ ἢ τούτων ἄρα νόησις. ὥστε καὶ προσιόντα τῷ
 ἀμερεῖ αὐτῆς ὑποδέξεται καὶ ἐν αὐτῇ ἐν ἀμερεῖ κεί-
 σεται. πῶς δ' ἂν καὶ σώματος οὔσης τῆς ψυχῆς ἀρε-
 ταί αὐτῆς, σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη [ἀνδρεία τε
 καὶ [αἰ] ἄλλαι; πνεῦμά τι γὰρ ἢ αἷμά τι τὸ σωφρο-
 νεῖν [ἂν] εἴη ἢ [ἦ] δικριότης ἢ [ἦ] ἀνδρεία. εἰ μὴ ἄρα
 ἢ ἀνδρεία τὸ δυσπαθές τοῦ πνεύματος εἴη καὶ ἢ σω-
 φροσύνη ἢ εὐκρασία, τὸ δὲ κάλλος εὐμορφία τις ἐν
 τύποις, καθ' ἣν λέγομεν ἰδόντες ὠραίους καὶ καλοὺς
 τὰ σώματα. ἰσχυρῷ μὲν οὖν καὶ καλῷ ἐν τόποις πνεύ-
 ματι εἶναι προσήκοι ἂν· σωφρονεῖν δὲ τί δεῖ πνεύ-
 ματι; ἀλλ' οὖν τοῦναντίον ἐν περιπτύξεσι καὶ ἀφαῖς
 εὖ παθεῖν, ὅπου ἢ θερμανθήσεται ἢ συμμέτρως
 ψυχθήσεται ἢ μαλακοῖς τισι καὶ ἀπαλοῖς καὶ λείοις
 πελάσει. τὸ δὲ κατ' ἀξίαν νεῖμαι τί ἂν αὐτῷ μέλοι;
 πότερον δὲ αἰδίω ὄντων τῶν τῆς ἀρετῆς θεωρημά-
 των καὶ τῶν ἄλλων τῶν νοητῶν ἢ ψυχὴ ἐφάπτεται ἢ
 γίνεται τῷ ἢ ἀρετῇ καὶ ὠφελείῃ καὶ κάλῳ φθείρεται;

ἀλλὰ τίς ὁ ποιῶν καὶ πόθεν; οὕτω γὰρ ἂν ἐκεῖνο πάλιν
 μένοι. δεῖ ἄρα αἰδίῳ εἶναι καὶ μενόντων, οἷα καὶ τὰ ἐν
 γεωμετρία. εἰ δὲ αἰδίῳ καὶ μενόντων, οὐ σώματων.
 δεῖ ἄρα καὶ ἐν ᾧ ἔσται τοιοῦτον εἶναι· δεῖ ἄρα μὴ σῶμα
 5 εἶναι. οὐ γὰρ μένει, ἀλλὰ ῥεῖ ἢ σώματος φύσις πᾶσα.

εἰ δὲ τὰς τῶν σώματων ποιήσεις ὀρῶντες θερ-
 μαινούσας καὶ ψυχούσας καὶ ὠθεύσας καὶ βαρυνού-
 σας ἐνταῦθα τάττουσι τὴν ψυχὴν οἷον ἐν δραστηρίῳ
 τόπῳ ἰδρύνοντες αὐτήν, πρῶτον μὲν ἀγνοοῦσιν, ὡς
 10 καὶ αὐτὰ τὰ σώματα δυνάμεσι ταῖς ἐν αὐτοῖς ἀσωμά-
 τοις ταῦτα ἐργάζεται· ἔπειτα, ὅτι οὐ ταύτας τὰς δυ-
 νάμεις περὶ ψυχὴν εἶναι ἀξιοῦμεν, ἀλλὰ τὸ νοεῖν, τὸ
 αἰσθάνεσθαι, λογίζεσθαι, ἐπιθυμεῖν, ἐπιμελεῖσθαι
 ἐμφρόνως καὶ καλῶς ἀπάντων ἄλλην οὐσίαν ζητεῖ.
 15 τὰς οὖν δυνάμεις τῶν ἀσωμάτων μεταβιβάσαντες εἰς
 τὰ σώματα οὐδεμίαν ἐκείνοις καταλείπουσιν. ὅτι δὲ
 καὶ τὰ σώματα ἀσωμάτοις δυνάμεσι δύνανται ἢ δύνα-
 ται, ἐκ τῶνδε δῆλον. ὁμολογήσουσι γὰρ ἕτερον ποιό-
 τητα καὶ ποσότητα εἶναι καὶ πᾶν σῶμα ποσὸν εἶναι
 20 καὶ ἔτι οὐ πᾶν σῶμα ποσὸν εἶναι, ὥσπερ τὴν ὕλην.
 ταῦτα δὲ ὁμολογοῦντες τὴν ποιότητα ὁμολογήσουσιν
 ἕτερον οὔσαν ποσοῦ ἕτερον σώματος εἶναι. πῶς γὰρ
 μὴ ποσὸν οὔσα σῶμα ἔσται, εἴπερ πᾶν σῶμα ποσόν;
 καὶ μὴν ὅπερ καὶ ἄνω που ἐλέγετο, εἰ πᾶν σῶμα με-
 25 ριζόμενον καὶ ὄγκος πᾶς ἀφαιρεῖται ὅπερ ἦν, κερμα-
 τιζομένου δὲ τοῦ σώματος ἐφ' ἐκάστῳ μέρει ἢ αὐτὴ
 ὅλη ποιότης μένει· οἷον ἢ γλυκύτης ἢ τοῦ μέλιτος
 οὐδὲν ἕλαττον γλυκύτης ἔστιν ἐφ' ἐκάστῳ· οὐκ ἂν
 εἴη σῶμα [ἢ] γλυκύτης. ὁμοίως καὶ αἱ ἄλλαι. ἔπειτα,
 30 εἰ σώματα ἦσαν αἱ δυνάμεις ἀναγκαῖον ἦν τὰς μὲν
 ἰσχυρὰς τῶν δυνάμεων μεγάλους ὄγκους, τὰς δὲ
 ὀλίγον δραῖν δυναμένας ὄγκους μικροὺς εἶναι. εἰ δὲ

μεγάλων μὲν τῶν ὄγκων μικραί, οἱ δὲ μικρότατοι τῶν ὄγκων μεγίστας ἔχουσι τὰς δυνάμεις, ἄλλω τινὶ ἢ μεγέθει τὸ ποιεῖν ἀναθετέον· ἀμεγέθει ἄρα. τὸ δὲ ὑλήν' μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι σῶμα, ὡς φασιν, οὕσαν, διάφορα δὲ ποιεῖν ποιότητος προσλαβοῦσαν, πῶς οὐ 5 δῆλον ποιεῖ τὰ προσγεγόμενα λόγους αὐτοὺς καὶ ἀσωμάτους εἶναι; μηδ' ὅτι πνεύματος ἢ αἵματος ἀποστάτων ἀποθνήσκει τὰ ζῶα λεγόντων. οὐ γὰρ ἔστιν ἄνευ τούτων εἶναι οὐδ' ἄνευ πολλῶν ἄλλων, ὧν οὐδὲν ἂν ἡ ψυχὴ εἴη. καὶ μὴν οὔτε πνεῦμα διὰ 10 πάντων οὔτε αἷμα, ψυχὴ δέ.

ἔτι εἰ σῶμα οὕσα ἡ ψυχὴ διήλθε διὰ παντός, κἂν κραθεῖσα εἴη, ὃν τρόπον τοῖς ἄλλοις σώμασιν ἡ κρᾶσις. εἰ δὲ ἡ τῶν σωμάτων κρᾶσις οὐδὲν ἐνεργεία ἔξ 15 εἶναι τῶν κραθέντων, οὐδ' ἂν ἡ ψυχὴ ἔτι ἐνείη τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ δυνάμει μόνον ἀπολέσασα τὸ εἶναι ψυχὴν, ὡσπερ, εἰ γλυκὺ καὶ πικρὸν κραθεῖη, τὸ γλυκὺ οὐκ ἔστιν. οὐκ ἄρα ἔχομεν ψυχὴν. τὸ δὲ δὴ σῶμα ὃν σώματι κεκρᾶσθαι ὅλον δι' ὅλων, ὡς ὅπου 20 ἂν ἢ καὶ θάτερον εἶναι ἴσον ὄγκον ἀμφοτέρων καὶ τὸ πᾶν κατεχόντων καὶ μηδεμίαν αὔξην γεγονέναι ἐπεμβληθέντος τοῦ ἑτέρου, οὐδὲν ἀπολείπει ὃ μὴ τέμνη. οὐ γὰρ κατὰ μεγάλα μέρη παραλλάξ ἡ κρᾶσις· οὕτω γὰρ φήσουσι παράθεσιν ἔσεσθαι· διεληλυθὸς δὲ διὰ 25 παντός τὸ ἐπεμβληθὲν ἐπὶ σμικρότερον· ὅπερ ἀδύνατον, τὸ ἔλαττον ἴσον γενέσθαι τῷ μείζονι. ἀλλ' οὖν διεληλυθὸς πᾶν τέμνει κατὰ πᾶν. ἀνάγκη τοίνυν, εἰ καθ' ὅτι οὖν σημειὸν καὶ μὴ μεταξὺ σῶμα ἔσται ὃ μὴ τέμνηται, εἰς σημεία τὴν διαίρεσιν τοῦ σώματος γεγονέναι· ὅπερ ἀδύνατον. εἰς δὲ ἄπειρον τῆς τομῆς οὔσης· ὃ γὰρ ἂν λάβῃς σῶμα, διαιρετόν ἔστιν· οὐ δυνάμει μόνον, ἐνεργεία δὲ τὰ ἄπειρα ἔσται. οὐ 30

τοῖνυν ὅλον δι' ὅλου χωρεῖν δυνατόν τὸ σῶμα· ἡ δὲ ψυχὴ δι' ὅλων· ἀσώματος ἄρα.

τὸ δὲ φύσιν μὲν προτέραν τὸ αὐτὸ πνεῦμα λέγειν, ἐν δὲ ψυχρῷ γενομένην καὶ στομωθεῖσαν ψυχὴν γίνεσθαι λεπτοτέραν ἐν ψυχρῷ γενομένην· ὃ δὴ καὶ
 5 αὐτὸ ἄτοπον· πολλὰ γὰρ ζῶα ἐν θερμῷ γίννεται καὶ ψυχὴν ἔχει οὐ ψυχθεῖσαν· ἀλλ' οὖν φασί γε προτέραν φύσιν ψυχῆς εἶναι κατὰ συντυχίας τὰς ἔξω γιγνομένης. συμβαίνει οὖν αὐτοῖς τὸ χειρὸν πρῶτον ποιεῖν
 10 καὶ πρὸ τούτου ἄλλο ἔλαττον, ἣν λέγουσιν ἔξιν. ὃ δὲ νοῦς ὕστατος ἀπὸ τῆς ψυχῆς δηλονότι γενόμενος· ἢ εἰ πρὸ πάντων νοῦς, ἐφεξῆς ἔδει ψυχὴν ποιεῖν, εἴτα φύσιν, καὶ ἀεὶ τὸ ὕστερον χειρὸν, εἴπερ πέφυκεν. εἰ οὖν καὶ ὁ θεὸς αὐτοῖς κατὰ τὸν νοῦν ὕστερος καὶ
 15 γεννητὸς καὶ ἐπακτὸν τὸ νοεῖν ἔχον, ἐνδέχοιτο ἂν μηδὲ ψυχὴν μηδὲ νοῦν μηδὲ θεὸν εἶναι, εἰ τὸ δυνάμει μὴ ὄντος πρότερον τοῦ ἐνεργείᾳ οὐκ ἂν γένοιτο οὐδὲ ἦξει εἰς ἐνεργείαν. τί γὰρ ἔσται τὸ ἄγον μὴ ὄντος ἑτέρου παρ' αὐτὸ πρότερον; εἰ δ' αὐτὸ ἄξει εἰς
 20 ἐνεργείαν, ὅπερ ἄτοπον, ἀλλὰ βλέπον γε πρὸς τι ἄξει, ὃ οὐ δυνάμει, ἐνεργείᾳ δὲ ἔσται. καίτοι τὸ ἀεὶ μένειν τὸ αὐτὸ εἴπερ τὸ δυνάμει ἔξει, καθ' ἑαυτὸ εἰς ἐνεργείαν ἦξει καὶ τοῦτο κρείττον ἔσται τοῦ δυναμένου οἷον ὄρεκτὸν ὃν ἐκείνου. πρότερον ἄρα τὸ κρείττον
 25 καὶ ἑτέραν φύσιν ἔχον σώματος καὶ ἐνεργείᾳ ὃν ἀεὶ· πρότερον ἄρα καὶ νοῦς καὶ ψυχὴ φύσεως. οὐκ ἄρα οὕτως ψυχὴ ὡς πνεῦμα οὐδ' ὡς σῶμα. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐ σῶμα λέγοιτ' ἂν, καὶ εἰρηται καὶ ἄλλοις ἕτερα, ἱκανὰ δὲ καὶ ταῦτα.

30 ἐπεὶ δὲ ἄλλης φύσεως, δεῖ ζητεῖν τίς αὕτη. ἄρ' οὖν ἕτερον μὲν σώματος, σώματος δέ τι, οἷον ἀρμονία; τοῦτο γὰρ τῶν ἀμφὶ Πυθαγόραν λεγόντων ἕτε-

ρον τρόπον ᾠήθησαν αὐτὸ τοιοῦτόν τι εἶναι οἶον καὶ ἢ περὶ χορδᾶς ἄρμονία. ὥς γὰρ ἐνταῦθα ἐντεταμένων τῶν χορδῶν ἐπιγίνεται τι οἶον πάθημα ἐπ' αὐταῖς, ὃ λέγεται ἄρμονία, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος ἐν κράσει ἀνομοίων γινομένου τὴν ποιὰν 5 κρᾶσιν ζωὴν τε ἐργάζεσθαι καὶ ψυχὴν οὔσαν τὸ ἐπὶ τῇ κράσει πάθημα. ὅτι δὲ ἀδύνατον, πολλὰ ἤδη πρὸς ταύτην τὴν δόξαν εἴρηται. καὶ γὰρ ὅτι τὸ μὲν πρότερον ἢ ψυχῇ, ἢ δ' ἄρμονία ὕστερον, καὶ ὥς τὸ μὲν ἄρχει καὶ ἐπιστατεῖ τῷ σώματι καὶ μάχεται πολλαχῆ, 10 ἄρμονία δὲ οὐκ ἂν οὔσα ταῦτα ποιῶι, καὶ ὥς τὸ μὲν οὐσία, ἢ δὲ ἄρμονία οὐκ οὐσία, καὶ ὅτι ἢ κρᾶσις τῶν σωμάτων, ἐξ ὧν συνέσταμεν, ἐν λόγῳ οὔσα ὑγίεια ἂν εἴη καὶ ὅτι καθ' ἕκαστον μέρος ἄλλως κραθὲν εἴη ἂν ψυχὴ ἑτέρα, ὥστε πολλὰς εἶναι, καὶ τὸ δὲ μέγιστον, 15 ὥς ἀνάγκη πρὸ τῆς ψυχῆς ταύτης ἄλλην ψυχὴν εἶναι τὴν ποιούσαν τὴν ἄρμονίαν ταύτην, οἶον ἐπὶ τῶν ὀργάνων τὸν μουσικὸν τὸν ἐντιθέντα ταῖς χορδαῖς τὴν ἄρμονίαν λόγον ἔχοντα παρ' αὐτῶ, 'καθ' ὃν ἄρμόξει. οὔτε γὰρ ἐκεῖ αἱ χορδαὶ παρ' αὐτῶν οὔτ' ἐν- 20 ταῦθα τὰ σώματα ἑαυτὰ εἰς ἄρμονίαν ἄγειν δυνήσεται. ὅλως δὲ καὶ οὔτοι ἐξ ἀψύχων ἐμψυχα ποιούσι καὶ ἐξ ἀτάκτων κατὰ συντυχίαν τεταγμένα καὶ τὴν τάξιν οὐκ ἐκ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' αὐτὴν ἐκ τῆς αὐτομάτου τάξεως τὴν ὑπόστασιν εἰληφέναι. τοῦτο δὲ οὔτε ἐν 25 τοῖς κατὰ μέρος οὔτε ἐν τοῖς ὅλοις δυνατὸν γενέσθαι. οὐκ ἄρα ἢ ψυχὴ ἄρμονία.

τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας ᾧδ' ἂν τις ἐπισκέψαιτο πῶς περὶ ψυχῆς λέγεται. τὴν ψυχὴν φασιν ἐν τῷ συνθέτῳ εἶδους τάξιν ὡς πρὸς ὕλην τὸ σῶμα [τὸ] ἐμψυχον ἔχειν, 30 σώματος δὲ οὐ παντὸς εἶδος οὐδὲ ἢ σῶμα, ἀλλὰ φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. εἰ μὲν οὖν ἢ

παραβέβληται ὁμοίωται, ὡς μορφὴ ἀνδριάντος πρὸς
 χαλκόν, * καὶ διαιρουμένου τοῦ σώματος συμμερίζε-
 σθαι τὴν ψυχὴν καὶ ἀποκοπτομένου τινὸς μέρους μετὰ
 τοῦ ἀποκοπέντος ψυχῆς μόριον εἶναι τὴν τε ἐν τοῖς
 5 ὕπνοις ἀναχώρησιν μὴ γίνεσθαι, εἶπερ δεῖ προσφυᾶ
 τὴν ἐντελέχειαν οὐ ἔστιν εἶναι, τὸ δ' ἀληθές, μηδὲ
 ὕπνον γίνεσθαι, καὶ μὴν ἐντελεχείας οὔσης οὐδὲ
 ἐναντιώσιν λόγου πρὸς ἐπιθυμίας, ἐν δὲ καὶ ταῦτόν
 δι' ὅλου πεπονθέναι τὸ πᾶν οὐ διαφωνοῦν ἐαντῶ.
 10 αἰσθήσεις δὲ μόνον δυνατὸν ἴσως γίνεσθαι, τὰς δὲ
 νοήσεις ἀδύνατον. διὸ καὶ αὐτοὶ ἄλλην ψυχὴν τὸν
 νοῦν εἰσάγουσιν, ὃν ἀθάνατον τίθενται. τὴν οὖν λο-
 γιζομένην ψυχὴν ἄλλως ἐντελέχειαν ἢ τοῦτον τὸν
 τρόπον ἀνάγκη εἶναι, εἰ δεῖ τῷ ὀνόματι τούτῳ χρῆ-
 15 σθαι. οὐδ' ἡ αἰσθητικὴ, εἶπερ καὶ αὕτη τῶν αἰσθη-
 τῶν ἀπόντων τοὺς τύπους ἔχει, αὐτοὺς οὐ μετὰ τοῦ
 σώματος ἄρα ἔξει· εἰ δὲ μή, οὕτως ἐνέσονται, ὡς
 μορφαὶ καὶ εἰκόνες. ἀλλ' ἀδύνατον ἄλλους δέχεσθαι,
 εἰ οὕτως ἐνεῖεν· οὐκ ἄρα ὡς ἀχώριστος ἐντελέχεια.
 20 καὶ μὴν οὐδὲ τὸ ἐπιθυμοῦν, μὴ σιτίων μηδὲ ποτῶν,
 ἀλλ' ἄλλων παρὰ τὰ τοῦ σώματος, οὐδὲ αὐτὸ ἀχώρι-
 στος ἐντελέχεια. λοιπὸν δὲ τὸ φυτικὸν ἂν εἴη, ὃ ἀμ-
 φισβήτησιν ἂν δόξειεν ἔχειν, μήποτε τοῦτον τὸν
 τρόπον ἐντελέχεια ἀχώριστος ἢ· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο φαί-
 25 νεται οὕτως ἔχον. καὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ παντὸς φυτοῦ περὶ
 τὴν ρίζαν καὶ αὐξανομένου τοῦ ἄλλου σώματος περὶ
 τὴν ρίζαν καὶ τὰ κάτω ἐν πολλοῖς τῶν φυτῶν ἢ ψυχὴ
 δηλονότι ἀπολιπούσα τὰ ἄλλα μέρη εἰς ἓν τι συνε-
 στάλη· οὐκ ἄρα ἦν ἐν τῷ ὅλῳ ὡς ἀχώριστος ἐντελέ-
 30 χεια. καὶ γὰρ αὐτὸ ἔστι πρὶν αὐξηθῆναι τὸ φυτὸν ἐν
 τῷ ὀλίγῳ ὄγκῳ. εἰ οὖν καὶ εἰς ὀλίγον ἐρχεται ἐκ μεί-
 ζονος φυτοῦ καὶ ἐξ ὀλίγου ἐπὶ πᾶν, τί κωλύει καὶ

ὅλως χωρίζεσθαι; πῶς δ' ἂν καὶ ἀμερῆς οὐσα μεριστοῦ τοῦ σώματος ἐντελέχεια γένοιτο μεριστή; ἢ τε αὐτὴ ἐξ ἄλλου ζῴου ἄλλου γίνεται· πῶς οὖν ἢ ταῦ προτέρου τοῦ ἐφεξῆς ἂν γένοιτο, εἰ ἦν ἐντελέχεια ἐνός; φαίνεται δὲ τοῦτο ἐκ τῶν μεταβαλλόντων ζῴων 5 εἰς ἄλλα ζῴα· οὐκ ἄρα τῷ εἶδος εἶναι τινος τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ' ἐστὶν οὐσία οὐ παρὰ τὸ ἐν σώματι ἰδρῦσθαι τὸ εἶναι λαμβάνουσα, ἀλλ' οὐσα πρὶν καὶ τοῦδε γενέσθαι· οἷον ζῴου οὐ τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν γεννήσει· τίς οὖν οὐσία αὐτῆς; εἰ δὲ μήτε σῶμα μήτε πάθος 10 σώματος, πρᾶξις δὲ καὶ ποίησις, καὶ πολλὰ καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ἐξ αὐτῆς, οὐσία παρὰ τὰ σώματα οὐσα ποία τίς ἐστίν; ἢ δῆλον ὅτι ἦν φαμεν ὄντως οὐσίαν εἶναι· τὸ μὲν γὰρ γένεσις, ἀλλ' οὐκ οὐσία, πᾶν τὸ σωματικὸν λέγοιτ' ἂν, γινόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως 15 δὲ οὐδέποτε ὄν, μεταλήψει δὲ τοῦ ὄντος] σωζόμενον, καθ' ὅσον ἂν αὐτοῦ μεταλαμβάνη.

9. ἢ δὲ ἑτέρα φύσις, ἢ παρ' αὐτῆς ἔχουσα τὸ εἶναι, πᾶν τὸ ὄντως ὄν, ὃ οὔτε γίγνεται οὔτε ἀπόλλυται· ἢ τὰ ἄλλα πάντα οἰχθήσεται καὶ οὐκ ἂν ὕστερον γέ- 20 νοιτο τούτου ἀπολωλότος, ὃ παρέχει αὐτοῖς σωτηρίαν, τοῖς τε ἄλλοις καὶ τῷδε τῷ παντὶ διὰ ψυχῆς σωζομένων καὶ κεκοσμημένων· ἀρχὴ γὰρ κινήσεως ἦδε χορηγοῦσα τοῖς ἄλλοις κίνησιν, αὐτὴ δὲ ἐξ ἑαυτῆς κινουμένη, καὶ ζωὴν τῷ ἐμψύχῳ σώματι διδοῦσα, αὐτὴ δὲ παρ' 25 ἑαυτῆς ἔχουσα, ἣν οὔποτε ἀπόλλυσιν, ἅτε παρ' ἑαυτῆς ἔχουσα· οὐ γὰρ δὴ πάντα ἐπακτῷ ζωῇ χρῆται· ἢ εἰς ἄπειρον εἰσιν· ἀλλὰ δεῖτινα φύσιν πρῶτως ζῶσαν εἶναι, ἣν ἀνώλεθρον καὶ ἀθάνατον εἶναι δεῖ ἐξ ἀνάγκης, ἅτε ἀρχὴν ζωῆς καὶ τοῖς ἄλλοις οὐσαν. ἐνθα δὴ καὶ τὸ 30 θεῖον ἅπαν καὶ τὸ μακάριον ἰδρῦσθαι δεῖ ζῶν παρ' αὐτοῦ καὶ ὄν παρ' αὐτοῦ, πρῶτως ὄν καὶ ζῶν πρῶτως,

μεταβολῆς κατ' οὐσίαν ἄμοιρον, οὔτε γινόμενον οὔτε ἀπολλύμενον. πόθεν γὰρ ἂν καὶ γένοιτο, ἢ εἰς τί ἀπόλοιτο; καὶ εἰ δεῖ ἐπαληθεύειν τὴν τοῦ ὄντος προσ-
 ηγορίαν, αὐτὸ οὐ ποτὲ μὲν εἶναι, ποτὲ δὲ οὐκ εἶναι
 5 δεῖται· ὡς καὶ τὸ λευκόν, αὐτὸ τὸ χροῶμα, οὐ ποτὲ
 μὲν λευκόν, ποτὲ δὲ οὐ λευκόν. εἰ δὲ καὶ ὄν ἦν τὸ ρ. 164
 λευκόν, μετὰ τοῦ λευκόν εἶναι ἦν ἂν αἰεὶ. ἀλλὰ μόνον
 ἔχει τὸ λευκόν. ὅ δ' ἂν τὸ ὄν ἦ παρόν, παρ' αὐτοῦ
 καὶ πρώτως ὄν αἰεὶ ἔσται. τοῦτο τοίνυν τὸ ὄν πρώ-
 10 τως καὶ αἰεὶ ὄν οὐχὶ νεκρόν, ὡσπερ λίθον ἢ ξύλον,
 ἀλλὰ ζῶν εἶναι δεῖ καὶ ζωῆ καθαροῦ κεχρησθαι, ὅσον
 ἂν αὐτοῦ μένη μόνον· ὃ δ' ἂν συμμιχθῆ χειρόνι, ἐμ-
 πόδιον μὲν ἔχειν πρὸς τὰ ἄριστα, οὔτι γε μὴν τὴν αὐ-
 τοῦ φύσιν ἀπολωλέκειναι, ἀναλαβεῖν δὲ τὴν ἀρχαίαν
 15 κατάστασιν ἐπὶ τὰ αὐτοῦ ἀναδραμόν.

10. ὅτι δὲ τῇ θειοτέρᾳ φύσει συγγενῆς ἢ ψυχῇ
 καὶ τῇ αἰδίῳ, δῆλον μὲν ποιεῖ καὶ τὸ μὴ σῶμα αὐτὴν
 δεδεῖχθαι. καὶ μὴν οὐδὲ σχῆμα ἔχει· οὐδὲ χροῶμα
 ἀναφῆς τε. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶνδε ἔστι δεικνύ-
 20 ναι. ὁμολογουμένου δὴ ἡμῖν παντὸς τοῦ θείου καὶ
 τοῦ ὄντως ὄντος ζωῆ ἀγαθῆ κεχρησθαι καὶ ἔμφρονι
 σκοπεῖν δεῖ τὸ μετὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς,
 οἷόν ἐστι τὴν φύσιν. λάβωμεν δὲ ψυχὴν μὴ τὴν ἐν
 σώματι ἐπιθυμίας ἀλόγους καὶ θυμούς προσλαβοῦ-
 25 σαν καὶ πάθη ἄλλα ἀναδεξαμένην, ἀλλὰ τὴν ταῦτα
 ἀποτριψαμένην καὶ καθ' ὅσον οἷόν τε μὴ κοινωνοῦ-
 σαν τῷ σώματι. ἥτις καὶ δῆλον ποιεῖ, ὡς προσθήκη
 τὰ κακὰ τῇ ψυχῇ καὶ ἄλλοθεν, καθηραμένη δὲ αὐτῇ
 ἐνυπάρχει τὰ ἄριστα, φρόνησις καὶ ἡ ἄλλη ἀρετή, οἷ-
 30 κεία ὄντα. εἰ οὖν τοιοῦτον ἢ ψυχῇ, ὅταν ἐφ' ἑαυτὴν
 ἀνέλθῃ, πῶς οὐ τῆς φύσεως ἐκείνης, οἶαν φαμὲν τὴν
 τοῦ θείου καὶ αἰδίου παντὸς εἶναι; φρόνησις γὰρ

καὶ ἀρετὴ ἀληθῆς θεῖα ὄντα οὐκ ἂν ἐγγένοιτο φαύλω
 τινὶ καὶ θνητῷ πράγματι, ἀλλ' ἀνάγκη θεῖον τὸ τοι-
 οὔτον εἶναι, ἅτε θεῶν μετὸν αὐτῷ διὰ συγγένειαν
 καὶ τὸ ὁμοούσιον. διὸ καὶ ὅστις τοιοῦτος ἡμῶν ὀλί-
 γον ἂν παραλλάττοι τῶν ἄνω τῇ ψυχῇ αὐτῇ μόνον 5
 τοῦτο, ὅσον ἐστὶν ἐν σώματι, ἐλαττούμενος. διὸ καί,
 εἰ πᾶς ἄνθρωπος τοιοῦτος ἦν ἢ πληθὸς τι τοιαύταις
 ψυχαῖς κεχρημένον, οὐδεὶς οὕτως [ἂν] ἦν ἄπιστος, ὡς
 μὴ πιστεύειν τὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῖς πάντη ἀθάνατον
 εἶναι. νῦν δὲ πολλαχοῦ λελωβημένην τὴν ἐν τοῖς 10
 πλείστοις ψυχὴν ὁρῶντες οὔτε ὡς περὶ θείου οὔτε ὡς
 περὶ ἀθανάτου χρήματος διανοοῦνται. δεῖ δὲ τὴν
 φύσιν ἐκάστου σκοπεῖσθαι εἰς τὸ καθαρὸν αὐτοῦ ἀφο-
 ρῶντα, ἐπεὶ περὶ τὸ προστεθεὶν ἐμπόδιον ἀεὶ πρὸς γνῶ-
 σιν τοῦ ᾧ προσετέθη γίγνεται. σκόπει δὴ ἀφελῶν, 15
 μᾶλλον δὲ ὁ ἀφελῶν ἑαυτὸν ἰδέτω καὶ πιστεύσει ἀθά-
 νατος εἶναι, | ὅταν ἑαυτὸν θειάσῃται ἐν τῷ νοητῷ καὶ
 ἐν τῷ καθαρῷ γεγεννημένον. ὄψεται γὰρ νοῦν ὁρῶντα
 οὐκ αἰσθητὸν τι οὐδὲ τῶν θνητῶν τούτων, ἀλλ' αἰ-
 δίῳ τὸ αἰδίον κατανοοῦντα, πάντα τὰ ἐν τῷ νοητῷ, 20
 κόσμον καὶ αὐτὸν νοητὸν καὶ φωτεινὸν γεγεννημένον,
 ἀληθεῖα καταλαμπόμενον τῇ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ, ὃ πᾶ-
 σιν ἐπιλάμπει τοῖς νοητοῖς ἀλήθειαν· ὡς πολλάκις
 αὐτῷ δόξαι τοῦτο δὴ καλῶς εἰρησθαι·

χαίρετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος 25
 πρὸς τὸ θεῖον ἀναβὰς καὶ [εἰς] τὴν πρὸς αὐτὸ ὁμοιό-
 τητα ἀτενίσας. εἰ δ' ἢ κἀθαρσίς ποιεῖ ἐν γνώσει τῶν
 ἀρίστων εἶναι, καὶ αἱ ἐπιστῆμαι ἔνδον οὔσαι ἀναφαί-
 νονται, αἱ δὲ καὶ ὄντως ἐπιστῆμαί εἰσιν. οὐ γὰρ δὴ
 ἔξω που δραμοῦσα ἢ ψυχὴ σωφροσύνην καθορᾷ καὶ 30
 δικαιοσύνην, ἀλλ' αὐτὴ παρ' αὐτῇ ἐν τῇ κατανοήσει
 ἑαυτῆς καὶ τοῦ ὀκρότερον ἦν ὡσπερ ἀγάλματα ἐν

αὐτῇ ἰδρυμένα ὀρῶσα οἶα ὑπὸ χρόνου ἰοῦ πεπληρω-
 μένα καθαρὰ ποιησαμένη· οἶον εἰ χρυσὸς ἔμψυχος
 εἴη, εἶτα ἀποκρουσάμενος ὅσον γεηρὸν αὐτῷ, ἐν
 ἀγνοίᾳ πρότερον ἑαυτοῦ ὦν, ὅτι μὴ χρυσὸν ἑώρα,
 τότε δὴ αὐτὸν ἤδη τοῦ χρήματος θαυμάσειεν ὀρῶν
 μεμονωμένον καὶ ὡς οὐδὲν ἄρα ἔδει αὐτῷ κάλλους
 ἐπακτοῦ ἐνθυμοίτο, αὐτὸς κρατιστευών, εἰ τις αὐτὸν
 ἐφ' ἑαυτοῦ ἐφή εἶναι.

11. περὶ τοιούτου χρήματος τίς ἂν ἀμφισβητοίη
 10 νοῦν ἔχων, ὡς οὐκ ἀθάνατον; ᾧ πάρεστι μὲν ἐξ ἑαυ-
 τοῦ ζωῆ, ἣν οὐχ οἶόν τε ἀπολέσθαι· πῶς γὰρ οὐκ
 ἐπίκμητόν γε οὐσαν οὐδ' αὖ οὕτως ἔχουσαν, ὡς τῷ
 πυρὶ ἢ θερμότης πάρεστι; λέγω δὲ οὐχ ὡς ἐπακτὸν
 ἢ θερμότης τῷ πυρὶ, ἀλλ' ὅτι, εἰ καὶ μὴ τῷ πυρὶ,
 15 ἀλλὰ τῇ ὑποκειμένῃ τῷ πυρὶ ὕλῃ. ταύτῃ γὰρ καὶ
 διαλύεται τὸ πῦρ. ἢ δὲ ψυχὴ οὐχ οὕτω τὴν ζωὴν
 ἔχει, ὡς ὕλην μὲν οὐσαν ὑποκείσθαι, ζωὴν δὲ ἐπ'
 αὐτῇ γενομένην τὴν ψυχὴν ἀποδειξαι. ἢ γὰρ οὐσία
 20 ἐστὶν ἢ ζωὴ καὶ ἐστὶν οὐσία ἢ τοιαύτη παρ' αὐτῆς
 ζῶσα, ὅπερ ἐστὶν ὃ ζητοῦμεν, καὶ τοῦτο ἀθάνατον
 ὁμολογήσουσιν, ἢ ἀναλύσουσιν ὡς σύνθετον καὶ τοῦτο
 πάλιν, ἕως ἂν εἰς ἀθάνατον ἔλθῃ παρ' αὐτοῦ κι-
 νούμενον, ᾧ μὴ θέμις θανάτου μοῖραν δέχεσθαι· ἢ
 πάθος ἐπακτὸν τῇ ὕλῃ λέγοντες τὴν ζωὴν, παρ' ὅτου
 25 τοῦτο τὸ πάθος ἐλήλυθεν εἰς τὴν ὕλην, αὐτὸ ἐκεῖνο
 ἀναγκασθήσονται ὁμολογεῖν ἀθάνατον εἶναι, ἄδεκτον
 ὄν τοῦ ἐναντίου ᾧ ἐπιφέρει. ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ μία φύ-
 σις ἐνεργεῖα ζῶσα.

12. ἔτι εἰ πᾶσαν ψυχὴν φήσουσι φθαρτὴν, πάλαι
 30 ἂν ἔδει πάντα ἀπολωλέναι· | εἰ δὲ τὴν μὲν, τὴν δ' οὐ, p. 406
 οἶον τὴν τοῦ παντὸς ἀθάνατον εἶναι, τὴν δ' ἡμετέραν
 μὴ, λεπτέον αὐτοῖς τὴν αἰτίαν. ἀρχὴ τε γὰρ κινήσεως

ἐκατέρα καὶ ζῆ παρ' αὐτῆς ἐκατέρα καὶ τῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ ἐφάπτεται νοῦσα τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ τὰ τε οὐρανοῦ ἐπέκεινα καὶ πᾶν ὃ ἐστι κατ' οὐσίαν ζητοῦσα καὶ μέχρι τῆς πρώτης ἀρχῆς ἀναβαίνουσα. ἢ τε δὴ παρ' αὐτῆς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ θεαμάτων κατανόησις αὐ- 5 τοῦ ἐκάστου ἐξ ἀναμνήσεως γιγνομένη πρὸ σώματος τε αὐτῇ δίδωσι τὸ εἶναι καὶ αἰδίους ἐπιστήμαις κεχρημένην αἰδίων καὶ αὐτὴν εἶναι. πᾶν τε τὸ λυόμενον σύνθεσιν εἰς τὸ εἶναι εἰληφὸς ταύτῃ διαλύεσθαι πέφυκεν, ἢ συνετέθη. ψυχὴ δὲ μία καὶ ἀπλῆ ἐνεργεία 10 οὔσα ἐν τῷ ζῆν φύσις· οὐ τολύνη ταύτῃ φθαρήσεται. ἀλλ' ἄρα μερισθεῖσα κερματιζομένη ἀπόλοιτο ἂν. ἀλλ' οὐκ ὄγκος τις οὐδὲ ποσόν, ὡς ἐδείχθη, ἢ ψυχῆ. ἀλλ' ἀλλοιωθεῖσα ἤξει εἰς φθοράν. ἀλλ' ἢ ἀλλοίωσις φθείρουσα τὸ εἶδος ἀφαιρεῖ, τὴν δὲ ὕλην ἔᾶ· τοῦτο δὲ 15 συνθέτου πάθος. εἰ οὖν κατὰ μηδὲν τούτων οἶόν τε φθείρεσθαι, ἄφθαρτον εἶναι ἀνάγκη.

13. πῶς οὖν τοῦ νοητοῦ χωριστοῦ ὄντος ἦδε εἰς σῶμα ἐρχεται; ὅτι ὅσος μὲν νοῦς μόνος, ἀπαθῆς ἐν τοῖς νοητοῖς ζῶν μόνον νοεράν ἔχων ἐκεῖ ἀεὶ μένει. 20 οὐ γὰρ ἐνὶ ὀρατῇ οὐδ' ὄρεξις. ὃ δ' ἂν ὄρεξιν προσλάβῃ ἐφεξῆς ἐκείνῳ τῷ νῷ ὃν τῇ προσθήκῃ τῆς ὀρέξεως οἶον πρόεισιν ἤδη ἐπιπλέον καὶ κοσμεῖν ὀρεγόμενον καθ' ἃ ἐν νῷ εἶδεν, ὡσπερ κροῦν ἀπ' αὐτῶν καὶ ὠδίνου γεννηῆσαι, ποιεῖν σπεύδει καὶ δημιουργεῖ. 25 καὶ τῇ σπουδῇ ταύτῃ περὶ τὸ αἰσθητὸν τεταμένη * * μετὰ μὲν πάσης τῆς τῶν ὄλων ψυχῆς ὑπερέχουσα τοῦ διοικουμένου εἰς τὰ ἔξω καὶ τοῦ παντός συνεπιμελουμένη, μέρος δὲ διοικεῖν βουλευθεῖσα μονουμένη καὶ ἐν ἐκείνῳ γιγνομένη, ἐν ᾧ ἐστίν, οὐχ ὅλη οὐδὲ πᾶσα 30 τοῦ σώματος γενομένη, ἀλλά τι καὶ ἔξω σώματος ἔχουσα. οὐκ οὖν οὐδὲ ὁ ταύτης νοῦς ἐμπαθῆς· αὐτῇ

δὲ ὅτε μὲν ἐν σώματι, ὅτε δὲ σώματος ἔξω, ὀρμηθεῖσα μὲν ἀπὸ τῶν πρώτων, εἰς δὲ τὰ τρίτα προελθοῦσα νοῦ ἐνεργεία νοῦ μένοντος ἐν τῷ αὐτῷ καὶ διὰ ψυχῆς πάντα καλῶν πληροῦντος | καὶ διακοσμοῦντος ἀθανά- p. 487
 5 του δι' ἀθανάτου, εἶπερ αἰεὶ καὶ αὐτὸς ὧν ἔσται δι' ἐνεργείας ἀπαύστου.

14. περὶ δὲ τῆς τῶν ἄλλων ζώων ψυχῆς, ὅσαι μὲν αὐτῶν σφαλεῖσαι καὶ μέχρι θηρείων ἦκον σωμα-
 των, ἀνάγκη καὶ ταύτας ἀθανάτους εἶναι. εἰ δὲ ἔστιν
 10 ἄλλο τι εἶδος ψυχῆς, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἀπὸ τῆς ζώσης φύσεως δεῖ καὶ ταύτην εἶναι καὶ αὐτὴν οὖσαν ζωῆς τοῖς ζώοις αἰτίαν, καὶ δὴ καὶ τὴν ἐν τοῖς φυτοῖς· ἅπασαι γὰρ ὠρμήθησαν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ζωὴν ἔχουσαι οἰκείαν ἀσώματοί τε καὶ αὐταὶ καὶ ἀμερεῖς καὶ
 15 οὐσίαι. εἰ δὲ τὴν ἀνθρώπου ψυχὴν τριμερῆ οὖσαν τῷ συνθέτῳ λυθῆσεσθαι * * * καὶ ἡμεῖς φήσομεν τὰς μὲν καθαρὰς ἀπαλλαττομένας τὸ προσπλασθὲν ἐν τῇ γενέσει ἀφήσειν, τὰς δὲ τούτῳ συνέσεσθαι ἐπὶ πλεῖστον· ἀφειμένον δὲ τὸ χεῖρον οὐδὲ αὐτὸ ἀπολεῖσθαι,
 20 ἕως ἂν ἡ ὄθεν ἔχει τὴν ἀρχήν. οὐδὲν γὰρ ἐκ τοῦ ὄντος ἀπολεῖται.

15. ἃ μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἀποδειξέως δεομένους ἐχρῆν λέγεσθαι, εἰρηται. ἃ δὲ καὶ πρὸς τοὺς δεομένους πίστεως αἰσθήσει κεκραμένης, ἐκ τῆς ἱστορίας
 25 τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα πολλῆς οὔσης ἐκλεκτέον, ἐκ τε ὧν θεοὶ ἀνεῖλον κελεύοντες μῆνιν ψυχῶν ἡδικομη- νων ἰλάσκεσθαι τιμὰς τε νέμειν τεθνηκόσιν ὡς ἐν αἰσθήσει οὔσι, καθὰ καὶ πάντες ἄνθρωποι ποιοῦσιν εἰς τοὺς ἀπεληλυθότας. πολλοὶ δὲ ψυχὰς πρότερον ἐν
 30 ἀνθρώποις οὔσαι σωματίων ἔξω γινόμεναι οὐκ ἀπέστησαν τοῦ εὐεργετεῖν ἀνθρώπους· αἱ δὲ καὶ μαντεῖα ἀποδειξάμεναι εἰς τε τὰ ἄλλα χρῶσαι ὠφελούσι

καὶ δεικνύουσι δι' αὐτῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ψυχῶν,
ὅτι μὴ εἰσὶν ἀπολωλυταί.

III.

Enn.
III. 1.
p. 228

1. Ἄπαντα τὰ γινόμενα καὶ τὰ ὄντα ἦτοι κατ' αἰτίας γίνεται τὰ γινόμενα καὶ ἔστι τὰ ὄντα, ἢ ἄνευ αἰτίας ἄμφω· ἢ τὰ μὲν ἄνευ αἰτίας, τὰ δὲ μετ' αἰτίας ἐν ἀμφοτέροις· ἢ τὰ μὲν γιγνόμενα μετ' αἰτίας πάντα, τὰ δὲ ὄντα τὰ μὲν ἔστιν αὐτῶν μετ' αἰτίας, τὰ δὲ ἄνευ αἰτίας, ἢ οὐδὲν μετ' αἰτίας· ἢ ἀνάπαλιν τὰ μὲν ὄντα μετ' αἰτίας πάντα, τὰ δὲ γιγνόμενα τὰ μὲν ὄντως, τὰ δὲ ἐκείνως, ἢ οὐδὲν αὐτῶν μετ' αἰτίας. 10 ἐπὶ μὲν οὖν τῶν αἰδιῶν τὰ μὲν πρῶτα εἰς ἄλλα αἰτία ἀνάγειν οὐχ οἷον τε πρῶτα ὄντα· ὅσα δὲ ἐκ τῶν πρώτων ἤρτηται, ἐξ ἐκείνων τὸ εἶναι ἔχεται. τὰς τε ἐνεργείας ἐκάστων ἀποδιδούς τις ἐπὶ τὰς οὐσίας ἀναγέτω· τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ εἶναι αὐτῶν, τὸ τοιάνδε ἐνέργειαν 15 ἀποδιδόναι. περὶ δὲ τῶν γιγνομένων ἢ ὄντων μὲν αἰεὶ, οὐ τὴν αὐτὴν δὲ ἐνέργειαν ποιουμένων αἰεὶ κατ' αἰτίας ἅπαντα λεκτέον γίνεσθαι, τὸ δὲ ἀναίτιον οὐ παραδεκτέον, οὔτε παρεγκλίσεσι κεναις χώραν διδόντα οὔτε κινήσει σωμάτων τῇ ἐξαίφνης, ἢ οὐδενὸς 20 προηγησαμένου ὑπέστη, οὔτε ψυχῆς ὀρμῇ ἐμπλήκτω μηδενὸς κινήσαντος αὐτὴν εἰς τό τι πράξαι ὧν πρότερον οὐκ ἐποίη. ἢ αὐτῷ γε τούτῳ μείζων ἄν τις ἔχοι αὐτὴν ἀνάγκη τῷ μὴ αὐτῆς εἶναι, φέρεσθαι δὲ τὰς τοιαύτας φορὰς ἀβουλήτους τε καὶ ἀναιτίους οὐ- 25 σας. ἢ γὰρ τὸ βουλευτόν· τοῦτο δὲ ἢ ἔξω ἢ εἰσω· ἢ τὸ ἐπιθυμητὸν ἐκίνησεν· ἢ, εἰ μηδὲν ὀρεκτὸν ἐκίνη-

σεν, οὐδ' ἂν ὄλωσ ἐκινήθη. γιγνομένων δὲ πάντων
κατ' αἰτίας τὰς μὲν προσεχεῖς ἐκάστω ῥάδιον λαβεῖν
καὶ εἰς ταύτας ἀνάγειν· οἶον τοῦ βαδίσαι εἰς ἀγορὰν
τὸ οἰρηθῆναι δεῖν τινα ἰδεῖν ἢ χρέος ἀπολαβεῖν καὶ ^{p. 229}
5 ὄλωσ τὸ τάδε ἢ τάδε ἐλέσθαι καὶ ὀρμηῆσαι, ἔπειτα δὲ
τὸ φανῆναι ἐκάστω ταδὶ ποιεῖν. καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τὰς
τέχνας ἀνάγειν * * τοῦ ὑγιάσαι ἢ ἰατρικῆ καὶ ὁ ἰα-
τρὸς. καὶ τοῦ πλουτῆσαι θησαυρὸς εὐρεθεῖς ἢ δόσις
παρὰ του ἢ ἐκ πόνων ἢ τέχνης χρηματίσασθαι καὶ
10 τοῦ τέκνου ὁ πατήρ καὶ εἴ τι συνεργὸν ἔξωθεν εἰς
παιδοποιίαν ἄλλο παρ' ἄλλου ἦκον· οἶον σιτία τοιάδε
ἢ καὶ ὀλίγη προσώτερα εὐροια εἰς παιδοποιίαν ἢ γυνῆ
ἐπιτήδειος εἰς τόκους. καὶ ὄλωσ εἰς φύσιν.

2. μέχρη μὲν οὖν τούτων ἐλθόντα ἀναπαύσασθαι
15 καὶ πρὸς τὸ ἄνω μὴ ἐθελῆσαι χωρεῖν ῥαθύμου ἴσως
καὶ οὐ κατακούοντος τῶν ἐπὶ τὰ πρῶτα καὶ ἐπὶ τὰ
ἐπέκεινα αἰτία ἀνιόντων. διὰ τί γὰρ τῶν αὐτῶν γε-
νομένων, οἶον τῆς σελήνης φανείσης, ὁ μὲν ἦρπασεν,
ὁ δὲ οὐ; καὶ τῶν ὁμοίων ἐκ τοῦ περιέχοντος ἡκόντων
20 ὁ μὲν ἐνόσησεν, ὁ δὲ οὐ; καὶ πλούσιος, ὁ δὲ πένης
ἐκ τῶν αὐτῶν ἔργων. καὶ τρόποι δὴ καὶ ἦθη διά-
φορα καὶ τύχαι ἐπὶ τὰ πόρρω ἀξιούσιν ἰέναι· καὶ
οὕτω δὴ ἀεὶ οὐχ ἰστάμενοι οἱ μὲν ἀρχὰς σωματικὰς
θέμενοι, οἶον ἀτόμους, τῇ τούτων φορᾷ καὶ πληγαῖς
25 καὶ συμπλοκαῖς πρὸς ἀλλήλα ἕκαστα ποιοῦντες καὶ
οὕτως ἔχειν καὶ γίνεσθαι, ἢ ἐκεῖνα συνέστη ποιεῖ τε
καὶ πάσχει, καὶ τὰς ἡμετέρας ὀρμὰς καὶ διαθέσεις
ταύτη ἔχειν, ὡς ἂν ἐκεῖναι ποιῶσιν, ἀνάγκην ταύτην
καὶ τὴν παρὰ τούτων εἰς τὰ ὄντα εἰσάγουσι. κἂν ἄλλα
30 δέ τις σώματα ἀρχὰς διδῶ καὶ ἐκ τούτων τὰ πάντα
γίγνεσθαι, τῇ παρὰ τούτων ἀνάγκῃ δουλεύειν ποιεῖ
τὰ ὄντα. ἢ οἱ δὲ ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἐλθόντες

ἀπ' αὐτῆς κατάγουσι πάντα, διὰ πάντων φοιτήσασαν
 αἰτίαν καὶ ταύτην οὐ μόνον κινουῖσαν, ἀλλὰ καὶ ποι-
 οῦσαν ἕκαστα λέγοντες, εἰμαρμένην ταύτην καὶ κυ-
 ριωτάτην αἰτίαν θέμενοι αὐτὴν οὔσαν τὰ πάντα * οὐ
 μόνον τὰ ἄλλα, ὅσα γίνεται, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμετέρας 5
 διανοήσεις ἐκ τῶν ἐκείνης ἵεναι κινήματων, οἷον ζῆφου
 μορίων κινουμένων ἐκάστων οὐκ ἐξ ἑαυτῶν, ἐκ δὲ
 τοῦ ἡγεμονοῦντος ἐν ἐκάστῳ τῶν ζῶων. ἄλλοι δὲ τὴν
 τοῦ παντὸς φορὰν περιέχουσιν καὶ πάντα ποιοῦσαν
 τῇ κινήσει καὶ ταῖς τῶν ἄστρον πλανωμένων τε καὶ 10
 ἀπλανῶν σχέσεις καὶ σχηματισμοὺς πρὸς ἄλληλα, ἀπὸ
 τῆς ἐκ τούτων προρρήσεως πιστούμενοι, ἕκαστα ἐν-
 τεῦθεν γίνεσθαι ἀξιούσι. καὶ μὴν καὶ τὴν τῶν αἰτίων
 ἐπιπλοκὴν πρὸς ἄλληλα καὶ τὸν ἄνωθεν εἰρημὸν καὶ
 τὸ ἐπεσθαι τοῖς προτέροις αἰεὶ τὰ ὕστερα καὶ ταῦτα 15
 ἐπ' ἐκεῖνα ἀνιέναι δι' αὐτῶν γεγόμενα καὶ ἄνευ ἐκεῖ-
 νων οὐκ ἂν γεγόμενα δουλεύειν τε τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰ
 ὕστερα, ταῦτα εἰ τις λέγοι, εἰμαρμένην ἕτερον τρό-
 π. 230 πον εἰσάγων φανεῖται. διττοὺς δὲ ἂν τις θέμενος καὶ
 τούτους οὐκ ἂν τοῦ ἀληθοῦς ἀποτυγχάνοι. οἱ μὲν γὰρ 20
 ἀφ' ἐνός τινος τὰ πάντα ἀναρτῶσιν, οἱ δὲ οὐχ οὕτως.
 λεχθήσεται δὲ περὶ τούτων. νῦν δὲ ἐπὶ τοὺς πρώτους
 ἰτέον τῷ λόγῳ· εἴτ' ἐφεξῆς τὰ τῶν ἄλλων ἐπισκε-
 πτέον.

3. σώμασι μὲν οὖν ἐπιτρέψαι τὰ πάντα εἴτε ἀτό- 25
 μοις εἴτε τοῖς στοιχείοις καλουμένοις καὶ τῇ ἐκ τού-
 των ἀτάκτῳ φορᾷ τάξιν καὶ λόγον καὶ ψυχὴν τὴν
 ἡγουμένην γεννᾶν ἀμφοτέρως μὲν ἄτοπον καὶ ἀδύνα-
 τον, ἀδυνατώτερον δέ, εἰ οἷόν τε λέγειν, τὸ ἐξ ἀτό-
 μων. καὶ περὶ τούτων πολλοὶ εἰρηνται λόγοι ἀληθεῖς 30
 εἰ δὲ δὴ καὶ θεῖτό τις τοιαύτας ἀρχάς, οὐδ' οὕτως
 ἀναγκαῖον οὔτε τὴν κατὰ πάντων ἀνάγκην οὔτε τὴν

ἄλλως εἰμαρμένην ἔπεσθαι. φέρε γὰρ πρῶτον τὰς
 ἀτόμους εἶναι. αὐταὶ τοίνυν κινήσονται τὴν μὲν εἰς
 τὸ κάτω· ἔστω γὰρ τι κάτω· τὴν δ' ἐκ πλαγίων, ὅπῃ
 ἔτυχεν, ἄλλαι κατὰ ἄλλα. οὐδὲν δὴ πάντως, τάξεώς
 5 γε οὐκ οὔσης, τὸ δὲ γενόμενον τοῦτο, ὅτε γέγονε,
 πάντως. ὥστε οὔτε πρόρρησις οὔτε μαντικὴ τὸ πα-
 ράπαν ἂν εἴη, οὔτε εἰ τις ἐκ τέχνης· πῶς γὰρ ἐπι-
 τοῖς ἀτάκτοις τέχνη; οὔτε εἰ τις ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ
 ἐπιπνοίας· δεῖ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ὠρισμένον τὸ μέλ-
 10 λον εἶναι. καὶ σώμασι μὲν ἔσται παρὰ τῶν ἀτόμων
 πάσχειν πληττομένοις, ἅπερ ἂν ἐκείναι φέρωσιν, ἐξ
 ἀνάγκης· τὰ δὲ δὴ ψυχῆς ἔργα καὶ πάθη τίσι κινήσει
 τῶν ἀτόμων ἀναθήσει τις; ποῖα γὰρ πληγὴ ἢ κάτω
 φερομένης ἢ ὀπουοῦν προσκρουούσης ἐν λογισμοῖς
 15 τοιοῦσδε ἢ ὀρμαῖς τοιαῖσδε, ἢ ὅλως ἐν λογισμοῖς ἢ
 ὀρμαῖς ἢ νοήσεσι, ποιήσει ἀναγκαίαις εἶναι ἢ ὅλως
 εἶναι; ὅταν δὲ δὴ ἐναντιῶται ψυχῇ τοῖς τοῦ σώμα-
 τος παθήμασι; κατὰ ποῖας δὲ φορὰς ἀτόμων ὁ μὲν
 γεωμετρικὸς ἀναγκασθῆσεται εἶναι, ὁ δὲ ἀριθμητι-
 20 κὴν καὶ ἀστρονομίαν ἐπισκέπεται, ὁ δὲ σοφὸς ἔσται;
 ὅλως γὰρ τὸ ἡμέτερον ἔργον καὶ τὸ ζῳοῖς εἶναι ἀπο-
 λείπεται φερομένων ἢ τὰ σώματα ἄγει ὠθοῦντα ἡμᾶς
 ὥσπερ ἄψυχα σώματα. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ πρὸς
 τοὺς ἕτερα σώματα αἰτία τῶν πάντων τιθεμένους καὶ
 25 ὅτι θερμαίνειν μὲν καὶ ψύχειν ἡμᾶς καὶ φθείρειν δὲ
 τὰ ἀσθενέστερα δύναται ταῦτα, ἔργον δὲ οὐδὲν τῶν
 ὅσα ψυχὴ ἐργάζεται παρὰ τούτων ἂν γίνοιτο, ἀλλ'
 ἄφ' ἑτέρας δεῖ ταῦτα ἀρχῆς λέναι.

4. ἀλλ' ἄρα μίᾳ τις ψυχῇ διὰ παντὸς διήκουσα
 30 περαίνει τὰ πάντα ἐκάστου ταύτης κινουμένου ὡς μέ-
 ρους, ἢ τὸ ὅλον ἄγει, φερομένων δὲ ἐκείθεν τῶν αἰ-
 τίων ἀκολουθεῖν ἀνάγκη τὴν τούτων ἐφεξῆς συν-

ἔχειαν καὶ συμπλοκὴν εἰμαρμένην; οἶον εἰ φυτοῦ ἐκ
 φίλης τὴν ἀρχὴν ἔχοντος τὴν ἐντεῦθεν ἐπὶ πάντα διή-
 κουσάν αὐτοῦ τὰ μέρη καὶ πρὸς ἄλληλα συμπλοκὴν
 P. 231 | ποιήσιν τε καὶ πείσιν διοίκησιν μίαν καὶ οἶον εἰμαρ-
 μένην τοῦ φυτοῦ τις εἶναι λέγοι. ἀλλὰ πρῶτον μὲν 5
 τοῦτο τὸ σφοδρὸν τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς τοιαύτης εἰμαρ-
 μένης αὐτὸ τοῦτο τὴν εἰμαρμένην καὶ τῶν αἰτίων τὸν
 εἰρμόν καὶ τὴν συμπλοκὴν ἀναιρεῖ. ὥς γὰρ ἐν τοῖς
 ἡμετέροις μέρεσι κατὰ τὸ ἡγεμονοῦν κινουμένοις ἄλο-
 γον τὸ καθ' εἰμαρμένην λέγειν κινεῖσθαι (οὐ γὰρ 10
 ἄλλο μὲν τὸ ἐνδεδωκὸς τὴν κίνησιν, ἄλλο δὲ τὸ παρα-
 δεξάμενον καὶ παρ' αὐτοῦ τῇ ὁρμῇ κεκρημένον, ἀλλ'
 ἐκεῖνό ἐστι πρῶτον τὸ κινῆσαν τὸ σκέλος), τὸν αὐτὸν
 τρόπον εἰ καὶ ἐπὶ τοῦ παντὸς ἐν ἔσται τὸ πᾶν ποιοῦν
 καὶ πάσχον καὶ οὐκ ἄλλο παρ' ἄλλου κατ' αἰτίας τὴν 15
 ἀναγωγὴν αἰεὶ ἐφ' ἕτερον ἐχούσας, οὐ δὴ ἀληθῆς κατ'
 αἰτίας τὰ πάντα γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν ἔσται τὰ πάντα
 ὥστε οὔτε ἡμεῖς ἡμεῖς οὔτε τι ἡμέτερον ἔργον· οὐδὲ
 λογιζόμεθα αὐτοί, ἀλλ' ἕτερον λογισμὸς τὰ ἡμέτερα
 βουλευόμενα· οὐδὲ πράττομεν ἡμεῖς, ὥσπερ οὐδὲ οἱ 20
 πόδες λακτίζουσιν, ἀλλ' ἡμεῖς διὰ μερῶν τῶν ἑαυ-
 τῶν. ἀλλὰ γὰρ δεῖ καὶ ἕκαστον ἕκαστον εἶναι καὶ πρά-
 ξεις ἡμετέρας καὶ διανοίας ὑπάρχειν καὶ τὰς ἐκάστου
 καλὰς τε καὶ αἰσχροὺς πράξεις παρ' ἑαυτοῦ ἐκάστου,
 ἀλλὰ μὴ τῷ παντὶ τὴν γοῦν τῶν αἰσχροῶν ποιήσιν 25
 ἀνατιθέναι.

5. ἀλλ' ἴσως μὲν οὐχ οὕτως ἕκαστα περαινεταιί,
 ἢ δὲ φορὰ διοικοῦσα πάντα καὶ ἢ τῶν ἄστρον κίνησις
 οὕτως ἕκαστα τίθησιν, ὥς ἂν πρὸς ἄλληλα στάσεως
 ἔχη μεσουρανήσεσι καὶ ἀνατολαῖς, δύσεσί τε καὶ πα- 30
 ραβολαῖς. ἀπὸ τούτων γοῦν μαντευόμενοι προλέγουσι
 περὶ τε τῶν ἐν τῷ παντὶ ἔσομένων περὶ τε ἐκάστου,

ὅπως τε τύχης καὶ διανοίας οὐχ ἥκιστα ἔξει. ὄραν δὲ
 καὶ τὰ ἄλλα ζῶά τε καὶ φυτὰ ἀπὸ τῆς τούτων συμπα-
 θείας αὐξόμενά τε καὶ μειούμενα καὶ τὰ ἄλλα παρ'
 αὐτῶν πάσχοντα τοὺς τε τόπους τοὺς ἐπὶ γῆς διαφέ-
 5 ροντας ἀλλήλων εἶναι κατὰ τε τὴν πρὸς τὸ πᾶν σχέ-
 σιν καὶ πρὸς ἥλιον μάλιστα· ἀκολουθεῖν δὲ τοῖς τό-
 ποις οὐ μόνον τὰ ἄλλα φυτὰ τε καὶ ζῶα, ἀλλὰ καὶ
 ἀνθρώπων εἶδη τε καὶ μεγέθη καὶ χροᾶς καὶ θυμούς
 καὶ ἐπιθυμίας ἐπιτηδεύματά τε καὶ ἦθη. κυρία ἄρα
 10 ἢ τοῦ παντὸς πάντων φορὰ. πρὸς δὴ ταῦτα πρῶτον
 μὲν ἐκεῖνο ῥητέον, ὅτι καὶ οὗτος ἕτερον τρόπον ἐκεί-
 νοις ἀνατίθῃσι τὰ ἡμέτερα, βουλάς καὶ πάθη, κα-
 κίας τε καὶ ὀρμάς, ἡμῖν δὲ οὐδὲν διδοὺς λίθοις φε-
 ρομένοις καταλείπει εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἀνθρώποις ἔχουσι
 15 παρ' αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς αὐτῶν φύσεως ἔργον. ἀλλὰ
 χρηθ' διδοῦναι μὲν τὸ ἡμέτερον ἡμῖν, ἡκεῖν δὲ εἰς τὰ
 ἡμέτερα ἦθη τινὰ ὄντα καὶ οἰκεῖα ἡμῶν ἀπὸ τοῦ παν-
 τὸς ἅττα, καὶ διαιρούμενον, τίνα μὲν ἡμεῖς ἐργαζό-
 μεθα, τίνα δὲ πάσχομεν ἐξ ἀνάγκης, μὴ πάντα ἐκεί-
 20 νοις ἀνατιθέναι· καὶ λέναι μὲν παρὰ τῶν τόπων καὶ
 τῆς διαφορᾶς τοῦ | περιέχοντος εἰς ἡμᾶς οἶον θερμό- p. 232
 τητας ἢ ψύξεις ἐν τῇ κράσει, λέναι δὲ καὶ παρὰ τῶν
 γιγνομένων· τοῖς γοῦν γονεῦσιν ὅμοιοι καὶ τὰ εἶδη
 ὡς τὰ πολλὰ καὶ τίνα τῶν ἀλόγων τῆς ψυχῆς πα-
 25 θῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁμοίων ὄντων τοῖς εἶδεσι
 παρὰ τοὺς τόπους ἐν γε τοῖς ἦθεσι πλείστη παραλ-
 λαγὴ καὶ ἐν ταῖς διανοαῖς ἐνοραῖται, ὡς ἂν ἀπ' ἄλ-
 λης ἀρχῆς τῶν τοιούτων λόντων. αἶ τε πρὸς τὰς κρά-
 σεις τῶν σωμάτων καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἐναντιώσεις
 30 καὶ ἐνταῦθα πρεπόντως λέγοντο ἄν. εἰ δ', ὅτι εἰς
 τὴν τῶν ἄστρον σχέσιν ἰδόντες περὶ ἐκάστων λέγουσι
 τὰ γιγνώμενα, παρ' ἐκείνων ποιεῖσθαι τεκμαίρονται,

ὁμοίως ἂν καὶ οἱ ὄρνεις ποιητικοὶ ὧν σημαίνουσιν εἶεν καὶ πάντα, εἰς ἃ βλέποντες οἱ μάντις προλέγουσιν. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε ἀκριβέστερον ἂν τις ἐπισκέψαιτο περὶ τούτων. ἃ τις ἂν ἰδῶν εἰς τὴν τῶν ἄστρον σχέσιν, ἣν εἶχον ὅτε ἕκαστος ἐγίνετο, προείπη, ταῦτά φασι καὶ γίνεσθαι παρ' αὐτῶν οὐ σημαίνοντων μόνον, ἀλλὰ καὶ ποιούντων. ὅταν τοίνυν περὶ εὐγενείας λέγωσιν ὡς ἐξ ἐνδόξων τῶν πατέρων καὶ μητέρων, πῶς ἐν ποιεῖσθαι λέγειν ταῦτα, ἃ προυπάρχει περὶ τοὺς γονεῖς πρὶν σχέσιν γενέσθαι ταύτην τῶν ἄστρον, ἀφ' ἧς προλέγουσι; καὶ μὴν καὶ γονέων τύχας ἀπὸ τῶν παίδων τῆς γενέσεως καὶ παίδων διαθέσεις οἷαι ἔσονται καὶ ὁποίαις συνέσονται τύχαις ἀπὸ τῶν πατέρων περὶ τῶν οὐπω γεγονότων λέγουσι καὶ ἐξ ἀδελφῶν ἀδελφῶν θανάτους καὶ ἐκ γυναικῶν τὰ περὶ τοὺς ἄνδρας ἀνάκαλιν τε ἐκ τούτων ἐκεῖνα. πῶς ἂν οὖν ἢ ἐπὶ ἐκάστου σχέσις τῶν ἄστρον ποιοῖ ἃ ἤδη ἐκ πατέρων οὕτως ἔξειν λέγεται; ἢ γὰρ ἐκεῖνα τὰ πρότερα ἔσται τὰ ποιοῦντα, ἢ, εἰ μὴ ἐκεῖνα ποιεῖ, οὐδὲ ταῦτα. καὶ μὴν καὶ ἡ ὁμοιότης [ἡ] ἐν τοῖς εἶδεσι πρὸς τοὺς γονεῖς οἰκοθὲν φησι καὶ κάλλος καὶ αἰσχος λέναι, ἀλλ' οὐ παρὰ φορᾶς ἄστρον. εὐλογόν τε κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ ἄλλα ἅμα ζῶν τε παντοδαπὰ καὶ ἀνθρώπους ἅμα γίνεσθαι· οἷς ἅπασιν ἐχρῆν τὰ αὐτὰ εἶναι, οἷς ἢ αὐτῇ σχέσις. πῶς οὖν ἅμα μὲν ἀνθρώπους, ἅμα δὲ τὰ ἄλλα διὰ τῶν σχημάτων;

6. ἀλλὰ γὰρ γίνεται μὲν ἕκαστα κατὰ τὰς αὐτῶν φύσεις, ἵππος μὲν, ὅτι ἐξ ἵππου, καὶ ἀνθρώπος, ὅτι ἐξ ἀνθρώπου, καὶ τοιόσδε, ὅτι ἐκ τοιοῦδε· ἔστω δὲ συνεργὸς καὶ ἡ τοῦ παντὸς φορὰ συγχωροῦσα τὸ πολὺ τοῖς γινομένοις· ἔστωσαν δὲ πρὸς τὰ τοῦ σώματος

πολλὰ σωματικῶς διδόντες, θερμότητος καὶ ψύξεως
καὶ σωμάτων κράσεις ἐπακολουθοῦσας. πῶς οὖν τὰ
ἦθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ μάλιστα ὅσα οὐ δοκεῖ
κράσει σωμάτων δουλεύειν; οἷον γραμματικός τις καὶ
5 γεωμετρικὸς καὶ κυβευτικὸς καὶ τῶνδὲ τις εὐρετής.
πονηρία δὲ ἦθους παρὰ θεῶν ὄντων πῶς ἂν δοθῆι;
καὶ ὅλως ὅσα λέγονται διδόναι κακὰ κακούμενοι, ὅτι p. 233
δύνουσι καὶ ὅτι ὑπὸ γῆν φέρονται, ὥσπερ διάφορόν τι
πασχόντων, εἰ πρὸς ἡμᾶς δύνουεν, ἀλλ' οὐκ ἄε ἐπὶ σφαι-
10 ρας οὐρανιας φερομένων καὶ πρὸς τὴν γῆν τὴν αὐτὴν
ἐχόντων σχέσιν. οὐδὲ λεκτέον, ὥς ἄλλος ἄλλον ἰδῶν τῶν
θεῶν κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην στάσιν χεῖρων ἢ κρείττων
γίνεται· ὥστε εὐπαθοῦντας μὲν ἡμᾶς εὖ ποιεῖν, κα-
κοῦν δέ, εἰ τὰναντία· ἀλλὰ μᾶλλον, ὥς φέρεται μὲν
15 ταῦτα ἐπὶ σωτηρία τῶν ὄλων, παρέχεται δὲ καὶ ἄλλην
χρείαν τὴν τοῦ εἰς αὐτὰ ὥσπερ γράμματα βλέποντας
τοὺς τὴν τοιαύτην γραμματικὴν εἰδότας ἀναγινώσκειν
τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν σχημάτων κατὰ τὸ ἀνάλογον
μεθοδεύοντας τὸ σημαίνόμενον· ὥσπερ εἰ τις λέ-
20 γοι, ἐπειδὴ ὑψηλὸς ὁ ὄρνις, σημαίνειν ὑψηλὰς τινὰς
πράξεις.

7. λοιπὸν δὲ ἰδεῖν τὴν ἐπιπλέκουσαν καὶ οἷον
συνείρουσαν ἀλλήλοις πάντα καὶ τό πως ἐφ' ἐκάστου
ἐπιφέρουσαν ἀρχὴν τιθεμένην μίαν, ἀφ' ἧς πάντα
25 κατὰ λόγους σπερματικούς περαίνεται. ἔστι μὲν οὖν
καὶ αὕτη ἡ δόξα ἐγγυὲς ἐκείνης τῆς πᾶσαν καὶ σχέσιν
καὶ κίνησιν ἡμετέραν τε καὶ πᾶσαν ἐκ τῆς τῶν ὄλων
ψυχῆς ἧκειν λεγούσης, εἰ καὶ βούλεται τι ἡμῖν καὶ
ἐκάστοις χαρίζεσθαι εἰς τὸ παρ' ἡμῶν ποιεῖν τι. ἔχει
30 μὲν οὖν τὴν πάντως πάντων ἀνάγκην καὶ πάντων
εἰλημμένων τῶν αἰτίων οὐκ ἔστιν ἕκαστον μὴ οὐ
γίγνεσθαι· οὐδὲν γὰρ ἔτι τὸ κωλύσον ἢ ἄλλως γενέ-

σθαι ποιῆσον, εἰ πάντα εἰληπται ἐν τῇ εἰμαρμένῃ.
 τοιαῦτα δὲ ὄντα ὡς ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς ὠρμημένα ἡμῖν
 οὐδὲν καταλείπει ἢ φέρεσθαι ὅπῃ ἂν ἐκεῖνα ᾧθῃ. αἱ
 τε γὰρ φαντασίαι τοῖς προηγησαμένοις αἱ τε ὄρμαι
 κατὰ ταύτας ἔσονται ὄνομά τε μόνον τὸ ἐφ' ἡμῖν 5
 ἔσται· οὐ γὰρ ὅτι μόνον ὀρμῶμεν ἡμεῖς, ταύτη τι
 πλεον ἔσται τῆς ὀρμῆς κατ' ἐκεῖνα γεννωμένης·
 τοιοῦτόν τε τὸ ἡμέτερον ἔσται, οἷον καὶ τὸ τῶν ἄλλων
 ζώων καὶ τὸ τῶν νηπίων καθ' ὀρμαῖς τυφλᾶς ἰόντων
 καὶ τὸ τῶν μαινομένων· ὀρμῶσι γὰρ καὶ οὗτοι· καὶ 10
 νῆ Δία αἱ πυρὸς ὄρμαι καὶ πάντων ὅσα δουλεύοντα
 τῇ αὐτῶν κατασκευῇ φέρεται κατὰ ταύτην. τοῦτο δὲ
 καὶ πάντες ὀρῶντες οὐκ ἀμφισβητοῦσιν, ἀλλὰ τῆς
 ὀρμῆς ταύτης ἄλλας αἰτίας ζητοῦντες οὐχ ἴστανται
 ὡς ἐπ' ἀρχῆς ταύτης. 15

8. τίς οὖν ἄλλη αἰτία παρὰ ταύτας ἐπελθοῦσα
 ἀναίτιόν τε οὐδὲν καταλείπει ἀκολουθίαν τε τηρήσει
 καὶ τάξιν ἡμᾶς τέ τι εἶναι συγχωρήσει προορήσεις τε
 καὶ μαντείας οὐκ ἀναιρήσει; ψυχὴν δὲ δεῖ ἀρχὴν
 οὔσαν ἄλλην ἐπεισφέροντας εἰς τὰ ὄντα, οὐ μόνον 20
 τὴν τοῦ παντός, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκάστου μετὰ ταύτης,
 ὡς ἀρχῆς οὐ σμικρᾶς οὔσης, πλέκειν τὰ πάντα, οὐ
 γιγνομένης καὶ αὐτῆς, ὥσπερ τὰ ἄλλα, ἐκ σπερμά-
 των, ἀλλὰ πρωτογοῦ αἰτίας οὔσης. ἄνευ μὲν οὖν
 σώματος οὔσα κυριωτάτη τε αὐτῆς καὶ ἐλευθέρα καὶ 25
 p. 234 κοσμικῆς αἰτίας ἕξω· | ἔξενεχθεῖσα δὲ εἰς σῶμα οὐκέτι
 πάντα κυρία, ὡς ἂν μεθ' ἐτέρων ταχθεῖσα. τύχαι δὲ
 τὰ κύκλω πάντα, οἷς συνέπεσεν ἐλθοῦσα εἰς μέσον,
 τὰ πολλὰ ἤγαγον, ὥστε τὰ μὲν ποιεῖν διὰ ταῦτα, τὰ
 δὲ κρατοῦσαν αὐτὴν ταῦτα ὅπῃ ἐθέλει ἄγειν. πλείω 30
 δὲ κρατεῖ ἢ ἀμείνων, ἐλάττω δὲ ἢ χείρων. ἢ γὰρ
 κράσει σώματός τι ἐνδιδοῦσα ἐπιθυμεῖν ἢ ὀργίζεσθαι

ἡνάγκασται ἢ πενίαις ταπεινῇ ἢ πλούτοις χαῦνος ἢ
 δυνάμεσι τύραννος. ἢ δὲ καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις
 ἀντέσχευ, ἢ ἀγαθὴ τὴν φύσιν, καὶ ἡλλοίωσεν αὐτὰ
 μᾶλλον ἢ ἡλλοιώθη, ὥστε τὰ μὲν ἑτεροιωῶσαι, τοῖς
 5 δὲ συγχωρῆσαι μὴ μετὰ κάκης.

9. ἀναγκαῖα μὲν οὖν ταῦτα, ὅσα προαιρέσει καὶ
 τύχαις κραθέντα γίνεται· τί γὰρ ἂν ἔτι καὶ ἄλλο εἴη;
 πάντων δὲ ληφθέντων τῶν αἰτίων πάντα πάντως
 γίνεται· ἐν τοῖς ἔξωθεν δὲ καὶ εἴ τι ἐκ τῆς φορᾶς
 10 συντελεῖται. ὅταν μὲν οὖν ἄλλοιωθεῖσα παρὰ τῶν
 ἔξω ψυχῇ πράττη τι καὶ ὁρμᾶ ὅλον τυφλῇ τῇ φορᾷ
 χρωμένη, οὐχὶ ἐκούσιον τὴν προᾶξιν οὐδὲ τὴν διάθε-
 σιν λεκτέον· καὶ ὅταν αὐτὴ παρ' αὐτῆς χείρων οὐσα
 οὐκ ὀρθαῖς πανταχοῦ οὐδὲ ἡγεμονούσαις ταῖς ὁρμαῖς
 15 ἢ χρωμένη. λόγον δὲ ὅταν ἡγεμόνα καθαρὸν καὶ
 ἀπαθῆ τὸν οἰκεῖον ἔχουσα ὁρμᾶ, ταύτην μόνην
 τὴν ὀρμὴν φατέον εἶναι ἐφ' ἡμῖν καὶ ἐκούσιον καὶ
 τοῦτο εἶναι τὸ ἡμέτερον ἔργον, ὃ μὴ ἄλλοθεν ἦλθεν,
 ἀλλ' ἐνδοθεν ἀπὸ καθαρᾶς τῆς ψυχῆς, ἀπ' ἀρχῆς
 20 πρώτης ἡγουμένης καὶ κυρίας, ἀλλ' οὐ πλάνην ἐξ
 ἀγνοίας παθούσης ἢ ἦτταν ἐκ βίας ἐπιθυμιῶν, αἱ
 προσελθοῦσαι ἄγουσι καὶ ἔλκουσι καὶ οὐκέτι ἔργα
 ἐῷσιν εἶναι, ἀλλὰ παθήματα [τὰ] παρ' ἡμῶν.

10. τέλος δὴ φησιν ὁ λόγος πάντα μὲν σημαίνε-
 25 σθαι καὶ γίνεσθαι κατ' αἰτίας μὲν πάντα, διττὰς
 δὲ ταύτας· καὶ τὰ μὲν ὑπὸ ψυχῆς, τὰ δὲ δι' ἄλλας
 αἰτίας τὰς κύκλω. πραττούσας δὲ ψυχὰς ὅσα πρᾶτ-
 τουσι κατὰ μὲν λόγον ποιούσας ὀρθὸν παρ' αὐτῶν
 πράττειν ὅσα πρᾶττουσι, τὰ δὲ ἄλλα ἐμποδιζομένας
 30 τὰ αὐτῶν πράττειν, πάσχειν τε μᾶλλον ἢ πράττειν·
 ὥστε τοῦ μὲν μὴ φρονεῖν ἄλλα αἰτία εἶναι· καὶ ταῦτα
 ἴσως ὀρθὸν καθ' εἰμαρμένην λέγειν πράττειν, οἷς

γε καὶ δοκεῖ ἔξωθεν τὴν εἰμαρμένην αἴτιον εἶναι· τὰ δὲ ἄριστα παρ' ἡμῶν. ταύτης γὰρ καὶ τῆς φύσεως ἐσμέν, ὅταν μόνοι ὦμεν· καὶ τοὺς γε σπουδαίους καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὰ καλὰ πράττειν, τοὺς δὲ ἄλλους καθ' ὅσον ἂν ἀναπνεύσωσι συγχωρηθέντες τὰ καλὰ πράττειν οὐκ ἄλλοθεν λαβόντας τὸ φρονεῖν, ὅταν φρονῶσι, μόνον δὲ οὐ κωλυθέντας.

IV.

Enn.
IV. 2.
p. 361

1. Τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν τίς ποτ' ἐστὶ ζητοῦν-
τες σῶμα οὐδὲν αὐτὴν δείξαντες εἶναι οὐδὲ ἐν ἄσω-
μάτοις αὐ' ἀρμονίαν τό τε τῆς ἐντελεχείας οὔτε ἀληθές 10
οὔτως, ὡς λέγεται, οὔτε δηλωτικὸν ὄν τοῦ τί ἐστὶν
ἀφέντες καὶ μὴν τῆς νοητῆς φύσεως εἰπόντες καὶ
τῆς θείας μοίρας εἶναι τάχα μὲν ἂν τι σαφὲς εἰρηκό-
τες εἴημεν περὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς. ὅμως γε μὴν προ-
σωτέρω χωρεῖν βέλτιον. τότε μὲν οὖν διηροῦμεν 15
αἰσθητῇ καὶ νοητῇ φύσει διαστελλόμενοι, ἐν τῷ
νοητῷ τὴν ψυχὴν τιθέμενοι. νῦν δὲ κείσθω μὲν ἐν
τῷ νοητῷ· κατ' ἄλλην δὲ ὁδὸν τὸ προσεχὲς τῆς φύ-
σεως αὐτῆς μεταδιώκωμεν. λέγομεν δὴ τὰ μὲν πρώτως
εἶναι μεριστὰ καὶ τῇ αὐτῶν φύσει σκεδαστὰ· ταῦτα δὲ 20
εἶναι ὧν οὐδὲν μέρος ταῦτόν ἐστιν οὔτε ἄλλῳ μέρει
οὔτε τῷ ὅλῳ, τό τε μέρος αὐτῶν ἔλαττον εἶναι δεῖ
τοῦ παντὸς καὶ ὅλου. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ αἰσθητὰ με-
p. 362 γέθη | καὶ οἱ ὄγκοι, ὧν ἕκαστον ἴδιον τόπον ἔχει καὶ
οὐχ οἷόν τε ἅμα ταῦτόν ἐν πλειόσι τόποις εἶναι. ἡ δὲ 25
ἐστὶν ἀντιτεταγμένη ταύτῃ οὐσία, οὐδαμῇ μερισμὸν
δεχομένη, ἀμερῆς τε καὶ ἀμεριστος διάστημά τε

IV. ΠΕΡΙ ΟΥΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ.

οὐδὲν οὐδὲ δι' ἐπινοίας δεχομένη, οὐ τόπου δεομένη
 οὐδ' ἐν τινι τῶν ὄντων γινομένη οὔτε κατὰ μέρη οὔτε
 κατὰ ὅλα, οἷον πᾶσιν ὁμοῦ τοῖς οὔσιν ἐποχομένη,
 οὐχ ἵνα ἐν αὐτοῖς ἰδρυθῆ, ἀλλ' ὅτι μὴ δύναται τὰ
 5 ἄλλα ἄνευ αὐτῆς εἶναι μηδὲ θέλει, ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ
 ἔχουσα οὐσία, κοινὸν ἀπάντων τῶν ἐφεξῆς οἷον κέν-
 τρον ἐν κύκλῳ, ἀφ' οὗ πᾶσαι αἱ πρὸς τὴν περιφέρειαν
 γραμμαὶ ἐξημμένα οὐδὲν ἦττον ἔωσιν αὐτὸ ἐφ' ἑαυ-
 τοῦ μένειν ἔχουσαι παρ' αὐτοῦ τὴν γένεσιν καὶ τὸ
 10 εἶναι καὶ μετέχουσι μὲν τοῦ σημείου καὶ ἀρχῆ τὸ ἀμε-
 ρὲς αὐταῖς, προῆλθόν γε μὴν ἐξαψάμεναι αὐτὰς ἐκεῖ.
 τούτου δὴ τοῦ πρώτως ἀμερίστου ὄντος ἐν τοῖς νοη-
 τοῖς καὶ τοῖς οὔσιν ἀρχηγῶ καὶ αὐ' ἐκείνου τοῦ ἐν
 αἰσθητοῖς μεριστοῦ πάντη πρὸ μὲν τοῦ αἰσθητοῦ καὶ
 15 ἐγγὺς τι τούτου καὶ ἐν τούτῳ ἄλλη ἐστὶ φύσις, με-
 ριστὴ μὲν οὐ πρώτως, ὡσπερ τὰ σώματα, μεριστὴ γε
 μὴν γινομένη ἐν τοῖς σώμασιν· ὥστε διαιρουμένων
 τῶν σωμάτων μερίζεσθαι μὲν καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς εἶδος,
 ὅλον γε μὴν ἐν ἐκάστῳ εἶναι τῶν μερισθέντων πολλὰ
 20 τὸ αὐτὸ γινόμενον, ὧν ἕκαστον πάντη ἄλλου ἀπέστη,
 ἅτε πάντη μεριστὸν γενόμενον· οἷα χροαὶ καὶ ποιό-
 τητες πᾶσαι καὶ ἐκάστη μορφή, ἧτις δύναται ὅλη ἐν
 πολλοῖς ἅμα εἶναι διεστηκόσιν οὐδὲν μέρος ἔχουσα
 πάσχον τὸ αὐτὸ τῷ ἄλλῳ. διὸ δὴ μεριστὸν πάντη καὶ
 25 τοῦτο θετέον. πρὸς δ' αὐ' ἐκείνη τῇ ἀμερίστῳ πάντη
 φύσει ἄλλη ἐξῆς οὐσία ἀπ' ἐκείνης οὔσα, ἔχουσα μὲν
 τὸ ἀμερίστον ἀπ' ἐκείνης, προῦδω δὲ τῇ ἀπ' αὐτῆς
 ἐπὶ τὴν ἑτέραν σπεύδουσα φύσιν εἰς μέσον ἀμφοῖν
 κατέστη, τοῦ τε ἀμερίστου καὶ πρώτου καὶ τοῦ περι-
 30 τὰ σώματα μεριστοῦ τοῦ ἐπὶ τοῖς σώμασιν, οὐχ ὄντινα
 τρόπον χροαὶ καὶ ποιότης πᾶσα πολλαχοῦ μὲν ἐστὶν ἢ
 αὐτῇ ἐν πολλοῖς σωμάτων ὄγκοις, ἀλλ' ἐστὶ τὸ ἐν

ἐκάστῳ ἀφεστῶς τοῦ ἑτέρου πάντη, καθ' ὅσον καὶ ὁ
 ὄγκος τοῦ ὄγκου ἀπέστη. καὶ τὸ μέγεθος δὲ ἐν ἡ,
 ἀλλὰ τό γε ἐφ' ἐκάστῳ μέρει ταύτων κοινωσίαν οὐ-
 δεμίαν εἰς ὁμοπάθειαν ἔχει, ὅτι τὸ ταύτων τοῦτο
 ἕτερον, τὸ δ' ἕτερόν ἐστι· πάθημα γὰρ τὰ ταύτων, 5
 οὐκ οὐσία καὶ αὐτή. ἦν δὲ ἐπὶ ταύτῃ τῇ φύσει φαμέν
 εἶναι τῇ ἀμερίστῳ προσχωροῦσαν οὐσίᾳ, οὐσία τέ
 ἐστι καὶ ἐγγίνεται σώμασι, περὶ ἃ καὶ μερίζεσθαι
 αὐτῇ συμβαίνει οὐ πρότερον τοῦτο πασχούσῃ, πρὶν
 σώμασιν ἑαυτὴν δοῦναι. ἐν οἷς οὖν γίνεται σώμασι, 10
 καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ γίνηται καὶ ἐπὶ πάντα διεστηκότι,
 p. 363 δοῦσ' ἑαυτὴν τῷ ὅλῳ οὐκ ἀφίσταται τοῦ εἶναι μία·
 οὐχ οὕτως, ὡς τὸ σῶμα ἐν· τῷ γὰρ συνεχεῖ τὸ σῶμα
 ἐν, ἕκαστον δὲ τῶν μερῶν ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο καὶ ἄλ-
 λαχοῦ· οὐδ' ὡς ποιότης μία. ἢ δ' ὁμοῦ μεριστή τε 15
 καὶ ἀμέριστος φύσις, ἦν δὴ ψυχὴν εἶναι φαμέν, οὐχ
 οὕτως, ὡς τὸ συνεχές, μία μέρος ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο
 ἔχουσα· ἀλλὰ μεριστή μὲν, ὅτι ἐν πᾶσι μέρεσι τοῦ
 ἐν ᾧ ἐστίν, ἀμέριστος δέ, ὅτι ὅλη ἐν πᾶσι καὶ ἐν
 ὁτῶν αὐτοῦ ὅλη. καὶ ὁ τοῦτο κατιδῶν τὸ μέγεθος 20
 τῆς ψυχῆς καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰσεται, ὡς θεῖον
 τὸ χρῆμα αὐτῆς καὶ θαυμαστὸν καὶ τῶν ὑπὲρ τὰ χρή-
 ματα φύσεων. μέγεθος οὐκ ἔχουσα παντὶ μεγέθει
 σύνεστι καὶ ὡδὶ οὔσα ὡδὶ πάλιν αὐ ἐστίν οὐκ ἄλλῳ,
 ἀλλὰ τῷ αὐτῷ· ὥστε μεμερίσθαι καὶ μὴ μεμερίσθαι 25
 αὐ, μᾶλλον δὲ μὴ μεμερίσθαι αὐτὴν μηδὲ μεμερισμέ-
 νην γερονένοι· μένει γὰρ μεθ' ἑαυτῆς ὅλη, περὶ δὲ
 τὰ σώματά ἐστι μεμερισμένη τῶν σωμάτων τῷ οἰκείῳ
 μεριστῷ οὐ δυναμένων αὐτὴν ἀμερίστως δέξασθαι·
 ὥστε εἶναι τῶν σωμάτων πάθημα τὸν μερισμὸν, οὐκ 30
 αὐτῆς.

2. ὅτι δὲ τοιαύτην ἔδει τὴν ψυχῆς φύσιν εἶναι

και παρὰ ταύτην οὐχ οἷόν τε εἶναι ψυχὴν αὐτε ἀμέ-
 ριστον οὔσαν μόνον οὔτε μόνον μεριστήν, ἀλλ'
 ἀνάγκη ἄμφω τοῦτον τὸν τρόπον εἶναι, ἐκ τῶνδε
 δῆλον. εἴτε γὰρ οὕτως ἦν, ὡς τὰ σώματα, ἄλλο, τὸ
 5 δὲ ἄλλο ἔχουσα μέρος, οὐκ ἂν τοῦ ἐτέρου παθόντος
 τὸ ἕτερον μέρος εἰς αἰσθησιν ἦλθε τοῦ παθόντος,
 ἀλλ' ἐκείνη ἂν ἢ ψυχὴ, οἷον ἢ περὶ τὸν δάκτυλον,
 ὡς ἑτέρα καὶ ἐφ' ἑαυτῆς οὔσα ἦσθετο τοῦ παθήματος
 πολλαὶ τε ὅλως ἦσαν ψυχαὶ αἰ διοικουῖσαι ἕκαστον
 10 ἡμῶν· καὶ δὴ καὶ τὸ πᾶν τότε οὐ μία, ἀλλὰ ἄπειροι
 χωρὶς ἀλλήλων. τὸ γὰρ τῆς συνεχείας εἰ μὴ εἰς ἓν
 συντελοίη, μάταιον. οὐ γὰρ δὴ ὅπερ ἀπατῶντες ἑαυ-
 τοὺς λέγουσιν, ὡς διαδόσει ἐπὶ τὸ ἡγεμονοῦν ἴασι
 αἰ αἰσθήσεις, παραδεκτέον. πρῶτον μὲν γὰρ ἡγεμο-
 15 νοῦν ψυχῆς μέρος λέγειν ἀνεξετάστως λέγεται· πῶς
 γὰρ καὶ μεριοῦσι καὶ τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο φήσουσι;
 πηλίκῳ ποσῷ διαιροῦντες ἐκάτερον ἢ τίνι διαφορᾷ
 ποιότητος ἑνὸς καὶ συνεχοῦς ὄγκου ὄντος; καὶ πότερα
 μόνον τὸ ἡγεμονοῦν ἢ καὶ τὰ ἄλλα μέρη αἰσθήσεται;
 20 καὶ εἰ μὲν μόνον, εἰ μὲν αὐτῷ προσπέσοι τῷ ἡγεμο-
 νοῦντι, ἐν τίνι τόπῳ ἰδρυμένον τὸ αἰσθημα αἰσθή-
 σεται; εἰ δ' ἄλλῳ μέρει τῆς ψυχῆς αἰσθάνεσθαι
 οὐ πεφυκότι, τότε τὸ μέρος οὐ διαδώσει τῷ ἡγεμο-
 νοῦντι τὸ αὐτοῦ πάθημα οὐδ' ὅλως αἰσθησις ἔσται.
 25 καὶ αὐτῷ δὲ τῷ ἡγεμονοῦντι εἰ προσπέσοι, ἢ μέρει
 αὐτοῦ προσπεσεῖται καὶ αἰσθομένου τοῦδε τὰ λοιπὰ
 οὐκέτι ** μάταιον γὰρ ἢ πολλαὶ αἰσθήσεις καὶ ἄπειροι
 ἔσονται καὶ οὐχ ὅμοιαι πᾶσαι· ἀλλ' ἢ μὲν, ὅτι πρῶ-
 τως ἔπαθον ἐγώ, ἢ δ' ὅτι τὸ ἄλλης πάθημα ἦσθό- p. 364
 30 μιν· ποῦ τε ἐγένετο τὸ πάθημα ἀγνοήσει ἐκάστη
 παρὲς τῆς πρώτης. ἢ καὶ ἕκαστον μέρος ψυχῆς ἀπα-
 τήσεται δοξάζον, ὅπου ἐστίν, ἐκεῖ γεγρονέναι. εἰ δὲ

μὴ μόνον τὸ ἡγεμονοῦν, ἀλλὰ καὶ ὀτιοῦν μέρος αἰσθηθήσεται, διὰ τί τὸ μὲν ἡγεμονοῦν ἔσται, τὸ δὲ οὐ; ἢ τί δεῖ ἐπ' ἐκεῖνο τὴν αἰσθησιν ἀνιέναι; πῶς δὲ καὶ ἐκ πολλῶν αἰσθήσεων, οἷον ὠτων καὶ ὀμμάτων, ἐν τι γινώσεται; εἰ δ' αὖ πάντῃ ἐν ἡ ψυχῇ εἴη, 5 οἷον ἀμεριστον πάντῃ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ ἐν, καὶ πάντῃ πλήθους καὶ μερισμοῦ ἐκφύγοι φύσιν, οὐδὲν ὅλον ὃ τι ἂν ψυχῇ καταλάβῃ ἐψυχωμένον ἔσται· ἀλλ' οἷον περὶ κέντρον στήσασα ἑαυτὴν ἐκάστου ἄψυχον ἂν εἴλασε πάντα τὸν τοῦ ζώου ὄγκον. δεῖ ἄρα οὕτως ἐν 10 τε καὶ πολλὰ καὶ μεμερισμένον καὶ ἀμεριστον ψυχὴν εἶναι καὶ μὴ ἀπιστεῖν, ὡς ἀδύνατον τὸ αὐτὸ καὶ ἐν πολλαχοῦ εἶναι. εἰ γὰρ τοῦτο μὴ παραδεχοίμεθα, ἢ τὰ πάντα συνέχουσα καὶ διοικοῦσα φύσις οὐκ ἔσται, ἥτις ὁμοῦ τε πάντα περιλαβοῦσα ἔχει καὶ μετὰ φρο- 15 νήσεως ἄγει, πλῆθος μὲν οὐσα, ἐπέπερ πολλὰ τὰ ὄντα, μία δέ, ἵνα ἢ ἐν τὸ συνέχον, τῷ μὲν πολλῷ αὐτῆς ἐνὶ ζωὴν χορηγοῦσα τοῖς μέρεσι πᾶσι, τῷ δὲ ἀμεριστῷ ἐνὶ φρονίμως ἄγουσα. ἐν οἷς δὲ μὴ φρόνησις, τὸ ἐν τὸ ἡγούμενον μιμεῖται τοῦτο. τοῦτο ἄρα 20 ἔστί τὸ θείως ἡνιγμένον τῆς ἀμεριστου καὶ αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐχούσης καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς τρίτον ἐξ ἀφοῶν συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος. ἔστιν οὖν ψυχῇ ἐν καὶ πολλὰ οὕτως· τὰ δὲ ἐν τοῖς σώμασιν εἶδη πολλὰ καὶ ἐν· τὰ δὲ σώματα πολλὰ 25 μόνον· τὸ δὲ ὑπέρφανον ἐν μόνον.

V.

Enn.
V. 9.
P. 555

1. Πάντες ἄνθρωποι ἐξ ἀρχῆς γενόμενοι αἰσθηθήσει πρὸ νοῦ χρῆσάμενοι καὶ τοῖς αἰσθητοῖς προσβα-

λόντες πρώτοις ἐξ ἀνάγκης οἱ μὲν ἐνταυθοὶ καταμεί-
 ναντες διέξησαν ταῦτα πρῶτα καὶ ἔσχατα νομίσαντες,
 καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς λυπηρόν τε καὶ ἡδὺ τὸ μὲν κακόν, τὸ
 δὲ ἀγαθὸν ὑπολαμβάνοντες ἀρκεῖν ἐνόμισαν, καὶ τὸ μὲν
 5 διώκουσες, τὸ δ' ἀποικονομούμενοι διεγέροντο. καὶ
 σοφίαν ταύτην οἷ γε λόγου μεταποιούμενοι αὐτῶν
 ἔθεντο, οἷα οἱ βαρεῖς τῶν ὀρυθίων, οἷ πολλὰ ἐκ γῆς
 λαβόντες καὶ βαρυνθέντες ὑψοῦ πτῆναι ἀδυνατουῖσι
 καίπερ πτερὰ παρὰ τῆς φύσεως λαβόντες. οἱ δὲ ἤρ-
 10 θησαν μὲν ὀλίγον ἐκ τῶν κάτω κινουῦντος αὐτοῦς
 πρὸς τὸ κάλλιον ἀπὸ τοῦ ἡδέος τοῦ τῆς ψυχῆς κρείτ-
 τονος. ἀδυνατήσαντες δὲ ἰδεῖν τὸ ἄνω, ὡς οὐκ ἔχου-
 τες ἄλλο, ὅπου στήσονται, κατηνέχθησαν σὺν τῷ τῆς
 ἀρετῆς ὀνόματι ἐπὶ πράξεις καὶ ἐκλογὰς τῶν κάτω,
 15 ἀφ' ὧν ἐπεχείρησαν τὸ πρῶτον αἰρεσθαι. τρίτον δὲ
 γένος θείων ἀνθρώπων δυνάμει τε κρείττονι καὶ ὀξύ-
 τητι ὀμμάτων εἶδέ τε ὥσπερ ὑπὸ ὀξυδορκίας τὴν ἄνω
 αἰγλήν καὶ ἤρθη τε ἐκεῖ οἶον ὑπὲρ νεφῶν καὶ τῆς
 ἐνταῦθα ἀχλὺς καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τὰ τῆδε ὑπεριδὸν
 20 πάντα ἡσθὲν τῷ τόπῳ ἀληθινῷ καὶ οἰκείῳ ὄντι,
 ὥσπερ ἐκ πολλῆς τινος πλάνης εἰς πατρίδα εὖνομον
 ἀφικόμενος ἄνθρωπος.

2. τίς οὖν οὗτος ὁ τόπος; καὶ πῶς ἂν τις εἰς αὐ- p. 556
 τὸν ἀφίκοιτο; ἀφίκοιτο μὲν ἂν ὁ φύσει ἐρωτικός καὶ
 25 ὄντως τὴν διάθεσιν ἐξ ἀρχῆς φιλόσοφος, ὠδίνων μὲν,
 ἅτε ἐρωτικός, περὶ τὸ καλόν, οὐκ ἀνασχόμενος δὲ τοῦ
 ἐν σώματι κάλλους, ἀλλ' ἐνθεν ἀναφυγῶν ἐπὶ τὰ
 τῆς ψυχῆς κάλλη, ἀρετὰς καὶ ἐπιστήμας καὶ ἐπι-
 τηδεύματα καὶ νόμους, πάλιν αὖ ἐπαναβαίνει ἐπὶ
 30 τὴν τῶν ἐν ψυχῇ καλῶν αἰτίαν καὶ εἴ τι πάλιν αὖ
 πρὸ τούτου, ἕως ἐπ' ἔσχατον ἤκη τὸ πρῶτον, ὃ παρ'
 αὐτοῦ καλόν. ἐνθα καὶ ἐλθὼν ὠδίνος καίσεται, πρό-

τερον δὲ οὐ. ἀλλὰ πῶς ἀναβήσεται; καὶ πόθεν ἡ δύναμις αὐτῶ καὶ τίς λόγος τοῦτον τὸν ἔρωτα παιδαγωγῆσεται; ἢ ὅδε· τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἐπακτόν ἐστι τοῖς σώμασι· μορφαὶ γὰρ αὐταὶ σωμάτων ὡς ἐπὶ ὕλη αὐτοῖς. μεταβάλλει γοῦν τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐκ καλοῦ αἰσχροῦν γίνεται. μεθῄξει ἄρα, φησὶν ὁ λόγος. τί οὖν τὸ ποιῆσαν σῶμα καλόν; ἄλλως μὲν κάλλους παρῶνσία, ἄλλως δὲ ψυχῆ, ἢ ἐπλασέτε καὶ μορφήν τοιάνδε ἐνῆκε. τί οὖν; ψυχῆ παρ' αὐτῆς καλόν; ἢ οὐ. οὐ γὰρ [ἄν] ἢ μὲν ἦν φρόνιμός τε καὶ καλή, ἢ δὲ ἄφρων καὶ αἰσχροά. φρονήσει ἄρα τὸ καλὸν περὶ ψυχὴν. καὶ τίς οὖν ὁ φρόνησιν δοῦς ψυχῆ; ἢ νοῦς ἐξ ἀνάγκης. νοῦς δὲ οὐ ποτὲ μὲν νοῦς, ποτὲ δὲ ἄνους, ὃ γε ἀληθινός. παρ' αὐτοῦ ἄρα καλός. καὶ πότερον δὲ ἐνταῦθα δεῖ στήναι, ὡς πρῶτον; ἢ καὶ νοῦ ἐπέκεινα δεῖ ἰέναι. νοῦς δὲ προέστηκε μὲν ἀρχῆς τῆς πρώτης ὡς πρὸς ἡμᾶς ὥσπερ ἐν προθύροις τὰγαθοῦ ἀπαγγέλλων ἐν αὐτῶ τὰ πάντα, ὥσπερ [δὲ] ἐκείνου τύπος μᾶλλον ἐν πλήθει ἐκείνου πάντη μένοντος ἐν ἐνί.

3. ἐπισκεπτέον δὲ ταύτην τὴν νοῦ φύσιν, ἣν ἐπαγγέλλεται ὁ λόγος εἶναι τὸ ὄν ὄντως καὶ τὴν ἀληθῆ οὐσίαν, πρότερον βεβαιωσαμένους κατ' ἄλλην ὁδὸν ἰόντας, ὅτι δεῖ εἶναι τινα τοιαύτην. ἴσως μὲν οὖν γελοῖον ζητεῖν, εἰ νοῦς ἐστιν ἐν τοῖς οὐσι· τάχα δ' ἄντινες | καὶ περὶ τούτου διαμφισβητοῦεν. μᾶλλον δέ, εἰ τοιοῦτος, οἷόν φαμεν, καὶ εἰ χωριστός τις καὶ εἰ οὗτος τὰ ὄντα καὶ εἰ ἢ τῶν εἰδῶν φύσις ἐνταῦθα, περὶ οὗ καὶ τὰ νῦν εἰπεῖν πρόκειται. ὁρῶμεν δὴ τὰ λεγόμενα εἶναι πάντα σύνθετα καὶ ἀπλοῦν αὐτῶν οὐδὲ ἓν, ἃ τε τέχνη ἐργάζεται ἕκαστα ἃ τε συνέστηκε φύσει. τά τε γὰρ τεχνητὰ ἔχει χαλκὸν ἢ ξύλον ἢ λί-

θον καὶ παρὰ τούτων οὐπω τετέλεσται, πρὶν ἂν ἡ
 τέχνη ἐκάστη ἢ μὲν ἀνδριάντα, ἢ δὲ κλίνην, ἢ δὲ
 οἰκίαν ἐργάσῃται εἶδους τοῦ παρ' αὐτῆ ἑνθέσει. καὶ
 μὴν καὶ τὰ φύσει συνεστῶτα τὰ μὲν πολυσύνθετα
 5 αὐτῶν καὶ συγκρίματα καλούμενα ἀναλύσεις εἰς·***
 τὸ ἐπὶ πᾶσι τοῖς συγκριθεῖσιν εἶδος· οἷον ἄνθρωπον
 εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ τὸ σῶμα εἰς τὰ τέσσαρα.
 ἕκαστον δὲ τούτων σύνθετον εὐρῶν ἐξ ὕλης καὶ τοῦ
 μορφοῦντος· ὕλη γὰρ παρ' αὐτῆς ἢ τῶν στοιχείων
 10 ἄμορφος· ζητήσεις τὸ εἶδος ὅθεν τῆ ὕλη· ζητήσεις
 δ' αὐ καὶ τὴν ψυχὴν πότερα τῶν ἀπλῶν ἤδη, ἢ ἐνι
 τι ἐν αὐτῆ τὸ μὲν ὡς ὕλη, τὸ δὲ ὡς εἶδος, ὁ νοῦς ὁ
 ἐν αὐτῆ, ὁ μὲν ὡς ἢ ἐπὶ τῷ χαλκῷ μορφῆ, ὁ δὲ οἷος
 ὁ τὴν μορφὴν ἐν τῷ χαλκῷ ποιήσας. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα
 15 καὶ ἐπὶ τοῦ παντὸς μεταφέρων τις ἀναβήσεται καὶ ἐν-
 ταῦθα ἐπὶ νοῦν ποιητὴν ὄντως καὶ δημιουργὸν τιθέ-
 μενος καὶ φήσει τὸ ὑποκείμενον δεξιόμενον μορφᾶς
 τὸ μὲν πῦρ, τὸ δὲ ὕδωρ, τὸ δὲ ἀέρα καὶ γῆν γενέσθαι,
 τὰς δὲ μορφὰς ταύτας παρ' ἄλλου ἦκειν· τοῦτο δὲ εἶναι
 20 ψυχὴν· ψυχὴν δ' αὐ καὶ ἐπὶ τοῖς τέτρασι τὴν κόσμον
 μορφὴν δοῦναι· ταύτη δὲ νοῦν χορηγὸν τῶν λόγων
 γερονέαι, ὥσπερ καὶ ταῖς τῶν τεχνιτῶν ψυχαῖς
 παρὰ τῶν τεχνῶν τοὺς εἰς τὸ ἐνεργεῖν λόγους· νοῦν
 δὲ τὸν μὲν ὡς εἶδος τῆς ψυχῆς τὸν κατὰ τὴν μορφὴν,
 25 τὸν δὲ τὸν τὴν μορφὴν παρέχοντα, ὡς τὸν ποιητὴν
 τοῦ ἀνδριάντος, ᾧ πάντα ἐνυπάρχει, ἃ δίδωσιν,
 ἐγγυὲς μὲν ἀληθείας, ἃ δίδωσι ψυχῆ· ἃ δὲ τὸ σῶμα
 δέχεται, εἰδῶλα ἤδη καὶ μιμήματα.

4. διὰ τί οὖν δεῖ ἐπὶ ψυχῆ ἀνιέναι, ἀλλ' οὐκ αὐ-
 30 τὴν εἶναι τίθεσθαι τὸ πρῶτον; ἢ πρῶτον μὲν νοῦς
 ψυχῆς ἕτερον καὶ κρεῖττον· τὸ δὲ κρεῖττον φύσει
 πρῶτον. οὐ γὰρ δὴ, ὡς οἰοῦνται, ψυχὴ νοῦν τελειω-

θεῖσα γεννᾶ· πόθεν γὰρ τὸ δυνάμει ἐνεργεία ἐστὶν
 μὴ τοῦ εἰς ἐνεργείαν ἄγοντος αἰτίου ὄντος; εἰ γὰρ
 p. 558 κατὰ τύχην, | ἐνδέχεται μὴ ἔλθειν εἰς ἐνεργείαν. διὸ
 δεῖ τὰ πρῶτα ἐνεργεία τίθεσθαι καὶ ἀπροσδεᾶ καὶ
 τέλεια· τὰ δὲ ἀτελῆ ὕστερα ἀπ' ἐκείνων, τελειού- 5
 μενα δὲ παρ' αὐτῶν τῶν γεγεννηκότων δίκην πατέ-
 ρων τελειούντων ἃ κατ' ἀρχὰς ἀτελῆ ἐγέννησαν· καὶ
 εἶναι μὲν ὕλην πρὸς τὸ ποιῆσαν τὸ πρῶτον, εἴτ' αὐτὴν
 ἐμμορφον ἀποτελεῖσθαι. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐμπαθῆς ψυχῆ,
 δεῖ δὲ τι ἀπαθὲς εἶναι· ἢ πάντα τῷ χρόνῳ ἀπολείται· 10
 δεῖ τι πρὸ ψυχῆς εἶναι. καὶ εἰ ἐν κόσμῳ ψυχῆ, ἐκτὸς δὲ
 δεῖ τι κόσμου εἶναι, καὶ ταύτῃ πρὸ ψυχῆς δεῖ τι εἶναι.
 εἰ γὰρ τὸ ἐν κόσμῳ τὸ ἐν σώματι καὶ ὕλη, οὐδὲν ταῦτόν
 μένει· ὥστε ἄνθρωπος καὶ πάντες λόγοι οὐκ αἰδίοι
 οὐδὲ οἱ αὐτοί. καὶ ὅτι μὲν νοῦν πρὸ ψυχῆς εἶναι δεῖ, 15
 ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν ἂν τις θεωρήσειε.

5. δεῖ δὲ νοῦν λαμβάνειν, εἴπερ ἐπαληθεύομεν
 τῷ ὀνόματι, μὴ τὸν δυνάμει μηδὲ τὸν ἐξ ἀπροσύνης
 εἰς νοῦν ἐλθόντα· εἰ δὲ μὴ, ἄλλον πάλιν αὖ πρὸ
 αὐτοῦ ζητήσομεν· ἀλλὰ τὸν ἐνεργεία καὶ αἰεὶ νοῦν 20
 ὄντα. εἰ δὲ μὴ ἐπακτόν τὸ φρονεῖν ἔχει, εἰ τι νοεῖ,
 παρ' αὐτοῦ νοεῖ, καὶ εἰ τι ἔχει, παρ' αὐτοῦ ἔχει. εἰ δὲ
 παρ' αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ νοεῖ, αὐτός ἐστὶν ἃ νοεῖ. εἰ
 γὰρ ἢ μὲν οὐσία αὐτοῦ ἄλλη, ἃ δὲ νοεῖ ἕτερα αὐτοῦ,
 αὐτὴ ἢ οὐσία αὐτοῦ ἀνόητος ἐστὶν· καὶ δυνάμει, οὐκ 25
 ἐνεργεία αὐτῆς. οὐ χωριστέον οὖν οὐδέτερον ἀπὸ θατέ-
 ρου. ἔθος δὲ ἡμῖν ἀπὸ τῶν παρ' ἡμῖν κἀκεῖνα ταῖς
 ἐπινοίαις χωρίζειν. τί οὖν ἐνεργεῖ καὶ τί νοεῖ, ἵνα
 ἐκεῖνα αὐτὸν ἃ νοεῖ θώμεθα; ἢ δῆλον, ὅτι νοῦς ὢν
 ὄντως νοεῖ τὰ ὄντα καὶ ὑφίστησιν. ἐστὶν ἄρα τὰ ὄντα. 30
 ἢ γὰρ ἐτέρωθεν ὄντα αὐτὰ νοήσει ἢ ἐν αὐτῷ ὡς αὐτὸν
 ὄντα. ἐτέρωθεν μὲν οὖν ἀδύνατον· ποῦ γάρ; αὐτὸν

ἄρα καὶ ἐν αὐτῷ. οὐ γὰρ δὴ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ὥσπερ
 οἴονται. τὸ γὰρ πρῶτον ἕκαστον οὐ τὸ αἰσθητόν· τὸ
 γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶδος ἐπὶ ὕλη εἰδωλον ὄντος πᾶν | τε p. 559
 εἶδος ἐν ἄλλῳ παρ' ἄλλον εἰς ἐκεῖνο ἔρχεται καὶ ἔστιν
 5 εἰκῶν ἐκεῖνου. εἰ δὲ καὶ ποιητὴν δεῖ εἶναι τοῦδε τοῦ
 παντός, οὐ τὰ ἐν τῷ μήπω ὄντι οὗτος νοήσει, ἵνα
 αὐτὸ ποιῇ. πρὸ τοῦ κόσμου ἄρα δεῖ εἶναι ἐκεῖνα, οὐ
 τύπους ἀφ' ἐτέρων, ἀλλὰ καὶ ἀρχέτυπα καὶ πρῶτα
 καὶ νοῦ οὐσίαν. εἰ δὲ λόγους φήσουσιν ἀρκεῖν, αἰ-
 10 δίους δῆλον· εἰ δὲ αἰδίους καὶ ἀπαθεις, ἐν νῷ δεῖ
 εἶναι καὶ τοιούτῳ καὶ προτέρῳ ἕξεως καὶ φύσεως καὶ
 ψυχῆς· δυνάμει γὰρ ταῦτα. ὁ νοῦς ἄρα τὰ ὄντα ὄν-
 τως, οὐχ οἷά ἐστιν ἄλλοθι νοῶν· οὐ γὰρ ἔστιν οὔτε
 πρὸ αὐτοῦ οὔτε μετ' αὐτόν· ἀλλὰ οἷον νομοθέτης
 15 πρῶτος, μᾶλλον δὲ νόμος αὐτός τοῦ εἶναι. ὀρθῶς
 ἄρα 'τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶ τε καὶ εἶναι', καὶ ἡ τῶν
 ἄνευ ὕλης ἐπιστήμη ταῦτόν τῷ πράγματι, καὶ τὸ
 'ἐμαντὸν ἐδιξησάμην' ὡς ἐν τῶν ὄντων· καὶ αἱ ἀνα-
 20 μνήσεις δέ· οὐδὲν γὰρ ἕξω τῶν ὄντων οὐδ' ἐν τόπῳ,
 μένει δὲ αἶε ἐν αὐτοῖς μεταβολὴν οὐδὲ φθορὰν δεχό-
 μενα· διὸ καὶ ὄντως ὄντα. ἢ γιγνόμενα καὶ ἀπολλύ-
 μενα ἐπακτῷ χρήσεται τῷ ὄντι καὶ οὐκέτ' ἐκεῖνα, ἀλλ'
 ἐκεῖνο τὸ ὄν ἔσται. τὰ μὲν δὴ αἰσθητὰ μεθέξει ἐστὶν
 25 ἂ λέγεται τῆς ὑποκειμένης φύσεως μορφὴν ἰσχύουσης
 ἄλλοθεν· οἷον χαλκὸς παρὰ ἀνδριαντοποιικῆς καὶ ξύ-
 λον παρὰ τεκτονικῆς διὰ εἰδώλου τῆς τέχνης εἰς αὐτὰ
 λούσης, τῆς δὲ τέχνης αὐτῆς ἕξω ὕλης ἐν ταυτότητι
 μενούσης καὶ τὸν ἀληθῆ ἀνδριάντα καὶ κλίην ἐχού-
 30 σης. οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν σαμάτων. καὶ τότε τὸ πᾶν
 ἰνδαλμάτων μετέχον ἕτερα αὐτῶν δείκνυσι τὰ ὄντα,
 ἄτρεπτα μὲν ὄντα ἐκεῖνα, αὐτὰ δὲ τρεπόμενα, ἰδρυ-
 μένα τε ἐφ' ἑαυτῶν, οὐ τόπου δεόμενα· οὐ γὰρ με-

γέθη· νοερὰν δὲ καὶ ἀντάρκη ἑαυτοῖς ὑπόστασιν ἔχοντα. σωμαίων γὰρ φύσις σώζεσθαι παρ' ἄλλου θέλει, νοῦς δὲ ἀνέχων θαυμαστῇ φύσει τὰ παρ' αὐτῶν πίπτοντα ὅπου ἰδρυνθῆ αὐτὸς οὐ ζητεῖ.

p. 560 6. νοῦς μὲν δὴ ἔστω τὰ ὄντα καὶ πάντα ἐν αὐτῷ 5
οὐχ ὡς ἐν τόπῳ ἔχων, ἀλλ' ὡς αὐτὸν ἔχων καὶ ἐν ὧν αὐτοῖς. πάντα δὲ ὁμοῦ ἐκεῖ καὶ οὐδὲν ἦττον διακεκριμένα. ἐπεὶ καὶ ψυχὴ ὁμοῦ ἔχουσα πολλὰς ἐπιστήμας ἐν ἑαυτῇ οὐδὲν ἔχει συγκεχυμένον καὶ ἐκάστη πράττει τὸ αὐτῆς, ὅταν δέῃ, οὐ συνεφέλκουσα τὰς 10
ἄλλας, νόημα δὲ ἕκαστον καθαρὸν ἐνεργεῖ ἐκ τῶν ἔνδον αὐτῷ νοημάτων κειμένων. οὕτως οὖν καὶ πολὺ μᾶλλον ὁ νοῦς ἐστὶν ὁμοῦ πάντα καὶ αὐτὸς οὐχ ὁμοῦ, ὅτι ἕκαστον δυνάμει ἰδίᾳ· ὁ δὲ πᾶς νοῦς περιέχει ὥσπερ γένος εἶδη καὶ ὥσπερ ὅλον μέρος. καὶ αἱ τῶν σπερμάτων 15
τῶν δὲ δυνάμει εἰκόνα φέρουσι τοῦ λεγομένου· ἐν γὰρ τῷ ὅλῳ ἀδιάκριτα πάντα καὶ οἱ λόγοι ὥσπερ ἐν ἐνὶ κέντρῳ· καὶ ἐστὶν ἄλλος ὀφθαλμοῦ, ἄλλος δὲ χειρῶν λόγος τὸ ἕτερος εἶναι παρὰ τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ αἰσθητοῦ γνωσθεῖς. αἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς 20
σπέρμασι δυνάμει ἐκάστη αὐτῶν λόγος εἰς ὅλον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένων μερῶν τὸ μὲν σωματικὸν ὕλην ἔχει, οἷον ὅσον ὑγρόν, αὐτὸς δὲ εἶδός ἐστι τὸ ὅλον καὶ λόγος δὲ αὐτὸς ὧν ψυχῆς εἶδει τῷ γεννῶντι, ἣ ἐστὶν ἰνδαλμα ψυχῆς ἄλλης κρείττονος. φύ- 25
σιν δὲ τινες αὐτὴν ὀνομάζουσι τὴν ἐν τοῖς σπέρμασιν, ἣ ἐκεῖθεν ὀρμηθεῖσα ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτῆς, ὥσπερ ἐκ πυρὸς φῶς, ἔτρεψέ τε καὶ ἐμόρφωσε τὴν ὕλην οὐκ ὠθοῦσα οὐδὲ ταῖς πολυθρυσλήτοις μοχλείαις χρω-
μένη, δοῦσα δὲ τῶν λόγων. 30

7. αἱ δὲ ἐπιστήμαι ἐν ψυχῇ λογικῇ οὔσαι αἱ μὲν τῶν αἰσθητῶν· εἰ δεῖ ἐπιστήμας τούτων λέγειν·

πρέπει δὲ αὐταῖς τὸ τῆς δόξης ὄνομα· ὕστεραι τῶν
 πραγμάτων οὐσαι εἰκόνες εἰσι τούτων· [α] δὲ τῶν
 νοητῶν· αἱ δὲ καὶ ὄντως ἐπιστήμαι· παρὰ νοῦ εἰς
 λογικὴν ψυχὴν ἔλθοῦσαι αἰσθητὸν μὲν οὐδὲν νοοῦσι·
 5 καθόσον δὲ εἰσιν ἐπιστήμαι, εἰσιν αὐτὰ ἕκαστα ἃ
 νοοῦσι καὶ ἐνδοθεν τό τε νοητὸν τῆν τε νόησιν ἔχου-
 σιν, ὅτι ὁ νοῦς ἐνδον, ὅ[ς] ἐστὶν αὐτὰ τὰ πρῶτα,
 συνῶν αὐτῷ αἰεὶ καὶ ἐνεργεῖα ὑπάρχων καὶ οὐκ ἐπι-
 βάλλων ὡς οὐκ ἔχων ἢ ἐπικτώμενος ἢ διεξοδεύων | οὐ p. 561
 10 προκεχειρισμένα· ψυχῆς γὰρ ταῦτα πάθη· ἀλλ' ἔστη-
 κεν ἐν αὐτῷ ὁμοῦ πάντα ἄν, οὐ νοήσας, ἵν' ὑπο-
 στήσῃ ἕκαστα. οὐ γάρ, ὅτε ἐνόησε θεόν, θεὸς ἐγένετο
 οὐδέ, ὅτε ἐνόησε κίνησιν, κίνησις ἐγένετο. ὅθεν καὶ
 τὸ λέγειν νοήσεις τὰ εἶδη, εἰ οὕτω λέγεται, ὡς, ἐπειδὴ
 15 ἐνόησε, τότε ἐγένετο ἢ ἔστι τότε, οὐκ ὀρθῶς. ταύτης
 γὰρ τῆς νοήσεως πρότερον δεῖ τὸ νοούμενον εἶναι. ἢ
 πῶς ἂν ἔλθοι ἐπὶ τὸ νοεῖν αὐτό; οὐ γὰρ δὴ κατὰ συν-
 τυλίαν οὐδὲ ἐπέβαλεν εἰκῆ.

8. εἰ οὖν ἡ νόησις ἐνόητος, ἐκεῖνο τὸ εἶδος τὸ
 20 ἐνὸν καὶ ἡ ἰδέα αὕτη. τί οὖν τοῦτο; νοῦς καὶ ἡ νοερὰ
 οὐσία, οὐχ ἑτέρα τοῦ νοῦ ἐκάστη ἰδέα, ἀλλ' ἐκάστη
 νοῦς. καὶ ὅλος μὲν ὁ νοῦς τὰ πάντα εἶδη, ἕκαστον δὲ
 εἶδος νοῦς ἕκαστος, ὡς ἡ ὅλη ἐπιστήμη τὰ πάντα θεω-
 ρήματα, ἕκαστον δὲ μέρος τῆς ὅλης οὐχ ὡς διακεκρι-
 25 μένον τόπων, ἔχον δὲ δύναμιν ἕκαστον ἐν τῷ ὅλῳ. ἔστι
 μὲν οὖν οὗτος ὁ νοῦς ἐν αὐτῷ καὶ ἔχων ἑαυτὸν ἐν
 ἡσυχίᾳ κόρος αἰεὶ. εἰ μὲν οὖν προεπεινοεῖτο ὁ νοῦς
 πρότερος τοῦ ὄντος, ἔδει τὸν νοῦν λέγειν ἐνεργή-
 σαντα καὶ νοήσαντα ἀποτελέσαι καὶ γεννηῆσαι τὰ ὄν-
 30 τα· ἐπεὶ δὲ τὸ ὄν τοῦ νοῦ προεπεινοεῖν ἀνάγκη, ἐγ-
 κείσθαι δεῖ τίθεσθαι ἐν τῷ νοῦντι τὰ ὄντα, τῆν δὲ
 ἐνεργεῖαν καὶ τῆν νόησιν ἐπὶ τοῖς οὐσίαι, οἷον ἐπὶ

πυρὶ ἤδη τὴν τοῦ πυρὸς ἐνέργειαν, ἴν' ἐν ὄντα τὸν
 νοῦν ἐφ' ἑαυτοῖς ἔχη ἐνέργειαν αὐτῶν. ἔστι δὲ καὶ τὸ
 ὄν ἐνέργεια· μία οὖν ἀμφοῖν ἐνέργεια, μᾶλλον δὲ
 τὰ ἄμφω ἐν. μία μὲν οὖν φύσις τὸ τε ὄν ὃ τε νοῦς·
 διὸ καὶ τὰ ὄντα καὶ ἡ τοῦ ὄντος ἐνέργεια καὶ ὁ νοῦς
 ὁ τοιοῦτος· καὶ αἱ οὕτω νοήσεις τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή
 τοῦ ὄντος καὶ ἡ ἐνέργεια. ἐπινοεῖται γε μὴν μεριζο-
 μένων ὑφ' ἡμῶν θάτερα πρὸ τῶν ἐτέρων. ἕτερος γὰρ
 ὁ μερίζων νοῦς, ὁ δὲ ἀμερίζων καὶ μὴ μερίζων τὸ
 ὄν καὶ τὰ πάντα.

10

p. 562

9. τίνα οὖν ἔστι τὰ ἐν ἐνὶ νῶ, ἃ νοοῦντες μερί-
 ζομεν ἡμεῖς; δεῖ γὰρ αὐτὰ ἡρεμοῦντα προφέρειν,
 οἷον ἐξ ἐπιστήμης ἐν ἐνὶ οὔσης ἐπιθεωρεῖν τὰ ἐνόητα.
 κόσμου δὴ τοῦδε ὄντος ζῶου περιεκτικῷ ζῶων ἀπάν-
 των καὶ παρ' ἄλλου ἔχοντος τὸ εἶναι καὶ τοιῶδε εἶ-
 ναι, παρ' οὗ δὲ ἔστιν εἰς νοῦν ἀναγομένον; ἀναγκαῖον
 καὶ ἐν νῶ τὸ ἀρχέτυπον πᾶν εἶναι καὶ κόσμον νοητὸν
 τοῦτον τὸν νοῦν εἶναι, ὃν φησιν ὁ Πλάτων ἐν τῷ ὅ
 ἔστι ζῶον. ὥς γὰρ ὄντος λόγου ζῶου τινός, οὔσης δὲ
 καὶ ὕλης τῆς τὸν λόγον τὸν σπερματικὸν δεξαμένης,
 ἀνάγκη ζῶον γενέσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ φύσεως
 νοεραῖς καὶ παντοδυνάμου οὔσης καὶ οὐθενὸς διεύρ-
 γοντος, μηθενὸς ὄντος μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ δέξα-
 σθαι δυναμένου, ἀνάγκη τὸ μὲν κοσμηθῆναι, τὸ δὲ
 κοσμηῆσαι. καὶ τὸ μὲν κοσμηθὲν ἔχει τὸ εἶδος μεμε-
 ρισμένον, ἀλλαχοῦ ἄνθρωπον καὶ ἀλλαχοῦ ἥλιον· τὸ
 δὲ ἐν ἐνὶ πάντα.

10. ὅσα μὲν οὖν ὡς εἶδη ἐν τῷ αἰσθητῷ ἔστι,
 ταῦτα ἐκεῖθεν· ὅσα δὲ μή, οὐ. διὸ τῶν παρὰ φύσιν
 οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδέν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν παρὰ τέχνην
 ἔστιν ἐν ταῖς τέχναις οὐδὲ ἐν τοῖς σπέρμασι χωλεῖα.
 ποδῶν δὲ χωλεῖα ἤδη ἐν τῇ γενέσει οὐ κρατήσαντος

λόγου ἢ τε ἐκ τύχης λύμη τοῦ εἶδους. καὶ ποιότητες
 δὴ σύμφωνοι καὶ ποσότητες, ἀριθμοὶ τε καὶ μεγέθη
 καὶ σχέσεις, ποιήσεις τε καὶ πλείσεις αἱ κατὰ φύσιν,
 κινήσεις τε καὶ στάσεις καθόλου τε καὶ ἐν μέρει τῶν
 5 ἐκεῖ· ἀντὶ δὲ χρόνου αἰῶν· ὁ δὲ τόπος ἐκεῖ νοερός
 τὸ ἄλλο ἐν ἄλλῳ. ἐκεῖ μὲν οὖν ὁμοῦ πάντων ὄντων
 ὅ τι ἂν λάβῃς αὐτῶν οὐσία νοερά καὶ ζωῆς ἕκαστον
 μετέχον καὶ ταῦτόν καὶ θάτερον καὶ κινήσεις καὶ στά-
 σεις καὶ κινούμενον καὶ ἐστὼς καὶ οὐσία καὶ ποιὸν
 10 καὶ πάντα οὐσία. καὶ γὰρ ἐνεργεία, οὐ δύναμις, τὸ
 ὄν ἕκαστον· ὥστε οὐ κεχώρισται τὸ ποιὸν ἐκάστης
 οὐσίας. ἄρ' οὖν μόνα τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐκεῖ ἢ καὶ
 ἄλλα πλείω; ἀλλὰ πρότερον περὶ τῶν κατὰ τέχνην
 σκεπτέον. κακοῦ γὰρ οὐδενός· τὸ γὰρ κακὸν | ἐνταῦθα p. 563
 15 ἐξ ἐνδείας καὶ στερησεως καὶ ἐλλείψεως καὶ ὕλης ἀτυ-
 χούσης πάθος καὶ τοῦ ὕλη ὁμοιωμένου.

11. τὰ οὖν κατὰ τέχνην καὶ αἱ τέχναι. τῶν δὴ
 τεχνῶν ὅσαι μιμητικαί, γραφικὴ μὲν καὶ ἀνδριαντο-
 ποιία ὄρχησις τε καὶ χειρονομία, ἐνταῦθά που τὴν
 20 σύστασιν λαβοῦσαι καὶ αἰσθητῷ προσχρώμεναι παρα-
 δείγματι καὶ μιμούμεναι εἶδη τε καὶ κινήσεις τὰς τε
 συμμετρίας ἃς ὁρῶσι μετατιθεῖσθαι οὐκ ἂν εἰκότως
 ἐκεῖ ἀνάγιντο, εἰ μὴ τῷ ἀνθρώπου λόγῳ. εἰ δέ τις
 25 ἐξίς ἐκ τῆς περὶ τὰ ζῶα συμμετρίας ὅλων ζῶων ἐπι-
 σκοποῖτο, μόριον ἂν εἴη δυνάμεως τῆς ἀκεῖ ἐπισκο-
 πούσης καὶ θεωρούσης τὴν ἐν τῷ νοητῷ περὶ πάντα
 συμμετρίαν. καὶ μὴν καὶ μουσικὴ πᾶσα περὶ ἁρμο-
 νίαν ἔχουσα καὶ ῥυθμόν, ἢ μὲν περὶ ῥυθμόν καὶ ἁρ-
 μονίαν ἔχουσα τὰ νοήματα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἂν εἴη,
 30 ὥσπερ καὶ ἡ περὶ τὸν νοητὸν ῥυθμὸν ἔχουσα. ὅσαι δὲ
 ποιητικαὶ αἰσθητῶν τῶν κατὰ τέχνην, οἷον οἰκοδο-
 μική καὶ τεκτονική, καθ' ὅσον συμμετρίαις προσ-

χρῶνται, ἀρχὰς ἂν ἐκείθεν ἔχοιεν καὶ τῶν ἐκεῖ προ-
 νήσεων· τῷ δὲ αἰσθητῷ ταῦτα συγκερασάμεναι, τὸ
 ὄλον οὐκ ἂν εἶεν ἐκεῖ ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. οὐ μὴν
 οὐδὲ γεωργία συλλαμβάνουσα αἰσθητῷ φυτῷ λατρικὴ
 τε τὴν ἐνταῦθα ὑγίειαν θεωροῦσα ἢ τε περὶ ἰσχὺν 5
 τὴν [τῆ]δε καὶ εὐεξίαν· ἄλλη γὰρ ἐκεῖ δύναμις καὶ
 ὑγίεια, καθ' ἣν ἀτρεμῆ πάντα καὶ ἰκανὰ ὄσα ζῶα.
 ῥητορεία δὲ καὶ στρατηγία οἰκονομία τε καὶ βασι-
 λικὴ, εἰ τινες αὐτῶν τὸ καλὸν κοινωνοῦσι ταῖς πρά-
 ξεσιν, εἰ ἐκεῖνο θεωροῦεν, μοῖραν ἐκείθεν εἰς ἐπι- 10
 στήμην ἔχουσιν ἐκ τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐκεῖ. γεωμετρία
 δὲ τῶν νοητῶν οὐσα τακτεία ἐκεῖ σοφία τε ἀνωτάτω
 περὶ τὸ ὄν οὐσα. καὶ περὶ μὲν τεχνῶν καὶ τῶν κατὰ
 τέχνας ταῦτα.

12. εἰ δὲ ἀνθρώπου ἐκεῖ, καὶ λογικοῦ ἐκεῖ καὶ 15
 τεχνικοῦ καὶ αἱ τέχναι νοῦ γεννήματα οὐσαι. χρῆ δὲ
 καὶ τῶν καθόλου λέγειν τὰ εἶδη εἶναι, οὐ Σωκράτους,
 ἀλλ' ἀνθρώπου. ἐπισκεπτέον δὲ περὶ ἀνθρώπου, εἰ
 p. 564 καὶ ὁ καθέκαστα· τὸ δὲ καθέκαστον, ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ
 ἄλλο ἄλλῳ· οἶον ὅτι ὁ μὲν σιμός, ὁ δὲ γρυπός. γρυ- 20
 πότητα μὲν [οὖν] καὶ σιμότητα διαφορὰς ἐν εἶδει θε-
 τέον ἀνθρώπου, ὥσπερ ζῶου διαφοραὶ εἰσιν· ἦκειν
 δὲ καὶ παρὰ τῆς ὕλης τὸ τὸν μὲν τοιάνδε γρυπότητα,
 τὸν δὲ τοιάνδε [ἔχειν]· καὶ χρωμάτων διαφορὰς τὰς
 μὲν ἐν λόγῳ οὐσας, τὰς δὲ καὶ ὕλην καὶ τόπον διά- 25
 φορον ὄντα ποιεῖν.

13. λοιπὸν δὲ εἰπεῖν, εἰ μόνον τὰ ἐν αἰσθητῷ
 ἐκεῖ ἢ καὶ, ὥσπερ ἀνθρώπου ὁ αὐτοάνθρωπος ἑτε-
 ρος, οὕτω καὶ ψυχῆς αὐτοψυχὴ ἕτερα ἐκεῖ καὶ νοῦ
 αὐτόνοῦς. λεκτέον δὲ πρῶτον μὲν, ὅτι οὐ πάντα δεῖ, 30
 ὄσα ἐνταῦθα, εἰδῶλα νομίζειν ἀρχετύπων οὐδὲ ψυχῆν
 εἰδῶλον εἶναι αὐτοψυχῆς, τιμιότητι δὲ ἄλλην ἄλλης

διαφέρειν καὶ εἶναι καὶ ἐνταῦθα, ἴσως δὲ οὐχ ὡς ἐν-
 ταῦθα, αὐτοψυχὴν. εἶναι δὲ ψυχῆς ὄντως οὔσης ἐκά-
 στης καὶ δικαιοσύνην δὴ τινα καὶ σωφροσύνην, καὶ
 ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν ψυχαῖς ἐπιστήμην ἀληθινήν, οὐκ
 5 εἰδῶλα οὐδὲ εἰκόνας ἐκείνων ὡς ἐν αἰσθητῷ, ἀλλὰ
 ταῦτ' ἐκεῖνα ἄλλον τρόπον ὄντα ἐνταῦθα· οὐ γὰρ ἐν
 τινι τόπῳ ἀφορισμένα ἐκεῖνα· ὥστε, ὅπου ψυχὴ σώ-
 ματος ἐξανέδου, ἐκεῖ κάκεινα. ὁ μὲν γὰρ αἰσθητὸς
 κόσμος μοναχοῦ, ὁ δὲ νοητὸς πανταχοῦ. ὅσα μὲν οὖν
 10 ψυχὴ ἢ τοιαύτη ἐνταῦθα, ταῦτα ἐκεῖ· ὥστε, εἰ τὰ ἐν
 τῷ αἰσθητῷ τὰ ἐν τοῖς ὄρωμένοις λαμβάνοιτο, οὐ
 μόνον τὰ ὄντα ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ πλείω·
 εἰ δὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ λέγοιτο συμπεριλαμβανομένων
 καὶ ψυχῆς καὶ τῶν ἐν ψυχῇ, πάντα ἐνταῦθα, ὅσα κάκει.
 15 14. τὴν οὖν τὰ πάντα περιλαβοῦσαν ἐν τῷ νοητῷ
 φύσιν ταύτην ἀρχὴν θετέον, καὶ πῶς, τῆς μὲν ἀρ-
 χῆς τῆς ὄντως ἐνὸς καὶ ἀπλοῦ πάντη οὔσης, πλήθους
 δὲ ἐν τοῖς οὔσιν ὄντος; πῶς [δὲ] παρὰ τὸ ἐν καὶ πῶς
 πλήθος καὶ πῶς τὰ πάντα ταῦτα καὶ διὰ τί νοῦς ταῦτα
 20 καὶ πόθεν, λεκτέον ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀρχομένοις. | περὶ p. 565
 δὲ τῶν ἐκ σήψεως καὶ τῶν χαλεπῶν, εἰ κάκει εἶδος,
 καὶ εἰ φύπου καὶ πηλοῦ, λεκτέον, ὡς, ὅσα κομίζεται
 νοῦς ἀπὸ τοῦ πρώτου, πάντα ἄριστα· ἐν οἷς εἰδεδειν
 οὐ ταῦτα· οὐδ' ἐκ τούτων νοῦς, ἀλλὰ ψυχὴ παρὰ
 25 νοῦ, λαβοῦσα παρὰ ὕλης ἄλλα, ἐν οἷς ταῦτα. περὶ δὲ
 τούτων σαφέστερον λεχθήσεται ἐπανελθοῦσιν ἐπὶ τὴν
 ἀπορίαν, πῶς ἐξ ἐνὸς πλήθος. ὅτι δὲ τὰ σύνθετα εἰκῆ
 ὄντα, οὐ νῶ, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτῶν αἰσθητὰ συνελθόντα,
 οὐκ ἐν εἰδεδει, τὰ τε ἐκ σήψεως ψυχῆς ἄλλο τι ἴσως
 30 ἀδυνατούσης· εἰ δὲ μή, ἐποίησεν ἄν τι τῶν φύσει·
 ποιεῖ γοῦν ὅπου δύναται· περὶ δὲ τῶν τεχνῶν ὅτι ἐν
 τῷ αὐτοανθρώπῳ περιέχονται ὅσαι τέχναι ἀναφέρον-

ται πρὸς τὰ κατὰ φύσιν ἀνθρώπων, πρότερον * * * δὲ ἄλλην καθόλου καὶ τῆς καθόλου αὐτοψυχὴν ἤτοι τὴν ζωὴν τὴν ἐν νῶ πρὶν γενέσθαι ψυχὴν, ἵνα καὶ γένηται αὐτοψυχὴν ἐκείνην λέγειν.

VI.

Enn.
IV, 8.
p. 468

1. Πολλάκις ἐγειρόμενος εἰς ἑμαυτὸν ἐκ τοῦ σώ- 5
ματος καὶ γινόμενος τῶν μὲν ἄλλων ἕξω, ἑμαυτοῦ δὲ εἶσω, θαυμαστὸν ἠλίκον ὄρω καλλος καὶ τῆς κρείττονος μοίρας πιστεύσας τότε μάλιστα εἶναι ζωὴν τε ἀρίστην ἐνεργήσας καὶ τῷ θεῷ εἰς ταῦτόν γεγενημένος καὶ ἐν αὐτῷ ἰδρυθεὶς εἰς ἐνέργειαν ἔλθων ἐκεί- 10
νην ὑπὲρ πάντων τε ἄλλο νοητὸν ἑμαυτὸν ἰδρύσας, μετὰ ταύτην τὴν ἐν τῷ θεῷ στάσιν εἰς λογισμὸν ἐκ νοῦ καταβὰς ἀποροῶ πῶς ποτε καὶ νῦν καταβαίνω καὶ ὅπως ποτέ μοι ἔνδον ἢ ψυχὴ γεγένηται τοῦ σώματος τοῦτο οὐσα, οἷον ἐφάνη καθ' ἑαυτήν, καίπερ οὐσα ἐν σώ- 15
ματι. ὁ μὲν γὰρ Ἡράκλειτος, ὃς ἡμῖν παρακελεύεται ζητεῖν τοῦτο, ἀμοιβὰς τε ἀναγκαίως τιθέμενος ἐκ τῶν ἐναντίων ὁδὸν τε ἄνω καὶ κάτω εἰπὼν καὶ 'μεταβάλλοι ἀναπαύεται' καὶ 'κάματός ἐστι τοῖς αὐτοῖς μοχθεῖν καὶ ἄρχεσθαι' εἰκάζειν ἔδωκεν ἀμελήσας σαφῆ 20
ἡμῖν ποιῆσαι τὸν λόγον, ὡς δεῖν ἴσως παρ' αὐτῷ ζητεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς ζητήσας εὔρεν. Ἐμπειδοκλῆς τε εἰπὼν ἀμαρτανούσαις νόμον εἶναι ταῖς ψυχαῖς πεσεῖν ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φηγὰς θεόθεν γενόμενος ἦκειν πύσιννος μαινομένῳ νείκει τοσοῦτον παρεγύ- 25
μνου, ὅσον καὶ Πυθαγόρας, οἶμαι, καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνου

VI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΚΑΘΟΛΟΥ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ.

ἠντίκτοντο περὶ τε τούτου περὶ τε πολλῶν ἄλλων. | τῷ^{p. 469}
 δὲ παρῆν καὶ διὰ ποιήσιν οὐ σαφεῖ εἶναι. λείπεται
 δὴ ἡμῖν ὁ θεὸς Πλάτων, ὃς πολλά τε καὶ καλὰ περὶ
 ψυχῆς εἶπε περὶ τε ἀφίξεως αὐτῆς πολλαχῆ εἰρηκεν
 5 ἐν τοῖς αὐτοῦ λόγοις, ὥστε ἐλπίδα ἡμῖν εἶναι λαβεῖν
 παρ' αὐτοῦ σαφές τι. τί οὖν λέγει ὁ φιλόσοφος οὗ-
 τος; οὐ ταῦτὸν λέγων πανταχῆ φανεῖται, ἵνα ἂν τις
 ἐκ φραδίας τὸ τοῦ ἀνδρὸς βούλημα εἶδεν, ἀλλὰ τὸ αἰ-
 σθητὸν πᾶν πανταχοῦ ἀτιμάσας καὶ τὴν πρὸς τὸ σῶμα
 10 κοινωνίαν τῆς ψυχῆς μεμψάμενος ἐν δεσμῶ τε εἶναι
 καὶ τεθάφθαι ἐν αὐτῷ τὴν ψυχὴν λέγει καὶ τὸν ἐν
 ἀπορρήτοις λεγόμενον λόγον μέγαν εἶναι, ὃς ἐν φρου-
 ρᾷ τὴν ψυχὴν φησιν εἶναι· καὶ τὸ σπήλαιον αὐτῷ,
 ὥσπερ Ἐμπεδοκλεῖ τὸ ἄντρον, τόδε τὸ πᾶν δοκεῖ μοι
 15 λέγειν, ὅπου γε λύσιν τῶν δεσμῶν καὶ ἄνοδον ἐκ τοῦ
 σπηλαίου τῆ ψυχῆ φησιν εἶναι τὴν πρὸς τὸ νοητὸν
 πορείαν· ἐν δὲ Φαίδρῳ πτερορρύησιν αἰτίαν τῆς ἐν-
 ταῦθα ἀφίξεως. καὶ περίοδοι αὐτῷ ἀνελθοῦσαν πάλ-
 20 λιν φέρουσι τῆδε, καὶ κρίσεις δὲ καταπέμπουσιν ἄλ-
 λας ἐνταῦθα καὶ κλήροι καὶ τύχαι καὶ ἀνάγκαι. καὶ
 ἐν τούτοις ἅπασι μεμψάμενος τὴν τῆς ψυχῆς ἀφίξιν
 πρὸς σῶμα ἐν Τιμαίῳ περὶ τοῦδε τοῦ παντὸς λέγων
 τὸν τε κόσμον ἐπαινεῖ καὶ θεὸν λέγει εἶναι εὐδαίμονα
 τὴν τε ψυχὴν παρὰ ἀγαθοῦ τοῦ δημιουργοῦ πρὸς τὸ
 25 ἔννουν τόδε τὸ πᾶν εἶναι δεδόσθαι, ἐπειδὴ ἔννουν
 μὲν αὐτὸ ἔδει εἶναι, ἄνευ δὲ ψυχῆς οὐχ οἶόν τε ἦν
 τοῦτο γενέσθαι. ἢ τε οὖν ψυχὴ ἢ τοῦ παντὸς τούτου
 χάριν εἰς αὐτὸ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐπέμφθη ἢ τε ἐκάστου
 ἡμῶν, πρὸς τὸ τέλειον αὐτὸ εἶναι· ἐπειδὴ ἔδει, ὅσα
 30 ἐν τῷ νοητῷ κόσμῳ, τὰ αὐτὰ ταῦτα γένη ζώων καὶ ἐν
 τῷ αἰσθητῷ ὑπάρχειν.

2. ὥστε ἡμῖν συμβαίνει περὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς^{p. 470}

παρ' αὐτοῦ μαθεῖν ζητήσασιν ἐξ ἀνάγκης ἐφάπτεσθαι
 καὶ περὶ ψυχῆς ὅπως ζητῆσαι πῶς ποτε κοινῶν εἶναι
 σώματι πέφυκε καὶ περὶ κόσμον φύσεως οἷόν τινα δεῖ
 αὐτὸν τίθεσθαι, ἐν ᾧ ψυχὴ ἐνδιαιτᾶται ἐκοῦσα εἴτε
 ἀναγκασθεῖσα εἴτε τις ἄλλος τρόπος. καὶ περὶ ποιη- 5
 τοῦ δὲ εἴτε ὀρθῶς εἴτε * * ὡς ἡμετέραι ψυχὰι οὔσαι
 ἴσως, ἃς ἔδει σώματα διοικούσας χεῖρω δι' αὐτῶν εἰσω
 πολὺ δύναι, εἴπερ ἐμελλον κρατήσῃν, σκεδασθέντος
 μὲν ἂν ἐκάστου καὶ πρὸς τὸν οἰκείον τόπον φερομέ-
 νου· ἐν δὲ τῷ παντὶ πάντα ἐν οἰκείῳ κατὰ φύσιν 10
 κεῖται· πολλῆς δὲ καὶ ὀχλώδους προνοίας δεομένων,
 ἅτε πολλῶν τῶν ἀλλοτριῶν αὐτοῖς προσπιπτόντων
 αἰεὶ τε ἐνδεία συνεχομένων καὶ πάσης βοηθείας ὡς ἐν
 πολλῇ δυσχερεῖα δεομένων. τὸ δὲ τέλειόν τε ὄν καὶ
 ἱκανὸν καὶ αὐταρκες καὶ οὐδὲν ἔχον αὐτῷ παρὰ φύσιν 15
 βραχέος οἷον κελεύσματος δεῖται· καὶ ὡς πέφυκε ψυχὴ
 ἐθέλειν, ταύτῃ καὶ αἰεὶ ἔχει οὔτε ἐπιθυμίας ἔχουσα,
 οὔτε πάσχουσα· οὐδὲν γὰρ ἄπεισιν οὐδὲ πρόσσεισι.
 διὸ καὶ φησι καὶ τὴν ἡμετέραν, εἰ μετ' ἐκείνης γέ-
 νοιτο τελείας, τελειωθεῖσαν καὶ αὐτὴν μετεωροπο- 20
 ρεῖν καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖν, ὅτε [τε] μὴ ἀφ-
 ἰσταται εἰς τὸ μὴ ἐντὸς εἶναι τῶν σωμάτων μηδέ τινας
 εἶναι, τότε καὶ αὐτὴν ὥσπερ τὴν τοῦ παντὸς συνδιοι-
 κήσῃν ῥαδίως τὸ πᾶν, ὡς οὐ κακὸν ὄν ψυχῇ ὀπωσοῦν
 σώματι παρέχειν τὴν τοῦ εὐ δύνναμιν καὶ τοῦ εἶναι, 25
 ὅτι μὴ πᾶσα πρόνοια τοῦ χείρονος ἀφαιρεῖ τὸ ἐν τῷ
 ἀρίστῳ τὸ προνοοῦν μένειν. διττὴ γὰρ ἐπιμέλεια παν-
 τός, τοῦ μὲν καθόλου κελεύσει κομοῦσα ἀπράγμου
 ἐπιστασία βασιλικῆ, τοῦ δὲ καθέκαστα ἤδη αὐτουργῶ
 τινι ποιήσει συναφῆ τῇ πρὸς τὸ πραττόμενον τὸ πρῶτ- 30
 του τοῦ πραττομένου τῆς φύσεως ἀναπιμπλάσα. τῆς
 δὲ θείας ψυχῆς τοῦτον τὸν τρόπον τὸν οὐρανὸν

ἅπαντα διοικεῖν αἰεὶ λεγομένης, ὑπέρεχούσης μὲν τῷ
 κρείττονι, δύναμιν δὲ τὴν ἐσχάτην εἰς τὸ εἶσω πεμ-
 πούσης, αἰτίαν μὲν ὁ θεὸς οὐκ ἂν ἐτι λέγοιτο ἔχειν
 τὴν τοῦ τὴν ψυχὴν τοῦ παντὸς ἐν χεῖρονι πεποιηκέ-
 5 ναι ἢ τε ψυχὴ οὐκ ἀπεστέρηται τοῦ κατὰ φύσιν ἐξ
 αἰδίου τοῦτ' ἔχουσα καὶ ἔξουσα αἰεὶ, ὃ μὴ οἶόν τε παρὰ
 φύσιν αὐτῇ εἶναι· ὅπερ διηνεκῶς αὐτῇ αἰεὶ ὑπάρχει
 οὔποτε ἀρξάμενον. τὰς τε τῶν ἀστέρων ψυχὰς τὸν
 αὐτὸν τρόπον πρὸς τὸ σῶμα ἔχειν λέγων, ὥσπερ τὸ
 10 πᾶν· ἐντίθησι γὰρ καὶ τούτων τὰ σώματα εἰς τὰς τῆς
 ψυχῆς περιφοράς· ἀποσώζοι ἂν καὶ τὴν περὶ τούτους
 πρέπουσαν εὐδαιμονίαν. δύο γὰρ ὄντων δι' ἃ δυσχε-
 ραίνεται ἡ ψυχῆς πρὸς σώματα | κοινωλία, ὅτι τερ. 471
 ἐμπόδιον πρὸς τὰς νοήσεις γίνεταί καὶ ὅτι ἡδονῶν
 15 καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν πίμπλησιν αὐτήν, οὐδέτε-
 ρον τούτων ἂν γένοιτο ψυχῇ, ἥτις μὴ εἰς τὸ εἶσω
 ἔδω τοῦ σώματος μηδὲ τινός ἐστι μηδὲ ἐκεῖνου ἐγέ-
 νετο, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτῆς, ἐστι τε τοιοῦτον, οἷον μήτε
 τινὸς δεῖσθαι μήτε τινὶ ἐλλείπειν· ὥστε μηδὲ τὴν ψυ-
 20 χὴν ἐπιθυμιῶν πίμπλασθαι ἢ φόβων. οὐδὲν γὰρ δει-
 νὸν μήποτε περὶ σώματος προσδοκῆση τοιούτου οὔτε
 τις ἀσχολία νεῦσιν ποιούσα κάτω ἀπάγει τῆς κρείττο-
 νος καὶ μακαρίας θέας, ἀλλ' ἐστὶν αἰεὶ πρὸς ἐκεῖνοις
 ἀπράγμονι δυνάμει τόδε τὸ πᾶν κοσμοῦσα.
 25 3. περὶ δὲ τῆς ἀνθρωπείας ψυχῆς, ἢ ἐν σώματι
 πάντα λέγεται κακοπαθεῖν καὶ ταλαιπωρεῖν ἐν ἀνλῆσι
 καὶ ἐπιθυμίαις καὶ φόβοις καὶ τοῖς ἄλλοις κακοῖς
 γιγνομένη, ἢ καὶ δεσμὸς τὸ σῶμα καὶ τάφος καὶ ὁ
 κόσμος αὐτῇ σπήλαιον καὶ ἄντρον, ἥντινα γνώμην οὐ
 30 διάφωνον ἔχει ἐκ τῶν αἰτιῶν οὐ τῶν αὐτῶν τῆς κα-
 θόδου νῦν λέγωμεν. ὄντος τοίνυν παντὸς νοῦ ἐν τῷ
 τῆς νοήσεως τόπῳ ὅλου τε καὶ παντός, ὃν δὴ κόσμον

νοητὸν τιθέμεθα, ὄντων δὲ καὶ τῶν ἐν τούτῳ περι-
 εχομένων νοερῶν δυνάμεων καὶ νόων τῶν καθέ-
 καστα· οὐ γὰρ εἰς νοῦς μόνος, ἀλλ' εἰς καὶ πολλοί·
 πολλὰς ἔδει καὶ ψυχὰς καὶ μίαν εἶναι καὶ ἐκ τῆς μιᾶς
 τὰς πολλὰς διαφόρους, ὥσπερ ἐκ γένους ἐνὸς εἶδη τὰ
 μὲν ἀμείνω, τὰ δὲ χείρω, καὶ τὰ μὲν νοερώτερα, τὰ
 δ' ἥττον ἐνεργεία τοιαῦτα. καὶ γὰρ ἐκεῖ ἐν τῷ νῷ τὸ
 μὲν νοῦς περιέχων δυνάμει τὰλλα οἶον ζῶον μέγα, τὰ
 δ' ἐνεργεία ἕκαστον, ἃ δυνάμει περιείχε θάτερον·
 οἶον εἰ πόλις ἐμψυχος ἢν περιεκτικὴ ἐμψύχων ἄλλων,
 10
 τελειότερα μὲν [ἢ] πόλεως καὶ δυνατωτέρα, οὐδὲν μὴν
 ἐκάλυτε τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ τὰς ἄλλας. ἢ ὡς
 [ἄν] ἐκ τοῦ παντός πυρός τὸ μὲν μέγα, τὰ δὲ μικρὰ πυρὰ
 εἶη· ἔστι δὲ ἡ πᾶσα οὐσία ἢ τοῦ παντός πυρός, μάλ-
 λον δὲ ἀφ' ἧς καὶ ἡ τοῦ παντός. ψυχῆς δὲ ἔργον τῆς
 15
 λογικωτέρας νοεῖν μὲν, οὐ τὸ νοεῖν δὲ μόνον· τί γὰρ
 ἄν καὶ νοῦ διαφέρει; προσλαβοῦσα γὰρ τῷ νοεῖν εἶ-
 ναι καὶ ἄλλο, καθ' ὃ τὴν οἰκείαν ἔσχεν ὑπόστασιν,
 νοῦς οὐκ ἔμεινεν ἔχει τε ἔργον καὶ αὐτή, εἴπερ καὶ
 πᾶν, ὃ ἄν ἢ τῶν ὄντων. βλέπουσα δὲ πρὸς μὲν τὸ
 20
 πρὸ ἑαυτῆς νοεῖ, εἰς δὲ ἑαυτὴν σώζει ἑαυτήν, | εἰς
 δὲ τὸ μετ' αὐτὴν κοσμεῖ τε καὶ διοικεῖ καὶ ἄρχει αὐ-
 τοῦ· ὅτι μὴδὲ οἶόν τε ἦν στήναι τὰ πάντα ἐν τῷ νοη-
 τῷ δυνάμενον ἐφεξῆς καὶ ἄλλου γενέσθαι ἐλάττονος
 μὲν, ἀναγκαίου δὲ εἶναι, εἴπερ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ.

4. τὰς δὴ καθέκαστα ψυχὰς ὁρέξει μὲν νοερῶ
 χρωμέναις ἐν τῇ ἕξ οὗ ἐγένοντο πρὸς αὐτὸ ἐπιστροφῇ,
 δυνάμιν δὲ καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τάδε ἐχούσας, οἷα περ φῶς
 ἐξηρημένον μὲν κατὰ τὰ ἄνω ἡλίου, τῷ δὲ μετ' αὐτὸ
 οὐ φθοροῦν τῆς χορηγίας, ἀπήμονας μὲν εἶναι μετὰ
 30
 τῆς ὅλης μενούσας ἐν τῷ νοητῷ, ἐν οὐρανῷ δὲ μετὰ
 τῆς ὅλης συνδιοικεῖν ἐκείνη * οἷα οἱ βασιλεῖς τῷ πάν-

των κρατοῦντι συνόντες συνδιοικοῦσιν ἐκεῖνῳ οὐ κα-
ταβαίνοντες οὐδ' αὐτοὶ ἀπὸ τῶν βασιλείων τόπων·
καὶ γὰρ ἐστὶν ὁμοῦ ἐν τῷ αὐτῷ τότε. μεταβάλλουσαι
δὲ ἐκ τοῦ ὅλου εἰς τὸ μέρος τε εἶναι καὶ ἐαντῶν καὶ
5 οἴου κάμνουσαι τῷ σὺν ἄλλῳ εἶναι ἀναχωροῦσιν εἰς
τὸ αὐτῶν ἐκάστη. ὅταν δὴ τοῦτο διὰ χρόνων ποιῆ
φεύγουσα τὸ πᾶν καὶ τῇ διακρίσει ἀποστᾶσα καὶ μὴ
πρὸς τὸ νοητὸν βλέπη, μέρος γενομένη μονοῦται τε
καὶ ἀσθενεῖ καὶ πολυπραγμονεῖ καὶ πρὸς μέρος βλέ-
10 πει καὶ τῷ ἀπὸ τοῦ ὄχλου χωρισμῷ ἐνός τινος ἐπι-
βᾶσα καὶ τὸ ἄλλο πᾶν φυγοῦσα, ἐλθοῦσα καὶ στρα-
φείσα εἰς τὸ ἐν ἐκεῖνο πληττόμενον ὑπὸ τῶν ὄλων καὶ
πάντων τοῦ τε ὅλου ἀπέστη καὶ τὸ καθέκαστον μετὰ
περιστάσεως διοικεῖ ἐφαπτομένη ἤδη καὶ θεραπεύ-
15 ούσα τὰ ἐξωθεν καὶ παροῦσα καὶ δῦσα αὐτοῦ πολὺ εἰς
τὸ εἶσω. ἐνθα καὶ συμβαίνει αὐτῇ τὸ λεγόμενον πε-
ρορρηῆσαι καὶ ἐν δεσμοῖς τοῖς τοῦ σώματος γενέσθαι
ἀμαρτουσίῃ τοῦ ἀβλαβοῦς τοῦ ἐν τῇ διοικήσει τοῦ
κρείττονος, ὃ ἦν παρὰ τῇ ψυχῇ τῇ ὄλῃ. τὸ δὲ πρὸ τοῦ
20 ἦν παντελῶς ἄμεινον ἀναδραμούση. εἰληπται οὖν πε-
σοῦσα καὶ πρὸς τῷ δεσμῷ οὔσα καὶ τῇ αἰσθήσει ἐνεργ-
γοῦσα διὰ τὸ κωλύεσθαι τῷ νῷ ἐνεργεῖν καταρχὰς τε-
θάφθαι τε λέγεται καὶ ἐν σπηλαίῳ εἶναι, ἐπιστρα-
φείσα δὲ πρὸς νόησιν λύεσθαι τε ἐκ τῶν δεσμῶν καὶ
25 ἀναβαίνειν, ὅταν ἀρχὴν λάβῃ ἐξ ἀναμνήσεως θεᾶ-
σθαι τὰ ὄντα. ἔχει γὰρ αἰεὶ οὐδὲν ἤττον ὑπερέχον τι.
γίνονται οὖν ὅλον ἀμφίβιοι ἐξ ἀνάγκης τὸν τε ἐκεῖ
βίον τὸν τε ἐνταῦθα παρὰ μέρος βιοῦσαι, | πλεῖον^{p. 473}
μὲν τὸν ἐκεῖ, αἰ δύνανται πλεον τῷ νῷ συνεῖναι, τὸν
30 δὲ ἐνθάδε πλεον, αἷς τὸ ἐναντίον ἢ φύσει ἢ τύχαις
ὑπῆρξεν. ἃ δὴ ὑποδεικνύς ὁ Πλάτων ἠρέμα, ὅτε διαι-
ρεῖ αὐτὰ[s] ἐκ τοῦ ὑατέρου κρατήρος καὶ μέρη ποιεῖ,

τότε καὶ φησιν ἀναγκαῖον εἶναι εἰς γένεσιν ἔλθειν, ἐπεὶ περ ἐγένοντο μέρη τοιαῦτα. εἰ δὲ λέγει σπειραι τὸν θεὸν αὐτάς, οὕτως ἀκούστέον, ὡσπερ ὅταν καὶ λέγοντα καὶ οἶον δημηγοροῦντα ποιῇ· ἃ γὰρ ἐν φύσει ἐστὶ τῶν ὄλων, ταῦτα καὶ ἡ ὑπόθεσις γεννᾷ τε ⁵ καὶ ποιεῖ εἰς δεξιὴν προάγουσα ἐφεξῆς τὰ αἰεὶ οὕτω γιγνόμενά τε καὶ ὄντα.

5. οὐ τοίνυν διαφωνεῖ ἀλλήλοις ἢ τε εἰς γένεσιν ἵπορὰ ἢ τε εἰς τελείωσιν κἀθοδος τοῦ παντός ἢ τε δίκη τό τε σπήλαιον ἢ τε ἀνάγκη τό τε ἐκούσιον, ¹⁰ ἐπεὶ περ ἔχει τὸ ἐκούσιον ἢ ἀνάγκη, καὶ τὸ ἐν κακῷ τῷ σώματι εἶναι· οὐδ' ἡ Ἐμπεδοκλέους φυγῇ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πλάνη οὐδ' ἡ ἄμαρτία, ἐφ' ἣ ἡ δίκη, οὐδ' ἡ Ἡρακλείτου ἀνάπαυλα ἐν τῇ φυγῇ οὐδ' ὅπως τὸ ἐκούσιον τῆς καθόδου καὶ τὸ ἀκούσιον αὐτῆς. ¹⁵ πᾶν μὲν γὰρ ἰὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀκούσιον, φορᾶ γε μὴν οὐκ εἰς ἰὸν πάσχον τὰ χεῖρω ἔχειν λέγεται τὴν, ἐφ' οἷς ἐπραξε δίκην. ὅταν δὲ ταῦτα πάσχειν καὶ ποιεῖν ἢ ἀναγκαῖον αἰδίῳ φύσεως νόμῳ, τὸ δὲ συμβαινὸν εἰς ἄλλον του χρείαν τῇ προόδῳ ἀπαντᾶ καταβαίνον ἀπὸ ²⁰ τοῦ ὑπὲρ αὐτό, θεὸν εἰ τις λέγοι καταπέμψαι, οὐκ ἂν ἀσύμφωνος οὔτε τῇ ἀληθείᾳ οὔτε ἑαυτῷ ἂν εἴη. καὶ γὰρ ἀφ' ἧς ἀρχῆς ἕκαστα, εἰ καὶ τὰ μεταξὺ πολλά, καὶ τὰ ἔσχατα εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται. διττῆς δὲ τῆς ἄμαρτίας οὐσης, τῆς μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ κατελθεῖν αἰτίας, τῆς ²⁵ δὲ ἐπὶ τῷ ἐνθάδε γενομένην κακὰ δρᾶσαι, ἢ μὲν ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο, ὃ πέπονθε κατελθοῦσα, τῆς δὲ τὸ ἐλαττον εἰς σώματα ἄλλα δύναι καὶ θᾶττον * * ἐκ κρίσεως τῆς κατ' ἀξίαν· ὃ δὲ θεσμῶ θείῳ γιγνόμενον διὰ τοῦ τῆς κρίσεως ὀνόματος δηλοῦνται. τὸ δὲ τῆς ³⁰ κακίας ἄμετρον εἶδος μελζονος καὶ τῆς δίκης ἡξίωται ἐπιστασίᾳ τιννυμένων δαιμόνων. οὕτω τοι καίπερ

οὐσα θεῖον καὶ ἐκ τῶν τόπων τῶν ἄνω ἐντὸς γίνεται
 τοῦ σώματος καὶ θεὸς οὐσα ὁ ὕστερος ῥοπή αὐτέξου-
 σίῳ καὶ αἰτία δυνάμεως καὶ τοῦ μετ' | αὐτὴν κοσμή- p. 474
 σεως ὡδὶ ἐρχεται· κἂν μὲν θάπτον φύγη, οὐδὲν βέ-
 5 βλαπται γινῶσιν κακοῦ προσλαβοῦσα καὶ φύσιν κα-
 κίας γνοῦσα τὰς τε δυνάμεις ἀγαθοῦσα αὐτῆς εἰς τὸ
 φανερόν καὶ δεῖξασα ἔργα τε καὶ ποιήσεις, ἃ ἐν τῷ
 ἄσωμάτῳ ἡρεμοῦντα μάτην τε ἂν ἦν εἰς τὸ ἐνεργεῖν
 αἰεὶ οὐκ ἰόντα τῆν τε ψυχὴν αὐτὴν ἔλαθεν ἂν ἃ εἶχεν
 10 οὐκ ἐκφανέντα οὐδὲ πρόοδον λαβόντα· εἴπερ παν-
 ταχοῦ ἢ ἐνέργεια τὴν δύναμιν ἔδειξε κρυφθεῖσαν ἂν
 ἀπάντη καὶ οἷον ἀφανισθεῖσαν καὶ οὐκ οὔσαν μηδέ-
 ποτε ὄντως οὔσαν. νῦν μὲν γὰρ θαῦμα ἔχει τῶν ἐν-
 δον ἕκαστος διὰ τῆς ποικιλίας τῶν ἔξω οἷον ἐστὶν ἐκ
 15 τοῦ τὰ γλαφυρὰ ταῦτα δρᾶσαι.

6. εἴπερ οὖν δεῖ μὴ ἐν μόνον εἶναι· ἐκέκρυπτο
 γὰρ ἂν πάντα μορφήν ἐν ἐκείνῳ οὐκ ἔχοντα οὐδ' ἂν
 ὑπῆρχέ τι τῶν ὄντων σπάντος ἐν αὐτῷ ἐκείνου οὐδ'
 ἂν τὸ πλῆθος ἦν ἂν τῶν ὄντων τούτων τῶν ἀπὸ τοῦ
 20 ἐνὸς γεννηθέντων μὴ τῶν μετ' αὐτὰ τῆν πρόοδον λα-
 βόντων ἃ ψυχῶν εἴληχε τάξιν· τὸν αὐτὸν τρόπον
 οὐδὲ ψυχὰς ἔδει μόνον εἶναι μὴ τῶν δι' αὐτὰς γενο-
 μένων φανέντων, εἴπερ ἕκαστη φύσει τοῦτο ἐνεστι
 τὸ μετ' αὐτὴν ποιεῖν καὶ ἐξελίττεσθαι οἷον σπέρματος
 25 ἐκ τινος ἀμεροῦς ἀρχῆς εἰς τέλος τὸ αἰσθητὸν λούση,
 μένοντος μὲν αἰεὶ τοῦ προτέρου ἐν τῇ οἰκείᾳ ἔδρᾳ, τοῦ
 δὲ μετ' αὐτὸ οἷον γεννωμένου ἐκ δυνάμεως ἀφάτου,
 ὅση ἦν ἐν ἐκείνοις, ἦν οὐκ ἔδει στηῆσαι οἷον περιγρά-
 φαντα φθόνῳ, χωρεῖν δὲ αἰεὶ, ἕως εἰς ἔσχατον μέχρι
 30 τοῦ δυνατοῦ τὰ πάντα ἦκη αἰτία δυνάμεως ἀπλέτου
 ἐπὶ πάντα παρ' αὐτῆς πεμπούσης καὶ οὐδὲν περιιδεῖν
 ἄμοιρον αὐτῆς δυναμένης. οὐ γὰρ δὴ ἦν ὁ ἐκάλυεν

ὄτιοῦν ἔμμοιρον εἶναι φύσεως ἀγαθοῦ καθ' ὅσον ἕκα-
 στον οἶόν τε ἦν μεταλαμβάνειν. εἰτ' οὖν ἦν αἰεὶ ἢ τῆς
 ὕλης φύσις, οὐχ οἶόν τε ἦν αὐτὴν μὴ μετασχεῖν οὔσαν
 τοῦ πᾶσι τὸ ἀγαθὸν καθ' ὅσον δύναται ἕκαστον χορη-
 γοῦντος· εἰτ' ἐπηκολούθησεν ἐξ ἀνάγκης ἢ γένεσις 5
 αὐτῆς τοῖς πρὸ αὐτῆς αἰτίοις, οὐδ' ὡς ἔδει χωρὶς εἶναι
 ἀδυναμία πρὶν εἰς αὐτὴν ἔλθειν σπάντος τοῦ καὶ τὸ
 εἶναι οἶον ἐν χάριτι δόντος. δεῖξίς οὖν τῶν ἀρίστων
 ἐν νοητοῖς τὸ ἐν αἰσθητῶ κάλλιστον, τῆς τε δυνά-
 μεως τῆς τε ἀγαθότητος αὐτῶν, καὶ συνέχεται πάντα 10
 εἰς αἰεὶ τὰ τε νοητῶς τὰ τε αἰσθητῶς ὄντα, τὰ μὲν
 παρ' αὐτῶν ὄντα, τὰ δὲ μετοχῇ τούτων τὸ εἶναι εἰς
 αἰεὶ λαβόντα μιμούμενα τὴν νοητὴν καθ' ὅσον δύνα-
 ται φύσιν.

p. 475 7. διττῆς δὲ φύσεως ταύτης οὔσης, τῆς μὲν νοη- 15
 τῆς, τῆς δὲ αἰσθητῆς, ἄμεινον μὲν ψυχῇ ἐν τῷ νοητῷ
 εἶναι, ἀνάγκη γε μὴν ἔχει καὶ τοῦ αἰσθητοῦ μεταλαμ-
 βάνειν τοιαύτην φύσιν ἐχούση καὶ οὐκ ἀγανακτικῆς
 αὐτὴν, εἰ μὴ πάντα ἔστι τὸ κρείττον, μέσην τάξιν ἐν
 τοῖς οὔσιν ἐπισχοῦσαν, θείας μὲν μοίρας οὔσαν, ἐν 20
 ἔσχάτῳ δὲ τοῦ νοητοῦ οὔσαν, ὡς ὁμορον οὔσαν τῇ
 αἰσθητῇ φύσει διδόναι μὲν τι τούτῳ τῶν παρ' αὐτῆς,
 ἀντιλαμβάνειν δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ, εἰ μὴ μετὰ τοῦ
 αὐτῆς ἀσφαλοῦς διακοσμοῖ, προθυμία δὲ πλείονι εἰς
 τὸ εἰσω δύοιτο μὴ μείνασα ὅλη μεθ' ὅλης, ἄλλως τε 25
 καὶ δυνατὸν [ὄν] αὐτῇ πάλιν ἐξαναδύναι ἱστορίαγ ὧν
 ἐνταῦθα εἶδέ τε καὶ ἔπαθε προσλαβούση καὶ μαθούση
 οἶον ἄρα ἔστιν ἐκεῖ εἶναι καὶ τῇ παραθέσει τῶν οἶον
 ἐναντίων οἶον σαφέστερον τὰ ἀμείνω μαθούση. γυνῶ-
 σις γὰρ ἐναργεστέρα τὰγαθοῦ ἢ τοῦ κακοῦ πείρα οἷς 30
 ἢ δύνამις ἀσθενεστέρα ἢ ὥστε ἐπιστήμη τὸ κακὸν
 πρὸ πείρας γυνῶναι. ὥσπερ δὲ ἡ νοερά διέξοδος κα-

τάβασίς ἐστὶν εἰς ἔσχατον τὸ χεῖρον· οὐ γὰρ ἐνὶ εἰς
τὸ ἐπέκεινα ἀναβῆναι, ἀλλ' ἀνάγκη ἐνεργήσασαν ἐξ
ἑαυτῆς καὶ μὴ δυνηθεῖσαν μείναι ἐφ' ἑαυτῆς φύσεως
δὴ ἀνάγκη καὶ νόμφ μέχρι ψυχῆς ἐλθεῖν· τέλος γὰρ
5 αὐτῇ τοῦτο· ταύτῃ δὲ τὸ ἐφεξῆς παραδοῦναι αὐτὴν
πάλιν ἀναδραμουῖσαν· οὕτως καὶ ψυχῆς ἐνέργεια· τὸ
μὲν μετ' αὐτὴν τὰ τῆδε, τὸ δὲ πρὸ αὐτῆς ἢ θεὰ τῶν
ὄντων, ταῖς μὲν παρὰ μέρος καὶ χρόνῳ γιγνομένου
τοῦ τοιούτου καὶ ἐν τῷ χεῖρονι γιγνομένης ἐπιστρο-
10 φῆς πρὸς τὰ ἀμείνω, τῇ δὲ λεγομένη τοῦ παντὸς εἶναι
τὸ μηδ' ἐν τῷ χεῖρονι ἔργῳ γέγονέναι, ἀπαθεῖ δὲ
κακῶν οὔση θεωρία τε περινοεῖν τὰ ὑπ' αὐτὴν ἐξηρ-
τῆσθαι τε τῶν πρὸ αὐτῆς αἰε, ἢ ἅμα δυνατὸν καὶ
ἅμφω, λαμβανούσῃ μὲν ἐκεῖθεν, χορηγούσῃ δὲ ἅμα
15 ἐνταῦθα, ἐπέλεπερ ἀμήχανον ἦν μὴ καὶ τούτων ἐφά-
πτεσθαι ψυχῇ οὔση.

8. καὶ εἰ χρὴ παρὰ δόξαν τῶν ἄλλων τολμῆσαι p. 476
τὸ φαινόμενον λέγειν σαφέστερον, οὐ πᾶσα οὐδ' ἢ
ἡμετέρα ψυχὴ ἔδν, ἀλλ' ἐστὶ τι αὐτῆς ἐν τῷ νοητῷ
20 αἰε, τὸ δὲ ἐν τῷ αἰσθητῷ εἰ κρατοῖ, μᾶλλον δὲ εἰ
κρατοῖτο καὶ θοροβοῖτο, οὐκ ἔα αἰσθησιν ἡμῖν εἶναι
ἃν θεᾶται τὸ τῆς ψυχῆς ἄνω· τότε γὰρ ἔρχεται εἰς
ἡμᾶς τὸ νοηθέν, ὅταν εἰς αἰσθησιν ἦκη καταβαίνον·
οὐ γὰρ πᾶν, ὃ γίνεται περὶ ὀτιοῦν μέρος ψυχῆς, γι-
25 νόσκομεν, πρὶν ἂν εἰς ὅλην τὴν ψυχὴν ἦκη· οἶον καὶ
ἐπιθυμία ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ μένουσα [οὐ] γινώσκει-
ται ἡμῖν, ἀλλ' ὅταν τῇ αἰσθητικῇ τῇ ἐνδον δυνάμει
ἢ καὶ διανοητικῇ ἀντιλαβώμεθα ἢ ἅμφω. πᾶσα γὰρ
ψυχὴ ἔχει τι καὶ τοῦ κάτω πρὸς τὸ σῶμα καὶ τοῦ ἄνω
30 πρὸς νοῦν. καὶ ἢ μὲν ὅλη καὶ ὅλου τῷ αὐτῆς μέρει τῷ
πρὸς τὸ σῶμα τὸ ὅλον κοσμεῖ ὑπερέχουσα ἀπόνως, ὅτι
μηδὲ ἐκ λογισμοῦ, ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ νῶ, ὡς ἢ τέχνη

οὐ βουλ[εύ]εται, τοῦ κάτω αὐτῆς κοσμοῦντος τὸ ὅλον. αἱ δ' ἐν μέρει γινόμεναι καὶ μέρους ἔχουσι μὲν καὶ αὐταὶ τὸ ὑπερέχον, ἄσχολοι δὲ τῇ αἰσθήσει καὶ ἀντιλήψει πολλῶν ἀντιλαμβανόμεναι τῶν παρὰ φύσιν καὶ λυπούντων καὶ ταραττόντων, ἅτε οὐ ἐπιμελοῦνται μέρους καὶ ἑλλιποῦς [ὄντος] καὶ πολλὰ ἔχοντος τὰ ἀλλότρια κύκλω, πολλὰ δὲ ὧν ἐφίεται· καὶ ἦδεται δὲ καὶ ἡδονὴ ἠπάτησε. τὸ δὲ ἔστι καὶ ἀνῆδονον ὄν τὰς προσκαίρους ἡδονάς· ἡ δὲ διαγωγὴ ὁμοία.

VII.

Enn. 1. Εἴ τι ἔστι μετὰ τὸ πρῶτον, ἀνάγκη ἐξ ἐκείνου 10
 V. 4. εἶναι ἢ εὐθύς ἢ τὴν ἀναγωγὴν ἐπ' ἐκεῖνο διὰ τῶν
 p. 516 μεταξὺ ἔχειν καὶ τάξιν εἶναι δευτέρων καὶ τρίτων, τοῦ μὲν ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγομένου, τοῦ δὲ τρίτου ἐπὶ τὸ δεύτερον. δεῖ μὲν γάρ τι πρὸ πάντων εἶναι ἀπλοῦν τοῦτο καὶ πάντων ἕτερον τῶν μετ' αὐτό, ἐφ' 15 ἑαυτοῦ ὄν, οὐ μεμιγμένον τοῖς ἀπ' αὐτοῦ καὶ πάλιν ἕτερον τρόπον τοῖς ἄλλοις παρεῖναι δυνάμενον, ὃν ὄντως ἐν, οὐχ ἕτερον ὄν, εἶτα-ἐν, καθ' οὐ ψεῦδος καὶ τὸ δυ εἶναι, οὐ μὴ λόγος μηδὲ ἐπιστήμη, ὃ δὴ καὶ ἐπέκεινα λέγεται εἶναι οὐσίας· εἰ γὰρ μὴ ἀπλοῦν ἔσται συμ- 20 βάσεως ἕξω πάσης καὶ συνθέσεως καὶ ὄντως ἐν, οὐκ ἂν ἀρχὴ εἴη· ἀνταρχέστατόν τε τῷ ἀπλοῦν εἶναι καὶ πρῶτον ἀπάντων· τὸ γὰρ μὴ πρῶτον ἐνδεὲς τοῦ πρὸ αὐτοῦ τό τε μὴ ἀπλοῦν τῶν ἐν αὐτῷ ἀπλῶν δεόμενον, ἢ ἢ ἐξ ἐκείνων. τὸ δὴ τοιοῦτον ἐν μόνον δεῖ εἶναι· 25 ἄλλο γὰρ εἰ εἴη τοιοῦτον, ἐν ἂν εἴη τὰ ἄμφω. οὐ γὰρ

VII. ΠΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΟΣ.

δὴ σώματα λέγομεν | δύο ἢ τὸ ἐν πρῶτον σώμα. οὐ- p. 517
 δὲν γὰρ ἀπλοῦν σώμα γινόμενόν τε τὸ σώμα, ἀλλ'
 οὐκ ἀρχή· ἢ δὲ ἀρχὴ ἀγέννητος· μὴ σωματικὴ δὲ
 οὐσα, ἀλλ' ὄντως μία, ἐκείνο ἂν εἴη τὸ πρῶτον. εἰ
 5 ἄρα ἕτερόν τι μετὰ τὸ πρῶτον εἴη, οὐκ ἂν ἔτι ἀπλοῦν
 εἴη· ἐν ἄρα πολλὰ ἔσται. πόθεν οὖν τοῦτο; ἀπὸ τοῦ
 πρῶτου· οὐ γὰρ δὴ κατὰ συντυχίαν οὐδ' ἂν [ἦν] ἔτι
 ἐκείνο πάντων ἀρχή. πῶς οὖν ἀπὸ τοῦ πρῶτου; [ἦ] εἰ
 τέλειόν ἐστι τὸ πρῶτον καὶ πάντων τελειότατον καὶ
 10 δύναμις ἢ πρώτη, δεῖ πάντων τῶν ὄντων δυνατώτα-
 τον εἶναι καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις καθ' ὅσον δύνανται
 μιμῆσθαι ἐκείνο. ὅτι δ' ἂν τῶν ἄλλων εἰς τελείωσιν
 ἴη, ὀφῶμεν γεννῶν καὶ οὐκ ἀνεχόμενον ἐφ' ἑαυτοῦ
 μένειν, ἀλλ' ἕτερον ποιοῦν, οὐ μόνον ὅτι ἂν προαι-
 15 ρεσιν ἔχη, ἀλλὰ καὶ ὅσα φύει ἄνευ προαιρέσεως, καὶ
 τὰ ἄψυχα δὲ μεταδιδόντα ἑαυτῶν καθ' ὅσον δύναν-
 ται· οἷον τὸ πῦρ θερμαίνει καὶ ψύχει ἢ χιών, καὶ τὰ
 φάρμακα δὲ εἰς ἄλλο ἐργάζεται οἷον αὐτὰ πάντα, τὴν
 ἀρχὴν κατὰ δύναμιν ἀπομιμούμενα εἰς αἰδιότητά τε
 20 καὶ ἀγαθότητα. πῶς [ἂν] οὖν τὸ τελειότατον καὶ τὸ
 πρῶτον ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ σταλή ὡσπερ φθονῆσαν ἑαυ-
 τοῦ ἢ ἀδυνατῆσαν, ἢ πάντων δύναμις; πῶς δ' ἂν
 ἔτι ἀρχὴ εἴη; δεῖ δὲ τι καὶ ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι, εἴπερ
 ἔσται τι καὶ τῶν ἄλλων παρ' αὐτοῦ γε ὑποστάντων·
 25 ὅτι μὲν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ, ἀνάγκη. δεῖ δὲ καὶ τιμιώ-
 τατον εἶναι τὸ γεννῶν * τὸ ἐφεξῆς γεννώμενον καὶ
 δεύτερον ἐκείνου τῶν ἄλλων ἄμεινον εἶναι.

2. εἰ μὲν οὖν αὐτονοῦς ἦν τὸ γεννῶν, νοῦ ἐν-
 δεέστερον, προσεχέστερον δὲ νῶ καὶ ὅμοιον [εἰ] δεῖ
 30 μείναι· ἐπεὶ δὲ ἐπέκεινα νοῦ τὸ γεννῶν, νοῦν εἶναι
 ἀνάγκη. διὰ τί δὲ οὐ νοῦς ** οὐ ἐνέργειά ἐστι νόη-
 σις· νόησις δὲ τὸ νοητὸν ὀφῶσα καὶ πρὸς τοῦτο ἐπι-

p. 518 στραφείσα καὶ ἀπ' ἐκείνου οἶον ἀποτελουμένη | καὶ
 τελειουμένη ἄοριστος μὲν αὐτῇ ὡσπερ ὄψις, ὀριζο-
 μένη δὲ ὑπὸ τοῦ νοητοῦ. διὸ καὶ εἴρηται ἐκ τῆς ἀορί-
 στου δυάδος καὶ τοῦ ἐνὸς τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί·
 τοῦτο γὰρ ὁ νοῦς. διὸ οὐχ ἀπλοῦς, ἀλλὰ πολλὰ, σύν- 5
 θεσίην τε ἐμφαίνων, νοητὴν μέντοι, καὶ πολλὰ ὄρων
 ἦδη. ἔστι μὲν οὖν καὶ αὐτὸς νοητόν, ἀλλὰ καὶ νοῶν·
 διὸ δύο ἦδη. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο τὸ μετ' αὐτὸ νοητόν.
 ἀλλὰ πῶς ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ὁ νοῦς; οὕτως· τὸ νοητόν
 ἐφ' ἑαυτοῦ μένον καὶ οὐκ ὄν ἐνδεές, ὡσπερ τὸ ὄρων 10
 καὶ τὸ νοοῦν· ἐνδεές δὲ λέγω τὸ νοοῦν ὡς πρὸς
 ἐκεῖνο· οὐκ ἔστιν οἶον ἀναισθητόν, ἀλλ' ἔστιν αὐ-
 τοῦ πάντα ἐν αὐτῷ καὶ σύν αὐτῷ, πάντη διακριτικὸν
 ἑαυτοῦ, ζωὴ ἐν αὐτῷ καὶ πάντα ἐν αὐτῷ, καὶ ἡ κα- 15
 τανόησις αὐτοῦ αὐτὸ οἶον εἰ συναισθήσει οὐσα ἐν στά-
 σει αἰδίῳ καὶ νοήσει ἑτέρως ἢ κατὰ τὴν νοῦ νόησιν.
 εἴ τι οὖν μένοντος αὐτοῦ ἐν αὐτῷ γίνεται, ἀπ' αὐτοῦ
 τοῦτο γίνεται, ὅταν ἐκεῖνο μάλιστα ἢ ὃ ἔστι. μένοντος
 οὖν αὐτοῦ ἐν τῷ οἰκείῳ ἦθει ἐξ αὐτοῦ μὲν τὸ γινόμενον
 γίνεται, μένοντος δὲ γίνεται. ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνο μένει 20
 νοητόν, τὸ γινόμενον γίνεται νόησις· νόησις δὲ οὐσα
 καὶ νοοῦσα ἀφ' οὗ ἐγένετο· ἄλλο γὰρ οὐκ ἔχει· νοῦς
 γίγνεται, ἄλλο οἶον νοητόν καὶ οἶον ἐκεῖνο καὶ μί-
 μημα καὶ εἶδωλον ἐκείνου. ἀλλὰ πῶς μένοντος ἐκεί-
 νου γίνεται ἐνέργεια; [ἢ] ἢ μὲν ἔστι τῆς οὐσίας, ἢ δ' 25
 ἐκ τῆς οὐσίας ἐκάστου· καὶ ἢ μὲν τῆς οὐσίας αὐτό
 ἔστιν ἐνεργεῖα ἑκάστου, ἢ δὲ ἀπ' ἐκείνης, ἣν δεῖ
 παντὶ ἐπεσθαι ἐξ ἀνάγκης ἑτέραν οὐσαν αὐτοῦ· οἶον
 καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἢ μὲν τίς ἔστι συμπληροῦσα τὴν
 οὐσίαν θερμότης, ἢ δὲ ἀπ' ἐκείνης ἦδη γινομένη 30
 ἐνεργοῦντος ἐκείνου τὴν σύμφυτον τῇ οὐσίᾳ [ἐνέρ-
 γειαν] ἐν τῷ μένειν πῦρ. οὕτω δὲ κακεῖ· καὶ πολὺ

πρότερον ἐκεῖ μένοντος αὐτοῦ ἐν τῷ οἰκείῳ ἦθει ἐκ
 τῆς ἐν αὐτῷ τελειότητος καὶ συνούσης ἐνεργείας ἢ
 γεννηθεῖσα ἐνεργεῖα ὑπόστασιν λαβοῦσα, ἅτε ἐκ με-
 γάλῃς δυνάμεως, μεγίστης μὲν οὖν ἀπασῶν, εἰς τὸ
 5 εἶναι καὶ οὐσίαν ἦλθεν· ἐκεῖνο γὰρ ἐπέκεινα οὐσίας
 ἦν. καὶ ἐκεῖνο μὲν δύναμις πάντων, τὸ δὲ ἦδη τὰ
 πάντα. εἰ δὲ τοῦτο τὰ πάντα, ἐκεῖνο ἐπέκεινα τῶν
 πάντων· ἐπέκεινα ἄρα οὐσίας. καὶ εἰ τὰ πάντα, πρὸ
 δὲ πάντων τὸ ἐν οὐ τὸ ἴσον ἔχον τοῖς πᾶσι, καὶ ταύτη
 10 δεῖ ἐπέκεινα εἶναι τῆς οὐσίας. τοῦτο δὲ καὶ νοῦ· ἐπέ-
 κεινα ἄρα τι νοῦ. τὸ γὰρ ὄν οὐ νεκρὸν οὐδὲ οὐ ζῶν
 οὐδὲ οὐ νοοῦν· νοῦς δὲ καὶ ὄν ταυτόν. οὐ γὰρ τῶν
 πραγμάτων ὁ νοῦς, ὡσπερ ἢ αἰσθησις τῶν αἰσθητῶν
 προόντων, ἀλλ' αὐτὸς [ὁ] νοῦς τὰ πράγματα |, εἴπερ ^{p. 519}
 15 μὴ εἶδη αὐτῶν κομίζεται. πόθεν γάρ; ἀλλ' ἐνταῦθα
 μετὰ τῶν πραγμάτων καὶ ταυτόν αὐτοῖς καὶ ἐν· καὶ
 ἢ ἐπιστολῇ *** μὴδὲ τῶν ἄνευ ὕλης τὰ πράγματα.

VIII.

1. Ἄρ' ὡσπερ ψυχὴν ἐκάστου μίαν φαμέν εἶναι, ^{Enn. IV. 9. p. 477}
 ὅτι πανταχοῦ τοῦ σώματος ὅλη πάρεστι καὶ ἔστιν
 20 ὄντως τὸν τρόπον τοῦτον μία, οὐκ ἄλλο μὲν τι αὐ-
 τῆς ὡδί, ἄλλο δὲ ὡδί τοῦ σώματος ἔχουσα, ἐν τε τοῖς
 αἰσθητικοῖς οὕτως ἢ αἰσθητικῇ καὶ ἐν τοῖς φντικοῖς
 δὲ ὅλη πανταχοῦ ἐν ἐκάστῳ μέρει, οὕτως καὶ ἢ ἐμῇ
 καὶ ἢ σῆ μία καὶ πᾶσαι μία; καὶ ἐπὶ τοῦ παντός ἢ ἐν
 25 πᾶσι μία οὐχ ὡς ὄγκῳ μεμερισμένη, ἀλλὰ πανταχοῦ
 ταυτόν; διὰ τί γὰρ ἢ ἐν ἐμοὶ μία, ἢ δ' ἐν τῷ παντὶ
 οὐ μία; οὐ γὰρ ὄγκος οὐδὲ ἐκεῖ οὐδὲ σῶμα. εἰ μὲν

VIII. ΕΙ ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΨΥΧΑΙ ΜΙΑ.

οὖν ἐκ τῆς τοῦ παντός καὶ ἡ ἐμὴ καὶ ἡ σή, μία δὲ
 ἐκείνη, καὶ ταύτας δεῖ εἶναι μίαν. εἰ δὲ καὶ ἡ τοῦ
 παντός καὶ ἡ ἐμὴ ἐκ ψυχῆς μιᾶς, πάλιν αὖ πᾶσαι μία.
 αὕτη τοίνυν τίς ἡ μία; ἀλλὰ πρότερον λεκτέον, εἰ
 ὁρθῶς λέγεται τὸ μίαν τὰς πάσας [εἶναι], ὥσπερ ἡ
 ἐνὸς ἐκάστου ἄτοπον γάρ, εἰ μία ἡ ἐμὴ καὶ ἡ ὀτουοῦν
 ἄλλου. ἐχρῆν γὰρ ἐμοῦ αἰσθανομένου καὶ ἄλλον αἰ-
 σθάνεσθαι καὶ ἀγαθοῦ ὄντος ἀγαθὸν ἐκείνον εἶναι
 καὶ ἐπιθυμοῦντος ἐπιθυμεῖν καὶ ὅλως ὁμοπαθεῖν
 ἡμᾶς τε πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ πᾶν, ὥστε ἐμοῦ
 παθόντος συναισθάνεσθαι τὸ πᾶν. πῶς δὲ καὶ μιᾶς
 οὐσσης ἡ μὲν λογικῆ, ἡ δὲ ἄλογος, καὶ ἡ μὲν ἐν ζώοις,
 ἡ δὲ ἐν φυτοῖς ἄλλη; πάλιν δὲ εἰ μὴ θησόμεθα ἐκεί-
 νως, τό τε πᾶν ἐν οὐκ ἔσται μία τε ἀρχὴ ψυχῶν οὐχ
 εὐρεθήσεται.

15

p. 478 2. πρῶτον μὲν οὖν οὐκ, εἰ ἡ ψυχὴ μία ἡ ἐμὴ καὶ
 ἡ ἄλλου, ἤδη καὶ τὸ συναμφοτέρων τῶ συναμφοτέρω
 ταυτόν. ἐν ἄλλῳ γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ ταυτόν ὃν οὐ τὰ
 αὐτὰ πάθη ἔξει ἐν ἐκατέρῳ, ὡς ἄνθρωπος ὁ ἐν ἐμοὶ
 κινουμένῳ· ἐν ἐμοὶ γὰρ κινουμένῳ καὶ ἐν σοὶ μὴ
 κινουμένῳ ἐν ἐμοὶ μὲν κινούμενος, ἐν σοὶ δὲ ἐστὼς
 ἔσται. καὶ οὐκ ἄτοπον οὐδὲ παραδοξότερον τὸ ἐν ἐμοὶ
 καὶ σοὶ ταυτόν εἶναι οὐδὲ ἀνάγκη αἰσθανομένου ἐμοῦ
 καὶ ἄλλον πάντη τὸ αὐτὸ πάθος ἔχειν. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ
 τοῦ ἐνὸς σώματος τὸ τῆς ἐτέρας χειρὸς πάθημα ἡ ἐτέρα
 ἦσθετο, ἀλλ' ἡ ἐν τῷ ὅλῳ. εἰ δὴ ἔδει τὸ ἐμὸν γινώ-
 σκειν καὶ σέ, ἐν τι ἔξ ἀμφοῖν ὃν συνημμένον σῶμα
 ἐχρῆν εἶναι· οὕτω γὰρ συναφθεῖσαι ἐκατέρα ἦσθετο
 ταυτόν. ἐγθυμεισθαι δὲ προσήκει τὸ καὶ πολλὰ λαν-
 θάνειν τὸ ὅλον καὶ τῶν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ σώματι
 γιγνομένων, καὶ τοσοῦτῳ, ὅσῳ ἂν μέγεθος ἔχη τὸ
 σῶμα πολὺ, ὥσπερ ἐπὶ κητῶν λέγεται μεγάλων, ἐφ'

ὧν καθήματός τινος περὶ τὸ μέρος ὄντος τῷ ὄλῳ αἰσθησις διὰ μικρότητα τοῦ κινήματος οὐδεμία προσέρχεται· ὥστε οὐκ ἀνάγκη διάδηλον τύπῳ τὴν αἰσθησιν τῷ ὄλῳ καὶ παντὶ εἰσαφικνεῖσθαι ἑνός τινος παθόντος. ἀλλὰ συμπάσχειν μὲν οὐκ ἄτοπον οὐδ' ἀπογνωστέον, τύπωσιν δὲ αἰσθητικὴν οὐκ ἀναγκαῖον γίνεσθαι. ἀρετὴν δὲ ἐν ἐμοὶ ἔχειν, κακίαν δὲ ἐν ἑτέρῳ, οὐκ ἄτοπον, εἴπερ καὶ κινεῖσθαι ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ ἐστάναι ταῦτόν οὐκ ἀδύνατον. οὐδὲ γὰρ οὕτως μίαν λέγομεν, ὡς πάντη πλήθους ἅμοιρον· τοῦτο γὰρ τῆ κρείττονι φύσει δοτέον· ἀλλὰ μίαν καὶ πλήθος λέγομεν καὶ μετέχειν τῆς φύσεως τῆς περὶ τὰ σώματα μεριστῆς γινομένης καὶ τῆς ἀμερίστου αὐ· ὥστε πάλιν εἶναι μίαν. ὥσπερ δὲ ἐπ' ἐμοῦ τὸ γενόμενον περὶ τὸ μέρος κάθως οὐκ ἀνάγκη κρατεῖν τοῦ ὅλου, ὃ δ' ἂν περὶ τὸ κυριώτερον γένηται φέρει τι εἰς τὸ μέρος, οὕτω τὰ μὲν ἐκ τοῦ παντός εἰς ἕκαστον σαφέστερα μᾶλλον ὁμοπαθόντων πολλαχοῦ τῷ ὄλῳ, τὰ δὲ παρ' ἡμῶν ἄδηλον εἰ συντελεῖ πρὸς τὸ ὅλον.

3. καὶ μὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου φησὶν ὁ λόγος συμ-^{p. 479} παθεῖν ἀλλήλοις ἡμᾶς καὶ συναλγοῦντας ἐκ τοῦ ὄραν καὶ διαχεομένους καὶ εἰς τὸ φιλεῖν ἔλκομένους κατὰ φύσιν· μήποτε γὰρ τὸ φιλεῖν διὰ τοῦτο. εἰ δὲ καὶ ἐπαθεῖν καὶ ὅλως μαγεται συνάγουσι καὶ συμπαθεῖς πόρρωθεν ποιούσι, πάντως τοι διὰ ψυχῆς μιᾶς. καὶ λόγος δὲ ἡρέμα λεχθεὶς διέθηκε τὸ πόρρω καὶ κατακούειν πεποίηκε τὸ διεστῶς ἀμήχανον ὅσον τόπον· ἔξ ὧν ἔστι τὴν ἐνότητα μαθεῖν ἀπάντων τῆς ψυχῆς μιᾶς οὔσης. πῶς οὖν, εἰ ψυχὴ μία, ἢ μὲν λογικὴ, ἢ δὲ ἄλογος, καὶ τις καὶ φυτικὴ; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἀμερίστον αὐτῆς κατὰ τὸ λογικὸν τακτέον οὐ μεριζόμενον ἐν τοῖς σώμασι, τὸ δὲ μεριζόμενον περὶ σώματα ἐν μὲν ὄν καὶ

αὐτό, περὶ δὲ τὰ σώματα μεριζόμενον παρεχόμενον τὴν αἰσθησιν πανταχοῦ, ἄλλην δύναμιν αὐτῆς θετέον τό τε πλαστικὸν αὐτῆς καὶ ποιητικὸν σωμάτων δύναμιν ἄλλην. οὐχ ὅτι δὲ πλείους αἱ δυνάμεις, οὐ μία. καὶ γὰρ ἐν τῷ σπέρματι πλείους αἱ δυνάμεις καὶ ἐν καὶ ἕξ ἑνὸς τούτου πολλὰ ἐν. διὰ τί οὖν οὐ πανταχοῦ πᾶσαι; καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς μιᾶς ψυχῆς πανταχοῦ λεγομένης εἶναι ἢ αἰσθησις οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσιν ὁμοία ὅ τε λόγος οὐκ ἐν ὄλῳ τὸ τε φυντικὸν καὶ ἐν οἷς μὴ αἰσθησις· καὶ ὅμως εἰς ἐν ἀνατρέχει ἀποστάντος τοῦ σώματος. τὸ δὲ θρεπτικὸν εἰ ἐκ τοῦ ὄλου ἔχει, καὶ ἐκεῖνης. διὰ τί οὖν οὐ καὶ παρὰ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τὸ θρεπτικόν; ὅτι τὸ τρεφόμενον μέρος τοῦ ὄλου, ὃ καὶ παθητικῶς αἰσθητικόν· ἢ δὲ αἰσθησις ἢ κρίνουσα μετὰ νοῦ ἕκαστον, ἢ οὐδὲν ἔδει πλάττειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὄλου τὴν πλάσιν ἔχον. ἐπεὶ [οὐ]κ ἂν ἐποίησεν αὐτήν, εἰ μὴ ἐν τῷ ὄλῳ τούτῳ ἔδει αὐτήν εἶναι.

4. ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται ὡς μὴ θαναμάζειν τὴν εἰς ἐν ἀναγωγὴν. ἀλλὰ γὰρ ζητεῖ ὁ λόγος πῶς μία; ἄρα γὰρ ὡς ἀπὸ μιᾶς μία αἱ πᾶσαι; καὶ εἰ [ὡς] ἀπὸ μιᾶς, μεριζομένης ταύτης ἢ μενούσης μὲν ὄλης, ποιούσης δὲ παρ' αὐτῆς οὐδὲν ἦντιον πολλὰς; καὶ πῶς ἂν μένουσα οὐσία πολλὰς ποιοῖ ἕξ αὐτῆς; λέγωμεν οὖν συλλήπτορα ἡμῖν γενέσθαι θεὸν παρακαλέσαντες, ὡς δεῖ μὲν εἶναι μίαν πρότερον, εἴπερ πολλαί, καὶ ἐκ ταύτης τὰς πολλὰς εἶναι. εἰ μὲν οὖν σῶμα εἴη, ἀνάγκη μεριζομένου τούτου τὰς πολλὰς γίνεσθαι, ἄλλην πάντη οὐσίαν, τὴν δὲ ἄλλην γιγνομένην, καὶ ὁμοιομεροῦς οὔσης ὁμοειδεῖς πάσας γενέσθαι εἶδος ἐν ταυτὸν φερούσας ὄλον, τοῖς δὲ ὄγκοις ἑτέρας, καὶ εἰ μὲν κατὰ τοὺς ὄγκους εἶχον τοὺς | ὑποκειμένους τὸ ψυχαὶ εἶναι, ἄλλας ἀλλήλων εἶναι, εἰ δὲ κατὰ τὸ

εἶδος, μίαν τῷ εἶδει ψυχὰς εἶναι. τοῦτο δέ ἐστι τὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐν πολλοῖς σώμασι ψυχὴν ὑπάρχειν καὶ πρὸ ταύτης τῆς μιᾶς τῆς ἐν πολλοῖς ἄλλην αὐ εἶναι μὴ ἐν πολλοῖς, ἀφ' ἧς ἢ ἐν πολλοῖς μία, ὡσπερ εἰδωλον οὐσα πολλαχοῦ φερόμενον τῆς ἐν ἐνὶ μιᾶς, οἶον εἰ ἐκ δακτύλου ἐνὸς πολλοὶ κηροὶ τὸν αὐτὸν τύπον ἀπομαξάμενοι φέροιεν. ἐκείνως μὲν οὖν ἀνηλίσκετο ἂν εἰς πολλὰ σημεῖα, ὡς δὲ τὸ δεύτερον ἀσώματον μὲν ἡ ψυχὴ ἐγίνετο. καὶ κάθημα μὲν ὄν θαυμαστὸν οὐδὲν [ἂν] εἶχε μίαν ποιότητα γενομένην ἐξ ἐνός τινος ἐν πολλοῖς εἶναι· καὶ εἰ κατὰ τὸ συναμφότερον δὲ ἡ ψυχὴ, θαυμαστὸν οὐδέν. νῦν δὲ ἀσώματόν τε αὐτὴν τιθέμεθα καὶ οὐσίαν.

5. πῶς οὖν οὐσία μία ἐν πολλαῖς; ἢ γὰρ ἡ μία ἐν 15 πᾶσιν ὅλη ἢ ἀπὸ ὅλης καὶ μιᾶς αἱ πολλαὶ ἐκείνης μενούσης. ἐκείνη μὲν οὖν μία, αἱ δὲ πολλαὶ εἰς ταύτην ὡς μίαν δοῦσαν ἑαυτὴν εἰς πλῆθος καὶ οὐ δοῦσαν· ἱκανὴ γὰρ πᾶσι παρασχεῖν ἑαυτὴν καὶ μένειν μία· δύναται γὰρ εἰς πάντα ἅμα καὶ ἐκάστου οὐκ ἀποτέ- 20 τμηται πάντῃ. τὸ αὐτὸ οὖν ἐν πολλοῖς. μὴ δὴ τις ἀπιστεῖτω· καὶ γὰρ ἡ ἐπιστήμη ὅλη καὶ τὰ μέρη αὐτῆς ὡς μένειν τὴν ὅλην καὶ ἀπ' αὐτῆς τὰ μέρη· καὶ τὸ σπέρμα ὅλον καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὰ μέρη, ἐν οἷς πέφυκε μερίζεσθαι, καὶ ἕκαστον ὅλον καὶ μένει ὅλον 25 οὐκ ἡλαττωμένον τὸ ὅλον· ἢ δ' ὕλη ἐμέρισε· καὶ πάντα ἓν. ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, εἶποι τις ἂν, τὸ μέρος οὐχ ὅλον. ἢ κάνει ἐνεργεῖα μὲν μέρος τὸ προχειρισθὲν οὐ χρεῖα καὶ τοῦτο προτέτακται, ἔπεται μέντοι καὶ τὰ ἄλλα δυνάμει λαυθάνοντα καὶ ἔστι πάντα ἐν 30 τῷ μέρει· καὶ ἴσως ταύτῃ ἡ ὅλη λέγεται, τὸ δὲ μέρος. ἐκεῖ μὲν [οὖν] οἶον ἐνεργεῖα ἅμα πάντα. ἔτοιμον οὖν ἕκαστόν, ὃ προχειρίσασθαι θέλεις. ἐν δὲ τῷ μέρει τὸ

p. 481 ἔτοιμον. ἐνδυναμοῦται | δὲ οἶον πλησιάσαν τῷ ὄλω.
 ἔρημον δὲ τῶν ἄλλων θεωρημάτων οὐ δεῖ νομίζειν.
 εἰ δὲ μὴ, ἔσται οὐκέτι τεχνικὸν οὐδὲ ἐπιστημονικόν,
 ἀλλ' ὥσπερ ἂν καὶ εἰ παῖς λέγοι. εἰ οὖν ἐπιστημονι-
 κόν, ἔχει δυνάμει καὶ τὰ πάντα. ἐπιστήσας γοῦν ὁ 5
 ἐπιστήμων ἐπάγει τὰ ἄλλα οἶον ἀκολουθία· καὶ ὁ
 γεωμέτρης δὲ ἐν τῇ ἀναλύσει δηλοῖ, ὡς τὸ ἐν ἔχει τὰ
 πρὸ αὐτοῦ πάντα, δι' ὧν ἡ ἀνάλυσις, καὶ τὰ ἐφεξῆς
 δέ, ἃ ἐξ αὐτοῦ γεννᾶται. ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὴν ἡμετέ-
 ραν ἀσθένειαν ἀπιστεῖται καὶ διὰ τὸ σῶμα ἐπισκο- 10
 τεῖται· ἐκεῖ δὲ φανὰ πάντα καὶ ἕκαστον.

IX.

Enn.
 VI. 9.
 p. 757

Πάντα τὰ ὄντα τῷ ἐνὶ ἔστιν ὄντα ὅσα τε πρώτως
 ἔστιν ὄντα καὶ ὅσα ὀπωσοῦν λέγεται ἐν τοῖς οὐσί-
 ναι. τί γὰρ ἂν καὶ εἴη, εἰ μὴ ἐν εἴη; ἐπέπερ ἀφαι-
 ρεθέντα τοῦ ἐν ὃ λέγεται οὐκ ἔστιν ἐκεῖνα. οὔτε γὰρ 15
 στρατὸς ἔστιν, εἰ μὴ ἐν ἔσται, οὔτε χορὸς οὔτε ἀγέλη
 μὴ ἐν ὄντα. ἀλλ' οὐδὲ οἰκία ἢ ναῦς τὸ ἐν οὐκ ἔχοντα,
 ἐπέπερ ἢ οἰκία ἐν καὶ ἢ ναῦς, ὃ εἰ ἀποβάλοι, οὔτ'
 ἂν ἢ οἰκία ἔτι οἰκία οὔτε ἢ ναῦς. τὰ τοίνυν συνεχῆ
 μεγέθη, εἰ μὴ τὸ ἐν αὐτοῖς παρῆη, οὐκ ἂν εἴη· τμη- 20
 θέντα γοῦν καθ' ὅσον τὸ ἐν ἀπόλλυσιν ἀλλάσσει τὸ
 εἶναι. καὶ δὴ καὶ τὰ τῶν φυτῶν καὶ ζῴων σώματα ἐν
 ὄντα ἕκαστα εἰ φεύγει τὸ ἐν εἰς πλῆθος θρυπτόμενα,
 τὴν οὐσίαν αὐτῶν, ἣν εἶχεν, ἀπώλεσεν οὐκέτι ὄντα
 ἃ ἦν, ἀλλὰ δὲ γενόμενα καὶ ἐκεῖνα, ὅσα ἐν ἔστι. καὶ 25
 ἢ ὑγίεια δέ, ὅταν εἰς ἐν συνταχθῇ τὸ σῶμα, καὶ κάλ-
 λος, ὅταν ἢ τοῦ ἐνὸς τὰ μέρη κατὰσχῆ φύσις· καὶ

IX. ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΤ Η ΤΟΤ ΕΝΟΞ.

ἀρετὴ δὲ ψυχῆς, ὅταν εἰς ἓν καὶ εἰς μίαν ὁμολογίαν ἐνωθῆ. ἄρ' οὖν, ἐπειδὴ ψυχὴ τὰ πάντα εἰς ἓν ἄγει δημιουργοῦσα καὶ πλάττουσα καὶ μορφοῦσα καὶ συντάττουσα, ἐπὶ ταύτην ἐλθόντας δεῖ λέγειν, ὡς αὕτη τὸ ἓν χορηγεῖ καὶ αὕτη ἐστὶ τὸ ἓν; ἢ ὥσπερ τὰ ἄλλα χορηγοῦσα τοῖς σώμασιν οὐκ ἔστιν αὕτη ὃ δίδωσιν, οἷον μορφὴν καὶ εἶδος, ἀλλ' ἕτερα αὐτῆς, οὕτω χρὴ, εἰ καὶ ἓν δίδωσιν, ἕτερον ὃν αὐτῆς νομίζειν αὐτὴν διδόναι καὶ πρὸς τὸ ἓν βλέπουσαν ἓν ἕκαστον ποιεῖν, ὥσπερ καὶ πρὸς ἄνθρωπον ἄνθρωπον συλλαμβάνουσαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἓν αὐτῷ ἓν. τῶν γὰρ ἓν λεγομένων οὕτως ἕκαστόν ἐστιν ἓν, ὡς ἔχει καὶ ὃ ἐστίν. ὥστε τὰ μὲν ἦττον ὄντα ἦττον ἔχει τὸ ἓν, τὰ δὲ μᾶλλον μᾶλλον. καὶ δὴ καὶ ψυχὴ ἕτερον οὔσα τοῦ ἓνός μᾶλλον ἔχει κατὰ τὸν λόγον τοῦ μᾶλλον καὶ ὄντως εἶναι τὸ ἓν, οὐ μὴν αὐτὸ τὸ ἓν· ψυχὴ γὰρ μία καὶ συμβεβηκός πως τὸ ἓν καὶ δύο ταῦτα, ψυχὴ καὶ ἓν, ὥσπερ σῶμα καὶ ἓν. καὶ τὸ μὲν διεστηκός, ὥσπερ χορός, πορρωτάτω τοῦ ἓν, τὸ δὲ συνεχὲς ἐγγυτέρω. ψυχὴ δὲ ἐτι μᾶλλον κοινωνοῦσα καὶ αὐτῆ. εἰ δ', ὅτι ἄνευ τοῦ ἓν εἶναι οὐδ' ἂν ψυχὴ εἴη, ταύτη εἰς ταῦτόν τις ἄγει ψυχὴν καὶ τὸ ἓν, πρῶτον μὲν καὶ τὰ ἄλλα ἕκαστα μετὰ τοῦ ἓν εἶναι ἔστιν· ἀλλ' ὁμως ἕτερον | p. 758 αὐτῶν τὸ ἓν· οὐ γὰρ ταῦτόν σῶμα καὶ ἓν, ἀλλὰ τὸ σῶμα μετέχει τοῦ ἓν. ἔπειτα δὲ πολλὴ ἢ ψυχὴ καὶ ἢ μία κἂν εἰ μὴ ἐκ μερῶν· πλείσται γὰρ δυνάμεις ἓν αὐτῆ, λογίεσθαι, ὀρέγεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι, ἃ τῷ ἐνὶ ὥσπερ δεσμῷ συνέχεται. ἐπάγει μὲν δὴ ψυχὴ τὸ ἓν ἓν οὔσα καὶ αὐτῆ ἄλλω· πάσχει δὲ τοῦτο καὶ αὐτῆ ὑπ' ἄλλου.

2. ἄρ' οὖν ἐκάστῳ μὲν τῶν κατὰ μέρος ἓν οὐ ταῦτόν ἢ οὐσία αὐτοῦ καὶ τὸ ἓν, ὅλω δὲ τῷ ὄντι καὶ τῆ

οὐσία ταύτων ἢ οὐσία αὐτοῦ καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν, ὥστε
 τὸν ἐξευρόντα τὸ ὄν ἐξευρηκένοι καὶ τὸ ἔν καὶ αὐτὴν
 τὴν οὐσίαν αὐτὸ εἶναι τὸ ἔν· οἶον, εἰ νοῦς ἢ οὐσία,
 νοῦν καὶ τὸ ἔν εἶναι πρῶτως ὄντα ὄν καὶ πρῶτως ἔν,
 μεταδιδόντα δὲ τοῖς ἄλλοις τοῦ εἶναι οὕτω καὶ κατὰ 5
 τοσοῦτον καὶ τοῦ ἑνός. τί γὰρ ἂν τις καὶ παρ' αὐτὸ
 εἶναι αὐτὸ φῆσαι; ἢ γὰρ ταύτων τῷ ὄντι· ἄνθρωπος
 γὰρ καὶ εἰς ἄνθρωπος ταύτων· ἢ οἶον ἀριθμὸς τις
 ἐκάστου, ὥσπερ εἰ δύο τινὰ ἔλεγεσ, οὕτως ἐπὶ μόνου
 τινὸς τὸ ἔν. εἰ μὲν οὖν ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄντων, δῆλον 10
 ὅτι καὶ τὸ ἔν· καὶ ζητητέον τί ἐστίν. εἰ δὲ ψυχῆς
 ἐνέργημα τῷ ἀριθμεῖν ἐπεξιούσης, οὐδὲν ἂν εἴη ἐν
 τοῖς πράγμασι τὸ ἔν. ἀλλ' ἔλεγεν ὁ λόγος, εἰ ἀπολεῖ
 ἕκαστον τὸ ἔν, μηδ' ἔσεσθαι τὸ παράπαν. ὁρᾶν οὖν
 δεῖ, εἰ ταύτων τὸ ἔν ἕκαστον καὶ τὸ ὄν, καὶ τὸ ὅλως 15
 ὄν καὶ τὸ ἔν. ἀλλ' εἰ τὸ ὄν τὸ ἐκάστου πληθὸς ἐστίν,
 τὸ δὲ ἔν ἀδύνατον | πληθὸς εἶναι, ἕτερον ἂν εἴη
 ἐκάτερον. ἄνθρωπος γοῦν καὶ ζῷον καὶ λογικὸν καὶ
 πολλὰ μέρη καὶ συνδέεται ἐνὶ τὰ πολλὰ ταῦτα· ἄλλο
 ἄρα ἄνθρωπος καὶ ἔν, εἰ τὸ μὲν μεριστόν, τὸ δὲ ἀμε- 20
 ρές. καὶ δὴ καὶ τὸ ὅλον ὄν πάντα ἐν αὐτῷ ἔχον τὰ
 ὄντα πολλὰ μᾶλλον ἂν εἴη καὶ ἕτερον τοῦ ἑνός, μετα-
 λήψει δὲ ἔχον καὶ μεθέξει τὸ ἔν. ἔχει δὲ καὶ ζῶην καὶ
 νοῦν τὸ ὄν· οὐ γὰρ δὴ νεκρόν· πολλὰ ἄρα τὸ ὄν. εἰ
 δὲ νοῦς τοῦτο εἴη, καὶ οὕτω πολλὰ ἀνάγκη εἶναι. καὶ 25
 ἔτι μᾶλλον, εἰ τὰ εἶδη περιέχοι· οὐδὲ γὰρ ἡ ἰδέα ἔν,
 ἀλλ' ἀριθμὸς μᾶλλον καὶ ἐκάστη καὶ ἡ σύμπασα, καὶ
 οὕτως ἔν, ὥσπερ ἂν ὁ κόσμος ἔν. ὅλως δὲ τὸ μὲν ἔν
 τὸ πρῶτον, ὁ δὲ νοῦς καὶ τὰ εἶδη καὶ τὸ ὄν οὐ πρῶτα.
 εἶδος τε γὰρ ἕκαστον ἐκ πολλῶν καὶ σύνθετον καὶ 30
 ὕστερον· ἐξ ὧν γὰρ ἕκαστόν ἐστι, πρότερα ἐκεῖνα.
 ὅτι δὲ οὐχ οἶόν τε τὸν νοῦν τὸ πρῶτον εἶναι, καὶ ἐκ

τῶνδε δῆλον ἔσται· τὸν νοῦν ἀνάγκη ἐν τῷ νοεῖν εἶναι καὶ τὸν γε ἄριστον καὶ τὸν οὐ πρὸς τὸ ἕξω βλέποντα νοεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἐπιστρέφων εἰς ἀρχὴν ἐπιστρέφει. καὶ εἰ μὲν αὐτὸς τὸ νοοῦν καὶ τὸ νοούμενον, διπλοῦς ἔσται καὶ οὐχ ἀπλοῦς οὐδὲ τὸ ἓν· εἰ δὲ πρὸς τὸ ἕτερον βλέπει, πάντως πρὸς τὸ κρείττον καὶ πρὸ αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ κρείττον, καὶ οὕτω δεύτερον. καὶ χρὴ τὸν νοῦν τοιοῦτον τίθεσθαι, οἷον παρῆναι μὲν τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ πρώτῳ καὶ βλέπειν εἰς ἐκεῖνο, συνεῖναι δὲ καὶ ἑαυτῷ νοεῖν τε ἑαυτὸν ὄντα τὰ πάντα. πολλοῦ ἄρα δεῖ τὸ ἓν εἶναι ποικίλον ὄντα. οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ ἓν τὰ πάντα ἔσται· οὕτω γὰρ [ἄν] οὐκέτι ἓν εἴη· οὐδὲ νοῦς· καὶ γὰρ ἂν οὕτως εἴη τὰ πάντα τοῦ νοῦ τὰ πάντα ὄντος· οὐδὲ τὸ ὄν· τὸ γὰρ ὄν τὰ πάντα.

3. τί ἂν οὖν εἴη τὸ ἓν καὶ τίνα φύσιν ἔχον; ἢ οὐδὲν θαυμαστὸν μὴ ῥάδιον εἶπεν εἶναι, ὅπου μὴδὲ τὸ ὄν ῥάδιον μὴδὲ τὸ εἶδος, ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν γινώσις εἰδεσιν ἐπερειδομένη. ὅσῳ δ' ἂν εἰς ἀνεῖδεον ἢ ψυχὴ ἴη, ἕξασθυνατοῦσα περιλαβεῖν τῷ μὴ ὀρίξεσθαι καὶ οἷον τυκοῦσθαι ὑπὸ ποικίλου τοῦ τυκοῦντος ἕξολισθάνει καὶ φοβεῖται, μὴ οὐδὲν ἔχη. διὸ κάμνει ἐν π. 760 τοῖς τοιούτοις καὶ ἀσμένῃ καταβαίνει πολλάκις ἀποκίπτουσα ἀπὸ πάντων, μέχρις ἂν εἰς αἰσθητὸν ἦκη ἐν στερεῷ ὡσπερ ἀνακαυομένη· οἷον καὶ ἡ ὄψις κάμνουσα ἐν τοῖς μικροῖς τοῖς μεγάλοις ἀσμένως περιπίπτει. καθ' ἑαυτὴν δὲ ἡ ψυχὴ ὅταν ἰδεῖν ἐθέλῃ, μόνον ὀρώσῃ τῷ συνεῖναι καὶ ἐν οὔσα τῷ ἓν εἶναι αὐτῷ οὐκ οἰεταί πῶ ἔχειν ὃ ζητεῖ, ὅτι τοῦ νοουμένου μὴ ἕτερόν ἐστιν. ὅμως δὲ χρὴ οὕτω ποιεῖν τὸν μέλλοντα περὶ τὸ ἓν φιλοσοφήσειν. ἐπεὶ τοίνυν ἓν ἐστὶν ὃ ζητοῦμεν καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν πάντων ἐπισκοποῦμεν, τὰγαθὸν καὶ

τὸ πρῶτον, οὔτε πόρρω δεῖ γενέσθαι τῶν περὶ τὰ
 πρῶτα εἰς τὰ ἔσχατα τῶν πάντων πεσόντα, ἀλλ' ἰέμε-
 νον εἰς τὰ πρῶτα ἐπαναγαγεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν αἰ-
 σθητῶν ἔσχατων ὄντων κακίας τε πάσης ἀπηλλαγμέ-
 νον εἶναι, ἅτε πρὸς τὸ ἀγαθὸν σπεύδοντα γενέσθαι, 5
 ἐπὶ τε τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν ἀναβεβηκέναι καὶ ἐν ἑκ
 πολλῶν γενέσθαι ἀρχῆς καὶ ἐνὸς θεατὴν ἐσόμενον.
 νοῦν τοίνυν χρὴ γενόμενον καὶ τὴν ψυχὴν τὴν αὐτοῦ
 νῶ πιστεύσαντα καὶ ὑφιδρύσαντα, ἵν' ἂ ὄρα ἑκεῖνος
 ἐργηγοῦντα δέχοιτο, τούτῳ θεᾶσθαι τὸ ἐν οὐ προστι- 10
 θέντα αἰσθησιν οὐδεμίαν οὐδέ τι παρ' αὐτῆς εἰς
 ἐκεῖνον δεχόμενον, ἀλλὰ καθαρῶ τῷ νῶ τὸ καθαρῶ-
 τατον θεᾶσθαι καὶ τοῦ νοῦ τῷ πρῶτῳ. ὅταν τοίνυν
 ὁ ἐπὶ τὴν θείαν τοῦ τοιούτου ἐσταλμένος ἢ μέγεθος ἢ
 σχῆμα ἢ ὄγκον περὶ ταύτην τὴν φύσιν φαντασθῆ, οὐ 15
 νοῦς τούτῳ ἠγεμῶν γίνεται τῆς θείας, ὅτι μὴ νοῦς τὰ
 τοιαῦτα πέφυκεν ὄραν, ἀλλ' ἐστὶν αἰσθήσεως καὶ
 δόξης ἐπομένης αἰσθήσει ἢ ἐνέργεια. ἀλλὰ δεῖ λαβεῖν
 παρὰ τοῦ νοῦ τὴν ἐπαγγελίαν ὧν δύνатаι. δύνатаι
 δὲ ὄραν ὁ νοῦς ἢ τὰ πρὸ αὐτοῦ ἢ τὰ αὐτοῦ ἢ τὰ παρ' 20
 αὐτοῦ. καθαρὰ δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ἔτι δὲ καθαρώτερα
 καὶ ἀπλούστερα τὰ πρὸ αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ τὸ πρὸ αὐ-
 τοῦ. οὐδὲ νοῦς τοίνυν, ἀλλὰ πρὸ νοῦ· τί γὰρ τῶν
 ὄντων ἐστὶν ὁ νοῦς· ἐκεῖνο δὲ οὐ τι, ἀλλὰ πρὸ ἐκάστου,
 οὐδὲ ὄν· καὶ γὰρ τὸ ὄν οἶον μορφὴν τὴν τοῦ ὄντος 25
 ἔχει· ἄμορφον δὲ ἐκεῖνο καὶ μορφῆς νοητῆς. γεννη-
 τικὴ γὰρ ἢ τοῦ ἐνὸς φύσις οὐσα τῶν πάντων οὐδὲν
 ἐστὶν αὐτῶν. οὔτε οὖν τι οὔτε ποιὸν οὔτε ποσὸν οὔτε
 νοῦς οὔτε ψυχὴ· οὐδὲ κινούμενον οὐδ' αὖ ἐστῶς,
 οὐκ ἐν τόπῳ, οὐκ ἐν χρόνῳ, ἀλλὰ τὸ καθ' αὐτὸ μο- 30
 νοειδές, μᾶλλον δὲ ἀνείδεον πρὸ εἰδους ὃν παντός,
 πρὸ κινήσεως, πρὸ στάσεως· ταῦτα γὰρ περὶ τὸ ὄν,

ἃ πολλὰ αὐτὸ ποιεῖ. διὰ τί οὖν, εἰ μὴ κινούμενον,
 οὐχ ἔστως; ὅτι περὶ μὲν τὸ ὄν τούτων θάτερον ἢ ἀμ-
 φότερα ἀνάγκη τό τε ἔστως στάσει ἔστως | καὶ οὐ p. 761
 ταῦτον τῇ στάσει· ὥστε συμβήσεται αὐτῷ καὶ οὐκέτι
 5 ἀπλοῦν μένει. ἐπεὶ καὶ τὸ αἰτιον λέγειν οὐ κατηγο-
 ρεῖν ἔστι συμβεβηκός τι αὐτῷ, ἀλλ' ἡμῖν, ὅτι ἐχομέν
 τι παρ' αὐτοῦ ἐκείνου ὄντος ἐν αὐτῷ. δεῖ δὲ μηδὲ τὸ
 ἐκεῖνο μηδὲ τὸ τοῦτο λέγειν ἀκριβῶς λέγοντα, ἀλλ'
 ἡμᾶς οἷον ἔξωθεν περιθέοντας τὰ αὐτῶν ἐρμηνεύειν
 10 ἐθέλειν πάθη ὅτε μὲν ἐγγύς, ὅτε δὲ ἀποπίπτοντας
 ταῖς περὶ αὐτὸ ἀπορίαις.

4. γίνεται δὲ ἡ ἀπορία μάλιστα, ὅτι μηδὲ κατ'
 ἐπιστήμην ἢ σύνεσις ἐκείνου μηδὲ κατὰ νόησιν, ὥσ-
 περ τὰ ἄλλα νοητά, ἀλλὰ κατὰ παρουσίαν ἐπιστήμης
 15 κρείττονα. πάσχει δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ ἐν εἶναι τὴν ἀπό-
 στασιν καὶ οὐ πάντῃ ἐστὶν ἐν, ὅταν ἐπιστήμην του
 λαμβάνῃ· λόγος γὰρ ἡ ἐπιστήμη· πολλὰ δὲ ὁ λόγος.
 παρέρχεται οὖν τὸ ἐν εἰς ἀριθμὸν καὶ πλῆθος πε-
 σοῦσα. ὑπὲρ ἐπιστήμην τοίνυν δεῖ δραμεῖν καὶ μη-
 20 δαμῆ ἐκβαίνειν τοῦ ἐν εἶναι, ἀλλ' ἀποστῆναι δεῖ καὶ
 ἐπιστήμης καὶ ἐπιστητῶν καὶ παντὸς ἄλλου καὶ καλοῦ
 θεάματος. πᾶν γὰρ καλὸν ὕστερον ἐκείνου καὶ παρ'
 ἐκείνου, ὥσπερ πᾶν φῶς μεθήμερινὸν παρ' ἡλίου.
 διὸ οὐδὲ φητὸν οὐδὲ γραπτὸν φησιν. ἀλλὰ λέγομεν
 25 καὶ γράφομεν πέμποντες εἰς αὐτὸ καὶ ἀνεγείροντες
 ἐκ τῶν λόγων ἐπὶ τὴν θεῶν ὥσπερ ὁδὸν δεικνύντες
 τῷ τι θεάσασθαι βουλομένῳ. μέχρι γὰρ τῆς ὁδοῦ καὶ
 τῆς πορείας ἡ δίδαξις, ἡ δὲ θεῶν αὐτοῦ ἔργον ἤδη τοῦ
 ἰδεῖν βεβουλημένου. εἰ δὲ μὴ ἦλθέ τις ἐπὶ τὸ θεῶν
 30 μηδὲ σύνεσιν ἔσχεν ἡ ψυχὴ τῆς ἐκεῖ ἀγλαίας μηδὲ
 ἔπαθε μηδὲ ἔσχεν ἐν ἑαυτῇ οἷον ἐρωτικὸν πάθημα ἐκ
 τοῦ ἰδεῖν ἐραστοῦ ἐν ᾧ ἐρᾷ ἀναπανσαμένου, δεξάμε-

νος δὲ φῶς ἀληθινὸν καὶ πᾶσαν τὴν ψυχὴν περιφω-
 τίσας διὰ τὸ ἐγγυτέρω γεγονέναι, ἀναβεβηκέναι δὲ
 ἔτι ὀπισθοβαρῆς ὑπάρχων, ἃ ἐμπόδια ἦν τῇ θεῷ, καὶ
 οὐ μόνος ἀναβεβηκώς, ἀλλ' ἔχων τὸ διεργον ἀπ' αὐ-
 τοῦ ἢ μήπω εἰς ἐν συναχθεῖς· οὐ γὰρ δὴ ἄπεστιν οὐ- 5
 δευρὸς ἐκεῖνο καὶ πάντων δέ, ὥστε παρὸν μὴ παρει-
 p. 762 ναι | ἀλλ' ἢ τοῖς δέχεσθαι δυναμένοις καὶ παρε-
 σκευασμένοις, ὥστε ἐναρμόσαι καὶ οἶον ἐφάπασθαι
 καὶ θιγεῖν ὁμοιότητι καὶ τῇ ἐν αὐτῷ δυνάμει συγγε-
 νει τῷ ἀπ' αὐτοῦ*, ὅταν οὕτως ἔχη, ὡς εἶχεν ὅτε ἤλ- 10
 θεν ἀπ' αὐτοῦ, ἤδη δύναται ἰδεῖν ὡς πέφυκεν ἐκεῖ-
 νος θεατὸς εἶναι· εἰ οὖν μήπω ἐστὶν ἐκεῖ, ἀλλὰ διὰ
 ταῦτά ἐστιν ἔξω ἢ δι' ἔνδειαν τοῦ παιδαγωγούντος
 λόγου καὶ πίστιν περὶ αὐτοῦ παρεχομένου, δι' ἐκεῖνα
 μὲν αὐτὸν ἐν αἰτία τιθέσθω καὶ πειράσθω ἀποστὰς 15
 πάντων μῦθος εἶναι, ἃ δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπιστεῖ ἐλ-
 λείπων, ὥδε διανοεῖσθω.

5. ὅστις οἰεταὶ τὰ ὄντα τύχη καὶ τῷ αὐτομάτῳ
 διοικεῖσθαι καὶ σωματικαῖς συνέχεσθαι αἰτίαις, οὗτος
 πόρρω ἀπελήλαται καὶ θεοῦ καὶ ἐννοίας ἐνός καὶ ὁ 20
 λόγος οὐ πρὸς τούτους, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἄλλην φύσιν
 παρὰ τὰ σώματα τιθεμένους καὶ ἀνιόντας ἐπὶ ψυχῆν.
 καὶ δὴ δεῖ τούτους φύσιν ψυχῆς κατανενοηκέναι τά
 τε ἄλλα καὶ ὡς παρὰ νοῦ ἐστὶ καὶ λόγον παρὰ τούτου
 κοινωπήσασα ἀρετὴν ἴσχει· μετὰ δὲ ταῦτα νοῦν λα- 25
 βεῖν ἕτερον τοῦ λογιζομένου καὶ λογιστικῷ καλουμέ-
 νου καὶ τοὺς λογισμοὺς ἤδη οἶον ἐν διαστάσει καὶ κι-
 νῆσει καὶ τὰς ἐπιστήμας λόγους ἐν ψυχῇ τὰς τοιαύτας
 ἐν φανερωῇ ἤδη γεγονυίας τῷ ἐν τῇ ψυχῇ γεγονέναι
 τὸν νοῦν τῶν ἐπιστημῶν αἰτιον· καὶ νοῦν ἰδόντα 30
 οἶον αἰσθητὸν τῷ ἀντιληπτὸν εἶναι ἐπαναβεβηκότα
 τῇ ψυχῇ καὶ πατέρα αὐτῆς ὄντα κόσμον νοητόν, νοῦν

ἦσυχον καὶ ἀτρεμῆ κίνησιν φατέον πάντα ἔχοντα ἐν αὐτῷ καὶ πάντα ὄντα, πλήθος ἀδιάκριτον καὶ αὐ διακεκριμένον· οὔτε γὰρ διακρίεται ὡς οἱ λόγοι οἱ ἦδη καθ' ἑν νοούμενοι οὔτε συγκέχρται τὰ ἐν αὐτῷ. πρό-
 5 εἰσι γὰρ ἕκαστον χωρὶς· οἷον καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις πάντων ἐν ἀμερεῖ ὄντων ὁμοῦς ἐστὶν ἕκαστον χωρὶς αὐτῶν· τοῦτο οὖν τὸ ὁμοῦ πλήθος, ὁ κόσμος ὁ νοητός, ἔστι μὲν πρὸς τῷ πρώτῳ καὶ φησιν αὐτὸ ὁ λόγος ἐξ ἀνάγκης | εἶναι, εἴπερ τις καὶ ψυχὴν εἶναι· τοῦτο p. 763
 10 δὲ κυριώτερον ψυχῆς· οὐ μέντοι πρώτον, ὅτι μὴ ἐν μηθὲ ἀπλοῦν· ἀπλοῦν δὲ τὸ ἐν καὶ ἡ πάντων ἀρχή· τὸ δὴ πρὸ τοῦ ἐν τοῖς οὖσι τιμιωτάτου, εἴπερ δεῖ τι πρὸ νοῦ εἶναι ἐν μὲν εἶναι βουλομένου, οὐκ ὄντος δὲ ἐν, ἐνοειδοῦς δέ, ὅτι αὐτῷ μὴ διεσπείσθαι ὁ νοῦς,
 15 ἀλλὰ σύνεστιν ἑαυτῷ ὄντως οὐ διαρτήσας ἑαυτὸν τῷ πλησίον μετὰ τὸ ἐν εἶναι, ἀποστῆναι δὲ πῶς τοῦ ἐνός τολμήσας· τὸ δὴ πρὸ τούτου θαῦμα τὸ ἐν, ὃ μὴ ὄν ἐστιν, ἵνα μὴ καὶ ἐνταῦθα κατ' ἄλλον τὸ ἐν, ὃ ὄνομα μὲν κατ' ἀλήθειαν οὐδὲν προσῆκον, εἴπερ δὲ δεῖ ὀνο-
 20 μάσαι, κοινῶς ἂν λεχθὲν προσηκόντως ἐν, οὐχ ὡς ἄλλο, εἶτα ἐν, χαλεπὸν μὲν γνωσθῆναι διὰ τοῦτο, γινωσκόμενον δὲ μᾶλλον τῷ ἀπ' αὐτοῦ γεννήματι τῆ οὐσίας· καὶ * ἄγει εἰς οὐσίαν νοῦς· καὶ αὐτοῦ ἡ φύσις τοιαύτη, ὡς πηγὴν τῶν ἀρίστων εἶναι καὶ δύ-
 25 ναμιν γεννώσασιν τὰ ὄντα μένουσαν ἐν ἑαυτῇ καὶ οὐκ ἐλαττουμένην οὐδ' ἐν τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτῆς οὐσαν, ὅτι καὶ πρὸ τούτων, [ἦν] ὀνομάζομεν ἐν ἐξ ἀνάγκης τῷ σημαίνειν ἀλλήλοις αὐτὴν τῷ ὀνόματι εἰς ἐννοίαν ἀμέριστων ἄγοντες καὶ τὴν ψυχὴν ἐνοῦν θέλου-
 30 τες, οὐχ οὕτως ἐν λέγοντες καὶ ἀμερές, ὡς σημειοῦ ἢ μονάδα λέγοντες· τὸ γὰρ οὕτως ἐν πᾶσιν ἀρχή, ὃ οὐκ ἂν ὑπέστη μὴ προούσης οὐσίας καὶ τοῦ πρὸ οὐ-

σίας. οὐκ οὖν δεῖ ἐνταῦθα βάλλειν τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ ταῦτα ὁμοιωῶσαι ἐκείνοις ἐν ἀναλογίαις τῷ ἀπλῷ καὶ τῇ φυγῇ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ μερισμοῦ.

6. πῶς οὖν λέγομεν ἐν καὶ πῶς τῇ νοήσει ἐφαρ-
μοστέον; ἢ πλείονως τιθέμενοι ἐν ἢ ὡς μονὰς καὶ 5
σημεῖον ἐνίξεται· ἐνταῦθα μὲν γὰρ μέγεθος ἢ ψυχὴ
ἀφελούσα καὶ ἀριθμοῦ πλήθος καταλήγει εἰς τὸ σμι-
κρότατον καὶ ἐπεφείδεται τινι ἀμερεῖ μὲν, ἀλλὰ ὃ ἦν
p. 74 ἐν μεριστῷ καὶ ὃ ἐστὶν ἐν ἄλλῳ· | τὸ δὲ οὔτε ἐν ἄλλῳ
οὔτε ἐν μεριστῷ οὔτε οὕτως ἀμερές, ὡς τὸ σμικρότα- 10
τον· μέγιστον γὰρ ἀπάντων οὐ μεγέθει, ἀλλὰ δυνά-
μει, ὥστε καὶ τὸ ἀμέγεδες δυνάμει· ἐπεὶ καὶ τὰ μετ'
αὐτὸ ὄντα ταῖς δυνάμεσιν ἀμέριστα καὶ ἀμερῇ, οὐ
τοῖς ὄγκοις. ληπτέον δὲ καὶ ἄπειρον αὐτὸ οὐ τῷ ἀδι-
εξιτήτῳ ἢ τοῦ μεγέθους ἢ τοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλὰ τῷ 15
ἀπεριλήπτῳ τῆς δυνάμεως. ὅταν γὰρ αὐτὸ νοήσης
οἷον νοῦν ἢ θεόν, πλέον ἐστὶ· καὶ αὖ ὅταν αὐτὸ ἐνί-
σης τῇ διανοίᾳ, καὶ ἐνταῦθα πλέον ἐστὶν ἢ θεόν· ἂν
αὐτὸν ἐφαντάσθῃς εἰς τὸ ἐνικώτατον τῆς σῆς νοήσεως
εἶναι· ἐφ' ἑαυτοῦ γὰρ ἐστὶν οὐδενὸς αὐτῷ συμβεβη- 20
κότος. τῷ αὐτάρχει· δ' ἂν τις καὶ τὸ ἐν αὐτοῦ ἐννοη-
θεῖη. δεῖ μὲν γὰρ ἰκανώτατον ἀπάντων καὶ αὐταρκέ-
στατον καὶ ἀνευδεέστατον εἶναι· πᾶν δὲ πολὺ καὶ μὴ
ἐν ἐνδεές μὴ ἐν ἐκ πολλῶν γενόμενον. δεῖται οὖν αὐ-
τοῦ ἢ οὐσία ἐν εἶναι· τὸ δὲ οὐ δεῖται ἑαυτοῦ· αὐτὸ 25
γὰρ ἐστὶ. καὶ μὴν πολλὰ ὄν τοσοῦτων δεῖται, ὅσα ἐστί,
καὶ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ μετὰ τῶν ἄλλων ὄν καὶ οὐκ
ἐφ' ἑαυτοῦ ἐνδεές τῶν ἄλλων ὑπάρχον καὶ καθ' ἐν
καὶ κατὰ τὸ ὅλον τὸ τοιοῦτον ἐνδεές παρέρχεται. εἰπερ
οὖν δεῖ τι αὐταρκέστατον εἶναι, τὸ ἐν εἶναι δεῖ τοιοῦ- 30
τον ὄν μόνον, οἷον μήτε πρὸς αὐτὸ μήτε πρὸς ἄλλο
ἐνδεές εἶναι. οὐ γὰρ τι ζητεῖ, ἵνα ἢ οὐδ' ἵνα εὖ ἢ

οὐδὲ ἵνα ἐκεῖ ἰδρῦθῆ· τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις αἰτιον ὄν
 οὐ παρ' ἄλλων ἔχει ὃ ἐστὶ τό τε εὖ τί ἂν εἴη αὐτῷ ἔξω
 αὐτοῦ; ὥστε οὐ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτῷ τὸ εὖ· αὐτὸ
 γὰρ ἐστὶ· τόπος τε οὐδεὶς αὐτῷ· οὐ γὰρ δεῖται ἰδρύ-
 5 σεως ὥσπερ αὐτὸ φέρειν οὐ δυνάμενον τό τε ἰδρῦθῆ-
 σόμενον ἄψυχον καὶ ὄγκος πίπτων, ἐὰν μήπω ἰδρῦθῆ.
 ἰδρῦται δὲ καὶ τὰ ἄλλα διὰ τοῦτο, δι' ὃ ὑπέστη ἅμα
 καὶ ἔσχευ εἰς ὃν ἐτάχθη τόπον, ἐνδεὲς δὲ καὶ τὸ τόπον
 ζητοῦν· ἀρχὴ δὲ οὐκ ἐνδεὲς τῶν μετ' αὐτό· ἢ δ' ἀπάν-
 10 των ἀρχὴ ἀνευδεὲς ἀπάντων· ὃ τι γὰρ ἐνδεὲς, ἐπιέ-
 μενον ἀρχῆς ἐνδεὲς. εἰ δὲ τὸ ἐν ἐνδεὲς, τοῦτο ζητεῖ
 δηλονότι τὸ μὴ εἶναι ἐν· ὥστε ἐνδεὲς ἐστὶ τοῦ φθε-
 ρούντος. πᾶν δ' ὃ ἂν λέγεται ἐνδεὲς τοῦ εὖ καὶ τοῦ
 σώζοντός ἐστὶν ἐνδεὲς· ὥστε τῷ ἐνὶ οὐδὲν ἀγαθόν
 15 ἐστὶν. οὐδὲ βούλησις τοίνυν οὐδενός· ἀλλ' ἐστὶν
 ὑπεράγαθον καὶ αὐτὸ οὐχ ἑαυτῷ, τοῖς δ' ἄλλοις ἀγα-
 θόν, εἰ τι αὐτοῦ δύναται μεταλαμβάνειν· οὐδὲ νόη-
 σις, ἵνα μὴ ἑτερότης· οὐδὲ κίνησις· πρὸ γὰρ κινή-
 σεως καὶ πρὸ νοήσεως· τί γὰρ καὶ νοήσει; [ἦ] ἑαυτόν.
 20 πρὸ νοήσεως τοίνυν | ἄγνωῶν ἐστὶ καὶ νοήσεως δεή- p. 765
 σεται, ἵνα γινῶ ἑαυτόν ὃ αὐτάρκης ἑαυτῷ. οὐ τοίνυν,
 ὅτι μὴ γινώσκει μηδὲ νοεῖ ἑαυτόν, ἄγνοια περὶ αὐ-
 τὸν ἐστὶ· ἢ γὰρ ἄγνοια ἑτέρου ὄντος γίνεται, ὅταν
 θάτερον ἄγνοῆ θάτερον· τὸ δὲ μόνον οὔτε τι γινώ-
 25 σκει οὔτε τι ἔχει ὃ ἀγνοεῖ, ἐν δὲ ὃν συνὸν αὐτῷ οὐ
 δεῖται νοήσεως ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ συνεῖναι δεῖ
 προσάπτειν, ἵνα τηρῆς τὸ ἐν, ἀλλὰ καὶ τὸ νοεῖν καὶ
 τὸ συνιέναι ἀφαιρεῖν καὶ ἑαυτοῦ νόησιν καὶ τῶν ἄλ-
 λων· οὐ γὰρ κατὰ τὸ νοοῦν δεῖ τάττειν αὐτό, ἀλλὰ
 30 μᾶλλον κατὰ τὴν νόησιν. νόησις δὲ οὐ νοεῖ, ἀλλ' αἰ-
 τία τοῦ νοεῖν ἄλλῳ· τὸ δὲ αἰτιον οὐ ταῦτόν τῷ αἰ-
 τιατῷ. τὸ δὴ πάντων αἰτιον οὐδὲν ἐστὶν ἐκείνων. οὐ

τοίνυν οὐδὲ ἀγαθὸν λεκτέον τοῦτο, ὃ παρέχει, ἀλλὰ ἄλλως τὰγαθὸν ὑπὲρ τὰ ἄλλα ἀγαθά.

7. εἰ δ' ὅτι μηδὲν τούτων ἐστίν, ἀοριστοίς τῇ γνώμῃ, στήσον σκεπτόν· εἰς ταῦτα καὶ ἀπὸ τούτων θεῶ· θεῶ δὲ μὴ ἔξω φάπτων τὴν διάνοικον· οὐ γὰρ ⁵ κεῖται που ἐρημῶσαν αὐτοῦ τὰ ἄλλα, ἀλλ' ἐστὶ τῷ δυναμένῳ θιγεῖν ἐκεῖ[νο] παρόν, τῷ δ' ἀδυνατοῦντι οὐ πάρεστιν. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἐστὶ τι νοεῖν ἄλλο νοοῦντα καὶ πρὸς ἄλλῳ ὄντα, ἀλλὰ δεῖ μηδὲν προσάπτειν τῷ νοουμένῳ, ἵνα ἢ αὐτὸ τὸ νοούμε- ¹⁰ νον, οὕτω δεῖ καὶ ἐνταῦθα λέναι, ὡς οὐκ ἐστὶν ἄλλοῦ ἔχοντα ἐν τῇ ψυχῇ τύπον ἐκεῖνο νοῆσαι ἐνεργοῦντος τοῦ τύπου οὐδ' αὖ ἄλλοις κατειλημμένην τὴν ψυχὴν καὶ κατεχομένην τυπωθῆναι τῷ τοῦ ἐναντίου τύπῳ, ἀλλ' ὥσπερ περὶ τῆς ὕλης λέγεται, ὡς ἄρα ἄποιον εἶ- ¹⁵ ναι δεῖ πάντων, εἰ μέλλει δέχεσθαι τοὺς πάντων τύπους, οὕτω καὶ πολὺ μᾶλλον ἀνείδδον τὴν ψυχὴν γίνεσθαι, εἰ μέλλει μηδὲν ἐμπόδιον ἐγκαθήμενον ἔσεσθαι πρὸς πλήρωσιν καὶ ἔλλαμψιν αὐτῇ τῆς φύσεως τῆς πρώτης. εἰ δὲ τοῦτο, πάντων τῶν ἔξω ἀφόμενον ²⁰ δεῖ ἐπιστραφῆναι πρὸς τὸ εἶσω πάντη, μὴ πρὸς τι τῶν ἔξω κεκλίσθαι, ἀλλὰ ἀγνοήσαντα τὰ πάντα καὶ πρὸ τοῦ μὲν τῇ διαθέσει, τότε δὲ καὶ τοῖς εἰδεσιν, ἀγνοήσαντα δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τῇ θεᾷ ἐκεῖνου γενέσθαι κἀκεῖνο συγγενόμενον καὶ ἱκανῶς οἶον ὀμιλήσαντα ἡμεῖν ²⁵ ἐγγέλλοντα, εἰ δύναίτο, καὶ ἄλλῳ τὴν ἐκεῖ συνου-

p. 766 σίαν· οἶαν ἰσως καὶ Μίνως | ποιούμενος ἀοριστῆς τοῦ Διὸς ἐφημίσθη εἶναι, ἧς μεμνημένος εἰδῶλα αὐτῆς τοὺς νόμους ἐτίθει τῇ τοῦ θεοῦ ἐπαφῇ εἰς νόμων πληρούμενος θέσειν· ἢ καὶ τὰ πολιτικά οὐκ ἄξια αὐ- ³⁰ τοῦ νομίσαντα, εἰ ἐθέλει, μένειν ἄνω· ὅπερ καὶ τῷ πολὺ ἰδόντι γένοιτ' ἂν πάθημα. * * οὐδενός, φησὶν,

ἔστιν ἔξω, ἀλλὰ πᾶσι σύνεστιν οὐκ εἰδόσι. φεύγουσι γὰρ αὐτοὶ αὐτοῦ ἔξω, μᾶλλον δὲ αὐτῶν ἔξω. οὐ δύνανται οὖν ἔλειν ὃν πεφειράσιν οὐδ' αὐτοὺς ἀπολωλεκότες ἄλλον ζητεῖν οὐδέ γε παῖς αὐτοῦ ἔξω ἐν μακρῷ γεγενημένος εἰδήσει τὸν πατέρα· ὁ δὲ μαθῶν ἑαυτὸν εἰδήσει καὶ ὁπόθεν.

8. εἰ τις οὖν ψυχὴ οἶδεν ἑαυτὴν τὸν ἄλλον χρόνον καὶ οἶδεν, ὅτι ἢ κίνησις αὐτῆς οὐκ εὐθρα ἀλλ' ἢ ὅταν κλάσιν λάβῃ, ἢ δὲ κατὰ φύσιν κίνησις οἷα ἢ ἐν κύκλῳ περὶ τι οὐκ ἔξω, ἀλλὰ περὶ κέντρον, τὸ δὲ κέντρον ἀφ' οὗ ὁ κύκλος, κινήσεται περὶ τοῦτο, ἀφ' οὗ ἔστι, καὶ τούτου ἀναρτήσεται συμφέρουσα ἑαυτὴν πρὸς τὸ αὐτό, πρὸς ὃ ἐχρῆν μὲν πάσας, φέρονται δὲ αἱ θεῶν [μόνον] αἰεὶ· πρὸς ὃ φερόμεναι θεοὶ εἰσι· θεὸς γὰρ τὸ ἐκείνῳ συνημμένον, τὸ δὲ πόρρω ἀφιστάμενον ἄνθρωπος ὁ πολὺς καὶ θηρίον. τὸ οὖν τῆς ψυχῆς οἶον κέντρον τοῦτό ἐστι τὸ ζητούμενον; ἢ ἄλλο τι δεῖ νομίσαι, εἰς ὃ πάντα οἶον κέντρα συμπίπτει, καὶ ὅτι ἀναλογία τοῦ κέντρον τοῦδε τοῦ κύκλου· οὐδὲ γὰρ οὕτω κύκλος ἢ ψυχὴ, ὡς τὸ σχῆμα, ἀλλ' ὅτι ἐν αὐτῇ καὶ περὶ αὐτὴν ἢ ἀρχαία φύσις· καὶ ὅτι ἀπὸ τοιούτου, καὶ ὅτι μᾶλλον χωρισθεῖσαι ὄλαι· νῦν δέ, ἐπεὶ μέρος ἡμῶν κατέχεται ὑπὸ τοῦ σώματος· οἶον εἰ τις τοὺς πόδας ἔχοι ἐν ὕδατι, τῷ δ' ἄλλῳ σώματι ὑπερέχοι· τῷ δὲ μὴ βαπτισθέντι τοῦ σώματος ὑπεράραντες τούτῳ συνάπτομεν κατὰ τὸ ἑαυτῶν κέντρον τῷ οἶον πάντων κέντρῳ καθάπερ τῶν μεγίστων κύκλων τὰ κέντρα τῷ τῆς σφαίρας τῆς περιεχοῦσης κέντρῳ ἀναπαυόμενοι. εἰ μὲν οὖν σωματικοὶ ἦσαν, οὐ ψυχικοὶ κύκλοι, τοπικῶς ἂν τῷ κέντρῳ συνηῖπτον καὶ που κειμένου τοῦ κέντρον περὶ αὐτὸ ἂν ἦσαν· ἐπειδὴ δὲ αὐταὶ τε αἱ ψυχαὶ νοηταὶ ὑπὲρ νοῦν τε | ἐκέينو, p. 767

δυνάμεσιν ἄλλαις ἢ πέφυκε τὸ νοοῦν πρὸς τὸ κατα-
 νοούμενον συνάπτειν οἰητέον τὴν συναφὴν γίνεσθαι
 καὶ πλεόν, ὡς τὸ νοοῦν παρῆναι ὁμοιότητι καὶ ταυ-
 τότητι καὶ συνάπτειν τῷ συγγενεὶ οὐδενὸς διεύργον-
 τος. σώμασι μὲν γὰρ σώματα κωλύεται κοινωνεῖν ἄλ- 5
 λοις, τὰ δὲ ἀσώματα σώμασιν οὐ διεύργεται· οὐδ'
 ἀφέστηκε τοίνυν ἀλλήλων τάπω, ἑτερότητι δὲ καὶ δια-
 φορᾷ· ὅταν οὖν ἡ ἑτερότης μὴ παρῆ, ἀλλήλοις τὰ μὴ
 ἕτερα πάρεστιν. ἐκείνο μὲν οὖν μὴ ἔχον ἑτερότητα
 ἀεὶ πάρεστιν, ἡμεῖς δὲ ὅταν μὴ ἔχωμεν, κάκεινο μὲν 10
 ἡμῶν οὐκ ἐφίεται, ὥστε περὶ ἡμᾶς εἶναι, ἡμεῖς δὲ
 ἐκείνου· ὥστε ἡμεῖς περὶ ἐκείνο. καὶ ἀεὶ μὲν περὶ
 αὐτό, οὐκ ἀεὶ δὲ εἰς αὐτὸ βλέπομεν, ἀλλ' οἶον χορὸς
 ἐξᾶδων καίπερ ἔχων περὶ τὸν κορυφαῖον τραπέζην ἂν
 εἰς τὸ ἔξω τῆς θέας, ὅταν δὲ ἐπιστρέψῃ, ᾄδει τε κα- 15
 λῶς καὶ ὄντως περὶ αὐτὸν ἔχει· οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀεὶ
 μὲν περὶ αὐτὸ καὶ ὅταν [μ]ῆ, λύσις ἡμῖν παντελῆς
 ἔσται καὶ οὐκέτι ἐσόμεθα· οὐκ ἀεὶ δὲ εἰς αὐτό, ἀλλ'
 ὅταν εἰς αὐτὸ ἰδῶμεν, τότε ἡμῖν τέλος καὶ ἀνάπαυλα
 καὶ τὸ μὴ ἀπάδειν χορεύουσιν ὄντως περὶ αὐτὸ χο- 20
 ρεῖαν ἐνθεον.

9. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ χορείᾳ καθορᾷ πηγὴν μὲν ζωῆς,
 πηγὴν δὲ νοῦ, ἀρχὴν ὄντος, ἀγαθοῦ αἰτίας, φίξαν
 ψυχῆς· οὐκ ἐκχεομένων ἀπ' αὐτοῦ, εἰτ' ἐκείνων
 ἐλαττούντων· οὐ γὰρ ὄγκος ἢ φθαρτὰ ἂν ἦν τὰ γεν- 25
 νώμενα· νῦν δὲ ἔστιν ἀλθια, ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ὡσαύ-
 τως μένει οὐ μεμερισμένη εἰς αὐτά, ἀλλ' ὅλη μένουσα.
 διὸ κάκεινα μένει· οἶον εἰ μένοντος ἡλίου καὶ τὸ φῶς
 μένει. οὐ γὰρ ἀποτετμήμεθα οὐδὲ χωρὶς ἐσμέν, εἰ καὶ
 παρεμπεσοῦσα ἡ σώματος φύσις πρὸς αὐτὴν ἡμᾶς εἰλ- 30
 κυσεν, ἀλλ' ἐμπνέομεν καὶ σωζόμεθα οὐ δόντος, εἴτα
 ἀποστάντος ἐκείνου, ἀλλ' ἀεὶ χορηγοῦντος ἕως ἂν ἡ

ὅπερ ἐστὶ. μᾶλλον μέντοι ἐσμεν νεύσαντες πρὸς αὐτὸ
 καὶ τὸ εὖ ἐνταῦθα, τὸ πόρρω εἶναι μόνον καὶ ἥτιον
 εἶναι· ἐνταῦθα καὶ ἀναπαύεται ψυχὴ καὶ | κακῶν p. 768
 ἔξω εἰς τὸν τῶν κακῶν καθαρὸν τόπον ἀναδραμοῦσα·
 5 καὶ νοεῖ ἐνταῦθα καὶ ἀπαθῆς ἐνταῦθα· καὶ τὸ ἀλη-
 θῶς ζῆν ἐνταῦθα· τὸ γὰρ νῦν καὶ τὸ ἄνευ θεοῦ ἴχνος
 ζωῆς ἐκείνην μιμούμενον, τὸ δὲ ἐκεῖ ζῆν ἐνέργεια μὲν
 νοῦ, ἐνεργεία δὲ καὶ γεννᾶ θεοῦς ἐν ἡσύχῳ τῇ πρὸς
 ἐκεῖνο ἐπαφῇ, γεννᾶ δὲ κάλλος, γεννᾶ δικαιοσύνην,
 10 ἀρετὴν γεννᾶ· ταῦτα γὰρ κύει ψυχὴ πληρωθεῖσα
 θεοῦ καὶ τοῦτο αὐτῇ ἀρχὴ καὶ τέλος· ἀρχὴ μὲν, ὅτι
 ἐκεῖθεν, τέλος δέ, ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἐκεῖ καὶ ἐκεῖ γενο-
 μένη γίνεται αὐτῇ καὶ ὅπερ ἦν. τὸ γὰρ ἐνταῦθα καὶ
 ἐν τούτοις ἐκπτώσις καὶ φυγὴ καὶ πτερορροήσις. δη-
 15 λοὶ δὲ ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἐκεῖ καὶ ὁ ἔρως ὁ τῆς ψυχῆς ὁ
 σύμφυτος· καθ' ὃ καὶ συνέξενται ἔρως ταῖς ψυχαῖς
 καὶ ἐν γραφαῖς καὶ ἐν μύθοις· ἐπεὶ γὰρ ἕτερον θεοῦ
 ἐκείνη, ἔξ ἐκείνου δέ, ἐρᾶ αὐτοῦ ἔξ ἀνάγκης· καὶ
 οὐσα ἐκεῖ τὸν οὐράνιον ἔρωτα ἔχει· καὶ γὰρ ἐστὶν
 20 ἐκεῖ Ἀφροδίτη οὐρανόα· ἐνταῦθα δὲ γίνεται πάνδη-
 μος οἷον ἐταιρισθεῖσα· καὶ ἐστὶ πᾶσα ψυχὴ Ἀφρο-
 δίτη. καὶ τοῦτο αἰνίττεται καὶ τὰ τῆς Ἀφροδίτης γε-
 νέθλια καὶ ὁ Ἔρως ὁ μετ' αὐτῆς γενόμενος. ἐρᾶ οὖν
 κατὰ φύσιν ἔχουσα ψυχὴ θεοῦ ἐνωθῆναι θέλουσα ὡς-
 25 περ παρθένος καλοῦ πατρὸς καλὸν ἔρωτα· ὅταν δὲ εἰς
 γένεσιν ἔλθοῦσα οἷον μνηστέραις ἀπατηθῇ, ἄλλον ἄλ-
 λαξαμένη θυητὸν ἔρωτα ἐρημίᾳ πατρὸς ὑβρίζεται· μι-
 σήσασα δὲ πάλιν τὰς ἐνταῦθα ὑβρεῖς ἀγνέυσασα τῶν
 τῆδε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς στελλομένη εὐπαθεῖ. καὶ
 30 οἷς μὲν ἄγνωστόν ἐστὶ τὸ πάθημα τοῦτο, ἐντεῦθεν
 ἐνθυμεισθῶ ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐρώτων οἷον ἐστὶ τυ-
 χεῖν ὧν τις μάλιστα ἐρᾶ καὶ ὅτι ταῦτα μὲν τὰ ἐρώ-

μενα θνητὰ καὶ βλαβερὰ καὶ εἰδώλων [οἱ] ἔρωτες καὶ μετακίπτει, ὅτι οὐκ ἦν τὸ ὄντως ἐρώμενον οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν οὐδ' ὃ ζητοῦμεν. ἐκεῖ δὲ τὸ ἀληθινὸν ἐρώμενον, ᾧ ἔστι καὶ συνελθαι μεταλαβόντα αὐτοῦ καὶ ὄντως ἔχοντα, οὐ περιπτυσσόμενοι· σαρεῖν ἔξωθεν. ὅστις δὲ εἶδεν, οἶδεν ὃ λέγω, ὡς ἡ ψυχὴ ζωὴν ἄλλην ἴσχει τότε καὶ προ[σ]ιοῦσα καὶ ἦδη προσελθούσα καὶ μετασχούσα αὐτοῦ, ὥστε γνῶναι διατεθεῖσαν ὅτι πάρεστιν ὁ χορηγὸς ἀληθινῆς ζωῆς καὶ δεῖ οὐδενὸς ἔτι· τούναντιον δὲ ἀποθέσθαι τὰ ἄλλα δεῖ καὶ ἐν μόνῳ στήναι τούτῳ καὶ τοῦτο γενέσθαι μόνον περικόψαντα τὰ λοιπὰ ὅσα περικεῖμεθα· ὥστε ἔξειθαι σπεύδειν ἐντεῦθεν καὶ ἀγανακτεῖν ἐπὶ θάτερα δεδεμένους, ἵνα τῷ ὄλῳ αὐτῶν περιπτυσθόμεθα καὶ μηδὲν μέρος ἔχωμεν, ᾧ μὴ ἐφαπτόμεθα θεοῦ. ὁρᾶν δὲ ἔστιν ἐνταῦθα κάκεινον καὶ ἑαυτὸν ὡς ὁρᾶν θέμις· ἑαυτὸν μὲν ἡγλαισμένον, φωτὸς πλήρη νοητοῦ, μᾶλλον δὲ | πῶς αὐτὸ καθαρὸν, ἀβαρῆ, κοῦφον, θεὸν γενόμενον, μᾶλλον δὲ ὄντα, ἀναφθέντα μὲν τότε, εἰ δὲ πάλιν βαρύνοιτο, ὥσπερ μαραινόμενον.

10. πῶς οὖν οὐ μένει ἐκεῖ; ἢ ὅτι μήπω ἐξελήλυθεν ὄλωσ. ἔσται δὲ ὅτε καὶ τὸ συνεχὲς ἔσται τῆς θείας οὐκέτι ἐνοχλουμένῳ οὐδεμίαν ἐνόχλησιν τοῦ σώματος. ἔστι δὲ τὸ ἑωρακὸς οὐ τὸ ἐνοχλούμενον, ἀλλὰ τὸ ἄλλο, ὅτε τὸ ἑωρακὸς ἀργεῖ τὴν θείαν οὐκ ἀργοῦν τὴν ἐπιστήμην τὴν ἐν ἀποδείξεσι καὶ πίστεσι καὶ τῷ τῆς ψυχῆς διαλογισμῷ· τὸ δὲ ἰδεῖν καὶ τὸ ἑωρακὸς ἔστιν οὐκέτι λόγος, ἀλλὰ μεῖζον λόγου καὶ πρὸ λόγου καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὥσπερ καὶ τὸ ὁρώμενον. ἑαυτὸν μὲν οὖν ἰδῶν τότε, ὅτε ὁρᾶ, τοιοῦτον ὄφεται, μᾶλλον δὲ αὐτῷ τοιοῦτῳ συνέσται καὶ τοιοῦτον αἰσθήσεται ἀπλοῦν γενόμενον. τάχα δὲ οὐδὲ ὄφεται λεπτέον. τὸ δὲ ὄφθεν,

εἰπερ θεὶ δύο ταῦτα λέγειν, τό τε ὄραϊν καὶ τὸ ὄρωμε-
 νον, ἀλλὰ μὴ ἐν ἄμφω· τολμηρὸς μὲν ὁ λόγος· τότε
 μὲν οὖν οὔτε ὄρα οὔτε διακρίνει ὁ ὄρωϊν οὐδὲ φαντά-
 ζεται δύο, ἀλλ' οἷον ἄλλος γενόμενος καὶ οὐκ αὐτὸς
 5 οὐδ' αὐτοῦ συνταλεῖ ἐκεῖ κάκεινου γενόμενος ἐν ἔστιν
 ὡσπερ κέντρον κέντρον συνάψας· καὶ γὰρ ἐνταῦθα
 συνελθόντα ἐν ἔστι τό τε δύο, ὅταν χωρὶς. οὕτω καὶ
 ἡμεῖς νῦν λέγομεν ἕτερον. διὸ καὶ δύσφραστον τὸ
 θέαμα. πῶς γὰρ ἂν ἀπαγγείλαιέ τις ὡς ἕτερον οὐκ
 10 ἰδῶν ἐκείνο ὅτε ἐθέατο ἕτερον, ἀλλὰ ἐν πρὸς ἑαυτὸν;

11. τοῦτο δὴ ἐθέλον δηλοῦν τὸ τῶν μυστηρίων P. 770
 τῶνδε ἐπίταγμα τὸ μὴ ἐκφέρειν εἰς μὴ μεμνημένους
 ὡς οὐκ ἐκφορον ἐκεῖνο ὃν ἀπέπεε δηλοῦν πρὸς ἄλλον
 τὸ θεῖον, ὅτῳ μὴ καὶ αὐτῷ ἰδεῖν εὐτύχηται. ἐπεὶ τοί-
 15 τιν δύο οὐκ ἦν, ἀλλ' ἐν ἦν αὐτὸς ὁ ἰδῶν πρὸς τὸ ἐω-
 ραμένον, ὡς ἂν μὴ ἐωραμένον, ἀλλ' ἠνωμένον, ὃς
 ἐγένετο ὅτε ἐκείνῳ ἐμίγνυτο εἰ μεμνητο, ἔχοι ἂν παρ'
 ἑαυτῷ ἐκείνου εἰκόνα. ἦν δὲ ἐν καὶ αὐτὸς διαφορὰν
 ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν πρὸς ἑαυτὸν ἔχων οὔτε κατὰ ἄλλα·
 20 οὐ γὰρ τι ἐκινεῖτο παρ' αὐτῷ, οὐ θυμὸς, οὐκ ἐπιθυ-
 μία ἄλλου παρῆν αὐτῷ ἀναβεβηκότι, ἀλλ' οὐδὲ λόγος
 οὐδὲ τις νόησις οὐδ' ὅλως αὐτός, εἰ θεὶ καὶ τοῦτο λέ-
 γειν· ἀλλ' ὡσπερ ἀρκασθεῖς ἢ ἐνθουσιάζας ἡσυχῇ ἐν
 ἐρήμῳ καὶ καταστάσει γεγένηται ἀτρεμεῖ τῇ αὐτοῦ
 25 οὐσίᾳ οὐδαμοῦ ἀποκλίνων οὐδὲ περὶ αὐτὸν στρεφό-
 μενος ἐστὼς πάντη καὶ οἷον στάσις γενόμενος· οὐδὲ
 τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ καλὸν ἤδη ὑπερφθέων ὑπερ-
 βᾶς ἤδη καὶ τὸν τῶν ἀρετῶν χορὸν ὡσπερ τις εἰς τὸ
 εἰσω τοῦ ἀδύτου εἰσδύς εἰς τοῦπίσω καταλιπὼν τὰ ἐν
 30 τῷ ναῷ ἀγάλματα, ἃ ἐξελθόντι τοῦ ἀδύτου πάλιν γί-
 νεται πρῶτα μετὰ τὸ ἐνδον θέαμα καὶ τὴν ἐκεῖ συν-
 ουσίαν πρὸς οὐκ ἄγαλμα οὐδ' εἰκόνα, ἀλλ' αὐτό· ἃ

δὴ γίνεται δεύτερα θεάματα. τὸ δὲ ἴσως ἦν οὐ θέαμα,
 ἀλλὰ ἄλλος τρόπος τοῦ ἰδεῖν, ἔκστασις καὶ ἄπλωσις
 καὶ ἐπίδοσις αὐτοῦ καὶ ἔφρασις πρὸς ἀφήν καὶ στάσις
 καὶ περινώσεις πρὸς ἐφαρμογὴν, εἶπερ τις τὸ ἐν τῷ
 ἀδύτῳ θεάσεται. εἰ δ' ἄλλως βλέποι, οὐδὲν αὐτῷ ⁵
 πάρεστι. ταῦτα μὲν οὖν μιμήματα, καὶ τοῖς οὖν σο-
 φοῖς τῶν προφητῶν αἰνίττεται, ὅπως θεὸς ἐκεῖνος
 ὁράται· σοφὸς δὲ ἱερεὺς τὸ αἰνίγμα συνιελὺς ἀληθινὴν
 ἂν ποιοῖτο ἐκεῖ γενόμενος τοῦ ἀδύτου τὴν θέαν. καὶ
 μὴ γενόμενος δὲ τὸ ἄδύτον τοῦτο ἀόρατόν τι χρῆμα ¹⁰
 νόμισας καὶ πηγὴν καὶ ἀρχὴν εἰδήσει ὡς ἀρχὴ ἀρχὴν
 ὁρᾷ· καὶ συγγίνεται καὶ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον οὐδὲν
 παραλιπῶν τῶν θείων ὅσα δύναται ψυχὴ ἔχειν. καὶ
 πρὸ τῆς θεᾶς τὸ λοιπὸν ἐκ τῆς θεᾶς ἀπαιτεῖ· τὸ δὲ
 λοιπὸν τῷ ὑπερβάντι πάντα τὸ ὅ ἐστι πρὸ πάντων. ¹⁵
 οὐ γὰρ δὴ εἰς τὸ πάντη μὴ ὄν ἤξει ἢ ψυχῆς φύσις,
 ἀλλὰ κάτω μὲν βᾶσα εἰς κακὸν ἤξει καὶ οὕτως εἰς μὴ
 ὄν, οὐκ εἰς τὸ παντελὲς μὴ ὄν· τὴν ἐναντίαν δὲ δρα-
^{p. 771}μουσα ἤξει οὐκ εἰς ἄλλο, ἀλλ' εἰς | ἑαυτήν, καὶ οὐ-
 τως οὐκ ἐν ἄλλῳ οὐσα ἐν οὐδενὶ ἐστίν, ἀλλ' ἐν αὐτῇ· ²⁰
 τὸ δ' ἐν αὐτῇ μόνῃ καὶ οὐκ ἐν τῷ ὄντι ἐν ἐκείνῳ·
 γίνεται γὰρ καὶ αὐτὸς τις οὐκ οὐσία, ἀλλ' ἐπέκεινα
 οὐσίας ταύτη, ἣ προσομιλεῖ. εἰ τις οὖν τοῦτο αὐτὸν
 γενόμενον ἴδοι, ἔχει ὁμοίωμα ἐκεῖνου αὐτόν, καὶ εἰ
 ἀφ' αὐτοῦ μεταβαίνοι ὡς εἰκὼν πρὸς ἀρχέτυπον, τέ- ²⁵
 λος ἂν ἔχοι τῆς πορείας. ἐκπίπτων δὲ τῆς θεᾶς πάλιν
 ἐγέλφας ἀρετὴν τὴν ἐν αὐτῷ καὶ κατανοήσας ἑαυτὸν
 πάντη κεκοσμημένον πάλιν κουφισθήσεται δι' ἀρε-
 τῆς ἐπὶ νοῦν ἰῶν καὶ διὰ σοφίας ἐπ' αὐτό. καὶ οὕτω
 θεῶν καὶ ἀνθρώπων θείων καὶ εὐδαιμόνων βίος ³⁰
 ἀπαλλαγὴ τῶν ἄλλων τῶν τῆδε, βίος ἀνήθουος τῶν
 τῆδε, φυγὴ μόνου πρὸς μόνον.

X.

Eun.
V. 1.
p. 481

1. Τί ποτε ἄρα ἐστὶ τὸ πεποιηκὸς τὰς ψυχὰς πα-
 τρὸς θεοῦ ἐπιλαθῆσθαι καὶ μοίρας ἐκεῖθεν οὔσας καὶ
 ὄλως ἐκείνου ἀγνοῆσαι καὶ ἑαυτὰς καὶ ἐκείνον; ἀρχὴ
 μὲν οὖν αὐταῖς τοῦ κακοῦ ἡ τόλμα καὶ ἡ γένεσις καὶ
 ἡ πρώτη ἐτερότης καὶ τὸ βουλευθῆναι δὲ | ἑαυτῶν εἶ-
 ναι. τῷ δὲ αὐτεξουσίῳ ἐπειδήπερ ἐφάνησαν ἡσθεῖ-
 σαι πολλῷ τῷ κινεῖσθαι παρ' αὐτῶν κεχρημέναι τὴν
 ἐναντίαν δραμοῦσαι καὶ πλείστην ἀπόστασιν πεποιη-
 μέναι ἠγνόησαν καὶ ἑαυτὰς ἐκεῖθεν εἶναι· ὥσπερ
 10 παιδες εὐδὺς ἀποσπασθέντες ἀπὸ πατέρων καὶ πολὺν
 χρόνον πόρρω τραφέντες ἀγνοοῦσι καὶ ἑαυτοὺς καὶ
 πατέρας· οὔτ' οὖν ἔτι ἐκείνον οὔτε ἑαυτὰς ὀρῶσαι
 ἀτιμάσασθαι ἑαυτὰς ἀγνοῖα τοῦ γένους τιμήσασθαι τᾶλλα
 καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ἑαυτὰς θαυμάσασθαι καὶ πρὸς
 15 αὐτὰ ἐκπλαγεῖσαι καὶ ἀγασθῆσαι καὶ ἐξηρημέναι
 τούτων ἀπέρρηξαν ὡς οἷόν τε ἑαυτὰς ὧν ἀπεστράφη-
 σαν ἀτιμάσασθαι· ὥστε συμβαίνει τῆς παντελοῦς ἀγ-
 νοίας ἐκείνου ἡ τῶνδε τιμὴ καὶ ἡ ἑαυτῶν ἀτιμία εἶ-
 ναι αἰτία· ἅμα γὰρ διώκεται ἄλλο καὶ θαυμάζεται
 20 καὶ τὸ θαυμάζον καὶ διῶκον ὁμολογεῖ χεῖρον εἶναι·
 χεῖρον δὲ αὐτό τι θέμενον γιγνομένων καὶ ἀπολλυμέ-
 νων ἀτιμωτάτον τε καὶ θνητότατον πάντων ὧν τιμᾶ
 ὑπολαμβάνον οὔτε θεοῦ φύσιν οὔτε δύναμιν ἂν ποτε
 ἐν θυμῷ βάλοιτο. διὸ δεῖ διττὸν γίνεσθαι τὸν λόγον
 25 πρὸς τοὺς οὕτω διακειμένους, εἴπερ τις ἐπιστρέφει
 αὐτοὺς εἰς τὰ ἐναντία καὶ τὰ πρῶτα καὶ ἀνάγοι μέχρι
 τοῦ ἀκροτάτου καὶ ἐνὸς καὶ πρώτου. τίς οὖν ἐκάτε-
 ρος; ὁ μὲν δεικνὺς τὴν ἀτιμίαν τῶν νῦν ψυχῇ τιμω-

μένων, ὃν ἐν ἄλλοις δίμεν ἐπιπλέον, ὁ δὲ διδάσκων καὶ ἀναμνησκων τὴν ψυχὴν οἷον τοῦ γένους καὶ τῆς ἀξίας, ὃς πρότερός ἐστιν ἐκείνου καὶ σαφηνισθεὶς κἀκείνον δηλώσει· περὶ οὗ νῦν λεκτέον· ἐγγὺς γὰρ οὗτος τοῦ ζητουμένου καὶ πρὸ ἔργου πρὸς ἐκείνον. τὸ γὰρ ζητοῦν ἐστὶ ψυχὴ καὶ τί ὃν ζητεῖ γνωστότεον αὐτῇ, ἵνα αὐτὴν πρότερον μάθῃ· εἰ δὴ δύναμιν ἔχει τοῦ τὰ τοιαῦτα ζητεῖν καὶ εἰ ὄμμα τοιοῦτον ἔχει, οἷον ἰδεῖν, καὶ εἰ προσήκει ζητεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἀλλότρια, τί δεῖ; εἰ δὲ συγγενῆ, καὶ προσήκει καὶ δύναται εὐρεῖν. 10

2. ἐνδυμείσθω τοίνυν πρῶτον ἐκεῖνο πᾶσα ψυχῇ, ὡς αὐτὴ μὲν ζῶα ἐποίησε πάντα ἐμπνεύσασα αὐτοῖς ζωῆν, ἃ τε γῆ τρέφει ἃ τε θάλασσα ἃ τε ἐν ἀέρι ἃ τε ἐν οὐρανῷ ἄστρα θεία, αὐτὴ δὲ ἥλιον, αὐτὴ δὲ τὰν μέγαν τοῦτον οὐρανόν, καὶ αὐτὴ ἐκόσμησεν, αὐτὴ δὲ ἐν τάξει περιάγει φύσις οὐσα ἑτέρα ὧν κοσμεῖ καὶ ὧν κινεῖ καὶ ἃ ζῆν ποιεῖ· καὶ τούτων ἀνάγκη εἶναι τι-
 p. 483 μιωτέραν γιγνομένων τούτων | καὶ φθειρομένων ὅταν αὐτὰ ψυχῇ ἀπολείπῃ ἢ χορηγῇ τὸ ζῆν, αὐτὴ δὲ οὐσα ἀεὶ τῷ μὴ ἀπολείπειν ἑαυτήν. τίς δὲ τρόπος τῆς χορηγίας τοῦ ζῆν ἐν τε τῷ σύμπαντι ἐν τε τοῖς ἐκάστοις ὧδε λογιζέσθω. σκοπεῖσθω δὴ τὴν μεγάλην ψυχὴν ἄλλη ψυχῇ οὐ μικρὰ ἀξία τοῦ σκοπεῖν γενομένη ἀπαλλαγείσα ἀπάτης καὶ τῶν γεγοητευκότων τὰς ἄλλας ἡσύχῳ τῇ καταστάσει. ἡσυχον δὲ αὐτῇ ἔστω μὴ μόνον τὸ περικείμενον σῶμα καὶ ὁ τοῦ σώματος κλύδων, ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ περιέχον· ἡσυχος μὲν γῆ, ἡσυχος δὲ θάλασσα καὶ ἀῆρ καὶ αὐτὸς οὐρανὸς ἀκύμων. νοεῖτω δὲ πάντοθεν εἰς αὐτὸν ἐστώτα ψυχὴν ἐξωθεν οἷον εἰσρέουσαν καὶ εἰσχυθείσαν καὶ πάντοθεν εἰσιούσαν καὶ εἰσλάμπουσαν· οἷον σκοτεινὸν νέφος ἡλίου βολαὶ φωτίσασθαι λάμπειν ποιούσι χρυσοειδῆ ὄψιν 20

ποιούσαι, οὕτω τοι καὶ ψυχὴ ἔλθοῦσα εἰς σῶμα οὐρα-
 νοῦ ἔδωκε μὲν ζωὴν, ἔδωκε δὲ ἀθανασίαν, ἤγειρε δὲ
 κείμενον. ὁ δὲ κινήθεις κίνησιν αἰδίου ὑπὸ ψυχῆς
 ἐμφρόνως ἀγούσης ζωὸν εὐδαιμον ἐγένετο ἔσχε τε
 5 ἀξίαν οὐρανοῦ ψυχῆς εἰσοικισθείσης ὧν πρὸ ψυχῆς
 σῶμα νεκρὸν, γῆ καὶ ὕδωρ, μᾶλλον δὲ σκότος ὕλης
 καὶ μὴ ὄν καὶ ὃ στυγέουσιν οἱ θεοί, φησί τις. γέ-
 νοιτο δ' ἂν φανερωτέρα αὐτῆς καὶ ἐναργεστέρα ἢ δύ-
 ναμις καὶ ἡ φύσις, εἰ τις ἐνταῦθα διανοηθεῖη, ὅπως
 10 περιέχει καὶ ἄγει ταῖς αὐτῆς βουλήσεσι τὸν οὐρανόν.
 παντὶ μὲν γὰρ τῷ μεγέθει τούτῳ ὅσος ἐστὶν ἔδωκεν
 ἑαυτὴν καὶ πᾶν διάστημα καὶ μέγα καὶ μικρὸν ἐψύ-
 χωται ἄλλου μὲν ἄλλη κειμένου τοῦ σώματος καὶ τοῦ
 μὲν ὠδί, τοῦ δὲ ὠδί ὄντος, καὶ τῶν μὲν ἐξ ἐναντίας,
 15 τῶν δὲ ἄλλων ἀπάρτησιν ἀπ' ἀλλήλων ἐχόντων. ἀλλ'
 οὐχ ἡ ψυχὴ οὕτως οὐδὲ μέρει αὐτῆς ἐκάστῳ κατακερ-
 ματισθεῖσα μορίῳ ψυχῆς ζῆν ποιεῖ, ἀλλὰ τὰ πάντα
 ζῆ τῇ ὅλη καὶ πάρεστι πᾶσα πανταχοῦ τῷ γεννήσαντι
 πατρὶ ὁμοιουμένη καὶ κατὰ τὸ ἐν καὶ κατὰ τὸ πάντη.
 20 καὶ πολὺς ὧν ὁ οὐρανὸς καὶ ἄλλοις ἄλλη ἓν ἐστὶ τῇ
 ταύτης δυνάμει καὶ θεὸς ἐστὶ διὰ ταύτην ὁ κόσμος
 ὅδε. ἐστὶ δὲ καὶ ἥλιος θεός, ὅτι ἔμψυχος, καὶ τὰ ἄλλα
 ἄστροα, καὶ ἡμεῖς, εἶπερ τι, διὰ τοῦτο· ' νέκυες γὰρ
 κόπριων ἐκβλητότεροι'. τὴν δὲ θεοὶς αἰτίαν τοῦ θεοῦς
 25 εἶναι ἀνάγκη πρῆσβυτέραν θεὸν αὐτῶν εἶναι· ὁμοει-
 δῆς δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα, καὶ ὅταν ἄνευ τῶν προσελθόν-
 των σκοπῆς λαβὼν κεκαθαρμένην, εὐρήσεις τὸ αὐτὸ
 τίμιον, ὃ ἦν ψυχὴ, καὶ τιμιώτερον παντὸς τοῦ ὃ ἂν
 σωματικὸν ἦ. γῆ γὰρ πάντα· κἂν πῦρ δὲ ἦ, τί ἂν εἴη
 30 τὸ καίον αὐτοῦ; καὶ ὅσα ἐκ τούτων σύνθετα κἂν ὕδωρ
 αὐτοῖς προσθῆς κἂν ἀέρα. εἰ δ' ὅτι ἔμψυχον διωκτὸν

ἔσται, τί παρὲς τις ἑαυτὸν ἄλλου διώκει; τὴν δὲ ἐν ἄλλῳ ψυχὴν ἀγάμενος σεαυτὸν ἀγασαι.

p. 484 3. οὕτω δὴ τιμίῳ καὶ θείῳ ὄντος χρήματος τῆς ψυχῆς πιστεύσας ἤδη τῷ τοιοῦτῳ θεὸν μετιέναι μετὰ τοιαύτης αἰτίας ἀνάβαινε πρὸς ἐκεῖνον· πάντως που οὐ πόρρω βαλεῖς· οὐδὲ πολλὰ τὰ μεταξὺ. λάμβανε τοίνυν τοῦ θείου τρίτου θεϊότερον τὸ ψυχῆς πρὸς τὸ ἄνω γειτόνημα, μεθ' ὃ καὶ ἀφ' οὗ ἡ ψυχὴ· καίπερ γὰρ οὐσα χρῆμα, οἷον ἔδειξεν ὁ λόγος, εἰκῶν τις ἐστὶ νοῦ· οἷον λόγος ὁ ἐν προφορᾷ λόγου τοῦ ἐν ψυχῇ, οὕτω τοι καὶ αὐτὴ λόγος νοῦ καὶ ἡ πᾶσα ἐνέργεια καὶ ἦν προίεται ζωὴν εἰς ἄλλου ὑπόστασιν· οἷον πρὸς τὸ μὲν ἡ συνοῦσα θερμότης, ἡ δὲ ἦν παρέχει. δεῖ δὲ λαβεῖν ἐκεῖ οὐκ ἐκρέουσαν, ἀλλὰ μένουσαν μὲν τὴν ἐν αὐτῷ, τὴν δὲ ἄλλην ὑφισταμένην. οὐσα οὖν ἀπὸ νοῦ νοερά ἐστὶ καὶ ἐν λογισμοῖς ὁ νοῦς αὐτῆς καὶ ἡ τελείωσις ἀπ' αὐτοῦ πάλιν οἷον πατρὸς ἐκθρέψαντος ὃν οὐ τέλειον ὡς πρὸς αὐτὸν ἐγέννησεν. ἡ τε οὖν ὑπόστασις αὐτῇ ἀπὸ νοῦ ὃ τε ἐνεργεῖα λόγος νοῦ αὐτῇ ὀρωμένον. ὅταν γὰρ ἐνίδη εἰς νοῦν, ἐνδοθεν ἔχει καὶ οἰκεία αὐτῷ νοεῖ καὶ ἐνεργεῖ. καὶ ταύτας μόνας δεῖ λέγειν ἐνεργείας ψυχῆς, ὅσα νοερώς καὶ ὅσα οἰκοθεν· τὰ δὲ χεῖρω ἄλλοθεν καὶ πάθη ψυχῆς τῆς τοιαύτης. νοῦς οὖν ἐπὶ μᾶλλον θειοτέραν ποιεῖ καὶ τῷ πατὴρ εἶναι καὶ τῷ παρεῖναι· οὐδὲν γὰρ μεταξὺ ἢ τὸ ἐτέροις εἶναι, ὡς ἐφεξῆς μέντοι καὶ ὡς τὸ [μὲν ὡς] δεχόμενον, τὸ δὲ ὡς εἶδος· καλὴ δὲ καὶ ἡ νοῦ, ὕλη νοοειδῆς οὐσα καὶ ἀπλῆ. οἷον δὴ ὁ νοῦς καὶ αὐτῷ μὲν τοῦτοφ δῆλον, ὅτι κρείττων ψυχῆς τοιαῦσδε οὔσης.

4. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τῶνδε· κόσμον αἰσθητὸν τόνδε εἴ τις θαυμάζει εἰς τε τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν τάξιν τῆς φορᾶς τῆς αἰδίου ἀποβλέπων καὶ

θεοὺς τοὺς ἐν αὐτῷ, τοὺς μὲν ὄρωμένους, τοὺς δὲ καὶ
 ἀφανείς ὄντας, καὶ δαίμονας καὶ ζῶα φυτὰ τε πάντα,
 ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον | αὐτοῦ καὶ τὸ ἀληθινώτερον ἀνα- p. 485
 βὰς κἀκεῖ πάντα ἰδέτω νοητὰ καὶ παρ' αὐτῶν αἰδία
 5 ἐν οἰκείᾳ συνέσει καὶ ζωῇ καὶ τούτων τὸν ἀκήρατον
 νοῦν προστάτην καὶ σοφίαν ἀμήχανον καὶ τὸν ὡς ἀλη-
 θῶς ἐπὶ Κρόνου βίον θεοῦ κόρου καὶ νοῦ ὄντος.
 πάντα γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ ἀθάνατα περιέχει, νοῦν πάντα,
 θεὸν πάντα, ψυχὴν πᾶσαν, ἐστῶτα αἰεὶ. τί γὰρ ζητεῖ
 10 μεταβάλλειν εὖ ἔχων; ποῦ δὲ μετελθεῖν πάντα παρ'
 αὐτῷ ἔχων; ἀλλ' οὐδὲ αὔξην ζητεῖ τελειότατος ὢν.
 διὸ καὶ τὰ παρ' αὐτῷ πάντα τέλεια, ἵνα πάντη ἢ τέ-
 λειος οὐδὲν ἔχων ὃ τι μὴ τοιοῦτον, οὐδὲν ἔχων ἐν
 αὐτῷ ὃ μὴ νοεῖ· νοεῖ δὲ οὐ ζητῶν, ἀλλ' ἔχων. καὶ τὸ
 15 μακάριον αὐτῷ οὐκ ἐπίκτητον, ἀλλ' ἐν αἰῶνι πάντα,
 καὶ ὃ ὄντως αἰῶν, ὃν μιμεῖται χρόνος περιθέων ψυ-
 χὴν τὰ μὲν παριείς, τοῖς δὲ ἐπιβάλλων. καὶ γὰρ ἄλλα
 καὶ ἄλλα αὐτὸν περὶ ψυχὴν· ποτὲ γὰρ Σωκράτης, ποτὲ
 δὲ ἵπκος, ἐν τι αἰεὶ τῶν ὄντων· ὃ δὲ νοῦς πάντα. ἔχει
 20 οὖν ἐν αὐτῷ πάντα ἐστῶτα ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἔστι μό-
 νον καὶ τὸ ἔστιν αἰεὶ καὶ οὐδαμοῦ τὸ μέλλον· ἔστι
 γὰρ καὶ τότε· οὐδὲ τὸ παρεληλυθός· οὐ γὰρ τι ἐκεῖ
 παρελήλυθεν, ἀλλ' ἐνέστηκεν αἰεὶ ἅτε τὰ αὐτὰ ὄντα
 οἷον ἀγαπῶντα θαντὰ οὕτως ἔχοντα. ἕκαστον δὲ αὐ-
 25 τῶν νοῦς καὶ ὃν ἔστι καὶ τὸ σύμπαν πᾶς νοῦς καὶ πᾶν
 ὄν, ὃ μὲν νοῦς κατὰ τὸ νοεῖν ὑφίσταται τὸ ὄν, τὸ δὲ ὄν
 τῷ νοεῖσθαι τῷ νῷ διδόν τὸ νοεῖν καὶ τὸ εἶναι· τοῦ
 δὲ νοεῖν αἴτιον ἄλλο, ὃ καὶ τῷ ὄντι. ἀμφοτέρων οὖν
 ἅμα αἴτιον ἄλλο. ἅμα μὲν γὰρ ἐκεῖνα καὶ συννύσσει
 30 καὶ οὐκ ἀπολείπει ἀλληλα, ἀλλὰ δύο ὄντα τοῦτο τὸ ἐν
 ὁμοῦ νοῦς καὶ ὄν καὶ νοοῦν καὶ νοούμενον, ὃ μὲν νοῦς
 κατὰ τὸ νοεῖν, τὸ δὲ ὄν κατὰ τὸ νοούμενον. οὐ γὰρ ἄν

γένοιτο τὸ νοεῖν ἑτερότητας μὴ οὔσης καὶ ταυτότητας δέ. γίνεται οὖν τὰ πρῶτα νοῦς, ὃν, ἑτερότης, ταυτότης· δεῖ δὲ καὶ κίνησιν λαβεῖν καὶ στάσιν. καὶ κίνησιν μὲν, εἰ νοεῖ, στάσιν δέ, ἵνα τὸ αὐτό. τὴν δὲ ἑτερότητα, ἵν' ἢ νοοῦν καὶ νοοῦμενον. ἢ ἐὰν ἀφέλῃς τὴν ἑτερότητα, ἐν γενόμενον σιωπήσεται· δεῖ δὲ καὶ τοῖς νοηθείσιν ἑτέροις πρὸς ἄλληλα εἶναι. ταῦτόν δέ, ἐπεὶ ἐν ἑαυτῷ, καὶ κοινὸν δέ τι ἐν πᾶσι· καὶ ἡ διαφορὰ ἑτερότης. ταῦτα δὲ πλείω γενόμενα ἀριθμὸν καὶ τὸ ποσὸν ποιεῖ· καὶ τὸ ποιὸν δὲ ἢ ἐκάστου τούτων ἰδιότης; ἐξ ὧν ὡς ἀρχῶν ἄλλα.

p. 486

5. πολὺς οὖν οὗτος ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ ψυχῇ τῆδε ὑπάρχει ἐν τούτοις εἶναι συναφθεῖση, εἰ μὴ ἀποστατεῖν ἐθέλοι. πελάσασα ρῦν αὐτῷ καὶ οἶον ἐν γενομένη ζητεῖ. τίς οὖν ὁ τοῦτον γεννήσας, ὁ ἀπλοῦς καὶ ὁ πρὸ τοιοῦτου πλήθους, ὁ αἷτιος τοῦ καὶ εἶναι καὶ πολὺν εἶναι τοῦτον, ὁ τὸν ἀριθμὸν ποιῶν; ὁ γὰρ ἀριθμὸς οὐ πρῶτος· καὶ γὰρ πρὸ δυάδος τὸ ἐν, δεύτερον δὲ δυὰς καὶ παρὰ τοῦ ἐνὸς γεγεννημένη ἐκεῖνο ὀριστήν ἔχει, αὐτὴ δὲ ἀόριστον παρ' αὐτῆς· ὅταν δὲ ὀρισθῇ, ἀριθμὸς ἤδη· ἀριθμὸς δὲ ὡς οὐσία. ἀριθμὸς δὲ καὶ ἡ ψυχὴ. οὐ γὰρ ὄγκοι τὰ πρῶτα οὐδὲ μεγέθη· τὰ γὰρ παχέα ταῦτα ὕστερα, ἃ ὄντα ἢ αἰσθησις οἰεται. οὐδὲ ἐν σπέρμασι δὲ τὸ ὑγρὸν τὸ τίμιον, ἀλλὰ τὸ μὴ ὀρώμενον· τοῦτο δὲ ἀριθμὸς καὶ λόγος. ὁ οὖν ἐκεῖ λεγόμενος ἀριθμὸς καὶ ἡ δυὰς λόγοι καὶ νοῦς· ἀλλὰ ἀόριστος μὲν ἡ δυὰς τῷ οἶον ὑποκειμένῳ λαμβανομένη, ὁ δὲ ἀριθμὸς ὁ ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐνὸς εἶδος ἕκαστος οἶον μορφωθέντος τοῖς γενομένοις εἶδεσιν ἐν αὐτῷ· μορφοῦται δὲ ἄλλον μὲν τρόπον παρὰ τοῦ ἐνός, ἄλλον δὲ παρ' αὐτοῦ, οἶον ὄψις ἢ κατ' ἐνέργειαν· ἔστι γὰρ ἡ νόησις ὄρασις ὀρώσα ἀμφὶ τὸ ἐν.

6. πῶς οὖν ὄρα καὶ τίνα καὶ πῶς ὅλως ὑπέστη καὶ ἐξ ἐκείνου γέγονεν, ἵνα καὶ ὄρα; νῦν μὲν γὰρ τὴν ἀνάγκην τοῦ εἶναι ταῦτα ἢ ψυχὴ ἔχει, ἐπιποθεὶ δὲ τὸ θρυλλούμενον δὴ τοῦτο καὶ παρὰ τοῖς πάλαι σοφοῖς, πῶς ἐξ ἑνὸς τοιούτου ὄντος, οἷον λέγομεν τὸ ἐν εἶναι, ὑπόστασιν ἔσχευ ὅτιοῦν εἴτε πλῆθος εἴτε δυὰς εἴτε ἀριθμὸς, ἀλλ' οὐκ ἔμεινεν ἐκεῖνο ἐφ' ἑαυτοῦ, τοσοῦτον δὲ πλῆθος ἐξεργή, ὃ ὄραται μὲν ἐν τοῖς οὖσιν, p. 487 ἀνάγειν δὲ αὐτὸ πρὸς ἐκεῖνο ἀξιούμεν. ὦδε οὖν λε-
 10 γέσθω θεὸν αὐτὸν ἐπικαλεσαμένοις οὐ λόγῳ γεγωνῶ, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ ἐκτείνασιν ἑαυτοὺς εἰς εὐχὴν πρὸς ἐκεῖνον εὐχεσθαι τὸν τρόπον τοῦτον δυναμένους μόνους πρὸς μόνον. δεῖ τοίνυν θεατὴν ἐκείνου ἐν τῷ εἶσθαι οἷον νεῶ ἐφ' ἑαυτοῦ ὄντος, μένοντος ἡσύχου ἐπέ-
 15 κεινα ἀπάγτων, τὰ οἷον πρὸς τὰ ἔξω ἤδη ἀγάλματα ἑστῶτα, μᾶλλον δὲ ἄγαλμα τὸ πρῶτον ἐκφανέν θῆσθαι πεφηνὸς τοῦτον τὸν τρόπον· παντὶ τῷ κινουμένῳ δεῖ τι εἶναι, πρὸς ὃ κινεῖται· μὴ ὄντος δὲ ἐκείνῳ μηδενὸς μὴ τιθώμεθα αὐτὸ κινεῖσθαι, ἀλλ'
 20 εἴ τι μετ' αὐτὸ γίνεται, ἐπιστραφέντος ἀεὶ ἐκείνου πρὸς αὐτὸ ἀναγκαῖον ἐστὶ γεγενῆναι. ἐκποδῶν δὲ ἡμῖν ἔστω γένεσις ἢ ἐν χρόνῳ τὸν λόγον περὶ τῶν ἀεὶ ὄντων ποιουμένοις· τῷ δὲ λόγῳ τὴν γένεσιν προσάπτουτας αὐτοῖς αἰτίας καὶ τάξεως αὐτοῖς ἀποδόσει τὸ
 25 γινόμενον ἐκεῖθεν οὐ κινήθεντος φατέον γίνεσθαι· εἰ γὰρ κινήθεντος αὐτοῦ τι γίνοιτο, τρίτον ἀπ' ἐκείνου τὸ γινόμενον μετὰ τὴν κίνησιν ἂν γίνοιτο καὶ οὐ δεύτερον. δεῖ οὖν ἀκινήτου ὄντος, εἴ τι δεύτερον μετ' αὐτό, οὐ προσνεύσαντος οὐδὲ βουλευθέντος οὐδὲ
 30 ὅλως κινήθεντος ὑποστῆναι αὐτό. πῶς οὖν; καὶ τί δεῖ νοῆσαι περὶ ἐκεῖνό μένον; περίλαμψιν ἐξ αὐτοῦ μὲν, ἐξ αὐτοῦ δὲ μένοντος, οἷον ἡλίου τὸ περὶ αὐτοῦ

λαμπρὸν φῶς περιθιέον, ἐξ αὐτοῦ ἀεὶ γεννώμενον μένοντος. καὶ πάντα τὰ ὄντα ἕως μένει ἐκ τῆς αὐτῶν οὐσίας ἀναγκαίαν τὴν περὶ αὐτὰ πρὸς τὸ ἔξω αὐτῶν ἐκ τῆς παρουσίας δυνάμεως δίδωσιν αὐτῶν ἐξηρημένην ὑπόστασιν, εἰκόνα οὖσαν οἶον ἀρχετύπων ὧν ὅσα ἐξέφυ, κῦρ μὲν τὴν καθ' αὐτοῦ θερμότητα· καὶ χιῶν οὐκ εἰσω μόνον τὸ ψυχρὸν κατέχει· μάλιστα δὲ ὅσα εὐώδη μαρτυρεῖ τούτῳ· ἕως γὰρ ἔστι, πρόεισί τι ἐξ αὐτῶν περὶ αὐτά, ὧν ἀπολαύει ὑποστάντων ὅτι πλησίον. καὶ πάντα δὲ ὅσα ἤδη τέλεια γεννᾷ· τὸ δὲ ἀεὶ τέλειον ἀεὶ καὶ ἀίδιον γεννᾷ· καὶ ἔλαττον δὲ ἑαυτοῦ γεννᾷ. τί οὖν χρὴ περὶ τοῦ τελειοτάτου λέγειν; μηδὲν ἀπ' αὐτοῦ ἢ τὰ μέγιστα μετ' αὐτό. μέγιστον δὲ μετ' αὐτὸ νοῦς καὶ δεύτερον· καὶ γὰρ ὄρα ὁ νοῦς ἐκεῖνο καὶ δεῖται αὐτοῦ μόνου· ἐκεῖνο δὲ τούτου οὐδέν· καὶ τὸ γεννώμενον ἀπὸ κρείττονος νοῦ νοῦν εἶναι, καὶ κρείττων ἀπάντων νοῦς, ὅτι τὰλλα μετ' αὐτόν· οἶον καὶ ἡ ψυχὴ λόγος νοῦ καὶ ἐνέργειά τις, ὡσπερ αὐτὸς ἐκεῖνου. ἀλλὰ ψυχῆς μὲν ἀμυδρὸς ὁ λόγος· ὡς γὰρ εἰδωλον νοῦ, ταύτη καὶ εἰς νοῦν βλέ-
 πειν δεῖ· νοῦς δὲ ὡσαύτως πρὸς ἐκεῖνο, ἵνα ἡ νοῦς. ὄρα δὲ αὐτὸ οὐ χωρισθεῖς, ἀλλ' ὅτι μετ' αὐτὸ καὶ μεταξὺ οὐδέν, ὡς οὐδὲ ψυχῆς καὶ νοῦ. ποθεῖ δὲ πᾶν τὸ γεννηῆσαν καὶ τοῦτο ἀγαπᾷ, καὶ μάλιστα, ὅταν ὧσι μόνου τὸ γεννηῆσαν καὶ τὸ γεγεννημένον· ὅταν δὲ καὶ τὸ ἄριστον ἢ τὸ γεννηῆσαν, ἐξ ἀνάγκης σύνεστιν αὐτῷ, ὡς τῇ ἑτερότητι μόνον κεχωρισθαι.

7. εἰκόνα δὲ ἐκεῖνου εἶναι λέγομεν τὸν νοῦν· δεῖ γὰρ σαφέστερον λέγειν· πρῶτον μὲν, ὅτι δεῖ πως εἶναι ἐκεῖνο τὸ γεννώμενον καὶ ἀποσῶζειν πολλὰ αὐτοῦ καὶ εἶναι ὁμοιότητα πρὸς αὐτό, ὡσπερ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. ἀλλ' οὐ νοῦς ἐκεῖνο. πῶς οὖν νοῦν γεννᾷ;

ἢ ὅτι τῇ ἐπιστροφῇ πρὸς αὐτὸ ἐώρα· ἢ δὲ ὄρασις αὐτῆ
 νοῦς. τὸ γὰρ καταλαμβάνον ἄλλο ἢ αἰσθησις ἢ νοῦς
 *** αἰσθησιν γραμμῆν καὶ τὰ ἄλλα. ἀλλ' ὁ κύκλος
 τοιοῦτος οἶος μερίζεσθαι· τοῦτο δὲ οὐχ οὕτως. ἢ καὶ
 5 ἐνταῦθα ἐν μὲν, ἀλλὰ τὸ ἐν δυνάμει πάντων. ὧν οὖν
 ἐστὶ δύναμις, ταῦτα ἀπὸ τῆς δυνάμεως οἶον σχιζο-
 μένη ἢ νόησις καθορᾶ. ἢ οὐκ ἂν ἦν νοῦς. ἐπεὶ καὶ
 παρ' αὐτοῦ ἔχει ἤδη οἶον συναἰσθησιν τῆς δυνάμεως
 ὅτι δύναται οὐσίαν· αὐτὸς γοῦν δι' αὐτὸν καὶ ὀρίζει
 10 τὸ εἶναι αὐτῷ τῇ παρ' ἐκείνου δυνάμει καὶ ὅτι οἶον
 μέρος ἐν τι τῶν ἐκείνου καὶ ἐξ ἐκείνου ἢ οὐσία καὶ
 φάιννται παρ' ἐκείνου καὶ τελειοῦται εἰς οὐσίαν παρ'
 ἐκείνου καὶ ἐξ ἐκείνου. ὀρᾶ δὲ αὐτὸ ἐκεῖθεν οἶον με-
 ριστῷ ἐξ ἀμερίστου καὶ τὸ ζῆν καὶ τὸ νοεῖν καὶ πάντα,
 15 ὅτι ἐκεῖνο μηδὲν τῶν πάντων· ταύτη γὰρ πάντα ἐξ
 ἐκείνου, ὅτι μή τιμι μορφῇ κατείχετο ἐκεῖνο· μόνον
 γὰρ ἐν ἐκείνο. καὶ ὁ μὲν πάντα ** ἐν τοῖς οὐσίαις ἂν
 ἦν. διὰ τοῦτο ἐκεῖνο οὐδὲν μὲν τῶν ἐν τῷ νῷ, ἐξ αὐ-
 τοῦ δὲ πάντα. διὸ καὶ οὐσίαι ταῦτα· ὠρισται γὰρ
 20 ἤδη καὶ οἶον μορφῆν ἕκαστον ἔχει· τὸ δὲ ὄν δει οὐκ
 ἐν | ἀορίστῳ οἶον θεωρεῖσθαι, ἀλλ' ὄρω πεπηῆχθαι p. 489
 καὶ στάσει· στάσις δὲ τοῖς νοητοῖς ὀρισμὸς καὶ μορφῆ,
 οἷς καὶ τὴν ὑπόστασιν λαμβάνει. ταύτης τοι γενεᾶς
 ὁ νοῦς οὗτος ἄξιός τοῦ καθαρωτάτου μη[δ'] ἄλλοθεν
 25 ἢ ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς φῦναι, γενόμενον δὲ ἤδη τὰ
 ὄντα πάντα σὺν αὐτῷ γεννηῆσαι, πᾶν μὲν τὸ τῶν
 ἰδεῶν κάλλος, πάντας δὲ θεοὺς νοητούς· πλήρη δὲ
 ὄντα ὧν ἐγέννησε καὶ ὥσπερ καταπιόντα πάλιν τῷ ἐν
 αὐτῷ ἔχειν μηδὲ ἐκπεσεῖν εἰς ὕλην μηδὲ τραφήναι
 30 παρὰ τῇ Πέφ, ὡς τὰ μυστήρια καὶ οἱ μῦθοι οἱ περὶ
 θεῶν ἀνύττονται Κρόνον μὲν θεὸν σοφώτατον πρὸ
 τοῦ Διὸς γενέσθαι * ἂ γεννᾷ πάλιν ἐν ἑαυτῷ ἔχειν, ἢ

καὶ πλήρης καὶ νοῦς ἐν κόρῳ· μετὰ δὲ ταῦτά φασὶ
 Δία γεννᾶν κόρου ἤδη ὄντα· ψυχὴν γὰρ γεννᾶ νοῦς
 νοῦς ὡν τέλειος. καὶ γὰρ τέλειον ὄντα γεννᾶν ἔδει
 καὶ μὴ δύναιμι νοῦσαν τοσαύτην ἄγονον εἶναι. κρείτ-
 τον δὲ οὐχ οἷόν τε ἦν εἶναι οὐδ' ἐνταῦθα τὸ γεννώ- 5
 μενον, ἀλλ' ἔλαττον ὄν εἰδωλον εἶναι αὐτοῦ, ἀόρι-
 στον μὲν ὡσαύτως, ὀριζόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ γεννήσαν-
 τος καὶ οἷον εἰδοποιούμενον. νοῦ δὲ γέννημα λόγος
 τις καὶ ὑπόστασις τὸ διανοούμενον· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ
 περὶ νοῦν κινούμενον καὶ νοῦ φῶς καὶ ἔχνος ἐξηρη- 10
 μένον· ἐκείνον, κατὰ θάτερα μὲν συνηγμένον ἐκείνω
 καὶ ταύτῃ ἀποπιμπλάμενον καὶ ἀπολαῦον καὶ μετα-
 λαμβάνον αὐτοῦ καὶ νοῦν, κατὰ θάτερα δὲ ἐφαπτό-
 μενον τῶν μετ' αὐτό, μᾶλλον δὲ γεννῶν καὶ αὐτό, ἃ
 ψυχῆς ἀνάγκη εἶναι χείρονα· περὶ ὧν ὕστερον λεκ- 15
 τέον. καὶ μέχρι τούτων τὰ θεῖα.

8. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ Πλάτωνος τριττά· πάντα
 περὶ τὸν πάντων βασιλέα φησὶ τὰ πρῶτα καὶ δεύτε-
 ρον περὶ τὰ δεύτερα καὶ περὶ τὰ τρίτα τρίτον· λέγει
 δὲ καὶ τοῦ αἰτίου εἶναι πατέρα αἰτίου μὲν τὸν νοῦν 20
 λέγων· δημιουργὸς γὰρ ὁ νοῦς αὐτῷ· τοῦτον δὲ φησὶ
 τὴν ψυχὴν ποιεῖν ἐν τῷ κρατῆρι ἐκείνω. τοῦ αἰτίου
 δὲ νοῦ ὄντος πατέρα φησὶ τὰγαθὸν καὶ τὸ ἐπέκεινα
 νοῦ καὶ ἐπέκεινα οὐσίας. πολλαχοῦ δὲ τὸ ὄν καὶ τὸν
 νοῦν τὴν ἰδέαν λέγει· ὥστε Πλάτωνα εἰδέναι ἐκ μὲν 25
 τὰγαθοῦ τὸν νοῦν, ἐκ δὲ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν· καὶ
 εἶναι τοὺς λόγους τοῦσδε μὴ καινοὺς μηδὲ νῦν, ἀλλὰ
 πάλαι μὲν εἰρησθαι μὴ ἀναπεπταμένως, τοὺς δὲ νῦν
 λόγους ἐξηγητὰς ἐκείνων γεγονέναι μαρτυροῖσι πι-
 στωσάμενους τὰς δόξας ταύτας παλαιὰς εἶναι τοῖς 30
 αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος γράμμασιν. ἦπτετο μὲν οὖν καὶ
 Παρμενίδης πρότερον τῆς τοιαύτης δόξης, καθόσον

εἰς ταῦτό συνηγεν ὄν καὶ νοῦν καὶ τὸ ὄν οὐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐτίθετο· τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶ | τε καὶ p. 490
 εἶναι λέγων καὶ ἀκίνητον λέγει τοῦτο καίτοι προστι-
 θείς τὸ νοεῖν σωματικὴν πᾶσαν κίνησιν ἐξαιρῶν ἀπ'
 αὐτοῦ, ἵνα μὲν ὡσαύτως, καὶ ὄγκῳ σφαίρας ἀπει-
 κάζων, ὅτι πάντα ἔχει περιειλημμένα καὶ ὅτι τὸ νοεῖν
 οὐκ ἔξω, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. ἐν δὲ λέγων ἐν τοῖς ἑαυτοῦ
 συγγράμμασιν αἰτίαν εἶχεν ὡς τοῦ ἐνὸς τούτου πολλὰ
 εὐρισκομένου. ὁ δὲ παρὰ Πλάτωνι Παρμενίδης ἀκρι-
 βέστερον λέγων διαιρεῖ ἀπ' ἀλλήλων τὸ πρῶτον ἐν,
 ὃ κυριώτερον ἐν, καὶ δεύτερον ἐν πολλὰ λέγων καὶ
 τρίτον ἐν καὶ πολλὰ. καὶ σύμφωνος οὕτως καὶ αὐτός
 ἐστὶ ταῖς φύσεσι ταῖς τρισίν.

9. Ἀναξαγόρας δὲ νοῦν καθαρὸν καὶ ἀμιγῆ λέ-
 γων ἀπλοῦν καὶ αὐτὸς τίθεται τὸ πρῶτον καὶ χωρι-
 στὸν τὸ ἐν, τὸ δ' ἀκριβὲς δι' ἀρχαιότητα παρήκε. καὶ
 Ἡράκλειτος δὲ τὸ ἐν οἶδεν αἰδιον καὶ νοητόν· τὰ γὰρ
 σώματα γίνεται αἰεὶ καὶ φέοντα. τῷ δὲ Ἐμπεδοκλεῖ τὸ
 νεῖκος μὲν διαιρεῖ, ἡ δὲ φιλία τὸ ἐν· ἀσώματον δὲ
 καὶ αὐτὸς τοῦτο· τὰ δὲ στοιχεῖα ὡς ὕλη. Ἀριστοτέ-
 λης δὲ ὕστερον χωριστὸν μὲν τὸ πρῶτον καὶ νοητόν,
 νοεῖν δὲ αὐτὸ ἑαυτὸ λέγων πάλιν αὐτὸ οὐ τὸ πρῶτον
 ποιεῖ· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα νοητὰ ποιῶν καὶ τοσαῦτα,
 ὅποσαι ἐν οὐρανῷ σφαιραὶ, ἵν' ἕκαστον ἐκάστην κινῆ,
 ἄλλον τρόπον λέγει τὰ ἐν τοῖς νοητοῖς ἢ Πλάτων, τὸ
 εὐλογον οὐκ ἔχων ἀνάγκην τιθέμενος. ἐπιστήσεις δ'
 ἂν τις εἰ καὶ εὐλόγως· εὐλογώτερον γὰρ πάσας πρὸς
 μίαν σύνταξιν συντελούσας πρὸς ἐν καὶ τὸ πρῶτον
 βλέπειν. ζητήσεις δ' ἂν τις τὰ πολλὰ νοητὰ εἰ ἐξ ἐνός
 ἐστὶν αὐτῷ τοῦ πρῶτου ἢ πολλὰ αἰ ἐν τοῖς νοητοῖς
 ἀρχαί· καὶ εἰ μὲν ἐξ ἐνός, ἀνάλογον δηλονότι ἔξει,
 ὡς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς αἰ σφαιραὶ ἄλλης ἄλλην περιε-

χούσης, μιᾶς δὲ τῆς ἔξω κρατούσης· ὥστε περιέχει
 ἂν κάκει τὸ πρῶτον καὶ κόσμος νοητὸς ἔσται καὶ
 ὡσπερ ἐνταῦθα αἱ σφαῖραι οὐ κεναί, ἀλλὰ μεστὴ
 ἄστρον ἢ πρώτη, αἱ δὲ ἔχουσιν ἄστρα, οὕτω κάκει
 τὰ κινουῦντα πολλὰ ἐν αὐτοῖς ἔξει καὶ τὰ ἀληθέστερα
 ἐκεῖ. εἰ δ' ἕκαστον ἀρχή, κατὰ συντυχίαν αἱ ἀρχαὶ
 p. 491 ἔσονται· καὶ διὰ τί συνέσονται | καὶ πρὸς ἓν ἔργον
 τὴν τοῦ παντὸς οὐρανοῦ συμφωνίαν ὁμοιοῦσιν; πῶς
 δὲ ἴσα πρὸς τὰ νοητὰ καὶ κινουῦντα τὰ ἐν οὐρανῷ αἰ-
 σθητά; πῶς δὲ καὶ πολλὰ οὕτως ἀσώματα ὄντα ὕλης
 οὐ χωριζούσης; ὥστε τῶν ἀρχαίων οἱ μάλιστα συν-
 τασσόμενοι τοῖς Πυθαγόρου καὶ τῶν μετ' αὐτόν, καὶ
 Φερεκύδου δέ, περὶ ταύτην μὲν ἔσχον τὴν φύσιν·
 ἀλλ' οἱ μὲν ἐξεργάσαντο ἐν τοῖς αὐτῶν λόγοις, οἱ δὲ
 οὐκ ἐν λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀγράφοις ἐδείκνυον συνου-
 σίαις ἢ ὅλως ἀφείσαν.

10. ὅτι δὲ οὕτω χρὴ νομίζειν ἔχειν, ὥς ἔστι μὲν
 τὸ ἐπέκεινα ὄντος τὸ ἐν, οἷον ἦθελεν ὁ λόγος δεικνύ-
 ναι ὡς οἷόν τε ἦν περὶ τούτων ἐνδείκνυσθαι, ἔστι δὲ
 ἐφεξῆς τὸ ὄν καὶ νοῦς, τρίτη δὲ ἢ τῆς ψυχῆς φύσις,
 ἦδη δέδεικται. ὡσπερ δὲ ἐν τῇ φύσει τριτὰ ταῦτά
 ἔστι τὰ εἰρημένα, οὕτω χρὴ νομίζειν καὶ παρ' ἡμῶν
 ταῦτα εἶναι. λέγω δὲ οὐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· χωριστὰ
 γάρ ταῦτα· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αἰσθητῶν ἔξω καὶ τὸν αὐτὸν
 τρόπον τὸ ἔξω, ὡσπερ κάκεινα τοῦ παντὸς οὐρανοῦ
 ἔξω, οὕτω καὶ τὰ τοῦ ἀνθρώπου, οἷον λέγει Πλάτων
 τὸν εἰσὼ ἀνθρώπον. ἔστι τοίνυν καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ
 θεῖον τι καὶ φύσεως ἄλλης, ὅποια πᾶσα ἡ ψυχῆς φύ-
 σις· τελεῖα δὲ ἢ νοῦν ἔχουσα· νοῦς δὲ ὁ μὲν λογιζό-
 μενος, ὁ δὲ λογίζεσθαι παρέχων. τὸ δὴ λογιζόμενον
 τοῦτο τῆς ψυχῆς οὐθενὸς πρὸς τὸ λογίζεσθαι δεόμενον
 σωματικῷ ὄργάνου, τὴν δὲ ἐνέργειαν ἑαυτοῦ ἐν κα-

θαρῶ ἔχον, ἵνα καὶ λογίζεσθαι καθαρῶς οἶόν τε ἦ,
 χωριστὸν καὶ οὐ κεκραμένον σώματι ἐν τῷ πρώτῳ
 νοητῷ τις τιθέμενος οὐκ ἂν σφάλλοιτο. οὐ γὰρ τόπου
 ζητητέον οὐ ἰδρύσομεν, ἀλλ' ἔξω τόπου παντός ποιη-
 5 τέον. οὕτω γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ καὶ τὸ ἔξω καὶ τὸ ἄυλον,
 ὅταν μόνον ἢ οὐδὲν ἔχον παρὰ τῆς σώματος φύσεως.
 διὰ τοῦτο καὶ ἐτι ἔξωθεν, φησιν ἐπὶ τοῦ παντός, τὴν
 ψυχὴν περιέβαλεν ἔνδεικνύμενος τῆς ψυχῆς τὸ ἐν τῷ
 νοητῷ μένον· ἐπὶ δὲ ἡμῶν ἐτι κρύπτων ἐπ' ἄκρα εἰ-
 10 ρηκε τῇ κεφαλῇ. καὶ ἡ παρακείμεσις δὲ τοῦ χωρίζειν
 οὐ τόπῳ λέγεται· τοῦτο γὰρ φύσει κεχωρισμένον
 ἐστίν· ἀλλὰ τῇ μὴ νεύσει καὶ ταῖς φαντασίαις καὶ τῇ
 ἀλλοτριότητι τῇ πρὸς τὸ σῶμα, εἴ πως καὶ τὸ λοιπὸν
 ψυχῆς εἶδος ἀναγάγοι τις καὶ συνενέγκαι πρὸς τὸ ἄνω
 15 καὶ τὸ ἐνταῦθα αὐτῆς ἰδρυμένον, ὃ μόνον ἐστὶ σώμα-
 τος δημιουργὸν καὶ πλαστικὸν καὶ τὴν πραγματείαν
 περὶ τοῦτο ἔχον.

11. οὔσης οὖν ψυχῆς τῆς λογιζομένης περὶ δικαίων p. 492
 καὶ καλῶν καὶ λογισμοῦ ζητοῦντος εἰ τοῦτο δίκαιον
 20 καὶ εἰ τοῦτο καλόν, ἀνάγκη εἶναι καὶ ἐστῶς τι δίκαιον,
 ἀφ' οὗ καὶ ὁ λογισμὸς περὶ ψυχὴν γίνεται. ἢ πῶς ἂν
 λογίσαιτο; καὶ εἰ ὅτε μὲν λογίζεται περὶ τούτων ψυχῆ,
 ὅτε δὲ μὴ, δεῖ [μὴ] τὸν λογιζόμενον, ἀλλ' αἰετὸν ἔχοντα
 τὸ δίκαιον νοῦν ἐν ἡμῖν εἶναι, εἶναι δὲ καὶ τὴν νοῦ
 25 ἀρχὴν καὶ αἰτίαν καὶ θεόν, οὐ μεριστοῦ ἐκείνου ὄντος,
 ἀλλὰ μένοντος ἐκείνου, καὶ οὐκ ἐν τόπῳ μένοντος ἐν
 πολλοῖς αὐτῶν θεωρεῖσθαι καθ' ἕκαστον τῶν δυναμένων
 δέχεσθαι οἶον ἄλλον αὐτόν, ὡσπερ καὶ τὸ κέντρον ἐφ'
 ἑαυτοῦ ἐστίν, ἔχει δὲ καὶ ἕκαστον τῶν ἐν τῷ κύκλῳ
 30 σημεῖον ἐν αὐτῷ καὶ αἱ γραμμαὶ τὸ ἴδιον προσφέρουσι
 πρὸς τοῦτο· τῷ γὰρ τοιούτῳ τῶν ἐν ἡμῖν καὶ ἡμεῖς

ἐφαπτόμεθα καὶ σύνεσμεν καὶ ἀνηρητήμεθα· ἐνιδρύμεθα δὲ οἱ ἂν συννεύωμεν ἐκεῖ.

12. πῶς οὖν ἔχοντες τὰ τηλικαῦτα οὐκ ἀντιλαμβανόμεθα, ἀλλ' ἀργοῦμεν ταῖς τοιαύταις ἐνεργείαις τὰ πολλά, οἱ δὲ οὐδ' ὅλως ἐνεργοῦσιν; [ἦ] ἐκεῖνα μὲν ἔστιν ἐν ταῖς αὐτῶν ἐνεργείαις αἰεὶ, νοῦς καὶ τὸ πρὸ νοῦ αἰεὶ ἐν ἑαυτῷ· καὶ ψυχῇ δὲ τὸ ἀεικίνητον οὕτως· οὐ γὰρ πᾶν ὃ ἐν ψυχῇ ἤδη αἰσθητόν, ἀλλὰ ἐρχεται εἰς ἡμᾶς, ὅταν εἰς αἰσθησιν ἴῃ· ὅταν δὲ ἐνεργοῦν ἕκαστον μὴ μεταδιδῶ τῷ αἰσθανομένῳ, οὐπω δι' ὅλης ψυχῆς ἐλήλυθεν. οὐπω οὖν γινώσκομεν ἄτε μετὰ τοῦ αἰσθητικοῦ ὄντες καὶ οὐ μόριον ψυχῆς, ἀλλ' ἢ ἅπασα ψυχῇ ὄντες. καὶ ἔτι ἕκαστον τῶν ψυχικῶν ζῶν αἰεὶ ἐνεργεῖ αἰεὶ καθ' αὐτὸ τὸ αὐτοῦ· τὸ δὲ γνωρίζειν, ὅταν μετάδοσις γένηται καὶ ἀντίληψις. δεῖ τοίνυν, εἰ τῶν οὕτω παρόντων ἀντίληψις ἔσται, καὶ τὸ ἀντιλαμβανόμενον εἰς τὸ εἶσω ἐπιστρέφειν κάκει ποιεῖν τὴν προσοχὴν ἔχειν· ὥσπερ εἰ τις ἀκοῦσαι ἀναμένων ἦν ἐθέλει φωνὴν τῶν ἄλλων φωνῶν ἀποστάς τὸ οὖς ἐγείρει πρὸς τὸ ἄμεινον τῶν ἀκουστῶν ὅποτε ἐκεῖνο προσέλθοι, οὕτω τοι καὶ ἐνταῦθα δεῖ τὰς μὲν αἰσθητὰς ἀκούσεις ἀφέντα, εἰ μὴ καθόσον. ἀνάγκη, τὴν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι δύναμιν φυλάττειν καθαρὰν καὶ ἑτοιμον ἀκούειν φθόγγων τῶν ἄνω.

XI.

Enn. V. 2. p. 493 1. Τὸ ἐν πάντα καὶ οὐδὲ ἐν· ἀρχὴ γὰρ πάντων οὐ πάντα, ἀλλ' ἐκείνως πάντα· ἐκεῖ γὰρ οἶον ἀνέ-

XI. ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

δραμε· μάλλον δὲ οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἔσται. | πῶς οὖν p. 494
 ἐξ ἀπλοῦ ἐνὸς οὐδεμιᾶς ἐν ταύτῳ φαινομένης ποικι-
 λίας, οὐ διπλόης οὐτινος ὅτουοῦν; ἢ ὅτι οὐδὲν ἦν ἐν
 αὐτῷ, διὰ τοῦτο ἐξ αὐτοῦ πάντα, καὶ ἵνα τὸ ὄν ἦ, διὰ
 5 τοῦτο αὐτὸ οὐκ ὄν, γεννητῆς δὲ αὐτοῦ· καὶ πρώτη
 οἶον γέννησις αὕτη· ὄν γὰρ τέλειον τῷ μηδὲν ζητεῖν
 μηδὲ ἔχειν μηδὲ δεῖσθαι οἶον ὑπερερρῶν καὶ τὸ ὑπερ-
 πλῆρες αὐτοῦ πεποίηκεν ἄλλο· τὸ δὲ γενόμενον εἰς
 αὐτὸ ἐπεστράφη καὶ ἐπληρώθη καὶ ἐγένετο πρὸς αὐτὸ
 10 βλέπον καὶ νοῦς οὕτως. καὶ ἡ μὲν πρὸς ἐκεῖνο στάσις
 αὐτοῦ τὸ ὄν ἐποίησεν, ἡ δὲ πρὸς αὐτὸ θεὰ τὸν νοῦν.
 ἐπεὶ οὖν ἔσται πρὸς αὐτό, ἵνα ἴδῃ, ὁμοῦ νοῦς γίνεται
 καὶ ὄν. οὕτως οὖν ὡν οἶον ἐκείνος τὰ ὅμοια ποιεῖ δύ-
 ναμιν προχέας πολλήν· εἶδος δὲ καὶ τοῦτο αὐτοῦ,
 15 ὡσπερ τὸ [πρὸ] αὐτοῦ πρότερον προέχεε· καὶ αὕτη ἐκ
 τῆς οὐσίας ἐνέργεια ψυχὴ τοῦτο μένοντος ἐκείνου γε-
 νομένη· καὶ γὰρ ὁ νοῦς μένοντος τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐγένε-
 νετο. ἡ δὲ οὐ μένουσα ποιεῖ, ἀλλὰ κινηθεῖσα ἐγένενα
 εἰδωλον. ἐκεῖ μὲν οὖν βλέπουσα, ὄθεν ἐγένετο, πλη-
 20 ροῦται, προελθοῦσα δὲ εἰς κίνησιν ἄλλην καὶ ἐναν-
 τίαν γενναῖ εἰδωλον αὐτῆς αἰσθησιν καὶ φύσιν τὴν ἐν
 τοῖς φυτοῖς. οὐδὲν δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀπήρηται οὐδ'
 ἀποτεμνεται. διὸ καὶ δοκεῖ καὶ ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ
 μέχρι φυτῶν φθάνειν· τρόπον γὰρ τινα φθάνει, ὅτι
 25 αὐτῆς τὸ [μὲν] ἐν φυτοῖς· οὐ μὴν πᾶσα ἐν φυτοῖς,
 ἀλλὰ γινομένη ἐν φυτοῖς οὕτως ἔστιν, ὅτι ἐπὶ τοσοῦ-
 τον προέβη εἰς τὸ κάτω ὑπόστασιν ἄλλην ποιησαμένη
 τῇ προόδῳ καὶ προθυμίᾳ τοῦ χείρονος· ἐπεὶ καὶ τὸ
 πρὸ τούτου τὸ νοῦ ἐξηρητημένον μένειν τὸν νοῦν ἐφ'
 30 ἑαυτοῦ ἔα.

2. πρόεισιν οὖν ἀπ' ἀρχῆς εἰς ἔσχατον καταλει-
 πομένου· ἀεὶ ἐκάστου ἐν τῇ οἰκείᾳ ἔδρᾳ, τοῦ δὲ γεν-

νωμένου ἄλλην τάξιν λαμβάνοντος τὴν χεῖρονα· ἕκα-
 στον μέντοι ταῦτων γίνεται ὡς ἂν ἐπίσπεται ἕως ἂν
 ἐφέπηται. ὅταν οὖν ψυχὴ ἐν φυτῷ γίνηται, ἄλλο ἐστὶν
 οἶον μέρος τὸ ἐν φυτῷ τὸ τολμηρότατον καὶ ἀφρονέ-
 στατον καὶ προεληλυθὸς μέχρι τοσοῦτου· ὅταν δ' ἐν 5
 ἀλόφῳ, ἢ τοῦ αἰσθάνεσθαι δύναμις κρατήσασα ἤγα-
 γεν· ὅταν δὲ εἰς ἄνθρωπον, ἢ ὅλως ἐν λογικῷ ἢ κί-
 νησις ἢ ἀπὸ νοῦ ὡς νοῦν οἰκείον ἐχούσης καὶ παρ'
 αὐτῆς βούλησιν τοῦ νοεῖν ἢ ὅλως κινεῖσθαι. πάλιν
 p. 495 δὴ ἀναστρέφωμεν· ὅταν φυτοῦ | ἢ τὰ παραφυόμενα 10
 ἢ κλάδων τὰ ἄνω τις τέμῃ, ἢ ἐν τούτῳ ψυχὴ ποῦ
 ἀπελήλυθεν; ἢ ὄθεν· οὐ γὰρ ἀποστᾶσα τόπῳ. ἐν οὖν
 τῇ ἀρχῇ· εἰ δὲ τὴν ῥίξιν διακόψειας ἢ καύσειας, ποῦ
 τὸ ἐν τῇ ῥίξιν; ἐν ψυχῇ οὐκ εἰς ἄλλον τόπον ἐλθοῦσα,
 ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἢ. ἀλλ' ἐν ἄλλῳ, εἰ ἀναδράμοι· 15
 εἰ δὲ μή, ἐν ἄλλῃ φυτικῇ· οὐ γὰρ στενοχωρεῖται· εἰ
 δ' ἀναδράμοι, ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς δυνάμει. ἀλλ' ἐκεῖνη
 ποῦ; ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς· ἢ δὲ μέχρι νοῦ, οὐ τόπῳ· οὐ-
 δὲν γὰρ ἐν τόπῳ ἦν· ὁ δὲ νοῦς πολὺ μᾶλλον οὐκ ἐν
 τόπῳ· ὥστε οὐδὲ αὐτῇ. οὐδαμοῦ οὖν οὔσα, ἀλλ' ἐν 20
 τῷ ὀμηδαμοῦ καὶ πανταχοῦ οὕτως ἐστίν. εἰ δὲ προελ-
 θοῦσα εἰς τὸ ἄνω σταλῇ ἐν τῷ μεταξὺ πρὶν πάντη εἰς
 τὸ ἀνωτάτω γενέσθαι, μέσον ἔχει βίον καὶ ἐν ἐκείνῳ
 τῷ μέρει αὐτῆς ἔστηκε. πάντα δὲ ταῦτα ἐκεῖνος καὶ
 οὐκ ἐκεῖνος· ἐκεῖνος μὲν, ὅτι ἐξ ἐκείνου· οὐκ ἐκεῖνος 25
 δέ, ὅτι ἐκεῖνος ἐφ' ἑαυτοῦ μένων ἔδωκεν. ἔστιν οὖν
 οἶον ζωὴ μακρὰ εἰς μῆκος ἐκταθεῖσα, ἕτερον ἕκαστον
 τῶν μορίων τῶν ἐφεξῆς, συνεχὲς δὲ πᾶν αὐτῷ, ἄλλο
 δὲ καὶ ἄλλο τῇ διαφορᾷ, οὐκ ἀπολλύμενον ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ τὸ πρότερον. τί οὖν ἢ ἐν τοῖς φυτοῖς γενομένη; 30
 οὐδὲν γεννᾷ; ἢ ἐν ᾧ ἐστὶ. σκεπτέον δὲ πῶς ἀρχὴν
 ἄλλην λαβόντας·

XII.

1. Τὴν λεγομένην ὕλην ὑποκειμένον τι καὶ ὑπο-^{Enn. II. 4. p. 159}
δοχὴν εἰδῶν λέγοντες εἶναι κοινόν τινα τοῦτον λόγον
περὶ αὐτῆς πάντες λέγουσιν, ὅσοι εἰς ἔννοιαν ἤλθον
τῆς τοιαύτης φύσεως, καὶ μέχρι τοῦτου τὴν αὐτὴν
5 φέρονται· τίς δὲ ἐστὶν αὕτη ἡ ὑποκειμένη φύσις καὶ
πῶς δεκτικὴ καὶ τίνων τὸ ἐντεῦθεν ἤδη ζητήσαντες
διέστησαν. καὶ οἱ μὲν σώματα μόνον τὰ ὄντα εἶναι
θέμενοι καὶ τὴν οὐσίαν ἐν τοῦτοις μίαν τε τὴν ὕλην
λέγουσι καὶ τοῖς στοιχείοις ὑποβεβλησθαι καὶ αὐτὴν
10 εἶναι τὴν οὐσίαν, τὰ δ' ἄλλα πάντα οἶον πάθη ταύτης
καὶ πῶς ἔχουσιν αὐτὴν καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι. καὶ δὴ
καὶ τολμῶσι καὶ μέχρι θεῶν αὐτὴν ἄγειν καὶ τέλος^{p. 160}
δὴ καὶ αὐτὸν αὐτῶν τὸν θεὸν ὕλην ταύτην πῶς ἔχου-
σαν εἶναι. διδάσκει δὲ καὶ σῶμα αὐτῇ ἄποιον αὐτὸ
15 σῶμα λέγοντες, καὶ μέγεθος δέ. οἱ δὲ ἀσώματον λέ-
γουσι καὶ ταύτην, οὐ μίαν τινὲς αὐτῶν, ἀλλὰ ταύτην
μὲν τοῖς σώμασιν ὑποβεβλησθαι καὶ αὐτοί, περὶ ἧς
οἱ πρότεροι λέγουσιν, ἑτέραν μέντοι προτέραν ἐν τοῖς
νοητοῖς ὑποβεβλημένην τοῖς ἐκεῖ εἶδεσι καὶ ταῖς ἀσω-
20 μάτοις οὐσίαις.

2. διὸ πρότερον ζητητέον περὶ ταύτης εἰ ἐστὶ καὶ
τίς οὐσα τυγχάνει καὶ πῶς ἐστὶν. εἰ δὴ ἀόριστόν τι
καὶ ἄμορφον δεῖ τὸ τῆς ὕλης εἶναι, ἐν δὲ τοῖς ἐκεῖ
ἀρίστοις οὐσὶν οὐδὲν ἀόριστον οὐδὲ ἄμορφον, οὐδ'
25 ἂν ὕλη ἐκεῖ εἴη· καὶ εἰ ἀπλοῦν ἕκαστον, οὐδ' ἂν θεοὶ
ὕλης, ἵνα ἐξ αὐτῆς καὶ ἄλλου τὸ σύνθετον· καὶ γινο-
μένοις μὲν ὕλης δεῖ καὶ ἐξ ἑτέρων ἕτερα ποιουμένοις,
ἀπ' ὧν καὶ ἡ τῶν αἰσθητῶν ὕλη ἐνοήθη, μὴ γινομέ-

νοῖς δὲ οὐ. πόθεν δὲ ἐλήλυθε καὶ ὑπέστη; εἰ γὰρ ἐγένετο, καὶ ὑπὸ τινος· εἰ δὲ αἰδῖος, καὶ ἀρχαὶ πλείους καὶ κατὰ συντυχίαν τὰ πρῶτα. κἂν εἶδος δὲ προσέλθῃ, τὸ σύνθετον ἔσται σῶμα· ὥστε κακεὶ σῶμα.

3. πρῶτον οὖν λεκτέον, ὡς οὐ πανταχοῦ τὸ ἀόριστον ἀτιμαστέον οὐδὲ ὃ ἂν ἄμορφον ἢ τῇ ἑαυτοῦ ἐπινοία, εἰ μέλλοι παρέχειν αὐτὸ τοῖς πρὸ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀρίστοις· οἷόν τι καὶ ψυχὴ πρὸς νοῦν καὶ λόγον πέφυκε μορφουμένη παρὰ τούτων καὶ εἰς εἶδος βέλτιον ἀγομένη· ἐν τε τοῖς νοητοῖς τὸ σύνθετον ἐτέρως, οὐχ ὡς τὰ σώματα· ἐπεὶ καὶ λόγοι σύνθετοι καὶ ἐνεργεῖα δὲ σύνθετον ποιοῦσι τὴν ἐνεργοῦσαν εἰς εἶδος φύσιν. εἰ δὲ καὶ πρὸς ἄλλο, καὶ παρ' ἄλλου καὶ μᾶλλον. ἢ δὲ τῶν γινομένων ὕλη αἰεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο εἶδος ἴσχει, τῶν δὲ αἰδῖων ἢ αὐτῇ ταῦτόν αἰεὶ. τάχα δ' ἀνάπαλιν ἢ ἐνταῦθα. ἐνταῦθα μὲν γὰρ παρὰ μέρος πάντα καὶ ἐν ἐκάστοτε· διὸ οὐδὲν ἐμμένει ἄλλου ἄλλο ἐξωθούντος· διὸ οὐ ταῦτόν αἰεὶ· ἐκεῖ δ' ἅμα πάντα· διὸ οὐκ ἔχει εἰς ὃ μεταβαλεῖ· ἤδη γὰρ ἔχει πάντα. οὐδέποτ' οὖν ἄμορφος οὔτε ἐκεῖ ἢ ἐκεῖ· ἐπεὶ οὐδ' ἢ ἐνταῦθα· ἀλλ' ἕτερον τρόπον ἐκατέρα. τὸ δὲ εἶτε αἰδῖος εἶτε γενομένη, ἐπειδὴν ὃ τί ποτ' ἔστι λάβωμεν, δῆλον ἔσται.

4. ὁ δὲ λόγος ἡμῖν ὑποθεμένοις τὸ νῦν εἶναι τὰ εἶδη· δέδεικται γὰρ ἐν ἄλλοις· προίτω. εἰ οὖν πολλὰ τὰ εἶδη, κοινὸν μὲν τι ἐν αὐτοῖς ἀνάγκη εἶναι· καὶ δὴ καὶ ἴδιον, ᾧ διαφέρει ἄλλο ἄλλου. τοῦτο δὲ τὸ ἴδιον καὶ p. 161 ἢ διαφορὰ ἢ χωρίζουσα ἢ οἰκεία ἔστι μορφή. | εἰ δὲ μορφή, ἔστι καὶ τὸ μορφοῦμενον, περὶ ὃ ἡ διαφορὰ· ἔστιν ἄρα καὶ ὕλη ἢ τὴν μορφήν δεχομένη καὶ αἰεὶ τὸ ὑποκειμένον. ἔτι εἰ κόσμος νοητὸς ἔστιν ἐκεῖ, μίμημα

δὲ οὗτος ἐκείνου, οὗτος δὲ σύνθετος καὶ ἐξ ὕλης, κάκει δεῖ ὕλην εἶναι. ἢ πῶς προσέθεις κόσμον μὴ εἰς εἶδος ἰδῶν; πῶς δὲ εἶδος μὴ ἐφ' ᾧ τὸ εἶδος λαβῶν; ἀμερῆς μὲν γὰρ παντελῶς πάντη αὐτό, μεριστὸν δὲ
 5 ὁπωσοῦν. καὶ εἰ μὲν διασπασθέντα ἀπ' ἀλλήλων τὰ μέρη, ἢ τομῇ καὶ ἢ διάσπασις ὕλης ἐστὶ πάθος· αὐτῇ γὰρ ἢ τμηθεῖσα· εἰ δὲ πολλὰ ὄν ἀμεριστόν ἐστι, τὰ πολλὰ ἐν ἐνὶ ὄντα ἐν ὕλῃ ἐστὶ τῷ ἐνὶ αὐτὰ μορφαι αὐτοῦ ὄντα· τὸ γὰρ ἐν τοῦτο τὸ ποικίλον νόησον ποι-
 10 κίλον καὶ πολύμορφον. οὐκοῦν ἄμορφον αὐτὸ πρὸ τοῦ ποικίλον· εἰ γὰρ τῷ νῷ ἀφέλοις τὴν ποικίλλαν καὶ τὰς μορφὰς καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰ νοήματα, τὸ πρὸ τούτων ἄμορφον καὶ ἀόριστον καὶ τούτων οὐδὲν τῶν ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐν αὐτῷ.

15 5. εἰ δ', ὅτι αἰεὶ ἔχει ταῦτα καὶ ὁμοῦ, ἐν ἄμφω καὶ οὐχ ὕλη ἐκεῖνο, οὐδ' ἐνταῦθα ἔσται τῶν σωμάτων ὕλη· οὐδέποτε γὰρ ἄνευ μορφῆς, ἀλλ' αἰεὶ ὄλον σῶμα, σύνθετον μὴν ὅμως· καὶ νοῦς εὐρίσκει τὸ διττόν· οὗτος γὰρ διαιρεῖ, ἕως [ἄν] εἰς ἀπλοῦν ἤκη μη-
 20 κέτι αὐτὸ ἀναλύεσθαι δυνάμενον· ἕως δὲ δύναται, χωρεῖ αὐτοῦ εἰς τὸ βάθος· τὸ δὲ βάθος ἐκάστου ἢ ὕλη· διὸ καὶ σκοτεινὴ πᾶσα, ὅτι τὸ φῶς ὁ λόγος καὶ ὁ νοῦς λόγος· διὸ τὸν ἐφ' ἐκάστου λόγον ὀφῶν τὸ κάτω ὡς ὑπὸ τὸ φῶς σκοτεινὸν ἠγγηται, ὡσπερ ὀφθαλ-
 25 μὸς φωτοειδῆς ὢν πρὸς τὸ φῶς βαλὼν καὶ χρώας φῶτα ὄντα τὰ ὑπὸ τὰ χρώματα σκοτεινὰ καὶ ὑλικά εἶναι λέγει κεκρυμμένα τοῖς χρώμασι. διάφορόν γε μὴν τὸ σκοτεινὸν τό τε ἐν τοῖς νοητοῖς τό τε ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχει διάφορός τε ἢ ὕλη, ὅσον καὶ τὸ εἶδος τὸ
 30 ἐπικείμενον ἀφοῖν διάφορον· ἢ μὲν γὰρ θεῖα λαβούσα τὸ ὄρισμένον αὐτῆς ζωὴν ὄρισμένην καὶ νοερὰν ἔχει, ἢ δὲ ὄρισμένον μὲν τι γίνεται, οὐ μὴν ζῶν οὐδὲ

νοῦν, ἀλλὰ νεκρὸν κεκοσμημένον. καὶ ἡ μορφή δὲ εἰδωλον· ὥστε καὶ τὸ ὑποκείμενον εἰδωλον. ἐκεῖ δὲ ἡ μορφή ἀληθινόν· ὥστε καὶ τὸ ὑποκείμενον. διὸ καὶ τοὺς λέγοντας οὐσίαν τὴν ὕλην, εἰ περὶ ἐκείνης ἔλεγον, ὀρθῶς ἔδει ὑπολαμβάνειν λέγειν· τὸ γὰρ ὑποκείμενον ἐκεῖ οὐσία, μᾶλλον δὲ μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτῇ νοουμένη καὶ ὅλη οὐσα πεφωτισμένη οὐσία. πότερα δὲ αἰδιος ἢ νοητὴ ὁμοίως ζητητέον, ὡς ἂν τις καὶ τὰς ιδέας ζητοῖ· γεννητὰ μὲν γὰρ τῷ ἀρχὴν ἔχειν, ἀγεννητὰ δέ, ὅτι μὴ χρόνῳ τὴν ἀρχὴν ἔχει, ἀλλ' αἰεί παρ' ἄλλου, οὐχ ὡς γινόμενα αἰεί, ὥσπερ ὁ * κόσμος, ἀλλὰ ὄντα αἰεί, ὥσπερ ὁ ἐκεῖ κόσμος. καὶ γὰρ ἡ ἑτερότης ἢ ἐκεῖ αἰεί, ἢ τὴν ὕλην ποιεῖ· ἀρχὴ γὰρ ὕλης αὕτη, ἢ κίνησις ἢ πρώτη· διὸ καὶ αὕτη ἑτερότης ἔλεγετο, ὅτι ὁμοῦ ἐξέφυσαν κίνησις καὶ ἑτερότης· ἀόριστον δὲ καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ ἑτερότης ἢ ἀπὸ τοῦ πρώτου κἀκείνου πρὸς τὸ ὀρισθῆναι δεόμενα· ὀρίζεται δέ, ὅταν πρὸς αὐτὸ ἐπιστραφῇ· πρὶν δὲ ἀόριστον καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ ἕτερον καὶ οὐπω ἀγαθόν, ἀλλὰ ἀφώτιστον ἐκείνου. εἰ γὰρ παρ' ἐκείνου τὸ φῶς, τὸ δεχόμενον τὸ φῶς, πρὶν δέξασθαι, φῶς οὐκ ἔχει αἰεί, ἀλλὰ ἄλλο ὃν ἔχει, εἴπερ τὸ φῶς παρ' ἄλλου. καὶ περὶ μὲν τῆς ἐν τοῖς νοητοῖς ὕλης πλείω τῶν προσηκόντων παραγμυνωθέντα ταύτη.

6. περὶ δὲ τῆς τῶν σωμάτων ὑποδοχῆς ὧδε λεγέσθω· ὅτι μὲν οὖν δεῖ τι τοῖς σώμασιν ὑποκείμενον εἶναι ἄλλο ὃν παρ' αὐτά, ἢ τε εἰς ἄλληλα μεταβολῇ τῶν στοιχείων δηλοῖ· οὐ γὰρ παντελῆς τοῦ μεταβάλλοντος ἢ φθορά· ἢ ἔσται τις οὐσία εἰς τὸ μὴ ὃν ἀπολυμένη· οὐδ' αὖ τὸ γενόμενον ἐκ τοῦ παντελῶς μὴ ὄντος εἰς τὸ ὃν ἐλήλυθεν, ἀλλ' ἔστιν εἶδους μεταβολῇ ἐξ εἶδους ἑτέρου· μένει δὲ τὸ δεξάμενον τὸ εἶδος τοῦ

γενομένου και ἀποβαλὸν θάτερον· τοῦτό τε οὖν δη-
 λοι καὶ ὄλως ἡ φθορά· συνθέντου γάρ· εἰ δὲ τοῦτο, ἐξ
 ὕλης καὶ εἶδους ἕκαστον· ἢ τε ἐπαγωγή μαρτυρεῖ τὸ
 φθειρόμενον σύνθετον δεικνύσα· καὶ ἡ ἀνάλυσις δέ·
 5 οἶον εἰ ἡ φιάλη εἰς τὸν χρυσόν, ὁ δὲ χρυσὸς εἰς ὕδωρ·
 καὶ τὸ ὕδωρ δὲ φθειρόμενον τὸ ἀνάλογον ἀπαιτεῖ.
 ἀνάγκη δὲ τὰ στοιχεῖα ἢ εἶδος εἶναι ἢ ὕλην πρώτην ἢ
 ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. ἀλλ' εἶδος μὲν οὐχ οἶόν τε· πῶς
 γὰρ ἄνευ ὕλης ἐν ὄγκῳ καὶ μεγέθει; ἀλλ' οὐδ' ὕλη ἢ
 10 πρώτη· φθείρεται γάρ. ἐξ ὕλης ἄρα καὶ εἶδους. καὶ
 τὸ μὲν εἶδος κατὰ τὸ ποιὸν καὶ τὴν μορφήν, ἢ δὲ κατὰ
 τὸ ὑποκείμενον ἀόριστον, ὅτι μὴ εἶδος.

7. Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ στοιχεῖα ἐν ὕλῃ θέμενος ἀν-
 τιμαρτυροῦσαν ἔχει τὴν φθορὰν αὐτῶν· Ἀναξαγόρας
 15 δὲ τὸ μίγμα ὕλην ποιῶν, οὐκ ἐπιτηδειότητα πρὸς
 πάντα, ἀλλὰ πάντα ἐνεργεῖα ἔχειν λέγων ὃν εἰσάγει
 νοῦν ἀναιρεῖ οὐκ αὐτὸν τὴν μορφήν καὶ τὸ εἶδος δι-
 δόντα ποιῶν οὐδὲ πρότερον τῆς ὕλης, ἀλλ' ἅμα· ἀδύ-
 νατον δὲ τὸ ἅμα· εἰ γὰρ μετέχει τὸ μίγμα τοῦ εἶναι,
 20 πρότερον τὸ ὄν· εἰ δὲ καὶ τοῦτο ὄν, τὸ μίγμα κάκεινο,
 ἄλλου ἐπ' αὐτοῖς δεήσει τρίτου. εἰ οὖν πρότερον
 ἀνάγκη τὸν δημιουργὸν εἶναι, τί ἔδει τὰ εἶδη κατὰ
 σμικρὰ ἐν τῇ ὕλῃ εἶναι, εἴτα τὸν νοῦν διὰ πραγμάτων
 ἀνηνύτων διακρίνειν ἐξὸν ἀποίου οὐσης τὴν ποιότητα
 25 καὶ τὴν μορφήν ἐπὶ πᾶσαν ἐκτεῖναι; τό τε πᾶν ἐν
 παντὶ εἶναι πῶς οὐκ ἀδύνατον; ὁ δὲ τὸ ἄπειρον ὑπο-
 θεῖς τί ποτε τοῦτο λεγέτω. καὶ εἰ οὕτως ἄπειρον; ὡς
 ἀδιεξίτητον, ὡς οὐκ ἔστι τοιοῦτόν τι ἐν τοῖς οὐσιν
 οὔτε αὐτοἰάπειρον οὔτε ἐπ' ἄλλῃ φύσει ὡς συμβεβη-
 30 κὸς σώματί τινι, τὸ μὲν αὐτοἰάπειρον, ὅτι καὶ τὸ μέ-
 ρος αὐτοῦ ἐξ ἀνάγκης ἄπειρον, τὸ δὲ ὡς συμβεβηκός,
 ὅτι τὸ ᾧ συμβέβηκεν ἐκείνο οὐκ ἂν καθ' ἑαυτὸ ἄπει-

ρον εἴη οὐδὲ ἀπλοῦν οὐδὲ ὕλη, ἐστὶ δῆλον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ ἄτομοι τάξιν ὕλης ἔξουσιν αἱ τὸ παράπαν οὐκ οὔσαι· τμητὸν γὰρ πᾶν σῶμα κατὰ πᾶν· καὶ τὸ συνεχές δὲ τῶν σωμάτων καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ μὴ οἶόν τε ἄνευ νοῦ ἕκαστα καὶ ψυχῆς, ἣν ἀδύνατον ἐξ ἀτόμων εἶναι ἄλλην τε φύσιν παρὰ τὰς ἀτόμους ἐκ τῶν ἀτόμων δημιουργεῖν οὐκ οἶόν τε· ἐπεὶ καὶ οὐδεὶς δημιουργὸς ποιήσει τι ἐξ οὐκ ὕλης συνεχοῦς· καὶ μυρία ἂν λέγοιτο πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν καὶ εἰρηται· διὸ ἐνδιατρίβειν περιττὸν ἐν τούτοις.

8. τίς οὖν ἢ μία αὕτη καὶ συνεχῆς καὶ ἄποιος λεγομένη; καὶ ὅτι μὲν μὴ σῶμα, εἴπερ ἄποιος, δῆλον· ἢ ποιότητα ἔξει. λέγοντες δὲ πάντων αὐτὴν εἶναι τῶν αἰσθητῶν καὶ οὐ τινῶν μὲν ὕλην, πρὸς ἄλλα δὲ εἶδος οὔσαν· οἶον τὸν πηλὸν ὕλην τῷ κερραμεύοντι, ἀπλῶς δὲ οὐκ ὕλην· οὐ δὴ οὕτως, ἀλλὰ πρὸς πάντα λέγοντες, οὐδὲν ἂν αὐτῇ προσάπτοιμεν τῇ αὐτῆς φύσει ὅσα ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς ὁράται. εἰ δὴ τοῦτο, πρὸς ταῖς ἄλλαις ποιότησιν, οἶον χρώμασι καὶ θερμοτήσι καὶ ψυχρότησιν, οὐδὲ τὸ κοῦφον οὐδὲ τὸ βάρος, οὐ πικρὸν, οὐχ ἀραιόν, ἀλλ' οὐδὲ σχῆμα· οὐ τοῖνον οὐδὲ μέγεθος· ἄλλο γὰρ τὸ μεγέθει, ἄλλο τὸ μεμεγεθυμένῳ εἶναι, ἄλλο τὸ σχήματι, ἄλλο τὸ ἐσχηματισμένῳ. δεῖ δὲ αὐτὴν μὴ σύνθετον εἶναι, ἀλλὰ ἀπλοῦν καὶ ἔν τι τῇ αὐτῆς φύσει· οὕτω γὰρ πάντων ἐρημος. καὶ ὁ μορφήν διδοὺς δάσει καὶ μορφήν ἄλλην εὔσαν παρ' αὐτὴν καὶ μέγεθος καὶ πάντα ἐκ τῶν ὄντων οἶον προσφέρων· ἢ δουλεύσει τῷ μεγέθει αὐτῆς καὶ ποιήσει οὐχ ἡλίκον θέλει, ἀλλ' ὅσον ἢ ὕλη βούλεται· τὸ δὲ συντροχάζειν τὴν βούλησιν τῷ μεγέθει αὐτῆς πλασματῶδες. εἰ δὲ καὶ πρότερον τῆς ὕλης τὸ ποιοῦν, ταύτη ἔσται ἢ ὕλη πάντη, ἢ τὸ ποιοῦν θέλει, καὶ

εὐάγωγος εἰς ἅπαντα· καὶ εἰς μέγεθος τοίνυν. μέγεθος τε εἰ ἔχει, ἀνάγκη καὶ σχῆμα ἔχειν· ὥστε ἐτι μᾶλλον δύσεργος ἔσται. ἔπεισι τοίνυν τὸ εἶδος αὐτῆ πάντα ἐπ' αὐτῆ φέρον· τὸ δὲ εἶδος πᾶν καὶ μέγεθος
 5 ἔχει καὶ ὁπόσον ἂν ἢ μετὰ τοῦ λόγου καὶ ὑπὸ τούτου· διὸ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν ἐκάστων μετὰ τοῦ εἶδους καὶ τὸ ποσὸν ὄρισται· ἄλλο γὰρ ἀνθρώπων | καὶ ἄλλο p. 164
 ὄρνιθος καὶ ὄρνιθος τοιουτοῦ. [οὐ] θαυμαστότερον [δὲ] τὸ ποσὸν τῆ ὕλη ἄλλο ἐπάγειν τοῦ ποιὸν αὐτῆ
 10 προστιθέναι οὐδὲ τὸ μὲν ποιὸν λόγος, τὸ δὲ ποσὸν οὐκ εἶδος καὶ μέτρον καὶ ἀριθμὸς ὄν.

9. πῶς οὖν τις λήφεται τι τῶν ὄντων, ὃ μὴ μέγεθος ἔχει; ἢ πᾶν ὅπερ μὴ ταῦτόν τῷ ποσῷ· οὐ γὰρ δὴ τὸ ὄν καὶ τὸ ποσὸν ταῦτόν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα
 15 ἕτερα τοῦ ποσοῦ. ὅλως δὲ πᾶσαν ἀσώματον φύσιν ἄποσον θετέον· ἀσώματος δὲ καὶ ἡ ὕλη. ἐπεὶ καὶ ἡ ποσότης αὐτῆ οὐ ποσόν, ἀλλὰ τὸ μετασχὸν αὐτῆς· ὥστε καὶ ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι εἶδος ἢ ποσότης. ὡς οὖν ἐγίνετό τι λευκὸν παρουσίᾳ λευκότητος, τὸ δὲ
 20 πεποιηκὸς τὸ λευκὸν χρῶμα ἐν ζῳῳ καὶ τὰ ἄλλα δὲ χρώματα ποικίλα οὐκ ἦν ποικίλον χρῶμα, ἀλλὰ ποικίλος, εἰ βούλει, λόγος, οὕτω καὶ τὸ ποιοῦν τὸ τηλικόνδε οὐ τηλικόνδε, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πηλίκον ἢ [ἡ] πηλικότης ἢ ὁ λόγος τὸ ποιοῦν. προσελθοῦσα οὖν ἡ πηλικότης ἐξελλττει εἰς μέγεθος τὴν ὕλην; οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ ἐν ὀλίγῳ συνεσπείρατο· ἀλλ' ἔδωκε μέγεθος τὸ οὐ πρότερον ὄν, ὥσπερ καὶ ποιότητα τὴν οὐ πρότερον οὐσαν.

10. τί οὖν νοήσω ἀμέγεθες ἐν ὕλη; τί δὲ νοήσεις
 20 ἄποιον ὁπωσοῦν; καὶ τίς ἢ νόησις καὶ τῆς διανοίας ἢ ἐπιβολῆς; ἢ ἀοριστία· εἰ γὰρ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, καὶ τῷ ἀορίστῳ τὸ ἀόριστον. λόγος μὲν οὖν γένοιτο ἂν

περὶ τοῦ ἀορίστου ὠρισμένος, ἡ δὲ πρὸς αὐτὸ ἐπιβολὴ
 ἀόριστος. εἰ δ' ἕκαστον λόγῳ καὶ νῆσει γινώσκειται,
 ἐνταῦθα δὲ ὁ μὲν λόγος λέγει ἅ δὴ λέγει περὶ αὐτῆς,
 ἡ δὲ βουλομένη εἶναι νόησις οὐ νόησις, ἀλλ' οἷον
 ἄνοια μᾶλλον, νόθον ἂν εἴη τὸ φάντασμα αὐτῆς καὶ 5
 οὐ γνήσιον ἐκ θατέρου οὐκ ἀληθοῦς καὶ μετὰ τοῦ
 ἐτέρου λόγου συγκείμενον. καὶ τάχα εἰς τοῦτο βλέ-
 πων ὁ Πλάτων νόθῳ λογισμῶ εἶπε ληπτὴν εἶναι. τίς
 οὖν ἡ ἀορισιτία τῆς ψυχῆς; ἄρα παντελεῆς ἄγνοια ὡς
 ἀπουσία; ἢ ἐν καταφάσει τιμὴ τὸ ἀόριστον καὶ οἷον 10
 ὀφθαλμῶ τὸ σκότος ὕλη ὃν παντὸς ἀοράτου χρώματος,
 οὕτως οὖν καὶ ψυχὴ ἀφελουῖσα ὅσα ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς
 οἷον φῶς τὸ λοιπὸν οὐκέτι ἔχουσα ὀρίσαι ὁμοιοῦται
 τῇ ὄψει τῇ ἐν σκότῳ ταῦτόν πως γινομένη τότε τῷ ὁ
 οἷον ὄρα. ἄρ' οὖν ὄρα; ἢ οὕτως ὡς ἀσχημοσύνην καὶ 15
 ὡς ἄχροιαν καὶ ὡς ἀλαμπές καὶ προσέτι δὲ ὡς οὐκ
 ἔχον μέγεθος· εἰ δὲ μή, εἰδοποιήσει ἤδη. ὅταν οὖν
 μηδὲν νοῆ, οὐ ταῦτό τοῦτο περὶ ψυχὴν πάθος; ἢ οὐ,
 ἀλλ' ὅταν μὲν μηδέν, λέγει μηδέν, μᾶλλον δὲ πάσχει
 οὐδέν· ὅταν δὲ τὴν ὕλην, οὕτω πάσχει πάθος οἷον 20
 τύπον τοῦ ἀμόρφου· ἐπεὶ καὶ ὅταν τὰ μεμορφωμένα
 p. 185 καὶ τὰ μεμεγεθυσμένα | νοῆ, ὡς σύνθετα νοεῖ· ὡς
 γὰρ κεχρωσμένα καὶ ὅλως πεποιωμένα. τὸ ὄλον οὖν
 νοεῖ καὶ τὸ συνάμφω· καὶ ἐναργῆς μὲν ἡ νόησις ἢ
 ἢ αἰσθησις τῶν ἐπόντων, ἀμυδρὰ δὲ ἢ τοῦ ὑποκειμέ- 25
 νου, τοῦ ἀμόρφου· οὐ γὰρ εἶδος. ὁ οὖν ἐν τῷ ὄλῳ
 καὶ συνδέτῳ λαμβάνει μετὰ τῶν ἐπόντων ἀναλύσασα
 ἐκεῖνα καὶ χωρίσασα, ὃ καταλείπει ὁ λόγος, τοῦτο
 νοεῖ ἀμυδρῶς ἀμυδρὸν καὶ σκοτεινῶς σκοτεινὸν καὶ
 νοεῖ οὐ νοοῦσα. καὶ ἐπειδὴ οὐκ ἔμεινεν οὐδ' αὐτὴ ἢ 30
 ὕλη ἄμορφος, ἀλλ' ἐν τοῖς πράγμασιν ἐστὶ μεμορφω-
 μένη, καὶ ἡ ψυχὴ εὐθέως ἐπέβαλε τὸ εἶδος τῶν πραγ-

μάτων αὐτῇ ἀλγοῦσα τῷ ἀορίστῳ οἶον φόβῳ τοῦ ἔξω
 τῶν ὄντων εἶναι καὶ οὐκ ἀνεχομένη ἐν τῷ μὴ ὄντι
 ἐπιπολὺ ἐστάναι.

11. καὶ τί δεῖ τινος ἄλλου πρὸς σύστασιν σωμά-
 5 των μετὰ μέγεθος καὶ ποιότητος ἀπάσας; ἢ τοῦ ὑπο-
 δεχομένου πάντα· οὐκοῦν ὄγκος· εἰ δὲ ὄγκος, μέγε-
 θος δῆπου· εἰ δὲ ἀμέγεθες, οὐδ' ὅπου δέξεται ἔχει.
 ἀμέγεθες δὲ ὄν τι ἂν συμβάλλοιτο, εἰ μήτε εἰς εἶδος
 καὶ τὸ ποιὸν μήτε εἰς τὴν διάστασιν καὶ τὸ μέγεθος,
 10 ὃ δὴ παρὰ τῆς ὕλης δοκεῖ, ὅπου ἂν ἦ, ἐρχεσθαι εἰς
 τὰ σώματα; ὅπως δὲ ὡσπερ πράξεις καὶ ποιήσεις καὶ
 χρόνοι καὶ κινήσεις ὑποβολὴν ὕλης ἐν αὐτοῖς οὐκ
 ἔχοντα ἔστιν ἐν τοῖς οὖσιν, οὕτως οὐδὲ τὰ σώματα
 τὰ πρῶτα ἀνάγκη ὕλην ἔχειν, ἀλλ' ὅλα ἕκαστα εἶναι
 15 ἃ ἔστι ποικιλώτερα ὄντα μίξει τῇ ἐκ πλειόνων εἰδῶν
 τὴν σύστασιν ἔχοντα· ὥστε τοῦτο τὸ ἀμέγεθες ὕλης
 ὄνομα κενὸν εἶναι. πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀνάγκη τὸ
 ὑποδεχόμενον ὀτιοῦν ὄγκου εἶναι, ἐὰν μὴ μέγεθος
 ἦδη αὐτῷ παρῆ· ἐπεὶ καὶ ἡ ψυχὴ πάντα δεχομένη
 20 ὁμοῦ ἔχει πάντα· εἰ δὲ μέγεθος αὐτῇ συμβεβηκὸς ἦν,
 ἔσχεν ἂν ἕκαστα ἐν μεγέθει. ἢ δὲ ὕλη διὰ τοῦτο ἐν
 διαστήματι ἃ δέχεται λαμβάνει, ὅτι διαστήματός ἐστι
 δεκτικὴ· ὡσπερ καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μετὰ τοῦ με-
 γεθύνησθαι καὶ τὸ ποιὸν ἀντιπαραγόμενον ἴσχει τῷ
 25 ποσῷ καὶ συστελλομένου συσταλείῃ ἄν. εἰ δ', ὅτι
 προυπάρχει τι μέγεθος ἐν τοῖς τοιούτοις ὑποκείμενον
 τῷ μορφοῦντι, κάκει ἀπαιτεῖ, οὐκ ὀρθῶς· ἐνταῦθα
 γὰρ ἢ ὕλη οὐχ ἢ ἀπλῶς, ἀλλ' ἢ τούτου· τὴν δ' ἀπλῶς
 δεῖ καὶ τοῦτο παρ' ἄλλου ἔχειν. οὐ τοίνυν δεῖ ὄγκον
 30 εἶναι τὸν δεξόμενον τὸ εἶδος, ἀλλ' ὁμοῦ τῷ γενέσθαι
 ὄγκον καὶ τὴν ἄλλην ποιότητα δέχεσθαι καὶ φάντασμα
 μὲν ἔχειν ὄγκου ὡς ἐπιτηδειότητα τούτου ὡσπερ πρῶ-

την, κενὸν δὲ ὄγκον. ὄθεν τινὲς ταῦτόν τῳ κενῷ τὴν
 p. 166 ὕλην εἰρήκασιν. | φάντασμα δὲ ὄγκου λέγω, ὅτι καὶ ἡ
 ψυχὴ οὐδὲν ἔχουσα ὀρίσασθαι, ὅταν τῇ ὕλῃ προσομιλῇ,
 εἰς ἀοριστίαν χειρῶν αὐτῆς οὔτε περιγράφουσα οὔτε εἰς
 σημεῖον ἵκναι δυνάμενη· ἤδη γὰρ ὀρίζεται. διὸ οὔτε
 μέγα λεκτέον χωρὶς οὔτε σμικρὸν αὐτῆς, ἀλλὰ μέγα καὶ
 μικρὸν· καὶ οὕτως ἄγεθος καὶ ἀμεγεθες οὕτως, ὅτι
 ὕλη ὄγκου καὶ συστελλόμενον ἐκ τοῦ μεγάλου ἐπὶ τὸ
 σμικρὸν καὶ ἐκ τοῦ σμικροῦ ἐπὶ τὸ μέγα, οἷον ὄγκον
 διατρέχει· καὶ ἡ ἀοριστία αὐτῆς ὁ τοιοῦτος ὄγκος,¹⁰
 ὑποδοχὴ μεγέθους ἐν αὐτῇ· ἐν δὲ φαντασίᾳ ἐκείνως.
 καὶ γὰρ τῶν μὲν ἄλλων ἀμεγεθῶν ὅσα εἶδη ὄρισται
 ἕκαστον· ὥστε οὐδαμῇ ἐννοία ὄγκου· ἡ δὲ ἀόριστος
 οὕσα καὶ μήπω σταῖσα παρ' αὐτῆς ἐπὶ πᾶν εἶδος φε-
 ρομένη δεῦρο κἀκείσε καὶ πάντῃ εὐάγωγος οὕσα πολλή
 τε γίνεται τῇ ἐπὶ πάντα ἀγωγῇ καὶ γενέσει καὶ ἔσχε
 τοῦτον τὸν τρόπον φύσιν ὄγκου.

12. συμβάλλεται οὖν τὰ μέγιστα τοῖς σώμασι. τὰ
 τε γὰρ εἶδη τῶν σωμάτων ἐν μεγέθεσι· περὶ δὲ μέ-
 γεθος οὐκ ἂν ἐγένετο ταῦτα, ἀλλ' ἡ περὶ τὸ μεμεγε-²⁰
 θυσμένον· εἰ γὰρ περὶ μέγεθος, οὐ περὶ ὕλην, ὁμοίως
 ἂν ἀμεγεθῆ καὶ ἀνυπόστατα ἦν ἢ λόγοι μόνοι ἂν
 ἦσαν· οὗτοι δὲ περὶ ψυχὴν· καὶ οὐκ ἂν ἦν σώματα.
 δεῖ οὖν ἐνταῦθα περὶ ἐν τι τὰ πολλὰ· τοῦτο δὲ με-
 μεγεθυσμένον· τοῦτο δὲ ἕτερον τοῦ μεγέθους. ἐπὶ
 καὶ νῦν ὅσα μίγνυται τῳ ὕλῃν ἔχειν εἰς ταῦτόν ἐρχε-
 ται καὶ οὐ δεῖται ἄλλου περὶ ὃ, ὅτι ἕκαστον τῶν μι-
 γνυμένων ἤκει φέρου τὴν αὐτοῦ ὕλην. δεῖται δ' ὁμοίως
 καὶ ἐνός τινος τοῦ δεχομένου ἢ ἀγγελίου ἢ τόπου· ὁ
 δὲ τόπος ὕστερος τῆς ὕλης καὶ τῶν σωμάτων· ὥστε²⁰
 πρότερον ἂν δέοιτο τὰ σώματα ὕλης. οὐδέ, ὅτι αἱ
 ποιήσεις καὶ αἱ πράξεις ἄνθρωποι, διὰ τοῦτο καὶ τὰ σώ-

ματα· σύνθετα γὰρ τὰ σώματα, αἱ δὲ πράξεις οὐ·
 καὶ τοῖς πράττουσιν ἢ ὕλη ὅταν πράττωσι τὸ ὑποκει-
 μενον δίδωσι μένουσα ἐν αὐτοῖς, εἰς [δὲ] τὸ πράττειν
 οὐχ αὐτήν δίδωσιν· οὐδὲ γὰρ οἱ πράττοντες τοῦτο
 5 ζητοῦσι· καὶ οὐ μεταβάλλει ἄλλη πράξις εἰς ἄλλην,
 ἵνα ἂν ἦν καὶ αὐταῖς ὕλη, ἀλλ' ὁ πράττων ἐπ' ἄλλην
 μεταβάλλει πράξιν ἐξ ἄλλης· ὥστε ὕλην αὐτὸν εἶναι
 ταῖς πράξεσιν. ἔστι τοίνυν ἀναγκαῖον ἢ ὕλη καὶ τῇ
 ποιότητι καὶ τῷ μεγέθει· ὥστε καὶ τοῖς σώμασι· καὶ
 10 οὐ κενὸν ὄνομα, ἀλλ' ἔστι τι ὑποκείμενον κἂν ἀόρα-
 τον κἂν ἀμέγεθες ὑπάρχη. ἢ οὕτως οὐδὲ τὰς ποιότη-
 τας φήσομεν οὐδὲ τὸ μέγεθος τῷ αὐτῷ λόγῳ· ἕκα-
 στον γὰρ τῶν τοιούτων λέγοιτο ἂν οὐδὲν εἶναι ἐφ'
 ἑαυτοῦ μόνον λαμβανόμενον. εἰ δὲ ταῦτα ἔστι καὶ-
 15 περ ἀμυδρῶς ὃν ἕκαστον, πολὺ μᾶλλον ἂν εἶη [ἢ] ὕλη,
 κἂν μὴ ἐναργῆς ὑπάρχη αἰρετῆ οὐσα οὐ ταῖς αἰσθη-
 σεσιν· οὔτε γὰρ ὄμμασιν· ἀχρους γὰρ· οὔτε ἀκοῇ·
 οὐ γὰρ ψόφος· | οὐδὲ χυμοί· διὸ οὐδὲ ῥινες οὐδὲ p. 167
 γλῶσσα. ἄρ' οὖν ἀφή; ἢ οὐ, ὅτι μὴδὲ σῶμα· σῶμα-
 20 τος γὰρ ἢ ἀφή, ὅτι ἢ πυκνοῦ ἢ ἀραιοῦ, μαλακοῦ σκλη-
 ροῦ, ὑγροῦ ξηροῦ· τούτων δὲ οὐδὲν περὶ τὴν ὕλην·
 ἀλλὰ λογισμῶ οὐκ ἐκ νοῦ, ἀλλὰ κενῶ· διὸ καὶ νόθος,
 ὡς εἴρηται. ἀλλ' οὐδὲ σωματότης περὶ αὐτήν· εἰ μὲν
 [γὰρ] λόγος ἢ σωματότης, ἕτερος αὐτῆς· αὕτη οὖν
 25 ἄλλο· εἰ δ' ἦδη [εἶδου]ποιήσασα καὶ οἶον κραθεῖσα,
 σῶμα φανερῶς ἂν εἶη καὶ οὐχ ὕλη μόνον.

13. εἰ δὲ ποιότης τις τὸ ὑποκείμενον κοινή τις
 οὐσα ἐν ἐκάστῳ τῶν στοιχείων, πρῶτον μὲν τίς αὕτη
 λεκτέον· ἔπειτα πῶς ποιότης ὑποκείμενον ἔσται; πῶς
 30 δὲ ἐν ἀμεγέθει ποιὸν θεωρηθήσεται μὴ ἔχον ὕλην
 μὴδὲ μέγεθος; ἔπειτα εἰ μὲν ὠρισμένη ἢ ποιότης,
 πῶς ὕλη; εἰ δ' ἀόριστόν τι, οὐ ποιότης, ἀλλὰ τὸ ὑπο-

κείμενον καὶ ἡ ζητουμένη ὕλη. τί οὖν κωλύει ἄποιον μὲν εἶναι τῷ τῶν ἄλλων μηδεμιᾶς τῇ αὐτῆς φύσει μετέχειν, αὐτῷ δὲ τούτῳ τῷ μηδεμιᾶς μετέχειν ποιᾶν εἶναι ιδιότητα πάντως τινὰ ἐχουσαν καὶ τῶν ἄλλων διαφέρουσαν, οἷον στέρησίν τινα ἐκείνων; καὶ γὰρ ὁ ἕστερημένος ποιός· οἷον ὁ τυφλός. εἰ οὖν στέρησις τούτων περὶ αὐτήν, πῶς οὐ ποιᾶ; εἰ δὲ καὶ ὅλως στέρησις περὶ αὐτήν, ἔτι μᾶλλον, εἴ γε δὴ καὶ στέρησις ποιόν τι. ὁ δὴ ταῦτα λέγων τί ἄλλο ἢ ποιᾶ καὶ ποιότητος πάντα ποιεῖ; ὥστε καὶ ἡ ποσότης ποιότης ἂν εἴη καὶ ἡ οὐσία δέ. εἰ δὲ ποιόν, πρόσεστι ποιότης. γελοῖον δὲ τὸ ἕτερον τοῦ ποιοῦ καὶ μὴ ποιόν ποιόν ποιεῖν. εἰ δέ, ὅτι ἕτερον, ποιόν, εἰ μὲν αὐτοετερότης, οὐδ' ὡς ποιόν· ἐπεὶ οὐδ' ἡ ποιότης ποιᾶ· εἰ δ' ἕτερον μόνον, οὐχ ἑαυτῇ, ἀλλ' ἑτερότητι ἕτερον καὶ ταυτότητι ταυτόν. οὐδὲ δὴ ἡ στέρησις ποιότης οὐδὲ ποιόν, ἀλλ' ἐρημία ποιότητος ἢ ἄλλου, ὡς ἡ ἀσφοδία ψόφου ἢ ὄτουον ἄλλου· ἄρσις γὰρ ἡ στέρησις· τὸ δὲ ποιόν ἐν καταφάσει. ἢ τε ιδιότης τῆς ὕλης οὐ μορφή· τὸ γὰρ μὴ ποιᾶ εἶναι μηδ' εἶδος τι ἔχειν· ἄτοπον δὴ, ὅτι μὴ ποιᾶ, ποιᾶν λέγειν καὶ ὅμοιον τῷ, ὅτι ἀμέγεθες, αὐτῷ τούτῳ μέγεθος ἔχειν. ἔστιν οὖν ἡ ιδιότης αὐτῆς οὐκ ἄλλο τι ἢ ὅπερ ἐστὶ καὶ οὐ πρόσκειται ἡ ιδιότης, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν σχέσει τῇ πρὸς τὰ ἄλλα, ὅτι ἄλλο αὐτῶν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐ μόνον ἄλλα, ἀλλὰ καὶ τι ἕκαστον ὡς εἶδος, αὕτη δὲ πρεπόντως ἂν λέγοιτο μόνον ἄλλο· τάχα δὲ ἄλλα, ἵνα μὴ τῷ ἄλλο ἐνικῶς ὀρίσης, ἀλλὰ τῷ ἄλλα τὸ ἀόριστον ἐνδείξῃ.

p. 168 14. ἀλλ' ἐκεῖνο ζητητέον, πότερα στέρησις ἢ περὶ αὐτήν ἡ στέρησις. ὁ τοίνυν λέγων λόγος ὑποκειμένῳ μὲν ἐν ἄμφω, λόγῳ δὲ δύο, δίκαιος ἦν διδάσκειν

και τὸν λόγον ἑκατέρου ὄντινα δεῖ ἀποδιδόναι, τῆς μὲν
 ὕλης ὅς ὀριεῖται αὐτὴν οὐδὲν προσαπτόμενος τῆς στε-
 ρήσεως, τῆς τε αὖ στερήσεως ὡσαύτως. ἢ γὰρ οὐδέ-
 τερον ἐν οὐδετέρῳ τῷ λόγῳ ἢ ἑκάτερον ἐν ἑκατέρῳ ἢ
 5 θάτερον ἐν θατέρῳ μόνον ὀποτερονοῦν. εἰ μὲν οὖν
 ἑκάτερον χωρὶς και οὐκ ἐπιζητεῖ οὐδέτερον, δύο ἔσται
 ἄμφω και ἡ ὕλη ἕτερον στερήσεως, κἂν συμβεβήκη
 αὐτῇ ἢ στέρησις. δεῖ δὲ ἐν τῷ λόγῳ μηδὲ δυνάμει
 ἐνοραῖσθαι θάτερον. εἰ δ' ὡς ἡ ῥις ἢ σιμὴ και τὸ σι-
 10 μόν, και οὕτω διπλοῦν ἑκάτερον και δύο· εἰ δὲ ὡς τὸ
 πῦρ και ἡ θερμότης, ἐν μὲν τῷ πυρὶ τῆς θερμότητος
 οὐσης, ἐν δὲ τῇ θερμότητι οὐ λαμβανομένου τοῦ πυ-
 ρός, και ἡ ὕλη οὕτω στέρησις, ὡς τὸ πῦρ θερμόν, οἶον
 εἶδος αὐτῆς ἔσται ἢ στέρησις, τὸ δὲ ὑποκειμένον ἄλλο,
 15 ὃ δεῖ τὴν ὕλην εἶναι· και οὐδ' οὕτως ἐν. ἄρα οὖν οὐ-
 τως ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, δύο δὲ τῷ λόγῳ, τῆς στερή-
 σεως οὐ σημαίνουσης τι παρεῖναι, ἀλλὰ μὴ παρεῖναι
 και οἶον ἀπόφασις ἢ στέρησις τῶν ὄντων· ὡσπερ ἂν
 εἴ τις λέγοι οὐκ ὄν· οὐ γὰρ προστίθησιν ἢ ἀπόφασις,
 20 ἀλλὰ φησιν οὐκ εἶναι· και οὕτω στέρησις ὡς οὐκ ὄν·
 εἰ μὲν οὖν οὐκ ὄν, ὅτι μὴ τὸ ὄν, ἀλλὰ ἄλλο ὄν τι, ἔτι
 δύο οἱ λόγοι, ὁ μὲν τοῦ ὑποκειμένου ἀπτόμενος, ὁ δὲ
 τῆς στέρησεως τὴν πρὸς τὰ ἄλλα σχέσιν δηλῶν. ἢ ὁ
 μὲν τῆς ὕλης πρὸς τὰ ἄλλα και ὁ τοῦ ὑποκειμένου δὲ
 25 πρὸς τὰ ἄλλα, ὁ δὲ τῆς στερήσεως εἰ τὸ ἀόριστον αὐ-
 τῆς δηλοῖ, τάχα ἂν αὐτὸς αὐτῆς ἐφάπτοιτο· πλήν ἐν
 γε ἑκατέρως τῷ ὑποκειμένῳ, λόγῳ δὲ δύο. εἰ μέντοι
 τῷ ἀορίστῳ εἶναι και ἀπείρῳ εἶναι και ἀπόρῳ εἶναι
 τῇ ὕλη ταύτῳ, πῶς ἔτι δύο οἱ λόγοι·
 30 15. πάλιν οὖν ζητητέον, εἰ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ
 ἄπειρον και τὸ ἀόριστον ἐπ' ἄλλῃ φύσει και πῶς συμ-
 βεβηκὸς και εἰ στέρησις συμβέβηκεν. εἰ δὴ ὅσα μὲν

ἀριθμοὶ καὶ λόγοι ἀπειρίας ἔξω· ὄροι γὰρ καὶ τάξεις
 καὶ τὸ τεταγμένον καὶ τοῖς ἄλλοις παρὰ τούτων· τάτ-
 τει δὲ ταῦτα οὐ τὸ τεταγμένον οὐδὲ τάξεις, ἀλλὰ ἄλλο
 τὸ ταττόμενον παρὰ τὸ τάττον· τάττει δὲ τὸ πέρασ
 καὶ ὄρος καὶ λόγος· ἀνάγκη τὸ ταττόμενον καὶ ὀρι- 5
 ζόμενον τὸ ἄπειρον εἶναι· τάττεται δὲ ἡ ὕλη καὶ ὅσα
 δὲ μὴ ὕλη τῷ μετέχειν ἢ ὕλης λόγον ἔχειν· ἀνάγκη
 τοίνυν τὴν ὕλην τὸ ἄπειρον εἶναι, οὐχ οὕτω δὲ ἄπει-
 ρον, ὡς κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τῷ συμβεβηκέναι τὸ
 ἄπειρον αὐτῇ· πρῶτον μὲν γὰρ τὸ συμβαίνόν τῳ δεῖ
 λόγον εἶναι· τὸ δὲ ἄπειρον οὐ λόγος· ἔπειτα τίνοι ὄντι
 p. 189 τὸ ἄπειρον συμβήσεται; πέρατι καὶ πεπερασμένῳ.
 ἀλλ' οὐ πεπερασμένον οὐδὲ πέρασ ἢ ὕλη· καὶ τὸ ἄπει-
 ρον δὲ προσελθὸν τῷ πεπερασμένῳ ἀπολεῖ αὐτοῦ τὴν
 φύσιν· οὐ τοίνυν συμβεβηκὸς τῇ ὕλη τὸ ἄπειρον· 15
 αὐτῇ τοίνυν τὸ ἄπειρον· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ἢ
 ὕλη τὸ ἄπειρον καὶ εἴη ἂν γεννηθὲν ἐκ τῆς τοῦ ἐνὸς
 ἀπειρίας ἢ δυνάμεως ἢ τοῦ αἰεῖ, οὐκ οὕσης ἐν ἐκείνῳ
 ἀπειρίας, ἀλλὰ ποιούντος· πῶς οὖν ἐκεῖ καὶ ἐνταῦθα;
 ἢ διττὸν καὶ τὸ ἄπειρον· καὶ τί διαφέρει; ὡς ἀρχέτυ- 20
 πον καὶ εἰδῶλον· ἐλαττόνως οὖν ἄπειρον τοῦτο; ἢ
 μᾶλλον· ὅσῳ γὰρ εἰδῶλον πεφευγὸς τὸ εἶναι τὸ ἀλη-
 θές, μᾶλλον ἄπειρον· ἢ γὰρ ἀπειρία ἐν τῷ ἦττον ὀρι-
 σθέντι μᾶλλον· τὸ γὰρ ἦττον ἐν τῷ ἀγαθῷ μᾶλλον
 ἐν τῷ κακῷ· τὸ ἐκεῖ οὖν μᾶλλον ὄν εἰδῶλον ὡς ἄπει- 25
 ρον, τὸ δὲ ἐνταῦθα ἦττον [ὄν], ὅσῳ πέφευγε τὸ εἶναι
 καὶ τὸ ἀληθές, εἰς δὲ εἰδῶλου κατερροῦ φύσιν; ἀλη-
 θεστέρως ἄπειρον· τὸ αὐτὸ οὖν τὸ ἄπειρον καὶ τὸ
 ἀπείρω εἶναι; ἢ ὅπου λόγος καὶ ὕλη ἄλλο ἐκάτερον,
 ὅπου δὲ ὕλη μόνον ἢ ταῦτὸν λεκτέον ἢ ὅλως, ὃ καὶ 30
 βέλτιον, οὐκ εἶναι ἐνθάδε τὸ ἀπείρω εἶναι· λόγος γὰρ
 ἔσται, ὃς οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἀπείρω, ἔν' ἢ ἄπειρον.

ἄπειρον μὲν δὴ παρ' αὐτῆς τὴν ὕλην λεκτέον ἀντιτάξει τῇ πρὸς τὸν λόγον. καὶ γάρ, ὥσπερ ὁ λόγος οὐκ ἄλλο τι ἢ ὄν ἐστι λόγος, οὕτω καὶ τὴν ὕλην ἀντιτεταγμένην τῷ λόγῳ κατὰ τὴν ἀπειρίαν οὐκ ἄλλο τι οὖσαν
5 λεκτέον ἄπειρον.

16. ἄρ' οὖν καὶ ἑτερότητι ταυτόν; ἢ οὐ, ἀλλὰ μορίῳ ἑτερότητος ἀντιταττομένῳ πρὸς τὰ ὄντα κυρίως, ἃ δὴ λόγοι· διὸ καὶ μὴ ὄν οὕτως τι ὄν καὶ στερήσει ταυτόν, εἰ ἢ στέρησις ἀντίθεσις πρὸς ἓν ἐν
10 λόγῳ ὄντα. οὐκ οὖν φθαρήσεται ἢ στέρησις προσελθόντος τοῦ οὐ στέρησις; οὐδαμῶς· ὑποδοχὴ γὰρ ἕξεως οὐχ ἕξις, ἀλλὰ στέρησις, καὶ κέρατος· οὐ τὸ πεπερασμένον οὐδὲ τὸ πέρασ, ἀλλὰ τὸ ἄπειρον καὶ καθ' ὅσον ἄπειρον. πῶς οὖν οὐκ ἀπολεῖ αὐτοῦ τὴν φύσιν προσ-
15 ελθὸν τὸ πέρασ καὶ ταῦτα οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ὄντος ἀπέριου; ἢ εἰ μὲν κατὰ τὸ ποσὸν ἄπειρον, ἀνήρεί [ἄν]· νῦν δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τοῦναντιον σώζει αὐτὸ ἐν τῷ εἶναι· ὃ γὰρ κέφυκεν εἰς ἐνέργειαν καὶ τελειῶσιν ἄγει· ὥσπερ τὸ ἄσκαρτον, ὅταν σπείρηται, καὶ ὅταν
20 τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος * καὶ οὐκ ἀπόλλυται τὸ θῆλυ, ἀλλὰ μᾶλλον θηλύνεται· τοῦτο δὲ ἐστὶν ὃ ἐστὶ μᾶλλον γίνεται. ἄρ' οὖν καὶ κακὸν ἢ ὕλη μεταλαμβάνουσα ἀγαθοῦ; ἢ διὰ τοῦτο, ὅτι ἐδεήθη· οὐ γὰρ εἶχε. καὶ γὰρ ὃ μὲν ἂν δέηται τινος, τὸ δ' ἔχη, μέσον ἂν
25 ἴσως γίνοιτο ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, εἰ ἰσάζοι πῶς ἐπ' ἄμφω· ὃ δ' ἂν μηδὲν ἔχη ἄτε ἐν πενίᾳ ὄν, μᾶλλον δὲ πενία ὄν, ἀνάγκη κακὸν εἶναι. | οὐ γὰρ πλοῦτου πε- p. 170
νία τοῦτο οὐδὲ ἰσχύος, ἀλλὰ πενία μὲν φρονήσεως, πενία δὲ ἀρετῆς, κάλλους, ἰσχύος, μορφῆς, εἰδους, ποιοῦ.
30 πῶς οὖν οὐ δυσειδές; πῶς δὲ οὐ πάντη αἰσχρόν; πῶς δὲ οὐ πάντη κακόν; ἐκείνη δὲ ἢ ὕλη ἢ ἐκεῖ ὄν· τὸ γὰρ πρὸ αὐτῆς ἐπέκεινα ὄντος. ἐνταῦθα

δὲ τὸ πρὸ αὐτῆς ὄν. οὐκ ὄν ἄρα, αὐτὴ ἕτερον ὄν πρὸς τῷ καλῷ τοῦ ὄντος.

XIII.

Enn.
III. 9.
p. 356

1. 'Νοῦς', φησιν, ὁρᾷ ἐνούσας ἰδέας ἐν τῷ ὃ ἐστι ζῶον· εἶτα διανοήθη', φησίν, ὁ δημιουργὸς ἃ ὁ νοῦς ὁρᾷ ἐν τῷ ὃ ἐστι ζῶον καὶ τότε τὸ πᾶν ἔχειν'. οὐκοῦν 5 φησὶν ἤδη εἶναι τὰ εἶδη πρὸ τοῦ νοῦ, ὄντα δὲ αὐτὰ νοεῖν τὸν νοῦν. πρῶτον οὖν ἐκεῖνο· λέγω δὲ τὸ ζῶον· ζητητέον εἰ μὴ νοῦς, ἀλλ' ἕτερον νοῦ· τὸ γὰρ θεωροῦν νοῦς· τὸ τοίνυν ζῶον αὐτὸ οὐ νοῦς, ἀλλὰ νοητὸν αὐτὸ φήσομεν καὶ τὸν νοῦν ἔξω φήσομεν αὐτοῦ ἃ ὁρᾷ 10 ἔχειν. εἰδῶλα ἄρα καὶ οὐ τάληθῆ ἔχει, εἰ ἐκεῖ τάληθῆ· ἐκεῖ γὰρ καὶ τὴν ἀλήθειάν φησιν εἶναι ἐν τῷ ὄντι, οὗ αὐτὸ ἕκαστον. ἢ, κἂν ἕτερον ἐκάτερον, οὐ χωρὶς ἀλλήλων, ἀλλ' ἢ μόνον τῷ ἕτερα. ἔπειτα οὐδὲν κωλύει ὅσον ἐπὶ τῷ λεγομένῳ ἔν εἶναι ἄμφω, 15 διαιρούμενα δὲ τῇ νοήσει, εἴπερ μόνον ὡς ὄν τὸ μὲν νοητὸν, τὸ δὲ νοοῦν· ὃ γὰρ καθορᾷ οὗ φησιν ἐν ἑτέρῳ πάντως, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ ἐν αὐτῷ τὸ νοητὸν ἔχειν. ἢ τὸ μὲν νοητὸν οὐδὲν κωλύει καὶ νοῦν εἶναι ἐν στάσει καὶ ἐνότητι καὶ ἡσυχίᾳ, τὴν δὲ τοῦ νοῦ φύσιν τοῦ 20 ὁρῶντος ἐκείνου τὸν νοῦν τὸν ἐν αὐτῷ ἐνέργειάν τινα ἀπ' ἐκείνου, ἢ ὁρᾷ ἐκείνου· ὁρῶντα δὲ ἐκείνου οἶον ἐκείνου εἶναι νοῦν ἐκείνου, ὅτι νοεῖ ἐκείνου· νοοῦντα δὲ ἐκείνου καὶ αὐτὸν νοῦν καὶ νοητὸν ἄλλως εἶναι τῷ μεμιμῆσθαι. τοῦτο οὖν ἐστὶ τὸ διανοηθὲν ἃ 25 ἐκεῖ ὁρᾷ ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ποιῆσαι ζῶων γένη τέσσαρα. δοκεῖ γε μὴν τὸ διανοούμενον ἐπικεκρυμμένως

XIII. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

ἕτερον ἐκείνων τῶν δύο ποιεῖν· ἄλλοις δὲ δόξει τὰ τρία ἐν εἶναι, τὸ ζῶον αὐτὸ ὃ ἐστίν, ὁ νοῦς, τὸ διανοούμενον. ἢ ὡς περ ἐν πολλοῖς προτείνων ἄλλως ὅδε ἄλλως νοεῖ τρία εἶναι. καὶ τὰ μὲν δύο εἰρηται, τὸ δὲ
 5 τρίτον τί, | ὃ διενοήθη τὰ ὀρώμενα ὑπὸ τοῦ νοῦ ἐν p. 357
 τῷ ζῳῷ κείμενα αὐτὸ ἐργάσασθαι καὶ ποιῆσαι καὶ μερίσαι; ἢ δυνατὸν τρόπον μὲν ἄλλον τὸν νοῦν εἶναι τὸν μερίσαντα, τρόπον δὲ ἕτερον τὸν μερίσαντα μὴ τὸν νοῦν εἶναι· ἢ μὲν γὰρ παρ' αὐτοῦ τὰ μερισθέντα,
 10 αὐτὸν εἶναι τὸν μερίσαντα, ἢ δ' αὐτὸς ἀμέριστος μένει, τὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ ἐστὶ τὰ μερισθέντα· ταῦτα δὲ ἐστὶ ψυχᾶς· ψυχὴν εἶναι τὴν μερίσασαν εἰς πολλὰς ψυχάς· διὸ καὶ φησι τοῦ τρίτου εἶναι τὸν μερισμὸν καὶ ἐν τῷ τρίτῳ, ὅτι διενοήθη, ὃ οὐ νοῦ ἔργον, ἀλλὰ
 15 ψυχῆς μεριστὴν ἐνέργειαν ἐχούσης ἐν μεριστῇ φύσει.

2. οἶον γὰρ μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης ὁ μερισμὸς εἰς τὰ θεωρήματα τὰ καθέκαστα οὐ σκεδασθείσης οὐδὲ κατακερματισθείσης, ἔχει δὲ ἕκαστον δυνάμει τὸ ὅλον, οὗ τὸ αὐτὸ ἀρχὴ καὶ τέλος, καὶ οὕτω χρῆ
 20 παρασκευάζειν αὐτόν, ὡς τὰς ἀρχὰς τὰς ἐν αὐτῷ καὶ τέλη εἶναι καὶ ὅλα καὶ πάντα εἰς τὸ τῆς φύσεως ἄριστον, ὃ γενόμενός ἐστιν ἐκεῖ· τούτῳ γὰρ τῷ ἀρίστῳ αὐτοῦ, ὅταν ἔχη, ἄψεται ἐκείνου.

ἢ πᾶσα ψυχὴ οὐδαμοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἦλθεν·
 25 οὐδὲ γὰρ ἦν ὅπου· ἀλλὰ τὸ σῶμα γειτονῆσαν μετέλαβεν αὐτῆς· διὸ οὐκ ἐν τῷ σώματι οὐδ' ὁ Πλάτων φησὶ πού, ἀλλὰ τὸ σῶμα εἰς αὐτήν. αἱ δ' ἄλλαι ἔχουσιν ὄθεν· ἀπὸ γὰρ ψυχῆς· καὶ εἰς ὃ καὶ κατελθεῖν καὶ μετελθεῖν· ὄθεν καὶ ἀνελθεῖν. ἢ δ' αἰεὶ ἄνω ἐν ᾧ
 30 πέφυκεν εἶναι ψυχῆ· τὸ δὲ ἐφεξῆς τὸ πᾶν, οἶον τὸ

πλησίον ἢ τὸ ὑφ' ἡλίω. φωτίζεται μὲν οὖν ἡ μερική
 πρὸς τὸ πρὸ αὐτῆς φερομένη· ὄντι γὰρ ἐντυγχάνει·
 εἰς δὲ τὸ μετ' αὐτὴν εἰς τὸ μὴ ὄν. τοῦτο δὲ ποιεῖ,
 ὅταν πρὸς αὐτὴν· πρὸς αὐτὴν γὰρ βουλομένη τὸ μετ'
 αὐτὴν ποιεῖ εἰδωλον αὐτῆς, τὸ μὴ ὄν, οἶον κενεμβρα- 5
 τοῦσα καὶ ἀοριστοτέρα γινομένη· καὶ τοῦτο τὸ εἰδω-
 λον τὸ ἀόριστον πάντη σκοτεινόν· ἄλογον γὰρ καὶ
 ἀνόητον πάντη καὶ πολὺ τοῦ ὄντος ἀποστατοῦν. εἰς
 δὲ τὸ μεταξὺ ἐστὶν ἐν τῷ οἰκείῳ, πάλιν δὲ ἰδοῦσα οἶον
 δευτέρᾳ προσβολῇ τὸ εἰδωλον ἐμόρφωσε καὶ ἡσθεῖσα 10
 ἔρχεται εἰς αὐτό.

3. πῶς οὖν ἐξ ἑνὸς πλήθος; ὅτι πανταχοῦ· οὐ
 γὰρ ἐστὶν ὅπου οὐ. πάντα οὖν πληροῖ. πολλὰ οὖν,
 μᾶλλον δὲ πάντα ἤδη· αὐτὸ μὲν γὰρ εἰ μόνον παντα- 15
 χοῦ, αὐτὸ ἂν ἦν τὰ πάντα· ἐπεὶ δὲ καὶ οὐδαμοῦ, γί-
 νεται μὲν τὰ πάντα δι' αὐτόν, ὅτι πανταχοῦ ἐκεῖνος,
 ἕτερα δὲ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς οὐδαμοῦ. διὰ τί οὖν αὐ-
 p. 358 τὸς οὐ μόνον πανταχοῦ, ἀλλ' | αὐτὸς πρὸς τούτῳ καὶ
 οὐδαμοῦ; ὅτι δεῖ πρὸ πάντων ἐν εἶναι. πληροῦν οὖν
 δεῖ αὐτόν καὶ ποιεῖν πάντα, οὐκ εἶναι τὰ πάντα, ἀ 20
 ποιεῖ.

τὴν ψυχὴν αὐτὴν δεῖ ὥσπερ ὄψιν εἶναι, ὄρα-
 τὸν δὲ αὐτῇ τὸν νοῦν εἶναι, ἀόριστον πρὶν ἰδεῖν, πε-
 φικυῖαν δὲ νοεῖν· ὕλην οὖν πρὸς νοῦν.

νοοῦντες αὐτοὺς βλέπομεν δηλονότι νοοῦσαν φύ- 25
 σιν ἢ ψευδοίμεθα ἂν τὸ νοεῖν. εἰ οὖν νοοῦμεν καὶ
 ἑαυτοὺς νοοῦμεν, νοεῖν οὐσαν φύσιν νοοῦμεν· πρὸ
 ἄρα τῆς νοήσεως ταύτης ἄλλη ἐστὶ νόησις οἶον ἡσυ-
 χος. καὶ οὐσίας δὲ ἢ νόησις καὶ ζωῆς νόησις· ὥστε

πρὸ ταύτης τῆς ζωῆς καὶ οὐσίας ἄλλη οὐσία καὶ ζωή.
ταῦτα ἄρα εἶδεν, ὅσα ἐνέργειαι. εἰ δὲ νόες αἱ ἐνέρ-
γειαι αἱ κατὰ τὸ νοεῖν οὕτως ἑαυτούς, τὸ νοητὸν ἡμεῖς
οἱ ὄντως. ἢ δὲ νόησις ἢ αὐτῶν τὴν εἰκόνα φέρει.

5 τὸ μὲν πρῶτον δύναμις ἐστὶ κινήσεως καὶ στά-
σεως· ὥστε ἐπέκεινα τούτων· τὸ δὲ δευτέρον ἐστηκέ-
τε καὶ κινεῖται περὶ ἐκεῖνο· καὶ νοῦς δὲ περὶ τὸ δεύ-
τερον· ἄλλο γὰρ ὄν πρὸς ἄλλο ἔχει τὴν νόησιν, τὸ δὲ
νόησιν οὐκ ἔχει. διπλοῦν δὲ τὸ νοοῦν καὶ αὐτὸ νοεῖ
10 καὶ ἐλλιπές, ὅτι ἐν τῷ νοεῖν ἔχει τὸ εὔ, οὐκ ἐν τῇ
ὑποστάσει.

τὸ ἐνεργεῖα παντὶ τῷ ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέρ-
γειαν ὃ ἐστὶ ταῦτόν αἰεὶ, ἕως ἂν ἦ· ὥστε καὶ τὸ τέ-
λειον καὶ τοῖς σώμασιν ὑπάρχει, οἷον τῷ πυρὶ· ἀλλ'
15 οὐ δύναται αἰεὶ εἶναι, ὅτι μεθ' ὕλης· ὃ δ' ἂν ἀσύν-
θετον ὄν ἐνεργεῖα ἦ, αἰεὶ ἐστίν. ἐστὶ δὲ τὸ αὐτὸ ἐνερ-
γεῖα ὄν δυνάμει κατ' ἄλλο εἶναι.

θεοὶ τὸ πρῶτον ἐπέκεινα ὄντες· ὁ δὲ νοῦς τὰ
ὄντα καὶ ἐστὶ κίνησις ἐνταῦθα καὶ στάσις· περὶ οὐ-
20 δὲν γὰρ αὐτὸ τὸ πρῶτον, τὰ ἄλλα δὲ περὶ αὐτὸ ἀνα-
παυόμενα ἐστηκε καὶ κινεῖται· ἢ γὰρ κίνησις ἔφεσις,
τὸ δὲ οὐθενὸς ἐφίσται· τίνος γὰρ τό γε ἀκρότατον; οὐ
νοεῖ οὖν οὐδὲ ἑαυτό; ἢ ἢ ἔχει ἑαυτὸ καὶ νοεῖν ὅλως
λέγεται. ἢ τῷ ἔχειν ἑαυτὸ οὐ νοεῖν λέγεται, ἀλλὰ τῷ
25 πρὸς τὸ πρῶτον βλέπειν. ἐστὶ δὲ πρώτη ἐνέργεια καὶ
αὕτη ἢ νόησις. εἰ οὖν αὕτη πρώτη, οὐδεμίαν δεῖ προ-
τέρα. τὸ οὖν παρέχον ταύτην ἐπέκεινα ταύτης· ὥστε
δευτέρα ἢ νόησις μετ' ἐκεῖνο. οὐδὲ γὰρ τὸ πρώτως
σεμνὸν ἢ νόησις· οὐκ οὐκ οὐδὲ πᾶσα, ἀλλ' ἢ τοῦ ἀγα-

θου· ἑπέκεινα ἄρα νοήσεως τὰγαθόν. ἀλλ' οὐ παρα-
 κολουθήσει αὐτῷ. τί οὖν ἢ παρακολούθησις αὐτῷ;
 ἀγαθοῦ ὄντος ἢ οὐ; εἰ μὲν γὰρ ὄντος, ἤδη ἐστὶ πρὸ
 τῆς παρακολουθήσεως τὰγαθόν· εἰ δ' ἢ παρακολού-
 p. 359 θησις ποιεῖ, οὐκ ἂν εἴη πρὸ ταύτης τὸ ἀγαθόν· | ὥστε 5
 οὐδ' αὐτῇ ἐστὶ μὴ οὐσα ἀγαθοῦ. τί οὖν; οὐδὲ ζῆ; ἢ
 ζῆν μὲν οὐ λεκτέον, εἴπερ ζῶν δίδωσι. τὸ δὲ παρα-
 κολουθοῦν ἑαυτῷ καὶ τὸ νοοῦν αὐτὸ δεύτερον· πα-
 ρακολουθεῖ γὰρ, ἵνα τῇ ἐνεργείᾳ ταύτῃ συνῆ αὐτῷ.
 δεῖ οὖν, εἰ καταμανθάνει αὐτό, ἀκαταμάθητον τετυ- 10
 χηκέναι αὐτῷ καὶ τῇ αὐτοῦ φύσει ἑλλίπεις εἶναι, τῇ
 δὲ νοήσει τελειοῦσθαι. τὸ ἄρα κατανοεῖν ἐξαιρετέον·
 ἢ γὰρ προσθήκη ἀφαίρεσιν καὶ ἑλλειψιν ποιεῖ.

XIV.

Enn.
 II. 2.
 p. 107

1. Διὰ τί κύκλω κινεῖται; ὅτι νοῦν μιμεῖται. καὶ
 τίνος ἢ κίνησις; ψυχῆς ἢ σώματος; τί οὖν; ὅτι ψυχῆ 15
 ἐν αὐτῇ ἐστὶ καὶ πρὸς αὐτὴν αἰεὶ σπεύδει ἰέναι. ἢ
 ἐστὶν ἐν αὐτῇ οὐ συνεχῆς οὐσα. ἢ φερομένη συμφέ-
 ρει. ἀλλ' ἔδει συμφέρουσαν μηκέτι φέρειν, ἀλλ' ἐνη-
 νοχέναι τουτέστι στήναι μᾶλλον ποιῆσαι καὶ μὴ αἰε
 κύκλω. ἢ καὶ αὐτῇ στήσεται ἢ, εἰ κινεῖται, οὔτι γε 20
 τοπικῶς. πῶς οὖν τοπικῶς κινεῖ αὐτῇ ἄλλον τρόπον
 κινουμένη; ἢ ἴσως οὐδὲ τοπικῆ ἢ κύκλω. ἀλλ', εἰ ἄρα
 κατὰ συμβεβηκός, ποία οὖν τις; εἰς αὐτὴν συναισθη-
 τικῆ καὶ συννοητικῆ καὶ ζωτικῆ καὶ οὐδαμοῦ ἔξω οὐδ'
 ἄλλοθι κατὰ τὸ πάντα δεῖν περιλαμβάνειν· τοῦ γὰρ 25
 ζῆον τὸ κύριον περιληπτικὸν καὶ ποιοῦν ἐν. οὐ περι-

XIV. ΠΕΡΙ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΟΡΡΑΝΟΤ sive ΠΕΡΙ ΤΗΣ
 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ.

λήφεται δὲ ζωτικῶς, εἰ μένοι, οὐδὲ σώσει τὰ ἔνδον
 σῶμα ἔχον· καὶ γὰρ σώματος ζωὴ κίνησις. εἰ οὖν καὶ
 τοπικῆ, ὡς δυνήσεται κινήσεται καὶ οὐχ ὡς ψυχὴ
 μόνον, ἀλλ' ὡς σῶμα ἔμψυχον καὶ ὡς ζῶον· ὥστε
 5 εἶναι μικτήν ἐκ σωματικῆς καὶ ψυχικῆς, | τοῦ μὲν σώ- p. 108
 ματος εὐθὺ φερομένου φύσει, τῆς δὲ ψυχῆς κατεχού-
 σης, ἐκ δ' ἀμφοῖν γενομένου φερομένου τε καὶ μέ-
 νοντος. εἰ δὲ σώματος ἢ κύκλω λέγοιτο, πῶς παντὸς
 εὐθυποροῦντος καὶ τοῦ πυρός; ἢ εὐθυπορεῖ, ἕως ἂν
 10 ἦκη εἰς τὸ οὐ τέτακται· ὡς γὰρ ἂν ταχθῆ, οὕτω δο-
 κεῖ καὶ ἐστάναι κατὰ φύσιν καὶ φέρεσθαι εἰς ὃ ἐτά-
 χθη. διὰ τί οὖν οὐ μένει ἐλθόν; ἄρα, ὅτι ἢ φύσις
 τῷ πυρὶ ἐν κινήσει; εἰ οὖν μὴ κύκλω, σκεδασθήσεται
 ἐπ' εὐθύ· δεῖ ἄρα κύκλω. ἀλλὰ τοῦτο προνοίας·
 15 ἀλλ' ἐν αὐτῷ παρὰ τῆς προνοίας· ὥστε, εἰ ἐκεῖ γέ-
 νοιτο, κύκλω κινεῖσθαι ἐξ αὐτοῦ. ἢ ἐπιέμενον τοῦ
 εὐθέος οὐκ ἔχον οὐκέτι τόπον ὥσπερ περιολισθάνον
 ἀνακάμπει ἐν οἷς τόποις δύναται· οὐ γὰρ ἔχει τό-
 πον μεθ' ἑαυτοῦ· οὗτος γὰρ ἔσχατος. θεῖ οὖν ἐν ᾧ
 20 ἔχει καὶ αὐτὸς αὐτοῦ τόπος, οὐχ ἵνα μένη γεγενημέ-
 νος, ἀλλ' ἵνα φέρηται. καὶ κύκλου δὲ τὸ μὲν κέντρον
 μένει κατὰ φύσιν, ἢ δὲ ἔξωθεν περιφέρεια εἰ μένοι,
 κέντρον ἔσται μέγα. μᾶλλον οὖν ἔσται περὶ τὸ κέν-
 τρον καὶ ζῶντι καὶ κατὰ φύσιν δὲ ἔχοντι σῶματι· οὐ-
 25 τω γὰρ συννεύσει πρὸς τὸ κέντρον, οὐ τῇ συνιζήσει·
 ἀπολεῖ γὰρ τὸν κύκλον· ἀλλ', ἐπεὶ τοῦτο οὐ δύνα-
 ται, τῇ περιδινήσει· οὕτω γὰρ μόνως ἀποπληρώσει
 τὴν ἔφρουν. εἰ ψυχὴ δὲ περιάγει, οὐ καμείται· οὐ
 γὰρ ἔλκει οὐδὲ παρὰ φύσιν· ἢ γὰρ φύσις τὸ ὑπὸ ψυ-
 30 χῆς τῆς πάσης ταχθέν. ἔτι πανταχοῦ οὐσα ἢ ψυχὴ
 ὄλη καὶ οὐ διειλημμένη ἢ τοῦ παντὸς κατὰ μέρος δι-
 δωσι καὶ τῷ οὐρανῷ, ὡς δύναται, πανταχοῦ εἶναι·

δύναται δὲ τῷ πάντα μετείναι καὶ ἐπιπορεύεσθαι. ἔστι μὲν γάρ, εἴ ποῦ ἐστῶσα ἦν ἡ ψυχὴ, ἔλθον ἐκεῖ· νῦν δέ, ἐπειδὴ πᾶσα ἐστὶν αὐτῆς, παντὸς ἐφίεται. τί οὖν; οὐδέποτε τεύξεται; ἢ οὕτως ἀεὶ τυγχάνει, μᾶλλον δὲ αὐτὴ πρὸς αὐτὴν ἄγουσα ἀεὶ ἐν τῷ ἀεὶ ἄγειν ἢ ἀεὶ κινεῖ καὶ οὐκ ἀλλαγῶς κινουῦσα, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν ἐν τῷ αὐτῷ, οὐκ ἐπ' εὐθύ, ἀλλὰ κύκλω ἄγουσα διδωσιν αὐτῷ οὗ ἂν ἦκη ἐκεῖ ἔχειν αὐτήν. εἰ δὲ μένοι, ὡς ἐκεῖ οὔσης μόνον, οὗ ἕκαστον μένει, στήσεται. εἰ οὖν μὴ ἐκεῖ μόνον ὅπου οὖν, πανταχοῦ οἰσθήσεται ¹⁰ καὶ οὐκ ἔξω· κύκλω ἄρα.

2. τὰ οὖν ἄλλα πῶς; ἢ οὐχ ὅλον ἕκαστον, μέρος δὲ καὶ κατεχόμενον μερικῶ τῷ τῷ· ἐκεῖνο δὲ ὅλον καὶ οἶον τόπος καὶ οὐδὲν κωλύει· αὐτὸ γὰρ τὸ πᾶν. πῶς οὖν ἄνθρωποι; ἢ, ὅσον παρὰ τοῦ παντός, μέρος, ὅσον ¹⁵ δὲ αὐτοί, οἰκεῖον ὅλον. εἰ οὖν πανταχοῦ οὗ ἂν ἢ ἔχει αὐτήν, τί δεῖ περιεῖναι; ἢ ὅτι μὴ μόνον ἐκεῖ. εἰ ¹⁰⁹ δὲ ἢ ἡ δύναμις αὐτῆς περὶ τὸ μέσον, καὶ ταύτη ἂν κύκλω· μέρος δὲ οὐχ ὡσανύτως σώματος καὶ φύσεως ψυχῆς ληπτέον, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν μέρος, ἀφ' οὗ ἢ ἄλλη, ²⁰ τοπικῶς δὲ σώματος. ἀνάλογον οὖν δεῖ τὸ μέσον· ὡς γὰρ ἐκεῖ, οὕτως καὶ ἐνταῦθα μέρος δεῖ εἶναι, ὃ μόνως ἐστὶ μέρος σώματος σφαιρικοῦ· ὡς γὰρ ἐκεῖνο περὶ αὐτό, οὕτω καὶ τοῦτο. εἰ δὲ ψυχὴ ἐστὶ περιθέουσα τὸν θεόν, ἀμφαραπάζεται καὶ περὶ αὐτὸν ὡς ²⁵ οἶόν τε αὐτῇ ἔχει· ἐξήρηται γὰρ αὐτοῦ πάντα. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἐστὶ πρὸς αὐτόν, περὶ αὐτόν. πῶς οὖν οὐ πᾶσαι οὕτως; ἢ ἐκάστη ὅπου ἐστὶν οὕτως. διὰ τί οὖν οὐ καὶ τὰ σώματα ἡμῶν οὕτως; ὅτι τὸ εὐθύπορον προσήρηται καὶ πρὸς ἄλλα αἰ ὄρμαι καὶ τὸ σφαιροει- ³⁰ δὲς ἡμῶν οὐκ εὐτροχόν· γεηρὸν γὰρ· ἐκεῖ δὲ συνέπεται λεπτόν καὶ εὐκίνητον· διὰ τί γὰρ ἂν καὶ σταίη

ἡντιναοῦν κίνησιν τῆς ψυχῆς κινουμένης; ἴσως δὲ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ πνεῦμα τὸ περὶ τὴν ψυχὴν τοῦτο ποιεῖ. εἰ γὰρ ἔστιν ὁ θεὸς ἐν πᾶσι, τὴν συνεῖναι βουλομένην ψυχὴν περὶ αὐτὸν δεῖ γίνεσθαι· οὐ γάρ πη. καὶ Πλάτων δὲ τοῖς ἄστροις οὐ μόνον τὴν μετὰ τοῦ ὄλου σφαιρικὴν κίνησιν, ἀλλὰ καὶ ἐκάστῳ δίδωσι τὴν περὶ τὸ κέντρον αὐτῶν· ἕκαστον γὰρ οὐ ἔστι περιειληφὸς τὸν θεὸν ἀγάλλεται οὐ λογισμῶ, ἀλλὰ φυσικαῖς ἀνάγκαις.

3. ἔστω δὲ καὶ ὧδε· τῆς ψυχῆς ἡ μὲν τις δύναμις ἡ ἐσχάτη ἀπὸ γῆς ἀρξαμένη καὶ διὰ ὄλου διαπλευρεῖσά ἔστιν, ἡ δὲ αἰσθάνεσθαι πεφυκνία καὶ ἡ λόγον δοξαστικὸν δεχομένη πρὸς τὸ ἄνω ἐν ταῖς σφαίραις ἑαυτὴν ἔχει ἐποχουμένη καὶ τῇ προτέρᾳ καὶ δύναμιν διδοῦσα παρ' αὐτῆς εἰς τὸ ποιεῖν ζωτικωτέραν. κινεῖται οὖν ὑπ' αὐτῆς κύκλῳ περιεχούσης καὶ ἐφιδρουμένης παντὶ ὅσον αὐτῆς εἰς τὰς σφαιρας ἀνέδραμε. κύκλῳ οὖν ἐκείνης περιεχούσης συννεύουσα ἐπιστρέφεται πρὸς αὐτήν, ἡ δὲ ἐπιστροφή αὐτῆς περιάγει τὸ σῶμα, ἐν ᾧ ἐμπέπλεκται· ἐκάστου γὰρ μορίου κἂν ὀπωσοῦν κινήθέντος ἐν σφαίρα, εἰ μένον κινεῖτο, ἔσεισεν ἐν ᾧ ἔστι καὶ τῇ σφαίρα κίνησις γίνεται. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων τῆς ψυχῆς ἄλλως κινουμένης, οἶον ἐν χαρᾷ καὶ τῷ φανέντι ἀγαθῷ τοῦ σώματος, ἡ κίνησις καὶ τοπικὴ γίνεται. ἐκεῖ δὲ ἐν ἀγαθῷ γινομένη ψυχὴ καὶ αἰσθητικωτέρα γενομένη κινεῖται πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ σείει ὡς πέφυκεν ἐκεῖ τοπικῶς τὸ σῶμα. ἢ τε αἰσθητικὴ ἀπὸ τοῦ ἄνω αὐ καὶ αὐτὴ τὸ ἀγαθὸν λαβοῦσα καὶ τὰ αὐτῆς ἡσθεῖσα διώκουσα αὐτὸ ὃν πανταχοῦ πρὸς τὸ πανταχοῦ συμφέρεται. ὁ δὲ νοῦς οὐπω κινεῖται· ἔστηκε γὰρ καὶ κινεῖται· περὶ αὐτὸν γάρ. οὕτως οὖν καὶ τὸ πᾶν τῷ κύκλῳ κινεῖσθαι ἅμα καὶ ἔστηκεν.

XV.

Enn.
III. 4.
p. 283

1. Τῶν μὲν αἱ ὑποστάσεις γίνονται μερόντων ἐκείνων, ἣ δὲ ψυχὴ κινουμένη ἐλέγετο γεννᾶν καὶ αἰσθησιν τὴν ἐν ὑποστάσει καὶ φύσιν καὶ μέγρι φυτῶν· καὶ γὰρ ἔχει αὐτὴν καὶ ἐν ἡμῖν οὐσα, κρατεῖ δὲ μέρος οὐσαν· ὅταν δὲ ἐν φυτοῖς γένηται, αὕτη 5 κρατεῖ οἶον μόνη γενομένη. αὕτη μὲν οὖν οὐδὲν γεννᾷ πάντα ἕτερον αὐτῆς· οὐκέτι γὰρ ζωὴ μετὰ ταύτην, ἀλλὰ τὸ γεννώμενον ἄζων. τί οὖν; ἦ, ὡσπερ πᾶν, ὅσον πρὸ τούτου ἐγεννᾶτο, ἀμόρφωτον ἐγεννᾶτο, εἰδοποιεῖτο δὲ τῷ ἐπιστρέφειν πρὸς τὸ γεννῆσαν 10 οἶον ἐκτρεφόμενον, οὕτω δεῖ καὶ ἐνταῦθα τὸ γεννηθὲν οὐ ψυχῆς ἐτι εἶδος· οὐ γὰρ ἐτι ζῆ· ἀλλ' ἀοριστίαν εἶναι παντελεῖ. εἰ μὲν γὰρ κἂν τοῖς προτέροις ἢ ἀοριστία, ἀλλ' ἐν εἶδει· οὐ γὰρ πάντῃ ἀοριστον, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν τελείωσιν αὐτοῦ· τὸ δὲ νῦν πάντῃ. 15 τελειούμενον δὲ γίνεται σῶμα μορφήν λαβὼν τὴν τῆ αὐτοῦ δυνάμει πρόσφορον, ὑποδοχὴ τοῦ γεννήσαντος καὶ ἐκθρέψαντος καὶ μόνον τοῦτο ἐν σώματι ἐσχάτου τῶν ἄνω ἐν ἐσχάτῳ τοῦ κάτω.

2. καὶ τὸ ψυχὴ πᾶσα ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου 20 ἐπὶ ταύτης μάλιστα· αἱ δ' ἄλλαι ἄλλως. πάντα δὲ οὐρανὸν περιπολεῖ ἄλλοτε ἐν ἄλλοις εἶδεσιν, ἢ ἐν αἰσθητικῷ εἶδει ἢ ἐν λογικῷ ἢ ἐν αὐτῷ τῷ φυτικῷ. τὸ γὰρ κρατοῦν αὐτῆς μόριον τὸ ἑαυτῷ πρόσφορον ποιεῖ, τὰ δ' ἄλλα ἀργεῖ· ἔξω γάρ. ἐν δὲ ἀνθρώπῳ οὐ κρα- 25 τεῖ τὰ χεῖρω, ἀλλὰ σύνεστιν· οὐδέ γε τὸ κρείττον ἀεὶ· ἔστι γὰρ καὶ ταῦτα χῶραν τινὰ ἔχοντα· διὸ καὶ ὡς αἰσθητικοί· ἔστι γὰρ καὶ ὄργανα αἰσθήσεως· καὶ

πολλά ὡς φυτά· ἔστι γὰρ σῶμα αὐξόμενον καὶ γεν-
 νῶν· ὥστε πάντα συνεργεῖ, κατὰ δὲ τὸ κρείττον
 τὸ ὅλον εἶδος ἀνθρώπος. ἐξελθοῦσα δέ, ὅτι περ p.284
 ἐπλεόνασε, τοῦτο γίνεται. διὸ φεύγειν δεῖ πρὸς τὸ
 ἄνω, ἵνα μὴ εἰς τὴν αἰσθητικὴν ἐπακολουθοῦντες
 τοῖς αἰσθητοῖς εἰδώλοις, μηδὲ εἰς τὴν φυτικὴν ἐπα-
 κολουθοῦντες τῇ ἐφέσει τοῦ γεννᾶν καὶ ἐδωδῶν
 λιχνείαις, ἀλλ' εἰς τὸ νοερὸν καὶ νοῦν καὶ θεόν. ὅσοι
 μὲν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐτήρησαν, πάλιν ἄνθρωποι·
 ὅσοι δὲ αἰσθήσει μόνον ἔζησαν, ζῶα. ἀλλ', εἰ μὲν
 αἰσθήσει μετὰ θυμοῦ, τὰ ἄγρια, καὶ ἡ διαφορὰ ἡ
 ἐν τούτοις τὸ διάφορον τῶν τοιούτων ποιεῖ· ὅσοι δὲ
 μετ' ἐπιθυμίας καὶ ἡδονῆς τοῦ ἐπιθυμοῦντος, τὰ
 ἀκόλαστα τῶν ζῴων καὶ γαστρίμαργα. εἰ δὲ μηδὲ
 αἰσθήσει μετὰ τούτων, ἀλλὰ νοθεῖα αἰσθήσεως μετ'
 αὐτῶν, καὶ φυτά· μόνον γὰρ τοῦτο ἡ μάλιστα ἐνήρ-
 γει τὸ φυτικὸν καὶ ἦν αὐτοῖς μελέτη δενδρωθῆναι.
 τοὺς δὲ φιλομούσους μὲν, καθαρῶς δὲ τὰ ἄλλα, εἰς
 τὰ ᾠδικά· τοὺς δὲ ἀλόγως βασιλέας [εἰς] ἀετούς, εἰ μὴ
 ἄλλη κακία παρεῖη· μετεωρολόγους δὲ ἄνευ φρονή-
 σεως εἰς τὸν οὐρανὸν ἀεὶ αἰρομένους εἰς ὄρνεις μετε-
 ῶρους ταῖς πτήσεσιν· ὁ δὲ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν ἄν-
 θρωπος· ὁ δὲ ἥττον ἀρετῆς πολιτικῆς μετέχων πολι-
 τικὸν ζῶον, μέλιττα ἢ τὰ τοιαῦτα.

3. τίς οὖν δαίμων; ὁ καὶ ἐνταῦθα. τίς δὲ θεός;
 ἢ ὁ ἐνταῦθα· τὸ γὰρ ἐνεργῆσαν τοῦτο ἕκαστον ἄγει,
 ἅτε καὶ ἐνταῦθα ἡγούμενον. ἄρ' οὖν τοῦτό ἐστιν ὁ
 δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει; ἢ οὐ, ἀλλὰ τὸ πρὸ
 αὐτοῦ· τοῦτο γὰρ ἐφέστηκεν ἀργοῦν, ἐνεργεῖ δὲ τὸ
 μετ' αὐτό. καὶ εἰ μὲν τὸ ἐνεργοῦν ἢ αἰσθητικοί, καὶ
 ὁ δαίμων τὸ λογικόν· εἰ δὲ κατὰ τὸ λογικὸν ζῶμεν,
 ὁ δαίμων τὸ ὑπὲρ τοῦτο ἐφεστῶς ἀργὸς συγχωρῶν τῷ

ἐργαζομένῳ. ὀρθῶς οὖν λέγεται ἡμᾶς αἰρήσεσθαι· τὸν γὰρ ὑπερκείμενον κατὰ τὴν ζωὴν αἰρούμεθα. διὰ τί οὖν αὐτὸς ἄγει; ἢ τὸν βιοτεύσαντα οὐκ ἔστιν ἄγειν, ἀλλὰ πρὸ τοῦ μὲν ἄγειν, ὅτε ἐξη, παυσάμενον δὲ τοῦ ζῆν ἄλλῳ παραχωρεῖν τὴν ἐνέργειαν 5 τεθυνηκότα τὴν αὐτοῦ κατ' ἐνέργειαν ζωὴν. ὁ μὲν οὖν ἐθέλει ἄγειν καὶ κρατήσας ζῆ αὐτὸς ἄλλον καὶ αὐτὸς ἔχων δαίμονα· εἰ δὲ βαρύνοιτο τῇ ῥώσει τοῦ χείρονος ἡθους, ἔχει ἐκείνο τὴν δίκην. ταύτη καὶ ὁ κακὸς ἐπὶ τὸ χεῖρον βρῖσαντος πρὸς τὴν ὁμοιότητα 10 τοῦ ἐνεργήσαντος ἐν τῇ ζωῇ εἰς βίον θήρειον· εἰ δὲ ἔπρεσθαι δύναιτο τῷ δαίμονι τῷ ἄνω αὐτοῦ, ἄνω γίνεται [κατ'] ἐκείνον ζῶν καὶ ἐφ' ὃ ἄγεται κρείττον μέρος αὐτοῦ ἐν προστασίᾳ θέμενος καὶ μετ' ἐκείνον ἄλλον ἕως ἄνω· ἔστι γὰρ καὶ πολλὰ ἢ ψυχὴ καὶ πάντα καὶ 15 τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω αὐτὸ μέχρι πάσης ζωῆς καὶ ἐσμέν

p. 285 ἕκαστος κόσμος νοητός, τοῖς μὲν κάτω συνάπτουτες τῷδε, τοῖς δὲ ἄνω τῷ νοητῷ, καὶ μένομεν τῷ μὲν ἄλλῳ παντὶ νοητῷ ἄνω, τῷ δὲ ἐσχάτῳ αὐταῦ πεπεδημέθα τῷ κάτω οἷον ἀπόρροϊαν ἀπ' ἐκείνου διδόν- 20 τες εἰς τὸ κάτω, μᾶλλον δὲ ἐνέργειαν, ἐκείνου οὐκ ἐλαττουμένου.

4. ἄφ' οὖν αἰεὶ ἐν σώματι τοῦτο; ἢ οὐ· εἰάν γὰρ στραφῶμεν συνεπιστρέφεται καὶ τοῦτο. τί οὖν ἢ τοῦ παντός; ἀποστήσεται καὶ τὸ αὐτῆς μέρος στραφείσης; ἢ οὐδὲ συνένευσε τῷ μέρει αὐτῆς τῷ ἐσχάτῳ· οὐδὲ γὰρ ἦλθεν οὐδὲ κατηλθεν, ἀλλὰ μενούσης προσάπτεται τὸ σῶμα τοῦ κόσμου καὶ οἷον καταλάμπεται οὐκ ἐνοχλουμένου [οὐ]δὲ παρέχον μερίμνας ἐν ἀσφαλεῖ τοῦ κόσμου κειμένου. τί οὖν; οὐκ αἰσθάνεται 25 τινὰ αἰσθησίν; ὄρασιν οὐκ ἔχει, φησί, ὅτι μηδὲ ὀφθαλμούς· οὐδὲ ὤτα οὐδὲ ῥίνας δηλονότι οὐδὲ

γλωτταν. τί οὖν; συναίσθησιν ὡσπερ ἡμεῖς τῶν ἐντὸς ἡμῶν; ἢ ὁμοίως κατὰ φύσιν ἐχόντων ἠρέμησις. οὐδὲ ἡδονή. πάρεστιν οὖν καὶ τὸ φυτικὸν οὐ παρὸν καὶ τὸ αἰσθητικὸν ὡσαύτως. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ
 5 κόσμου ἐν ἄλλοις· νῦν δὲ ὅσου ἐφήπτετο ἡ ἀπορία αὐτοῦ εἰρηται.

5. ἀλλ' εἰ ἐκεῖ αἰρεῖται τὸν δαίμονα καὶ τὸν βίον, πῶς ἔτι τινὸς κύριοι; ἢ καὶ ἡ αἴρεσις ἐκεῖ ἢ λεγομένη τὴν τῆς ψυχῆς προαίρεσιν καὶ διάθεσιν
 10 καθόλου καὶ πανταχοῦ αἰνίττεται. ἀλλ' εἰ ἡ προαίρεσις τῆς ψυχῆς κυρία καὶ τοῦτο κρατεῖ, ὃ ἂν πρόχειρον ἔχη μέρος ἐκ τῶν προβεβιωμένων, οὐκέτι τὸ σῶμα αἰτιον οὐδενὸς κακοῦ αὐτῇ· εἰ γὰρ προτερεῖ
 15 τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος τοῦ σώματος καὶ τοῦτο ἔχει, ὃ εἰλετο, καὶ τὸν δαίμονά', φησιν, 'οὐκ ἀλλάττεται', οὔτε ὁ σπουδαῖος ἐνταῦθα γίνεται οὔτε ὁ φαῦλος. ἄρ' οὖν δυνάμει ἐστὶν ἐκάτερος, ἐνεργείᾳ δὲ γίνεται; τί οὖν, εἰ φαύλου σώματος ὁ τὸ ἦθος σπουδαῖος τύχοι, ὁ δὲ τάναντία; ἢ δύναται μᾶλλον καὶ
 20 ἦττον τὰ τῆς ψυχῆς ἐκατέρας ἐκάτερα τὰ σώματα παρεχεσθαι, ἐπεὶ καὶ αἱ ἄλλαι ἔξωθεν τύχαι τὴν ὅλην προαίρεσιν οὐκ ἐκβιβάζουσιν. ὅταν δὲ λέγηται, ὡς πρῶτον οἱ κληροί, εἶτα τὰ τῶν βίων παραδείγματα, ἔπειτα τὰ ἐν ταῖς τύχαις, καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων
 25 τοὺς βίους κατὰ τὰ ἦθη, τὸ κύριον μᾶλλον δίδωσι ταῖς ψυχαῖς διατιθεῖσθαι τὰ δοθέντα πρὸς τὰ αὐτῶν ἦθη. ὅτι γὰρ ὁ δαίμων οὗτος οὐ παντάπασιν ἔξω, ἀλλ' οὕτως, ὡς μὴ συνδεδεμένος οὐδ' ἐνεργῶν, ἡμέτερος δὲ ὡς ψυχῆς περὶ εἰπεῖν, οὐχ ὁ ἡμέτερος
 30 δέ, εἰ ὡς ἄνθρωποι τοιοῖδε τὴν ὑπ' αὐτὸν ζωὴν ἔχοντες, μαρτυρεῖ τὰ ἐν τῷ Τιμαίῳ· ἂ εἰ μὲν οὕτω ληφθεῖη, οὐδεμίαν ἔξει μάχην σχόντα ἄν τινα ἀσυμ- p. 286

φωνίαν, εἰ ἄλλως ὁ δαίμων ληφθεῖη. τὸ δὲ ἄπο-
πληρωτὴν ὧν τις εἴλετο καὶ αὐτὸ σύμφωνον· οὔτε
γὰρ πολὺ κατωτέρω ἔῃ ἔλθειν εἰς τὸ χεῖρον ὑπερ-
καθήμενος, ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνεργεῖ μόνον τὸ ὑπ' αὐτόν,
οὔτε ὑπεράνω αὐτοῦ οὔτε εἰς ἴσον· οὐ γὰρ δύναται ἄλλο
γενέσθαι ἢ ἡ ἔστιν.

6. τί οὖν ὁ σπουδαίος; ἢ ὁ τῶ βελτίου ἐνεργῶν· ἢ οὐκ ἂν ἦν σπουδαίος συνεργοῦντα ἑαυτῶ τὸν δαίμονα ἔχων. νοῦς γὰρ ἐνεργεῖ ἐν τούτῳ. ἢ οὖν δαίμων αὐτὸς ἢ κατὰ δαίμονα καὶ δαίμων τούτῳ 10 θεός. ἄρ' οὖν καὶ ὑπὲρ νοῦν, εἰ τὸ ὑπὲρ νοῦν δαίμων αὐτῶ; διὰ τί οὖν οὐκ ἐξ ἀρχῆς; ἢ διὰ τὸν θόρυβον τὸν ἐκ τῆς γενέσεως. ὑπάρχει δὲ ὁμοως καὶ πρὸ λόγου ἢ κίνησις ἢ ἐνδοθεν ὀρεγομένη τῶν αὐτῆς. πάντως οὖν κατορθοί; ἢ οὐ πάντως, εἴπερ οὕτως ἢ 15 ψυχὴ διαθέσεως ἔχει, ὡς ἐν τούτοις τοῖς τοιοῖσδε τοιαύδε οὔσα τοιοῦτον ἔχειν βίον καὶ τοιαύτην προαίρεσιν. ὁ μέντοι δαίμων οὗτος, ὃν λέγομεν, ἀγαθῶν λέγεται εἰς ἄδου οὐκέτι ὁ αὐτὸς μένειν, ἐὰν μὴ τὰ αὐτὰ ἔληται πάλιν. πρὸ δὲ τοῦ πῶς; τὸ δὴ ἀγαγεῖν εἰς 20 τὴν κρίσιν τὸ εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα ἔλθειν μετὰ τὴν ἀπογένεσιν, ὃ εἶχε πρὸ τῆς γενέσεως· εἶτα ὡσπερ ἀπ' ἀρχῆς ἄλλης τὸν μεταξὺ τῆς ὕστερον γενέσεως χρόνον ταῖς κολαζομέναις πάρεστιν. ἢ οὐδὲ βίος αὐταῖς, ἀλλὰ δίκη. τί δέ; ταῖς εἰς θήρεια σώματα 25 εἰσιούσαις ἔλαττον ἢ δαίμων; ἢ πονηρός γε ἢ εὐήθης. ταῖς δὲ ἄνω; ἢ τῶν ἄνω αἰ μὲν ἐν αἰσθητῶ, αἰ δὲ ἔξω. αἰ μὲν οὖν ἐν αἰσθητῶ ἢ ἐν ἡλίῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τῶν πλανωμένων, αἰ δ' ἐν τῇ ἀπλανεῖ ἐκάστη καθὸ λογικῶς ἐνήργησεν ἐνταῦθα· χρὴ γὰρ οἰεσθῆαι 30 καὶ κόσμον εἶναι ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν μὴ μόνον νοητόν, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς τῆς κόσμου ὁμοειδῆ διαθέσιν· νενε-

μημένης οὖν κάκεινης εἰς τε τὴν ἀπλανῆ καὶ τὰς
 πλανωμένας κατὰ δυνάμεις διαφόρους ὁμοειδεῖς
 ταύταις ταῖς δυνάμεσι καὶ τὰς παρ' ἡμῖν εἶναι καὶ
 ἐνεργεῖαν εἶναι παρ' ἐκάστης καὶ ἀπαλλαγείσας ἐκεῖ
 5 γίνεσθαι πρὸς ἄστρον τὸ σύμφωνον τῷ ἐνεργήσαντι
 καὶ ζήσαντι ἤθει καὶ δυνάμει καὶ τοιοῦτῳ θεῷ καὶ
 δαίμονι γε ἢ αὐτῷ τούτῳ χρῆσεσθαι ἢ τῷ ὑπὲρ ταύ-
 την τὴν δύναμιν· σκεπτέον δὲ τοῦτο βέλτιον· τὰς
 δὲ ἔξω γενομένας τὴν δαιμονίαν φύσιν ὑπερβεβηκέ-
 10 ναι καὶ πᾶσαν εἰμαρμένην γενέσεως καὶ ὅλως [τὸ] ἐν
 τῷδε τῷ ὀράτῳ, ἕως ἐστὶν ἐκεῖ, συνανενεργθείσης καὶ
 τῆς ἐν αὐτῇ φιλογενέσεως οὐσίας, ἣν εἰ τις λέγοι
 ταύτην εἶναι τὴν περὶ τὰ σώματα γινομένην μεριστὴν
 συμ|πληθύνουσιν ἑαυτὴν καὶ συμερίζουσιν τοῖς p. 287
 15 σώμασιν, ὀρθῶς λέξει. μερίζεται δὲ οὐ μεγέθει· τὸ
 γὰρ αὐτὸ ἐν πᾶσιν ὅλον καὶ πάλιν ἕν καὶ ἕξ ἑνὸς
 ζώου ἀεὶ πολλὰ γεννᾶται ταύτης μεριζομένης οὕτως,
 ὥσπερ καὶ ἐκ τῶν φυτῶν· περὶ τὰ σώματα γὰρ καὶ
 αὕτη μεριστή. καὶ ὅτε μὲν μένουσα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 20 δίδωσιν, οἶον ἢ ἐν τοῖς φυτοῖς· ὅπου δὲ ἀπελθοῦσα
 πρὶν ἀπελθεῖν ἔδωκεν, οἶον καὶ ἐν τοῖς ἀνηρημένοις
 φυτοῖς ἢ ἐν ζώοις ἀποθανοῦσιν ἐκ σήψεως πολλῶν
 ἕξ ἑνὸς γεννηθέντων. συνενεργεῖν δὲ καὶ ἐκ τοῦ
 παντὸς τὴν τοιαύτην δύναμιν ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν
 25 οὐσαν. πάλιν δὲ ἐὰν ἴη ἢ ψυχὴ ἐνταῦθα, ἢ τὸν αὐ-
 τὸν ἢ ἄλλον ἔχει δαίμονα κατὰ τὴν ζωὴν, ἣν ποιή-
 σεται. ἐπιβαίνει οὖν μετὰ τούτου τοῦ δαίμονος
 ὥσπερ σκάφους τοῦδε τοῦ παντὸς πρῶτον, εἶτα πα-
 ραλαβοῦσα ἢ τοῦ ἀτράκτου λεγομένη φύσις κατέταξεν
 30 ὥσπερ ἐν νηὶ εἰς τινα ἔδραν τύχης. περιαγούσης δὲ τῆς
 περιφορᾶς ὥσπερ πνεύματος τὸν ἐπὶ τῆς νεῶς καθή-
 μενον ἢ καὶ φερόμενον πολλὰ καὶ ποικίλαι γίνονται

καὶ θεαὶ καὶ μεταθέσεις καὶ συμπτώματα, ὥσπερ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νηὶ ἢ παρὰ τοῦ σάλου τῆς νεῶς ἢ παρ' αὐτοῦ κινηθέντος ὄρμῃ οἰκεία, ἣν ἂν σχοίη τῷ ἐπὶ νεῶς εἶναι παρὰ τὸν ἑαυτοῦ τρόπον. οὐ γὰρ ὁμοίως ἐν τοῖς αὐτοῖς πᾶς κινεῖται ἢ βούλεται ἢ ἐνεργεῖ. 5 γίνεται οὖν διάφορα διαφόροις ἢ ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ διαφόρων προσπεσόντων, ἢ τὰ αὐτὰ ἄλλοις, κἂν διάφορα τὰ προσπεσόντα· τοιοῦτον γὰρ ἢ εἰμαρμένη.

XVI.

Enn.
I. 9.
p. 85

Οὐκ ἐξάξει, ἵνα μὴ ἐξέλῃ· ἐξελεύσεται γὰρ ἔχου-
σά τι, ἵνα καὶ ἐξέλθῃ, τό τε ἐξελεθεῖν ἐστὶ μεταβῆναι 10
εἰς ἄλλον τόπον· ἀλλὰ μενεῖ τὸ σῶμα ἀποστῆναι
πᾶν αὐτῆς, ὅτε μὴ δεῖται μετελθεῖν, ἀλλ' ἐστὶ πάντα
ἔξω. πῶς οὖν ἀφίσταται τὸ σῶμα; ὅταν μηδὲν ἐτι
δεδεμένον ἢ τῆς ψυχῆς ἀδυνατοῦντος ἐτι τοῦ σώμα-
τος συνδεῖν τῆς ἀρμονίας αὐτοῦ οὐκέτι οὔσης, ἣν 15
ἔχον εἶχε τὴν ψυχὴν. τί οὖν, εἰ μηχανήσαιτό τις λυ-
θῆναι τὸ σῶμα; ἢ ἐβιάσατο καὶ ἀπέστη αὐτός, οὐκ
ἐκεῖνο ἀφῆκε· καὶ ὅτε λύει οὐκ ἀπαθῆς, ἀλλ' ἢ δυσ-
χέρασις ἢ λύπη ἢ θυμός· δεῖ δὲ μηδὲν πράττειν.
εἰ οὖν ἀρχὴν αἰσθοῖτο τοῦ ληρεῖν; ἢ τάχα μὲν οὐ περὶ 20
σπουδαῖον· εἰ δὲ καὶ γένοιτο, τάττοιτο ἂν ἐν τοῖς
ἀναγκαίοις τοῦτο καὶ ἐκ περιστάσεως αἰρετοῖς, οὐχ
ἀπλῶς αἰρετοῖς. καὶ γὰρ ἢ τῶν φαρμάκων προσαγωγή
πρὸς ἔξοδον ψυχῆς τάχα ἂν ψυχῇ οὐ πρόσφορος. καί,
εἰ εἰμαρμένος χρόνος ὁ δοθεὶς ἐκάστῳ, πρὸ τούτου 25
οὐκ εὐτυχές, εἰ μὴ, ὥσπερ φαμέν, ἀναγκαῖον. εἰ δέ,
οἷος ἕκαστος ἔξεισι, τοιαύτην ἴσχει ἐκεῖ τάξιν, εἰς τὸ
προκόπτειν οὔσης ἐπιδόσεως οὐκ ἐξακτέον.

XVI. ΠΕΡΙ ΕΤΛΟΓΟΥ ΕΞΑΓΩΓΗΣ.

XVII.

Enn.
II. 6.
p. 179

1. Ἄρα τὸ ὄν καὶ ἡ οὐσία ἕτερον καὶ τὸ μὲν ὄν ἀκηρημωμένον τῶν ἄλλων, ἢ δὲ οὐσία τὸ ὄν μετὰ τῶν ἄλλων, κινήσεως, στάσεως, ταύτου, ἐτέρου, καὶ στοιχεῖα ταῦτα ἐκείνης; τὸ οὖν ὅλον οὐσία, ἕκαστον δὲ ἐκείνων τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ κίνησις, τὸ δὲ ἄλλο τι. κίνησις μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκὸς ὄν· οὐσία δὲ ἄρα κατὰ συμβεβηκός, ἢ συμπληρωτικὸν οὐσίας; ἢ καὶ αὐτὴ ἡ οὐσία καὶ τὰ ἐκεῖ πάντα οὐσία. πῶς οὖν οὐ καὶ ἐνταῦθα; ἢ ἐκεῖ, ὅτι ἐν πάντα, ἐνθάδε δὲ διαληφθέντων τῶν εἰδώλων τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο· ὥσπερ ἐν μὲν τῷ σπέρματι ὁμοῦ πάντα καὶ ἕκαστον πάντα καὶ οὐ χεῖρ χωρὶς καὶ χωρὶς κεφαλή, ἐνθάδε δὲ χωρίζεται ἀλλήλων· εἰδῶλα γὰρ καὶ οὐκ ἀληθῆ. τὰς οὖν ποιότητας ἐκεῖ φήσομεν οὐσίας διαφορὰς περὶ οὐσίαν οὐσας ἢ περὶ ὄν, διαφορὰς δὲ ποιούσας ἐτέρας οὐσίας πρὸς ἀλλήλας καὶ ὅλως οὐσίας; ἢ οὐκ ἄτοπον, ἀλλὰ περὶ τῶν τῆδε ποιότητων, ὧν αἱ μὲν διαφοραὶ οὐσιῶν, ὡς τὸ δίκουν καὶ τὸ τετράκουν, αἱ δὲ οὐ διαφοραὶ οὐσαι αὐτὸ τοῦτο μόνον ποιότητες λέγονται. καίτοι τὸ αὐτὸ καὶ διαφορὰ γίνεται συμπληροῦσα καὶ οὐ διαφορὰ ἐν ἄλλῳ οὐ συμπληροῦσα τὴν οὐσίαν, συμβεβηκὸς δέ· οἷον τὸ λευκὸν ἐν μὲν κύκῳ ἢ ψιμμυθίῳ συμπληροῦν, ἐν δὲ σοὶ συμβεβηκός. ἢ τὸ λευκὸν τὸ μὲν ἐν τῷ λόγῳ συμπληροῦν καὶ οὐ ποιότης, τὸ δὲ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ποιόν. ἢ διαιρετέον τὸ ποιόν, ὡς τὸ μὲν οὐσιῶδες ἰδιότης τις οὐσα τῆς οὐσίας, τὸ δὲ μόνου ποιόν, καθ' ὃ ποιά οὐσία, τοῦ ποιοῦ οὐ διαλλαγήν

εἰς τὴν οὐσίαν ποιῶντος οὐδ' ἐκ τῆς οὐσίας, ἀλλ'
 οὔσης ἤδη καὶ πεπληρωμένης διάθεσιν τινα ἐξῶθεν
 p. 180 ποιῶντος καὶ μετὰ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγμα|τος προσ-
 θήκην, εἴτε περὶ ψυχὴν εἴτε περὶ σῶμα γίνοιτο. ἀλλ'
 εἰ καὶ τὸ ὀρώμενον λευκὸν ἐπὶ τοῦ ψιμμουθίου συμ- 5
 πληρωτικὸν εἴη αὐτοῦ· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ κύκνου οὐ
 συμπληρωτικόν· γένοιτο γὰρ ἂν καὶ οὐ λευκός· ἀλλ'
 ἐπὶ τοῦ ψιμμουθίου; καὶ τοῦ πυρός δὲ ἡ θερμότης.
 ἀλλ' εἰ τις λέγοι τὴν πυρότητα τὴν οὐσίαν εἶναι καὶ
 ἐπὶ τοῦ ψιμμουθίου τὸ ἀνάλογον; ἀλλ' ὅμως τοῦ ὀρω- 10
 μένου πυρός πυρότης ἡ θερμότης συμπληροῦσα καὶ
 ἡ λευκότης ἐπὶ τοῦ ἐτέρου. αἱ αὐτὰι τοίνυν συμ-
 πληρῶσους καὶ οὐ ποιότητες, καὶ οὐ συμπληρῶσους
 καὶ ποιότητες· καί[τοι] ἄτοπον ἐν μὲν οἷς συμπλη-
 ροῦσι λέγειν ἄλλο εἶναι, ἐν δὲ οἷς μὴ ἄλλο, τῆς αὐ- 15
 τῆς φύσεως οὔσης. ἀλλὰ ἄρα τοὺς μὲν λόγους τοὺς
 ποιήσαντας αὐτὰ οὐσιώδεις ὄλους, τὰ δὲ ἀποτε-
 λέσματα ἔχειν ἤδη τὰ ἐκεῖ τι ἐνταῦθα ποιὰ, οὐ τί·
 ὄθεν καὶ ἀμαρτάνειν ἡμᾶς αἰεὶ περὶ τό τι ἀπολισθαί-
 νοντας ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ποιὸν 20
 καταφερομένους· οὐ γὰρ εἶναι τὸ πῦρ ὃ λέγομεν εἰς
 τὸ ποιὸν ἀφορῶντες, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶναι οὐσίαν, ἃ δὲ
 νῦν βλέπομεν, εἰς ἃ καὶ ἀφορῶντες λέγομεν, ἀπά-
 γειν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ τι καὶ ὀρίζεσθαι τὸ ποιόν· καὶ
 ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν εὐλόγως· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν οὐ- 25
 σίαν εἶναι, ἀλλ' αὐτῆς πάθη; ὄθεν κἀκεῖνο· πῶς
 οὐκ ἐξ οὐσιῶν οὐσία; ἐλέγετο μὲν οὖν, ὅτι οὐ δεῖ
 τὸ αὐτὸ τὸ γινόμενον εἶναι τοῖς ἐξ ὧν· νῦν δὲ λέγειν
 δεῖ, ὅτι οὐδὲ τὸ γενόμενον οὐσία. ἀλλὰ πῶς ἐκεῖ ἦν
 ἐλέγομεν οὐσίαν οὐκ ἐξ οὐσίας λέγοντες; τὴν γὰρ 30
 οὐσίαν φήσομεν ἐκεῖ κυριώτερον καὶ ἀμιγέστερον
 ἔχουσαν τὸ ὄν εἶναι οὐσίαν ὡς ἐν διαφοραῖς ὄντως,

μᾶλλον δὲ μετὰ προσθήκης ἐνεργειῶν λεγομένην οὐσίαν, τελειῶσιν μὲν δοκοῦσαν εἶναι ἐκείνου, τάχα δ' ἐνδεεστέραν τῇ προσθήκῃ καὶ τῷ οὐχ ἀπλῶ, ἀλλ' ἤδη ἀφισταμένην τούτου.

- 5 - 2. ἀλλὰ περὶ τῆς ποιότητος σκεπτέον τί ὅλως· τάχα γὰρ γνωσθὲν ὅτι ἐστὶ μᾶλλον παύσει τὰς ἀπορίας. πρῶτον οὖν ἐκεῖνο ζητητέον, εἰ τὸ αὐτὸ θετέον ὅτε μὲν ποιὸν μόνον, ὅτε δὲ συμπληροῦν οὐσίαν, οὐ δυσχεράναντας ποιὸν συμπληρωτικὸν οὐσίας εἶναι, ἀλλὰ ποιᾶς μᾶλλον οὐσίας. δεῖ τοίνυν ἐπὶ τῆς ποιᾶς οὐσίας τὴν οὐσίαν πρὸ τοῦ ποιᾶν εἶναι καὶ τὸ τί ἐστὶ. τί οὖν ἐπὶ τοῦ πυρὸς πρὸ τῆς ποιᾶς οὐσίας ἢ οὐσία; ἄρα τὸ σῶμα; τὸ γένος τοίνυν οὐσία ἐστὶ, τὸ σῶμα, τὸ δὲ πῦρ σῶμα θερμὸν καὶ οὐκ οὐσία. τὸ ὅλον, ἀλλ' οὕτω τὸ θερμὸν ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ ἐν σοὶ τὸ σιμόν. ἀφαιρεθείσης τοίνυν θερμότητος καὶ τοῦ λαμπροῦ καὶ κούφου, ἃ δὴ δοκεῖ ποιᾶ εἶναι, καὶ ἀντιτυπίας τὸ τριχῆ διαστατὸν καταλείπεται καὶ ἡ ὕλη οὐσία. ἀλλ' οὐ δοκεῖ· τὸ γὰρ εἶδος | μᾶλλον οὐσία. ἀλλὰ p. 181
- 20 τὸ εἶδος ποιότης. ἢ οὐ ποιότης, ἀλλὰ λόγος τὸ εἶδος. τὰ οὖν ἐκ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὑποκειμένου τί ἐστίν; οὐ γὰρ τὸ ὁρώμενον καὶ τὸ καλόν· τοῦτο δὲ ποιόν. εἰ μὴ τις λέγοι τὸ καλεῖν ἐνεργεῖαν ἐκ τοῦ λόγου· καὶ τὸ θερμαίνειν καὶ τὸ λευκαίνειν τοίνυν καὶ τὰ ἄλλα
- 25 ποιήσεις· ὥστε τὴν ποιότητα οὐχ ἔχομεν ὅπου καταλείψομεν. ἢ ταύτας μὲν οὐ λεπτέον ποιότητας, ὅσαι λέγονται συμπληροῦν οὐσίας, εἴπερ ἐνεργεῖαι αἱ αὐτῶν ἀπὸ τῶν λόγων καὶ τῶν δυνάμεων τῶν οὐσιωδῶν ἰούσαι, ἃ δὲ ἐστὶν ἔξωθεν πάσης οὐσίας οὐ
- 30 πῆ μὲν ποιότητες, ἄλλοις δὲ οὐ ποιότητες φανταζόμεναι, τὸ δὲ περιττὸν μετὰ τὴν οὐσίαν ἔχουσαι, ὅλον καὶ ἀρεταὶ καὶ κακίαι καὶ αἴσχη καὶ κάλλη καὶ

ὕγρεια καὶ οὕτως ἐσχηματίζουσα. καὶ τρίγωνον μὲν καὶ τετράγωνον καθ' αὐτὸ οὐ ποιόν, τὸ δὲ τετριγωνίζουσα ἢ μεμόρφωται ποιὸν λεπτέον, καὶ οὐ τὴν τριγωνότητα, ἀλλὰ τὴν μόρφωσιν· καὶ τὰς τέχνας δὲ καὶ τὰς ἐπιτηδειότητας· ὥστε εἶναι τὴν ποιότητα 5 διαδέσθαι τινὰ ἐπὶ ταῖς οὐσίαις ἤδη οὖσαις εἴτε ἐπακτὴν εἴτε ἐξ ἀρχῆς συνοῦσαν, ἢ εἰ μὴ συνῆν, οὐδὲν ἔλαττον εἶχεν [ἂν] ἢ οὐσία· ταύτην δὲ καὶ εὐκίνητον καὶ δυσκίνητον εἶναι· ὡς διττὸν εἶναι εἶδος, τὸ μὲν εὐκίνητον, τὸ δὲ ἔμμονον αὐτῆς. 10

3. τὸ οὖν λευκὸν τὸ ἐπὶ σοὶ θετέον οὐ ποιότητα, ἀλλ' ἐνέργειαν δηλονότι ἐκ δυνάμεως τῆς τοῦ λευκαίνειν, κακεὶ πάσας τὰς λεγομένας ποιότητας ἐνεργείας τὸ ποιὸν λαβούσας παρὰ τῆς ἡμετέρας δόξης τῷ ἰδιότητα εἶναι ἐκάστην οἷον διοριζούσας τὰς οὐ- 15 σίας πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς ἑαυτὰς ἰδιον χαρακτῆρα ἐχούσας. τί οὖν διοίσει ποιότης ἢ ἐκεῖ; ἐνέργειαι γὰρ καὶ αὐταί. ἢ ὅτι μὴ οἷον τί ἐστὶ δηλοῦσιν οὐδὲ ἐναλλαγὴν τῶν ὑποκειμένων οὐδὲ χαρακτῆρα, ἀλλ' ὅσον μόνον τὴν λεγομένην ποιότητα ἐκεῖ ἐνέργειαν 20 οὖσαν· ὥστε τὸ μὲν, ὅταν ἰδιότητα οὐσίας ἔχη, δηλον αὐτόθεν ὡς οὐ ποιόν, ὅταν δὲ χωρίσῃ ὁ λόγος τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἰδιον οὐκ ἐκεῖθεν ἀφελών, ἀλλὰ μᾶλλον λαβῶν καὶ γεννήσας, ἄλλο ἐγέννησε ποιὸν οἷον μέρος οὐσίας λαβῶν τὸ ἐπιπολῆς φανέν αὐτῷ. εἰ δὲ 25 τοῦτο, οὐδὲν κωλύει καὶ τὴν θερμότητα τῷ σύμφυτον εἶναι τῷ πυρὶ εἰδός τι εἶναι τοῦ πυρὸς καὶ ἐνέργειαν καὶ οὐ ποιότητα αὐτοῦ καὶ αὐ' ἄλλως ποιότητα, μόνην δὲ ἐν ἄλλῳ ληφθεῖσαν οὐκέτι μορφὴν οὐσίας οὖσαν, ἀλλὰ ἴχνος μόνον καὶ σκιὰν καὶ εἰ- 30 κὼνα ἀπολιποῦσαν αὐτῆς τὴν οὐσίαν, ἧς ἢ ἐνέργεια, ποιότητα εἶναι. ὅσα οὖν συμβέβηκε καὶ μὴ ἐνέργειαι

καὶ εἶδη οὐσιῶν μορφάς τινας παρεχόμενα, ποιὰ ταῦτα· οἶον καὶ αἱ ἔξεις καὶ διαθέσεις ἄλλαι τῶν ὑποκειμένων λεπτῆαι ποιότητες, τὰ δὲ ἀρχέτυπα αὐ- p. 182
 τῶν, ἐν οἷς πρώτως ἐστίν, ἐνεργείας ἐκείνων. καὶ οὐ
 γίνεται [τὸ] αὐτὸ ποιότης καὶ οὐ ποιότης, ἀλλὰ τὸ
 ἀπηρημαμένον οὐσίας ποιόν, τὸ δὲ σὺν ταύτῃ ἢ εἶδος
 ἢ ἐνέργεια· οὐδὲν γάρ ἐστι ταῦτῶν ἐν αὐτῷ καὶ ἐν
 ἄλλῳ μόνον ἐκπεσὸν τοῦ εἶδος καὶ ἐνέργεια εἶναι. ὁ
 μέντοι μηδέποτε εἶδος ἄλλου, ἀλλὰ συμβεβηκὸς αἰεί,
 καθαρῶς ποιότης καὶ μόνον τοῦτο.

XVIII.

1. *Εἰ καὶ τοῦ καθέκαστον ἐστὶν ἰδέα; ἢ εἰ ἐγὼ* ^{Enn. V. 7.}
καὶ ἕκαστος τὴν ἀναγωγὴν ἐπὶ τὸ νοητὸν ἔχει, καὶ ^{p. 539}
ἐκάστου ἢ ἀρχὴ ἐκεῖ. ἢ εἰ μὲν αἰεὶ Σωκράτης καὶ ψυχὴ
Σωκράτους, ἔσται αὐτοσωκράτης καθ' ὃ ἢ ψυχὴ κα-
 15 *θέκαστα καὶ ἐκεῖ, ὡς λέγεται ἐκεῖ, εἰ δ' οὐκ αἰεὶ, ἀλλὰ*
ἄλλοτε ἄλλη γίνεται ὁ πρότερον Σωκράτης οἶον Πυ-
θαγόρας ἢ τις ἄλλος, οὐκέτι ὁ καθέκαστα οὗτος κάκει.
ἀλλ' εἰ ἢ ψυχὴ ἐκάστου ὧν διεξέρχεται τοὺς λόγους
ἔχει πάντων, πάντες αὐ ἐκεῖ· ἐπεὶ καὶ λέγομεν ὅσους
 20 *ὁ κόσμος ἔχει λόγους καὶ ἐκάστην ψυχὴν ἔχειν. εἰ οὖν*
καὶ ὁ κόσμος μὴ ἀνθρώπου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν
καθέκαστα ζῶων, καὶ ἢ ψυχὴ· ἄπειρον οὖν τὸ τῶν
λόγων ἔσται, εἰ μὴ ἀνακάμπει περιόδοις καὶ οὕτως
ἢ ἀπειρία ἔσται πεπερασμένη, ὅταν ταῦτ' ἀποδιδῶ-
 25 *ται. εἰ οὖν ὅλως πλείω τὰ γινόμενα τοῦ παραδείγμα-*
τος, τί δεῖ εἶναι τῶν ἐν μιᾷ περιόδῳ πάντων γινομέ-

XVIII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘΕΚΑΣΤΑ ΕΣΤΙΝ ΕΙΔΗ.

νων λόγους καὶ παραδείγματα; ἀρκεῖν γὰρ ἓνα ἄνθρωπον εἰς πάντας ἀνθρώπους, ὡσπερ καὶ ψυχὰς ὠρισμένας ἀνθρώπους ποιούσας ἀπείρους. ἢ τῶν διαφορῶν οὐκ ἔστιν εἶναι τὸν αὐτὸν λόγον οὐδὲ ἀρκεῖν ἄνθρωπος πρὸς παράδειγμα τῶν τινῶν ἀνθρώπων διαφερόντων ἀλλήλων οὐ τῇ ὕλῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰδικαῖς διαφοραῖς μυρίαῖς· οὐ γὰρ ὡς αἱ εἰκόνες Σωκράτους πρὸς τὸ ἀρχέτυπον, ἀλλὰ δεῖ τὴν διαφορὸν ποιῆσιν ἐκ διαφορῶν λόγων*. ἢ δὲ πᾶσα περιόδος πάντας ἔχει τοὺς λόγους, αὐτῆς δὲ τὰ αὐτὰ κάλλιν κατὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. τὴν δὲ ἐν τῷ νοητῷ ἀπειρίαν οὐ δεῖ δεδιέναι· πᾶσα γὰρ ἐν ἀμερεῖ καὶ οἶον πρόεισιν, ὅταν ἐνεργῇ.

2. ἀλλ' εἰ αἱ μίξεις τῶν λόγων ἄρρενος καὶ θήλεος διαφορῶς ποιούσιν, οὐκέτι τοῦ γινομένου ἐκάστου λόγος τις ἔσται ὃ τε ἐκάτερος γεννῶν, οἶον ὁ ἄρρην, οὐ κατὰ διαφορῶς λόγους ποιήσῃ, ἀλλὰ καθ' ἓνα | τὸν αὐτοῦ ἢ πατρὸς ἑαυτοῦ. ἢ οὐδὲν κωλύει καὶ κατὰ διαφορῶς τῷ τοὺς πάντας ἔχειν αὐτούς, ἄλλους δὲ αἰεὶ προχείρους. ὅταν δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων διαφοροί; ἢ διὰ τὴν οὐκ ἴσην ἐπικράτησιν. ἀλλ' ἐκείνο, ὅτι οὐκ εἰ ἐν τῷ φαίνεσθαι ὅτε μὲν κατὰ τὸ ἄρρεν τὸ πλεῖστον, ὅτε δὲ κατὰ τὸ θῆλυ. ἢ κατὰ τὸ ἴσον μέρος ἔδωκεν ἐκάτερος. ἀλλ' ὅλον μὲν ἔδωκε καὶ ἔγκειται, κρατεῖ δὲ τῆς ὕλης μέρος ἐκάτερον ἢ θάτερον. οἱ δὲ ἐν ἄλλῃ χώρᾳ πῶς διάφοροι; ἀρ' οὖν ἢ ὕλη τὸ διάφορον οὐχ ὁμοίως κρατουμένη; πάντες ἄρα χωρὶς ἐνὸς παρὰ φύσιν. εἰ δὲ τὸ διάφορον πολλαχοῦ καλόν, οὐχ ἔν τὸ εἶδος. ἀλλὰ τῷ αἰσχει μόνῳ ἀποδοτέον τὸ παρὰ [φύσιν]** τὴν ὕλην κάκει τῶν τελείων λόγων κεκρυμμένων μὲν, δοθέντων δὲ ὅλων. ἀλλ' ἔστωσαν διαφοροὶ οἱ λόγοι· τί δεῖ τοσοῦτους, ὅσοι οἱ γινόμενοι ἐν

μᾶ περιόδῳ, εἴπερ ἐνι τῶν αὐτῶν διδομένων διαφό-
ρους ἐξῴθεν φαίνεσθαι; ἢ συγκεχώρηται τῶν ὄλων
διδομένων, ζητεῖται δέ, εἰ τῶν αὐτῶν κρατούντων.
ἄρ' οὖν, ὅτι τὸ ταύτων πάντη ἐν τῇ ἐτέρᾳ περιόδῳ,
5 ἐν ταύτῃ δὲ οὐδὲν πάντη ταύτων;

3. πῶς οὖν ἐπὶ πολλῶν διδύμων διαφόρους φή-
σομεν τοὺς λόγους; εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ζῳά τις τοι
καὶ τὰ πολυτόκα μάλιστα; ἢ ἐφ' ὧν ἀπαράλλακτα εἰς
λόγους. ἀλλ' εἰ τοῦτο, οὐχ, ὅσα τὰ καθέκαστα, τοσοῦ-
10 τοι καὶ οἱ λόγοι. ἢ ὅσα διάφορα τὰ καθέκαστα καὶ
διάφορα οὐ τῷ ἐλλείπειν κατὰ τὸ εἶδος. ἢ τί κωλύει
καὶ ἐν οἷς ἀδιάφορα; εἴπερ τινὰ ὄλως ἐστὶ πάντη
ἀδιάφορα· ὡς γὰρ ὁ τεχνίτης κἂν ἀδιάφορα ποιῇ δεῖ
ὅμως τὸ ταύτων διαφορᾶ λαμβάνειν λογικῇ, καθ' ἣν
15 ἄλλο ποιήσει προσφέρων διάφορόν τι τῷ αὐτῷ· ἐν δὲ
τῇ φύσει μὴ λογισμῷ γινομένου τοῦ ἐτέρου, ἀλλὰ λό-
γοις μόνον, συνεξευχθῆναι δεῖ τῷ εἶδει τὸ διάφορον·
ἡμεῖς δὲ λαμβάνειν τὴν διαφορὰν ἀδυνατοῦμεν. καὶ
εἰ μὲν ἡ ποιήσις ἔχει τὸ εἰκῆ τοῦ ὀποσαοῦν, ἄλλος λό-
20 γος· | εἰ δὲ μεμέτρηται, ὀπόσα τινὰ εἴη, τὸ ποσὸν p. 541
ᾠρισμένον ἐστὶ τῇ τῶν λόγων ἀπάντων ἐξελέξει καὶ
ἀναπλώσει· ὥστε, ὅταν παύσῃται πάντα, ἀρχὴ ἄλλη·
ὀπόσον γὰρ δεῖ τὸν κόσμον εἶναι καὶ ὀπόσα ἐν τῷ
ἑαυτοῦ βίῳ διεξελεύσεται, κεῖται ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ
25 ἔχοντι τοὺς λόγους. ἄρ' οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῳών,
ἐφ' ὧν πλῆθος ἐκ μιᾶς γενέσεως, τοσοῦτους τοὺς λό-
γους; ἢ οὐ φοβητέον τὸ ἐν τοῖς σπέρμασι καὶ τοῖς λό-
γοις ἄπειρον ψυχῆς τὰ πάντα ἐχούσης. ἢ καὶ ἐν νῶ,
ἢ ἐν ψυχῇ τὸ ἄπειρον τούτων ἀνάπαλιν τῶν ἐκεῖ προ-
30 χείρων.

XIX.

Enn.
I. 2.
p. 11

1. Ἐπειδὴ τὰ κακὰ ἐνταῦθα καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης, βούλεται δὲ ἡ ψυχὴ φεύγειν τὰ κακά, φευκτέον ἐντεῦθεν. τίς οὖν ἡ φυγὴ; θεῶ, φησιν, ὁμοιωθῆναι. τοῦτο δέ, εἰ δίκαιοι καὶ ὄσιοι μετὰ φρονήσεως γενοίμεθα καὶ ὅλως ἐν ἀρετῇ. εἰ οὖν ἀρετῇ 5 ὁμοιούμεθα, ἄρα ἀρετὴν ἔχοντι; καὶ δὴ καὶ τίνι θεῶ; ἄρ' οὖν τῷ μᾶλλον δοκοῦντι ταῦτα ἔχειν καὶ δὴ τῇ τοῦ κόσμου ψυχῇ καὶ τῷ ἐν ταύτῃ ἡγουμένῳ, ᾧ φρόνησις θαυμαστὴ ὑπάρχει; καὶ γὰρ εὐλογον ἐνταῦθα ὄντας τούτῳ ὁμοιοῦσθαι. ἢ πρῶτον μὲν ἀμφισβητή- 10 σιμον, εἰ καὶ τούτῳ ὑπάρχουσι πᾶσαι· οἷον σώφροني [ἢ] ἀνδρείῳ εἶναι, ᾧ μήτε τι δεινόν ἐστίν· οὐδὲν γὰρ ἔξωθεν· μήτε προσιὸν ἠδύ, οὗ καὶ ἐπιθυμία ἂν γένοιτο μὴ παρόντος, ἴν' ἔχη ἢ ἔλη. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἐν ὀρέξει ἐστὶ τῶν νοητῶν, ὧν καὶ αἱ ἡμέτεραι, δῆλον 15 ὅτι καὶ ἡμῖν ἐκεῖθεν ὁ κόσμος καὶ αἱ ἀρεταί. ἄρ' οὖν ἐκεῖνο ταύτας ἔχει; ἢ οὐκ εὐλογον τὰς γε πολιτικὰς λεγομένας ἀρετὰς ἔχειν, φρόνησιν μὲν περὶ τὸ λογίζομενον, ἀνδρείαν δὲ περὶ τὸ θυμούμενον, σωφροσύνην δὲ ἐν ὁμολογίᾳ τινὶ καὶ συμφωνίᾳ ἐπιθυμητι- 20 κού πρὸς | λογισμόν, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκάστου τούτων ὁμοῦ οἰκαιοπραγίαν ἀρχῆς περὶ καὶ τοῦ ἄρχεσθαι. ἄρ' οὖν οὐ κατὰ τὰς πολιτικὰς ὁμοιούμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὰς μείζους τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρωμένας; ἀλλ' εἰ κατ' ἄλλας, κατὰ τὰς πολιτικὰς ὅλως οὐ; ἢ 25 ἄλογον μὴδ' ὅπως οὖν ὁμοιοῦσθαι κατὰ ταύτας· τούτους γοῦν καὶ θεῖους ἢ φήμη λέγει καὶ λεκτέον ἀμηγέπη ὁμοιωθῆναι· κατὰ δὲ τὰς μείζους τὴν ὁμοίωσιν

εἶναι. ἀλλ' ἑκατέρως γε συμβαίνει ἀρετὰς ἔχειν κἂν
 εἰ μὴ τοιαύτας. εἰ οὖν τις συγχωρεῖ κἂν εἰ μὴ τοιαύ-
 τας ὁμοιοῦσθαι δύνασθαι, ἄλλως ἡμῶν ἐχόντων πρὸς
 ἄλλας οὐδὲν κωλύει καὶ μὴ πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρετὰς
 5 ὁμοιουμένων ἡμᾶς ταῖς αὐτῶν ἀρεταῖς ὁμοιοῦσθαι τῷ
 μὴ ἀρετὴν κεκτημένῳ. καὶ πῶς; ὧδε· εἴ τι θερ-
 μότητος παρουσία θερμαίνεται, ἀνάγκη καὶ ὄθεν ἢ
 θερμότης ἐλήλυθε θερμαίνεσθαι, καὶ εἴ τι πυρὸς
 παρουσία θερμόν ἐστιν, ἀνάγκη καὶ τὸ πῦρ αὐτὸ
 10 πυρὸς παρουσία θερμαίνεσθαι. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸ
 πρότερον εἰποι ἂν τις καὶ ἐν τῷ πυρὶ εἶναι θερμό-
 τητα, ἀλλὰ σύμφυτον, ὥστε τὸν λόγον ποιεῖν τῇ ἀνα-
 λογίᾳ ἐπόμενον ἐπακτὸν μὲν τῇ ψυχῇ τὴν ἀρετὴν,
 ἐκείνῳ δέ, ὄθεν μιμησαμένη ἔχει, σύμφυτον· πρὸς
 15 δὲ τὸν ἐκ τοῦ πυρὸς λόγον τὸ ἐκείνον ἀρετὴν εἶναι·
 ἀρετῆς δὲ ἀξιοῦμεν εἶναι μελῶνα. ἀλλ' εἰ μὲν οὐ με-
 ταλαμβάνει ψυχὴ τὸ αὐτὸ ἢν τῷ ἀφ' οὗ, οὕτως ἔδει
 λέγειν· νῦν δὲ ἕτερον μὲν ἐκεῖνο, ἕτερον δὲ τοῦτο.
 οὐδὲ γὰρ οἰκία ἢ αἰσθητὴ τὸ αὐτὸ τῇ νοητῇ, καίτοι
 20 ὁμοίωται· καὶ τάξεως δὲ καὶ κόσμου μεταλαμβάνει ἢ
 οἰκία ἢ αἰσθητὴ κάκει ἐν τῷ λόγῳ οὐκ ἔστι τάξις οὐδὲ
 κόσμος οὐδὲ συμμετρία. οὕτως οὖν κόσμου καὶ τάξεως
 καὶ ὁμολογίας μεταλαμβάνοντες ἐκεῖθεν καὶ τούτων
 ὄντων τῆς ἀρετῆς ἐνθάδε, οὐ δεομένων δὲ τῶν ἐκεῖ
 25 ὁμολογίας οὐδὲ κόσμου οὐδὲ τάξεως, οὐδ' ἂν ἀρετῆς
 εἴη χρεῖα καὶ ὁμοιωμένα δὲ οὐδὲν ἦττον τοῖς ἐκεῖ δι'
 ἀρετῆς παρουσίαν. πρὸς μὲν οὖν τὸ μὴ ἀναγκαῖον
 κάκει ἀρετὴν εἶναι, ἐπέπερ ἡμεῖς ἀρετῇ ὁμοιούμεθα,
 ταυτί· δεῖ δὲ πειθῶ ἐπάγειν τῷ λόγῳ μὴ μένοντας
 30 ἐπὶ τῆς βλας.

2. πρῶτον τοίνυν τὰς ἀρετὰς ληπτέον, καθ' ἃς
 φάμεν ὁμοιοῦσθαι, ἵν' ἂν τὸ αὐτὸ εὖρωμεν, ὃ παρ'

ἡμῖν μὲν μίμημα ὄν ἀρετὴ ἐστίν, ἐκεῖ δὲ οἷον ἀρχέτυ-
 πον ὄν οὐκ ἀρετὴ, ἐπισημηνάμενοι, ὡς ἡ ὁμοίωσις
 διττὴ· καὶ ἡ μὲν τις ταῦτόν ἐν τοῖς ὁμοίοις ἀπαιτεῖ,
 ὅσα ἐπίσης ὁμοίωται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ· ἐν οἷς δὲ τὸ μὲν
 ὁμοίωται πρὸς ἕτερον, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστι πρῶτον, οὐκ
 ἀντιστρέφον πρὸς ἐκεῖνο οὐδὲ ὁμοιον αὐτοῦ λεγόμε-
 νον, ἐνταῦθα τὴν ὁμοίωσιν ἄλλον τρόπον ληπτέον οὐ
 ταῦτόν εἶδος ἀπαιτοῦντας, ἀλλὰ μᾶλλον ἕτερον, εἴπερ
 κατὰ τὸν ἕτερον τρόπον ὁμοίωται. τί ποτε οὖν ἐστίν
 ἡ ἀρετὴ ἢ τε σύμπασα καὶ ἐκάστη; σαφέστερος δὲ ὁ
 λόγος ἐστὶ ἐφ' ἐκάστης· οὕτω γὰρ καὶ ὁ τι κοινόν,
 καθ' ὃ ἀρεταὶ πᾶσαι, δῆλον φραδίως ἐστὶν. αἱ μὲν τοί-
 νυν πολιτικαὶ ἀρεταί, ἃς ἄνω που εἴπομεν, κατακοσ-
 p. 13 μούσι μένοντας καὶ ἀμείνους ποιοῦσιν | ὀρίζουσαι
 καὶ μετροῦσαι τὰς ἐπιθυμίας καὶ ὅλως τὰ πάθη καὶ 15
 ψευδεῖς δόξας ἀφαιροῦσαι τῷ ὅλως ἀμείνονι καὶ τῷ
 ὀρίσθαι καὶ τῶν ἀμέτρων καὶ ἀορίστων ἔξω εἶναι τὸ
 μεμετροημένον· καὶ αὐταὶ ὀρισθῆναι ἢ μέτρα γε ἐν
 ὕλῃ τῇ ψυχῇ ὁμοίωνται τῷ ἐκεῖ μέτρῳ καὶ ἔχουσιν
 ἴχνος τοῦ ἐκεῖ ἀρίστου. τὸ μὲν γὰρ πάντῃ ἄμετρον ὕλη 20
 ὄν πάντῃ ἀνωμοίωται· καθ' ὅσον δὲ μεταλαμβάνει
 εἶδους, κατὰ τοσοῦτον ὁμοιοῦται ἀνειδέφ' ἐκείνῳ ὄντι.
 μᾶλλον δὲ τὰ ἐγγύς μεταλαμβάνει· ψυχῇ δὲ ἐγγυτέρῳ
 σώματος καὶ συγγενέστερον ταύτῃ καὶ πλεον μετα-
 λαμβάνει, ὥστε καὶ ἕξαπατᾶν θεὸς φαντασθεῖσα, μὴ 25
 τὸ πᾶν θεοῦ τοῦτο ἢ. οὕτω μὲν οὖν οὗτοι ὁμοιοῦνται.

3. ἀλλ' ἐπεὶ τὴν ὁμοίωσιν ἄλλην ὑποφαίνει ὡς
 τῆς μελίζονος ἀρετῆς οὕσαν, περὶ ἐκείνης λεκτέον· ἐν
 φ' καὶ σαφέστερον ἐστὶ μᾶλλον καὶ τῆς πολιτικῆς ἢ
 οὐσία καὶ ἥτις ἢ μελίζων κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ ὅλως ὅτι 30
 ἐστὶ παρὰ τὴν πολιτικὴν ἑτέρα. λέγων δὲ ὁ Πλάτων
 τὴν ὁμοίωσιν τὴν πρὸς τὸν θεὸν φυγὴν τῶν ἐντεῦθεν

εἶναι καὶ ταῖς ἀρεταῖς ταῖς ἐν πολιτεῖα οὐ τὸ ἀπλῶς
 διδούς, ἀλλὰ προστιθεὶς πολιτικὰς γε, καὶ ἀλλαχοῦ
 καθάρσεις λέγων ἀπάσας δῆλός τε ἐστὶ διττὰς τιθεὶς
 καὶ τὴν ὁμοίωσιν οὐ κατὰ τὴν πολιτικὴν τιθεὶς. πῶς
 5 οὖν λέγομεν ταύτας καθάρσεις καὶ πῶς καθαρθέντες
 μάλιστα ὁμοιοῦμεθα; ἢ ἐπειδὴ κακὴ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ
 συμπεφυρμένη τῷ σώματι καὶ ὁμοπαθῆς γινομένη
 αὐτῷ καὶ πάντα συνδοξάζουσα, εἴη ἂν ἀγαθὴ καὶ
 ἀρετὴν ἔχουσα, εἰ μῆτε συνδοξάζοι, ἀλλὰ μόνη ἐνερ-
 10 γοῖ· ὅπερ ἐστὶ νοεῖν τε καὶ φρονεῖν· μῆτε ὁμοπαθῆς
 εἴη· ὅπερ ἐστὶ σωφρονεῖν· μῆτε φοβοῖτο ἀφισταμένη
 τοῦ σώματος· ὅπερ ἐστὶν ἀνδρίζεσθαι· ἤγοῖτο δὲ λό-
 γος καὶ νοῦς, τὰ δὲ μὴ ἀντιτείνουσι· δικαιοσύνη δ' ἂν
 εἴη τοῦτο. τὴν δὲ τοιαύτην διάθεσιν τῆς ψυχῆς, καθ'
 15 ἣν νοεῖ τε καὶ ἀπαθῆς οὕτως ἐστίν, εἴ τις ὁμοίωσιν
 λέγοι πρὸς θεόν, οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι· καθαρὸν γὰρ
 καὶ τὸ θεῖον καὶ ἡ ἐνέργεια τοιαύτη, ὥς τὸ μιμούμε-
 νον ἔχειν φρόνησιν. τί οὖν; οὐκ ἀκεῖνο οὕτως διά-
 κείται; ἢ οὐδὲ διάκειται, ψυχῆς δὲ ἡ διάθεσις. νοεῖ
 20 τε ἡ ψυχὴ ἄλλως· τῶν δὲ ἐκεῖ τὸ μὲν ἐτέρως, τὸ δὲ
 οὐδὲ ὅλως. πάλιν οὖν τὸ νοεῖν ὁμῶνυμον; οὐδαμῶς·
 ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτως, τὸ δὲ παρ' ἐκείνου ἐτέρως. ὥς
 γὰρ ὁ ἐν φωνῇ λόγος μίμημα τοῦ ἐν ψυχῇ, οὕτω καὶ
 ὁ ἐν ψυχῇ μίμημα τοῦ ἐν ἐτέρῳ. ὥς οὖν μεμερισμένος
 25 ὁ ἐν προφορᾷ πρὸς τὸν ἐν ψυχῇ, οὕτως καὶ ὁ ἐν ψυχῇ
 ἐρμηνεὺς ὢν ἐκείνου πρὸς τὸ πρὸ αὐτοῦ. ἢ δὴ ἀρετὴ
 ψυχῆς· νοῦ δὲ οὐκ ἐστὶν οὐδὲ τοῦ ἐπέκεινα.

4. ζητητέον δέ, εἰ ἡ καθάρσις ταύτων τῇ τοιαύτῃ
 ἀρετῇ ἢ προηγείται μὲν ἡ καθάρσις, ἔπεται δὲ ἡ ἀρετὴ,
 30 καὶ πότερον ἐν τῷ καθάρσεσθαι ἢ ἀρετῇ ἢ ἐν τῷ κεκα-
 θάρθαι ** ἀτελεστέρα τῆς ἐν τῷ κεκαθάρθαι ** οἷον
 τέλος ἤδη. ἀλλὰ τὸ κεκαθάρθαι ἀφαίρεσις ἀλλοτρίου p. 14

παντός, τὸ δὲ ἀγαθὸν ἕτερον αὐτοῦ. ἢ, εἰ πρὸ τῆς ἀκαθαρσίας ἀγαθὸν ἦν, ἢ κάθαρσις ἀρκεῖ. ἀλλ' ἀρκέσει μὲν ἢ κάθαρσις, τὸ δὲ καταλειπόμενον ἔσται τὸ ἀγαθόν, οὐχ ἢ κάθαρσις. καὶ τί τὸ καταλειπόμενον ἔστι ζητητέον· ἴσως γὰρ οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν ἦν ἢ φύσις ἢ καταλειπομένη· οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο ἐν κακῷ. ἄρ' οὖν ἀγαθοειδῆ λεκτέον; ἢ οὐχ ἰκανὴν πρὸς τὸ μένειν ἐν τῷ ὄντως ἀγαθῷ· πέφυκε γὰρ ἐπ' ἄμφω. τὸ οὖν ἀγαθὸν αὐτῆς τὸ συνεῖναι τῷ συγγενεῖ, τὸ δὲ κακὸν τὸ τοῖς ἐναντίοις. δεῖ οὖν καθηραμένην συνεῖναι· συν-¹⁰ ἔσται δὲ ἐπιστραφεῖσα. ἄρ' οὖν μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐπιστρέφεται; ἢ μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐπέστραπται. τοῦτο οὖν ἢ ἀρετὴ αὐτῆς; ἢ τὸ γινόμενον αὐτῇ ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς. τί οὖν τοῦτο; θεὰ καὶ τύπος τοῦ ὀφθέν-¹⁵ τος ἐντεθεις καὶ ἐνεργῶν, ὡς ἢ ὄψις περὶ τὸ ὀρώμενον. οὐκ ἄρα εἶχεν αὐτὰ οὐδ' ἀναμιμνήσκεται; ἢ εἶχεν οὐκ ἐνεργοῦντα, ἀλλὰ ἀποκείμενα ἀφώτιστα· ἵνα δὲ φωτισθῇ καὶ τότε γινῶ αὐτὰ ἐνόητα, δεῖ προσβαλεῖν τῷ φωτίζοντι. εἶχε δὲ οὐκ αὐτὰ, ἀλλὰ τύπους· δεῖ οὖν τὸν τύπον τοῖς ἀληθινοῖς, ὧν καὶ οἱ τύποι, ἐφαρ-²⁰ μόσαι. τάχα δὲ καὶ οὕτω λέγεται ἔχειν, ὅτι ὁ νοῦς οὐκ ἀλλότριος καὶ μάλιστα δὲ οὐκ ἀλλότριος, ὅταν πρὸς αὐτὸν βλέπῃ· εἰ δὲ μὴ, καὶ παρῶν ἀλλότριος. ἐπεὶ καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, εἰ μὴδ' ὅλως ἐνεργῶμεν κατ' αὐτάς, ἀλλότριαι.²⁵

5. ἀλλ' ἐπὶ πόσον ἢ κάθαρσις λεκτέον· οὕτω γὰρ καὶ ἡ ὁμοίωσις τίνι φανερά καὶ ἡ ταυτότης τίνι θεῷ. τοῦτο δὲ ἔστι μάλιστα ζητεῖν θυμὸν πῶς ** καὶ ἐπιθυμίαν καὶ τὰλλα πάντα, λύπην καὶ τὰ συγγενῆ, καὶ τὸ χωρίζειν ἀπὸ σώματος ἐπὶ πόσον δυνατὸν. ἀπὸ μὲν³⁰ δὲ σώματος ἴσως μὲν καὶ τοῖς οἴου τόποις συνάγουσαν ἑαυτήν, πάντως γε μὴν ἀπαθῶς ἔχουσαν καὶ τὰς

ἀναγκαίως τῶν ἡδονῶν αἰσθήσεις μόνον ποιουμένην,
 καὶ ἰατρεύσεις καὶ ἀπαλλαγὰς πόνων, ἵνα μὴ ἐνο-
 χλοῖτο, τὰς δὲ ἀλγηδόνας ἀφαιροῦσαν καὶ, εἰ μὴ οἶόν
 τε, πρῶτος φέρουσαν καὶ ἐλάττους τιθεῖσαν τῷ μὴ
 5 συμπᾶσχειν· τὸν δὲ θυμὸν ὅσον οἶόν τε ἀφαιροῦσαν
 καὶ, εἰ δυνατόν, πάντη, εἰ δὲ μὴ, μὴ γοῦν αὐτὴν
 συνοργιζομένην, ἀλλ' ἄλλου εἶναι τὸ ἀπροαίρετον,
 τὸ δὲ ἀπροαίρετον ὀλίγον εἶναι καὶ ἀσθενές· τὸν δὲ
 φόβον πάντη· περὶ οὐδενὸς γὰρ φοβήσεται· τὸ δὲ
 10 ἀπροαίρετον καὶ ἐνταῦθα· πλήν γε ἐν νοουθετήσει.
 ἐπιθυμία δὲ ὅτι μὲν οὐδενὸς φαύλου, δῆλον· σίτων
 δὲ καὶ ποτῶν πρὸς ἄνεσιν οὐκ αὐτὴ ἔξει· οὐδὲ τῶν
 ἀφροδισίων δέ· εἰ δ' ἄρα, φυσικῶν, οἶμαι, καὶ οὐδὲ
 τὸ ἀπροαίρετον ἔχουσῶν· εἰ δ' ἄρα, ὅσον μέχρι φαν-
 15 τασίας προπετοῦς καὶ ταύτης. ὅλως δὲ αὐτὴ μὲν πάν-
 τως τούτων καθαρὰ ἔσται καὶ τὸ ἄλογον δὲ βουλήσεται
 καὶ αὐτὸ καθαρὸν ποιῆσαι, ὥστε μηδὲ πλήττεσθαι·
 εἰ δ' ἄρα, μὴ σφόδρα, ἀλλ' ὀλίγας τὰς πληγὰς αὐτοῦ
 εἶναι καὶ εὐθύς λυομένας τῇ γειτονήσει· ὥσπερ εἴ τις
 20 σοφῶ γειτονῶν ἀπολάνοι | τῆς τοῦ σοφοῦ γειτνιασσεως ^{P. 15}
 ἢ ὅμοιος γινόμενος ἢ αἰδούμενος, ὡς μηδὲν τολμᾶν
 πρῆν ὧν ὁ ἀγαθὸς οὐ θέλει. οὐκ οὖν ἔσται μάχη·
 ἀρκεῖ γὰρ παρῶν ὁ λόγος, ὃν τὸ χεῖρον αἰδέσεται,
 ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ χεῖρον δυσχεραῖναι, ἐάν τι ὅλως
 25 κινήθῃ, ὅτι μὴ ἡσυχίαν ἤγε παρόντος τοῦ δεσπότου
 καὶ ἀσθένειαν αὐτῷ ἐπιτιμῆσαι.

6. ἔστι μὲν οὖν οὐδὲν τῶν τοιούτων ἁμαρτία,
 ἀλλὰ κατόρθωσις ἀνθρώπων· ἀλλ' ἡ σπουδὴ οὐκ ἔξω
 ἁμαρτίας εἶναι, ἀλλὰ θεὸν εἶναι. εἰ μὲν οὖν τι τῶν
 30 τοιούτων ἀπροαίρετον γίγνοιτο, θεὸς ἂν εἶη ὁ τοιοῦ-
 τος καὶ δαίμων διπλοῦς ὧν, μᾶλλον δὲ ἔχων σὺν αὐτῷ
 ἄλλον ἄλλην ἀρετὴν ἔχοντα· εἰ δὲ μηδὲν, θεὸς μόνον·

θεὸς δὲ τῶν ἐπομένων τῷ πρώτῳ. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐστὶν ὃς ἦλθεν ἐκεῖθεν καὶ τὸ καθ' αὐτόν, εἰ γένοιτο οἷος ἦλθεν, ἐκεῖ ἐστι· νῶ δὲ συνωκίσθη ἐνθάδε ἦκων καὶ τοῦτον αὐτῷ ὁμοιάσει κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐκείνου, ὥστε, εἰ δυνατόν, ἄπληκτον εἶναι ἢ ἄπρακτόν γε τῶν μὴ δοκούντων τῷ θεσπότη. τίς οὖν ἐκάστη ἀρετὴ τῷ τοιούτῳ; ἢ σοφία μὲν καὶ φρόνησις ἐν θεωρίᾳ τῶν νοῦς ἔχει· νοῦς δὲ τῇ ἐπαφῇ. διττὴ δὲ ἑκατέρω, ἢ μὲν ἐν νῶ οὔσα, ἢ δὲ ἐν ψυχῇ. κάκει μὲν οὐκ ἀρετὴ, ἐν δὲ ψυχῇ ἀρετὴ. ἐκεῖ οὖν τί; ἐνεργεῖα αὐτοῦ καὶ ὅ ἐστιν· ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐν ἄλλῳ ἐκεῖθεν ἀρετὴ. οὐδὲ γὰρ αὐτοδικαιοσύνη καὶ ἐκάστη ἀρετὴ, ἀλλ' οἷον παραδειγμα· τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἐν ψυχῇ ἀρετὴ. τινὸς γὰρ ἢ ἀρετῆ· αὐτὸ δὲ ἕκαστου αὐτοῦ, οὐχὶ δ' ἄλλου τινός. δικαιοσύνη δὲ εἴπερ οἰκαιοπραγία, ἄρα ἀεὶ ἐν πλήθει μερῶν; ἢ ἢ μὲν ἐν πλήθει, ὅταν πολλὰ ἢ τὰ μέρη, ἢ δὲ ὅλως οἰκαιοπραγία, κἂν ἑνός ἢ. ἢ γοῦν ἀληθῆς αὐτοδικαιοσύνη ἑνός πρὸς αὐτό, ἐν ᾧ οὐκ ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο· ὥστε καὶ τῇ ψυχῇ δικαιοσύνη ἢ μείζων τὸ πρὸς νοῦν ἐνεργεῖν, τὸ δὲ σωφρονεῖν ἢ εἴσω πρὸς νοῦν στροφῆ, ἢ δὲ ἀνδρεία ἀπάθεια καθ' ὁμοίωσιν τοῦ πρὸς ὃ βλέπει ἀπαθὲς ὄν τὴν φύσιν· αὐτὴ δὲ ἐξ ἀρετῆς, ἵνα μὴ συμπαθῇ τῷ χείρονι συνοίκῳ.

7. ἀντακολουθοῦσι τοίνυν ἀλλήλαις καὶ αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ ἐν ψυχῇ, ὥσπερ κάκει τὰ πρὸ τῆς ἀρετῆς ἐν νῶ ὥσπερ παραδείγματα. καὶ γὰρ ἢ νόησις ἐκεῖ ἐπιστήμη καὶ σοφία, τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν ἢ σωφροσύνη, τὸ δὲ οἰκεῖον ἔργον ἢ οἰκαιοπραγία, τὸ δὲ οἷον ἀνδρεία ἢ ταυτότης καὶ τὸ ἐφ' αὐτοῦ μένειν καθαρὸν. ἐν ψυχῇ τοίνυν πρὸς νοῦν ἢ ὄρασις σοφία καὶ φρόνησις, ἀρεταὶ αὐτῆς· οὐ γὰρ αὐτὴ ταῦτα, ὥσπερ ἐκεῖ καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως ἀκολουθεῖ· καὶ τῇ καθάρσει

δέ, εἴπερ πᾶσαι καθάρσεις κατὰ τὸ κεκαθάρθαι,
 ἀνάγκη πάσας ἢ οὐδὲ μίαν τελείαν. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὰς
 μείζους καὶ τὰς ἐλάττους ἐξ ἀνάγκης δυνάμει, ὁ δὲ
 τὰς ἐλάττους οὐκ ἀναγκαιῶς ἔχει ἐκείνας. ὁ μὲν δὴ
 5 προηγουμένος τοῦ σπουδαίου βίος οὗτος· πότερα δὲ
 ἐνεργεῖα ἔχει καὶ τὰς | ἐλάττους ἢ τὰς μείζους ἢ ἄλλ- p. 16
 λον τρόπον, σκεπτέον καθ' ἑκάστην· οἷον φρόνησιν·
 εἰ γὰρ ἄλλαις ἀρχαῖς χρήσεται, πῶς ἔτι ἐκείνη μένει
 κἂν εἰ μὴ ἐνεργοῦσα; καὶ εἰ ἡ μὲν φύσει τοσόνδε, ἡ
 10 δὲ τοσόνδε, καὶ ἡ σωφροσύνη ἐκείνη μετροῦσα, ἡ δὲ
 ὄλως ἀναιροῦσα; ταῦτόν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὄλως
 τῆς φρονήσεως κινήθεισης. ἢ εἰδήσει γε αὐτὰς καὶ
 ὅσον παρ' αὐτῶν ἔξει· τάχα δὲ ποτε περιστατικῶς
 ἐνεργήσει κατὰ τινὰς αὐτῶν· ἐπὶ μείζους δὲ ἀρχὰς
 15 ἦκων καὶ ἄλλα μέτρα κατ' ἐκεῖνα πράξει· οἷον τὸ σω-
 φρονεῖν οὐκ ἐν μέτρῳ ἐκείνῳ τιθεῖς, ἀλλ' ὄλως κατὰ
 τὸ δυνατὸν χωρίζων καὶ ὄλως ζῶν οὐχὶ τὸν ἀνθρώπου
 βίον τὸν τοῦ ἀγαθοῦ, ὃν ἀξιοὶ ἢ πολιτικὴ ἀρετὴ,
 ἀλλὰ τοῦτον μὲν καταλιπών, ἄλλον δὲ ἐλόμενος τὸν
 20 τῶν θεῶν· πρὸς γὰρ τούτους, οὐ πρὸς ἀνθρώπους
 ἀγαθοὺς ἢ ὁμοίωσις. ὁμοίωσις δὲ ἡ μὲν πρὸς τούτους,
 ὡς εἰκῶν εἰκόνι ὁμοίωται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἑκατέρω· ἢ
 δὲ πρὸς ἄλλον ὡς πρὸς παράδειγμα.

XX.

1. Τίς τέχνη ἢ μέθοδος ἢ ἐπιτήδευσις ἡμᾶς οἱ ^{Enn.}
 20 δεῖ πορευθῆναι ἀνάγει; ὅπου μὲν οὖν δεῖ ἐλθεῖν, ὡς ^{I. 3.}
 ἐπὶ τὰ γαθὸν καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πρώτην, κείσθω διω- ^{p. 19}
 μολογημένον καὶ διὰ πολλῶν δεδευγμένον· καὶ δὴ καὶ

δι' ὧν τοῦτο ἐδείκνυτο ἀναγωγὴ τις ἦν. τίνα δὲ δεῖ
 εἶναι τὸν ἀναχθησόμενον; ἄρα γε τὸν πάντα ἢ τὸν
 πλειστά, φησιν, ἰδόντα, ὃς ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει εἰς
 γονὴν ἀνδρὸς ἐσομένου φιλοσόφου ** μουσικοῦ τινος
 ἢ ἔρωτικοῦ; ὁ μὲν δὴ φιλόσοφος τὴν φύσιν καὶ ὁ 5
 μουσικὸς καὶ ὁ ἔρωτικὸς ἀνακτεῖ. τίς οὖν ὁ τρόπος;
 ἄρα γε εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἅπασι τούτοις ἢ καθ' ἓνα ἕκα-
 στον εἰς τις; ἔστι μὲν οὖν ἡ πορεία διττὴ πᾶσιν ἢ
 p. 20 ἀναβαίνουσιν | ἢ ἄνω ἐλθοῦσιν· ἡ μὲν γὰρ προτέρα
 ἀπὸ τῶν κάτω, ἡ δὲ γε δευτέρα, οἷς ἤδη ἐν τῷ νοητῷ 10
 γενομένοις καὶ οἷον ἴχνος θείσιν ἐκεῖ πορεύεσθαι
 ἀνάγκη, ἕως ἂν εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ τόπου ἀφίκωνται,
 ὃ δὴ τέλος τῆς πορείας ὃν τυγχάνει, ὅταν τις ἐπ'
 ἄκρῳ γένηται τῷ νοητῷ. ἀλλ' ἡ μὲν περιμενέτω,
 περὶ δὲ τῆς ἀναγωγῆς πρότερον πειρατέον λέγειν, 15
 πρῶτον δὴ διασταλτέον τοὺς ἀνδρας τούτους ἡμῖν
 ἀρξαμένους ἀπὸ τοῦ μουσικοῦ ὅστις ἐστὶ λέγοντας τὴν
 φύσιν. θετέον δὴ αὐτὸν εὐκίνητον καὶ ἐπτοημένον
 μὲν πρὸς τὸ καλόν, ἀδυνατώτερον δὲ παρ' αὐτοῦ κι-
 νηθῆναι, ἔτοιμον δὲ ἐκ τῶν τυχόντων οἷον ἐκτύπων, 20
 ὥσπερ οἱ δειλοὶ πρὸς τοὺς ψόφους, οὕτως καὶ τοῦτον
 πρὸς τοὺς φθόγγους καὶ τὸ καλὸν τὸ ἐν τούτοις ἔτοι-
 μον, φεύγοντα δὲ ἀεὶ τὸ ἀνάρμοστον καὶ τὸ μὴ ἐν ἐν-
 τοῖς ἀδομένοις καὶ ἐν τοῖς ρυθμοῖς τὸ εὐρυθμον καὶ
 τὸ εὐσχημον διώκειν. μετὰ τούτων τοὺς αἰσθητοὺς 25
 φθόγγους καὶ ρυθμοὺς καὶ σχήματα οὕτως ἀκτέον·
 χωρίζοντα τὴν ὕλην ἐφ' ὧν αἱ ἀναλογίαι καὶ οἱ λόγοι
 εἰς τὸ κάλλος τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀκτέον καὶ διδακτέον, ὡς
 περὶ ἃ ἐπτόητο ἐκεῖνα ἦν, ἢ νοητὴ ἁρμονία καὶ τὸ ἐν
 ταύτῃ καλὸν καὶ ὅλως τὸ καλόν, οὐ τό τι καλὸν μόνον, 30
 καὶ λόγους τοὺς φιλοσοφίας ἐνθετέον· ἀφ' ὧν εἰς πίσ-
 τιν ἀκτέον ὧν ἀγνοεῖ ἔχων. τίνες δὲ οἱ λόγοι, ὕστερον.

2. ὁ δὲ ἐρωτικός, εἰς ὃν μεταπέσοι ἂν καὶ ὁ μου-
 σικός καὶ μεταπεσῶν ἢ μένοι ἂν ἢ παρέλθοι, μνημο-
 νικός ἐστὶ πως κάλλους· χωρὶς δὲ ὧν ἀδυνατεῖ κατα-
 μαθεῖν, πληττόμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐν ὄψει καλῶν περι-
 5 αὐτὰ ἐπτόηται. διδακτέον οὖν αὐτὸν μὴ περὶ ἐν σῶμα
 πεσόντα ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ἐπὶ πάντα ἀκτέον τῷ λόγῳ
 σώματα δεικνύντα τὸ ἐν πᾶσι ταύτων καὶ ὅτι ἕτερον
 τῶν σωμάτων καὶ ὅτι ἄλλοθεν λεκτέον καὶ ὅτι ἐν ἄλ-
 λοις μᾶλλον· οἷον ἐπιτηδεύματα καλὰ καὶ νόμους κα-
 10 λούς δεικνύντα· ἐν ἀσωμάτοις γὰρ ὁ ἐθισμὸς τοῦ
 ἐρασμοῦ ἤδη· καὶ ὅτι ἐν τέχναις καὶ ἐν ἐπιστήμαις καὶ
 ἐν ἀρεταῖς. εἶτα ἐν ποιητέον καὶ διδακτέον, ὅπως ἐγγί-
 νονται. ἀπὸ δὲ τῶν ἀρετῶν ἤδη [δει] ἀναβαίνειν ἐπι-
 νοῦν, ἐπὶ τὸ ὄν· ἀκκεῖ βαδιστέον τὴν ἀνω πορείαν.

3. ὁ δὲ φιλόσοφος τὴν φύσιν ἔτοιμος οὗτος καὶ
 οἷον ἐπτερωμένος καὶ οὐ δεόμενος χωρίσεως, ὥσπερ
 οἱ ἄλλοι οὗτοι, κεκνημένος πρὸς τὸ ἄνω, ἀπορῶν δὲ
 τοῦ δεικνύντος δειτταί μόνον. δεικτέον οὖν καὶ λυ-
 15 τεῖον βουλόμενον καὶ αὐτὸν τῇ φύσει καὶ πάλαι λελυ-
 μένον. τὰ μὲν δὴ μαθήματα δοτέον πρὸς συννεθισμὸν
 κατανοήσεως καὶ πίστεως ἀσωμάτου· καὶ γὰρ ῥᾶδιον
 δέξεται φιλομαθῆς ὧν· καὶ φύσει ἐνάρετον ὄντα πρὸς
 τελείωσιν ἀρετῶν ἀκτέον καὶ μετὰ τὰ μαθήματα p. 21
 λόγους διαλεκτικῆς δοτέον καὶ ὅλως διαλεκτικὸν
 25 ποιητέον.

4. τίς δὲ ἡ διαλεκτική, ἣν δεῖ καὶ τοῖς προτέροις
 παραδιδόναι; ἐστὶ μὲν δὴ ἡ λόγῳ περὶ ἐκάστου δυνα-
 μένη ἕξις εἰπεῖν τί τε ἕκαστον καὶ τί ἄλλων διαφέρει καὶ
 τίς ἡ κοινότης· ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ποῦ τούτων ἕκαστον καὶ εἰ
 30 ἐστὶν ὃ ἐστὶ καὶ τὰ ὄντα ὁπόσα καὶ τὰ μὴ ὄντα αὐτῶν, ἕτερα
 δὲ ὄντων. αὕτη καὶ περὶ ἀγαθοῦ διαλέγεται καὶ περὶ
 μὴ ἀγαθοῦ καὶ ὅσα ὑπὸ τὸ ἀγαθὸν καὶ ὅσα ὑπὸ τὸ

ἐναντίον καὶ τί τὸ αἰδίου δηλονότι καὶ τὸ μὴ τοιοῦτον, ἐπιστήμη περὶ πάντων, οὐ δόξη· παύσασα δὲ τῆς περὶ τὸ αἰσθητὸν πλάνης ἐνιδρύει τῷ νοητῷ κάκει τὴν πραγματείαν ἔχει τὸ ψεῦδος ἀφείσα ἐν τῷ λεγομένῳ ἀληθείας πεδίῳ τὴν ψυχὴν τρέφουσα, τῇ διαιρέσει τῇ Πλάτωνος χρωμένη μὲν καὶ εἰς διάκρισιν τῶν εἰδῶν, χρωμένη δὲ καὶ εἰς τὸ τί ἐστὶ, χρωμένη δὲ καὶ ἐπὶ τὰ πρῶτα γένη, καὶ τὰ ἐκ τούτων νοερώς πλέκουσα, ἕως ἂν διέλθῃ πᾶν τὸ νοητόν, καὶ ἀνάπαλιν ἀναλύουσα, εἰς ὃ ἂν ἐπ' ἀρχὴν ἔλθῃ· τότε δὲ ἡσυχίαν ἄγουσα, ὡς μέχρι γέ του ἐκεῖ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ, οὐδὲν ἔτι πολυπραγμονοῦσα εἰς ἓν γενομένη βλέπει τὴν λεγομένην λογικὴν πραγματείαν περὶ προτάσεων καὶ συλλογισμῶν, ὥσπερ ἂν τὸ εἰδέναι γράφειν ἄλλῃ τέχνῃ δοῦσα· ὧν τινα ἀναγκαῖα καὶ πρὸ τέχνης ἡγουμένη, κρίνουσα δὲ αὐτὰ ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα καὶ τὰ μὲν χρήσιμα αὐτῶν, τὰ δὲ περιττὰ ἡγουμένη καὶ μεθόδου τῆς ταῦτα βουλομένης.

5. ἀλλὰ πόθεν τὰς ἀρχὰς ἔχει ἡ ἐπιστήμη αὕτη; ἡ νοῦς θίδωσιν ἐναργεῖς ἀρχὰς, εἴ τις λαβεῖν δύναται ψυχὴ· εἶτα τὰ ἐξῆς καὶ συντίθῃσι καὶ συμπλέκει καὶ διαιρεῖ, ἕως [ἂν] εἰς τέλειον νοῦν ἦκη. 'ἐστὶ γάρ, φησιν, αὕτη τὸ καθαρώτατον νοῦ καὶ φρονήσεως'. ἀνάγκη οὖν τιμιωτάτην οὔσαν ἔξιν τῶν ἐν ἡμῖν περὶ τὸ ὄν καὶ τὸ τιμιώτατον εἶναι, φρόνησιν μὲν περὶ τὸ ὄν, νοῦν δὲ περὶ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος. τί οὖν ἡ φιλοσοφία; τὸ τιμιώτατον. ἡ ταύτων φιλοσοφία καὶ διαλεκτική; ἡ φιλοσοφίας μέρος τὸ τίμιον· οὐ γὰρ δὴ οἰητέον ὄργανον τοῦτο εἶναι τοῦ φιλοσόφου· οὐ γὰρ ψιλὰ θεωρήματά ἐστι καὶ κανόνες, ἀλλὰ περὶ πράγματά ἐστι καὶ οἶον ὕλην ἔχει τὰ ὄντα· ὁδῶ μέντοι ἐπ' αὐτὰ χωρεῖ ἅμα τοῖς θεωρήμασι τὰ πράγματα ἔχουσα.

τὸ δὲ ψεῦδος καὶ τὸ σόφισμα κατὰ συμβεβηκὸς γινώσκει ἄλλου ποιήσαντος ὡς ἀλλότριον κρίνουσα τοῖς ἐν αὐτῇ ἀληθείαι τὸ ψεῦδος γινώσκουσα, ὅταν τις προσαγάγῃ, ὅτι παρὰ τὸν κανόνα τοῦ ἀληθοῦς. **περὶ**
5 **προτάσεως οὖν οὐκ οἶδε· καὶ γὰρ γράμματα· εἰδυῖα δὲ τὸ ἀληθὲς οἶδεν ὃ καλοῦσι πρότασιν καὶ καθόλου οἶδε τὰ κινήματα τῆς ψυχῆς ὃ τε τίθησι καὶ ὃ αἶρει καὶ εἰ τοῦτο αἶρει, ὃ τίθησιν, ἢ ἄλλο, καὶ εἰ ἕτερα ἢ ταυτὰ προσφερομένων ὥσπερ καὶ ἡ αἰσθησις ἐπιβά-**
10 **λουσα, | ἀκριβολογεῖσθαι δὲ ἑτέρα διδωσι τοῦτο p. 22 ἀγαπῶση.**

6. μέρος οὖν τὸ τίμιον· ἔχει γὰρ καὶ ἄλλα φιλοσοφία· καὶ γὰρ καὶ περὶ φύσεως θεωρεῖ βοήθειαν παρὰ διαλεκτικῆς λαβοῦσα, ὥσπερ καὶ ἀριθμητικῇ
15 **προσχωρῶνται αἱ ἄλλαι τέχναι· μᾶλλον μέντοι αὕτη ἐγγύθεν κομίζεται παρὰ τῆς διαλεκτικῆς· καὶ περὶ ἡθῶν ὡσαύτως θεωροῦσα μὲν ἐκεῖθεν, προστιθεῖσα δὲ τὰς ἐξεις καὶ τὰς ἀσκήσεις, ἐξ ὧν προλασιν αἱ ἐξεις. ἴσχουσι δὲ αἱ λογικαὶ ἐξεις καὶ ὡς ἴδια ἦδη τὰ ἐκε-**
20 **θεν· καὶ γὰρ μετὰ τῆς ὕλης τὰ πλεῖστα· καὶ αἱ μὲν ἄλλαι ἀρεταὶ τοὺς λογισμοὺς ἐν τοῖς πάθεσι τοῖς ἰδίοις καὶ ταῖς πράξεσιν, ἢ δὲ φρόνησις ἐπιλογισμὸς τις καὶ τὸ καθόλου μᾶλλον καὶ εἰ ἀντακολουθοῦσι καὶ εἰ δεῖ νῦν ἐπισχεῖν ἢ εἰσαῦθις ἢ ὅλως ἄλλο βέλτιον· ἢ δὲ**
25 **διαλεκτικῇ καὶ ἡ σοφία ἐτι καθόλου καὶ ἀύλως πάντα εἰς χρῆσιν προφέρει τῇ φρονήσει. πότερα δὲ ἔστι τὰ κάτω εἶναι ἄνευ διαλεκτικῆς καὶ σοφίας; ἢ ἀτελεῶς καὶ ἑλλειπόντως. ἔστι δὲ σοφὸν εἶναι καὶ διαλεκτικὸν οὕτως ἄνευ τούτων; ἢ οὐδ' ἂν γένοιτο, ἀλλὰ ἢ πρό-**
30 **τερον ἢ ἅμα συναύξεται. καὶ τάχα ἂν φυσικὰς τις ἀρετὰς ἔχοι, ἐξ ὧν αἱ τέλειαι σοφίας γενομένης. μετὰ τὰς φυσικὰς οὖν ἡ σοφία· εἶτα τελειοῖ τὰ ἦθη. ἢ τῶν**

φυσικῶν οὐσῶν συναύξεται ἤδη ἄμφω καὶ συντελει-
οῦται ἢ προλαβοῦσα ἢ ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἐτελείωσεν·
ὄλως γὰρ ἡ φυσικὴ ἀρετὴ καὶ ὄμμα ἀτελὲς καὶ ἦθος
ἔχει καὶ αἱ ἀρχαὶ τὸ πλείστον ἀμφοτέραις ἀφ' ὧν
ἔχομεν.

XXI.

Enn.
IV. 1.
p. 360

Ἐν τῷ κόσμῳ τῷ νοητῷ ἡ ἀληθινὴ οὐσία· νοῦς
τὸ ἄριστον αὐτοῦ· ψυχὰς δὲ κἀκεῖ· ἐκεῖθεν γὰρ καὶ
ἐνταῦθα. κἀκεῖνος ὁ κόσμος ψυχὰς ἄνευ σωμάτων
ἔχει, οὗτος δὲ τὰς ἐν σώμασι γινομένας καὶ μερισθεί-
σας τοῖς σώμασιν. ἐκεῖ δὲ ὁμοῦ μὲν πᾶς νοῦς καὶ οὐ
διακεκριμένον οὐδὲ μεμερισμένον, ὁμοῦ δὲ πᾶσαι
ψυχὰς ἐν ἐνὶ τῷ κόσμῳ, οὐκ ἐν διαστάσει τοπικῇ. νοῦς
μὲν οὖν αἰεὶ ἀδιάκριτος καὶ οὐ μεριστός, ψυχὴ δὲ ἐκεῖ
ἀδιάκριτος καὶ ἀμεριστος· ἔχει δὲ φύσιν μερίζεσθαι.
καὶ γὰρ ὁ μερισμὸς αὐτῆς τὸ ἀποστῆναι καὶ ἐν σώ-
ματι γενέσθαι. μεριστὴ οὖν εἰκότως περὶ τὰ σώματα
λέγεται εἶναι, ὅτι οὕτως ἀρίσταται καὶ μεμερίσται.
πῶς οὖν καὶ ἀμεριστος; οὐ γὰρ ὄλη ἀπέστη, ἀλλ' ἐστὶ
τι αὐτῆς οὐκ ἐληλυθός, ὃ οὐ πέφυκε μερίζεσθαι. τὸ
οὖν ἐκ τῆς ἀμερίστου καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριστῆς
ταύτων τῷ ἐκ τῆς ἄνω καὶ κάτω οὐσης καὶ τῆς ἐκεῖθεν
ἐξημμένης, ὅσιν δὲ μέχρι τῶνδε, οἷον γραμμῆς ἐκ
κέντρου. ἐλθοῦσα δὲ ἐνθάδε τούτῳ τῷ μέρει ὄρα, ὧ
καὶ αὐτῷ τῷ μέρει σώζει τὴν φύσιν τοῦ ὅλου. οὐδὲ
γὰρ ἐνταῦθα μόνον μεριστὴ, ἀλλὰ καὶ ἀμεριστος· τὸ
γὰρ μεριζόμενον αὐτῆς ἀμερίστως μερίζεται. εἰς ὅλον

XXI. ΠΕΡΙ ΟΥΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ sive ΠΩΣ Η ΨΥΧΗ
ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΜΕΣΗ
ΕΙΝΑΙ ΛΕΓΕΤΑΙ.

γὰρ τὸ σῶμα δοῦσα αὐτήν μὴ μερισθεῖσα τῷ ὄλῳ εἰς ὄλον τῷ ἐν παντὶ εἶναι μεμερίσται.

XXII.

Enn.
VI. 4.
p. 644

1. Ἀρά γε ἡ ψυχὴ πανταχοῦ τῷ παντὶ πάρεστιν, ὅτι σῶμά ἐστι τοῦ παντός τοσόνδε, περὶ τὰ σώματα
 5 φύσιν ἔχουσα μερίζεσθαι ἢ καὶ παρ' αὐτῆς πανταχοῦ
 ἐστιν; οὐχ οὐπερ ἂν ὑπὸ σώματος προαχθῆ, ἀλλὰ
 σώματος εὐρίσκοντος αὐτήν πρὸ αὐτοῦ πανταχοῦ οὐ-
 σαν· ὥστε, ὅπου ἂν τεθῆ, ἐκεῖ εὐρίσκειν ψυχὴν οὐ-
 σαν πρὶν αὐτὸ τεθῆναι ἐν μέρει τοῦ παντός καὶ τὸ
 10 ὄλον τοῦ παντός σῶμα τεθῆναι ἐν ψυχῇ οὐση. ἀλλ'
 εἴ ἐστιν εἰς τοσοῦτον πρὶν τὸ τοσόνδε σῶμα ἐλθεῖν
 πληροῦσα τὸ διάστημα πᾶν, πῶς οὐ μέγεθος ἔξει; ἢ
 τίς τρόπος ἂν εἴη τοῦ εἶναι ἐν τῷ παντὶ πρὶν τὸ πᾶν
 γενέσθαι τοῦ παντός οὐκ ὄντος; τό τε ἀμερῆ λεγομέ-
 15 νην καὶ ἀμεγέθη εἶναι πανταχοῦ εἶναι μέγεθος οὐκ
 ἔχουσαν πῶς ἂν τις παραδέξαιτο; καὶ εἰ τῷ σώματι
 λέγοιτο συνεκτείνεσθαι μὴ σῶμα οὐσα, οὐδ' ὡς ἐκ-
 φεύγειν ποιεῖ τὴν ἀπορίαν τῷ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ
 μέγεθος αὐτῇ διδόναι· ὁμοίως γὰρ ἂν τις καὶ ἐν-
 20 ταῦθα ζητήσειεν εὐλόγως, ὅπως κατὰ συμβεβηκὸς
 μεγεθύνεται. οὐ γὰρ δὴ, ὡς περὶ ἡ ποιότης, οἶον γλυ-
 κύτης ἢ χροῶ, κατὰ πᾶν τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ·
 τὰ μὲν γὰρ πάθη τῶν σωμάτων, ὥστε πᾶν τὸ πεπον-
 θὸς ἔχειν τὸ πάθος καὶ μηδὲν εἶναι ἐφ' ἑαυτοῦ σώ-
 25 ματος ὃν τι καὶ γινωσκόμενον τότε· διὸ καὶ ἐξ
 ἀνάγκης τοσοῦτον τό τε ἄλλου μέρους λευκὸν οὐχ

XXII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟ ΟΝ ΕΝ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΝ ΟΝ
 ΑΜΑ ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΝ Α΄.

ὁμοπαθὲς τῷ ἄλλου. καὶ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τὸ αὐτὸ μὲν εἶδει τὸ ἐπ' ἄλλου πρὸς τὸ ἐπ' ἄλλου μέρους, οὐ μὴν ταυτὸν ἀριθμῶ, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς τὸ αὐτὸ ἀριθμῶ τὸ ἐν τῷ ποδὶ καὶ τῇ χειρὶ ὑπάρχει, ὡς δηλοῦσιν αἱ ἀντιλήψεις· καὶ ὅμως ἐν μὲν ταῖς ποιότησι τὸ αὐτὸ με- 5
 p. 645 μερισμένον θεωρεῖται, | ἐπὶ δὲ ψυχῆς τὸ αὐτὸ οὐ μεμερισμένον, οὕτω δὲ μεμερίσθαι λεγόμενον, ὅτι πανταχοῦ. λέγωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς περὶ τούτων, εἴ τι ἡμῖν σαφὲς καὶ εὐπαράδεκτον γένοιτο, πῶς ἀσώματος καὶ ἀμεγέθους οὕσα δύναται εἰς πλείστον ἰέναι 10
 εἴτε πρὸ τῶν σωμάτων εἴτ' ἐν τοῖς σώμασι. τάχα δέ, εἰ φανεῖη καὶ πρὸ τῶν σωμάτων τοῦτο δύνασθαι, ῥάδιον ἂν καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων παραδέξασθαι τὸ τοιοῦτον γένοιτο.

2. ἔστι δὴ τὸ μὲν ἀληθινὸν πᾶν, τὸ δὲ τοῦ παν- 15
 τὸς μίμημα ἢ τοῦδε τοῦ ὄρατοῦ φύσις. τὸ μὲν οὖν ὄντως πᾶν ἐν οὐδενὶ ἔστιν· οὐδὲν γὰρ ἔστι πρὸ αὐτοῦ· ὃ δ' ἂν μετὰ τοῦτο ἦ, τοῦτο ἤδη ἀνάγκη ἐν τῷ παντὶ εἶναι, εἴπερ ἔσται, καὶ μάλιστα ἐξ ἐκείνου ἡρητημένον καὶ οὐ δυνάμενον ἄνευ ἐκείνου οὔτε μένειν 20
 οὔτε κινεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ὡς ἐν τόπῳ τις τιθεῖτο τὸ τοιοῦτον τὸν τόπον νοῶν ἢ πέρας σώματος τοῦ περιέχοντος καθ' ὃ περιέχει ἢ διάστημά τι, ὃ πρότερον ἦν τῆς φύσεως τοῦ κενοῦ καὶ ἐτι ἔστιν, ἀλλὰ τῷ γε οἶον ἐρεῖδῆσθαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθαι παντα- 25
 χοῦ ὄντος ἐκείνου καὶ συνέχοντος, τὴν τοῦ ὀνόματος ἀφελὲς κατηγορίαν τῇ διανοίᾳ τὸ λεγόμενον λαμβανέτω. τοῦτο δὲ ἄλλου χάριν εἰρηται, ὅτι τὸ πᾶν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον καὶ ὃν οὐ ζητεῖ τόπον οὐδ' ὅλως ἐν τινι. πᾶν δὴ τὸ πᾶν οὐκ ἔστιν ὅπως ἀπολείπεται ἑαυτοῦ, 30
 ἀλλ' ἔστι πεπληρωκὸς ἑαυτοῦ καὶ ὃν ἴσον ἑαυτῷ· καὶ οὐ τὸ πᾶν, ἐκεῖ αὐτό· τὸ γὰρ πᾶν αὐτό ἔστιν. ὅλως

τε, εἴ τι ἐν τῷ παντὶ ἰδρῦθη ἄλλο ὄν παρ' ἐκεῖνο, μεταλαμβάνει αὐτοῦ καὶ συντυγχάνει αὐτῷ καὶ ἰσχύει παρ' αὐτοῦ οὐ μείζον ἐκεῖνο, ἀλλ' εὐρίσκον αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ αὐτὸ προσελθὸν ἐκείνῳ ἐκείνου οὐκ ἔξω ἑαυτοῦ γενομένου· οὐ γὰρ οἷόν τε ἐν τῷ μὴ ὄντι τὸ ὄν εἶναι, ἀλλ', εἴπερ, τὸ μὴ ὄν ἐν τῷ ὄντι. Ὅλῳ οὖν ἐντυγχάνει τῷ ὄντι· οὐ γὰρ ἦν ἀποσπᾶσθαι αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ πανταχοῦ δε λέγεσθαι εἶναι αὐτὸ δηλονότι ἐν τῷ ὄντι· ὥστε ἐν αὐτῷ. καὶ οὐδὲν θανατόν, εἴ τὸ πανταχοῦ ἐν τῷ ὄντι καὶ ἐν αὐτῷ· ἤδη γὰρ γίνεται τὸ πανταχοῦ ἐν ἐνί. ἡμεῖς δὲ τὸ ὄν ἐν αἰσθητῷ θέμενοι καὶ τὸ πανταχοῦ ἐκεῖ τιθέμεθα καὶ μέγα νομίζοντες τὸ αἰσθητὸν ἀπορουῦμεν πῶς ἐν μεγάλῳ καὶ τοσοῦτῳ ἐκείνῃ ἢ φύσις ἐκτείνεται· τὸ δὲ ἐστὶ τοῦτο τὸ λεγόμενον μέγα μικρόν, ὃ δὲ νομίζεται μικρόν, ἐκεῖνο μέγα, εἴ γε ὅλον ἐπὶ πᾶν τούτου μέρος | φθάνει, μᾶλλον δὲ τοῦτο πανταχόθεν τοῖς αὐ- p. 648 τοῦ μέρεσιν ἐπ' ἐκεῖνο ἰὸν εὐρίσκει αὐτὸ πανταχοῦ πᾶν καὶ μείζον ἑαυτοῦ· ὅθεν ὡς οὐκ ἐν τῇ ἐκτάσει πλέον τι ληφόμενον· ἔξω γὰρ ἂν καὶ τοῦ παντὸς ἐγένετο· περιθεῖν αὐτὸ ἐβουλήθη, οὔτε δὲ περιλαβεῖν δεδυνημένοι οὐδ' αὖ ἐντὸς γενέσθαι ἠγάπησε τόπον ἔχειν καὶ τάξιν οὐ σώζοιτο γειτονοῦν αὐτῷ παρόντι καὶ οὐ παρόντι αὐ· ἐστὶ γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ ἐκεῖνο, κἄν p. 649 τι αὐτῷ ἐθέλη παρεῖναι· ὅπου δὴ συνιὸν τὸ σῶμα τοῦ παντὸς εὐρίσκει τὸ πᾶν, ὥστε μηδὲν ἐτι δεῖσθαι τοῦ πόρρω, ἀλλὰ στρέφεσθαι ἐν τῷ αὐτῷ ὡς παντὸς ὄντος τούτου οὐ κατὰ πᾶν μέρος αὐτοῦ ἀπολαύει ὅλον ἐκεῖνου. εἰ μὲν γὰρ ἐν τόπῳ ἦν ἐκεῖνο αὐτό, προσχωρεῖν τε ἔδει ἐκεῖ καὶ εὐθυπορεῖν καὶ ἐν ἄλλῳ μέρει αὐτοῦ ἄλλῳ μέρει ἐφάπτεσθαι ἐκεῖνου καὶ εἶναι τὸ πόρρω καὶ ἐγγύθεν· εἰ δὲ μήτε τὸ πόρρω μήτε τὸ ἐγ-

γύθεν, ἀνάγκη ὅλον παρεῖναι, εἴπερ πάρεστι. καὶ ὅλως [πάρ]εστιν ἐκείνων ἐκάστω, οἷς μήτε πόρρωθέν ἐστι μήτε ἐγγύθεν, δυνατοῖς δὲ δέξασθαι ἐστιν.

3. ἄρ' οὖν αὐτὸ φήσομεν παρεῖναι ἢ αὐτὸ μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ εἶναι, δυνάμεις δὲ ἀπ' αὐτοῦ εἶναι ἐπὶ πάντα καὶ οὕτως αὐτὸ πανταχοῦ λέγεσθαι εἶναι; οὕτω γὰρ τὰς ψυχὰς οἷον βολὰς εἶναι λέγουσιν, ὥστε αὐτὸ μὲν ἰδρῦσθαι ἐν αὐτῷ, τὰς δὲ ἐκπεμφθείσας κατ' ἄλλο καὶ κατ' ἄλλο ζῶον γίνεσθαι. ἢ ἐφ' ὧν μὲν τὸ ἐν τῷ μὴ πᾶσαν τὴν φύσιν ἀποσώζειν τὴν οὐσίαν ἐν αὐτῷ ἐκείνω ἐνταῦθα δύναμιν αὐτοῦ ᾧ πάρεστι παρεῖναι, οὐ μὴν οὐδ' ὡς ἐκεῖνο μὴ ὅλως παρεῖναι, ἐπεὶ καὶ τότε οὐκ ἀποτέμνεται ἐκεῖνο τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἣν ἔδωκεν ἐκείνω· ἀλλ' ὁ λαβὼν τοσοῦτον ἐδυνήθη λαβεῖν παντὸς παρόντος. οὐ δὲ πᾶσαι αἱ δυνάμεις, αὐτὸ σαφῶς πάρεστι χωριστὸν ὅμως ὄν· γενόμενον μὲν γὰρ τοῦδε εἶδος ἀπέστη ἂν τοῦ τε πᾶν εἶναι τοῦ τε εἶναι ἐν αὐτῷ πανταχοῦ, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ ἄλλου. μηδεὺς δὲ ὄν τοῦ θέλοντος αὐτοῦ εἶναι ᾧ ἂν αὐτὸ ἐθέλη ὡς δύναται πελάζει οὐ γενόμενον ἐκείνου, | ἀλλ' ἐκείνου ἐφιεμένου αὐτοῦ, οὐδ' αὖ ἄλλου. θαυμαστὸν οὖν οὐδὲν οὕτως ἐν πᾶσιν εἶναι, ὅτι αὐτὸ ἐν οὐδενί ἐστιν αὐτῶν οὕτως ὡς ἐκείνων εἶναι. διὸ καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς οὕτω λέγειν συμπαράθεῖν τῷ σώματι καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἄτοπον ἴσως, εἰ αὐτὴ μὲν ἐφ' ἑαυτῆς λέγοιτο εἶναι οὐχ ὕλης γενόμενη οὐδὲ σώματος, τὸ δὲ σῶμα πᾶν κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ οἶονεῖ ἐλλάμποιτο. θαυμάζειν δὲ οὐ δεῖ, εἰ αὐτὸ μὴ ὄν ἐν τόπῳ παντὶ τῷ ἐν τόπῳ ὄντι πάρεστιν· ἣν γὰρ ἂν τοῦναντίον θαυμαστὸν καὶ ἀδύνατον πρὸς τῷ θαυμαστῷ, εἰ τόπον καὶ αὐτὸ ἔχον οἰκτερον παρῆν ἄλλῳ τῷ ἐν τόπῳ ἢ ὅλως παρῆν καὶ παρῆν οὕτως,

ὡς τοι ἡμεῖς φαμεν. νῦν δέ φησιν ὁ λόγος, ὡς ἀνάγκη αὐτῷ τόπον οὐκ εἰληχότι ᾧ πάρεστι τούτῳ ὅλον παρεῖναι, παντὶ δὲ παρὸν ὡς καὶ ἐκάστῳ ὅλον παρεῖναι. ἢ ἔσται αὐτοῦ τὸ μὲν ᾧδί, τὸ δὲ ἄλλοθι· ὥστε μεριστὸν ἔσται καὶ σῶμα ἔσται. πῶς γὰρ δὴ καὶ μεριεῖς; ἄρα γε τὴν ζωὴν μεριεῖς; ἀλλ' εἰ τὸ πᾶν ἦν ζωὴ, τὸ μέρος ζωὴ οὐκ ἔσται. ἀλλὰ τὸν νοῦν, ἔν' ὁ μὲν ἦ ἐν ἄλλῳ, ὁ δὲ ἐν ἄλλῳ; ἀλλ' οὐδέτερον αὐτῶν νοῦς ἔσται. ἀλλὰ τὸ ὄν αὐτοῦ; ἀλλὰ τὸ μέρος οὐκ ὄν ἔσται, εἰ τὸ ὅλον τὸ ὄν ὑπῆρχε. τί οὖν, εἰ τις λέγοι καὶ τὸ σῶμα μεριζόμενον καὶ τὰ μέρη ἔχει[ν] σώματα ὄντα; ἢ ὁ μερισμὸς ἦν οὐ σώματος, ἀλλὰ τοσοῦδε σώματος, καὶ σῶμα ἕκαστον ἐλέγετο τῷ εἶδει καθ' ὃ σῶμα· τοῦτο δὲ οὐκ εἶχε τοσόνδε τι, ἀλλ' οὐδ' ὅπως οὖν τοσόνδε.

4. πῶς οὖν τὸ ὄν καὶ τὰ ὄντα καὶ νοῦς πολλοὺς καὶ ψυχὰς πολλὰς, εἰ τὸ ὄν πανταχοῦ ὄν καὶ μὴ ὡς ὁμοειδὲς καὶ νοῦς εἷς καὶ ψυχὴ μία; καίτοι ἄλλην μὲν τοῦ παντός, τὰς δὲ ἄλλας. ταῦτά τε γὰρ ἀντιμαρτυροῦσθαι καὶ τὰ εἰρημένα, εἰ τινα ἀνάγκην, ἀλλ' οὐ πειθῶ γε ἔχει ἀπίθανον νομιζούσης τῆς ψυχῆς τὸ ἐν οὕτω πανταχοῦ ταῦτόν εἶναι. βέλτιον γὰρ ἴσως μερίσαντα τὸ ὅλον ὡς μηδὲν ἐλαττωσθαι ἀφ' οὗ ὁ μερισμὸς γεγένηται ἢ καὶ γεννήσαντα ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα δὴ βελτίοσι χρώμεθα ὀνόμασιν, οὕτω τὸ μὲν εἶσαι ἐφ' αὐτοῦ εἶναι, τὰ δ' οἷον μέρη γενόμενα συμπληροῦν ἤδη τὰ πάντα. ἀλλ' εἰ ἐκεῖνο μένει τὸ ὄν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι παράδοξον εἶναι δοκεῖ τὸ ἅμα ὅλον τι πανταχοῦ παρεῖναι, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ψυχῶν ἔσται. ἀλλ' οἷς γὰρ λέγονται σώμασιν ὅλαι ἐν ὅλοις εἶναι, οὐκ ἔσονται, ἀλλ' ἢ μερισθῆσονται ἢ μένουσαι ὅλαι πού τοῦ σώματος δύναμιν αὐτῶν δώ-

σουσιν; ἐφ' ὧν καὶ τῶν δυνάμεων ἡ αὐτὴ ἀπορία
 ἔσται εἰ ὄλον πανταχοῦ. καὶ ἔτι τὸ μὲν τι ψυχὴν ἔξει
 p. 648 τοῦ σώματος, τὸ δὲ δύναιμι μόνον. ἀλλὰ πῶς | ψυχὰς
 πολλαὶ καὶ νοὶ πολλοὶ καὶ τὸ ὄν καὶ τὰ ὄντα; καὶ δὴ
 καὶ προιόντα ἐκ τῶν προτέρων ἀριθμοὶ ὄντα, ἀλλ' οὐ
 μεγέθη, ὁμοίως ἀπορίαν παρῆξουσιν πῶς πληροῦσιν τὸ
 πᾶν. οὐδὲν οὖν ἡμῖν παρὰ τοῦ πλήθους οὕτω προ-
 ιόντος ἐξεύρηται εἰς εὐπορίαν· ἐπεὶ καὶ τὸ ὄν πολλὰ
 συγχωροῦμεν εἶναι ἑτερότητι, οὐ τόπων· ὁμοῦ γὰρ
 πᾶν τὸ ὄν, καὶν πολὺ οὕτως ἢ· ἔόν γὰρ ἔόντι πελά- 10
 ζει· καὶ πᾶν ὁμοῦ καὶ νοῦς πολὺς ἑτερότητι, οὐ τόπων,
 ὁμοῦ δὲ πᾶς. ἄρ' οὖν καὶ ψυχὰς; ἢ καὶ ψυχὰς· ἐπεὶ
 καὶ τὸ περὶ τὰ σώματα μεριστὸν λέγεται ἀμερὲς εἶναι
 τὴν φύσιν, τὰ δὲ σώματα μέγεθος ἔχοντα ταύτης τῆς
 ψυχῆς φύσεως αὐτοῖς παρούσης, μᾶλλον δὲ τῶν σω- 15
 μάτων ἐκεῖ γενομένων, ὅσον ἐστὶ μεμερισμένα κατὰ
 πᾶν μέρος ἐκείνης ἐμφανταζομένης τῆς φύσεως περὶ
 τὰ σώματα οὕτως ἐνομισθῆ εἶναι μεριστή. ἐπεὶ, ὅτι
 οὐ συνδιελέηται τοῖς μέρεσιν, ἀλλ' ὄλη πανταχοῦ,
 φανερόν ποιεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ ἀμέριστον ὄντως τῆς φύ- 20
 σεως. οὐτ' οὖν τὸ μίαν εἶναι τὰς πολλὰς ἀναιρεῖ,
 ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὄν τὰ ὄντα, οὔτε μάχεται τὸ πλήθος
 ἐκεῖ τῷ ἓνι οὔτε τῷ πλήθει συμπληροῦν δεῖ ζωῆς τὰ
 σώματα οὔτε διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος δεῖ νομί-
 ζειν τὸ πλήθος τῶν ψυχῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸ τῶν 25
 σωμάτων εἶναι καὶ πολλὰς καὶ μίαν. ἐν γὰρ τῷ ὄλῳ
 αἱ πολλαὶ ἦδη οὐ δυνάμει, ἀλλ' ἐνεργείᾳ ἐκάστη·
 οὔτε γὰρ ἡ μία ἢ ὄλη κωλύει τὰς πολλὰς ἐν αὐτῇ εἶ-
 ναι, οὔτε αἱ πολλαὶ τὴν μίαν. διέστησαν γὰρ οὐ διε-
 σταῶσαι καὶ πάρεσιν ἀλλήλαις οὐκ ἀλλοτριωθεῖσαι· 30
 οὐ γὰρ πέρασιν εἰσι διωρισμέναι, ὥσπερ οὐδὲ ἐπι-
 στημαὶ αἱ πολλαὶ ἐν ψυχῇ μιᾷ, καὶ ἔστιν ἡ μία τοιαύτη

ὥστε ἔχειν ἐν ἑαυτῇ πάσας. οὕτως ἐστὶν ἄπειρος ἡ τοιαύτη φύσις.

5. καὶ τὸ μέγα αὐτῆς οὕτω ληπτέον, οὐκ ἐν ὄγκῳ· τοῦτο γὰρ μικρὸν ἐστὶν εἰς τὸ μηδὲν ἰόν, εἰ τις ἀφαιροῖ. ἐκεῖ δὲ οὐδὲ ἀφελεῖν ἔστιν οὐδ', εἰ ἀφαιροῖς, ἐπιλείψει. εἰ δὲ οὐκ ἐπιλείψει, τί δεῖ δεδιέναι μὴ τινος ἀποστατῆ; πῶς γὰρ ἀποστατεῖ οὐκ ἐπιλείπουσα, ἀλλ' ἀένναος οὕσα φύσις οὐ ῥέουσα; ῥέουσα μὲν γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον ἔρχεται, ἐφ' ὅσον ῥεῖν δύναται, μὴ ῥέουσα δέ· οὐδὲ γὰρ ἂν οὐδ' ὅπου ῥεύσειεν ἔχοι· τὸ πᾶν κατείληφε, μᾶλλον δὲ αὐτῆ ἐστὶ τὸ πᾶν καὶ μείζον τι οὕσα ἢ κατὰ σώματος φύσιν. ὀλίγον γὰρ [ἂν] εἰκότως νομίζοιτο τῷ παντὶ διδόναι, ὅσον δύναται τοῦτο αὐτοῦ φέρειν. δεῖ δὲ ἐκεῖνο μῆτε ἔλαττον λέγειν μηδὲ
 15 τιθέμενον ἔλαττον τῷ ὄγκῳ | ἀπιστεῖν ἤδη, ὡς οὐ p. 649 δυνατὸν ἐπὶ τὸ μείζον αὐτοῦ ἰέναι τὸ ἔλαττον· οὔτε γὰρ τὸ ἔλαττον κατηγορητέον οὐδὲ παραθετέον ὄγκου πρὸς ἄογκον ἐν μετρήσει· ὅμοιον γὰρ ὡς εἰ τις ἰατρικὴν λέγοι ἐλάττω εἶναι τοῦ σώματος τοῦ ἱατροῦ· οὐδ'
 20 αὐτὸ οὕτω μείζον νομιστέον τῇ ποσοῦ μετρήσει· ἐπεὶ οὐδ' ἐπὶ τῆς ψυχῆς οὕτως τὸ μέγα καὶ τὸ μείζον τοῦ σώματος. μαρτυρεῖ δὲ τῷ μεγάλῳ τῆς ψυχῆς καὶ τὸ μείζονος τοῦ ὄγκου γινομένου φθάνειν ἐπὶ πᾶν αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ψυχὴν, ἢ ἐπ' ἐλάττονος ὄγκου ἦν. γελοῖον
 25 γὰρ πολλαχῆ, εἰ τις προσθείη καὶ τῇ ψυχῇ ὄγκον.

6. τί οὖν οὐκ ἐπ' ἄλλο σῶμα ἔρχεται; ἢ ὅτι ἐκεῖνο δεῖ, εἰ δύναται, προσελθεῖν, τὸ δὲ προσεληλυθὸς καὶ δεξάμενον ἔχει. τί οὖν; τὸ ἄλλο σῶμα τὴν αὐτὴν ψυχὴν ἔχει ἔχον καὶ αὐτὸ τὴν ἦν ἔχει ψυχὴν; τί γὰρ
 30 διαφέρει; ἢ καὶ ταῖς προσθήκαις. εἶτα πῶς ἐν ποδὶ καὶ χερσὶ τὴν αὐτὴν, τὴν δὲ ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ παντός οὐ τὴν αὐτὴν τῇ ἐν τῷδε; εἰ δὲ αἰ αἰσθήσεις

διάφοροι, καὶ τὰ πάθη τὰ συμπύκνυντα διάφορα λε-
κτέον εἶναι. ἄλλα οὖν ἐστὶ τὰ κρινόμενα, οὐ τὸ κρι-
νον· ὁ δὲ κρινῶν ὁ αὐτὸς δικαστῆς ἐν ἄλλοις καὶ ἄλ-
λοις πάθεσι γινόμενος, καίτοι οὐχ ὁ πάσχων αὐτός,
ἀλλ' ἡ τοῦ τοιοῦδε σώματος φύσις· καὶ ἔστιν οἶον εἰ[ὸ] 5
αὐτὸς ἡμῶν καὶ ἡδονὴν κρίνει τὴν περὶ τὸν δάκτυλον
καὶ ἀλγηδόνα τὴν περὶ τὴν κεφαλὴν. διὰ τί οὖν οὐ
συναισθάνεται ἢ ἑτέρα τὸ τῆς ἑτέρας κρίμα; ἢ ὅτι
κρίσις ἐστίν, ἀλλ' οὐ πάθος. εἶτα οὐδ' αὐτὴ ἢ κρί-
νασα κέκρικα λέγει, ἀλλ' ἔκρινε μόνον· ἐπεὶ οὐδὲ 10
παρ' ἡμῖν ἢ ὄψις τῇ ἀκοῇ λέγει, καίτοι ἔκριναν ἄμ-
φω, ἀλλὰ ὁ λογισμὸς ἐπ' ἄμφοῖν· τοῦτο δὲ ἕτερον ἄμ-
φοῖν. πολλαχῆ δὲ καὶ ὁ λογισμὸς εἶδε τὸ ἐν ἑτέρῳ
κρίμα καὶ σύνεσιν ἔσχεν ἑτέρου πάθους. εἰρηται δὲ
περὶ τούτου καὶ ἐν ἄλλοις.

p. 650 7. ἀλλὰ πάλιν λέγωμεν πῶς ἐπὶ πάντα ἐστὶ τὸ
αὐτό· τοῦτο δὲ ταῦτόν ἐστι [τῶ] πῶς ἕκαστον τῶν
πολλῶν τῶν αἰσθητῶν οὐκ ἄμοιρον τοῦ αὐτοῦ πολ-
λαχῆ κείμενον. οὐ γὰρ ἐκεῖνο ὀρθῶς ἔχει ἐκ τῶν εἰ-
ρημένων μερίζειν εἰς τὰ πολλά, ἀλλὰ τὰ πολλά μεμε- 20
ρισμένα εἰς τὸ ἐν μᾶλλον ἀνάγειν, κάκεινο οὐκ ἐλη-
λυθέναι πρὸς ταῦτα, ἀλλὰ ταῦτα ὅτι διεύρηται παρ-
εσχηκέναι δόξαν ἡμῖν κατὰ ταῦτα κάκεινο διειληφθαι,
οἶον εἰ τις τὸ κρατοῦν καὶ συνέχον εἰς ἴσα τῶ κρατου-
μένῳ διαιροῖ. καίτοι κρατοῖα ἂν καὶ χεῖρ σῶμα ὅλον 25
καὶ ξύλον πολύπηχυ καὶ ἄλλο τι καὶ ἐπὶ πᾶν μὲν τὸ
κρατοῦν, οὐ διελέηται δὲ ὅμως εἰς ἴσα τῶ κρατου-
μένῳ ἐν τῇ χειρὶ καθ' ὅσον ἐφάπτεται εἰς τοσοῦτον
περιγραφομένης, ὡς δοκεῖ, τῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὅμως
τῆς χειρὸς ὀριζομένης τῶ αὐτῆς ποσῶ, οὐ τῶ τοῦ αἰω- 30
ρουμένου καὶ κρατουμένου σώματος. καὶ εἰ προσθεῖης
δὲ τῶ κρατουμένῳ σώματι μῆκος ἄλλο καὶ δύναιτο ἢ

χεῖρ φέρειν, ἢ δύναμις κάκεινο κρατεῖ οὐ διαλη-
 φθείσα εἰς τὸσαῦτα μέρη, ὅσα τὸ σῶμα ἔχει. τί οὖν, εἰ
 τις τὸν ὄγκον τὸν σωματικὸν τῆς χειρὸς ὑποθεῖτο ἀφη-
 ρῆσθαι, καταλείποι δὲ τὴν δύναμιν τὴν αὐτὴν τὴν
 5 ἀνέχουσαν καὶ πρότερον αὐτό, τὴν πρόσθεν ἐν τῇ
 χειρὶ οὖσαν; ἄρ' οὐκ ἂν ἡ αὐτὴ ἀμέριστος οὖσα ἐν
 παντὶ ὡσαύτως κατὰ πᾶν μέρος εἴη; εἰ δὲ δὴ φωτει-
 νὸν μικρὸν ὄγκον οἷον κέντρον ποιησάμενος μετρίον τι
 περιθείης σφαιρικὸν σῶμα διαφανές, ὥστε τὸ φῶς τὸ
 10 ἐνδον ἐν παντὶ τῷ περιέχοντι φαίνειν, οὐκ οὕσης ἄλ-
 λοθεν ἀγῆς τῷ ἔξωθεν ὄγκῳ, ἄρ' οὐκ ἐκεῖνο τὸ ἐν-
 δον φήσομεν αὐτὸ μηδὲν παθεῖν, ἀλλὰ μένον ἐπὶ
 πάντα τὸν ἔξωθεν ὄγκον ἐληλυθέναι καὶ τὸ ἐκεῖ ἐνο-
 ρώμενον ἐν τῷ μικρῷ ὄγκῳ φῶς κατειληφέναι τὸ ἔξω;
 15 ἐπειδὴ τοίνυν οὐ παρὰ τοῦ ὄγκου τοῦ σωματικοῦ τοῦ
 μικροῦ ἐκείνου ἦν τὸ φῶς· οὐ γὰρ ἡ σῶμα ἦν εἶχε τὸ
 φῶς, ἀλλ' ἡ φωτεινὸν σῶμα, ἑτέρα δύναμις, οὐ σω-
 ματικῇ οὕση· φέρε, εἰ τις τὸν ὄγκον τοῦ σώματος
 ὑφέλοι, τηροῖ δὲ τὴν τοῦ φωτὸς δύναμιν, ἄρ' ἂν ἔτι
 20 εἰποῖς πού εἶναι τὸ φῶς, ἢ ἐπ' ἴσης ἂν εἴη * καθ'
 ὅλην τε τὴν ἔξω σφαῖραν; οὐκέτι δὴ οὐδ' ἀπερείση
 τῇ διανοίᾳ ὅπου πρότερον ἦν κείμενον καὶ οὔτε ἔτι
 ἐρεῖς ὅθεν οὔτε ὅπη, ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου ἄπορος
 ἔση ἐν θαύματι ποιούμενος, ἅμα δὲ ὡδὶ τοῦ σφαιρι-
 25 κοῦ σώματος ἀτενίσας εἴση τὸ φῶς καὶ ὡδὶ αὐτός·
 ἐπεὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡλίου ἔχεις μὲν εἰπεῖν ὅθεν τὸ φῶς
 ἐπιλάμπει κατὰ πάντα τὸν ἀέρα εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἡλίου
 βλέπων, τὸ δὲ αὐτὸ ὅμως ὁραῖς φῶς πανταχοῦ οὐδὲ
 τοῦτο μεμερισμένον. δηλοῦσι δὲ αἱ ἀποτομαὶ ἐπὶ θά-
 30 τερα ἢ ὅθεν ἐλήλυθεν οὐ διδοῦσαι εἶναι οὐδὲ μερί-
 ζουσαι. | καὶ δὴ τοίνυν εἰ δύναμις μόνον ὁ ἥλιος ἦν p. 651
 σώματος χωρὶς οὖσα καὶ φῶς παρείχετο, οὐκ ἂν ἐντεῦ-

θεν ἤρξατο οὐδ' ἂν εἶπες ὄθεν, ἀλλ' ἦν ἂν τὸ φῶς πανταχοῦ ἐν καὶ ταῦτόν ὄν οὐκ ἀρξάμενον οὐδ' ἀρχὴν ποθεν ἔχον.

8. τὸ μὲν οὖν φῶς, ἐπειδὴ σώματος ἐστίν, ὄθεν ἐλήλυθεν εἶπειν ἔχεις ἔχων εἶπειν τὸ σῶμα ὅπου ἐστίν, ἄυλον δὲ εἰ τί ἐστὶ καὶ δεῖται οὐδὲν σώματος πρότερον ὄν τῇ φύσει παντός σώματος, ἰδρυμένον αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἰδρύσεως δεόμενον οὐδὲν τῆς τοιαύτης, τοῦτο δὴ τὸ τοιαύτην ἔχον φύσιν οὐκ ἔχον ἀρχὴν ὄθεν ὀρηθεῖν οὔτε ἐκ τινος τόπου οὔτε τινὸς ὄν σώματος πῶς αὐτοῦ τὸ μὲν ὡδὶ φήσεις, τὸ δὲ ὡδί; ἤδη γὰρ ἂν καὶ τὸ ὄθεν ὠρμήθη ἔχοι καὶ τό τινος εἶναι. λείπεται τοίνυν εἶπειν ὡς, εἰ τι αὐτοῦ μεταλαμβάνει, τῇ τοῦ ὄλου δυνάμει μεταλαμβάνει αὐτοῦ παντός· μηδὲν μῆτ' οὖν ἄλλο τι μῆτε μεμερισμένον. τῷ μὲν γὰρ σώματι ἔχοντι τὸ πάσχειν καὶν κατὰ συμβεβηκὸς ἂν γένοιτο καὶ ταύτη παθητὸν ἂν λέγοιτο καὶ μεριστόν, ἐπειδὴ σώματος ἐστὶ τι, οἷον πάθος ἢ εἶδος· ὃ δὲ ἐστὶ μηδενὸς σώματος, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐθέλει αὐτοῦ εἶναι, ἀνάγκη τοῦτο τὰ τε ἄλλα πάθη τοῦ σώματος μηδαμῶς αὐτὸ πάσχειν μερῶσεσθαι τε οὐχ οἷόν τε· σώματος γὰρ καὶ τοῦτο καὶ πρώτως πάθος καὶ ἡ σῶμα. εἰ δὴ ἡ σῶμα τὸ μεριστόν, ἢ μὴ σῶμα τὸ ἀμεριστόν. πῶς γὰρ καὶ μερίσεις οὐκ ἔχον μέγεθος; εἰ οὖν οὐκ ἔχοντος μέγεθος τὸ ἔχον τὸ μέγεθος ἀμηγέπη μεταλαμβάνει, οὐ μεριζομένου αὐτοῦ ἂν μεταλαμβάνοι ἢ μέγεθος αὐτῷ ἔξει πάλιν. ὅταν οὖν ἐν [ἐν] πολλοῖς λέγῃς, οὐκ αὐτὸ πολλὰ γενόμενον λέγεις, ἀλλὰ τῶν πολλῶν τὸ πάθος περιάπτεις τῷ ἐν ἐκείνῳ ἐν πολλοῖς αὐτὸ ἅμα ὄρων. τὸ δὲ ἐν [ἐν] αὐτοῖς οὕτω ληπτέον ὡς οὐκ αὐτῶν γενόμενον ἐκάστου οὐδ' αὐτοῦ παντός, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν αὐτοῦ εἶναι καὶ

αὐτὸ εἶναι, αὐτὸ δὲ ὄν οὐκ ἀπολείπεσθαι ἑαυτοῦ, οὐδ' αὖ τοσοῦτον ὅσον τὸ πᾶν αἰσθητὸν οὐδ' εἴ τι μέρος τοῦ παντός· ὅλας γὰρ οὐδὲ ποσόν. πῶς ἂν οὖν τοσοῦτον; σώματι μὲν γὰρ [τὸ] τοσοῦτον, τῷ δὲ μὴ σώματι, ἀλλ' ἑτέρας ὄντι φύσεως, οὐδαμῇ δεῖ προσάπτειν [τὸ] τοσοῦτον. ὅπου δὲ μὴ τὸ τοσοῦτον, οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ πού· οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ ἐνταῦθα καὶ ἐνταῦθα· ἦδη γὰρ ἂν πολλάκις | που εἴη. εἰ τοίνυν p. 652
 ὁ μερισμὸς τοῖς τόποις, ὅταν τὸ μὲν τι αὐτοῦ ᾧδί, τὸ
 10 δὲ ᾧδί, ὅτῳ τὸ ᾧδί μὴ ὑπάρχει πῶς ἂν τὸ μερῖζεσθαι ἔχει; ἀμεριστον ἄρα δεῖ αὐτὸ σὺν αὐτῷ εἶναι, κἂν τὰ πολλὰ αὐτοῦ ἐφιέμενα τυγχάνη. εἰ οὖν τὰ πολλὰ ἐφίεται αὐτοῦ, δηλονότι ὅλου ἐφίεται αὐτοῦ· ὥστε καὶ εἰ δύναται μεταλαβεῖν, ὅλου ἂν αὐτοῦ καθ' ὅσον
 15 δύναται μεταλαμβάνει. δεῖ οὖν τὰ μεταλαμβάνοντα αὐτοῦ οὕτως ἔχειν αὐτοῦ, ὡς οὐ μετέλαβε, μὴ ἰδίου αὐτῶν ὄντος· οὕτως γὰρ ἂν μένοι αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ ὅλον καὶ ἐν οἷς ὁράται ὅλον. εἰ γὰρ μὴ ὅλον, οὐκ αὐτὸ οὐδ' αὖ οὐ ἐφίεται ἢ μετέληψις ἔσται, ἀλλὰ ἄλλου,
 20 οὐ ἢ ἐφεσις οὐκ ἦν.

9. καὶ γὰρ εἰ τὸ μέρος τὸ γενόμενον ἐν ἐκάστῳ ὅλον ἦν καὶ αὐτὸ ἕκαστον, οἷον τὸ πρῶτον ἀποτετμημένον ἀεὶ ἕκαστον, πολλὰ τὰ πρῶτα καὶ ἕκαστον πρῶτον. εἶτα ταῦτα τὰ πολλὰ πρῶτα τί ἂν εἴη τὸ διεργον
 25 ὥστε μὴ ἐν ὁμοῦ πάντα εἶναι; οὐ γὰρ δὴ τὰ σώματα αὐτῶν· οὐ γὰρ τῶν σωμάτων οἷον τε ἦν εἶδη αὐτὰ εἶναι, εἰπερ ὁμοια καὶ ταῦτα ἐκείνῳ τῷ πρῶτῳ ἀφ' οὗ. εἰ δὲ δυνάμεις αὐτοῦ τὰ λεγόμενα μέρη τὰ ἐν τοῖς πολλοῖς, πρῶτον μὲν οὐκέτι ὅλον ἕκαστον· ἔπειτα
 30 πῶς ἦλθον ἀποτετμηθεῖσαι καὶ καταλιποῦσαι; εἰ γὰρ καὶ κατέλιπον, δηλονότι κατέλιπόν που ἰοῦσαι. εἶτα πότερα ἐτι εἰσὶν ἐν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αἱ ἐνταῦθα ἐν

τῷ αἰσθητῷ γεγενημέναι ἢ οὐ; εἰ μὲν γὰρ μὴ εἰσιν, ἄτοπον ἐλάττωθῆναι. ἐκεῖνο καὶ ἀδύναμον γεγενῆσθαι ἐστερημένον ὧν πρότερον εἶχε δυνάμεων χωρὶς τε τὰς δυνάμεις εἶναι τῶν οὐσιῶν ἑαυτῶν πῶς ἂν οἶόν τε [εἰ] ἄποτετμημένας; εἰ δὲ ἐν ἐκείνῳ τέ εἰσι καὶ ἄλλοι, ἢ ὅλαι ἢ μέρη αὐτῶν ἐνταῦθα ἔσονται. ἀλλ' εἰ μέρη, κακεῖ τὰ λοιπὰ μέρη· εἰ δὲ ὅλαι, ἦτοι αἵπερ ἐκεῖ καὶ ἐνταῦθα οὐ μεμερισμένα καὶ πάλιν αὐτὸ ἔσται τὸ αὐτὸ πανταχοῦ οὐ μεμερισμένον, ἢ πολλὰ γενόμενον ὅλον ἕκαστον αἱ δυνάμεις καὶ ὅμοιαι ἀλλήλαις, ὥστε καὶ μετὰ τῆς οὐσίας ἐκάστης ἢ δύναμις ἢ μία μόνον ἔσται ἢ συνοῦσα τῇ οὐσίᾳ, αἱ δ' ἄλλαι δυνάμεις μόνον. καίτοι οὐχ οἶόν τε, ὥσπερ οὐσίαν ἄνευ δυνάμεως, οὕτως οὐδὲ δύναμιν ἄνευ οὐσίας. ἢ γὰρ δύναμις ἐκεῖ ὑπόστασις καὶ οὐσία ἢ μεῖζον οὐσίας. εἰ δ' ἕτεραι ὡς ἐλάττους καὶ ἀμυδραὶ δυνάμεις αἱ ἐξ ἐκείνου, οἶονεὶ φῶς ἐκ φωτὸς ἀμυδρὸν ἐκ φανοτέρου, καὶ δὴ οὐσίαι συνοῦσαι ταῖς δυνάμεσι ταύταις, ἵνα μὴ γίνηται ἄνευ οὐσίας δύναμις, πρῶτον μὲν καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων δυνάμεων ἀναγκαῖον ὁμοειδῶν πάντως πρὸς ἀλλήλας γινομένων ἢ τὴν αὐτὴν πανταχοῦ συγκοινωνεῖν | εἶναι ἢ καί, εἰ μὴ πανταχοῦ, ἀλλ' οὖν πανταχοῦ ἅμα τὴν αὐτὴν ὅλην, οὐ μεμερισμένην, οἶον ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ σώματι. εἰ δὲ τοῦτο, διὰ τί οὐκ ἐν παντὶ τῷ ὅλῳ; εἰ δὲ μεμερισθῆναι ἐκάστην εἰς ἀπειροῦ, οὐκέτι οὐδ' αὐτῇ ὅλῃ, ἀλλὰ τῷ μερισμῷ ἔσται ἀδυναμία. ἔπειτα ἄλλη κατ' ἄλλο οὐσα οὐ καταλείψει συναίσθησιν. ἔπειτα δέ, καθάπερ τὸ ἰνδαλμάτινος, οἶον καὶ τὸ ἀσθενέστερον φῶς, ἀποτεμνόμενον τοῦ παρ' οὗ ἔστιν οὐκέτ' ἂν εἶη καὶ ὅλως πᾶν τὸ παρ' ἄλλου τὴν ὑπόστασιν ἔχον ἰνδαλμα ὄν ἐκείνου οὐχ οἶόν τε ἀποτέμνοντα ἐν ὑποστάσει ποιεῖν εἶναι, οὐδ' ἂν αἱ δυν-

νάμεις αὐται αἱ ἀπ' ἐκείνου ἐλθοῦσαι ἀποτετμημέναι
 ἂν ἐκείνου εἶεν. εἰ δὲ τοῦτο, οὗ εἰσιν αὐται κάκεινο
 ἀφ' οὗ ἐγένοντο ἐκεῖ ἅμα ἔσται, ὥστε πανταχοῦ ἅμα
 πάλιν αὐτὸ οὐ μεμερισμένον ὅλον ἔσται.

5 10. εἰ δέ τις λέγοι, ὡς οὐκ ἀνάγκη τὸ εἰδωλὸν
 τοῦ σύννηρηθῆναι τῷ ἀρχετύπῳ· ἔστι γὰρ καὶ εἰκόνα
 εἶναι ἀπόντος τοῦ ἀρχετύπου ἀφ' οὗ ἢ εἰκῶν καὶ
 τοῦ πυρὸς ἀπελθόντος τὴν θερμότητα εἶναι ἐν τῷ
 θερμανθέντι· πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ ἀρχετύπου καὶ τῆς
 10 εἰκόνας, εἰ τὴν παρὰ τοῦ ζωγράφου εἰκόνα λέγοι τις,
 οὐ τὸ ἀρχετύπου φήσομεν τὴν εἰκόνα πεποιημένην,
 ἀλλὰ τὸν ζωγράφον οὐκ οὔσαν αὐτοῦ εἰκόνα οὐδ' εἰ
 αὐτὸν τις γράφοι· τὸ γὰρ γράφον ἦν οὐ τὸ σῶμα τοῦ
 ζωγράφου οὐδὲ τὸ εἶδος τὸ μεμιμημένον· καὶ οὐ τὸν
 15 ζωγράφον, ἀλλὰ τὴν θέσιν τὴν οὕτως τῶν χρωμά-
 των λεκτέον ποιεῖν τὴν τοιαύτην εἰκόνα, οὐδὲ κυρίως
 ἢ τῆς εἰκόνας καὶ τοῦ ἰνδάλματος ποιήσεις, οἷον ἐν
 ὕδασι καὶ κατόπτροις ἢ ἐν σκιαῖς· ἐνταῦθα [γὰρ]
 ὑφίσταται τε παρὰ τοῦ προτέρου κυρίως καὶ γίνεται
 20 ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ἀπ' αὐτοῦ ἀποτετμημένα τὰ
 γεγενημένα εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον καὶ τὰς ἀσθε-
 νεστέρας δυνάμεις παρὰ τῶν προτέρων ἀξιόσουσι
 γίνεσθαι. τὸ δ' ἐπὶ τοῦ πυρὸς λεγόμενον οὐκ εἰκόνα
 τὴν θερμότητα τοῦ πυρὸς λεκτέον εἶναι, εἰ μὴ τις λέ-
 25 γοι καὶ πῦρ ἐν τῇ θερμότητι εἶναι· εἰ γὰρ τοῦτο, χω-
 ρὶς πυρὸς ποιήσει τὴν θερμότητα. εἶτα καὶ εἰ μὴ αὐ-
 τικά, ἀλλ' οὖν παύεται καὶ ψύχεται τὸ σῶμα τὸ θερ-
 μανθὲν ἀποστάντος τοῦ πυρὸς. εἰ δὲ καὶ οὕτοι ταύ-
 τας τὰς δυνάμεις σβεννύοιεν, πρῶτον μὲν ἐν μόνον
 30 ἄφθαρτον φήσουσι, τὰς δὲ ψυχὰς καὶ τὸν νοῦν φθαρτὰ
 ποιήσουσιν· εἶτα καὶ οὐκ ἐκ θεούσης οὐσίας θεόντα
 τὰ ἐξ αὐτῆς ποιήσουσι, καίτοι, εἰ μὲν ἰδρουθείη [ὁ]

ἥλιος ὀπουοῦν, τὸ αὐτὸ φῶς ἂν παρέχοι τοῖς αὐτοῖς τόποις· εἰ δὲ λέγοι τις μὴ τὸ αὐτό, τούτῳ ἂν πιστώτο τὸ τὸ σῶμα φεῖν τοῦ ἡλίου. ἀλλ' ὅτι μὲν μὴ φθαρτὰ τὰ παρ' ἐκείνου, ἀθάνατοι δὲ καὶ αἱ ψυχὰ καὶ νοῦς πᾶς, καὶ ἐν ἄλλοις διὰ πλειόνων εἴρηται.

p. 654

11. ἀλλὰ διὰ τί, εἴπερ ὅλον πανταχοῦ, οὐχ ὅλον πάντα μεταλαμβάνει τοῦ νοητοῦ; πῶς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐκεῖ, τὸ δὲ ἔτι δεύτερον καὶ μετ' ἐκεῖνο ἄλλα; ἢ τὸ τὸ παρὸν ἐπιτηδειότητι τοῦ δεξομένου εἶναι νομιστέον καὶ εἶναι μὲν πανταχοῦ τοῦ ὄντος τὸ ὄν οὐκ ἀπολειπόμενον ἑαυτοῦ, παρεῖναι δὲ αὐτῷ τὸ δυνάμενον παρεῖναι καὶ καθ' ὅσον δύναται κατὰ τοσοῦτον αὐτῷ οὐ τόπῳ παρεῖναι, οἷον τῷ φωτὶ τὸ διαφανές. τῷ δὲ τεθολωμένῳ ἢ μετάληψις ἄλλως. καὶ δὴ τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα καὶ τρίτα τάξει καὶ δυνάμει καὶ διαφοραῖς, οὐ τόποις. οὐδὲν γὰρ κωλύει ὁμοῦ εἶναι τὰ διάφορα, οἷον ψυχὴν καὶ νοῦν καὶ πάσας ἐπιστήμας μείζους τε καὶ ὑφειμένας. ἐπεὶ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ὀφθαλμὸς εἶδε τὸ χροῶμα, ἢ δὲ ὄσφρησις τὸ εὐώδες, ἄλλη δὲ αἰσθησις ἄλλο, ὁμοῦ πάντων, ἀλλ' οὐ χωρὶς ὄντων. οὐκὼν ἐκεῖνο ποικίλον καὶ πολὺ· ἢ τὸ ποικίλον ἀπλοῦν αὐτὸ καὶ τὰ πολλὰ ἐν· λόγος γὰρ εἷς καὶ πολὺς καὶ πᾶν τὸ ὄν ἐν. καὶ γὰρ τὸ ἕτερον ἐ[ν] αὐτῷ καὶ ἡ ἕτερότης αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ τοῦ μὴ ὄντος. καὶ τὸ ὄν δὲ τοῦ ἐνὸς οὐ κειχωρισμένου καὶ ὅπου ἂν ἢ τὸ ὄν πάρεστιν αὐτῷ καὶ τὸ αὐτοῦ ἐν καὶ τὸ ἐν ὄν αὐτῷ ἐφ' ἑαυτοῦ. ἔστι γὰρ καὶ παρεῖναι χωρὶς ὄν. ἄλλως δὲ τὰ αἰσθητὰ τοῖς νοητοῖς πάρεστιν, ὅσα πάρεστιν αὐτῶν καὶ οἷς πάρεστιν, ἄλλως τὰ νοητὰ αὐτοῖς· ἐπεὶ καὶ ἄλλως ψυχῇ σῶμα, ἄλλως ἐπιστήμη ψυχῇ καὶ ἐπιστήμη ἐπιστήμη ἐν τῷ αὐτῷ ἑκατέρω οὐσα· σῶμα δὲ σώματι παρὰ ταῦτα ἑτέρως.

12. ὡσπερ δὲ φωνῆς οὔσης κατὰ τὸν ἀέρα πολλὰ-
 κισ καὶ λόγου ἐν τῇ φωνῇ οὓς μὲν παρὸν ἐδέξατο καὶ
 ἤσθετο καὶ εἰ ἕτερον θείης μεταξὺ τῆς ἐρημίας, ἦλθε
 καὶ πρὸς αὐτὸ ὁ λόγος καὶ ἡ φωνή, μᾶλλον δὲ τὸ οὓς
 5 ἦλθε πρὸς τὸν λόγον, | καὶ ὀφθαλμοὶ πολλοὶ πρὸς τὸ p. 655
 αὐτὸ εἶδον καὶ πάντες ἐπλήσθησαν τῆς θείας καίτοι
 ἐν ἀφωρισμένῳ τοῦ θεάματος κειμένου, ὅτι ὁ μὲν
 ὀφθαλμός, [τ]ὸ δὲ οὓς ἦν, οὕτω τοι καὶ τὸ δυνάμε-
 νον ψυχὴν ἔχειν ἔξει καὶ ἄλλο αὐτὸ καὶ ἕτερον ἀπὸ τοῦ
 10 αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ φωνή πανταχοῦ τοῦ ἀέρος οὐ μία
 μεμερισμένη, ἀλλὰ μία πανταχοῦ ὅλη, καὶ τὸ τῆς
 ὄψεως θεέ, εἰ παθῶν ὁ ἀήρ τὴν μορφὴν ἔχει, ἔχει
 οὐ μεμερισμένην· οὐ γὰρ ἂν ὄψις τεθῆ, ἔχει ἐκεῖ
 τὴν μορφὴν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ πᾶσα δοῖα συγγω-
 15 ρεῖ, εἰρήσθω δ' οὖν δι' ἐκεῖνο, ὅτι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 ἐνὸς ἡ μεταλήψις· τὸ δὲ ἐπὶ τῆς φωνῆς ἐναργέστερον,
 ὡς ἐν παντὶ τῷ ἀέρι ὅλον τὸ εἶδός ἐστιν· οὐ γὰρ ἂν
 ἤκουσε πᾶς τὸ αὐτὸ μὴ ἐκασταχοῦ ὅλου ὄντος τοῦ
 φωνηθέντος λόγου καὶ ἐκάστης ἀκοῆς τὸ πᾶν ὁμοίως
 20 δεδευμένης. εἰ δὲ μηδ' ἐνταῦθα ἡ ὅλη φωνή καθ'
 ὅλον τὸν ἀέρα παρατέταται, ὡς τότε μὲν τὸ μέρος
 αὐτῆς τῶδε συνεξυῆχθαι τῷ μέρει, τότε δὲ τῶδε
 συμμεμερίσθαι, τί δεῖ ἀπιστεῖν, εἰ ψυχὴ μὴ παρα-
 τέταται συμμεριζομένη, ἀλλὰ πανταχοῦ οὐ ἂν παρῆ
 25 πάρεστι καὶ ἐστὶ πανταχοῦ τοῦ παντός οὐ μεμε-
 ρισμένη; καὶ γενομένη μὲν ἐν σώμασιν, ὡς ἂν γέ-
 νοιτο, ἀνάλογον ἔξει τῇ ἡδὴ ἐν τῷ ἀέρι φωνηθείσῃ
 φωνῇ; πρὸ δὲ τῶν σωμάτων τῷ φωνοῦντι καὶ φω-
 νήσουντι· καίτοι καὶ γενομένη ἐν σώματι οὐδ' ὡς
 30 ἀπέστη τοῦ κατὰ τὸν φωνοῦντα εἶναι, ὅστις φωνῶν
 καὶ ἔχει τὴν φωνὴν καὶ δίδωσι. τὰ μὲν οὖν τῆς φω-
 νῆς ταυτότητα μὲν οὐκ ἔχει τοῖς πρὸς ἃ εἰληπται, ἔχει

δ' οὖν ὁμοιότητα κατὰ τι· τὰ δὲ τῆς ψυχῆς ἄτε καὶ φύσεως ὄντα τῆς ἐτέρας δεῖ λαμβάνειν ὡς οὐκ ὄντος αὐτῆς τοῦ μὲν ἐν σώμασι, τοῦ δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ὅλου ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πολλοῖς αὐτῷ φανταζομένου. καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἄλλο εἰς τὸ λαβεῖν ψυχὴν καὶ ἐξ ἀφανοῦς 5 αὐτὸς καὶ τοῦτο ἔχει ὅπερ ἦν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. οὐδὲ γὰρ οὕτω προητοίμαστο, ὥστε μέρος αὐτῆς ὡδὶ κείμενον εἰς τοῦτο ἔλθειν, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον ἦκειν ἦν ἐν παντὶ ἐν ἑαυτῷ καὶ ἔστιν ἐν ἑαυτῷ καίτοι δοκοῦν ἐνταῦθα ἔλθειν. πῶς γὰρ καὶ ἦλθεν; εἰ οὖν μὴ 10 ἦλθεν, ὥφθη δὲ νῦν παροῦσα καὶ παροῦσα οὐ τῷ ἀναμείναι τὸ μεταληψόμενον, δηλονότι οὐσα ἐφ' ἑαυτῆς πάρεστι καὶ τούτῳ. εἰ δ' οὐσα ἐφ' ἑαυτῆς τούτῳ πάρεστι, τοῦτο ἦλθε πρὸς αὐτήν, εἰ δὲ τοῦτο ἔξω ὄν τοῦ ὄντως ὄντος ἦλθε πρὸς τὸ ὄντως ὄν 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τῆς ζωῆς κόσμῳ, ἦν δὲ ὁ κόσμος ὁ τῆς ζωῆς ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ πᾶς δὴ ἦν ἐφ' ἑαυτοῦ οὐ διειλημμένος εἰς τὸν ἑαυτοῦ ὄγκον· οὐδὲ γὰρ ὄγκος ἦν· καὶ τὸ ἐληλυθὸς δὴ οὐκ εἰς ὄγκον ἦλθε. μετέλαβεν ἄρα αὐτοῦ οὐ μέρος ὅλου. ἀλλὰ κἂν ἄλλο ἦκη 20 εἰς τὸν τοιοῦτον κόσμον, ὅλου αὐτοῦ μεταλήφεται. ὁμοίως ἄρα, εἰ λέγοιτο ἐκεῖνος ἐν τούτοις ὅλος, ἐν παντὶ ἐκάστω ἔσται· καὶ πανταχοῦ ἄρα ὁ αὐτὸς εἰς ἀριθμῷ οὐ μεμερισμένος, ἀλλ' ὅλος ἔσται.

p. 656 13. πόθεν οὖν ἢ ἕκτασις ἢ ἐπὶ πάντα τὸν οὐρανόν 25 καὶ τὰ ζῶα; ἢ οὐκ ἐξετάθη. ἢ μὲν γὰρ αἰσθησις, ἢ προσέχοντες ἀπιστοῦμεν τοῖς λεγομένοις, λέγει ὅτι ὧδε καὶ ὧδε, ὁ δὲ λόγος τὸ ὧδε καὶ ὧδέ φησιν οὐκ ἕκταθέντος ὧδε καὶ ὧδε γεγενῆσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐκταθέν πᾶν αὐτοῦ μετεληφέναι ὄντος ἀδιαστάτου αὐτοῦ. 30 εἰ οὖν τι μεταλήφεται τινος, δῆλον ὅτι οὐκ αὐτοῦ μεταλήφεται· ἢ οὐ μετεληφὸς ἔσται, ἀλλ'

αὐτὸ ἔσται. δεῖ οὖν σῶμα μεταλαμβάνον τινὸς οὐ
 σώματος μεταλαμβάνειν· ἔχει γὰρ ἤδη· σῶμα δὲ
 οὐ σώματος μεταλήφεται. οὐδὲ μέγεθος τοίνυν με-
 γέθους μεταλήφεται· ἔχει γὰρ ἤδη. οὐδὲ γὰρ εἰ
 5 προσθήκη λάβοι, τὸ μέγεθος ἐκείνο ὃ πρότερον ἦν
 μεγέθους μεταλήφεται· οὐ γὰρ τὸ τρίπην τρίπην
 γίνεται, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον ἄλλο ποσὸν ἔχον
 ἄλλο ἔσχει· ἐπεὶ οὕτω γε αὐτὰ τὰ δύο τρία ἔσται.
 εἰ οὖν τὸ διειλημμένον καὶ τὸ ἐκτεταμένον εἰς τό-
 10 σον ἄλλον γένους μεταλήφεται ἢ ὅλως ἄλλου, δεῖ
 τὸ οὐ μεταλαμβάνει μήτε διειλημμένον εἶναι μήτε
 ἐκτεταμένον μήτε ὅλως ποσὸν τι εἶναι. ὅλον ἄρα
 δεῖ τὸ παρεσόμενον αὐτὸ πανταχοῦ ἀμερές ὄν παρ-
 εἶναι, οὐχ οὕτω δὲ ἀμερές, ὡς μικρὸν· οὕτω γὰρ
 15 οὐδὲν ἦττον καὶ μεριστὸν ἔσται καὶ οὐ παντὶ αὐ-
 τῷ ἐφαρμόσει οὐδ' αὐτὸ ἀυξομένῳ τὸ αὐτὸ συνέσται·
 ἀλλ' οὐδ' οὕτως, ὡς σημεῖον· οὐ γὰρ ἐν σημεῖον ὁ
 ὄγκος, ἀλλ' ἄπειρα ἐν αὐτῷ· ὥστε καὶ τοῦτο ἄπειρα
 σημεῖα ἔσται, εἴπερ ἔσται, καὶ οὐ συνεχές· ὥστε
 20 οὐδ' ὡς ἐφαρμόσει. εἰ οὖν ὁ ὄγκος ὁ πᾶς ἔξει αὐτὸ
 ὅλον, ἔξει αὐτὸ κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ,

14. ἀλλ' εἰ ἡ αὐτὴ ἐκασταχοῦ ψυχῇ, πῶς ἰδίᾳ
 ἐκάστου; καὶ πῶς ἡ μὲν ἀγαθῇ, ἡ δὲ κακῇ; ἡ ἐξαρ-
 κει καὶ ἐκάστῳ καὶ πάσας ψυχὰς ἔχει καὶ πάντας
 25 νοῦς. καὶ γὰρ ἐν ἔστι καὶ ἄπειρον αὐτὸ καὶ πάντα
 ὁμοῦ καὶ ἕκαστον ἔχει διακεκριμένον καὶ αὐτὸ οὐ δια-
 κριθὲν χωρὶς· πῶς γὰρ ἂν καὶ ἄπειρον ἢ οὕτω λέ-
 ροιτο, ὅτι ὁμοῦ πάντα ἔχει, πᾶσαν ζωὴν καὶ πᾶσαν
 ψυχὴν καὶ νοῦν | ἅπαντα; ἕκαστον δὲ αὐτῶν οὐ p. 657
 30 πέρασιν ἀφώρισται· διὰ τοῦτο αὐτὸ καὶ ἐν. οὐ γὰρ
 δὴ μίαν ζωὴν ἔδει αὐτὸ ἔχειν, ἀλλ' ἄπειρον, καὶ αὐτὸ
 μίαν καὶ τὴν μίαν οὕτω μίαν, ὅτι πάσας ὁμοῦ οὐ

συμφορηθείσας εἰς ἓν, ἀλλ' ἀφ' ἐνὸς ἀρξαμένηας καὶ
 μενούσας ὅθεν ἤρξαντο, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἤρξαντο,
 ἀλλ' οὕτως εἶχον αἰεὶ· οὐδὲν γὰρ γινόμενον ἐκεῖ·
 οὐδὲ μεριζόμενον τοίνυν, ἀλλὰ δοκεῖ μερίζεσθαι τῷ
 λαβόντι. τὸ δὲ ἐκεῖ τὸ ἐκπαλαι καὶ ἐξ ἀρχῆς· τὸ δὲ
 γινόμενον πελάζει καὶ συνάπτεσθαι δοκεῖ καὶ ἐξήρ-
 τηται ἐκεῖνου. ἡμεῖς δέ — τίνες δὲ ἡμεῖς; ἄρα
 ἐκεῖνο ἢ τὸ πελάζον καὶ τὸ γινόμενον ἐν χρόνῳ; ἢ
 καὶ πρὸ τοῦ ταύτην τὴν γένεσιν γενέσθαι ἡμεῖν ἐκεῖ
 ἄνθρωποι ἄλλοι ὄντες καὶ τινες καὶ θεοί, ψυχὰ κα- 10
 θαραὶ καὶ νοῦς συνημμένος τῇ ἀπάσῃ οὐσίᾳ, μέρη
 ὄντες τοῦ νοητοῦ οὐκ ἀφωρισμένα οὐδ' ἀποτεμνη-
 μένα, ἀλλ' ὄντες τοῦ ὅλου· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ νῦν ἀπο-
 τεμμήμεθα. ἀλλὰ γὰρ νῦν ἐκεῖνω τῷ ἀνθρώπῳ
 προσελήλυθεν ἄνθρωπος ἄλλος εἶναι θέλων καὶ εὐ- 15
 ρῶν ἡμᾶς· ἡμεῖν γὰρ τοῦ παντός οὐκ ἔξω· περιέθη-
 κεν ἑαυτὸν ἡμῖν καὶ προσέθηκεν ἑαυτὸν ἐκεῖνω τῷ
 ἀνθρώπῳ τῷ ὃς ἦν ἕκαστος ἡμῶν τότε· οἶον εἰ φω-
 νῆς οὔσης μιᾶς καὶ λόγου ἐνὸς ἄλλος ἄλλοθεν παρα-
 θεῖς τὸ οὖς ἀκούσειε καὶ δέξαιτο καὶ γένοιτο κατ' α
 ἐνέργειαν ἀκοή τις ἔχουσα τὸ ἐνεργοῦν εἰς αὐτὴν
 παρόν· καὶ γεγενήμεθα τὸ συνάμφω καὶ οὐ θάτερον
 ὃ πρότερον ἡμεῖν καὶ θάτερόν ποτε ὃ ὕστερον προσε-
 θέμεθα ἀργήσαντος τοῦ προτέρου ἐκεῖνου καὶ ἄλλον
 τρόπον οὐ παρόντος. 2

15. ἀλλὰ πῶς προσελήλυθε τὸ προσεληλυθός;
 ἢ ἐπεὶ ἐπιτηδειότης αὐτῷ παρῆν, ἔσχε πρὸς ὃ ἦν
 ἐπιτηδειον. ἦν δὲ γενόμενον οὕτως, ὡς δέξασθαι
 ψυχὴν. τὸ δὲ γίνεται ὡς μὴ δέξασθαι πᾶσαν καίτοι
 παροῦσαν πᾶσαν, ἀλλ' οὐχ αὐτῷ, οἶον καὶ ζῶα τὰ 20
 ἄλλα καὶ τὰ φυτὰ τοσοῦτον ἔχει, ὅσον δύναται λαβεῖν·
 οἶον φωνῆς λόγον σημαινούσης τὰ μὲν καὶ τοῦ λόγου

μετέσχε μετὰ τῆς κατὰ φωνὴν ἡχῆς, τὰ δὲ τῆς φωνῆς
 καὶ τῆς πληγῆς μόνον. γενομένου δὲ ζώου ὃ ἔχει μὲν
 παρούσαν αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄντος ψυχὴν, καθ' ἣν δὴ
 ἀνήρτηται εἰς πᾶν τὸ ὄν, παρόντος δὲ καὶ σώματος
 5 οὐ κενοῦ οὐδὲ ψυχῆς ἀμοίρου, ὃ ἔκειτο μὲν οὐδὲ
 πρότερον ἐν τῷ ἀψύχῳ, ἔτι δὲ μᾶλλον οἶον ἐγγυὺς
 γεόμενον τῇ ἐπιτηδειότητι, καὶ γενομένου οὐκ ἔτι
 σώματος μόνου, ἀλλὰ καὶ ζῶντος σώματος. καὶ τῇ
 οἶον γειτονεῖα καρπωσαμένου τι ἴχνος ψυχῆς, οὐκ
 10 ἐκείνης μέρους, | ἀλλ' οἶον θερμασίας τινὸς ἢ ἐλ- p. 658
 λάμψεως ἐλθούσης, γένεσις ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν
 καὶ ἀλγηδόνων ἐν αὐτῷ ἐξέφυ. ἦν δὲ οὐκ ἀλλότριον
 τὸ σῶμα τοῦ ζώου τοῦ γεγενημένου. ἢ μὲν δὴ ἐκ τοῦ
 θείου ψυχὴ ἡσυχος ἦν κατὰ τὸ ἦθος τὸ ἑαυτῆς ἐφ'
 15 ἑαυτῆς βεβῶσα, τὸ δὲ ὑπ' ἀσθενείας θορυβούμενον
 καὶ ῥέον τε αὐτὸ καὶ πληγαῖς κρουόμενον ταῖς ἔξω
 πρῶτον αὐτὸ εἰς τὸ κοινὸν τοῦ ζώου ἐφθέργγετο καὶ
 τὴν αὐτοῦ ταραχὴν ἐδίδου τῷ ὄλῳ· οἶον [ἐν] ἐκκλησίᾳ
 δημογερόντων καθημένων ἐφ' ἡσύχῳ συννοίᾳ δῆμος
 20 ἄτακτος τροφῆς δεόμενος καὶ ἄλλα ἃ δὴ πάσχει αἰτιώ-
 μενος τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν εἰς θόρυβον ἀσχήμονα [ἄν]
 ἐμβάλλοι. ὅταν μὲν οὖν ἡσυχίαν ἀγόντων τῶν τοιού-
 των ἀπὸ τοῦ φρονουῦντος ἦκη εἰς αὐτοὺς λόγος, κατ-
 ἔστη εἰς τάξιν μετρίαν τὸ πλῆθος καὶ οὐ κεκράτηκε
 25 τὸ χεῖρον· εἰ δὲ μὴ, κρατεῖ τὸ χεῖρον ἡσυχίαν ἄγον-
 τος τοῦ βελτίονος, ὅτι μὴ ἡδυνήθη τὸ θορυβοῦν
 δεῖξασθαι τὸν ἄνωθεν λόγον, καὶ τοῦτό ἐστι πόλεως
 καὶ ἐκκλησίας κακία. τοῦτο δὲ καὶ ἀνθρώπου κακία
 αὐ ἔχοντος δῆμον ἐν αὐτῷ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ
 30 φόβων κρατησάντων συνδόντος ἑαυτὸν τοῦ τοιούτου
 ἀνθρώπου δῆμῳ τῷ τοιούτῳ· ὃς δ' ἂν τοῦτον τὸν
 ὄχλον δουλώσῃται καὶ ἀναδράμῃ εἰς ἐκείνον, ὃς ποτε

ἦν, κατ' ἐκείνόν τε ἤναι καὶ ἔστιν ἐκεῖνος διδοὺς τῷ σώματι ὅσα δίδωσιν ὡς ἑτέρῳ ὄντι ἑαυτοῦ· ἄλλος δὲ τις ὅτε μὲν οὕτως, ὅτε δὲ ἄλλως ἤναι, μικτός τις ἐξ ἀγαθοῦ ἑαυτοῦ καὶ κακοῦ ἑτέρου γεγεννημένος.

16. ἀλλ' εἰ ἐκείνη ἡ φύσις οὐκ ἂν γένοιτο κακῆ⁵ καὶ οὗτος τρόπος ψυχῆς εἰς σῶμα ἰούσης καὶ παρούσης, τίς ἢ κάθοδος ἢ ἐν περιόδοις καὶ ἄνοδος αὐτῆς καὶ αἱ δίκαι καὶ αἱ εἰς ἄλλων ζώων σώματα εἰσκρίσεις; ταῦτα γὰρ παρὰ τῶν πάσαι περὶ ψυχῆς ἄριστα πεφιλοσοφηκότων παρειλήφαμεν, οἷς πειραῶσθαι¹⁰ προσήκει σύμφωνον ἢ μὴ διάφωνόν γε ἐπιδειξαι τὸν νῦν προκειμένον λόγον. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ μεταλαμβάνειν ἐκείνης τῆς φύσεως ἦν οὐ τὸ ἐλθεῖν ἐκείνην εἰς τὰ τῆδε ἀποσταῆσαν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὸ τῆδε ἐν ἐκείνῃ γίνεσθαι καὶ μεταλαβεῖν, δηλονότι ὃ λέγου-¹⁵σιν ἐκεῖνοι ἦκειν λεκτέον εἶναι τὴν σώματος φύσιν ἐκεῖ γενέσθαι καὶ μεταλαβεῖν ζωῆς καὶ ψυχῆς καὶ ὅλως οὐ τοπικῶς τὸ ἦκειν, ἀλλ' ὅστις [ὁ] τρόπος τῆς

p. 659 τοιαύτης κοινωνίας· ὥστε τὸ μὲν κατελθεῖν τὸ ἐν σώματι γενέσθαι, ὡς φαμεν ψυχὴν ἐν σώματι γενέσθαι, τῷ τούτῳ δοῦναί τι παρ' αὐτῆς, οὐκ ἐκείνου γενέσθαι, τὸ δ' ἀπελθεῖν τὸ μηδαμῆ τὸ σῶμα ἐπικοινωνεῖν αὐτῆς· τάξιν δὲ εἶναι τῆς τοιαύτης κοινωνίας τοῖς τοῦδε τοῦ παντὸς μέρεσι, τὴν δὲ οἶον ἐν ἐσχάτῳ τῷ νοητῷ τόπῳ πλεονάκεις δίδοναι ἑαυτῆς ἅτε²⁰ πλησίον τῇ δυνάμει οὔσαν καὶ ἐν βραχυτέροις διαστήμασι φύσεως τῆς τοιαύτης νόμῳ· κακὸν δὲ εἶναι τὴν τοιαύτην κοινωνίαν καὶ ἀγαθὸν τὴν ἀπαλλαγὴν. διὰ τί; ὅτι, κἂν μὴ τοῦδε ἦ, ἀλλ' οὖν ψυχὴ τοῦδε λεγομένη ὁπωσοῦν μερικὴ πως ἐκ τοῦ παντὸς γίνε-²⁰ται· ἢ γὰρ ἐνέργεια αὐτῆς οὐκέτι πρὸς τὸ ὅλον καίπερ τοῦ ὅλου οὔσης, ὥσπερ ἂν εἰ ἐπιστήμης ὅλης

οὔσης κατὰ τι θεώρημα ὁ ἐπιστήμων ἐνεργοί· τὸ δ'
 ἀγαθὸν αὐτῷ ἦν οὐ κατὰ τι τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ
 κατὰ τὴν πᾶσαν ἦν ἔχει. καὶ τοίνυν αὕτη τοῦ παν-
 τὸς οὔσα κόσμου νοητοῦ καὶ ἐν τῷ ὄλῳ τὸ μέρος ἀπο-
 κρύπτουσα οἷον ἐξέθορεν ἐκ τοῦ παντὸς εἰς μέρος εἰς
 ὃ ἐνεργεῖ ἑαυτὴν μέρος ὄν, οἷον εἰ πῦρ πᾶν καλεῖν
 δυνάμενον μικρὸν τι καλεῖν ἀναγκάζοιτο καίτοι πᾶσαν
 ἔχον τὴν δύναμιν. ἔστι γὰρ ἡ ψυχὴ χωρὶς πάντη
 οὔσα ἐκάστη οὐχ ἐκάστη, ὅταν δὲ διακριθῇ οὐ τόπῳ,
 ἀλλ' ἐνεργεῖα γένηται τὸ καθέκαστον, μοιρὰ τίς
 ἔστιν, οὐ πᾶσα, καίτοι καὶ ὡς πᾶσα τρόπον ἄλλον·
 οὐδενὶ δὲ ἐπιστατοῦσα πάντη πᾶσα, οἷον δυνάμει
 τότε μέρος οὔσα. τὸ δὲ εἰς ἄδου γίνεσθαι, εἰ μὲν
 ἐν τῷ αἰδεῖ, τὸ χωρὶς λέγεται· εἰ δὲ τινα χεῖρῳ τό-
 πον, τί θαυμαστόν; ἐπεὶ καὶ νῦν οὐ τὸ σῶμα ἡμῶν
 καὶ ἐν τῷ τόπῳ κάκεῖνη λέγεται ἐκεῖ. ἀλλὰ οὐκ ὄντος
 ἔστι τοῦ σώματος. ἢ τὸ εἰδωλον εἰ μὴ ἀποσπασθεῖη,
 πῶς οὐκ ἐκεῖ, οὐ τὸ εἰδωλον; εἰ δὲ παντελῶς λύσειε
 φιλοσοφία, κἂν ἀπέλθοι τὸ εἰδωλον εἰς τὸν χεῖρῳ
 τόπον μόνον, αὕτη δὲ καθαρῶς ἐν τῷ νοητῷ οὐδενὸς
 ἐξηρημένου αὐτῆς. τὸ μὲν οὖν ἐκ τοῦ τοιοῦδε εἰδω-
 λον γενόμενον οὕτως· ὅταν δ' αὕτη οἷον ἐλλάμψη
 πρὸς ἑαυτὴν, τῇ νεύσει τῇ ἐπὶ θάτερα πρὸς τὸ ὄλον
 συνέσταλται καὶ οὐκ ἔστιν ἐνεργεῖα οὐδ' αὖ ἀπόλω-
 λεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ταῦτα· πάλιν δὲ ἀναλα-
 βόντες τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον λέγωμεν.

17. τὸ ἐν καὶ ταῦτὸν ἀριθμῷ πανταχοῦ ἅμα ὄλον
 εἶναι κοινή· μὲν τις ἐννοιά φησιν εἶναι, ὅταν πάγ-
 τες κινούμενοι αὐτοφυῶς λέγωσι τὸν ἐν ἐκάστῳ ἡμῶν

Enn.
 VI. 5.
 p. 660

17. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟ ΟΝ ΕΝ ΚΑΙ ΤΑΤΤΟΝ ΟΝ ΑΜΑ
 ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΝ Β'.

θεὸν ὡς ἓνα καὶ τὸν αὐτόν. καὶ εἰ τις αὐτοὺς τὸν τρόπον μὴ ἀπαιτοῖ μηδὲ λόγῳ ἐξετάζειν τὴν δόξαν αὐτῶν ἐθέλοι, οὕτως ἂν καὶ θεῖντο καὶ ἐνεργοῦντες τῇ διανοίᾳ τοῦτο οὕτως ἀναπαύοιντο εἰς ἓν πως συννερίδοντες καὶ ταῦτόν καὶ οὐδ' ἂν ἐθέλοιεν ταύτης τῆς ἐνότητος ἀποσχίσεσθαι. καὶ ἔστι πάντων βεβαιωτάτη ἀρχή, ἣν ὡσπερ αἱ ψυχαὶ ἡμῶν φθέγγονται, ἢ ἐκ τῶν καθέκαστα συγκεφαλαιωθεῖσα, ἀλλὰ πρὸ τῶν καθέκαστα πάντων προελθοῦσα καὶ πρὸ ἐκείνης τῆς τοῦ ἀγαθοῦ πάντα ὀρέγεσθαι τιθεμένης ¹⁰ τε καὶ λεγούσης. οὕτω γὰρ ἂν αὕτη ἀληθῆς εἴη, εἰ τὰ πάντα εἰς ἓν σπεύδοι καὶ ἓν εἴη καὶ τούτου ἢ ὄρεξις εἴη. τὸ γὰρ ἓν τοῦτο προῖόν μὲν ἐπὶ θάτερα ἐφ' ὅσον προελθεῖν αὐτῷ οἷόν τε πολλὰ ἂν φανεῖται τε καὶ πως καὶ εἴη, ἢ δ' ἀρχαία φύσις καὶ ἢ ὄρεξις τοῦ ἀγα- ¹⁵ θοῦ ὅπερ ἔστιν αὐτοῦ εἰς ἓν ὄντως ἄγει καὶ ἐπὶ τοῦτο σπεύδει πᾶσα φύσις, ἐφ' ἑαυτήν. τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ ἀγαθὸν τῇ μιᾷ ταύτῃ φύσει τὸ εἶναι αὐτῆς καὶ εἶναι αὐτήν· τοῦτο δ' ἔστι τὸ εἶναι μίαν. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν ὀρθῶς ἂν λέγοιτο οἰκεῖον· διὸ οὐδὲ ἔξω ζῆ- ²⁰ τειν αὐτὸ δεῖ. ποῦ γὰρ ἂν εἴη ἔξω τοῦ ὄντος περιπεπωκός; ἢ πῶς ἂν τις ἐν τῷ μὴ ὄντι ἐξεύροι αὐτό; ἀλλὰ δηλοῦντι ἐν τῷ ὄντι οὐκ ὄν αὐτὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ ὄν καὶ ἐν τῷ ὄντι ἐκεῖνο, ἐν ἑαυτῷ ἂν εἴη ἐκάστω. οὐκ ἀπέστημεν ἄρα τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἐσμὲν ἐν αὐτῷ, ²⁵ οὐδ' αὖ ἐκεῖνο ἡμῶν· ἐν ἄρα πάντα τὰ ὄντα.

p. 661 18. λόγος δὲ ἐπιχειρήσας ἐξέτασιν ποιεῖσθαι τοῦ λεγομένου οὐχ ἓν τι ὄν, ἀλλά τι μεμερισμένον, παραλαμβάνων τε εἰς τὴν ζήτησιν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν καὶ ἐντεῦθεν τὰς ἀρχὰς λαμβάνων ἐμέρισέ τε ³⁰ τὴν οὐσίαν τοιαύτην εἶναι νομίσας καὶ τῇ ἐνότητι ἠπίστησεν αὐτῆς ἄτε μὴ ἐξ ἀρχῶν τῶν οἰκείων τὴν

ὁρμὴν τῆς ζητήσεως πεπονημένος. ἡμῖν δὲ ληπτέον
 εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς καὶ πάντη ὄντος λόγον οἰκειίας
 εἰς πίστιν ἀρχάς· τοῦτο δ' ἐστὶ νοητὰς νοητῶν καὶ
 τῆς ἀληθινῆς οὐσίας ἐχομένης. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν
 5 ἐστὶ πεφορημένον καὶ παντοίας δεχόμενον μεταβολὰς
 καὶ εἰς πάντα τόπον διειλημμένον, ὃ δὴ γένεσιν ἂν
 προσήκοι ὀνομάζειν, ἀλλ' οὐκ οὐσίαν, τὸ δὲ ὄν ἀεί,
 [οὐ] διειλημμένον, ὡσαύτως κατὰ ταῦτ' ἔχον, οὔτε
 γινόμενον οὔτε ἀπολλύμενον οὐδέ τινα χώραν οὐδὲ
 10 τόπον οὐδέ τινα ἔδραν ἔχον οὐδ' ἐξιόν ποθεν οὐδ'
 αὐ̄ εἰσιόν εἰς ὀτιοῦν, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ μένον, περὶ μὲν
 ἐκείνων λέγων ἂν τις ἐξ ἐκείνης τῆς φύσεως καὶ τῶν
 ὑπὲρ αὐτῆς ἀξιουμένων συλλογίζοιτο ἂν εἰκότως δι'
 εἰκότων εἰκότας καὶ τοὺς συλλογισμοὺς ποιούμενος,
 15 ὅταν δ' αὐ̄ τοὺς περὶ τῶν νοητῶν λόγους τις ποιῆται,
 λαμβάνων τὴν τῆς οὐσίας φύσιν περὶ ἧς πραγματεύε-
 ται τὰς ἀρχὰς τῶν λόγων δικαίως ἂν ποιοῖτο μὴ παρ-
 εκβαίνων ὡσπερ ἐπιλελησμένος ἐπ' ἄλλην φύσιν,
 ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς ἐκείνης περὶ αὐτῆς τὴν κατανόησιν
 20 ποιούμενος, ἐπειδὴ πανταχοῦ τὸ τί ἐστὶν ἀρχὴ καὶ
 τοῖς καλῶς ὀφισαμένοις λέγεται καὶ τῶν συμβεβηκό-
 των τὰ πολλὰ γινώσκεσθαι, οἷς δὲ καὶ πάντα ἐν τῷ
 τί ἐστὶν ὑπάρχει πολλῷ μᾶλλον ἐν τούτοις ἔχεσθαι
 δεῖ τούτου καὶ εἰς τοῦτο βλεπτέον καὶ πρὸς τοῦτο
 25 πάντα ἀνευσκτέον.

19. εἰ δὴ τὸ ὄν ὄντως τοῦτο καὶ ὡσαύτως ἔχει p. 662
 καὶ οὐκ ἐξίσταται αὐτὸ ἑαυτοῦ καὶ γένεσις περὶ αὐτὸ
 οὐδεμίαν οὐδ' ἐν τόπῳ ἐλέγετο εἶναι, ἀνάγκη αὐτὸ οὔτως
 ἔχον ἀεί τε σὺν αὐτῷ εἶναι καὶ μὴ διεστάναι ἀφ' αὐ-
 30 τοῦ μηδὲ αὐτοῦ τὸ μὲν ὡδί, τὸ δὲ ὡδί εἶναι, μηδὲ προ-
 εἶναι τι ἀπ' αὐτοῦ· ἤδη γὰρ ἂν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ εἶη
 καὶ ὅλως ἐν τινι εἶη καὶ οὐκ ἐφ' ἑαυτοῦ οὐδ' ἀπαθές·

πάθοι γὰρ ἂν, εἰ ἐν ἄλλῳ· εἰ δ' ἐν ἀκαθεῖ ἔσται, οὐκ ἐν ἄλλῳ. εἰ οὖν μὴ ἀποστὰν ἑαυτοῦ μηδὲ μερισθὲν μηδὲ μεταβάλλον αὐτὸ μηδεμίαν μεταβολὴν ἐν πολλοῖς ἅμα εἴη ἐν ὅλον ἅμα ἑαυτῷ ὄν, τὸ αὐτὸ ὄν πανταχοῦ ἑαυτῷ τὸ ἐν πολλοῖς εἶναι ἂν ἔχοι· τοῦτο δὲ ἔστιν ἐφ' ἑαυτοῦ ὄν μὴ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ εἶναι. λείπεται τοίνυν λέγειν αὐτὸ μὲν ἐν οὐδενὶ εἶναι, τὰ δ' ἄλλα ἐκείνου μεταλαμβάνειν ὅσα δύναται αὐτῷ παρεῖναι καὶ καθ' ὅσον ἔστι δύνατὰ αὐτῷ παρεῖναι. ἀνάγκη τοίνυν ἢ τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκείνας ἀναιρεῖν μηδεμίαν εἶναι τοιαύτην φύσιν λέγοντας ἢ, εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀδύνατον καὶ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης τοιαύτη φύσις καὶ οὐσία, παραδέχεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς, τὸ ἐν καὶ ταύτῳ ἀριθμῷ μὴ μεμερισμένον, ἀλλὰ ὅλον ὄν, τῶν ἄλλων τῶν παρ' αὐτὸ μηδενὸς ἀποστατεῖν οὐδὲν τοῦ χεῖσθαι δεηθὲν οὐδὲ τῷ μοίρας τινὰς ἀπ' αὐτοῦ ἔλθειν μηδ' αὐτῷ αὐτὸ μὲν μέναι ἐν αὐτῷ ὅλον, ἄλλο δὲ τι ἀπ' αὐτοῦ γεγονὸς καταλειποῦς αὐτὸ ἦκειν εἰς τὰ ἄλλα πολλαχῆ. ἔσται τε γὰρ οὕτως τὸ μὲν ἄλλοθι, τὸ δ' ἀπ' αὐτοῦ ἄλλοθι, καὶ τόπον ἔξει διεστηκὸς ἀπὸ τῶν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐκ' ἐκείνων αὐτὸ εἰ ἕναστον ὅλον ἢ μέρος· καὶ εἰ μὲν μέρος, οὐ τὴν τοῦ ὅλου ἀποσώσει φύσιν, ὅπερ δὴ εἴρηται· εἰ δὲ ὅλον ἕναστον, ἢ ἕναστον μεριοῦμεν ἴσα μέρη τῷ ἐν ᾧ ἔστιν ἢ ταύτῳ ὅλον πανταχοῦ συγχωρήσομεν δύνασθαι εἶναι. οὗτος δὲ ὁ λόγος ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος καὶ τῆς οὐσίας ἀλλότριον οὐδὲν οὐδ' ἐκ τῆς ἐτέρας φύσεως ἐλκύσας.

20. ἰδὲ δέ, εἰ βούλει, καὶ τόνδε τὸν θεόν· οὐ πῆ μὲν εἶναι, πῆ δ' οὐκ εἶναι φαμεν. ἔστι γὰρ ἀξιούμενον τε παρὰ πᾶσι τοῖς ἔννοϊαν ἔχουσι θεῶν οὐ μόνον περὶ ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων λέγειν θεῶν ὡς πανταχοῦ πάρεσι, καὶ ὁ λόγος δὲ φησι δεῖν

οὕτω τίθεσθαι. εἰ οὖν πανταχοῦ οὐχ οἶόν τε μεμερισμένον· οὐ γὰρ ἂν ἔτι πανταχοῦ αὐτὸς εἴη, ἀλλ' ἕκαστον αὐτοῦ μέρος τὸ μὲν ᾧδί, τὸ δὲ ᾧδί ἔσται αὐτός τε οὐχ εἷς ἔτι ἔσται, ὥσπερ εἰ τμηθεῖη τι μέ-^{p. 663}
 5 γθος εἰς πολλά, ἀπολλύμενόν τε ἔσται καὶ τὰ μέρη πάντα οὐκέτι τὸ ὅλον ἐκείνο ἔσται· πρὸς τούτοις δὲ καὶ σῶμα ἔσται. εἰ δὴ ταῦτα ἀδύνατα, πάλιν αὐτὴ ἀνεφάνη τὸ ἀπιστούμενον ἐν πάσῃ φύσει ἀνθρώπου ὁμοῦ τῷ θεῷ νομίζειν καὶ πανταχοῦ τὸ αὐτὸ ἅμα
 10 ὅλον εἶναι. πάλιν δέ, εἰ ἄπειρον λέγομεν ἐκείνην τὴν φύσιν· οὐ γὰρ δὴ πεπερασμένην· τί ἂν ἄλλο εἴη ἢ ὅτι οὐκ ἐπιλείπει; εἰ δὲ μὴ ἐπιλείπει, ὅτι πάρεστιν ἑκάστῳ; εἰ γὰρ μὴ δύναίτο παρῆναι, ἐπιλείπει τε καὶ ἔσται ὅπου οὐ. καὶ γὰρ εἰ λέγομεν ἄλλο μετ'
 15 αὐτὸ τὸ ἓν, ὁμοῦ αὐτῷ καὶ τὸ μετ' αὐτὸ περὶ ἐκείνο καὶ εἰς ἐκείνο καὶ αὐτοῦ οἶον γέννημα συναφές ἐκείνω, ὥστε τὸ μετέχον τοῦ μετ' αὐτὸ κακείνου μετείληφέναι. πολλῶν γὰρ ὄντων τῶν ἐν τῷ νοητῷ, πρῶτων τε καὶ δευτέρων καὶ τρίτων, καὶ
 20 οἶον σφαίρας μιᾶς εἰς ἓν κέντρον ἀνημμένων, οὐ διαστήμασι διελημμένων, ἀλλ' ὄντων ὁμοῦ αὐτοῖς ἀπάντων, ὅπου ἂν παρῆ τὰ τρίτα, καὶ τὰ δεύτερα καὶ τὰ πρῶτα πάρεστι.

21. καὶ σαφηνείας μὲν ἔνεκα ὁ λόγος πολλάκις
 25 οἶον ἐκ κέντρον ἑνὸς πολλὰς γραμμὰς ποιήσας εἰς ἔννοιαν τοῦ πλήθους τοῦ γενομένου ἐθέλει ἄγειν. δεῖ δὲ τηροῦντας ὁμοῦ πάντα τὰ λεγόμενα πολλὰ γεγυμένα λέγειν, ὡς κακεῖ ἐπὶ τοῦ κύκλου οὐκ οὔσας γραμμὰς ἀφωρισμένας ἔστι λαμβάνειν· ἐπίπεδον γὰρ
 30 ἓν. οὐ δὲ οὐδὲ κατ' ἐπίπεδον ἐν διάστηματι, ἀλλ' ἀδιάστατοι δυνάμεις καὶ οὐσίαι, πάντα ἂν εἰκότως κατὰ κέντρα λέγοιτο ἐν ἐνὶ ὁμοῦ κέντρῳ ἠνωμένα,

οἷον ἀφέντα τὰς γραμμάς τὰ πέρατα αὐτῶν τὰ πρὸς τῷ κέντρῳ κείμενα, ὅτε δὴ καὶ ἓν ἔστι πάντα. πάλιν δέ, εἰ προσθείης τὰς γραμμάς, αἱ μὲν ἐξάφονται τῶν κέντρων αὐτῶν ἢ κατέλιπον ἕκαστη, ἔσται γε μὴν οὐδὲν ἤττον κέντρον ἕκαστον οὐκ ἀποτετμημένον τοῦ ἐνὸς πρώτου κέντρου, ἀλλ' * ὁμοῦ ὄντα ἐκείνῳ ἕκαστον αὐτὸ εἶναι καὶ τοσαῦτα ὅσαι αἱ γραμμαὶ αἰς p. 664 ἔδωσαν αὐτὰ πέρατα εἶναι ἐκείνων, ὥστε ὅσων μὲν ἐπάπτεται γραμμῶν τοσαῦτα φανῆναι, ἓν δὲ ὁμοῦ πάντα ἐκεῖνα εἶναι. εἰ δ' οὖν κέντροις πολλοῖς ἀπεικάσαμεν πάντα τὰ νοητὰ εἰς ἓν κέντρον ἀναφερομένοις καὶ ἐνουμένοις, πολλὰ δὲ φανείσει διὰ τὰς γραμμάς οὐ τῶν γραμμῶν γεννησασῶν αὐτὰ, ἀλλὰ δεξιῶν, αἱ γραμμαὶ παρέχέτωσαν ἡμῖν χρεῖαν ἐν τῷ παρόντι ἀνάλογον εἶναι ὧν ἐφαπτομένη ἢ νοητὴ φύσις πολλὰ καὶ πολλαχοῦ φαίνεται παρεῖναι.

22. πολλὰ γὰρ ὄντα τὰ νοητὰ ἓν ἔστι καὶ ἓν ὄντα τῇ ἀκείρῳ φύσει πολλὰ ἔστι καὶ πολλὰ ἐν ἐνὶ καὶ ἐν ἐπὶ πολλοῖς καὶ ὁμοῦ πάντα καὶ ἐνεργεῖ πρὸς τὸ ὅλον μετὰ τοῦ ὅλου καὶ ἐνεργεῖ πρὸς τὸ μέρος αὐτὸ μετὰ τοῦ ὅλου. δέχεται δὲ τὸ μέρος εἰς αὐτὸ τὸ ὡς μέρος πρῶτον ἐνέργημα, ἀκολουθεῖ δὲ τὸ ὅλον· οἷον εἰ ὁ ἄνθρωπος ἐλθὼν εἰς τὸν τινα ἄνθρωπον· τίς ἄνθρωπος γίνεται ὧν αὐτὸς ἄνθρωπος. ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ὁ ἐν τῇ ὕλῃ ἀφ' ἐνὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατὰ τὴν ιδέαν πολλοὺς ἐποίησε τοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔστιν ἓν τὸ αὐτὸ ἐν πολλοῖς οὕτως, ὅτι ἔστιν ἐν τῷ οἷον ἐνσφραγισμένον ἐν πολλοῖς. αὐτὸ δὲ ἄνθρωπος καὶ αὐτὸ ἕκαστον καὶ ὅλον τὸ πᾶν οὐχ οὕτως ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ τὰ πολλὰ ἐν αὐτῷ, μᾶλλον δὲ περὶ αὐτό. ἄλλον γὰρ τρόπον τὸ λευκὸν πανταχοῦ καὶ ἡ ψυχὴ ἕκαστου ἐν παντὶ μέρει τοῦ σώματος ἢ αὐτῇ· οὕτω γὰρ καὶ τὸ ὄν πανταχοῦ.

23. ἀνάγεται γὰρ καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ ὄν καὶ ἀναβαίνομεν τε εἰς ἐκεῖνο καὶ τὸ πρῶτον ἀπ' ἐκεῖνου καὶ νοοῦμεν ἐκεῖνα οὐκ εἰδῶλα αὐτῶν οὐδὲ τύπους ἔχοντες. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ὄντες ἐκεῖνα. εἰ
 5 οὖν ἀληθινῆς ἐπιστήμης μετέχομεν, ἐκεῖνα ἐσμέν οὐκ ἀπολαβόντες | αὐτὰ ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ἡμεῖς ἐν ἐκεῖνοισιν.⁶⁶⁵ ὄντες. ὄντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων, οὐ μόνον ἡμῶν, ἐκεῖνα, πάντες ἐσμέν ἐκεῖνα. ὁμοῦ ἄρα ὄντες μετὰ πάντων ἐσμέν ἐκεῖνα· πάντα ἄρα ἐσμέν ἐν. ἔξω μὲν οὖν
 10 ὀρῶντες ἢ ὄθεν ἐξήμεθα ἀγνοοῦμεν ἐν ὄντες, οἶον πρόσωπα πολλὰ εἰς τὸ ἔξω κορυφὴν ἔχοντα εἰς τὸ εἰσωμίαν. εἰ δὲ τις ἐπιστραφῆναι δύναίτο ἢ παρ' αὐτοῦ ἢ τῆς Ἀθηναῖς αὐτῆς εὐτυχίας τῆς ἔλξεως, θεόν τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸ πᾶν ὄψεται· ὄψεται δὲ τὰ μὲν πρῶτα
 15 οὐχ ὡς τὸ πᾶν, εἰτ' οὐκ ἔχων ὄπη αὐτὸν στήσας ὀριεῖ καὶ μέχρι τίνος αὐτός ἐστιν ἀφελὸς περιγράφειν ἀπὸ τοῦ ὄντος ἅπαντος αὐτὸν εἰς ἅπαν τὸ πᾶν ἤξει προελθὼν οὐδαμοῦ, ἀλλ' αὐτοῦ μείνας, οὐ ἴδονται τὸ πᾶν.

24. οἶμαι δὲ ἐγώ γε καὶ εἰ τις ἐπισκέψαιτο τὴν
 20 τῆς ὕλης τῶν εἰδῶν μετάληψιν, μᾶλλον ἢ εἰς πίστιν ἐλθεῖν τοῦ λεγομένου καὶ μὴ ἂν ἔτι ὡς ἀδυνατῶ ἀπιστεῖν ἢ αὐτὸ ἀπορεῖν. εὐλογον γὰρ καὶ ἀναγκαῖον, οἶμαι, μὴ κειμένων τῶν εἰδῶν χωρὶς καὶ αὐτῆς ὕλης πόρρωθεν ἄνωθεν ποθεν τὴν ἔλλαμψιν εἰς αὐτὴν
 25 γεγενῆσθαι· μὴ γὰρ ἢ κενὸν τοῦτο λεγόμενον. τί γὰρ ἂν εἴη τὸ πόρρω ἐν τούτοις καὶ τὸ χωρὶς; καὶ οὐκ ἂν τὸ δύσφραστον καὶ τὸ ἀπορωτάτον ἦν τὸ τῆς μεταλήψεως λεγόμενον, ἀλλ' εἰρητο ἂν προχειρότατα γινώριμον ὄν τοις παραδείγμασιν. ἀλλὰ καὶ ἔλλαμψιν λέγωμέν ποτε, οὐχ οὕτως ἐροῦμεν, ὡς ἐπὶ τῶν
 30 αἰσθητῶν λέγομεν εἰς αἰσθητὸν τὰς ἐλλάμψεις· ἀλλ' ἐπεὶ εἰδῶλα τὰ ἐν τῇ ὕλῃ, ἀρχετύπων δὲ τάξιν ἔχει

τὰ εἶδη, τὸ δὲ τῆς ἐλλάμψεως τοιοῦτον οἶον χωρὶς
 ἔχειν τὸ ἐλλαμπόμενον, οὕτω λέγομεν. δεῖ δὲ νῦν
 ἀκριβέστερον λέγοντας μὴ οὕτω τίθεσθαι ὡς χωρὶς
 ὄντος τόπου τοῦ εἶδους εἶδ' ὥσπερ ἐν ὕδατι ἐνορᾶ-
 σθαι τῇ ὕλῃ τὴν ἰδέαν, ἀλλὰ τὴν ὕλην εἶναι παντα-
 χόθεν οἶον ἐφαπτομένην καὶ αὐτὴ οὐκ ἐφαπτομένην τῆς
 ἰδέας κατὰ πᾶν ἑαυτῆς ἰσχεῖν παρὰ τοῦ εἶδους τῷ
 πλησιασμῷ ὅσον δύναται λαβεῖν οὐδενὸς μεταξὺ ὄν-
 τος, οὐ τῆς ἰδέας διὰ πάσης διεξεληθούσης καὶ ἐπι-
 δραμούσης, ἀλλ' ἐν αὐτῇ μενούσης. εἰ γὰρ μὴ ἐν τῇ 10
 ὕλῃ ἐστὶν οἶον πυρὸς ἡ ἰδέα· τὴν δὲ τοῖς στοιχεί-
 οῖς ὑποβεβλημένην ὁ λόγος λαμβανέτω· αὐτὰ δὲ πῦρ
 p. 686 | οὐκ ἐγγενόμενον αὐτὸ τῇ ὕλῃ μορφὴν πυρὸς κατὰ
 πᾶσαν τὴν πυρωθεῖσαν ὕλην παρῆξεται. ὄγκος δὲ
 πολὺς πῦρ τὸ πρῶτον ἐνυλον ὑποκείσθω γενόμενον. 15
 ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν λεγομένων
 στοιχείων ἀρμόσει. εἰ οὖν τὸ ἐν ἐκεῖνο πῦρ ἐν πᾶσι
 θεωρεῖται παρέχον εἰκόνα ἑαυτοῦ καὶ [οὐ] τόπου χω-
 ρὶς ὄν, οὐ παρῆξει ὡς ἡ ἔλλαμψις ἡ ὄρωμένη· ἦδη
 γὰρ [ἂν] εἶη που πᾶν τοῦτο τὸ πῦρ τὸ ἐν αἰσθησί, 20
 εἰ πᾶν αὐτὸ πολλὰ [εἰ] ἡ ἑαυτοῦ τῆς ἰδέας αὐτῆς με-
 νούσης ἐν ἀτόπῳ αὐτὸ τόπους γεννησαν ἐξ αὐτοῦ·
 ἐπέπερ ἔδει τὸ αὐτὸ πολὺ γενόμενον φυγεῖν ἀφ'
 ἑαυτοῦ, ἵν' ἡ πολὺ οὕτως καὶ πολλάκις μεταλάβῃ τοῦ
 αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἔδωκε μὲν ἑαυτῆς οὐδὲν τῇ ὕλῃ ἡ ἰδέα 25
 ἀσκέδαστος οὐσα, οὐ μὴν ἀδύνατος γέγονεν ἐν οὐσα
 τὸ μὴ ἐν τῷ ἐνὶ αὐτῆς μορφῶσαι καὶ παντὶ αὐτοῦ
 οὕτω τοι παρεῖναι ὡς [μὴ] ἄλλῳ μὲν μέρει αὐτῆς τότε,
 ἄλλῳ δὲ ἄλλο μορφῶσαι, ἀλλὰ παντὶ ἕκαστον καὶ
 πᾶν. γελοῖον γὰρ τὸ πολλὰς ἰδέας πυρὸς ἐπισφῆρειν, 30
 ἵν' ἕκαστον πῦρ ὑφ' ἑκάστης ἄλλης, τὸ δὲ ἄλλης,
 μορφοῖτο· ἄπειροι γὰρ οὕτως ἔσονται αἱ ἰδέαι. εἶτα

πῶς καὶ μεριεῖς τὰ γινόμενα συνεχῶς πυρὸς ἐνὸς ὄντος; καὶ εἰ προσθείημεν τῇ ὕλῃ ταύτῃ ἄλλο πῦρ μείζον ποιήσαντες αὐτό, καὶ κατ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ὕλης φατέον τὴν αὐτὴν ἰδέαν τὰ αὐτὰ εἰργάσθαι·
 5 οὐ γὰρ δὴ ἄλλην.

25. καὶ τοίνυν εἰ πάντα γενόμενα ἤδη τὰ στοι-
 χεῖα τῷ λόγῳ τις εἰς ἓν σφαιρικὸν σχῆμα ἄγοι, οὐ
 πολλοὺς φατέον τὴν σφαῖραν ποιεῖν κατὰ μέρη ἄλλον
 ἄλλη ἀποτεμνόμενον αὐτῷ εἰς τὸ ποιεῖν μέρος, ἀλλ'
 10 ἓν εἶναι τὸ αἰτιον τῆς ποιήσεως ὄλῳ ἑαυτῷ ποιοῦν οὐ
 μέρους αὐτοῦ ἄλλον ἄλλο ποιοῦντος· οὕτω γὰρ ἂν
 πάλιν πολλοὶ εἶεν, εἰ μὴ εἰς ἓν ἀμερῆς ἀναφέροις τὴν
 ποιήσιν, μᾶλλον δ' εἰ [μὴ] ἓν ἀμερῆς τὸ ποιοῦν τὴν
 σφαῖραν εἴη οὐκ αὐτοῦ χυθέντος εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ
 15 ποιοῦντος, ἀλλὰ τῆς σφαίρας ὅλης εἰς τὸ ποιοῦν ἀνηρ-
 τημένης. καὶ ζωὴ τοίνυν μία τὴν σφαῖραν ἔχει ἢ αὐτὴ
 τῆς σφαίρας τεθείσης ἐν ζωῇ μιᾷ· καὶ τὰ ἐν τῇ σφαίρα
 τοίνυν πάντα εἰς μίαν ζωὴν· καὶ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τοί-
 νυν μία, οὕτω δὲ μία, ὡς ἄπειρος αὐτῆς. διὸ καὶ οἱ μὲν
 20 ἀριθμὸν ἔλεγον, οἱ δὲ αὐτὸν αὐξήοντα τὴν φύσιν αὐ-
 τῆς, φαντασθέντες ταύτῃ ἰσως, ὡς οὐθενὶ ἐπιλείπει,
 ἀλλ' ἐπὶ πάντα ἐστὶν ὃ ἐστὶ μένουσα, καὶ | εἰ πλείων p. 667
 ὁ κόσμος ἦν, οὐκ ἂν ἐπέλιπεν ἢ δύναμις μὴ οὐκ ἐπὶ
 πάντα αὐτὴ ἐλθεῖν, μᾶλλον δὲ τοῦτον ἐν πάσῃ αὐτῇ
 25 εἶναι. δεῖ δὴ τα λαβεῖν τὸ αὐξήον οὐχ ὡς τῷ φήματι
 λέγεται, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐπιλείπει εἰς τὸ πανταχοῦ ἐν
 οὔσα· τοιοῦτον γὰρ αὐτῆς τὸ ἐν ὡς μὴ τοιοῦτον εἶναι
 οἶον μεμετρῆσθαι ὅσον· τοῦτο γὰρ φύσεως ἄλλης τῆς
 τὸ ἐν ψευδομένης καὶ μεταλήψει ἐν φανταζομένης. τὸ
 30 δ' ἀληθείας ἐχόμενον ἐν οἶον μῆτε συγκείσθαι ἐκ
 πολλῶν ἐν, ἵνα [μὴ] ἀφαιρεθέντος τινὸς ἀπ' αὐτοῦ
 ἀπολωλὸς ἢ ἐκεῖνο τὸ ὅλον ἐν, μῆτε διεληφθαι πέ-

ρασιν, ἵνα μὴ ἐναρμοζομένων αὐτῶ τῶν ἄλλων ἢ ἐλατ-
 τοῖτο αὐτῶν μειζόνων ὄντων ἢ διασπῶτο βουλόμενου
 ἐπὶ πάντα ἵνα παρῆ τε οὐχ ὅλον πᾶσιν, ἀλλὰ μέρε-
 σιν αὐτοῦ μέρεσιν ἐκείνων, καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο
 ἀγνοῆ ὅπου γῆς ἐστὶν εἰς μίαν τινὰ συντέλειαν οὐ
 δυνάμενον ἵνα ἄτε διεσπασμένον ἑαυτοῦ. εἴπερ οὖν
 ἀληθεύσει τὸ ἐν τοῦτο καθ' οὗ δὴ καὶ κατηγορεῖν
 ἐστὶν ὡς οὐσίαν τὸ ἐν, δεῖ αὐτὸ φανῆναι τρόπον τινὰ
 τὴν ἐναντίαν αὐτῶ φύσιν ἔχον τὴν τοῦ πλήθους ἐν
 τῇ δυνάμει, τῷ δὲ μὴ ἔξωθεν αὐτὸ πλήθος τοῦτο
 ἔχειν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ, τούτῳ ἐν ὄντως
 εἶναι καὶ ἐν τῷ ἐν ἔχειν τὸ εἶναι ἄπειρόν τε καὶ πλη-
 θος, τοιοῦτον δὲ ὄν πανταχοῦ ὅλον φαίνεσθαι ἕνα
 λόγον ἔχον ἑαυτὸν περιέχοντα καὶ τὸν περιέχοντα αὐ-
 τὸν εἶναι οὐδαμοῦ αὐτοῦ ἀποστατοῦντα, ἀλλ' ἐν αὐτῷ
 πανταχοῦ ὄντα. οὐ δὴ ἐστὶν αὐτὸ οὕτως ἄλλου τόπῳ
 διελημμένον· πρὸ γὰρ τῶν ἐν τόπῳ ἀπάντων ἦν καὶ
 οὐδὲν ἴδεται αὐτὸ τούτων, ἀλλὰ ταῦτα ἐκείνου, ἵνα
 ἰδρυθῆ. ἰδρυθέντα δὲ οὐκ ἀπέστησεν ἐκεῖνο τῆς αὐ-
 τοῦ ἐν αὐτῷ ἔδρας· κινήθεισης γὰρ ἐκείνης ἀπώλετο
 ἂν αὐτὰ ἀπολομένης αὐτῶν τῆς βάσεως καὶ τοῦ στη-
 ρίζοντος αὐτὰ οὐδ' αὐτὸ ἐκεῖνο οὕτως ἀνόητον ἦν ὥστε
 ἀπαλλαγὴν αὐτὸ ἑαυτοῦ διασπασθῆναι καὶ σωζόμενον
 ἐν ἑαυτῷ ἀπίστω δοῦναι ἑαυτὸ τόπῳ τῷ αὐτοῦ πρὸς
 τὸ σωῆσθαι δεομένῳ.

p. 668 26. μένει οὖν ἐν ἑαυτῷ σωφρονοῦν καὶ οὐκ ἂν
 ἐν ἄλλῳ γένοιτο· ἐκεῖνα δὲ τὰ ἄλλα ἀνήρηται εἰς
 αὐτὸ ὥσπερ οὐ ἐστὶ πόδιον ἔξευρόντα καὶ οὐτός ἐστιν
 ὁ θυραυλῶν Ἐρως παρῶν ἔξωθεν αἰεὶ καὶ ἐφιέμενος
 τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαπῶν αἰεὶ οὕτως ὡς δύναται μετα-
 σχεῖν. ἐπεὶ καὶ ὁ ἐνταῦθα ἐραστής οὐ δεχόμενος τὸ
 κάλλος, ἀλλὰ παρακείμενος οὕτως ἔχει· τὸ δὲ ἐφ'

ἑαυτοῦ μένει καὶ οἱ [τοῦ] ἑνὸς ἐρασταὶ πολλοὶ ὄλον
 ἐρωῶντες ὄλον ἔχουσιν οὕτως ὅταν ἔχωσι· τὸ γὰρ ὄλον
 ἦν τὸ ἐρώμενον. πῶς ἂν οὖν ἐκεῖνο οὐκ ἂν πᾶσιν ἀρ-
 κοὶ μένον; ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀρκεῖ, ὅτι μένει, καὶ
 5 καλόν, ὅτι πᾶσιν ὄλον. καὶ γὰρ καὶ τὸ φρονεῖν πᾶσιν
 ὄλον· διὸ καὶ ξυνὸν τὸ φρονεῖν οὐ τὸ μὲν ᾧδε, τὸ δὲ
 ᾧδὲ ὄν· γελοῖον γάρ, [εἰ] καὶ τόπου θεόμενον τὸ φρο-
 νεῖν ἔσται· καὶ οὐχ οὕτω τὸ φρονεῖν, ὡς τὸ λευκόν·
 οὐ γὰρ σώματος τὸ φρονεῖν· ἀλλ' εἴπερ ὄντως μετέ-
 10 χομεν τοῦ φρονεῖν, ἔν δὲ ἔστι τὸ αὐτὸ πᾶν ἑαυτῶ
 συνὸν καὶ ὄντως ἐκεῖθεν, οὐ μοίρας αὐτοῦ λαβόντες
 οὐδὲ ὄλον ἐγώ, ὄλον δὲ καὶ σύ, ἀποσπασθὲν ἐκάτερον
 ἐκατέρου. μιμουῦνται δὲ καὶ ἐκκλησίαι καὶ πᾶσα σύνο-
 15 δος ὡς εἰς ἓν τὸ φρονεῖν ἰόντων· καὶ χωρὶς ἕκαστος
 εἰς τὸ φρονεῖν ἀσθενής, συμβάλλων δὲ εἰς ἓν πᾶς ἐν
 τῇ συνόδῳ καὶ τῇ ὡς ἀληθῶς συνέσει τὸ φρονεῖν
 ἐγέννησε καὶ εὖρε. τί γὰρ δὴ καὶ διείρξει ὡς μὴ ἐν
 τῶ αὐτῶ εἶναι νοῦν ἀπ' ἄλλου [καὶ ἄλλου;] ἀλλ' ὁμοῦ
 ὄντες ἡμῖν οὐχ ὁμοῦ δοκοῦσιν εἶναι· οἷον εἰ τις πολ-
 20 λοῖς τοῖς δακτύλοις ἐφαπτόμενος τοῦ αὐτοῦ ἄλλου καὶ
 ἄλλου ἐφάπτεσθαι νομίζοι ἢ τὴν αὐτὴν χορδὴν μὴ
 ὀρῶν κρούοι. καίτοι καὶ ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐφαπτόμεθα
 τοῦ ἀγαθοῦ ἐχρῆν ἐνθυμείσθαι· οὐ γὰρ ἄλλου μὲν
 ἐγώ, ἄλλου δὲ σύ ἐφάπτη, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ, οὐδὲ τοῦ
 25 αὐτοῦ μὲν, προσελθόντος δ' ἐμοὶ ρεύματος ἐκεῖθεν
 ἄλλου, σοὶ δὲ ἄλλου, ὥστε τὸ μὲν εἶναι που ἄνω, τὰ
 δὲ παρ' αὐτοῦ ἐνταῦθα *** καὶ τὸ διδόν τοῖς λαμβά-
 νουσιν, ἵνα ὄντως λαμβάνωσι, καὶ δίδωσι τὸ διδόν
 οὐ τοῖς ἀλλοτρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὐ πόμπιος
 30 ἢ νοερά δόσις· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς διεστηκόσιν ἀπ' ἄλ-
 λήλων τοῖς τόποις σώμασιν ἢ δόσις ἄλλου τῇ ἄλλου
 συγγενῆς καὶ εἰς [τὸ] αὐτὸ ἢ δόσις καὶ ἢ ποίησις καὶ

τό γε σωματικόν τοῦ παντός ὁρᾷ καὶ πάσχει ἐν αὐτῷ
καὶ οὐδὲν ἔξωθεν εἰς αὐτό. εἰ δὲ ἐπὶ σώματος οὐδὲν
ἔξωθεν τοῦ ἐκ φύσεως οἶον φεύγοντος ἑαυτό, ἐπὶ
πράγματος ἀδιαστάτου πῶς τὸ ἔξωθεν; ἐν τῷ αὐτῷ
ἄρα ὄντες καὶ ὁρῶμεν τάραθόν καὶ ἐφαπτόμεθα αὐ- 5
τοῦ ὁμοῦ ὄντες τοῖς ἡμετέροις νοητοῖς. καὶ κόσμος εἰς
p. 669 πολὺ μᾶλλον ἔκει· ἢ | δύο κόσμοι αἰσθητοὶ ἔσονται
ὁμοῖα μεμερισμένοι καὶ ἡ σφαῖρα ἡ νοητή, εἰ οὕτως
ἐν, ὡς αὕτη· ὥστε διοίσει ἡ γελοιοτέρα ἔσται, εἴπερ
τῇ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὄγκος εὐλογος, ἡ δὲ μηδὲν δεομένη 10
ἐκτενεῖ ἑαυτήν καὶ ἑαυτῆς ἐκστήσεται. τί δὲ καὶ ἐμπό-
διον τοῦ εἰς ἓν; οὐ γὰρ δὴ τὸ ἕτερόν ἀπωθεῖ θάτερον
τόπον οὐ παρέχον * * ὥσπερ οὐχ ὁρῶντες πᾶν μάθημα
καὶ θεώρημα καὶ ὅλως ἐπιστήμας κάσας ἐπὶ ψυχῆς οὐ
στενωχωρουμένας. ἀλλ' ἐπὶ οὐσιῶν φήσει τις οὐ δυ- 15
νατόν. ἀλλ' οὐ δυνατόν ἦν ἄν, εἴπερ ὄγκοι ἦσαν αἱ
ἀληθιναὶ οὐσίαι. -

27. ἀλλὰ πῶς τὸ ἀδιάστατον παρήκει παρὰ πᾶν
σῶμα μέγεθος τοσοῦτον ἔχου; καὶ πῶς οὐ διασπᾶται
ἐν ὄν καὶ ταῦτόν; ὃ κολλάκις ἠπόρηται παύειν τοῦ 20
λόγου τὸ ἄπορον τῆς διανοίας περὶ [ταῦτα] τῇ προ-
θυμίᾳ βουλομένου. ἀποδέδεικται μὲν οὖν ἤδη πολ-
λαχῇ, ὅτι οὕτως· δεῖ δὲ τινῶν καὶ παραμυθιῶν, καί-
τοι οὐκ ἐλάχιστον, ἀλλὰ μέγιστον εἰς πειθῶ ἦν ἐκείνη
ἡ φύσις οἷα ἐστὶ διδαχθεῖσα, ὅτι οὐκ ἔστιν οἷα λίθος, 25
οἶον κύβος τις μέγας κείμενος οὐ κελταὶ τοσοῦτον ἐπέ-
χων ὅσος ἐστίν, ἐκβαίνειν οὐκ ἔχων τοὺς αὐτοῦ ὄρους
μετρηθεὶς ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τῷ ὄγκῳ καὶ τῇ συμπε-
ριγραφείῃ ἐν αὐτῷ τοῦ λίθου δυνάμει· ἀλλὰ οὐσα
πρώτη φύσις καὶ οὐ μετρηθεῖσα οὐδὲ ὁρισθεῖσα ὀπό- 30
σον δεῖ εἶναι· ταύτη γὰρ αὐ ἕτερα μετρηθήσεται·
πᾶσά ἐστι δύναμις οὐδαμοῦ τοσήδε. διὸ οὐδ' ἐν χρο-

νω, ἀλλὰ παντὸς χρόνου ἔξω, τοῦ μὲν χρόνου σκιδνα-
 μένου ἀεὶ πρὸς διάστασιν, τοῦ δ' αἰῶνος ἐν τῷ αὐτῷ
 μένοντος καὶ κρατοῦντος καὶ πλείονος ὅστος δυνάμει
 αἰδίῳ τοῦ ἐπὶ πολλὰ δοκοῦντος ἰέναι χρόνου, οἷον αἰ
 5 γραμμῆς εἰς ἄπειρον ἰέναι δοκούσης εἰς σημεῖον
 ἀνηρημένης καὶ περὶ αὐτὸ θεούσης πανταχῆ οὐ ἂν
 δράμῃ τοῦ σημεῖου αὐτῇ ἐμφανταζομένου αὐτοῦ οὐ
 θέοντος, ἀλλὰ περὶ αὐτὸ ἐκείνης κυκλουμένης. εἰ τοί-
 νυν χρόνος πρὸς τὸ ἐν τῷ αὐτῷ μένον ἐν οὐσίᾳ ἔχει
 10 τὴν ἀναλογίαν, ἔστι δὲ ἐκείνη ἢ φύσις οὐ μόνον τῷ
 ἀεὶ ἄπειρος, ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει, χρῆ καὶ πρὸς ταύ-
 τὴν τὴν ἀπειρίαν τῆς δυνάμεως ἀντιπαραθέουσαν
 ἀποδοῦναι φύσιν ἀνταιωρουμένην καὶ ἐξηρητημένην p. 670
 ἐκείνης· ταύτης τὰ ἴσα πῶς τῷ χρόνῳ θεούσης πρὸς
 15 μένουσαν δύναμιν πλείω οὔσαν τῷ ποιεῖν ἐκείνη ἔστιν
 ὅσον παρετάθη. τίς οὖν αὕτη ἐστὶν ἢ μεταλαμβάνουσα
 ταύτης τῆς φύσεως καθ' ὅσον οἶόν τε αὐτῇ μεταλα-
 βεῖν; *** πάσης μὲν παρούσης, οὐ παντὶ δὲ πάσης
 ἐνορωμένης ἀδυναμία τοῦ ὑποκειμένου. πάρεστι δὲ
 20 ταῦτόν πάντῃ οὐχ ὡς τὸ ἐνυλον τρίγωνον ἐν πολλοῖς
 πλείω ὄν ἀριθμῷ ταῦτόν, ἀλλ' ὡς τὸ ἄυλον αὐτό, ἀφ'
 οὗ καὶ τὰ ἐν ὕλῃ. διὰ τί οὖν οὐ πανταχοῦ τρίγωνον
 ἐνυλον, εἴπερ πανταχοῦ τὸ ἄυλον; ὅτι οὐ πᾶσα μετέ-
 σθεν ὕλη, ἀλλὰ ἄλλο τι ἔχει, καὶ οὐ πᾶσα πρὸς πᾶν·
 25 ἐπεὶ οὐδὲ ἡ πρώτη πᾶσα πρὸς πᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὰ
 πρῶτα τῶν γενῶν, εἴτ' ἐπὶ τούτοις ἄλλα· παρῆν μέν-
 τοι παντὶ.

28. πάρεστιν οὖν πῶς; ὡς ζωὴ μία· οὐ γὰρ μέχρι
 τινὸς ἐν ζωῇ ἢ ζωῆ, εἴτ' οὐ δύναται εἰς ἅπαν φθᾶσαι,
 30 ἀλλὰ πανταχοῦ. εἰ δέ τις ζητεῖ πάλιν πῶς, ἀναμνη-
 σθήτω τῆς δυνάμεως ὅτι μὴ ποσὴ, ἀλλ' εἰς ἄπειρον
 διαιρῶν τῇ διανοίᾳ ἀεὶ ἔχει δύναμιν τὴν αὐτὴν βυσ-

σόθεν ἄπειρον· οὐ γὰρ ἐν *** ὕλην, ἵνα τῷ μεγέθει
 τοῦ ὄγκου συνεπιλείπη εἰς μικρὸν ἐλθοῦσα. ἐὰν οὖν
 λάβῃς ἀένναον ἐν αὐτῇ ἀπειρίαν, φύσιν ἀκάματον
 καὶ ἄτροτον καὶ οὐδραμῇ ἐλλείπουσαν, ἐν αὐτῇ οἶον
 ὑπερξέουσαν ζωῇ, ἢ που ἐπιβαλὼν ἢ πρὸς τι ἀτενίσας 5
 οὐχ εὐρήσεις ἐκεῖ, τοῦναντίον δ' ἂν σοι γένοιτο· οὐ
 γὰρ σύ γε ὑπερβήσῃ παρελθῶν οὐδὲ αὖ στήσῃ εἰς μι-
 κρὸν ὡς οὐκέτι ἐχούσης διδόναι ἐν τῷ κατὰ μικρὸν
 ἐπιλιπεῖν, ἀλλ' ἢ συνθεῖν δυνηθεῖς, μᾶλλον δὲ ἐν τῷ
 παντὶ γενόμενος, οὐδὲν ἐτι ζητήσεις, ἢ ἀπειπὼν πα- 10
 ρεκβήσῃ εἰς ἄλλο καὶ πεσῇ παρὸν οὐκ ἰδὼν τῷ εἰς
 ἄλλο βλέπειν. ἀλλ' εἰ οὐδὲν ἐτι ζητήσεις, πῶς ποτε
 τοῦτο πείσῃ; ἢ ὅτι παντὶ προσῆλθες καὶ οὐκ ἔμεινας
 ἐν μέρει αὐτοῦ οὐδ' εἶπας οὐδὲ σύ 'τοσοῦτός εἰμι',
 ἀφεις δὲ [τὸ] τοσοῦτον γέγονας πᾶς, καίτοι καὶ πρό- 15
 τερον ἦσθα πᾶς· ἀλλ' ὅτι καὶ ἄλλο τι προσῆν σοι μετὰ
 p. 671 τὸ πᾶν|, ἐλάττων ἐγίνου τῇ προσθήκῃ· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ
 ὄντος ἦν ἢ προσθήκῃ· οὐδὲν γὰρ ἐκείνω προσθήσεις·
 ἀλλὰ τοῦ μὴ ὄντος. γενόμενος δὲ τις καὶ ἐκ τοῦ μὴ
 ὄντος ἐστὶν οὐ πᾶς, ἀλλ' ὅταν τὸ μὴ ὄν ἀφῆ. αὐξεις 20
 τοίνυν σεαυτὸν ἀφεις τὰ ἄλλα καὶ πάρεστί σοι τὸ πᾶν
 ἀφέντι, μετὰ δὲ ἄλλων ὄντι οὐ φαίνεται, οὐδ' ἦλθεν,
 ἵνα παρῇ, ἀλλὰ σὺ ἀπῆλθες, ὅτε οὐ πάρεστιν. εἰ δ'
 ἀπῆλθες, οὐκ ἀπ' αὐτοῦ· αὐτὸ γὰρ πάρεστιν· οὐδέ
 που ἀπῆλθες, ἀλλὰ παρῶν ἐπὶ τὰ ἐναντία ἐστράφης. 25
 οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ πολλῶν παρόντων ἐνὶ
 φαίνονται πολλάκις, ὅτι ὁ εἰς ἐκεῖνος μόνος δύναται
 βλέπειν. ἀλλ' οὕτοι μὲν οἱ θεοί, ὅτι παντοῖοι τελέ-
 θοντες ἐπιστροφῶσι τὰς πόλεις, εἰς ἐκεῖνον δὲ αἱ
 πόλεις ἐπιστρέφονται καὶ πᾶσα γῆ καὶ πᾶς οὐρανός, 30
 πανταχοῦ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ μένοντα καὶ ἔχοντα
 ἐξ αὐτοῦ· τὸ ὄν καὶ τὰ ἀληθῶς ὄντα μέχρι ψυχῆς καὶ

ζωῆς ἀνηρητημένα καὶ εἰς ἓν ἰόντα ἀμεγέθει τῷ ἀπέριφω.

XXIII.

1. Τὸ μὲν ἐστὶ νοοῦν ἄλλο, τὸ δὲ αὐτό, ὃ ἦδη ^{Enn. V. 6. p. 533} φεύγει μᾶλλον τὸ δύο εἶναι. τὸ δὲ πρότερον λεχθὲν βούλεται καὶ αὐτό, ἀλλ' ἦττον δύναται· παρ' αὐτῷ μὲν γὰρ ἔχει ὁ ὄρα, ἕτερόν γε μὴν ἐκείνου. τὸ δὲ οὐ κεχώρισται τῇ οὐσίᾳ, ἀλλὰ συνὸν αὐτῷ ὄρα ἑαυτό. ἄμφω οὖν γίνεται ἓν ὄν. μᾶλλον οὖν νοεῖ, ὅτι ἔχει, καὶ πρῶτως νοεῖ, ὅτι τὸ νοοῦν δεῖ ἓν καὶ δύο εἶναι. 10 εἴτε γὰρ μὴ ἓν, ἄλλο τὸ νοοῦν, ἄλλο τὸ νοούμενον ἔσται· οὐκ ἂν οὖν πρῶτως νοοῦν εἴη, ὅτι ἄλλου τὴν νόησιν λαμβάνον οὐ τὸ πρῶτως νοοῦν ἔσται, ὅτι ὁ νοεῖ οὐκ ἔχει ὡς αὐτοῦ, ὥστε οὐδ' αὐτό· ἢ εἰ ἔχει ὡς αὐτό, ἵνα κυρίως νοῆ, τὰ δύο ἓν ἔσται· δεῖ ἄρα ἓν 15 εἶναι ἄμφω· εἴτε ἓν μὲν, μὴ δύο δὲ αὐτὸ ἔσται, ὃ τι νοήσει οὐχ ἔξει· ὥστε οὐδὲ νοοῦν ἔσται. ἀπλοῦν ἄρα καὶ οὐχ ἀπλοῦν δεῖ εἶναι. μᾶλλον δ' ἂν τις αὐτὸ τοιοῦτον ἂν ἔλοι ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀναβαίνων· ἐνταῦθα γὰρ διαιρεῖν ῥᾶδιον καὶ ῥᾶον ἂν τις τὸ διπλοῦν ἴδοι. 20 εἰ οὖν τις διπλοῦν φῶς ποιήσῃ, τὴν μὲν ψυχὴν κατὰ τὸ ἦττον, τὸ δὲ νοητὸν αὐτῆς κατὰ τὸ | καθαρώτε- p. 534 ρον, εἶτα ποιήσῃ καὶ τὸ ὄρων ἴσον εἶναι φῶς τῷ ὄρωμένῳ, οὐκ ἔχων ἐτι χωρίζειν τῇ διαφορᾷ ἓν τὰ δύο θήσεται νοῶν μὲν, ὅτι δύο ἦν, ὄρων δὲ ἦδη ἓν· 25 οὕτω νοῦν καὶ νοητὸν αἰρήσει. ἡμεῖς μὲν οὖν τῷ λόγῳ

XXIII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟ ΕΠΕΚΕΙΝΑ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ΜΗ ΝΟΕΙΝ ΚΑΙ ΤΙ ΤΟ ΠΡΩΤΩΣ ΝΟΟΤΝ ΚΑΙ ΤΙ ΤΟ ΔΕΤΤΕΡΩΣ.

ἐκ δύο ἐν πεποιήκαμεν, τὸ δ' ἀνάπαλιν ἐξ ἑνός ἐστι δύο, ὅτι νοεὶ ποιοῦν αὐτὸ δύο, μᾶλλον δὲ ὄν, ὅτι νοεὶ, δύο καὶ, ὅτι αὐτό, ἐν.

2. εἰ δὴ τὸ μὲν πρώτως νοοῦν, τὸ δὲ ἤδη ἄλλως νοοῦν, τὸ ἐπέκεινα τοῦ πρώτως νοοῦντος οὐκ ἂν ἐτι 5 νοοῖ· νοῦν γὰρ δεῖ γενέσθαι, ἵνα νοῆ, ὄντα δὲ νοῦν καὶ νοητὸν ἔχειν καὶ πρώτως νοοῦντα ἔχειν τὸ νοητὸν ἐν αὐτῷ. νοητὸν δὲ ὄν οὐκ ἀνάγκη πᾶν καὶ νοοῦν ἐν αὐτῷ ἔχειν καὶ νοεῖν· ἔσται γὰρ οὐ μόνον νοητὸν, ἀλλὰ καὶ νοοῦν, πρῶτόν τε οὐκ ἔσται δύο ὄν. ὅ τε 10 νοῦς ὁ τὸ νοητὸν ἔχων οὐκ ἂν συσταίῃ μὴ οὔσης οὐσίας καθαρῶς νοητοῦ, ὃ πρὸς μὲν τὸν νοῦν νοητὸν ἔσται, καθ' ἑαυτὸ δὲ οὔτε νοοῦν οὔτε νοητὸν κυρίως ἔσται· τό τε γὰρ νοητὸν ἐτέρῳ ὅ τε νοῦς τὸ ἐπιβάλλειν τῇ νοήσει κενὸν ἔχει ἄνευ τοῦ λαβεῖν καὶ ἐλεῖν τὸ 15 νοητὸν ὃ νοεῖ· οὐ γὰρ ἔχει τὸ νοεῖν ἄνευ τοῦ νοητοῦ. τότε οὖν τέλειον, ὅταν ἔχη· ἔδει δὲ πρὸ τοῦ νοεῖν τέλειον εἶναι παρ' αὐτοῦ τῆς οὐσίας. ὧ ἄρα τὸ τέλειον ὑπάρξει, πρὸ τοῦ νοεῖν τοῦτο ἔσται· οὐδὲν ἄρα δεῖ αὐτῷ τοῦ νοεῖν· αὐταρκες γὰρ πρὸ τούτου. οὐκ ἄρα 20 νοήσει. τὸ μὲν ἄρα οὐ νοεῖ, τὸ δὲ πρώτως νοεῖ, τὸ δὲ νοήσει δευτέρως. ἐτι εἰ νοήσει τὸ πρῶτον, ὑπάρξει τι αὐτῷ· οὐκ ἄρα πρῶτον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον καὶ οὐχ ἓν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἤδη καὶ πάντα ὅσα νοήσει· καὶ γὰρ, εἰ μόνον ἑαυτό, πολλὰ ἔσται. 25

p. 535

3. εἰ δὲ πολλὰ τὸ αὐτὸ οὐδὲν κωλύειν φήσουσιν, ἐν τούτοις ὑποκειμένον ἔσται· οὐ δύναται γὰρ πολλὰ μὴ ἑνός ὄντος, ἀφ' οὗ ἢ ἐν ᾧ, ἢ ὅλως ἑνός καὶ τούτου πρῶτου τῶν ἄλλων ἀριθμουμένῳ, ὃ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ δεῖ λαβεῖν μόνον. εἰ δὲ ὁμοῦ εἴη μετὰ τῶν ἄλλων, 30 δεῖ τοῦτο συλλαβόντα αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων, ὅμως δὲ ἕτερον τῶν ἄλλων ὄν, ἐὰν ὡς μετ' ἄλλων, ζητεῖν δὲ

τοῦτο τὸ ὑποκείμενον τοῖς ἄλλοις μηκέτι μετὰ τῶν
 ἄλλων, ἀλλ' αὐτὸ καθ' ἑαυτό. τὸ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις
 αὐτὸ ὁμοιον μὲν ἂν εἴη τούτῳ, οὐκ ἂν δὲ εἴη τοῦτο·
 ἀλλὰ δεῖ αὐτὸ μόνον εἶναι, εἰ μέλλοι καὶ ἐν ἄλλοις
 5 ὁρᾶσθαι. εἰ μὴ τις αὐτοῦ λέγοι τὸ εἶναι σὺν τοῖς ἄλ-
 λοις τὴν ὑπόστασιν ἔχειν· οὐκ ἄρα ἀπλοῦν αὐτὸ ἔσται
 οὐδὲ τὸ συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἔσται· τό τε γὰρ οὐ
 δυναμένον ἀπλοῦν εἶναι ὑπόστασιν οὐχ ἔξει τό τε
 συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἀπλοῦ οὐκ ὄντος οὐδ' αὐτὸ
 10 ἔσται. ἐκάστου γὰρ ἀπλοῦ οὐ δυναμένου εἶναι οὐχ
 ὑπεστηκό[το]ς τινὸς ἐνὸς ἀπλοῦ ἐφ' ἑαυτοῦ, οὐδενὸς
 αὐτῶν ὑπόστασιν ἔχειν καθ' ἑαυτὸ δυναμένου οὐδὲ
 παρέχειν αὐτὸ μετ' ἄλλου εἶναι τῷ ὅλως μὴ εἶναι, πῶς
 ἂν τὸ ἐκ πάντων εἴη σύνθετον ἐκ μὴ ὄντων γεγενη-
 15 μένον οὐ τί μὴ ὄντων, ἀλλ' ὅλως μὴ ὄντων; εἰ ἄρα
 πολλά τί ἐστι, δεῖ πρὸ τῶν πολλῶν ἐν εἶναι. εἰ οὖν
 τὸ νοεῖν τι πλήθος, δεῖ ἐν τῷ μὴ πλήθει τὸ νοεῖν μὴ
 εἶναι. ἦν δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον. ἐν τοῖς ὑστέροις ἄρα
 αὐτοῦ τὸ νοεῖν καὶ νοῦς ἔσται.

20 4. ἔτι εἰ τὸ ἀγαθὸν ἀπλοῦν καὶ ἀνευδεῆς δεῖ εἶναι, p. 538
 οὐδ' ἂν τοῦ νοεῖν θέοιτο· οὐδὲ μὴ δεῖ αὐτῷ οὐ παρέσται
 αὐτῷ. ἐπεὶ καὶ ὅλως οὐδὲν πάρεστιν αὐτῷ. οὐκ ἄρα
 πάρεστιν αὐτῷ τὸ νοεῖν. καὶ εἰ * οὐδέν, ὅτι μὴδὲ ἄλλο.
 25 ἔτι ἄλλο νοῦς τοῦ ἀγαθοῦ· ἀγαθοειδῆς γὰρ τῷ τὸ ἀγα-
 θὸν νοεῖν. ἔτι ὡς ἐν τοῖς δυσὶν ὄντος ἐνὸς καὶ ἄλλου
 οὐχ οἷόν τε ταῦτο τὸ ἐν τὸ μετ' ἄλλου τὸ ἐν εἶναι, ἀλλ'
 ἔδει ἐν ἐφ' ἑαυτοῦ πρὸ τοῦ μετ' ἄλλου εἶναι, οὕτω
 δεῖ καὶ οὐ μετ' ἄλλου τὸ ἐν ὑπάρχον ἀπλοῦν καθ'
 αὐτὸ τοῦτο εἶναι, οὐκ ἔχον οὐδὲν ἐν ἑαυτῷ τῶν ὄσα
 30 ἐν τῷ μετ' ἄλλων. πόθεν γὰρ ἐν ἄλλῳ ἄλλο μὴ πρό-
 τερον χωρὶς ὄντος ἀφ' οὗ τὸ ἄλλο; τὸ μὲν γὰρ ἀπλοῦν
 οὐκ ἂν παρ' ἄλλου εἴη, ὃ δ' ἂν πολὺ ἦ ἢ δύο, δεῖ

αὐτὸ ἀνηρητῆσθαι εἰς ἄλλο. καὶ οὖν ἀπεικαστέον τὸ μὲν φωτὶ, τὸ δὲ ἐφεξῆς ἡλίῳ, τὸ δὲ τρίτον τῷ σελήνης ἄστρῳ κομιζομένῳ τὸ φῶς παρ' ἡλίου. ψυχὴ μὲν γὰρ ἐπακτὸν νοῦν ἔχει ἐπιχρωνύντα αὐτὴν νοεράν οὐσαν, νοῦς δ' ἐν αὐτῷ οἰκεῖον ἔχει οὐ φῶς ὡν μόνον, 5 ἀλλ' ὃ ἐστι πεφωτισμένον ἐν τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ, τὸ δὲ παρέχον τούτῳ τὸ φῶς οὐκ ἄλλο ὢν φῶς ἐστὶν ἀπλοῦν παρέχον τὴν δύναμιν ἐκείνῳ τοῦ εἶναι ὃ ἐστι. τί ἂν οὖν αὐτὸ δέοιτό τινος; οὐ γὰρ αὐτὸ τὸ αὐτὸ τῷ ἐν ἄλλῳ· ἄλλο γὰρ τὸ ἐν ἄλλῳ ἐστὶ τοῦ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὄντος. 10

5. ἔτι τὸ πολὺ ζητοῖ ἂν ἑαυτὸ καὶ ἐθέλοι ἂν συν-
 ὑεύειν καὶ συναισθάνεσθαι αὐτοῦ· ὃ δ' ἐστὶ πάντῃ ἐν
 ποῦ χωρήσεται πρὸς αὐτό; ποῦ δ' ἂν δέοιτο συναι-
 σθήσεως; ἀλλ' ἐστὶ τὸ αὐτὸ καὶ συναισθήσεως καὶ
 κάσης κρείττον νοήσεως. τὸ γὰρ νοεῖν οὐ πρῶτον οὔτε 15
 p. 537 τῷ εἶναι οὔτε τῷ τίμιον εἶναι, ἀλλὰ δεύτερον | καὶ
 γενόμενον, ἐπειδὴ ὑπέστη τὸ ἀγαθὸν καὶ γενόμενον
 ἐκίνησε πρὸς αὐτό, τὸ δ' ἐκινήθη τε καὶ εἶδε· καὶ
 τοῦτ' ἐστὶ νοεῖν, κίνησις πρὸς ἀγαθὸν ἐφιεμένου ἐκεί- 20
 νου· ἢ γὰρ ἔφεσις τὴν νόησιν ἐγέννησε καὶ συννπέ-
 στησεν αὐτῇ· ἔφεσις γὰρ ὄψεως ὄρασις· οὐδὲν οὖν δεῖ
 αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν νοεῖν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἄλλο αὐτοῦ τὸ
 ἀγαθόν. ἐπεὶ καὶ ὅταν τὸ ἕτερον παρὰ τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ
 νοῆ, τῷ ἀγαθοειδὲς εἶναι νοεῖ καὶ ὁμοίωμα ἔχει πρὸς
 τὸ ἀγαθὸν καὶ ὡς ἀγαθὸν καὶ ἐφετὸν αὐτῷ γενόμενον 25
 νοεῖ καὶ οἶον φαντασίαν τοῦ ἀγαθοῦ λαμβάνον. εἰ δ'
 αἰεὶ οὕτως, αἰεὶ τοῦτο. καὶ γὰρ αὐτὸ ἐν τῇ νόησει αὐτοῦ
 κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὸ νοεῖ· πρὸς γὰρ τὸ ἀγαθὸν βλέ-
 πον αὐτὸ νοεῖ· ἐνεργοῦν γὰρ αὐτὸ ἑαυτὸ νοεῖ, ἢ δ' ἐνέρ- 30
 γεια ἀπάντων πρὸς τὸ ἀγαθόν.

6. εἰ δὴ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, οὐκ ἂν ἔχοι χώραν
 νοήσεως ἡντινοῦν τὸ ἀγαθόν· ἄλλο γὰρ δεῖ τῷ νοοῦντι

τὸ ἀγαθὸν εἶναι. ἀνενεργητὸν οὖν. καὶ τί δεῖ ἐνεργεῖν
 τὴν ἐνεργεῖαν; ὅπως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἐνεργεῖαν ἔχει
 αὐτὸ πάλιν ἐνεργεῖαν· εἰ δέ γε ταῖς ἄλλαις ταῖς εἰς ἄλλο
 ἐχούσαις ἐπανενεργεῖν, τὴν γε πρώτην ἀπασῶν, εἰς ἣν
 5 αἱ ἄλλαι ἀνήρτηται, αὐτὸ εἶναι δεῖ * τοῦτο ὃ ἐστὶν
 οὐδὲν ἔτι αὐτῇ προστιθέντας. ἢ οὖν τοιαύτη ἐνεργεῖα
 οὐ νόησις· οὐ γὰρ ἔχει ὃ νοήσει· αὐτὸ γὰρ πρῶτον.
 ἔπειτα οὐδ' ἡ κόησις νοεῖ, ἀλλὰ τὸ ἔχου τὴν νόησιν.
 δύο οὖν πάλιν αὐτὸ ἐν τῷ νοοῦντι γίνεται· τοῦτο δὲ
 10 οὐδαμῇ δύο. ἔτι δὲ μᾶλλον ἴδοι ἂν τις τοῦτο, εἰ λάβοι
 σαφέστερον πῶς ἐν παντὶ τῷ νοοῦν[τι] ὑπάρχει ἢ δι-
 πλῆ φύσις αὐτῆ. λέγομεν τὰ ὄντα ὡς ὄντα καὶ αὐτὸ
 ἕκαστον καὶ τὰ ἀληθῶς ὄντα ἐν τῷ νοητῷ τόπῳ εἶναι
 οὐ μόνον, ὅτι τὰ μὲν μένει ὡσαύτως τῇ οὐσίᾳ, τὰ δὲ
 15 ρεῖ καὶ οὐ μένει, ὅσα ἐν αἰσθησίᾳ· τάχα γὰρ καὶ ἐν
 τοῖς αἰσθητοῖς ἐστὶ τὰ μένοντα· ἀλλὰ μᾶλλον, ὅτι τὸ
 τέλειον τοῦ εἶναι παρ' αὐτῶν ἔχει. δεῖ γὰρ τὴν πρῶ-
 τως λεγομένην οὐσίαν οὐκ εἶναι τοῦ εἶναι σκιάν, ἀλλ'
 ἔχειν πλήρες τὸ εἶναι. πλήρες δὲ ἐστὶ τὸ εἶναι, ὅταν
 20 εἶδος τοῦ νοεῖν καὶ ζῆν λάβῃ. ὁμοῦ ἄρα | τὸ νοεῖν, p. 533
 τὸ ζῆν, τὸ εἶναι ἐν τῷ ὄντι. εἰ ἄρα ὄν, καὶ νοῦς, καὶ
 εἰ νοῦς, καὶ ὄν, καὶ τὸ νοεῖν ὁμοῦ μετὰ τοῦ εἶναι.
 πολλὰ ἄρα καὶ οὐχ ἓν τὸ νοεῖν. ἀνάγκη τοίνυν τῷ μὴ
 τοιούτῳ μῆδὲ τὸ νοεῖν εἶναι. καὶ καθ' ἕκαστα δὲ ἐπι-
 25 οῦσιν * * ἄνθρωπος καὶ νόησις ἵππου καὶ ἵππος καὶ
 δικαίου νόησις καὶ δίκαιον. διπλᾶ τοίνυν ἅπαντα καὶ
 τὸ ἐν δύο καὶ αὐτὰ δύο εἰς ἓν ἔρχεται· ὃ δὲ οὐκ ἐστὶ
 τούτων οὐθ' ἐν ἕκαστον οὐδὲ ἐκ πάντων τῶν δύο οὐδ'
 ὅπως δύο. ὅπως δὲ τὰ δύο ἐκ τοῦ ἐνός, ἐν ἄλλοις.
 30 ἀλλ' ἐπέκεινα οὐσίας ὄντι * * καὶ τοῦ νοεῖν ἐπέκεινα
 εἶναι. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο ἄτοπον, εἰ μὴ οἶδεν ἑαυ-
 τόν· οὐ γὰρ ἔχει παρ' ἑαυτῷ ὃ μάθη εἰς ὧν, ἀλλ' οὐδὲ

τὰ ἄλλα δεῖ αὐτὸν εἰδέναι. κρείττον γὰρ τι καὶ μείζον
 δίδωσιν αὐτοῖς τοῦ εἰδέναι αὐτά * * * ἢν τὸ ἀγαθὸν
 τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ καθ' ὅσον δύ-
 νηται ἐφάπτεσθαι ἐκείνου.

XXIV.

Enn.
 II. 5.
 p. 172

1. Λέγεται τὸ μὲν δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ εἶναι · 5
 λέγεται δὲ τι καὶ ἐνεργείᾳ ἐν τοῖς οὐσί. σκεπτέον οὖν
 τί τὸ δυνάμει καὶ τί τὸ ἐνεργείᾳ. ἄρα τὸ αὐτὸ τῷ ἐνερ-
 γείᾳ εἶναι ἢ ἐνεργείᾳ καὶ εἰ τί ἐστὶν ἐνεργείᾳ, τοῦτο
 καὶ ἐνεργείᾳ, ἢ ἕτερον ἐκότερον καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ὄν
 οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐνεργείαν εἶναι; | ὅτι μὲν οὖν ἐν 10
 τοῖς αἰσθητοῖς τὸ δυνάμει, δῆλον· εἰ δὲ καὶ ἐν τοῖς
 νοητοῖς, σκεπτέον, ἢ ἐκεῖ τὸ ἐνεργείᾳ μόνον· καὶ εἰ
 ἐστὶ τὸ δυνάμει, [εἰ] δυνάμει μόνον αἰεὶ, κἂν αἰεὶ, εἰ
 οὐδέποτε ἂν ἔλθοι εἰς ἐνεργείαν τῷ χρόνῳ ἐξείργε-
 σθαι. ἀλλὰ τί ἐστὶ τὸ δυνάμει πρῶτον λεκτέον. εἰ δὲ 15
 τὸ δυνάμει δεῖ μὴ ἀπλῶς λέγεσθαι· οὐ γὰρ ἐστὶ τὸ
 δυνάμει μηδενοῦς εἶναι· οἷον δυνάμει ἀνδριάς ὁ χαλ-
 κός· εἰ γὰρ μηδὲν ἐξ αὐτοῦ μηδ' ἐπ' αὐτῷ μηδ'
 ἐμελλε μηδὲν ἔσεσθαι μεθ' ὃ ἢν μηδ' ἐνεδέχεται τι
 γενέσθαι, ἢν ἂν ὃ ἢν μόνον· ὃ δὲ ἢν ἤδη παρῆν καὶ 20
 οὐκ ἐμελλε. τί οὖν ἡδύνατο ἄλλο μετὰ τὸ παρὸν αὐτό;
 οὐ τοίνυν ἢν ἂν δυνάμει. δεῖ τοίνυν τὸ δυνάμει τι
 ὄν ἄλλο ἤδη τῷ τι καὶ ἄλλο μεθ' αὐτὸ δύνασθαι,
 ἢτοι μένον μετὰ τοῦ ἐκείνο ποιεῖν ἢ παρῆγον αὐτὸ
 ἐκείνῳ ὃ δύναται φθαρὲν αὐτό, δυνάμει λέγεσθαι· 25
 ἄλλως γὰρ δυνάμει ἀνδριάς ὁ χαλκός, ἄλλως τὸ ὕδωρ
 δυνάμει χαλκός καὶ ὁ ἀήρ πῦρ. τοιοῦτον δὲ ὄν τὸ δυνά-

XXIV. ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΔΥΝΑΜΕΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ.

νάμει ἄρα καὶ δύναμις λέγοιτο ἂν πρὸς τὸ ἐσόμενον, οἷον ὁ χαλκὸς δύναμις τοῦ ἀνδριάντος; ἢ, εἰ μὲν ἡ δύναμις κατὰ τὸ ποιεῖν λαμβάνοιτο, οὐδαμῶς· οὐ γὰρ ἡ δύναμις ἢ κατὰ τὸ ποιεῖν λαμβανομένη λέγοιτο ἂν
 5 δυνάμει. εἰ δὲ τὸ δυνάμει μὴ μόνον πρὸς τὸ ἐνεργεῖα λέγεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐνέργειαν, εἴη ἂν καὶ δύναμις [τὸ] δυνάμει. βέλτιον δὲ καὶ σαφέστερον τὸ μὲν δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργεῖα, τὴν δὲ δύναμιν πρὸς ἐνέργειαν λέγειν. τὸ μὲν δὴ δυνάμει τοιοῦτον ὡσπερ
 10 ὑποκείμενόν τι πάθεσι καὶ μορφαῖς καὶ εἰδεσιν ἃ μέλλει δέχεσθαι καὶ πέφυκεν ἢ καὶ σπεύδει ἐλθεῖν· καὶ τὰ μὲν ὡς πρὸς τὸ βέλτιστον, τὰ δὲ πρὸς τὰ χεῖρω καὶ λυμαντικὰ αὐτῶν, ὧν ἕκαστον καὶ ἐνεργεῖα ἐστὶν ἄλλο.

2. περὶ δὲ τῆς ὕλης σκεπτέον, εἰ ἕτερόν τι οὐσα
 ἐνεργεῖα δυνάμει ἐστὶ πρὸς ἃ μορφοῦται, ἢ οὐδὲν ἐνεργεῖα, καὶ ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ἃ λέγομεν δυνάμει λαβόντα τὸ εἶδος καὶ μένοντα αὐτὰ ἐνεργεῖα γίνεται ἢ τὸ ἐνεργεῖα κατὰ τοῦ ἀνδριάντος λεχθήσεται ἀντι-
 15 τιθεμένου μόνου τοῦ ἐνεργεῖα ἀνδριάντος πρὸς τὸν δυνάμει ἀνδριάντα, ἀλλ' οὐ τοῦ ἐνεργεῖα κατηγορουμένου κατ' ἐκείνου καθ' οὗ τὸ δυνάμει ἀνδριᾶς ἐλέγετο. εἰ δὴ οὕτως, οὐ τὸ δυνάμει γίνεται ἐνεργεῖα, ἀλλ' ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος πρότερον ἐγένετο τὸ ἐνεργεῖα ὕστερον. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ ἐνεργεῖα ὄν τὸ συναμφοτέρον, οὐχ ἡ ὕλη· τὸ δὲ εἶδος τὸ ἐπ' αὐτῆ. καὶ τοῦτο μὲν, εἰ ἕτερα γίγνοιτο οὐσία, οἷον ἐκ χαλκοῦ ἀνδριᾶς· ἄλλη γὰρ οὐσία ὡς τὸ συναμφοτέρον ὁ ἀνδριᾶς· ἐπὶ δὲ τῶν ὅπως οὐ μενόντων φανερόν ὡς τὸ
 20 δυνάμει παντάπασιν ἕτερον ἦν. | ἀλλ' ὅταν ὁ δυνά- p. 174
 μει γραμματικὸς ἐνεργεῖα γένηται, ἐνταῦθα τὸ δυνάμει πῶς οὐ καὶ ἐνεργεῖα τὸ αὐτό; ὁ γὰρ δυνάμει Σω-

κράτης ὁ αὐτὸς καὶ ἐνεργεία σοφός. ἄρα οὖν καὶ ὁ ἀνεπιστήμων ἐπιστήμων; δυνάμει γὰρ ἢ ἐπιστήμων. ἢ κατὰ συμβεβηκὸς ὁ ἀμαθὴς ἐπιστήμων; οὐ γὰρ ἢ ἀμαθὴς δυνάμει ἐπιστήμων, ἀλλὰ συμβεβήκει αὐτῷ ἀμαθεῖ εἶναι, ἢ δὲ ψυχὴ καθ' ἑαυτὴν ἐπιτηδεύουσα ἔχουσα τὸ δυνάμει ἢ ἥπερ καὶ ἐπιστήμων. ἔτι οὖν σώζει τὸ δυνάμει καὶ δυνάμει γραμματικὸς ἤδη γραμματικὸς ὢν. ἢ οὐδὲν κωλύει καὶ ἄλλον τρόπον· ἐκεῖ μὲν δυνάμει μόνον, ἐνταῦθα δὲ τῆς δυνάμεως ἐχούσης τὸ εἶδος. εἰ οὖν ἐστὶ τὸ μὲν δυνάμει τὸ ὑποκείμενον, τὸ δ' ἐνεργεία τὸ συναμφοτέρον, ὁ ἀνδριάς, τὸ εἶδος τὸ ἐπὶ τοῦ χαλκοῦ τί ἂν λέγοιτο; ἢ οὐκ ἄτοπον τὴν ἐνεργείαν, καθ' ἣν ἐνεργεία ἐστὶ καὶ οὐ μόνον δυνάμει, τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος λέγειν, οὐχ ἀπλῶς ἐνεργείαν, ἀλλὰ τοῦδε ἐνεργείαν· ἐπεὶ καὶ ἄλλην ἐνεργείαν τάχα κυριώτερον ἂν λέγοιμεν, τὴν ἀντίθετον τῇ δυνάμει τῇ ἐπαγούσῃ ἐνεργείαν. τὸ μὲν γὰρ δυνάμει τὸ ἐνεργεία ἔχει παρ' ἄλλου, τῇ δὲ δυνάμει ὁ δύναται παρ' αὐτῆς ἢ ἐνεργεία· οἷον ἔξις καὶ ἢ κατ' αὐτὴν λεγομένη ἐνεργεία, ἀνδρεία καὶ τὸ ἀνδρῆσθαι. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως.

3. οὐ δ' ἔνεκα ταῦτα προεῖρηται, νῦν λεκτέον, ἐν τοῖς νοητοῖς πῶς ποτε τὸ ἐνεργεία λέγεται καὶ εἰ ἐνεργεία μόνον ἢ καὶ ἐνεργεία ἕκαστον καὶ εἰ ἐνεργεία πάντα καὶ εἰ τὸ δυνάμει κάκει. εἰ δὲ μήτε ὕλη ἐκεῖ ἐν ἢ τὸ δυνάμει, μήτε τι μέλλει τῶν ἐκεῖ ὁ μὴ ἤδη ἐστὶ, μηδέ τι μεταβάλλον εἰς ἄλλο ἢ μένον ἕτερόν τι γεννᾷ ἢ ἐξιστάμενον ἑαυτοῦ ἔδωκεν ἄλλῳ ἀνθ' αὐτοῦ εἶναι, οὐκ ἂν εἴη ἐκεῖ τὸ δυνάμει, ἐν ᾧ ἐστὶ ** τῶν ὄντων καὶ αἰῶνα, οὐ χρόνον ἐχόντων. εἰ τις οὖν καὶ ἐπὶ τῶν νοητῶν τοὺς τιθεμένους κάκει ὕλην ἔροιτο, εἰ μὴ κάκει τὸ δυνάμει κατὰ τὴν ὕλην τὴν

ἐκεῖ· καὶ γὰρ εἰ ἄλλον τρόπον ἢ ὕλη, ἀλλ' ἔσται ἐφ'
 ἐκάστου τὸ μὲν ὡς ὕλη, τὸ δὲ ὡς εἶδος, τὸ δὲ συναμ-
 φότερον· τί ἐροῦσιν; ἢ καὶ τὸ ὡς ὕλη ἐκεῖ εἶδος ἔστιν,
 ἐπεὶ καὶ ἡ ψυχὴ εἶδος ὄν πρὸς ἕτερον ὄν εἰη ὕλη.
 5 οὐκοῦν πρὸς ἐκεῖνο καὶ δυνάμει; ἢ οὐ· εἶδος γὰρ ἦν
 αὐτῆς καὶ οὐκ εἰς ὕστερον δὲ τὸ εἶδος καὶ οὐ χωρῖζε-
 ζεται δέ, ἀλλ' ἡ λόγῳ, καὶ οὕτως ὕλην ἔχον, ὡς δι-
 πλοῦν νοούμενον, ἄμφω δὲ μίᾳ φύσιν· οἷον καὶ Ἀρι-
 στοτέλης φησὶ τὸ πέμπτον σῶμα ἄνυλον εἶναι. περὶ δὲ
 10 ψυχῆς πῶς ἐροῦμεν; δυνάμει γὰρ ζῶον, ὅταν μῆπω,
 μέλλῃ δέ, καὶ μουσικῇ δυνάμει καὶ τὰ ἄλλα ὅσα γίνε-
 ται οὐκ ἀεὶ οὔσα· | ὥστε καὶ ἐν νοητοῖς τὸ δυνάμει. p.175
 ἢ οὐ δυνάμει ταῦτα, ἀλλὰ δύνάμεις ἢ ψυχὴ τούτων.
 τὸ δὲ ἐνεργεῖα πῶς ἐκεῖ; ἄρα ὡς ὁ ἀνδριάς τὸ συναμ-
 15 φότερον ἐνεργεῖα, ὅτι τὸ εἶδος ἕκαστον ἀπελήφεν;
 ἢ ὅτι εἶδος ἕκαστον καὶ τέλειον ὃ ἔστι. νοῦς γὰρ οὐκ
 ἐκ δυνάμεως τῆς κατὰ τὸ οἶον τε νοεῖν εἰς ἐνεργεῖαν
 τοῦ νοεῖν· ἄλλου γὰρ ἂν προτέρου τοῦ οὐκ ἐκ δυνά-
 20 μεως δέοιτο· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τὸ πᾶν. τὸ γὰρ δυνάμει
 βούλεται ἐτέρου ἐπελθόντος εἰς ἐνεργεῖαν ἄγεσθαι,
 ἵνα ἐνεργεῖα γίγνηται τι, ὃ δ' αὐτὸ παρ' αὐτοῦ τὸ ἀεὶ
 οὕτως ἔχει, τοῦτο ἐνεργεῖα ἂν εἰη. πάντα οὖν τὰ
 πρῶτα ἐνεργεῖα· ἔχει γὰρ ὃ δεῖ ἔχειν καὶ παρ' αὐτῶν
 καὶ ἀεὶ. καὶ ψυχὴ δὴ οὕτως ἢ μὴ ἐν ὕλη, ἀλλ' ἐν τῷ
 25 νοητῷ· καὶ ἢ ἐν ὕλη δὲ ἄλλῃ ἐνεργεῖα· οἷον ἢ φυ-
 τικῇ· ἐνεργεῖα γὰρ καὶ αὕτη ὃ ἔστιν. ἀλλ' ἐνεργεῖα
 μὲν πάντα καὶ ὄντως, ἐνεργεῖα δὲ πάντα; ἢ πῶς; εἰ
 δὴ καλῶς εἰρηται ἐκείνη ἢ φύσις ἄγρυσπος εἶναι καὶ
 ζωὴ καὶ ζωὴ ἀρίστη, αἱ κάλλισται ἂν εἶεν ἐκεῖ ἐνέρ-
 30 γειαι. καὶ ἐνεργεῖα ἄρα καὶ ἐνεργεῖα τὰ πάντα καὶ
 ζῶαί τὰ πάντα καὶ ὁ τόπος ὃ ἐκεῖ τόπος ἔστί ζωῆς καὶ
 ἀρχὴ καὶ πηγὴ ἀληθῶς ψυχῆς τε καὶ νοῦ.

4. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντα, ὅσα δυνάμει τί ἐστίν, ἔχει καὶ τὸ ἐνεργεῖα εἶναι ἄλλο τι ὃ ἤδη ὄν πρὸς ἄλλο δυνάμει εἶναι λέγεται· περὶ δὲ τῆς λεγομένης εἶναι ὕλης, ἣν πάντα δυνάμει λέγομεν τὰ ὄντα, πῶς ἐστὶν εἰπεῖν ἐνεργεῖα τι τῶν ὄντων εἶναι; ἤδη γὰρ οὐ πάντα τὰ ὄντα δυνάμει ἂν εἴη. εἰ οὖν μηδὲν τῶν ὄντων, ἀνάγκη μὴδ' ὄν αὐτὴν εἶναι. πῶς οὖν ἂν ἐνεργεῖα τι εἴη μηδὲν τῶν ὄντων οὕσα; ἀλλ' οὐδὲν τῶν ὄντων ἂν εἴη τούτων, ἃ γίνεται ἐπ' αὐτῆς, ἄλλο δὲ τι οὐδὲν κωλύει εἶναι, εἰπερ μὴδὲ πάντα τὰ ὄντα ἐπὶ τῇ ὕλῃ. εἰ μὲν δὴ οὐδὲν ἐστὶ τούτων τῶν ἐπ' αὐτῇ, ταῦτα δὲ ὄντα, μὴ ὄν ἂν εἴη. οὐ μὲν δὴ ἀνείδεόν τι φανταζομένη εἶδος ἂν εἴη· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐν ἐκείνοις ἂν ἀριθμηθῆιη. μὴ ὄν ἄρα καὶ ταύτῃ ἐστὶ. ἐπ' ἄμφω ἄρα μὴ ὄν οὕσα πλειόνως μὴ ὄν ἐστὶ. εἰ δὴ πέφυγε μὲν τὴν τῶν ὡς ἀληθῶς ὄντων φύσιν, οὐ δύναται δὲ ἐφικέσθαι οὐδὲ τῶν ψευδῶς λεγομένων εἶναι, ὅτι μὴδὲ ἰνδαλμα λόγου ἐστὶν ὡς ταῦτα, ἐν τίνι τῷ εἶναι ἂν ἀλοίη; εἰ δὲ ἐν μηδενὶ τῷ εἶναι, τί ἂν ἐνεργεῖα εἴη;

5. πῶς οὖν λέγομεν περὶ αὐτῆς; πῶς δὲ τῶν ὄντων ὕλη; ἢ ὅτι δυνάμει. οὐκ οὖν, ὅτι δυνάμει, ἤδη ἐστὶ καθὸ μέλλει, ἀλλὰ τὸ εἶναι αὐτῇ μόνον τὸ μέλλον ἐπαγγελλλόμενον· οἷον τὸ εἶναι αὐτῇ εἰς ἐκεῖνο ἀναβάλλεται, ὃ ἐστὶ. τὸ τοίνυν δυνάμει οὐ τι, ἀλλὰ δυνάμει πάντα· μὴδὲν δὲ ὄν καθ' αὐτό, ἀλλ' ὃ ἐστὶν ὕλη ὄν, οὐδὲ ἐνεργεῖα ἐστίν. εἰ γὰρ ἐστὶ τι ἐνεργεῖα, ἐκεῖνο, ὃ ἐστὶν ἐνεργεῖα, οὐχ ὕλη ἐστὶ· οὐ πάντῃ οὖν ὕλη, ἀλλὰ οἷον ὁ χαλκός. εἴη ἂν οὖν τοῦτο μὴ ὄν, οὐχ ὡς ἕτερον τοῦ ὄντος, οἷον κίνησις· αὐτὴ γὰρ καὶ ἐποχεῖται τῷ ὄντι οἷον ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ οὕσα, ἢ δὲ ἐστὶν οἷον ἐκρῖφεισα καὶ πάντῃ χωρισθεισα

και μεταβάλλειν ἑαυτὴν οὐ δυναμένη, ἀλλ' ὅπερ ἐξ
 ἀρχῆς ἦν· μὴ ὄν δὲ ἦν· οὕτως αἰεὶ ἔχουσα. οὔτε δὲ
 ἦν ἐξ ἀρχῆς ἐνεργεία τι ἀποστᾶσα πάντων τῶν ὄντων
 οὔτε ἐγένετο· ἃ γὰρ ὑποδοῦναι ἠθέλησεν, οὐδὲ χρω-
 5 σθῆναι ἀπ' αὐτῶν δεδύνηται, ἀλλὰ μένουσα πρὸς
 ἄλλο δυνάμει οὔσα πρὸς τὰ ἐφεξῆς, τῶν δ' ὄντων ἤδη
 παυσάμενων ἐκείνων φανείσα ὑπὸ τε τῶν μετ' αὐτὴν
 γενομένων καταληφθεῖσα ἔσχατον καὶ τούτων κατ-
 ἔστη. ὑπ' ἀμφοτέρων οὖν καταληφθεῖσα ἐνεργεία μὲν
 10 οὐδετέρων ἂν εἴη, δυνάμει δὲ μόνον ἐγκαταλέλειπται
 εἶναι ἀσθενές τι καὶ ἀμυδρὸν εἶδωλον μορφοῦσθαι
 μὴ δυνάμενον. οὐκοῦν ἐνεργεία εἶδωλον· οὐκοῦν
 ἐνεργεία ψεῦδος. τοῦτο δὲ ταῦτόν τῳ ἀληθινῶς ψευ-
 δος· τοῦτο δὲ ὄντως μὴ ὄν. εἰ οὖν ἐνεργεία μὴ ὄν,
 15 μᾶλλον μὴ ὄν καὶ ὄντως ἄρα μὴ ὄν. πολλοῦ ἄρα δεῖ
 αὐτῷ ἐνεργεία τι τῶν ὄντων εἶναι τὸ ἀληθὲς ἔχοντι
 ἐν τῷ μὴ ὄντι. εἴπερ ἄρα δεῖ αὐτὸ εἶναι, δεῖ αὐτὸ
 ἐνεργεία μὴ εἶναι, ἵνα ἐκβεβηκὸς τοῦ ἀληθῶς εἶναι
 ἐν τῷ μὴ εἶναι ἔχη τὸ εἶναι, ἐπεὶπερ τοῖς ψευδῶς οὐ-
 20 σιν, ἔαν ἀφέλης τὸ ψεῦδος αὐτῶν, ἀφείλες αὐτῶν
 ἦντινα εἶχον οὐσίαν καὶ τοῖς δυνάμει τὸ εἶναι καὶ τὴν
 οὐσίαν ἔχουσιν εἰσαγαγὼν τὴν ἐνέργειαν ἀπολώλεκας
 αὐτῶν τῆς ὑποστάσεως αὐτῶν τὴν αἰτίαν, ὅτι τὸ εἶ-
 ναι αὐτοῖς ἐν δυνάμει ἦν. εἴπερ ἄρα δεῖ ἀνώλεθρον
 25 τὴν ὕλην τηρεῖν, ὕλην αὐτὴν δεῖ τηρεῖν· δεῖ ἄρα
 δυνάμει, ὡς ἔοικεν, εἶναι λέγειν μόνον, ἵνα ἢ ὁ ἔστιν,
 ἢ τοὺτους τοὺς λόγους ἐξελεγκτέον.

XXV.

Enn.
III. 6.
p. 303

1. Τὰς αἰσθήσεις οὐ πάθη λέγοντες εἶναι, ἐνεργείας δὲ περὶ τὰ παθήματα καὶ κρίσεις, τῶν μὲν παθῶν περὶ ἄλλο γινομένων, οἷον τὸ σῶμα φέρε τὸ τοιόνδε, τῆς δὲ κρίσεως περὶ τὴν ψυχὴν, οὐ τῆς κρίσεως πάθους οὕσης· ἄλλην γὰρ αὐ̄ ἔδει κρίσιν γίνεσθαι καὶ ἐπαναβαίνειν αἰεὶ εἰς ἄπειρον· εἴχομεν οὐδὲν ἦττον καὶ ἐνταῦθα ἀπορίαν, εἰ ἢ κρίσις ἢ κρίσις οὐδὲν ἔχει τοῦ κρινομένου. ἢ, εἰ τύπον ἔχοι, πέπονθεν. ἦν δ' ὅμως λέγειν καὶ περὶ τῶν καλουμένων τυπώσεων, ὡς ὁ τρόπος ὅλως ἕτερος ἢ ὡς ὑπείληπται, ὅποτος καὶ ἐπὶ τῶν νοήσεων ἐνεργειῶν καὶ τούτων οὐσῶν γινώσκειν ἄνευ τοῦ παθεῖν τι δυναμένων· καὶ ὅλως ὁ λόγος ἡμῖν καὶ τὸ βούλημα μὴ ὑποβαλεῖν τροπαῖς καὶ ἀλλοιωσέσι τὴν ψυχὴν τοιαύταις, ὅποισι αἱ θερμάνσεις καὶ ψύξεις σωμάτων. καὶ τὸ παθητικὸν δὲ λεγόμενον αὐτῆς ἔδει ἰδεῖν καὶ ἐπισκέψασθαι, πότερα καὶ τοῦτο ἄτρεπτον δῶσομεν ἢ τούτῳ μόνῳ τὸ πάσχειν συγχωρήσομεν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον, περὶ δὲ τῶν προτέρων τὰς ἀπορίας ἐπισκεπτέον. πῶς γὰρ ἄτρεπτον καὶ τὸ πρὸ τοῦ παθητικοῦ καὶ τὸ πρὸ αἰσθήσεως καὶ ὅλως ψυχῆς ὅτιοῦν κακίας περὶ αὐτὴν ἐγγινομένης καὶ δοξῶν ψευδῶν καὶ ἀγνοίας; οἰκειώσεις δὲ καὶ ἀλλοτριώσεις ἠδομένης καὶ λυπουμένης, ὀργιζομένης, φθονούσης, ζηλούσης, ἐπιθύμούσης, ὅλως οὐδαμῆ ἡσυχίαν ἀγούσης, ἀλλ' ἐφ' ἐκάστῳ τῶν προσπιπτόντων κινουμένης καὶ μεταβαλλούσης. ἀλλ', εἰ μὲν σῶμά ἐστιν ἢ ψυχὴ καὶ μέγεθος ἔχει, οὐ ῥᾶδιον, μᾶλλον δὲ ὅλως ἀδύνατον, ἀπαθῆ αὐτὴν καὶ

ἄτρεπτον δεικνύναι ἐν ὁμοίῳ τῶν λεγομένων γίνε-
σθαι περὶ αὐτήν· εἰ δὲ ἐστὶν οὐσία ἀμεγέθης καὶ δεῖ
καὶ τὸ | ἄφθαρτον αὐτῇ παρεῖναι, εὐλαβητέον αὐτῇ p. 304
πάθη διδόναι τοιαῦτα, μὴ καὶ λάθωμεν αὐτὴν φθαρ-
5 τὴν εἶναι διδόντες. καὶ δὴ εἴτε ἀριθμὸς εἴτε λόγος,
ὡς φαμεν, ἢ οὐσία αὐτῆς, πῶς ἂν πάθος ἐγγένοιτο
ἐν ἀριθμῷ ἢ λόγῳ; ἀλλὰ μᾶλλον λόγους ἀλόγους καὶ
ἀπαθῆ πάθη δεῖ ἐπιγίγνεσθαι αὐτῇ ὀλεσθαι καὶ ταῦτα
τὰ ἀπὸ τῶν σωμάτων μετενηνεγμένα ἀντικειμένως
10 ληπτέον ἕκαστα καὶ κατ' ἀναλογίαν μετενηνεγμένα,
καὶ ἔχουσιν οὐκ ἔχειν καὶ πάσχουσιν οὐ πάσχειν. καὶ
ὅστις ὁ τρόπος τῶν τοιούτων, ἐπίσκεπτεόν.

2. πρῶτον δὲ περὶ κακίας καὶ ἀρετῆς λεκτέον τί
γίγνεται τότε, ὅταν κακία λέγηται παρεῖναι· καὶ γὰρ
15 ἀφαιρεῖν δεῖν φαμεν ὡς ὄντος τινὸς ἐν αὐτῇ κακοῦ
καὶ ἐνθῆναι ἀρετὴν καὶ κοσμηῆσαι καὶ κάλλος ἐμποιῆ-
σαι ἀντὶ αἰσχύνης τοῦ πρόσθεν. ἄρ' οὖν λέγοντες ἀρε-
τὴν ἀρμονίαν εἶναι, ἀναρμωσίαν δὲ τὴν κακίαν, λέ-
γοιμεν ἂν δόξαν δοκοῦσαν τοῖς παλακοῖς καὶ τι πρὸς
20 τὸ ζητούμενον οὐ μικρὸν ὁ λόγος ἀνύσειεν; εἰ γὰρ
συναρμωσθέντα μὲν κατὰ φύσιν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς
πρὸς ἄλληλα ἀρετὴ ἐστὶ, μὴ συναρμωσθέντα δὲ κα-
κία, ἐπακτὸν οὐδὲν ἂν οὐδ' ἐτέρωθεν γίγνοιτο, ἀλλ'
ἕκαστον ἦκοι ἂν οἶον ἐστὶν εἰς τὴν ἀρμωγὴν καὶ οὐκ
25 ἂν ἦκοι ἐν τῇ ἀναρμωσίᾳ τοιοῦτον ὄν, οἶον καὶ χο-
ρευταὶ χορεύοντες καὶ συνάδοντες ἀλλήλοις, εἰ καὶ
μὴ οἱ αὐτοὶ εἰσι καὶ μόνος τις ἄδων τῶν ἄλλων μὴ
ἄδόντων, καὶ ἕκαστον καθ' ἑαυτὸν ἄδοντας· οὐ γὰρ
μόνον δεῖ συνάδειν, ἀλλὰ καὶ ἕκαστον καλῶς τὸ αὐ-
30 τοῦ ἄδοντα οἰκεία μουσικῇ· ὥστε κάκει ἐπὶ τῆς ψυχῆς
ἀρμονίαν εἶναι ἕκαστου μέρους τὸ αὐτῷ προσῆκον
ποιούντος. δεῖ δὴ πρὸ τῆς ἀρμονίας αὐτῆς ἄλλην

ἐκάστου εἶναι ἀρετὴν, καὶ κακίαν δὲ ἐκάστου πρὸ τῆς
 πρὸς ἄλληλα ἀναρμοστίας. τίνος οὖν παρόντος ἑκα-
 στον μέρους κακόν; ἢ κακίας. καὶ ἀγαθὸν αὐ; ἢ ἀρε-
 τῆς. τῷ μὲν οὖν λογιστικῷ τάχ' αὖ τις λέγων ἄγνοιαν
 εἶναι τὴν κακίαν καὶ ἄγνοιαν τὴν κατὰ ἀπόφασιν οὐ
 παρουσίαν τινὸς αὖ λέγοι. ἀλλ' ὅταν καὶ ψευθεῖς δό-
 ξαι ἐνώσιν, ὃ δὴ μάλιστα τὴν κακίαν ποιεῖ, πῶς οὐκ
 ἐγγίνεσθαι φήσει καὶ ἄλλοιον ταύτῃ τοῦτο τὸ μόριον
 γίνεσθαι; τὸ δὲ θυμοειδὲς οὐκ ἄλλως μὲν ἔχει δει-
 λαῖνον, ἀνδρείον δὲ ὄν ἄλλως; τὸ δὲ ἐπιθυμοῦν ἀκό-
 λαστον μὲν ὄν οὐκ ἄλλως, σωφρονοῦν δὲ ἄλλως ἢ
 πέπονθεν; ἢ ὅταν μὲν ἐν ἀρετῇ ἕκαστον ἢ ἐνεργεῖν
 κατὰ τὴν οὐσίαν ἢ ἐστὶν ἕκαστον ἐκαίον λόγου φη-
 σομεν· καὶ τὸ μὲν λογιζόμενον παρὰ τοῦ νοῦ, τὰ δ'
 ἄλλα παρὰ τούτου. τὸ [δ'] ἐκαίειν λόγου ὡσπερ ὄραν
 ἐστὶν οὐ σχηματιζόμενον, ἀλλ' ὄραν καὶ ἐνεργεῖα ὄν,
 p. 305 ὅτε ὄρα. | ὡσπερ γὰρ ἡ ὄψις καὶ δυνάμει οὐσα καὶ
 ἐνεργεῖα ἢ αὐτὴ τῇ οὐσίᾳ, ἢ δὲ ἐνεργεῖα ἐστὶν οὐκ
 ἀλλοίωσις, ἀλλ' ἅμα προσῆλθε πρὸς ὃ ἔχει τὴν οὐσίαν
 καὶ ἐστὶν εἰδύτα καὶ ἔγνω ἀπαθῶς, καὶ τὸ λογιζόμε-
 νον οὕτω πρὸς τὸν νοῦν ἔχει καὶ ὄρα καὶ ἡ δύναμις
 τοῦ νοεῖν τοῦτο, οὐ σφραγίδος ἐνδον γενομένης, ἀλλ'
 ἔχει ὃ εἶδε καὶ αὐ οὐκ ἔχει· ἔχει μὲν τῷ γινώσκειν,
 οὐκ ἔχει δὲ τῷ μὴ ἀποκείσθαι τι ἐκ τοῦ ὄραματος,
 ὡσπερ ἐν κηρῷ μορφήν. μεμνηῆσθαι δὲ δεῖ, ὅτι καὶ
 τὰς μνήμας οὐκ ἐναποκειμένων τινῶν ἐλέγετο εἶναι,
 ἀλλὰ τῆς ψυχῆς οὕτω τὴν δύναμιν ἐγειράσης, ὥστε
 καὶ ὃ μὴ ἔχει ἔχειν. τί οὖν; οὐκ ἄλλη ἢν πρὶν οὕτω
 μνημονεύειν καὶ ὕστερον, ὅτε μνημονεύει; ἢ βούλει
 ἄλλην· ῥῶκουν ἀλλοιωθεῖσά γε, πλὴν εἰ μὴ τις τὸ ἐκ
 δυνάμεως εἰς ἐνεργεῖαν ἐλθεῖν ἀλλοίωσιν λέγοι, ἀλλ'
 ἐστὶν οὐδὲν προσγενόμενον, ἀλλ' ἥπερ ἦν ψευκυκία

τοῦτο ποιούσα. ὅλως γὰρ αἱ ἐνέργειαι τῶν αὐτῶν οὐ συναλλοιουμένων γίνονται· ἢ φθαρετεν ἄν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μενόντων, τὸ δὲ πάσχειν τὸ ἐνεργοῦν τοῦτο τῶν μεθ' ὕλης· εἰ δὲ αὐλον ὄν πείσεται, οὐκ ἔχει ὧ μένει· ὥσπερ ἐπὶ τῆς ὄψεως τῆς ὀράσεως ἐνεργούσης τὸ πάσχον ὁ ὀφθαλμός ἐστιν, αἱ δὲ δόξαι ὥσπερ ὀράματα. τὸ δὲ θυμοειδὲς πῶς δειλόν; πῶς δὲ καὶ ἀνδρείον; ἢ δειλὸν μὲν τῷ ἢ μὴ ὀρᾶν πρὸς τὸν λόγον ἢ πρὸς φαῦλον ὄντα τὸν λόγου ὀρᾶν ἢ ὀργάνων ἔλλείψει, οἶον ἀπορία ἢ σαθρότητι ὄπλων σωματικῶν, ἢ ἐνεργεῖν κωλυόμενον ἢ μὴ κινήθην οἶον ἐρεθισθέν· ἀνδρείον δέ, εἰ τὰ ἐναντία· ἐν οἷς οὐδεμία ἀλλοίωσις οὐδὲ πάθος. τὸ δὲ ἐπιθυμοῦν ἐνεργοῦν μὲν μόνον τὴν λεγομένην ἀκολασίαν παρέχεται· πάντα γὰρ μόνον πράττει καὶ οὐ πάρεστι τὰ ἄλλα, οἷς ἄν ἦν ἐν μέρει τὸ κρατεῖν παροῦσι καὶ δεικνύναι αὐτῷ * * τὸ δ' ὀρῶν ἦν ἄν ἄλλο πράττων, οὐ πάντα, ἀλλὰ που καὶ σχολάζον τῷ ὀρᾶν ὡς οἶον τε τὰ ἄλλα. τάχα δὲ τὸ πολὺ καὶ σώματος καχεξία ἢ τούτου λεγομένη κακία, ἀρετὴ δὲ τὰναντία· ὥστ' οὐδεμία ἐφ' ἐκάτερα προσθήκη τῇ ψυχῇ.

3. τὰς δ' οἰκειώσεις καὶ ἀλλοτριώσεις πῶς; καὶ λῦπαι καὶ ὀργαὶ καὶ ἡθοναὶ ἐπιθυμίαι τε καὶ φόβοι πῶς οὐ τροπαὶ καὶ πάθη ἐνόητα καὶ κινούμενα; δεῖ δὲ καὶ περὶ τούτων ὡδε διαλαβεῖν. ὅτι γὰρ ἐγγίνονται ἀλλοιώσεις καὶ σφοδραὶ τούτων αἰσθησεις μὴ λέγειν ἐναντία λέγοντός ἐστι τοῖς ἐναργέσιν. ἀλλὰ χρῆ συγχωροῦντας ζητεῖν ὅ τι ἐστὶ τὸ τρεπόμενον. κινθνεύομεν γὰρ περὶ ψυχὴν ταῦτα λέγοντες ὁμοίον τι ὑπολαμβάνειν ὡς εἰ τὴν ψυχὴν λέγοιμεν ἐρυσθριᾶν ἢ αὐτὴν ἐν ὠχριάσει γίνεσθαι, μὴ λογιζόμενοι, ὡς διὰ ψυχὴν | μὲν ταῦτα τὰ πάθη, περὶ δὲ τὴν ἄλλην σύ-ρ. 306

στασίν ἐστι γιγνόμενα. ἀλλ' ἡ μὲν αἰσχύνῃ ἐν ψυχῇ δόξης αἰσχροῦ γενομένης· τὸ δὲ σῶμα ἐκείνης τοῦτο οἶον σχούσης, ἵνα μὴ τοῖς ὀνόμασι πλανώμεθα, ἐπὶ τῇ ψυχῇ ὄν καὶ οὐ ταυτόν ἀψύχῳ ἐτράπη κατὰ τὸ αἷμα εὐκίνητον ὄν. τὰ τε τοῦ λεγομένου φόβου ἐν μὲν τῇ ψυχῇ ἢ ἀρχή, τὸ δ' ὄχρον ἀναχωρήσαντος τοῦ αἵματος εἰσω. καὶ τῆς ἡδονῆς δὲ τὸ τῆς διαχύσεως τοῦτο καὶ εἰς αἰσθησιν ἤκον περὶ τὸ σῶμα, τὸ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν οὐκέτι πάθος. καὶ τὸ τῆς λύπης ὡσαύτως. ἐπεὶ καὶ τὸ τῆς ἐπιθυμίας ἐπὶ μὲν τῆς ψυχῆς τῆς ἀρχῆς οὐσης τοῦ ἐπιθυμεῖν λαυθάνον ἐστίν, ἐκείθεν δὲ τὸ προελθὸν ἢ αἰσθησις ἔγνω. καὶ γὰρ ὅταν λέγωμεν κινεῖσθαι αὐτὴν ἐν ἐπιθυμίαις, ἐν λογισμοῖς, ἐν δόξαις, οὐ σαλευομένην αὐτὴν λέγομεν ταῦτα ποιεῖν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς γίνεσθαι τὰς κινήσεις. ἐπεὶ καὶ τὸ ζῆν κινήσειν λέγοντες οὐκ ἀλλοιοῦμεν, ἐκάστου δὲ μορίου ἢ ἐνεργεία ἢ κατὰ φύσιν ζωὴ οὐκ ἐξιστάσα. κεφάλαιον δὲ ἰκανόν· εἰ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς ζωὰς καὶ τὰς ὀρέξεις οὐκ ἀλλοιώσεις συγχωροῦμεν καὶ [τὰς] μνήμας οὐ τύπους ἐναποσφραγιζομένους οὐδὲ τὰς φαντασίας ὡς ἐν κηρῷ τυπώσεις, συγχωρήτεον πανταχοῦ ἐν πᾶσι τοῖς λεγομένοις πάθεσι καὶ κινήσεσι τὴν ψυχὴν ὡσαύτως ἔχειν τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν μὴ ὡς τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν περὶ τὸ σῶμα γίνεσθαι ἢ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, ἀλλ' ὄν εἴρηται τρόπον ἐπ' ἄμφω περὶ πάνθ' ὅλως τὰ ἐναντία γίνεσθαι.

4. περὶ δὲ τοῦ λεγομένου πάθητικοῦ τῆς ψυχῆς ἐπισκεπτέον. ἦδη μὲν οὖν εἴρηται τρόπον τινὰ καὶ περὶ τούτου ἐν οἷς περὶ τῶν παθῶν ἀπάντων ἐλέγετο τῶν περὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμοῦν γιγνομένων ὅπως ἕκαστα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι λεκτέον περὶ αὐτοῦ

πρῶτον λαβόντας ὅ τι ποτὲ τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς
 λέγεται εἶναι. λέγεται δὴ πάντως περὶ ὃ τὰ πάθη δο-
 κεῖ συνίστασθαι· ταῦτα δὲ ἐστὶν οἷς ἔπεται ἡδονὴ καὶ
 λύπη. τῶν δὲ παθῶν τὰ μὲν ἐπὶ δόξαις συνίσταται,
 ὡς ὅταν δοξάσας τις μέλλεν τελευτῶν ἰσχυρὸν φόβον ἢ
 οἰηθεὶς ἀγαθὸν αὐτῷ τι ἔσεσθαι ἡσθῆ, τῆς μὲν δόξης
 ἐν ἄλλῳ, τοῦ δὲ πάθους κινηθέντος ἐν ἄλλῳ· τὰ δὲ
 ἐστὶν ὡς ἡγησάμενα αὐτὰ ἀπροαιρέτως ἐμποιεῖν ἐν
 τῷ πεφυκότι δοξάζειν τὴν δόξαν. ἡ μὲν δὴ δόξα ὅτι
 10 ἄτρεπτον ἔα ἐπὶ τῷ δοξάζειν εἴρηται· ὁ δ' ἐκτὸς τῆς
 δόξης φόβος ἐλθὼν ἄνωθεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς δόξης οἶον
 σύνεσίν τινα παρασχὼν τῷ λεγομένῳ τῆς ψυχῆς φο-
 βεῖσθαι. τί ποτε ποιεῖ τοῦτο τὸ φοβεῖσθαι; | ταρα- p. 307
 χὴν καὶ ἐκπληξίν, φασιν, ἐπὶ προσδοκωμένῳ κακῷ.
 15 ὅτι μὲν οὖν ἡ φαντασία ἐν ψυχῇ, ἢ τε πρώτη, ἢν δὴ
 καλοῦμεν δόξαν, ἢ τε ἀπὸ ταύτης οὐκέτι δόξα, ἀλλὰ
 περὶ τὸ κάτω ἀμυδρὰ οἶον δόξα καὶ ἀνεπίκριτος φαν-
 τασία, οἷα τῇ λεγομένῃ φύσει ἐνυπάρχει ἐνέργεια καθ'
 ἃ ποιεῖ ἕκαστον, ὡς φασιν, ἀφαντάστως, δῆλον ἂν
 20 τῷ γένοιτο. τὸ δ' ἀπὸ τούτων ἡδὴ αἰσθητὴ ἢ ταραχὴ
 περὶ τὸ σῶμα γινομένη ὅ τε τρόμος καὶ ὁ σεισμὸς τοῦ
 σώματος καὶ τὸ ὄχρον καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ λέγειν. οὐ
 γὰρ δὴ ἐν τῷ ψυχικῷ μέρει ταῦτα· ἢ σωματικὸν φή-
 σομεν αὐτὸ εἶναι, αὐτὸ γε εἶπερ ἦν παθὸν ταῦτα·
 25 οὐδ' ἂν ἔτι εἰς τὸ σῶμα ταῦτα ἀφίκετο τοῦ πέμποντος
 οὐκέτι ἐνεργοῦντος τὸ πέμπειν διὰ τὸ κατέχεσθαι τῷ
 πάθει καὶ ἐξίστασθαι ἑαυτοῦ. ἀλλ' ἔστι μὲν τοῦτο τὸ
 τῆς ψυχῆς μέρος τὸ παθητικὸν οὐ σῶμα μὲν, εἶδος δὲ
 τι· ἐν ὕλῃ μέντοι καὶ τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ τό γε θρε-
 30 πτικὸν τε καὶ αὐξητικὸν καὶ γεννητικὸν, ὃ ἐστὶ ῥίζα
 καὶ ἀρχὴ τοῦ ἐπιθυμοῦντος καὶ παθητικοῦ εἶδους.
 εἶδει δὲ οὐδενὶ δεῖ παρῆναι ταραχὴν ἢ ὅλως πάθος,

ἀλλ' ἔσθηκέναι μὲν αὐτό, τὴν δὲ ὕλην αὐτοῦ ἐν τῷ
 πάθει γίνεσθαι, ὅταν γίνηται, ἐκείνου τῆ παρου-
 σία τοῦ κινουῦντος. οὐ γὰρ δὴ τὸ φυτικόν, ὅταν φύῃ,
 φύεται οὐδ', ὅταν αὐξῆ, αὐξεται οὐδ' ὅλως, ὅταν
 κινή, κινεῖται ἐκείνην τὴν κίνησιν ἣν κινεῖ, ἀλλ' ἢ
 οὐδ' ὅλως ἢ ἄλλος τρόπος κινήσεως ἢ ἐνεργείας. αὐ-
 τὴν μὲν οὖν δεῖ τὴν τοῦ εἶδους φύσιν ἐνεργεῖαν εἶναι
 καὶ τῆ παρουσίας ποιεῖν, οἷον εἰ ἡ ἁρμονία ἐξ αὐτῆς
 τὰς χορδὰς ἐκίνει. ἔσται τοίνυν τὸ παθητικὸν πάθος
 μὲν αἰτιον ἢ παρ' αὐτοῦ γενομένου τοῦ κινήματος ἐκ
 τῆς φαντασίας τῆς αἰσθητικῆς ἢ καὶ ἄνευ φαντασίας·
 ἐπισκεπτέον δὲ τοῦτο, εἰ τῆς δόξης ἀνωθεν ἀρξάσης·
 αὐτὸ δὲ μένον ἐν ἁρμονίας εἶδει. τὰ δὲ αἰτία τοῦ κι-
 νῆσαι ἀνάλογον τῷ μουσικῷ· τὰ δὲ πληγέντα διὰ
 πάθος πρὸς τὰς χορδὰς ἂν τὸν λόγον ἔχοι. καὶ γὰρ
 πᾶσαι οὐκ ἢ ἁρμονία πέπονθεν, ἀλλ' ἢ χορδῆ· οὐ μὴν
 ἐκινήθη ἂν ἢ χορδῆ μουσικῶς, εἰ καὶ ὁ μουσικὸς
 ἐβούλετο, μὴ τῆς ἁρμονίας τούτου λεγούσης.

5. τί οὖν χρὴ ζητεῖν ἀπαθῆ τὴν ψυχὴν ἐκ φιλο-
 σοφίας ποιεῖν μηδὲ τὴν ἀρχὴν πάσχουσιν; ἢ ἐπειδὴ
 καὶ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπὶ τοῦ λεγομένου παθητικοῦ οἷον
 φάντασμα τὸ ἐφεξῆς πάθημα ποιεῖ, τὴν ταραχὴν, καὶ
 συνέξενεται τῇ ταραχῇ ἢ τοῦ προσδοκασμένου κακοῦ
 εἰκῶν, πάθος τὸ τοιοῦτον λεγόμενον ἡξίου ὁ λόγος
 ὅλως ἀφαιρεῖν καὶ μὴ ἔαν ἐγγίγνεσθαι ὡς γιγνομένου
 μὲν οὐπω τῆς ψυχῆς ἐχούσης εὖ, μὴ γιγνομένου δὲ
 ἀπαθῶς ἰσχύουσης τοῦ αἰτίου τοῦ πάθους τοῦ περι-
 αὐτὴν ὁράματος οὐκέτι ἐγγιγνομένου, οἷον εἰ τις τὰς
 τῶν ὄνειράτων φαντασίας ἀναίρειν ἐθέλων ἐν ἐργη-
 ρ. 308 γόρῳσει τὴν ψυχὴν τὴν φανταζομένην ποιεῖ, εἰ τὰ
 πάθη λέγοι πεποιηκέναι τὰ ἔξωθεν οἷον ὁράματα πα-
 θήματα λέγων τῆς ψυχῆς εἶναι. ἀλλὰ τίς ἢ κάθαρσις

ἂν τῆς ψυχῆς εἴη μὴ μεμολυσμένης ἢ τί τὸ χωρίζειν
 αὐτὴν ἀπὸ τοῦ σώματος; ἢ ἡ μὲν κάθαρσις ἂν εἴη κα-
 ταλιπεῖν μόνην καὶ μὴ μετ' ἄλλων ἢ μὴ πρὸς ἄλλο
 βλέπουσαν μηδ' αὐτὸς δόξας ἀλλοτριᾶς ἔχουσαν, ὅστις ὁ
 5 τρόπος τῶν δοξῶν, ἢ τῶν παθῶν, ὡς εἴρηται, μήτε
 ὁρᾶν τὰ εἰδῶλα μήτε ἐξ αὐτῶν ἐργάζεσθαι πάθη. εἰ
 δὲ ἐπὶ θάτερα τὰ ἄνω τῶν κάτω, πῶς οὐ κάθαρσις;
 καὶ χωρισμός γε πρὸς τῆς ψυχῆς τῆς μηκέτι ἐν σώματι
 γιγνομένης ὡς ἐκείνου εἶναι καὶ τὸ ὅσπερ φῶς μὴ ἐν
 10 θολερῷ· καίτοι ἀπαθὲς ὅμως ὁ καὶ ἐν θολερῷ. τοῦ
 δὴ παθητικοῦ ἢ μὲν κάθαρσις ἢ ἔγερσις ἐκ τῶν ἀτό-
 πων εἰδῶλων καὶ μὴ ὄρασις, τὸ δὲ χωρίζεσθαι τῇ μὴ
 πολλῇ νεύσει καὶ τῇ περὶ τὰ κάτω μὴ φαντασίᾳ. εἴη
 δ' ἂν καὶ τὸ χωρίζειν αὐτὸ τὸ ἐκεῖνα ἀφαιρεῖν ὧν
 15 τοῦτο χωρίζεται, ὅταν μὴ ἐπὶ πνεύματος θολεροῦ ἐκ
 γαστριμαργίας καὶ πλήθους οὐ καθαρὸν ἢ σαρκῶν,
 ἀλλ' ἢ ἰσχνὸν τὸ ἐν ᾧ, ὡς ἐπ' αὐτοῦ ὀχεῖσθαι ἡσυχῇ.

6. τὴν μὲν δὴ οὐσίαν τὴν νοητὴν τὴν κατὰ τὸ
 εἶδος ἅπασαν τεταγμένην ὡς ἀπαθῆ δεῖ εἶναι δοκεῖν
 20 εἴρηται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ ὕλη ἐν τι τῶν ἀσωμάτων, εἰ
 καὶ ἄλλον τρόπον, σκεπτέον καὶ περὶ ταύτης τίνα
 τρόπον ἔχει, πότερον παθητὴ, ὡς λέγεται, καὶ κατὰ
 πάντα τρεπτὴ ἢ καὶ ταύτην δεῖ ἀπαθῆ εἶναι οἰεσθαι
 καὶ τίς ὁ τρόπος τῆς ἀπαθείας. πρῶτον δὲ ληπτέον
 25 ἐπὶ τοῦτο στελλομένοις καὶ περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς
 λέγουσιν ὅποια τις, ὡς ἡ τοῦ ὄντος φύσις καὶ ἡ οὐσία
 καὶ τὸ εἶναι οὐ ταύτη ἔχει, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν.
 ἔστι γὰρ τὸ ὄν, ὃ καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἂν τις εἴποι ὄν,
 ὄντως ὄν· τοῦτο δὲ ἔστιν, ὃ πάντη ἔστιν ὄν· τοῦτο
 30 δέ, ὃ μηδὲν ἀποστατεῖ τοῦ εἶναι. τελείως δὲ ὄν οὐδε-
 νὸς δεῖται, ἵνα σώζηται καὶ ἢ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις
 αἰτίων τοῖς δοκοῦσιν εἶναι τοῦ δοκεῖν εἶναι. εἰ δὲ

ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, ἀνάγκη αὐτὸ ἐν ζωῇ καὶ ἐν τε-
 λείᾳ ζωῇ εἶναι· ἢ ἔλλειπον οὐ μᾶλλον ὄν ἢ μὴ ὄν
 ἔσται. τοῦτο δὲ νοῦς καὶ πάντη φρόνησις. καὶ ὠρι-
 σμένον ἄρα καὶ πεπερασμένον καὶ τῇ δυνάμει οὐδὲν
 ὅ τι μὴ οὐδὲ τοςῆδε· ἐπιλείποι γὰρ ἄν. διὸ καὶ τὸ 5
 αἰεὶ καὶ τὸ ὡσαύτως καὶ τὸ ἄδεκτον παντὸς καὶ οὐδὲν
 εἰς αὐτό· εἰ γὰρ τι δέχοιτο, παρ' αὐτὸ ἄν τι δέχοιτο·
 p. 309 τοῦτο δὲ μὴ ὄν· δεῖ δ' αὐτὸ | πάντη ὄν εἶναι· ἤκειν
 οὖν δεῖ παρ' αὐτοῦ πάντα ἔχον εἰς τὸ εἶναι· καὶ ὁμοῦ
 πάντα καὶ ἐν πάντα. εἰ δὴ τούτοις ὀρθῶς τὸ ὄν· 10
 δεῖ δέ, ἢ οὐκ ἄν ἐκ τοῦ ὄντος ἤκοι νοῦς καὶ ζωή,
 ἀλλὰ τῷ ὄντι ἐπακτὰ ταῦτα καὶ ἐξ οὐκ ὄντος ἔσται·
 καὶ τὸ μὲν ὄν ἄζων καὶ ἄνουν ἔσται, ὃ δὲ μὴ ὄν ἐστὶν
 ἀληθῶς ταῦτα ἔξει, ὡς ἐν τοῖς χείροσι δέον ταῦτα εἶ- 15
 ναι καὶ τοῖς ὑστέροις τοῦ ὄντος· τὸ γὰρ πρὸ τοῦ ὄν-
 τος χορηγὸν μὲν τούτων εἰς τὸ ὄν, οὐ δεόμενον δὲ
 αὐτὸ τούτων· εἰ οὖν τοιοῦτον τὸ ὄν, ἀνάγκη μήτε τι
 σῶμα αὐτὸ μήτε τὸ ὑποκείμενον τοῖς σώμασιν εἶναι,
 ἀλλ' εἶναι τούτοις τὸ εἶναι τὸ μὴ οὐσίαν εἶναι. καὶ πῶς
 ἢ τῶν σωμάτων φύσις μὴ οὐσα, πῶς δὲ ἢ ὑψηλῆ, ἐφ' 20
 οἷς ταῦτα, ὄρη καὶ πέτραι; καὶ πᾶσα γῆ στερεὰ καὶ
 πάντα ἀντίτυπα καὶ ταῖς πληγαῖς βιαζόμενα τὰ πλητ-
 τόμενα ὁμολογεῖ αὐτῶν τὴν οὐσίαν. εἰ οὖν τις λέγοι·
 πῶς δὲ τὰ [μὴ] θλίβοντα καὶ μὴ βιαζόμενα μηδὲ ἀντί-
 τυπα μηδ' ὅλως ὀρώμενα, ψυχὴ καὶ νοῦς, ὄντα καὶ 25
 ὄντως ὄντα; * * * καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων μᾶλ-
 λον γῆς ἐστῶσης τὸ μᾶλλον κινούμενον καὶ ἐμβριθὲς
 ἦττον, καὶ τούτου τὸ ἄνω· καὶ δὴ καὶ τὸ πῦρ φεῦ-
 γον ἤδη τὴν σώματος φύσιν. ἀλλ', οἶμαι, τὰ μὲν ἀν- 30
 ταρκέστερα αὐτοῖς ἦττον ἐνοχλεῖ τὰ ἄλλα καὶ ἀλυπό-
 τερα τοῖς ἄλλοις, τὰ δὲ βαρύτερα καὶ γεωδέστερα ὅσῳ
 ἔλλιπῆ καὶ πίπτοντα καὶ αἰρεῖν αὐτὰ οὐ δυνάμενα

ταῦτα πίπτοντα ὑπὸ ἀσθενείας τῇ καταφορᾷ καὶ νο-
 θείᾳ πληγᾷς ἔχει· ἐπεὶ καὶ τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων
 ἀηδέστερα προσπесεῖν· καὶ τὸ σφόδρα τῆς πληγῆς
 καὶ τὸ βλάπτειν ἔχει. τὰ δὲ ἐμψυχα μετέχοντα τοῦ
 5 ὄντος ὅσῳ τοῦτου μέτεστιν αὐτοῖς εὐχαριτώτερα τοῖς
 πέλας. ἡ δὲ κίνησις ὡσπερ τις ζωὴ οὕσα ἐν τοῖς σώ-
 μασιν καὶ μίμησιν ἔχουσα ταύτης μᾶλλον ἐστὶ τοῖς
 ἦττον σώματος ἔχουσιν, ὡς τῆς ἀπολείψεως τοῦ ὄντος
 ὃ καταλείπει μᾶλλον τοῦτο σῶμα ποιούσης· καὶ ἐκ
 10 τῶν δὲ λεγομένων παθημάτων μᾶλλον ἂν τις ἴδοι τὸ
 μᾶλλον σῶμα μᾶλλον παθητὸν ὄν, γῆν ἢ τὰ ἄλλα, καὶ
 τὰ ἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα
 σύνεισι διαιρούμενα μὴ κωλύοντος μηδενὸς εἰς ἓν πά-
 λιν, τμηθὲν δὲ γεηρὸν ἅπαν χωρὶς ἐκάτερον ἀεί· ὡσ-
 15 περ [γὰρ] τὰ ἀπαγορεύοντα τῇ φύσει, ἃ δὴ μικρᾷς
 πληγῆς γενομένης οὕτως ἔχει ὡσπερ πέπληκται καὶ
 ἐφθάρη, οὕτω καὶ τὸ μάλιστα σῶμα γενόμενον ὡς
 μάλιστα εἰς τὸ μὴ ὄν ἦκον ἀναλαβεῖν αὐτὸ εἰς τὸ ἐν
 ἀσθενεῖ· πτώμα οὖν αἰ βαρεῖται καὶ σφοδραὶ πληγαὶ *
 20 ἀλλὰ ποιεῖν εἰς ἄλληλα· ἀσθενὲς δὲ ἀσθενεῖ προς-
 πίπτου ἰσχυρὸν ἐστὶ πρὸς ἐκεῖνο καὶ μὴ ὄν μὴ ὄντι.
 ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται πρὸς τοὺς ἐν τοῖς σώμασι τι-
 θεμένους τὰ ὄντα | τῇ τῶν ὠθισμῶν μαρτυρίᾳ καὶ P. 310
 τοῖς διὰ τῆς αἰσθήσεως φαντάσμασι πίστιν τῆς ἀλη-
 25 θείας λαμβάνοντας, οἱ παραπλήσιον τοῖς ὄνειρώτ-
 τουσι ποιοῦσι ταῦτα ἐνεργῇ νομίζουσιν ἃ ὄρωσιν εἶ-
 ναι ἐνύπνια ὄντα. καὶ γὰρ τὸ τῆς αἰσθήσεως ψυχῆς
 ἐστὶν εὐδούσης· ὅσον γὰρ ἐν σώματι ψυχῆς, τοῦτο
 εὔδει· ἡ δ' ἀληθινὴ ἐγρηγόρσις ἀληθινὴ ἀπὸ σώματος,
 30 οὐ μετὰ σώματος, ἀνάστασις. ἡ μὲν γὰρ μετὰ σώμα-
 τος μετὰστασις ἐστὶν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλον ὕπνον, οἶον
 ἐξ ἐτέρων δεμνίων· ἡ δ' ἀληθῆς ὅλως ἀπὸ τῶν σω-

μάτων, ἃ τῆς φύσεως ὄντα τῆς ἐναντίας ψυχῆ τὸ ἐναντίον εἰς οὐσίαν ἔχει. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ γένεσις αὐτῶν καὶ ἡ φθορὰ καὶ ἡ φθορὰ οὐ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως οὐσα.

7. ἄλλ' ἐπανιτέον ἐπὶ τε τὴν ὕλην τὴν ὑποκει-
 μένην, εἶτα ἐπὶ τῇ ὕλῃ εἶναι λεγόμενα, ἐξ ὧν τό τε μὴ
 εἶναι αὐτὴν καὶ τὸ τῆς ὕλης ἀπαθὲς γνωσθήσεται.
 ἔστι μὲν οὖν ἀσώματος, ἐπέπερ τὸ σῶμα ὕστερον καὶ
 σύνθετον καὶ αὐτὴ μετ' ἄλλου ποιεῖ σῶμα. οὕτω γὰρ
 τοῦ ὀνόματος τετύχηκε τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀσώματον, ¹⁰
 ὅτι ἐκάτερον τό τε ὄν ἢ τε ὕλη ἕτερα τῶν σωμάτων.
 οὔτε δὲ ψυχὴ οὐσα οὔτε νοῦς οὔτε ζῶη οὔτε εἶδος οὔτε
 λόγος οὔτε πέρασ· ἀπειρία γάρ· οὔτε δύναμις· τί
 γὰρ καὶ ποιεῖ· ἀλλὰ ταῦτα ὑπερεκπεσοῦσα πάντα οὐδὲ
 τὴν τοῦ ὄντος προσηγορίαν ὀρθῶς ἂν δέχοιτο, μὴ ὄν ¹⁵
 δ' ἂν εἰκότως λέγοιτο καὶ οὐχ ὥσπερ κίνησις μὴ ὄν ἢ
 στάσις μὴ ὄν, ἀλλὰ ἀληθινῶς μὴ ὄν, εἰδωλον καὶ
 φάντασμα ὄγκου καὶ ὑποστάσεως ἕφεσις καὶ ἐστηκὸς
 οὐκ ἐν στάσει καὶ ἀόρατον καθ' αὐτὸ καὶ φεῦγον τὸ
 βουλόμενον ἰδεῖν καὶ ὅταν τις μὴ ἰδῆ γιγνόμενον, ²⁰
 ἀτενίσαντι δὲ οὐχ ὀρώμενον, καὶ τὰ ἐναντία αἰεὶ ἐφ'
 ἑαυτοῦ φανταζόμενον, μικρὸν καὶ μέγα καὶ ἥτιον καὶ
 μᾶλλον, ἐλλείπόν τε καὶ ὑπερέχον, εἰδωλον οὐ μένον
 οὐδ' αὖ φεύγειν δυνάμενον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο
 ἰσχύει ἄτε μὴ ἰσχύει παρὰ νοῦ λαβόν, ἀλλ' ἐν ἐλλεί- ²⁵
 ψει τοῦ ὄντος παντὸς γενόμενον. διὸ πᾶν ὃ ἂν ἐπαγ-
 γέλληται ψεύδεται κἂν μέγα φαντασθῆ, μικρὸν ἔστι,
 κἂν μᾶλλον, ἥτιόν ἔστι καὶ τὸ ὄν αὐτοῦ ἐν φαντάσει
 οὐκ ὄν ἔστιν, οἷον παίγνιον φεῦγον· ὅθεν καὶ τὰ ἐν
 αὐτῷ ἐγγίγνεσθαι δοκοῦντα παίγνια, εἰδωλα ἐν εἰ- ³⁰
 δῶλω ἀτεχνῶς, ὡς ἐν κατόπτρῳ τὸ ἀλλαχοῦ ἰδρυμέ-
 νον, ἀλλαχοῦ φανταζόμενον· καὶ πιμπλάμενον, ὡς

δοκεῖ, καὶ ἔχον οὐδέν. καὶ δοκοῦν τὰ πάντα. τὰ δὲ εἰσιόντα καὶ ἐξιόντα τῶν ὄντων μιμήματα καὶ εἰδωλα εἰς εἰδωλον ἄμορφον καὶ διὰ τὸ ἄμορφον αὐτῆς ἐνορῶμενα ποιεῖν μὲν δοκεῖ εἰς αὐτήν, ποιεῖ δὲ οὐδέν.

5 ἄμενηνὰ γὰρ καὶ ἀσθενῆ καὶ ἀντερεῖδον οὐκ ἔχοντα· ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνης ἐχούσης | δίδεισιν οὐ τέμνοντα οἶον^{p. 311} δι' ὕδατος ἢ εἰ τις ἐν τῷ λεγομένῳ κενῷ μορφᾶς οἶον εἰσπέμποι. καὶ γὰρ αὐτὸ, εἰ μὲν τοιαῦτα ἦν τὰ ὀρώμενα οἷα τὰ ἀφ' ὧν ἦλθεν εἰς αὐτήν, τάχ' ἂν τις δι-

10 δούς αὐτοῖς δύνάμιν τινα τῶν πεμπάντων τὴν εἰς αὐτὴν γενομένην πάσχειν ὑπ' αὐτῶν ἂν ὑπέλαβε· νῦν δὲ ἄλλων μὲν ὄντων τῶν ἐμφανταζομένων, ἄλλοίων δὲ τῶν ἐνορῶμένων, καὶ τούτων μαθεῖν ἔστι τὸ τῆς πείσεως ψεῦδος ψεύδους ὄντος τοῦ ἐνορῶμένου καὶ

15 οὐδαμῆ ἔχοντος ὁμοιότητα πρὸς τὸ ποιῆσαν. ἀσθενὲς δὴ καὶ ψεῦδος ὄν καὶ εἰς ψεῦδος ἐμπέπτον, οἷα ἐν ὄνειρῳ ἢ ὕδατι ἢ κατόπτρῳ, ἀπαθῆ αὐτὴν εἶασεν ἐξ ἀνάγκης εἶναι· καίτοι ἐν γε τοῖς προειρημένοις ὁμοιώσις τοῖς ἐνορῶμένοις ἔστι πρὸς τὰ ἐνορῶντα.

20 8. ὅπως δὲ τὸ πάσχειν δεῖ τοιοῦτον εἶναι οἶον ἐν ταῖς ἐναντίασι εἶναι δυνάμεσι καὶ ποιότησι τῶν ἐπεισιόντων καὶ τὸ πάσχειν ἐμποιοῦντων. τῷ γὰρ ἐνόντι θερμῷ ἢ ἀλλοίωσις παρὰ τοῦ ψύχοντος καὶ τῷ ἐνόντι ὑγρῷ ἢ ἀλλοίωσις παρὰ τοῦ ξηραίνοντος καὶ ἡλλοιω-

25 σθαι λέγομεν τὸ ὑποκείμενον, ὅταν ἐκ θερμοῦ ψυχρὸν ἢ ἐκ ξηροῦ ὑγρὸν γένηται. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ λεγομένη πυρὸς φθορὰ μεταβολῆς γενομένης εἰς στοιχείου ἄλλο· τὸ γὰρ πῦρ ἐφθάρη, φαμέν, οὐχ ἢ ὕλη· ὥστε καὶ τὰ πάθη περὶ τοῦτο, περὶ ὃ καὶ ἡ φθορὰ·

30 ὁδὸς γὰρ εἰς φθορὰν ἢ παραδοχὴ τοῦ πάθους· καὶ τούτῳ τὸ φθείρεσθαι, ὧ καὶ τὸ πάσχειν. τὴν δὲ ὕλην φθείρεσθαι οὐχ οἶόν τε· εἰς τί γὰρ καὶ πῶς; πῶς οὖν

λαβοῦσα ἐν αὐτῇ θερμότητος, ψυχρότητας μυρίας καὶ ἀκείρους ὅλως ποιότητος καὶ ταύταις διαληφθεῖσα καὶ οἶον συμφύτους αὐτὰς ἔχουσα καὶ συγκεκριμένους ἀλλήλαις· οὐ γὰρ ἕκαστα χωρὶς· αὐτὴ δὲ ἐν μέσῳ ἀποληφθεῖσα πασχουσῶν τῶν ποιότητων ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλας ἀπ' ἀλλήλων μίξει οὐχὶ συμπάσχει καὶ αὐτῇ; εἰ μὴ ἄρα ἔξω τις αὐτὴν θήσεται αὐτῶν παντάπασιν· ἐν ὑποκειμένῳ δὲ πᾶν οὕτω πάρεστι τῷ ὑποκειμένῳ, ὡς αὐτῷ τι παρ' αὐτοῦ διδόναι.

9. ληπτέον δὴ τὸ παρεῖναι ἕτερον ἑτέρῳ καὶ τὸ ¹⁰ εἶναι ἄλλο ἐν ἄλλῳ πρῶτον ὡς οὐ καθ' ἓνα τρόπον ὑπάρχει, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶν οἶον μετὰ τοῦ παρεῖναι ἢ χειρόν ἢ βέλτιον ποιεῖν ἐκεῖνο μετὰ τοῦ τρέπειν, οἶον ἐπὶ τῶν σωματίων ὁράται ἐπὶ γε τῶν ζώων, τὸ δ' οἶον ποιεῖν βέλτιον ἢ χειρόν ἄνευ τοῦ πάσχειν ἐκεῖνο, ¹⁵ ὡσπερ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐλέγετο, τὸ δ' οἶον ὅταν τις σχῆμα κήρῳ προσαγάγῃ, ἐνθα οὔτε τι πάθος, ὡς ἄλλο ^{p. 312} τι ποιῆσαι τὸν κηρὸν εἶναι, ὅταν παρῇ | τὸ σχῆμα, οὔτε εἰς ἔλλειψιν ἐκεῖνο ἀπεληλυθότος ἐκείνου. τὸ δὲ δὴ φῶς οὐδὲ σχήματος ἀλλοίωσιν περὶ τὸ φωτιζόμενον ^x ποιεῖ. ὁ δὲ δὴ λίθος ψυχρὸς γενόμενος τί παρὰ τῆς ψυχρότητος μένων λίθος ἔχει; τί δ' ἂν γραμμὴ πάθοι ὑπὸ χρώματος; οὐδὲ δὴ τὸ ἐπίπεδον, οἶμαι, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον ἴσως σῶμα. καίτοι ὑπὸ χρώματος τί ἂν πάθοι; οὐ γὰρ δεῖ τὸ παθεῖν λέγειν τὸ παρεῖναι οὐδὲ ^x τὸ μορφὴν περιθεῖναι. εἰ δέ τις καὶ τὰ κάτοπτρα λέγοι καὶ ὅλως τὰ διαφανῆ ὑπὸ τῶν ἐνορωμένων εἰδῶλων μηδὲν πάσχειν, οὐκ ἀνόμοιον ἂν τὸ παραδείγμα φέροι. εἰδῶλα γὰρ καὶ τὰ ἐν τῇ ὕλῃ καὶ αὕτῃ ἐτι μᾶλλον ἀπαθέστερον ἢ τὰ κάτοπτρα. ἐγγίνονται μὲν δὴ ²⁰ ἐν αὐτῇ θερμότητες καὶ ψυχρότητες, ἀλλ' οὐκ αὐτὴν θερμαίνουσαι· τὸ γὰρ θερμαίνεσθαι ἐστὶ καὶ τὸ ψυ-

χεσθαι ποιότητος ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην τὸ ὑποκείμενον
 ἀγούσης. ἐπισκεπτέον δὲ περὶ τῆς ψυχρότητος μήποτε
 ἀπουσία καὶ στέρησις. συνελθοῦσαι δὲ εἰς αὐτὴν αἱ
 ποιότητες εἰς ἀλλήλας μὲν αἱ πολλαὶ αὐτῶν [οὐ] ποιή-
 5 σουσι, μᾶλλον δὲ αἱ ἐναντίως ἔχουσαι. τί γὰρ ἂν
 εὐωδία γλυκύτητα ἐργάσαιο ἢ χρῶμα σχῆμα ἢ τὸ ἐξ
 ἄλλου γένους ἄλλο; ὅθεν ἂν τις καὶ μάλιστα πιστεύ-
 σειεν, ὡς ἔστιν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ἄλλο ἄλλο ἢ ἕτερον
 ἐν ἑτέρῳ ἄλυπον ὃν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ ᾧ ἢ ἐν ᾧ
 10 πάρεστιν. ὥσπερ οὖν καὶ τὸ βλαπτόμενον οὐχ ὑπὸ τοῦ
 τυχόντος, οὕτως οὐδὲ τὸ τρεπόμενον καὶ πάσχον ὑφ'
 ὄτουσῶν ἂν πάθοι, ἀλλὰ τοῖς ἐναντίοις ὑπὸ τῶν ἐναν-
 τίων ἢ πείσις, τὰ δ' ἄλλα ὑπ' ἄλλων ἄτρεπτα. οἷς
 δὴ μηδεμία ἐναντιότης ὑπάρχει, ταῦτα ὑπ' οὐδενὸς
 15 ἂν ἐναντίου πάθοι. ἀνάγκη τοίνυν, εἴ τι πάσχει, μὴ
 ὕλην, ἀλλὰ τι συναμφοτέρον ἢ ὅπως πολλὰ ὁμοῦ εἶ-
 ναι. τὸ δὲ μόνον καὶ ἔρημον τῶν ἄλλων καὶ παντά-
 πασιν ἀπλοῦν ἀπαθὲς ἂν εἴη πάντων καὶ ἐν μέσοις
 ἄπασιν ἀπειλημμένον τοῖς εἰς ἀλλήλα ποιούσιν.
 20 οἶον ἐν οἴκῳ τῷ αὐτῷ ἀλλήλους παιόντων ὁ οἶκος
 ἀπαθὴς καὶ ὁ ἐν αὐτῷ ἀήρ. συνιόντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς
 ὕλης ἀλλήλα ποιεῖτω ὅσα ποιεῖν κέφυκεν, αὐτὴ δ'
 ἀπαθὴς ἔστω πολὺ μᾶλλον ἢ ὅσα ποιότητες ἐν αὐτῇ
 τῷ μὴ ἐναντία εἶναι ἀπαθεῖς ὑπ' ἀλλήλων εἰσίν.
 25 10. ἔπειτα, εἴ πάσχει ἡ ὕλη, δεῖ τι ἔχειν αὐτὴν
 ἐκτὸς πάθους ἢ αὐτὸ τὸ πάθος ἢ ἑτέρως διακεισθαι
 ἢ πρὶν εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν τὸ πάθος. ἐπιούσης
 τοίνυν ἄλλης μετ' ἐκείνην ποιότητος οὐκέτι ὕλη ἔσται
 τὸ δεχόμενον, ἀλλὰ ποιὰ ὕλη. εἴ δὲ καὶ αὕτη ἡ ποιό-
 30 τῆς ἀποσταίῃ καταλιποῦσά τι αὐτῆς τῷ ποιῆσαι, ἄλλο
 ἂν ἔτι μᾶλλον γένοιτο τὸ ὑποκείμενον. καὶ προιοῦσα
 τοῦτον τὸν τρόπον ἄλλο τι ἢ ὕλη ἔσται τὸ ὑποκει-

p. 813 μενον, πολύτροπον δὲ καὶ πολυειδές· | ὥστε οὐδ' ἂν ἔτι πανδεχὲς γένοιτο ἐμπόδιον πολλοῖς τοῖς ἐπιούσι γινόμενον. ἢ τε ὕλη οὐκέτι μένει· οὐδὲ ἄφθαρτος τοίνυν· ὥστε, εἰ δεῖ ὕλην εἶναι, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἦν οὕτως αἰεὶ δεῖ αὐτὴν εἶναι τὴν αὐτήν· ὡς τό γε ἄλλοιοῦσθαι λέγειν οὐκ ἔστιν αὐτὴν ὕλην τηρούντων. ἔπειτα δέ, εἰ ὅλως τὸ ἄλλοιούμενον πᾶν δεῖ μένον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἄλλοιοῦσθαι καὶ κατὰ συμβεβηκότα; ἀλλ' οὐ καθ' αὐτά· εἰ δὴ δεῖ μένειν τὸ ἄλλοιούμενον καὶ οὐ τὸ μένον ἔστιν αὐτοῦ τὸ πάσχον, 10 δυοῖν θάτερον ἀνάγκη, ἢ ἄλλοιουμένην τὴν ὕλην αὐτῆς ἐξίστασθαι ἢ μὴ ἐξισταμένην αὐτῆς μὴ ἄλλοιοῦσθαι. εἰ δέ τις λέγοι μὴ καθ' ὅσον ὕλη ἄλλοιοῦσθαι, πρῶτον μὲν κατὰ τί ἄλλοιωσεται οὐχ ἔξει λέγειν, ἔπειτα ὁμολογήσει καὶ οὕτω τὴν ὕλην αὐτὴν 15 μὴ ἄλλοιοῦσθαι. ὥσπερ γὰρ τοῖς ἄλλοις εἶδεσιν οὖσιν οὐκ ἔστιν ἄλλοιοῦσθαι κατὰ τὴν οὐσίαν τῆς οὐσίας αὐτοῖς ἐν τούτῳ οὐσης, οὕτως, ἐπειδὴ τὸ εἶναι τῆ ὕλη· ἔστι τὸ εἶναι ἢ ὕλη, οὐκ ἔστιν αὐτὴν ἄλλοιοῦσθαι καθ' ὃ τι ὕλη ἔστιν, ἀλλὰ μένειν, καὶ ὥσπερ 20 ἐκεῖ ἀναλλοίωτον αὐτὸ τὸ εἶδος, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀναλλοίωτον αὐτὴν τὴν ὕλην.

11. ὅθεν δὴ καὶ τὸν Πλάτωνα οὕτω διανοούμενον ὀρθῶς εἰρηκέναι νομίζω, τὰ δὲ εἰσιόντα καὶ ἐξιόντα τῶν οὐτῶν μιμήματα μὴ μάτην εἰσιέναι καὶ ἐξέναι 25 εἰρηκέναι, ἀλλὰ βουλόμενον ἡμᾶς συνεῖναι ἐπιστήσαντας τῷ τρόπῳ τῆς μεταλήψεως, καὶ κινδυνεύει τὸ ἄπορον ἐκεῖνο τὸ ὅπως ἢ ὕλη τῶν εἰδῶν μεταλαμβάνει μὴ ἐκεῖνο εἶναι, ὃ οἱ πολλοὶ ᾤθησαν τῶν πρὸ ἡμῶν, τὸ πῶς ἔρχεται εἰς αὐτήν, ἀλλὰ μᾶλλον 30 [τὸ] πῶς ἔστιν ἐν αὐτῇ. οὕτως γὰρ θαυμαστὸν εἶναι δοκεῖ, πῶς τούτων παρόντων αὐτῇ μένει ἢ αὐτὴ ἀπα-

θῆς αὐτῶν οὐσα καὶ προσέτι αὐτῶν τῶν εἰσιόντων
 πασχόντων ὑπ' ἀλλήλων. ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ εἰσιόντα
 ἐξωθεῖν τὰ πρότερα ἕκαστα καὶ εἶναι τὸ παθεῖν ἐν
 τῷ συνθέτῳ καὶ οὐδὲ ἐν παντὶ συνθέτῳ, ἀλλ' ὅ
 5 χρεία τοῦ προσελθόντος ἢ ἀπελθόντος καὶ ὁ ἑλλειπὲς
 μὲν τῇ συστάσει ἀπουσία τινός, τέλειον δὲ τῇ παρ-
 ουσίᾳ. τῇ δὲ ὕλῃ οὔτε τι πλεόν εἰς τὴν αὐτῆς σύστα-
 σιν προσελθόντος ὅτουοῦν· οὐ γὰρ γίνεται τότε ὁ
 ἐστὶ προσελθόντος οὔτε ἔλαττον ἀπελθόντος· μένει
 10 γὰρ ὁ ἐξ ἀρχῆς ἦν. τοῦ δὲ κεκοσμησθαι τοῖς μὲν
 κόσμου καὶ τάξεως θεομένοις εἴη ἂν χρεία καὶ ὁ κόσμος
 δὲ γένοιτο ἂν ἄνευ μεταλλοιώσεως, οἷον οἷς περιτί-
 θεμεν· εἰ δὲ οὕτω τις κοσμηθεῖη ὡς σύμφυτον εἶναι,
 15 δεήσει ἀλλοιωθῆν ὁ πρότερον αἰσχροὸν ἦν καὶ ἕτερον
 γενόμενον ἐκεῖνο τὸ κεκοσμημένον οὕτω καλὸν ἐξ
 αἰσχροῦ εἶναι. εἰ τοίνυν αἰσχρὰ οὐσα ἢ ὕλη καλῇ
 ἐγένετο, ὁ ἦν πρότερον τῷ αἰσχρὰ εἶναι οὐκέτ' ἐστίν·
 ὥστε ἐν τῷ οὕτω κεκοσμησθαι ἀπολεῖ τὸ ὕλην εἶναι p. 314
 καὶ μάλιστα, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς αἰσχρὰ· εἰ δ'
 20 οὕτως αἰσχρὰ ὡς αἰσχος εἶναι, οὐδ' ἂν μεταλάβοι
 κόσμου, καὶ εἰ οὕτω κακῇ ὡς κακὸν εἶναι, οὐδ' ἂν
 μεταλάβοι ἀγαθοῦ· ὥστε οὐχ οὕτως ἢ μετάληψις ὡς
 οἷον τι παθούσης, ἀλλ' ἕτερος τρόπος οἷον δοκεῖν.
 Ἰσως δὲ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον λύοιτο ἂν τὸ ἄπορον
 25 πῶς οὐσα κακῇ ἐφίοιτο ἂν τοῦ ἀγαθοῦ ὡς μὴ μετα-
 λήψει ἀπολλυμένης ὁ ἦν· εἰ γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον
 ἢ λεγομένη μετάληψις ὡς τὴν αὐτὴν μένει μὴ ἀλλοι-
 ουμένην, ὡς λέγομεν, ἀλλ' εἶναι ἀεὶ ὁ ἐστίν, οὐκέτι
 θαυμαστὸν γίνεται τὸ πῶς οὐσα κακῇ μεταλαμβάνει.
 30 οὐ γὰρ ἐξίσταται ἑαυτῆς, ἀλλ' ὅτι μὲν ἀναγκαῖον ἐστὶ
 μεταλαμβάνειν ἀρηγέπη μεταλαμβάνει ἕως ἂν ἢ, τῷ
 δ' εἶναι ὁ ἐστὶ τρόπῳ μετάληψεως τηροῦντι αὐτὴν οὐ

βλάπτεται εἰς τὸ εἶναι παρὰ τοῦ οὕτω διδόντος καὶ κινδυνεύει διὰ τοῦτο οὐχ ἥττον εἶναι κακῆ, ὅτι αἰ μένει τοῦτο ὃ ἐστὶ. μεταλαμβάνουσα γὰρ ὄντως καὶ ἀλλοιουμένη ὄντως ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ οὐκ ἂν ἦν τὴν φύσιν κακῆ. ὥστε εἰ τις τὴν ὕλην λέγει κακῆν, οὐ-⁵ τως ἂν ἀληθεύοι, εἰ τοῦ ἀγαθοῦ ἀπαθῆ λέγοι· τοῦτο δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ ὅλως ἀπαθῆ εἶναι.

12. ὁ δὲ γε Πλάτων τοῦτο νοῶν περὶ αὐτῆς καὶ τὴν μετάληψιν οὐχ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ εἰδους γενομένου καὶ μορφῆν διδόντος, ὥστε ἐν σύνθετον γενέσθαι¹⁰ συντραπέζων καὶ οἶον συγκραθέντων καὶ συμπαθόντων, τιθέμενος, ὅτι μὴ οὕτω λέγει παραστῆσαι βουλόμενος καὶ πῶς ἂν αὐτῆ ἀπαθῆς μένουσα ἔχοι τὰ εἶδη ἀπαθοῦς μεταλήψεως ζητῶν παράδειγμα ἄλλον τρόπον οὐ ῥάδιον [ὄν] διδάξαι ἢ μάλιστα παρόντα¹⁵ σώξει τὸ ὑποκειμενον ταῦτόν εἶναι ὑπέστη πολλὰς ἀπορίας σπεύδων ἐφ' ὃ βούλεται καὶ προσέτι παραστῆσαι θέλων τὸ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς κενὸν τῆς ὑποστάσεως καὶ τὴν χώραν τοῦ εἰκότος οὔσαν πολλήν. τὴν οὖν ὕλην σχήμασιν ὑποθέμενος τὰ πάθη ποιεῖν²⁰ τοῖς ἐμψύχοις σώμασιν οὐδὲν αὐτὴν ἔχουσαν τούτων τῶν παθημάτων τὸ μένον αὐτῆς ταύτη ἐνδείκνυται διδοῦς συλλογίζεσθαι, ὡς οὐδὲ παρὰ τῶν σχημάτων ἔχει τὸ πάσχειν αὐτῆ καὶ ἀλλοιοῦσθαι. τοῖς μὲν γὰρ σώμασι τούτοις ἐξ ἑτέρου σχήματος ἕτερον σχῆμα δε-²⁵χομένοις τάχα ἂν τις ἀλλοίωσιν λέγοι γίνεσθαι τὴν τοῦ σχήματος μεταβολὴν ὁμώνυμον τὴν ἀλλοίωσιν εἶναι λέγων· τῆς δὲ ὕλης οὐδὲν σχῆμα ἐχούσης οὐδὲ μέγεθος πῶς ἂν τις τὴν τοῦ σχήματος ὁπασοῦν παρ-³⁰ουσίαν ἀλλοίωσιν εἶναι κἂν ὁμωνύμως λέγοι; εἰ τις οὖν ἐνταῦθα τὸ νόμῳ χροίη καὶ τὰ ἄλλα νόμῳ λέγοι τῷ τὴν φύσιν τὴν ὑποκειμένην μηδὲν οὕτως ἔχειν, ὡς

νομίζεται, οὐκ ἂν ἄτοπος εἴη τοῦ λόγου. ἀλλὰ πῶς
 ἔχει, εἰ μὴδὲ τὸ ὡς σχήματα ἀρέσκει; ἀλλ' ἔχει ἐν-
 δειξιν ἢ ὑπόθεσις ὡς οἶόν τε τῆς ἀπαθείας | καὶ τῆς p. 315
 οἶον εἰδώλων οὐ παρόντων δοκούσης παρουσίας. ἢ
 5 πρότερον ἐτι περὶ τῆς ἀπαθείας αὐτῆς λεκτέον δι-
 δάσκοντας ὡς χρηταῖς συνηθείαις τῶν ὀνομάτων ἐπὶ
 τὸ πάσχειν αὐτὴν φέρεσθαι, οἶον ὅταν ξηραιομένην
 τὴν αὐτὴν πυρουμένην καὶ ὑγραιομένην, ἐνθυμου-
 μένους καὶ τὰ ἐξῆς καὶ τὰς ἀέρος καὶ ὕδατος μορφὰς
 10 δεχομένην. τὸ γὰρ καὶ τὰς ἀέρος καὶ ὕδατος μορφὰς
 δεχομένην ἀπαμβλύνει μὲν τὸ πυρουμένην καὶ ὑγραι-
 νομένην δηλοῖ τε ἐν τῷ μορφὰς δεχομένην οὐ τὸ με-
 μορφῶσθαι αὐτὴν, ἀλλ' εἶναι τὰς μορφὰς ὡς εἰσῆλ-
 θον, τό τε πυρουμένην οὐ κυρίως εἰρησθαι, ἀλλὰ
 15 μᾶλλον πῦρ γινομένην· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ πῦρ γίνεσθαι
 καὶ πυροῦσθαι· ὑπ' ἄλλου μὲν γὰρ τὸ πυροῦσθαι,
 ἐν ᾧ καὶ τὸ πάσχειν· ὃ δ' αὐτὸ μέρος ἐστὶ πυρὸς πῶς
 ἂν πυροῖτο; τοιοῦτον γὰρ ἂν εἴη, οἶον εἰ τις διὰ
 τοῦ χαλκοῦ τὸν ἀνδριάντα λέγει πεφοιτηκέναι, εἰ τὸ
 20 πῦρ διὰ τῆς ὕλης λέγοι κεχωρηκέναι καὶ προσέτι
 πυρῶσαι. ἐτι, εἰ λόγος ὁ προσιῶν, πῶς ἂν πυρῶ-
 σειεν; ἢ εἰ σχῆμα; ἀλλὰ τὸ πυρούμενον ὑπ' ἀμφοῖν
 ἦδη. πῶς οὖν ὑπ' ἀμφοῖν μὴ ἐνὸς ἐξ ἀμφοῖν γενο-
 μένου; ἢ, κἂν ἐν ἧ γενόμενον, οὐκ ἐν ἀλλήλοις τὰ
 25 πάθη ἐχόντων, ἀλλὰ πρὸς ἄλλα ποιούντων. ἄρ' οὖν
 ἀμφοτέρων ποιούντων; ἢ θατέρου θάτερον παρέχον-
 τος μὴ φυγεῖν. ἀλλ' ὅταν διαιρεθῇ τι σῶμα, πῶς
 οὐ καὶ αὐτὴ διήρηται; καὶ πεπονθότος ἐκείνου τῷ
 διηρησθαι πῶς οὐ καὶ αὐτὴ τῷ αὐτῷ τούτῳ παθή-
 30 ματι πέπονθεν; ἢ τί κωλύει τῷ αὐτῷ λόγῳ τούτῳ
 καὶ φθεῖραι λέγοντας· πῶς φθαρέντος τοῦ σώματος
 οὐκ ἐφθαρται; ἐτι λεκτέον τοσόνδε γὰρ εἶναι καὶ

μέγεθος εἶναι, τῷ δὲ μὴ μεγέθει οὐδὲ τὰ μέγεθους
πάθη ἐγγίγνεσθαι καὶ ὅλως δὴ τῷ μὴ σώματι μηδὲ τὰ
σώματος πάθη γίνεσθαι· ὥστε ὅσοι παθητῆν ποιούσι
καὶ σῶμα συγχωρεῖτωσαν αὐτῆν εἶναι.

13. ἔτι δὲ κάκεινο ἐπιστῆσαι αὐτοὺς προσήκει, 5
πῶς λέγουσι φεύγειν αὐτῆν τὸ εἶδος· πῶς γὰρ ἂν
λίθους τὰ περιλαβόντα αὐτῆν καὶ πέτρας φύγοι; οὐ
γὰρ δὴ ποτὲ μὲν φεύγειν, ποτὲ δὲ μὴ φεύγειν φήσου-
σιν. εἰ γὰρ βουλήσει αὐτῆς φεύγει, διὰ τί οὐκ
αἰεὶ; εἰ δὲ ἀνάγκη μένει, οὐκ ἔστιν ὅτε οὐκ ἐν εἶδει 10
τινὶ ἔστιν. ἀλλὰ τοῦ μὴ τὸ αὐτὸ εἶδος αἰεὶ ἴσχειν
ἐκάστην ὕλην ζητητέον τὴν αἰτίαν, καὶ ἐν τοῖς εἰσι-
οῦσι μᾶλλον. πῶς οὖν λέγεται φεύγειν; ἢ τῇ αὐτῇ
φύσει καὶ αἰεὶ; τοῦτο δὲ τί ἂν εἴη ἢ μηδέποτε αὐτῆς
ἐξισταμένην οὕτως ἔχειν τὸ εἶδος ὡς μηδέποτε ἔχειν· 15
ἢ ὅ τι χρήσονται τῷ ὑφ' αὐτῶν λεγομένῳ σὺχ' ἔξου-
σιν. ἢ δὲ ὑποδοχὴ καὶ τιθήνη ἢ γενέσεως ἀπάσης·
p. 316 εἰ γὰρ ὑποδοχὴ καὶ τιθήνη, | ἢ δὲ γένεσις ἄλλο αὐ-
τῆς, τὸ δὲ ἀλλοιούμενον ἐν τῇ γενέσει, πρὸ γενέσεως
οὔσα εἴη ἂν καὶ πρὸ ἀλλοιώσεως· ἢ τε ὑποδοχὴ καὶ 20
ἔτι ἢ τιθήνη τηρεῖ ὅ ἐστιν ἀπαθῆ οὔσαν καὶ τὸ ἐν ᾧ
ἐγγινόμενον ἕκαστον φαντάζεται καὶ πάλιν ἐκείθεν
ἔξεισι καὶ χώραν εἶναι καὶ ἔδραν. καὶ τὸ λεγόμενον
δὲ καὶ εὐθνήνόμενον ὡς τόπον εἰδῶν λέγοντος οὐ πά-
θος λέγει περὶ ἐκεῖνο, ἀλλὰ τρόπον ἕτερον ζητεῖ. τίς 25
οὖν οὗτος; ἐπειδὴ τὴν λεγομένην ταύτην φύσιν οὐ-
θὲν δεῖ εἶναι τῶν ὄντων, ἀλλ' ἀπασαν ἐκπεφευγῆναι
τὴν τῶν ὄντων οὐσίαν καὶ πάντῃ ἐτέραν· λόγοι γὰρ
ἐκεῖνα καὶ ὄντως ὄντες· ἀνάγκη δὴ αὐτῆν τῷ ἐτέρῳ
τούτῳ φυλάττουσαν αὐτῆς ἢν εἴληχε σωτηρίαν μὴ 30
μόνον τῶν ὄντων ἄδεκτον εἶναι, ἀλλὰ καὶ, εἰ τι μί-
μημα αὐτῶν, καὶ τούτου ἄμοιρον εἰς οἰκειώσιν εἶναι.

οὕτω γὰρ ἂν ἑτέρα πάντη· ἢ εἰδός τι εἰσοικισαμένη
 μετ' ἐκείνου ἄλλο γενομένη ἀπώλεσε τὸ ἑτέρα εἶναι·
 καὶ χώρα πάντων καὶ οὐδενὸς ὅτου οὐχ ὑποδοχή·
 ἀλλὰ δεῖ καὶ εἰσιόντων τὴν αὐτὴν μένειν καὶ ἐξιόν-
 5 των ἀπαθῆ, ἵνα καὶ εἰσῆ τι ἀεὶ εἰς αὐτὴν καὶ ἐξῆ.
 εἰσεισι δὴ τὸ εἰσιὸν εἰδωλον ὄν καὶ εἰς οὐκ ἀληθι-
 νὸν οὐκ ἀληθές. ἄρ' οὖν ἀληθῶς; καὶ πῶς, ᾧ μηδα-
 μῶς θέμις ἀληθείας μετέχειν διὰ τὸ ψεῦδος εἶναι;
 ἄρ' οὖν ψευδῶς εἰς ψεῦδος ἔρχεται καὶ παραπλήσιον
 10 γίνεται οἶον καὶ εἰς τὸ κάτοπτρον ἐνοραῖται τὰ εἰδωλα
 τῶν ἐνορωμένων καὶ ἕως ἐνορᾷ ἐκεῖνα; καὶ γὰρ εἰ
 ἐνταῦθα ἀνέλοις τὰ ὄντα, οὐδὲν ἂν οὐδένα χρόνον
 φανείη τῶν νῦν ἐν αἰσθητῶ ὄρωμένων. τὸ μὲν οὖν
 κάτοπτρον ἐνταῦθα καὶ αὐτὸ ἐνοραῖται· ἔστι γὰρ καὶ
 15 αὐτὸ εἰδός τι· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν εἶδος ὄν αὐτὸ μὲν οὐχ
 ὄραται· ἔδει γὰρ αὐτὸ πρότερον καθ' αὐτὸ ὄρασθαι·
 ἀλλὰ τοιοῦτόν τι πάσχει, οἶον καὶ ὁ ἀῆρ φωτισθεὶς
 ἀφανής ἐστι καὶ τότε, ὅτι καὶ ἄνευ τοῦ φωτισθῆναι
 οὐχ ἑώρατο. τάντη οὖν τὰ μὲν ἐν τοῖς κατόπτροις οὐ
 20 πιστεύεται εἶναι ἢ ἦττον, ὅτι ὄραται τὸ ἐν ᾧ ἔστι
 καὶ μένει μὲν αὐτό, τὰ δὲ ἀπέρχεται· ἐν δὲ τῇ ὕλῃ
 οὐχ ὄραται αὐτὴ οὔτε ἔχουσα οὔτε ἄνευ ἐκείνων. εἰ
 δέ γε ἦν μένειν τὰ ἀφ' ὧν πληροῦνται τὰ κάτοπτρα
 καὶ αὐτὰ μὴ ἑώρατο, οὐκ ἂν μὴ εἶναι ἀληθινὰ ἠπι-
 25 στήθη τὰ ἐνορωμένα. εἰ μὲν οὖν ἔστι τι ἐν τοῖς κα-
 τόπτροις, καὶ ἐν τῇ ὕλῃ οὕτω τὰ αἰσθητὰ ἔστω· εἰ
 δὲ μὴ ἔστι, φαίνεται δὲ εἶναι, κάκει φατέον φαίνε-
 σθαι ἐπὶ τῆς ὕλης αἰτιωμένους τῆς φαντάσεως τὴν
 τῶν ὄντων ὑπόστασιν, ἥς τὰ μὲν ὄντα ὄντως ἀεὶ με-
 30 ταλαμβάνει, τὰ δὲ μὴ ὄντα μὴ ὄντως, ἐπέπερ οὐ δεῖ p. 317
 οὕτως ἔχειν αὐτὰ ὡς εἶχεν ἂν τοῦ ὄντος μὴ ὄντος, εἰ
 ἦν αὐτά.

14. τί οὖν; μὴ οὐσης οὐδὲν ὑπέστη ἄν; ἢ οὐδὲ εἰδωλον κατόπτρου μὴ ὄντος ἢ τινος τοιούτου. τὸ γὰρ ἐν ἑτέρῳ πεφυκὸς γίνεσθαι ἐκείνου μὴ ὄντος οὐκ ἂν γένοιτο· τοῦτο γὰρ φύσις εἰκόνομος τὸ ἐν ἑτέρῳ. εἰ μὲν γὰρ τι ἀπέλη τῶν ποιούντων, καὶ ἄνευ τοῦ ἐν 5 ἑτέρῳ ἦν ἄν. ἐπεὶ δὲ μένει ἐκεῖνα, εἰ ἐμφαντασθῆσεται ἐν ἄλλῳ, δεῖ τὸ ἄλλο εἶναι ἕδραν παρέχον τῷ οὐκ ἐλθόντι, τῇ δ' αὐτοῦ παρουσίᾳ καὶ τῇ τόλμῃ καὶ οἶον προσαιτήσῃ καὶ πενία οἶον βιασάμενον λαβεῖν καὶ ἀπατηθὲν τῇ οὐ λήψῃ, ἵνα μένη καὶ ἡ πενία 10 καὶ αἰὲ προσαιτῇ. ἐπεὶ γὰρ ἅπαξ ὑπέστη, ὁ μὲν μῦθος αὐτὴν ποιεῖ προσαιτούσαν ἐνδεικνύμενος αὐτῆς τὴν φύσιν ὅτι ἀγαθοῦ ἔρημος. αἰτεῖ τε ὁ προσαιτῶν οὐχ ἂ ἔχει ὁ διδούς, ἀλλ' ἀγαπᾷ ὅτι ἂν λάβῃ· ὥστε καὶ τοῦτο ἐνδεικνυσθαι, ὡς ἕτερον τὸ ἐν αὐτῇ 15 φανταζόμενον. τό τ' ὄνομα ὡς οὐ πληρουμένης. τὸ δὲ τῷ κόρῳ συγγίνεσθαι οὐ τῷ ὄντι δηλούντός ἐστι συγγίνεσθαι οὐδὲ τῷ κόρῳ, ἀλλὰ τινι πράγματι ἐμμηγάνῳ· τοῦτο δὲ ἐστὶ τῇ σοφίᾳ τοῦ φαντάσματος. ἐπεὶ γὰρ οὐχ οἶόν τε τοῦ ὄντος πάντῃ μὴ μετέχειν ὅ 20 τι περ ὀπωσοῦν ἕξω ὄν αὐτοῦ ἐστίν· αὕτη γὰρ [τοῦ] ὄντος φύσις τὸ ὄντα ποιεῖν· τὸ δὲ πάντῃ μὴ ὄν ἄμικτον τῷ ὄντι, θαῦμα τὸ χρῆμα γίνεται πῶς μὴ μετέχον μετέχει καὶ πῶς οἶον παρὰ τῆς γειτνιασέως ἔχει 25 τι, καίπερ τῇ αὐτοῦ φύσει μὲν οἶον κολλᾶσθαι ἄδυνατουῦ. ἀπολισθαίνει οὖν ὡς ἂν ἀπὸ φύσεως ἄλλοτριᾶς ὃ ἔλαβεν ἄν, οἶον ἠχὼ ἀπὸ τόπων λείων καὶ ὀμαλῶν· ὅτι μὴ μένει ἐκεῖ, τούτῳ καὶ ἐφαντάσθη ἐκεῖ κἀκεῖθεν εἶναι. εἰ δ' ἦν μετασχοῦσα καὶ οὕτω δεξαμένη, ὥσπερ τις ἀξίος, καταποθὲν ἂν εἰς αὐτὴν τὸ 30 προσελθὸν ἔδω. νῦν δὲ φαίνεται, ὅτι μὴ κατεπόθη, ἀλλ' ἔμεινεν ἢ αὐτὴ οὐδὲν δεξαμένη, ἀλλ' ἐπισχοῦσα

τὴν πρόοδον ὡς ἔδρα ἀπωθουμένη καὶ εἰς τὸ αὐτὸ τῶν προσιόντων κάκει μιγνυμένων ὑποδοχῇ, οἶον ὅσα πρὸς ἥλιον πῦρ ζητοῦντες λαβεῖν ἰστάσι λεῖα, τὰ δὲ καὶ πληροῦντες ὕδατος, ἵνα μὴ διέλθῃ κωλυομένη ὑπὸ τοῦ ἔνδου ἐναντίου ἢ φλόξ, ἔξω δὲ συνίσταται. γίνεται οὖν αἰτία τῆς γενέσεως οὕτω καὶ τὰ ἐν αὐτῇ συνιστάμενα τοιοῦτον συνίσταται τρόπον.

15. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τὸ πῦρ ἐξ ἡλίου περὶ αὐτὰ συναγόντων ἅτε παρὰ αἰσθητοῦ πυρὸς λαμβανόντων τὴν περὶ αὐτὰ γιγνομένην ἕξασιν τὸ αἰσθητοῖς εἶναι καὶ αὐτοῖς ὑπάρχει· διὸ καὶ φαίνεται, ὅτι ἔξω τὰ συνιστάμενα καὶ ἐφεξῆς καὶ πλησίον καὶ ἄπτεται καὶ πέρατα δύο· ὁ δ' ἐπὶ τῆς ὕλης λόγος | ἄλλον ἔχει p. 318 τρόπον τὸ ἔξω. ἡ γὰρ ἑτερότης τῆς φύσεως ἀρκεῖ οὐδὲν πέρατος διπλοῦ δεομένη, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παντὸς πέρατος ἀλλοτρίᾳ τῇ ἑτερότητι τῆς οὐσίας καὶ οὐδαμῇ συγγενείᾳ τὸ ἀμιγῆς ἔχουσα. καὶ τὸ αἴτιον τοῦ μένειν ἐφ' αὐτῆς τοῦτο, ὅτι οὔτε τὸ εἰσιὸν ἀπολαύει αὐτῆς οὔτ' αὐτὴ τοῦ εἰσιόντος, ἀλλ' ὥσπερ αἱ δόξαι καὶ αἱ φαντασίαι ἐν ψυχῇ οὐ κέρραται, ἀλλ' ἄπεισι κάλιν ἐκάστη ὡς οὐσα ὃ ἐστὶ μόνη οὐδὲν ἐφέλκουσα οὐδὲ καταλείπουσα, ὅτι μὴ ἐμέμικτο, καὶ τὸ ἔξω οὐχ ὅτι ἐπέκειτο καὶ ἐφ' ᾧ ἐστὶν οὐχ ὁράσει ἕτερον, ἀλλ' ὁ λόγος φησὶν. ἐνταῦθα μὲν οὖν εἰδῶλον οἶον ἢ φαντασία οὐκ εἰδῶλου τὴν φύσιν οὔσης τῆς ψυχῆς καίπερ πολλὰ δοκοῦσα ἄγειν καὶ ὅπῃ θέλει ἄγειν χρῆται μὲν αὐτῇ οὐδὲν ἦττον ὡς ὕλη ἢ ἀνάλογον, οὐ μέντοι ἐκρυψε ταῖς παρ' αὐτῆς ἐνεργείαις πολλάκις ἔξωθουμένη οὐδὲ ἐποίησεν αὐτὴν οὐδ' εἰ μετὰ πάσης * ἔλθοι κεκρύφθαι καὶ τοιαύτην φαντάζεσθαι· ἔχει γὰρ ἐν αὐτῇ ἐνεργείας καὶ λόγους ἐναντίους, οἷς ἀπωθεῖται τὰ προσιόντα. ἡ δέ· ἀσθενε-

στέρα γάρ ἐστιν ὡς πρὸς δύναμιν πολλῶ ψυχῆς καὶ
 ἔχει οὐδὲν τῶν ὄντων οὔτ' ἀληθὲς οὔτ' αὐ οἰκειον
 ψεῦδος· οὐκ ἔχει δι' ἑτοῦ φανῆ ἐρημία πάντων οὔσα,
 ἀλλὰ γίνεται μὲν αἰτία ἄλλοις τοῦ φαίνεσθαι, οὐ
 δύναται δὲ εἰπεῖν οὐδὲ τοῦτο, ὡς ἐγὼ ἐνταῦθα. ἀλλ' 8
 εἰ ποτε ἐξεύροι αὐτὴν λόγος, βαθύς τις ἐξ ἄλλων ὄν-
 των, ὡς ἄρα ἐστὶ τι ἀπολελειμμένον πάντων τῶν ὄν-
 των καὶ τῶν ὑστερον δοξάντων εἶναι ἐλκόμενον εἰς
 πάντα καὶ ἀκολουθοῦν ὡς δόξαι καὶ αὐ οὐκ ἀκολου-
 θοῦν. 10

16. καὶ μὴν τις ἐλθὼν λόγος ἀγαγὼν εἰς ὅσον
 αὐτὸς ἤθελεν ἐποίησεν αὐτὴν μέγα παρ' αὐτοῦ τὸ
 μέγα περιθελὶς αὐτῇ οὐκ οὔση, τοῦτο δὲ οὐδὲ γενο-
 μένη· τὸ γὰρ ἐπ' αὐτῇ μέγα μέγεθος ἦν. εἰν οὖν τις
 τοῦτο ἀφέλη τὸ εἶδος, οὐκέτ' ἐστὶν οὐδὲ φαίνεται τὸ κ
 ὑποκείμενον μέγα, ἀλλ', εἰ ἦν τὸ γενόμενον μέγα
 ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ μετὰ τοῦ ἵππου τὸ μέγα τοῦ
 ἵππου ἐπελθόν, ἀπελθόντος τοῦ ἵππου καὶ τὸ μέγα
 αὐτοῦ ἀπέρχεται. εἰ δὲ τις λέγοι ὡς ὁ ἵππος ἐπὶ με-
 γάλου τινὸς ὄγκου καὶ τοσοῦδε γίνεται καὶ μένει τὸ π
 μέγα, φήσομεν μὴ τὸ τοῦ ἵππου μέγα, ἀλλὰ τὸ τοῦ
 ὄγκου μέγα μένειν ἐκεῖ. εἰ μέντοι ὁ ὄγκος οὗτος πῦρ
 ἐστὶν ἢ γῆ, ἀπελθόντος τοῦ πυρὸς τὸ τοῦ πυρὸς ἀπέρ-
 χεται ἢ τὸ τῆς γῆς μέγα. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοῦ σχήματος
 οὐδὲ τοῦ μεγέθους ἀπολαύσειεν ἄν· ἢ οὐκ ἐκ πυρὸς π
 ἄλλο τι ἐσται, ἀλλὰ μένουσα πῦρ γενήσεται. | ἐπεὶ
 καὶ νῦν τσαυτὴ γενομένη, ὡς δοκεῖν ὅσον τόδε τὸ
 πᾶν, εἰ παύσαιτο ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐντὸς πάντα, σὺν
 πᾶσι τούτοις καὶ τὸ μέγεθος πᾶν οἰχθήσεται ἀπ' αὐτῆς
 καὶ αἱ ἄλλαι δῆλον ὅτι ὁμοῦ ποιότητες καὶ καταλει-
 φθήσεται ὅπερ ἦν σώζουσα οὐδὲν τῶν πρότερον περὶ
 αὐτὴν ὄντως ὄντων. καίτοι ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ πεπον-

θέναι παρουσία τινῶν καὶ ἀπελθόντων ἔστι τι ἔτι ἐν
 τοῖς λαβοῦσιν· ἐν δὲ τοῖς μὴ παθοῦσιν οὐκέτι, ὥσπερ
 ἐπὶ τοῦ ἀέρος φωτὸς περὶ αὐτὸν ὄντος καὶ ἀπελθόν-
 τος τούτου. εἰάν δέ τις θαυμάσῃ πῶς οὐκ ἔχον μέγε-
 5 θος μέγα ἔσται, πῶς δὲ οὐκ ἔχον θερμοτήτα θερμὸν
 ἔσται; οὐ γὰρ δὴ τὸ αὐτὸ τὸ εἶναι αὐτῇ καὶ μεγέθει
 εἶναι, εἶπερ καὶ ἄνθρον μέγεθος ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἄν-
 θρον σχῆμα· καὶ εἰ τηροῦμεν τὴν ὕλην, μεταλήψει
 πάντα· ἐν δὲ τῶν πάντων καὶ τὸ μέγεθος. ἐν μὲν
 10 οὖν τοῖς σώμασι συνθέτοις οὐσίην ἔστι καὶ μέγεθος
 μετὰ τῶν ἄλλων, οὐ μὴν ἀφωρισμένον, ἐπειδὴ ἐν
 σώματος λόγῳ ἔγκειται καὶ μέγεθος· ἐν δὲ τῇ ὕλῃ
 οὐδὲ τὸ οὐκ ἀφωρισμένον· οὐ γὰρ σῶμα.

17. οὐδ' αὖ μέγεθος αὐτὸ ἔσται· εἶδος γὰρ τὸ
 15 μέγεθος, ἀλλ' οὐ δεκτικόν· καὶ καθ' αὐτὸ δὲ τὸ μέ-
 γεθος· οὐκ οὕτω μέγεθος. ἀλλ' ἐπεὶ βούλεται ἐν νῶ
 ἢ ἐν ψυχῇ κείμενον μέγα εἶναι, ἔδωκε τοῖς οἷον ἐθέ-
 λουσι μιμεῖσθαι ἐφέσει αὐτοῦ ἢ κινήσει τῇ πρὸς αὐτὸ
 τὸ αὐτῶν πάθος ἐνσημῆσθαι εἰς ἄλλο. τὸ οὖν μέγα
 20 ἐν προόδῳ φαντάσεως θεῶν εἰς αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ μέγα
 συνθεῖν ποιῆσαν τὸ μικρὸν τῆς ὕλης πεποίηκεν αὐτὸ
 τῇ παρατάσει οὐ πληρούμενον δοκεῖν εἶναι μέγα. τὸ
 γὰρ ψευδῶς μέγα τοῦτό ἐστιν, ὅταν τῶ μὴ ἔχειν τὸ
 μέγα εἶναι ἐκτεινόμενον πρὸς ἐκεῖνο παραταθῇ τῇ ἐκ-
 25 τάσει. ποιούντων γὰρ πάντων [τῶν] ὄντων εἰς τὰ ἄλλα
 ἢ τὸ ἄλλο τὴν αὐτῶν ἐνόπτρισιν ἕκαστόν τε τῶν ποι-
 ούντων ὡς αὐτὸ ἦν μέγα τό τε πᾶν ἦν ἐκελευσ μέγα.
 συνηῖ οὖν τὸ ἐκάστου λόγου μετὰ τό τι μέγα, οἷον
 ἵππου καὶ ὄνου οὖν ἄλλου. καὶ τὸ μὲν αὐτό· καὶ ἐγί-
 30 γνετο πᾶσα μὲν μέγα πρὸς αὐτὸ [τὸ] μέγα ἐλάμπο-
 μένη καὶ ἐκάστη δὲ μοῖρα μέγα τι καὶ ὁμοῦ πάντα
 ἐφαίνετο ἐκ παντὸς τοῦ εἶδους, οὐ τὸ μέγα, καὶ ἐξ

ἐκάστου καὶ οἶον παρετέτατο καὶ πρὸς πᾶν καὶ πάντα ἐν εἶδει τούτῳ ἀναγκασθεῖσα εἶναι καὶ ἐν ὄγκῳ, ὅσον ἢ δύνამις πεπολίηκε τὸ μηδὲν ὄν αὐτὸ πάντα εἶναι· οἶον αὐτῷ τῷ φαίνεσθαι καὶ τὸ χρῶμα τὸ ἐξ οὐ χρώματος καὶ ἡ ποιότης ἢ ἐνταῦθα ἢ ἐξ οὐ ποιότητος ἔσχε
 p. 320 τὴν ὁμωνυμίαν | τὴν ἀπ' ἐκείνων καὶ τὸ μέγεθος ἐξ οὐ μεγέθους ἢ ὁμωνύμου μεταξὺ θεωρουμένων ἐκείνων καὶ αὐτῆς τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ· καὶ φαίνεται μὲν, ὅτι ἐκείθεν, ψεύδεται δέ, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἐν ᾧ φαίνεται. μεγεθύνεται δὴ ἕκαστα ἐλκόμενα τῇ δυνάμει τῶν ἐνορωμένων καὶ χώραν ἑαυτοῖς ποιούντων, ἔλκεται δὲ ἐπὶ πάντα οὐ βία τῷ ὕλῃ τὸ πᾶν εἶναι. ἔλκει δὲ ἕκαστον κατὰ τὴν αὐτοῦ δύνάμιν ἣν ἔχει· ἔχει δὲ ἐκείθεν. καὶ τὸ μὲν ποιοῦν μέγα τὴν ὕλῃν ὡς δοκεῖν ἀπὸ τῆς ἐμφαντάσεως τοῦ μέγα καὶ τούτο ἔστι τὸ ἐμφαντασθέν, τὸ ἐνταῦθα μέγα· ἢ δὲ ὕλῃ, ἐφ' ἧς ἀναγκάζεται συνθεῖν, ὁμοῦ πᾶσα καὶ πανταχοῦ παρέχει ἑαυτήν· ὕλῃ γὰρ ἔστι καὶ τούτου καὶ οὐ τουτί· ὃ δὲ μὴ ἔστι τι παρ' αὐτοῦ, δύναται γενέσθαι καὶ τὸ ἐναντίον δι' ἄλλο καὶ γενόμενον τὸ ἐναντίον οὐδ' ἐκείνὸ ἔστιν· ἔστι γὰρ ἄν.

18. ὁ τοίνυν νόησιν μεγάλου ἔχων, εἰ αὐτοῦ ἢ νόησις δύνάμιν ἔχει μὴ μόνον ἐν αὐτῇ εἶναι, ἀλλὰ καὶ οἶον πρὸς τὸ ἔξω ὑπὸ δυνάμεως φέροιτο, λάβοι ἂν φύσιν οὐκ οὐσαν ἐν τῷ νοοῦντι οὐδέ τι ἔχουσαν εἶδος οὐδέ τι ἴχνος τοῦ μεγάλου, ἀλλ' οὐδὲ οὐδενός του ἄλλου. τί[οῦν] ἂν ποιήσεις ταύτῃ τῇ δυνάμει; οὐχ ἴππον, οὐ βοῦν· ταῦτα γὰρ ἄλλοι ποιήσουσιν. ἢ, ἐπειδὴ παρὰ μεγάλου πατρὸς ἔρχεται, οὐ δύναται τὸ ἄλλο χωρῆσαι [τὸ] μέγα, τούτο δὲ ἔξει ἐμφανταζόμενον. τῷ δὲ μὴ οὕτως ἐντυχῆσαντι τοῦ μεγάλου ὡς αὐτὸ μέγα εἶναι ἐν τοῖς αὐτοῦ καθ' ὅσον οἶον τε μεγάλῳ φαίνεσθαι

λειπόν ἐστι. τοῦτο δέ ἐστι μὴ ἑλλείπειν καὶ τὸ μὴ ἐπὶ
 πολλὰ πολλαγοῦ καὶ ἐν αὐτῷ τὰ συγγενῆ ἔχειν μέρη
 καὶ ἀπολείπεσθαι μηδεὺς. οὐ δὴ γὰρ ἠνείχετο ἐν
 σμικρῷ ὄγκῳ τὸ ἴσον ἔτι τὸ τοῦ μεγάλου εἰδωλον
 εἶναι μεγάλου ὄν, ἀλλ' ὅσῳ ἐφίετο τῆς ἐλπίδος ἐκεί-
 νου προσῆλθέ τε ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτῷ μετὰ τοῦ συν-
 θέοντος αὐτῷ ἀπολειφθῆναι οὐ δυναμένου καὶ πε-
 ποίηκε μέγα τε ἐκείνο τὸ μὴ μέγα μηδ' οὕτω δόξαι
 καὶ τὸ ὀρώμενον ἐν ὄγκῳ μέγα. ἢ δ' ὅμως φυλάττει
 τὴν αὐτῆς φύσιν ἀποχρωμένη τούτῳ τῷ μεγάλῳ οἶον
 ἀμφιέσματι, ὃ συνδραμοῦσα αὐτῷ ὅτε θεὸν αὐτὴν
 ἤγεν ἀμπέσχετο· ὃ εἰ ὁ ἀμφιέσας ἀφέλοιτο, μένει πά-
 λιν ἢ αὐτῆ, οἷαπερ παρ' αὐτῆς ἦν, ἢ τοσαύτη, ὅσον ἂν
 τὸ παρὸν εἶδος αὐτὴν ποιῆ. ἢ μὲν γὰρ ψυχὴ τὰ τῶν
 ὄντων εἶδη ἔχουσα εἶδος οὔσα καὶ αὐτὴ ὁμοῦ πάντα
 ἔχει καὶ τοῦ εἶδους ἐκάστου ὁμοῦ ὄντος αὐτῷ τὰ τε
 τῶν αἰσθητῶν εἶδη οἶον ἀναστρέφοντα πρὸς αὐτὴν
 καὶ προσιόντα ὀρώσα οὐκ ἀνέχεται μετὰ πλήθους δέ-
 χεσθαι, ἀλλ' ἀποθέμενα τὸν ὄγκον ὀρᾶ· οὐ γὰρ δύ-
 νηται ἄλλο τι ἢ ὃ ἐστι γενέσθαι. | ἢ δὲ ὕλη οὐδὲν p. 321
 ἔχουσα τὸ ἀντικείμενον· οὐ γὰρ ἔχει ἐνέργειαν· οὔσα
 δὲ σκιά, ἀναμένει παθεῖν ὃ τι ἂν ἐθέλῃ τὸ ποιῆσον.
 τό τε οὖν προῖον ἐκ τοῦ ἐκεῖ λόγου ἤδη ἵχνος ἔχει τοῦ
 μέλλοντος γενήσεσθαι· οἶον γὰρ ἐν φαντασίᾳ εἰκο-
 νικῆ κινούμενος ὁ λόγος ἢ ἡ κίνησις ἢ ἀπὸ τούτου
 μερισμός ἐστιν· ἢ, εἰ ταύτῳ εἰη ἕν, οὐδὲ ἐκινήθη,
 ἀλλὰ μένει· ἢ τε ὕλη πάντα ὁμοῦ ὥσπερ ἡ ψυχὴ οὐ
 δύναται εἰσοικίσεσθαι· ἢ ἦν ἂν τι ἐκείνων· αὐτὴν τε
 αὐ δεῖ τὰ πάντα δέξασθαι, μὴ ἀμερῶς δὲ δέξασθαι.
 δεῖ τοίνυν πᾶσι τόπον οὔσαν ἐπὶ πάντα αὐτὴν ἐλθεῖν
 καὶ πᾶσιν ἀπαντῆσαι καὶ πρὸς πᾶν διάστημα ἀρκέσαι,
 ὅτι μὴ κατείληπται διαστήματι αὐτῆ, ἀλλ' ἦν ἐκκει-

μένη τῷ μέλλουσι. πῶς οὖν οὐκ εἰσελθόν ἐν τι ἐκώ-
 λυσε τὰ ἄλλα, ἃ οὐχ οἶόν τε ἦν ἐκ' ἀλλήλοις εἶναι; ἢ
 οὐκ ἦν οὐδὲν πρῶτον· εἰ δ' ἄρα, τὸ τοῦ παντός εἶδος·
 ὥστε πάντα μὲν ἅμα, ἐν μέρει δὲ ἕκαστον· ζῶου γὰρ
 ὕλη μερισθείσα σὺν τῷ τοῦ ζῶου μερισμῷ. εἰ δὲ μή, 5
 οὐκ ἂν ἐγένετό τι παρὰ τὸν λόγον.

19. τὰ μὲν δὴ εἰσελθόντα εἰς τὴν ὕλην ὥσπερ
 μητέρα ἀδικεῖ οὐδὲν οὐδ' αὐτὴ ὠφελεῖ. οὐδέ γε αἱ πλη-
 γαὶ αἱ τούτων πρὸς αὐτήν, πρὸς ἀλλήλα δέ, ὅτι αἱ
 δυνάμεις πρὸς τὰ ἐναντία, οὐ πρὸς τὰ ὑποκείμενα, 10
 εἰ μή τις συνειλημμένα θεωροῖ τοῖς ἐπισημοῦσι· θερ-
 μὸν γὰρ ἔπαυσε τὸ ψυχρὸν καὶ μέλαν τὸ λευκὸν ἢ
 συγκραθέντα ἄλλην ποιότητα ἐξ αὐτῶν ἐποίησε. τὰ
 παθόντα οὖν τὰ κραθέντα, τὸ δὲ παθεῖν αὐτοῖς τὸ
 μὴ εἶναι ὅπερ ἦσαν. καὶ ἐν τοῖς ἐμφύχοις δὲ αἱ μὲν 15
 πείσεις περὶ τὰ σώματα κατὰ τὰς ποιότητας καὶ τὰς
 δυνάμεις τὰς ἐνυπαρχούσας τῆς ἀλλοιώσεως γινομέ-
 νης· λυομένων δὲ τῶν συστάσεων ἢ συνιουσῶν ἢ με-
 τατιθεμένων παρὰ τὴν κατὰ φύσιν σύστασιν τὰ μὲν
 πάθη ἐν τοῖς σώμασι, ταῖς δὲ ψυχαῖς αἱ γνώσεις 20
 συνημμέναι τῶν σφοδροτέρων· εἰ δὲ μή, οὐ γινώ-
 σκουσιν. ἢ δὲ ὕλη μένει· οὐδὲν γὰρ ἀπελθόντος μὲν
 πέπονθε τοῦ ψυχροῦ, τοῦ δὲ θερμοῦ ἐπελθόντος· οὐ
 γὰρ ἦν οὔτε φίλον αὐτῇ οὔτε ἀλλότριον ὁποτερονοῦν.
 ὥστε οἰκειότερον αὐτῇ ἢ ὑποδοχὴ καὶ τιθήνη· ἢ δὲ 25
 μήτηρ οἶον εἴρηται· οὐδὲν γὰρ αὕτη γεννᾷ. ἀλλ' ἐοί-
 κασι μητέρα αὐτήν λέγειν ὅσοι καὶ τὴν μητέρα τάξιν
 ὕλης πρὸς τὰ γεννώμενα ἀξιοῦσιν ἔχειν, ὡς ὑποδεχο-
 μένης μόνον, οὐδὲν δὲ εἰς τὰ γεννώμενα διδοίσης·
 ἐπεὶ καὶ ὅσον σῶμα τοῦ γινομένου ἐκ τῆς τροφῆς. εἰ 30
 δὲ δίδωσιν ἢ μήτηρ τι τῷ γεννωμένῳ, οὐ καθ' ὅσον
 ὕλη, ἀλλ' ὅτι καὶ εἶδος· μόνον γὰρ τὸ εἶδος γόνιμον,

ἡ δὲ ἑτέρα φύσις ἄγονος. ὄθεν, οἶμαι, καὶ οἱ κάλαι
 σοφοὶ μυστικῶς καὶ ἐν τελευταῖς αἰνιττόμενοι Ἐρμῆν
 μὲν ποιοῦσι τὸν ἀρχαῖον τὸ τῆς γενέσεως ὄργανον αἰεὶ
 ἔχοντα πρὸς ἐρ|γασίαν τὸν γεννωῖντα τὰ ἐν αἰσθήσει p. 322
 5 δηλοῦντες εἶναι τὸν νοητὸν λόγον, τὸ δὲ ἄγονον τῆς
 ὕλης μενούσης τὸ αὐτὸ αἰεὶ διὰ τῶν παρὶ αὐτὴν ἀγό-
 νων δηλοῦντες. μητέρα γὰρ πάντων ποιήσαντες, ἦν
 δὴ οὕτως ἐπιφημιζουσι τὴν κατὰ τὸ ὑποκείμενον ἀρ-
 χὴν λαβόντες καὶ ὄνομα τοῦτο θέμενοι, ἵνα δηλοῖεν
 10 ὃ βούλονται, τὸ πρὸς τὴν μητέρα οὐχ ὅμοιον πάντη
 ἐνδείκνυσθαι θέλοντες τοῖς ὅστις ὁ τρόπος βουλομέ-
 νοις ἀκριβέστερον λαβεῖν καὶ μὴ ἐπιπολῆς ζητοῦσι
 πόρρωθεν μὲν, ὅμως δὲ ὡς ἐδύναντο ἐνδείξαντο ὡς
 ἄγονός τε καὶ οὐδὲ πάντη θῆλυς, ἀλλὰ τοσοῦτον μὲν
 15 θῆλυς ὅσον ὑποδέξασθαι, ὅσον δὲ γεννᾶν οὐκέτι,
 τῷ τὸ πρὸς αὐτὴν κερωρηκὸς μήτε θῆλυ εἶναι μήτε
 γεννᾶν δύνασθαι, ἀποτετμημένον δὲ πάσης τῆς
 τοῦ γεννᾶν δυνάμεως, ἢ μόνω ὑπάρχει τῷ μένοντι
 ἄρρηνι.

XXVI.

20 1. Περὶ ψυχῆς ὅσα ἀπορήσαντας δεῖ εἰς εὐπορίαν
 καταστῆναι ἢ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀπορίαις στέντας
 τοῦτο γοῦν κέρδος ἔχειν, εἰδέναι τὸ ἐν τοῦτοις ἀπο-
 ρην, ὀρθῶς ἂν ἔχοι τὴν πραγματείαν ποιήσασθαι.
 περὶ τίνος γὰρ ἂν τις μᾶλλον τὸ πολὺ λέγων καὶ σκο-
 25 πούμενος εὐλόγως ἂν διατρέβοι ἢ περὶ ταύτης; διὰ
 τε πολλὰ καὶ ἄλλα καὶ ὅτι ἐπ' ἄμφω τὴν γνώσιν δι-
 δωσιν, ὧν τε ἀρχὴ ἐστὶ καὶ ἀφ' ὧν ἐστὶ. κειθολίμεθα

Enn.
 IV. 3.
 p. 371

XXVI. ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ sive ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟ-
 ΡΙΩΝ Α'.

δὲ ἂν καὶ τῷ τοῦ θεοῦ παρακλεῦσμάτι αὐτοὺς γι-
 νῶσκειν παρακελευομένῳ περὶ τούτου τὴν ἐξέτασιν
 p. 372 ποιούμενοι | ζητεῖν τε τὰ ἄλλα καὶ εὑρεῖν βουλόμε-
 νοι δικαίως ἂν τὸ ζητοῦν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο ζητοῦμεν
 τό τε ἐραστὸν ποθοῦντες λαβεῖν θεαμάτων. ἦν γὰρ
 καὶ ἐν τῷ παντὶ νῶ τὸ διττόν· ὥστε εὐλόγως ἐν τοῖς
 κατὰ μέρος τὸ μὲν οὕτως μᾶλλον, τὸ δὲ οὕτως. τὰς
 δὲ ὑποδοχὰς τῶν θεῶν ὅπως, σκεπτέον. ἀλλὰ τοῦτο
 μὲν, ὅταν πῶς ἐν σώματι ψυχὴ γίνεται ζητῶμεν· νῦν
 δὲ πάλιν ἐπανίσταμεν ἐπὶ τοὺς λέγοντας ἕκ τῆς τοῦ
 παντὸς ψυχῆς καὶ τὰς ἡμετέρας εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἴσως
 ἱκανὸν φήσουσιν εἶναι τὸ φθάνειν μέχρι τῶν αὐτῶν
 καὶ τὰς ἡμετέρας, μέχρις ὧν καὶ ἡ τοῦ παντὸς ψυχῆ.
 ἔρχεται, μηδὲ τὸ ὁμοίως νοερόν, καὶ εἰ συγχωροῖεν
 τὸ ὁμοίως, τοῦ μὴ μόρια αὐτῆς εἶναι· εἶναι γὰρ ὁμοειδῆ
 καὶ τὰ μέρη τοῖς ὅλοις. παραθήσονται δὲ καὶ Πλάτωνα
 τοῦτο δοξάζοντα, ὅταν πιστούμενος τὸ πᾶν ἔμψυχον
 εἶναι λέγη, ὡς σῶμα μέρος ὄν τοῦ παντὸς τὸ ἡμέτε-
 ρον, οὕτω καὶ ψυχὴν τὴν ἡμετέραν μέρος τῆς τοῦ
 παντὸς ψυχῆς εἶναι. καὶ τὸ συνέπεσθαι δὲ ἡμᾶς τῇ
 τοῦ παντὸς περιφορᾷ καὶ λεγόμενον καὶ δεικνύμενον
 ἐναργῶς εἶναι καὶ τὰ ἦδη καὶ τὰς τύχας ἐκεῖθεν λαμ-
 βάνοντας εἰσω τε γενομένους ἐν αὐτῷ ἕκ τοῦ περιέχον-
 τος ἡμᾶς τὴν ψυχὴν λαμβάνειν. καὶ ὥσπερ ἐπὶ ἡμῶν
 μέρος ἕκαστον ἡμῶν παρὰ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς λαμ-
 βάνει, οὕτω καὶ ἡμᾶς ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον μέρος πρὸς
 τὸ ὅλον ὄντας παρὰ τῆς ὅλης ψυχῆς μεταλαμβάνειν
 ὡς μέρη. καὶ τὸ ψυχὴ δὲ πᾶσα παντὸς ἐπιμελεῖται
 τοῦ ἀψύχου· τὸ αὐτὸ τοῦτο σημαίνειν ὡς οὐκ ἄλλο τι
 ἔξωθεν ψυχῆς καταλείποντος μετὰ τὴν τοῦ ὅλου· αὕτη
 γὰρ ἡ τὸ πᾶν ἄψυχον ἐν ἐπιμελείᾳ τιθεμένη.

2. πρὸς δὴ ταῦτα πρῶτον ἐκεῖνο λεκτέον, ὡς

ὁμοειδῆ τιθέμενοι τῷ τῶν αὐτῶν ἀγγαῶρειν ἐφάπτε-
 σθαι τὸ αὐτὸ γένος κοινὸν διδόντες ἕξω ποιούσι τοῦ
 μέρος εἶναι· ἀλλὰ μᾶλλον ἂν τὴν αὐτὴν καὶ μίαν καὶ
 ἐκάστην πᾶσαν δικαιοτέρον ἂν εἰποιεν. μίαν δὲ ποι-
 5 οῦντες εἰς ἄλλο ἀναρτῶσιν ὃ μηκέτι τοῦδε ἢ τοῦδε,
 ἀλλὰ οὐθενὸς ὄν αὐτὸ ἢ κόσμου ἢ τινος ἄλλου αὐτὸ
 ποιεῖ ὃ καὶ κόσμου καὶ ὄτουοῦν ἐμψύχου. καὶ γὰρ
 ὁρθῶς ἔχει μὴ πᾶσαν τὴν ψυχὴν τινος εἶναι οὐσίαν γε
 οὐσαν, ἀλλ' εἶναι ἢ μὴ τινός ἐστιν ὅλως, τὰς δὲ ὅσαι
 10 τινὸς γίνεσθαι ποτε κατὰ συμβεβηκός. ἴσως δὲ δεῖ
 λαβεῖν τὸ μέρος ἐν τοῖς τοιούτοις πῶς λέγεται σαφέ-
 στερον. τὸ μὲν δὴ ὡς σωμάτων μέρος, εἴτε ὁμοειδὲς
 τὸ σῶμα, εἴτε ἀνομοειδές, ἐατέον ἐκεῖνο μόνον ἐπι-
 σημηναμένους, ὡς ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν ὅταν λέγηται
 15 μέρος, κατὰ τὸν ὄγκον ἐστὶ τὸ μέρος, οὐ κατὰ τὸ εἶ-
 δος, οἷον τὴν λευκότητα· οὐ γὰρ ἢ ἐν τῷ μορίῳ τοῦ
 γάλακτος λευκότης μέρος ἐστὶ τῆς τοῦ παντὸς γάλακ- p. 373
 τος λευκότητος, ἀλλὰ μορίου μὲν ἐστὶ λευκότης, μό-
 ριον δὲ οὐκ ἐστὶ λευκότητος· ἀμέγεθες γὰρ ὅλως καὶ
 20 οὐ ποσὸν ἢ λευκότης. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτως. ὅταν δὲ
 ἐπὶ τῶν οὐ σωμάτων λέγωμεν μέρος, ἦτοι οὕτως ὡς
 ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν λέγοιμεν ἂν, ὡς τὰ δύο τῶν δέκα·
 ἔστω δὲ ἐπὶ ψιλῶν μόνων τὸ λεγόμενον· ἢ ὡς κύκλου
 καὶ γραμμῆς μέρος ἢ ὡς ἐπιστήμης μέρος. ἐπὶ μὲν δὴ
 25 τῶν μονάδων καὶ τῶν σχημάτων ἀνάγκη ὥσπερ ἐπὶ
 τῶν σωμάτων ἐλαττοῦσθαι τε τὸ ὅλον τῷ εἰς τὰ μέρος
 μερισμῷ ἐλάττω τε τὰ μέρη ἕκαστα τῶν ὅλων εἶναι·
 ποσὰ γὰρ ὄντα καὶ τὸ εἶναι ἐν τῷ ποσῷ ἔχοντα, οὐ τὸ
 αὐτοποσὸν ὄντα, μεῖζω καὶ ἐλάττω ἐξ ἀνάγκης γίνε-
 30 ται. κατὰ δὴ ταῦτα οὐκ ἐνδέχεται ἐπὶ ψυχῆς τὸ μέρος
 λέγεσθαι. οὔτε γὰρ ποσὸν οὕτως ὡς δεκάδα τὴν πᾶ-
 σαν, τὴν δὲ μονάδα εἶναι· ἀλλὰ τε γὰρ πολλὰ καὶ

ἄτοπα συμβήσεται καὶ οὐχ ἓν τι τὰ δέκα καὶ ἐκάστη
 αὐτῶν τῶν μονάδων ἢ ψυχὴ ἔσται ἢ ἐξ ἀψύχων ἀπάν-
 των ἢ ψυχὴ καὶ ὅτι καὶ τὸ μέρος τῆς ὅλης ψυχῆς συγ-
 κηρώρηται ὁμοειδὲς εἶναι, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς οὐκ
 ἀνάγκη τὸ μέρος οἶον τὸ ὅλον εἶναι, οἶον κύκλου ἢ
 τετραγώνου, ἢ οὐ πάντα γε τὰ μόρια ὅμοια ἐφ' ἧν
 ἔστι λαβεῖν τὸ μέρος, οἶον ἐπὶ τῶν τριγώνων τρίγωνα,
 ἀλλὰ παραλλάσσοντα· τὴν δὲ ψυχὴν ὁμοειδῆ τίθενται
 εἶναι. καὶ ἐπὶ γραμμῆς δὲ τὸ μὲν μέρος ἔχει τὸ γραμμῆ
 εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει διαφέρει καὶ ἐνταῦθα. ἐπὶ δὲ
 ψυχῆς ἢ διαφορὰ τῷ μεγέθει εἰ λέγοιτο τῆς μερικῆς
 πρὸς τὴν ὅλην, κοσόν τι ἔσται καὶ σῶμα τὴν διαφο-
 ρὰν λαμβάνουσα καθὸ ψυχὴ παρὰ τοῦ ποσοῦ. ἀλλ'
 ὑπέκειντο πᾶσαι ὅμοιαι καὶ ὅλαι. φαίνεται δὲ οὐδὲ
 μεριζομένη οὕτως ὡς τὰ μεγέθη, οὐκ ἂν συγχωρή-
 σαιεν δὲ οὐδὲ αὐτοὶ κατατέμνεσθαι τὴν ὅλην εἰς μέρη·
 ἀναλώσουσι γὰρ τὴν ὅλην καὶ ὄνομα μόνον ἔσται, εἰ
 καὶ ἀρχή[ν] τίς ποτε ἦν πᾶσα, ὡς εἰ οἴνου μερισθέν-
 τος εἰς πολλὰ ἕκαστον τὸ ἐν ἐκάστῳ ἀμφορῆι λέγοι[το]
 μέρος οἴνου τοῦ ὅλου. ἄρ' οὖν οὕτω μέρος ὡς θεώ-
 ρημα τὸ τῆς ἐπιστήμης λέγεται τῆς ὅλης ἐπιστήμης,
 αὐτῆς μὲν μενούσης οὐδὲν ἦττον, τοῦ δὲ μερισμοῦ
 οἶον προφορᾶς καὶ ἐνεργείας ἐκάστου οὔσης; ἐν δὲ
 τῷ τοιούτῳ ἕκαστον μὲν δυνάμει ἔχει τὴν ὅλην ἐπι-
 στήμην, ἢ δὲ ἔστιν οὐδὲν ἦττον ὅλη. εἰ δὴ οὕτως ἐπὶ
 ψυχῆς τῆς τε ὅλης καὶ τῶν ἄλλων, οὐκ ἂν ἡ ὅλη ἦς
 τὰ τοιαῦτα μέρη ἔσται τινός, ἀλλ' αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς·
 οὐ τοίον οὐδὲ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τις καὶ αὕτη τῶν
 ἐν μέρει. μέρη ἄρα πᾶσαι μιᾶς ὁμοειδεῖς οὔσαι. ἀλλὰ
 πῶς ἢ μὲν κόσμου, ἢ δὲ μερῶν τοῦ κόσμου;

3. ἀλλ' ἄρα οὕτω μέρη ὥσπερ ἂν καὶ ἐφ' ἐνὸς
 p. 374 ζφου τις εἶποι τὴν ἐν τῷ δακτύλῳ ψυχὴν | μέρος τῆς

ἐν τῷ παντὶ ζῶν ὅλης; ἀλλ' οὗτός γε ὁ λόγος ἢ οὐδε-
 μίαν ποιεῖ ψυχὴν ἔξω σώματος γίνεσθαι ἢ πᾶσαν οὐκ
 ἐν σώματι, ἀλλ' ἔξω τοῦ σώματος τοῦ κόσμου τὴν τοῦ
 παντὸς λεγομένην. σκεπτέον δὲ τοῦτο· νῦν δὲ ὡς λέ-
 5 γοιτο ἂν κατὰ τὴν εἰκόνα ἐξεταστέον. εἰ γὰρ ἡ τοῦ
 παντὸς παρέχει αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἐν μέρει ζῴοις καὶ
 οὕτω μέρος ἐκάστη, διαιρεθεῖσα μὲν οὐκ ἂν αὐτὴν
 ἐκάστῳ παρέχοι, ἢ αὐτὴ δὲ πανταχοῦ ἔσται ἢ ὅλη μία
 καὶ ἢ αὐτὴ ἐν πολλοῖς ἅμα οὔσα. τοῦτο δὲ οὐκέτ' ἂν
 10 τὴν μὲν ὅλην, τὴν δὲ μέρος ἂν εἶναι παράσχοιτο, καὶ
 μάλιστα οἷς τὸ αὐτὸ δυνάμεως πάρεστιν. ἐπεὶ καὶ οἷς
 ἄλλο ἔργον, τῷ δὲ ἄλλο, οἷον ὀφθαλμοῖς καὶ ὠσίν,
 οὐ μόριον ἄλλο ψυχῆς ὁράσει, ἄλλο δὲ ὡς ἰλεκτέον
 παρεῖναι· ἄλλων δὲ τὸ μερίζειν οὕτως· ἀλλὰ τὸ αὐτό,
 15 καὶ ἄλλη δύναμις ἐν ἐκατέροις ἐνεργῆ· εἰσὶ γὰρ καὶ
 ἐν ἀμφοτέροις ἅπασαι· τῷ δὲ τὰ ὄργανα διάφορα εἶ-
 ναι διαφόρους τὰς ἀντιλήψεις γίνεσθαι, πᾶσας μέντοι
 εἰδῶν εἶναι εἰς πάντα δυναμένων μορφοῦσθαι. δηλοῖ
 δὲ καὶ τὸ εἰς ἐν ἀναγκαῖον εἶναι πάντα λέναι. τῶν δὲ
 20 ὀργάνων δι' ὧν μὴ πάντα δυναμένων δεῖξασθαι τὰ μὲν
 παθήματα διάφορα γίνεσθαι τοῖς ὀργάνοις, τὴν δὲ
 κρέσιν παρὰ τοῦ αὐτοῦ, οἷον δικαστοῦ καὶ τοὺς λόγους
 τοὺς λεγομένους καὶ τὰ πραχθέντα κατανενοηκός.
 ἀλλ' ὅτι ἐν γε πανταχοῦ εἴρηται καὶ ἐν τοῖς διαφόροις
 25 τῶν ἔργων, εἴτε ὡς αἱ αἰσθήσεις, οὐκ ἐν ἑκάστῳ
 αὐτῶν νοεῖν, ἀλλ' ἐκείνην· εἰ δ' οἰκεία ἦν ἢ νόησις,
 ἐφ' ἑαυτῆς ἐκάστη· ὅταν δὲ καὶ λογικὴ ἢ ψυχὴ καὶ
 οὕτω λογικὴ ὡς ὅλη λέγεται, τὸ λεγόμενον μέρος ταύ-
 τόν, ἀλλ' οὐ μέρος ἔσται τοῦ ὅλου.

4. τί οὖν φατέον, εἰ οὕτω μία, ὅταν τις ζητῇ τὸ
 ἐντεῦθεν πρῶτον μὲν ἀπορῶν, εἰ οἷον τε οὕτως ἐν
 ἅμα ἐν πᾶσιν, ἔπειτα, ὅταν ἐν σώματι ἦ, ἢ δὲ μὴ ἐν

σώματι. ἴσως γὰρ ἀκολουθήσει αἰὲν ἐν σώματι πᾶσαν εἶναι καὶ μάλιστα τὴν τοῦ παντός. οὐ γὰρ ὡσπερ ἡ ἡμετέρα λέγεται καταλείπειν τὸ σῶμα· καίτοι τινές φασι τόδε μὲν καταλείπειν, οὐ πάντη δὲ ἔξω σώματος ἔσεσθαι. ἀλλ' εἰ πάντη ἔξω σώματος ἔσται, πῶς ἢ μὲν καταλείπει, ἢ δὲ οὐ, ἢ αὐτὴ οὐσα; ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ νοῦ ἑτερότητι χωριζομένου ἑαυτοῦ κατὰ μέρη * * μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων, ὄντων δὲ ὁμοῦ αἰεὶ· ἀμέριστος γὰρ ἂν εἴη αὕτη ἡ οὐσία· οὐδεμίνα τοιαύτη ἂν ἀπορία κατέχοι· ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς τῆς λεγομένης μεριστῆς 10 εἶναι κατὰ σώματα τοῦτο τὸ ἐν τι εἶναι πάσας πολλὰς ἂν ἔχοι ἀπορίας· εἰ μὴ τις τὸ μὲν ἐν στήσειεν ἐφ' ἑαυτοῦ μὴ πίπτον εἰς τὸ σῶμα, εἴτ' ἐξ ἐκείνου τὰς πάσας, τὴν τε τοῦ ὄλου καὶ τὰς ἄλλας, μέχρι τινὸς οἶον συνούσας καὶ μίαν τῷ μηδενὸς τινος γίνεσθαι, 15 τοῖς δὲ πέρασιν αὐτῶν ἐξηρητημένας καὶ συνούσας ἀλλήλαις πρὸς τὰ ἄνω ὡδὶ καὶ ὡδὶ ἐπιβάλλειν, οἶον

p. 375 φωτὸς | ἤδη πρὸς τῇ γῇ μεριζομένου κατ' οἴκους καὶ οὐ μεμερισμένου, ἀλλ' ὄντος ἑνὸς οὐδὲν ἦττον· καὶ τὴν μὲν τοῦ παντός αἰὲν ὑπερέχειν τῷ μηδὲ εἶναι αὐτῇ 20 τὸ κατελθεῖν μηδὲ τὸ κάτω μηδὲ ἐπιστροφὴν * τὰ τῆδε, τὰς δ' ἡμετέρας * * τῷ τε εἶναι ἀφωρισμένον αὐταῖς τὸ μέρος ἐν τῷδε καὶ τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ προσδεομένου φροντίσεως, τῆς μὲν οἰκίας τῇ ἐν φυτῷ μεγάλῳ ψυχῇ ἢ ἀπόνως τὸ φυτὸν καὶ ἀπόφως διοικεῖ * * * τῆς κα- 25 τωτάτῳ τῆς ψυχῆς τοῦ παντός, τοῦ δὲ ἡμῶν κάτω, οἶον εἰ εὐλαὶ ἐν σαπέντι μέρει τοῦ φυτοῦ γίνονται· οὕτω γὰρ τὸ σῶμα τὸ ἐμψυχον ἐν τῷ παντί· τῆς δὲ ἄλλης ψυχῆς τῆς ὁμοειδοῦς τῶν ἄνω τῆς ὄλης, οἶον εἰ 30 τις γεωργὸς ἐν φροντίδι τῶν ἐν τῷ φυτῷ εὐλῶν γί- νοιτο καὶ ταῖς μερίμναις πρὸς τῷ φυτῷ γίνοιτο, ἢ εἰ τις ὑγιαίνοντα μὲν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν ὑγιαίνον-

των ὄντα πρὸς ἐκείνοις εἶναι λέγοι πρὸς οἷς ἐστὶν ἡ πρᾶττων ἢ θεωρίαις ἑαυτὸν παρέχων, νοσήσαντος δὲ καὶ πρὸς ταῖς τοῦ σώματος θεραπειαῖς ὄντος πρὸς τῷ σώματι εἶναι καὶ τοῦ σώματος γεγυμένα.

5. ἀλλὰ πῶς ἔτι ἡ μὲν σή, ἡ δὲ τοῦδε; ἡ δὲ ἄλλου ἔσται; ἄρ' οὖν τοῦδε μὲν κατὰ τὸ κάτω, οὐ τοῦδε δέ, ἀλλ' ἐκείνου κατὰ τὸ ἄνω; ἀλλ' οὕτως γε Σωκράτης μὲν ἔσται, ὅταν ἐν σώματι ἡ ἢ Σωκράτους ψυχὴ ἀπολείπεται δέ, ὅταν μάλιστα γένηται ἐν τῷ ἀρίστῳ. ἡ ἀπολείπεται οὐδὲν τῶν ὄντων· ἐπεὶ κἀκεῖ οἱ νόες οὐκ ἀπολοῦνται, ὅτι μὴ εἰσι σωματικῶς μεμερισμένοι, εἰς ἓν, ἀλλὰ μένει ἕκαστον ἐν ἑτερότητι ἔχον τὸ αὐτὸ ὃ ἐστὶν εἶναι. οὕτω τοίνυν καὶ [αλ] ψυχὰς ἐφεξῆς καθ' ἕκαστον νοῦν ἐξηρητημένοι, λόγοι νῶν οὔσαι καὶ ἐξιλιγμένοι μᾶλλον ἢ ἐκεῖνοι, οἷον πολὺ ἐξ ὀλίγου γινόμεναι, συναφείς τῷ ὀλίγῳ οὔσαι ἀμερεστέρας ἐκείνων ἐκάστῳ μερίζεσθαι ἤδη θελήσασαι καὶ οὐ δυνάμεναι εἰς πᾶν μερισμοῦ εἶναι τὸ ταῦτόν καὶ ἕτερον σώζουσαι μένει τε ἐκάστη ἐν καὶ ὁμοῦ ἐν πᾶσαι. εἴρηται δὴ κενόφαιον τοῦ λόγου, ὅτι ἐκ μιᾶς καὶ αἱ ἐκ μιᾶς πολλαὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ νῷ, μερισθεῖσαι καὶ οὐ μερισθεῖσαι καὶ λόγος εἰς τοῦ νοῦ ἢ μένουσα καὶ ἀπ' αὐτῆς λόγοι μερικοὶ καὶ ἄνυλοι, ὥσπερ ἐκεῖ.

6. διὰ τί δὲ ἡ μὲν τοῦ παντὸς ψυχὴ ὁμοειδῆς οὔσα πεποίηκε κόσμον, ἡ δὲ ἐκάστου οὐ, ἔχουσα καὶ αὐτὴ πάντα ἐν ἑαυτῇ; τὸ γὰρ δύνασθαι ἐν πολλοῖς γίνεσθαι ἅμα καὶ εἶναι εἴρηται· νῦν δὲ λεκτέον * * τάχα γὰρ καὶ πῶς ταῦτόν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ τὸ μὲν τοδί, τὸ δὲ τοδί ποιεῖ ἢ πάσχει ἢ ἄμφω γνωσθήσεται· ἢ καθ' αὐτό γε τοῦτο ἐπισκεπτέον. πῶς οὖν καὶ διὰ τί κόσμον πεποίηκεν, αἱ δὲ μέρος τι | τοῦ κόσμου διοικουῦ-p. 376, σιν; ἢ θαυμαστὸν οὐδὲν τοὺς τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην

ἔχοντας τοὺς μὲν κλειόνων, τοὺς δὲ ἐλαττόνων ἄρχειν.
 ἀλλὰ διὰ τί εἶπεν ἂν ἔχοι τις. ἀλλ' ἐστίν, εἰποι τις
 ἂν, καὶ ψυχῶν διαφορὰ ἢ μᾶλλον, καθὸ ἢ μὲν οὐκ
 ἀπέστη τῆς ὅλης, ἀλλ' ἔσχεν ἐκεῖ οὐσα περὶ αὐτὴν τὸ
 σῶμα, αἱ δὲ ἤδη ὄντος οἶον ἀδελφῆς ψυχῆς ἀρχούσης
 μοίρας διέλαχον, οἶον προκαρασκευασίας ταύτης
 αὐταῖς οἰκήσεις. ἐστὶ δὲ καὶ * τὴν μὲν πρὸς τὸν ὅλον
 νοῦν ἰδεῖν, τὰς δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς αὐτῶν τοὺς ἐν
 μέρει. τάχα δ' ἂν καὶ αὐταὶ δύναιτο ποιεῖν, τῆς δὲ
 ποιησάσης οὐκέτι οἶόν τε καὶ αὐταῖς πρώτης ἐκείνης
 ἀρξάσης. τὸ δ' αὐτὸ ἂν τις ἠπόρησε καὶ εἰ ἠτίσουσιν
 καὶ ἄλλη πρώτη κατεῖχε. βέλτιον δὲ λέγειν τῷ ἐξηρ-
 τῆσθαι μᾶλλον τῶν ἄνω· τῶν γὰρ ἐκεῖ νενευκότων ἢ
 δύναμις μείξων. σώξουσαι γὰρ αὐτὰς ἐπ' ἀσφαλοῦς
 ἐκ τοῦ φάστου ποιούσι· δυνάμεως γὰρ μείξονος μὴ
 πάσχειν ἐν οἷς ποιεῖ· ἢ δὲ δύναμις ἐκ τοῦ ἄνω μένει.
 μένουσα οὖν ἐν ἐντῇ ποιεῖ προσιόντων, αἱ δὲ αὐταὶ
 προσῆλθον. ἀπέστησαν οὖν εἰς βᾶθος. ἢ πολὺ αὐτῶν
 καθελκυσθὲν συνεφειλκύνετο καὶ αὐτὰς ταῖς γνώμαις
 εἰς τὸ κάτω εἶναι. τὸ γὰρ δευτέρας καὶ τρίτας τῷ
 ἐγγύθεν καὶ τῷ πορρωτέρου ὑπονοητέον εἰρησθαι,
 ὡσπερ καὶ παρ' ἡμῖν οὐχ ὁμοίως πάσας ψυχὰς ὑπάρ-
 χει τὰ πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀλλ' οἱ μὲν ἐνοῖντο ἂν, οἱ δὲ
 βέλλοιεν ἂν ἐγγὺς ἐφιέμενοι, [τ]οῖς δὲ ἤττον ἂν ἔχοι
 τοῦτο, καθ' ὃ ταῖς δυνάμεσιν οὐ ταῖς αὐταῖς ἐνεφ-
 γουῖσιν, ἀλλ' οἱ μὲν τῇ πρώτῃ, οἱ δὲ τῇ μετ' ἐκείνην,
 οἱ δὲ τῇ τρίτῃ, ἀπάντων τὰς πάσας ἐχόντων.

7. ταῦτα μὲν οὖν ταύτη. ἀλλὰ τὸ ἐν Φιλήβῳ λε-
 χθὲν παρέχον ὑπόνοιαν μοίρας τῆς τοῦ παντός τὰς
 ἄλλας εἶναι. βούλεται δὲ ὁ λόγος οὐ τοῦτο ὃ τις οἶεται,
 ἀλλ' ὅπερ ἦν χρήσιμον αὐτῷ τότε, καὶ τὸν οὐρανὸν
 ἐμφυχον εἶναι. τοῦτο οὖν πιστοῦται λέγων ὡς ἄτοπον

τὸν οὐρανὸν ἄψυχον λέγειν ἡμῶν, οὐ μέρος σώματος
 ἔχομεν τοῦ παντός, ψυχὴν ἔχοντων. πῶς γὰρ ἂν τὸ
 μέρος ἔσχεν ἀψύχου τοῦ παντός ὄντος; δῆλον δὲ μά-
 λιστα τὸ τῆς γνώμης αὐτοῦ ἐν Τιμαίῳ ποιεῖ, οὐ γε-
 5 νομένης τῆς ψυχῆς τοῦ παντός ὕστερον τὰς ἄλλας
 ποιεῖ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μινύων κρατῆρος, ἀφ' οὗ καὶ ἡ
 τῶν ὄλων, ὁμοειδῆ ποιῶν καὶ τὴν ἄλλην, τὴν δὲ δια-
 φορὰν δευτέροις καὶ τρίτοις διδούς. τὸ δὲ ἐν τῷ Φαί-
 δρῳ 'ψυχὴ πᾶσα παντός ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου'. τί
 10 γὰρ ἂν εἴη ὁ σώματος τὴν φύσιν διοικεῖ καὶ ἡ πλάτ-
 τει ἢ τάττει ἢ ποιεῖ ἢ ἡ ψυχὴ; καὶ οὐχ ἡ μὲν πέφυκε
 τοῦτο δύνασθαι, ἡ δὲ οὐ. ἡ μὲν οὖν τελεία, φησὶν, ἡ
 τοῦ παντός μετεωροποροῦσα οὐ δῦσα, ἀλλ' οἶον | ἐπο- p. 377
 χουμένη, εἰς τὸν κόσμον ποιεῖ καὶ ἥτις ἂν τελεία ἦ,
 15 οὕτω διοικεῖ. ἡ δὲ πτερορρηθήσασα' εἰπὼν ἄλλην τεύ-
 την παρ' ἐκείνην ποιεῖ. τὸ δὲ συνέπεσθαι τῇ τοῦ
 παντός περιφορᾷ καὶ ἦδη ἐκείθεν κομίζεσθαι καὶ
 πάσχειν παρ' αὐτοῦ οὐδὲν ἂν εἴη σημεῖον τοῦτο τοῦ
 μέρους τὰς ἡμετέρας εἶναι. ἰκανὴ γὰρ ψυχὴ καὶ παρὰ
 20 φύσεως τόπων πολλὰ ἀπομάττεσθαι καὶ ὑδάτων καὶ
 ἀέρος * * καὶ πόλεων διαφορῶν οἰκήσεις καὶ τῶν σω-
 μάτων αἱ κράσεις. καὶ τι ἔφαμεν ἔχειν ἐν τῷ παντὶ
 ὄντες τῆς τοῦ ὄλου ψυχῆς καὶ παρὰ τῆς περιφορᾶς
 συνεχωροῦμεν τὸ πάσχειν, ἀλλ' ἀντετίθεμεν ἄλλην
 25 ψυχὴν πρὸς ταῦτα καὶ μάλιστα τῇ ἀντιστάσει δεικνυ-
 μένην ἄλλην. τὸ δ' ὅτι εἶσα γεννώμεθα ἐν αὐτῷ, καὶ
 ἐπὶ τῶν μητέρων φαμὲν ἕτεραν εἶναι, οὐ τὴν τῆς
 μητρός, τὴν ἐπεισιουσαν.

8. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἂν ἔχοι λύσεως καὶ τοῦ
 30 τῆς συμπαθείας μὴ ἐμποδίζοντος τὸν λόγον· ἐκ γὰρ
 τῆς αὐτῆς πᾶσαι εἶναι, ἐξ ἧς καὶ ἡ τοῦ ὄλου, συμπα-
 θεῖς. καὶ γὰρ εἰρηται, ὅτι καὶ μία καὶ πολλαί. περι-

δὲ τοῦ μέρους πρὸς τὸ ὅλον τῆς διαφορᾶς ὅπως εἴρη-
 ται. εἴρηται δὲ καὶ ὅλως περὶ διαφορᾶς ψυχῆς καὶ νῦν
 συντόμως λεγέσθω, ὅτι καὶ παρὰ τὰ σώματα ἂν γέ-
 νοιτο διαφέρειν καὶ ἐν τοῖς ἡθεσι μάλιστα καὶ ἐν τοῖς
 τῆς διανοίας ἔργοις καὶ ἐκ τῶν προβεβιωμένων βίων. 5
 κατὰ γὰρ τοὺς προβεβιωμένους φησὶ τὰς αἰρέσεις ταῖς
 ψυχαῖς γίνεσθαι. εἰ δὲ τις φύσιν ψυχῆς ὅλως λαμβά-
 νοι, καὶ ἐν ταύταις εἴρηται αἱ διαφοραὶ ἐν οἷς καὶ
 δευτέρα καὶ τρίτα ἐλέγετο καὶ ὅτι πάντα πᾶσαι, κατὰ
 δὲ τὸ ἐνεργῆσαν ἐν αὐτῇ ἐκάστη· τοῦτο δὲ τὸ τὴν μὲν 10
 ἐνοῦσθαι ἐνεργείᾳ, τὴν δὲ ἐν γνώσει, τὴν δὲ ἐν ὀρέ-
 ξει, καὶ ἐν τῷ ἄλλῃ ἄλλα βλέπειν καὶ ἄπερ βλέπει
 εἶναι καὶ γίνεσθαι· καὶ τὸ πλήρες δὲ ταῖς ψυχαῖς καὶ
 τέλειον καὶ οὐχὶ ταῦτόν πάσαις. ἀλλ' εἰ ποικίλον
 τὸ ὅλον σύνταγμα αὐταῖς· εἰς γὰρ πᾶς λόγος πολὺς 15
 καὶ ποικίλος, ὥσπερ ζῶον ψυχικὸν πολλὰς μορφὰς
 ἔχον· εἰ δὴ τοῦτο, καὶ σύνταξις ἐστὶ καὶ οὐ διέσπασται
 τὰ ὄντα ὅλως ἀπ' ἀλλήλων οὐδὲ τὸ εἰκῆ ἐν τοῖς οὐσί-
 ῳ, ὅπου μὴδὲ ἐν τοῖς σώμασι, καὶ ἀριθμὸν τινα ἀκόλου-
 θον ἐστὶν εἶναι. καὶ γὰρ αὐτὸ ἐστάναι δεῖ τὰ ὄντα καὶ 20
 τὰ αὐτὰ τὰ νοητὰ εἶναι καὶ ἕκαστον ἐν ἀριθμῷ εἶναι·
 οὕτω γὰρ τὸ τόδε. τοῖς μὲν γὰρ τῶν σωμάτων τῇ φύ-
 σει τοῦ καθέκαστον ἕοντος ἅτε ἐπακτοῦ τοῦ εἶδους
 ὄντος τὸ εἶναι κατ' εἶδος ἀεὶ ὑπάρχει μιμήσει τῶν
 ὄντων, τοῖς δὲ ἅτε οὐκ ἐκ συνθέσεως οὐσι τὸ εἶναι 25
 ἐστὶ ἐν τῷ ὅ ἐστὶν ἀριθμῷ ἐν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὑπάρ-
 χει καὶ οὔτε γίνεται ὃ μὴ ἦν οὔτε ὃ ἐστὶν οὐκ ἔσται |
 ἐπεὶ καὶ εἰ ποιοῦν τι ἔσται αὐτά, ἐκ μὲν ὕλης οὐκ ἂν·
 εἰ δὲ καὶ τοῦτο, δεῖ τι καὶ ἐξ αὐτοῦ οὐσιῶδες προσ-
 θεῖναι· ὥστε μεταβολὴ περὶ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔσται, εἰ 30
 νῦν πλέον ποιεῖ ἢ ἔλαττον. καὶ διὰ τί νῦν, ἀλλ' οὐκ
 ἀεὶ οὕτως; καὶ τὸ γενόμενον δὲ οὐκ ἀίδιον, εἴπερ

πλέον και ἔλαττον· κείται δὲ ἡ ψυχὴ τοιοῦτον. πῶς
 οὖν ἄπειρον, εἰ στήσεται; ἢ τῇ δυνάμει τὸ ἄπειρον,
 ὅτι ἡ δυνάμεις ἄπειρος, οὐχ ὡς μερισθησομένης εἰς
 ἄπειρον· ἐπεὶ καὶ ὁ θεὸς οὐ πεπερασμένος. καὶ αὐταί
 5 τοίνυν οὐ πέρατι ἀλλοτρίῳ ἐστὶν ἐκάστη ὃ ἐστίν, οἷον
 τοςαύτη, ἀλλ' αὐτὴ ἐστίν ὅσον θέλει καὶ οὐ μὴ ποτε
 γένηται προιοῦσα ἔξω αὐτῆς, ἀλλὰ φθάνει μὲν παν-
 ταχοῦ ὃ πέφυκεν αὐτῆς εἰς τὰ σώματα φθάνειν· οὐ
 μὴν διέσπασται ἀφ' ἑαυτῆς, ὅταν ἢ καὶ ἐν τῷ δακ-
 10 τύλῳ καὶ ἐν τῷ ποδί. οὕτω δὴ καὶ ἐν τῷ παντὶ εἰς
 ὃ ἂν φθάνῃ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέρει φυτοῦ καὶ
 ἀποτεταμημένου· ὥστε εἶναι καὶ ἐν τῷ ἔξ ἀρχῆς
 φυτῷ καὶ τῷ ἀπ' αὐτοῦ τεταμημένῳ· ἐν γὰρ τὸ σῶμα
 τοῦ παντὸς καὶ ὡς ἐν ἐνὶ ἐστὶν αὐτοῦ πανταχοῦ. καὶ
 15 σαπέντος δὲ ζώου εἰ πολλὰ ἔξ αὐτοῦ, ἐκεῖνῃ μὲν οὐ-
 κέτι ἐστὶν ἡ τοῦ παντὸς ζώου ψυχὴ ἐν τῷ σώματι· οὐ
 γὰρ ἔχει αὐτὸ δεκτικὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ ἂν ἀπέθανε·
 τὰ δὲ ἐκ τῆς φθορᾶς ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς γενέσεις
 ζώων, τὰ μὲν τῶνδε, τὰ δὲ τῶνδε, ἴσχει ψυχὴν οὐ-
 20 δεινὸς ὄντος ὅτου ἀποστατεῖ, ὄντος δὲ τοῦ μὲν δέχε-
 σθαι, τοῦ δὲ μὴ δέχεσθαι δυναμένου. καὶ τὰ γινόμενα
 οὕτως ἔμψυχα οὐ πλείους ἐποίησε ψυχᾶς· ἐξήρηται
 γὰρ τῆς μιᾶς, ἢ μένει μία· ὥσπερ καὶ ἐν ἡμῖν ἀποτεμνο-
 μένων τινῶν, ἄλλων δὲ ἀντ' αὐτῶν φρουμένων, τῶν μὲν
 25 ἀπέστη ἡ ψυχὴ, τοῖς δὲ προσεγένετο, ἕως ἡ μιᾶς μένει. ἐν
 δὲ τῷ παντὶ μένει ἅει ἡ μία· τὰ δὲ ἐντὸς τὰ μὲν ἴσχει,
 τὰ δὲ ἀποτίθεται, τῶν αὐτῶν ψυχικῶν μενόντων.

9. ἀλλὰ πῶς ἐγγίνεται σώματι ψυχὴ ζητητέον· τίς
 ὁ τρόπος καὶ πῶς; οὐχ ἦττον γὰρ καὶ τοῦτο θαυμά-
 30 σαι τε καὶ ζητῆσαι ἄξιον. ἐπεὶ τοίνυν διττὸς ὁ τρόπος
 τῆς εἰς σῶμα ψυχῆς εἰσόδου· ἢ μὲν γὰρ γίνεται ψυχῆ
 ἐν σώματι οὔση τῇ τε μετενσωματουμένη καὶ τῇ ἐκ

σώματος ἀερίνου ἢ πυρίνου εἰς γήμιον γινομένη, ἣν
 δὴ μετενσωμάτωσιν οὐ λέγουσιν εἶναι, ὅτι ἄδηλον τὸ
 ἀπ' οὗ ἢ εἰσκρισις, ἢ δὲ ἐκ τοῦ ἀσωμάτου εἰς ὀτιοῦν
 σῶμα, ἢ δὴ καὶ πρώτη ἂν εἴη ψυχῇ κοινωνία σώματι,
 ὁρθῶς ἂν ἔχοι ἐπισκέψασθαι περὶ ταύτης τί ποτέ ἐστι
 τὸ γινόμενον πάθος τότε ὅτε ψυχὴ καθαρὰ οὐσα σώ-
 ματος πάντη ἴσχει περὶ αὐτὴν σώματος φύσιν. περὶ
 μὲν δὴ τῆς τοῦ παντός· ἐντεῦθεν γὰρ ἴσως ἄρξα-
 σθαι * μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον τυγχάνει· δεῖ δὴ τῷ λόγῳ
 τὴν εἰσόδον καὶ τὴν ἐμψύχωσιν διδασκαλλίας καὶ τοῦ⁰¹
 σαφοῦς χάριν γίνεσθαι νομίζειν. ἐπεὶ οὐκ ἦν ὅτε
 p. 379 οὐκ ἐψύχωτο τότε τὸ πᾶν οὐδὲ ἦν ὅτε σῶμα ὑφειστή-
 κει ψυχῆς ἀπούσης οὐδὲ ὕλη ποτὲ ὅτε ἀκόσμητος ἦν·
 ἀλλ' ἐπινοῆσαι ταῦτα χωρίζοντας αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων
 τῷ λόγῳ οἷόν τε. ἔξεστι γὰρ ἀναλύειν τῷ λόγῳ καὶ τῇ¹⁵
 διανοίᾳ πᾶσαν σύνθεσιν. ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς ὡς ἔχει·
 σώματος μὲν μὴ ὄντος οὐδ' ἂν προέλθοι ψυχῇ, ἐπεὶ
 οὐδὲ τόπος ἄλλος ἐστὶν ὅπου πέφυκεν εἶναι. προίεσθαι
 δὲ εἰ μέλλοι, γεννήσει ἑαυτῇ τόπον, ὥστε καὶ σῶμα.
 τῆς δὴ στάσεως αὐτῆς ἐν αὐτῇ τῇ στάσει οἰοῦναι ὅσον
 νυμένης οἷον πολὺ φῶς ἐκλάμψαν ἐπ' ἄκροις ταῖς
 ἐσχάτοις τοῦ πυρὸς σκότος ἐγίγνετο, ὅπερ ἰδοῦσα ἢ
 ψυχῇ, ἐπέπερ ὑπέστη, ἐμόρφωσεν αὐτό. οὐ γὰρ ἦν
 θεμιτὸν γειτονοῦντι αὐτῇ λόγου ἄμοιρον εἶναι, οἷον
 ἐδέχετο τὸ λεγόμενον, ἀμυδρὸν ἐν ἀμυδρῷ τῷ γενο-²⁰
 μένῳ. γινόμενος δὴ οἷον οἶκός τις καλὸς καὶ ποικίλος
 οὐκ ἀπετμήθη τοῦ πεποιηκότος, οὐδ' αὖ ἐκόλυσεν
 αὐτὸν αὐτῷ, ἀλλὰ πανταχοῦ πᾶς ἄξιος ἐπιμελείας
 νομισθεὶς ὠφελίμου μὲν ἑαυτῷ τῷ εἶναι καὶ τῷ καλῷ,
 ὅσον δὴ τοῦ εἶναι δυνατὸν ἦν αὐτῷ μεταλαμβάνειν,²⁵
 ἀβλαβοῦς δὲ τῷ ἐφεστηκότει· ἄνω γὰρ μένων ἐπιστα-
 τεῖ· ἐμψυχὸς τῷ τοιούτῳ τρόπῳ ἔχων ψυχὴν οὐχ αὐ-

τοῦ, ἀλλ' αὐτῷ, κρατούμενος, οὐ κρατῶν, καὶ ἐχόμενος, ἀλλ' οὐκ ἔχων. κείται γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ ἀνεχούσῃ αὐτὸν καὶ οὐδὲν ἄμοιρόν ἐστιν αὐτῆς, ὡς ἂν ἐν ὕδασι δίκτυον τεγγόμενον ζῶν, οὐ δυνάμενον δὲ αὐτοῦ ποιεῖσθαι ἐν ᾧ ἐστιν. ἀλλὰ τὸ μὲν δίκτυον ἐκτεινομένης ἤδη τῆς θαλάσσης συνεκτέταται ὅσον αὐτὸ θύναται· οὐ γὰρ δύναται ἀλλαχόθι ἕκαστον τῶν μορίων ἢ ὅπου κείται εἶναι. ἡ δὲ τοσαύτη ἐστὶ τὴν φύσιν, ὅτι μὴ τοσήδε, ὥστε πᾶν τὸ σῶμα καταλαμβάνειν τῷ αὐτῷ, καὶ ὅπου ἂν ἐκταθῆ ἔκεινο ἐκεῖ ἐστὶ· καὶ εἰ μὴ εἴη δὲ ἐκεῖνο, οὐδὲν ἂν αὐτῇ εἰς μέγεθος μέλοι· ἐστὶ γὰρ ἧτις ἐστὶ. τοσοῦτον γὰρ ἐστὶ τὸ πᾶν, ὅπου ἐστὶν αὐτή, καὶ ὁρίζεται τὸ ὅσον, εἰς ὅσον προῖον σώζουσιν αὐτὴν αὐτὸ ἔχει. καὶ τοσαύτη ἐστὶν ἡ σκιά, ὅσος ὁ λόγος ὁ παρ' αὐτῆς. ὁ δὲ λόγος τοιοῦτος ἦν ὡς μέγεθος τοσοῦτον ἐργάσασθαι, ὅσον τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐβούλετο μέγεθος ἐργάσασθαι.

10. οὕτω δὲ ἀκούσαντας χρηὴ πάλιν ἐπὶ τὸ αἰεοῦτως ἐλθόντας ὁμοῦ λαβεῖν πάντα ὄντα· οἶον τὸν ἀέρα, τὸ φῶς, τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην καὶ τὰ φῶς καὶ πάλιν τὸν ἥλιον ὁμοῦ πάντα, τάξιν δὲ πρώτων καὶ δευτέρων καὶ τρίτων ἔχοντα, καὶ ἐνταῦθα ψυχὴν αἰεὶ ἐστῶσαν, εἶτα [τὰ] πρῶτα καὶ τὰ ἐφεξῆς, ὡς πυρρὸς ἐσχάτα εἰς ὕστερον τοῦ πρώτου ἐκ τοῦ ἐσχάτου νοουμένου πυρρὸς σκιάς, εἶτα ἐπιφωτιζομένου ἅμα καὶ τούτου, ὥστε οἶον εἶδος ἐπιθεῖν τῷ ἐπιβληθέντι πρώτῳ γενομένῳ παντάπασιν ἀμυδρῷ. ἐκοσμεῖτο δὲ κατὰ λόγον ψυχῆς δυνάμει ἐχούσης ἐν αὐτῇ δι' ὅλης δύνάμιν κατὰ λόγους | κοσμεῖν· οἶα καὶ οἱ ἐν σπέφ- p. 380

30 μασι λόγοι πλάττουσι καὶ μορφοῦσι τὰ ζῶα οἶον μικροὺς τινὰς κόσμους. ὁ τι γὰρ ἂν ἐφάπηται ψυχῆς, οὕτω ποιεῖται, ὡς ἔχει φύσεως ψυχῆς ἢ οὐσία· ἡ δὲ

ποιεῖ οὐκ ἐπακτῷ γνώμῃ οὐδὲ βουλῇ ἢ σκέψιν ἀνα-
 μείνασα· οὕτω γὰρ ἂν οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατ'
 ἐπακτὸν τέχνην ἂν ποιοί. τέχνη γὰρ ὑστέρᾳ αὐτῆς
 καὶ μιμείται ἀμυδρὰ καὶ ἀσθενῆ ποιοῦσα μιμήματα,
 παλγυῖα ἅττα καὶ οὐ πολλοῦ ἄξια, μηχαναῖς πολλαῖς
 εἰς εἰδώλων φύσιν προσχρωμένῃ. ἡ δὲ οὐσίας δυνά-
 μει κυρία σωμάτων εἰς τὸ γενέσθαι τε καὶ οὕτως
 ἔχειν, ὡς αὐτὴ ἄγει, οὐ δυναμένων τῶν ἐξ ἀρχῆς
 ἐναντιοῦσθαι τῇ αὐτῆς βουλήσει. ἐν γὰρ τοῖς ὑστέ-
 ροις ἄλληλα ἐμποδίζοντα πολλαῖς ἀποστερεῖται τοῦ
 τυχεῖν μορφῆς τῆς οἰκείας, ἣν ὁ λόγος ὁ ἐν σμικρῷ
 θέλει· ἐκεῖ δὲ γινομένης καὶ τῆς ὅλης μορφῆς ὑπ'
 αὐτῆς καὶ τάξιν τῶν γενομένων ἅμα ἐχόντων ἀπόνως
 τὸ γινόμενον καὶ ἀνεμποδίστως καλόν ἐστι. κατεσ-
 κευάσατο δὲ ἐν αὐτῷ τὰ μὲν θεῶν ἀγάλματα, τὰ δὲ
 ἀνθρώπων οἰκήματα, τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις· τί γὰρ ἔδει
 γίνεσθαι παρὰ ψυχῆς ἢ ὧν τὴν δύναμιν εἰς τὸ ποιεῖν
 ἔχει; πυρὸς μὲν γὰρ θερμὰ ποιεῖν καὶ τὸ ψύχειν ἄλ-
 λου, ψυχῆς δὲ τὸ μὲν ἐξ αὐτῆς εἰς ἄλλο, τὸ δὲ ἐν
 αὐτῇ. τοῖς μὲν γὰρ ἀψύχοις τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν οἶον εὔ-
 δει κείμερον ἐν αὐτοῖς, τὸ δὲ εἰς ἄλλο ὁμοιωῖσαι πρὸς
 αὐτὸ τὸ παθεῖν δυνάμενον. καὶ κοινὸν δὴ τοῦτο παντὶ
 τῷ ὄντι εἰς ὁμοίωσιν ἑαυτῷ ἄγειν· ψυχῆς δὲ ἔργον
 καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἐργηγορός τι καὶ τὸ εἰς ἄλλο ὡσαύτως.
 ζῆν οὖν καὶ τὰ ἄλλα ποιεῖ ὅσα μὴ ζῆ παρ' αὐτῶν καὶ
 τοιαύτην ζωὴν, καθ' ἣν αὐτὴ ζῆ. ζῶσα οὖν ἐν λόγῳ
 λόγον δίδωσι τῷ σώματι, εἰδωλον οὐ ἔχει· καὶ γὰρ
 καὶ εἰδωλον ζωῆς ὅσον δίδωσι τῷ σώματι· καὶ μορφὰς
 σωμάτων ὧν τοὺς λόγους ἔχει· ἔχει δὲ καὶ θεῶν καὶ
 πάντων. διὸ πάντα καὶ ὁ κόσμος ἔχει.

11. καὶ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλαι σοφοί, ὅσοι ἐβου-
 λήθησαν θεοὺς αὐτοῖς παρεῖναι ἰερά καὶ ἀγάλματα

ποιησάμενοι, εἰς τὴν τοῦ παντός φύσιν ἀπιδόντες ἐν
 νῶ λαβεῖν, ὡς πανταχοῦ μὲν εὐάγιογον ψυχῆς φύσις,
 δεξασθαι γε μὴν ῥῶστον ἂν εἴη ἀπάντων, εἰ τις προσ-
 παθῆς τι τεκτῆναιτο ὑποδέξασθαι δυνάμενον μοιρᾶν
 5 τινὰ αὐτῆς. προσπαθῆς δὲ τὸ ὁπωσοῦν μιμηθέν, ὥσ-
 περ κάτοπτρον ἀρπάσαι εἰδός τι δυνάμενον. καὶ γὰρ
 ἡ τοῦ παντός φύσις πάντα εὐμηχάνως ποιησαμένη εἰς
 μίμησιν ὧν εἶχε τοὺς λόγους, ἐπειδὴ ἕκαστον οὕτως
 ἐγένετο ἐν ὕλῃ λόγος ὃς κατὰ τὸν πρὸ ὕλης ἐμεμόρ-
 10 φωτο, συνῆφατο τῷ θεῷ ἐκείνῳ καθ' ὃν ἐγένετο καὶ
 εἰς ὃν εἶδεν ἡ ψυχὴ καὶ εἶχε | ποιουσα. καὶ δὴ οὐχ ^{p. 381}
 οἷόν τε ἦν ἄμοιρον αὐτοῦ γενέσθαι οὐδὲ ἐκείνον αὐ-
 κατελθεῖν εἰς τοῦτον. ἦν δὲ νοῦς ἐκεῖνος ὁ ἐκεῖ ἥλιος·
 αὗτος γὰρ ἡμῖν γινέσθω παράδειγμα τοῦ λόγου· ἐφ-
 15 ξῆς δὲ τούτῳ ψυχὴ ἐξηρητημένη μένοντος νοῦ μέ-
 νουσα. δίδωσι δὲ αὐτῇ τὰ πέρατα αὐτῆς τὰ πρὸς τοῦ-
 τον τὸν ἥλιον τούτῳ τῷ ἡλίῳ. καὶ ποιεῖ διὰ μέσου αὐ-
 τῆς κάκει συνῆφθαι οἶον ἐρμηνευτικὴ γενομένη τῶν
 τε ἀπ' ἐκείνου εἰς τοῦτον καὶ τῶν τούτου εἰς ἐκεῖνον,
 20 ὅσον διὰ ψυχῆς εἰς ἐκεῖνον φθάνει. οὐ γὰρ μακρὰν
 οὐδὲ πόρρω οὐδενὸς οὐδὲν καὶ αὐ πόρρω τῇ διαφορᾷ
 καὶ τῇ μίξει, ἀλλ' * * εἶναι ἐφ' ἑαυτοῦ οὐ τόποις καὶ
 συνεῖναι χωρὶς ὧν. θεοὶ δὲ εἰσιν οὔτοι τῷ ἀεὶ μὴ ἀπο-
 στατεῖν ἐκείνων καὶ τῇ μὲν ἐξ ἀρχῆς ψυχῇ προσηρητῆ-
 25 σθαι τῇ οἶον ἀπελθούσῃ ψυχῇ, ταύτῃ δέ, ἥπερ καὶ
 εἰσὶν ὃ λέγονται, πρὸς νοῦν βλέπειν οὐδαμοῦ ψυχῆς
 αὐτοῖς ἢ ἐκεῖ βλεπούσης.

12. ἀνθρώπων δὲ ψυχὰς εἰδῶλα αὐτῶν ἰδοῦσαι
 οἶον Διονύσου ἐν κατόπτρῳ ἐκεῖ ἐγένοντο ἄνωθεν
 30 ὀρηθεῖσαι οὐκ ἀποτμηθεῖσαι οὐδ' αὐταὶ τῆς ἑαυτῶν
 ἀρχῆς τε καὶ νοῦ. οὐ γὰρ μετὰ τοῦ νοῦ ἦλθον, ἀλλ'
 ἐφθασαν μὲν μέχρι γῆς, κάρα δὲ αὐταῖς ἐστήρικται

ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ. πλέον δὲ αὐταῖς κατελθεῖν
 συμβέβηκεν, ὅτι τὸ μέσον αὐταῖς ἠγαγκάσθη φροντι-
 δος δεομένου τοῦ εἰς ὃ ἐφθασαν φροντίσαι. Ζεὺς δὲ
 πατήρ ἐλεήσας πονουμένας θνητὰ αὐτῶν τὰ δεσμά
 ποιῶν περὶ ἃ πονοῦνται δίδωσιν ἀναπαύλας ἐν χρό- 5
 νοῖς ποιῶν σωμάτων ἐλευθέρως, ἐν' ἔχοιεν ἐκεῖ καὶ
 αὐταὶ γίνεσθαι, οὐπερ ἡ τοῦ παντός ψυχὴ ἀεὶ οὐδὲν
 τὰ τῆδε ἐπιστρεφόμενη. ὃ γὰρ ἔχει τὸ πᾶν ἤδη αὐταρ-
 κες αὐτῷ καὶ ἔστι καὶ ἔσται κατὰ λόγους ἀεὶ ἔσθηκό-
 τας ἐν χρόνοις πεφαινόμενον καὶ κατὰ χρόνους ἀεὶ εἰς 10
 τὸ αὐτὸ καθιστάμενα ἐν μέτροις βίων ὠρισμένων εἰς
 συμφωνίαν ἀγόμενα ταῦτα ἐκείνοις καὶ κατ' ἐκεῖνα
 τῶνδε περαινομένων ὑφ' ἓνα λόγον πάντων τεταγμέ-
 νων ἐν τε καθόδοις ψυχῶν καὶ ἀνόδοις καὶ εἰς τὰ ἄλλα
 σύμπαντα. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ τῆς συμφωνίας τῶν 15
 ψυχῶν πρὸς τὴν τοῦδε τοῦ παντός τάξιν οὐκ ἀπληρη-
 μένων, ἀλλὰ συναπτουσῶν ἐν ταῖς καθόδοις ἑαυτὰς
 καὶ μίαν συμφωνίαν πρὸς τὴν περιφορὰν ποιουμέ-
 νων, ὡς καὶ τὰς τύχας αὐτῶν καὶ τοὺς βίους καὶ τὰς
 προαιρέσεις σημαίνεσθαι τοῖς τῶν ἀστρον σχήμασι 20
 καὶ οἶον μίαν τινὰ φωνὴν ἐμμελῶς ἀφιέναι καὶ τὸ
 μουσικῶς καὶ ἑναρμονίως μᾶλλον τοῦτο εἶναι ἠνιγμέ-
 νως. τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἦν μὴ τοῦ παντός κατ' ἐκεῖνα
 ποιοῦντος καὶ πάσχοντος ἕκαστα ἐν μέτροις περιόδων
 καὶ τάξεων καὶ βίων κατὰ γένη διεξόδων ὡς αἱ ψυχαὶ 25
 p. 392 διεξοδεύουσιν ὅτε μὲν ἐκεῖ, ὅτε δὲ | ἐν οὐρανῷ, ὅτε
 δὲ εἰς τούσδε τοὺς τόπους ἐπιστρεφόμεναι. νοῦς δὲ
 πᾶς ἀεὶ ἄνω καὶ οὐ μὴ ποτε ἔξω τῶν αὐτοῦ γένοιτο,
 ἀλλ' ἰδρυμένος πᾶς ἄνω πέμπει εἰς τὰ τῆδε διὰ ψυ-
 χῆς. ψυχὴ δὲ ἐκ τοῦ πλησίον μᾶλλον κατὰ τὸ ἐκεῖθεν 30
 διάκειται εἶδος καὶ δίδωσι τοῖς ὑπ' αὐτήν, ἢ μὲν
 ὡσαύτως, ἢ δὲ ἄλλοτε ἄλλως ἰσχοῦσα, ἐν τάξει τὴν

πλάνην. κάτεισι δὲ οὐκ αἶψά τὸ ἴσον, ἀλλ' ὅτε μὲν πλεόν, ὅτε δὲ ἕλαττον, καὶν πρὸς τὸ αὐτὸ γένος ἴη· κάτεισι δὲ εἰς ἑτοιμὸν ἐκάστη καθ' ὁμοίωσιν τῆς διαθέσεως. ἐκεῖ γὰρ ὡς ἂν ὁμοιωθεῖσα ἢ φέρεται, ἢ μὲν
 5 εἰς ἄνθρωπον, ἢ δὲ εἰς ζῷον ἄλλη ἄλλο.

13. τὸ γὰρ ἀναπόδραστον καὶ ἡ δίκη οὕτως ἐν φύσει κρατούσῃ ἴνα ἕκαστον ἐν τάξει πρὸς ὃ ἐστὶν ἕκαστον γενόμενον εἰδωλον προαιρέσεως καὶ διαθέσεως ἀρχετύπου καὶ ἐστὶν ἐκεῖ πᾶν ψυχῆς εἶδος ἐκείνου πλησίον, πρὸς ὃ τὴν διάθεσιν τὴν ἐν αὐτῇ ἔχει, καὶ τοῦ τότε πέμποντος καὶ εἰσάγοντος οὐ δεῖ, οὔτε ἵνα ἔλθῃ εἰς σῶμα τότε οὔτε εἰς τοδί, ἀλλὰ καὶ τοῦ ποτε ἐνστάντος οἶον αὐτομάτως κάτεισι καὶ εἰσεισιν εἰς ὃ δεῖ· καὶ ἄλλος ἄλλη χρόνος, οὗ παραγενομένου
 15 οἶον κήρυκος καλοῦντος κατἴασι καὶ εἰσέδῃ εἰς τὸ πρόσφορον σῶμα, ὡς εἰκάσαι τὰ γιγνόμενα οἶον δυνάμεσι μάγων καὶ ὀλκαῖς τισιν ἰσχυραῖς κινεῖσθαι τε καὶ φέρεσθαι· οἶον καὶ ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου τελεῖται ἡ τοῦ ζῷου διοίκησις ἐν χρόνῳ ἕκαστον κινούσης καὶ
 20 γεννώσης, οἶον γενειάσεις καὶ φύσεις κεράτων καὶ νῦν πρὸς τὰδε ὀρμᾶς καὶ ἐπανθήσεις πρότερον οὐκ οὔσας, καὶ περὶ τὰς τῶν δένδρων διοικήσεις ἐν προθεσμίαις τακταῖς γιγνομένων. ἴασι δὲ οὔτε ἐκούσαι οὔτε πεμφθεῖσαι οὔτε τὸ ἐκούσιον τοιούτων ὡς προ-
 25 ελέσθαι, ἀλλὰ ὡς τὸ πηδᾶν κατὰ φύσιν ἢ πρὸς γάμων φυσικᾶς προθυμίας ἢ ὡς πρὸς πράξεις τινὲς καλῶν οὐ λογισμῶ κινούμενοι· ἀλλ' εἰμαρμένον αἶψά τῷ τοιῷδε τὸ τοιῷδε καὶ τῷ τοιῷδε τὸ νῦν, τῷ δὲ τὸ αὐθις. καὶ ὁ μὲν πρὸ κόσμου νοῦς εἰμαρμένην ἔχει τὴν
 30 τοῦ μένειν ἐκεῖ ὀπόσον καὶ πέμπειν καὶ τὸ καθ' ἕκαστον τῷ καθόλου ὑποπίπτον νόμῳ πέμπεται· ἔγκειται γὰρ ἐκάστῳ τὸ καθόλου καὶ ὁ νόμος οὐκ ἔξωθεν

τὴν ἰσχὸν εἰς τὸ τελεσθῆναι ἰσχει, ἀλλὰ δέδοται ἐν αὐτοῖς [τοῖς] χρησομένοις εἶναι καὶ περιφέρουσιν αὐτόν· καὶ ἐνστίῃ καὶ ὁ χρόνος, καὶ ὃ θέλει γενέσθαι γίνεται τότε ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐχόντων αὐτόν, ὥστε αὐτοὺς αὐτόν τελεῖν ἅτε περιφέροντα καὶ ἰσχύσαντα ἐν τῷ ἐν αὐτοῖς αὐτόν ἰδρῦσθαι, οἷον βρῖθοντα εἰς αὐ-
 p. 383 τοὺς καὶ προθυμίαν | ἐμποιοῦντα καὶ ῥῶδινα ἐκεῖ ἐλθεῖν οὐδ' ἐν αὐτοῖς ὧν οἷον ἐλθεῖν φθέγγεται.

14. τούτων δὴ γινομένων φῶτα πολλὰ ὁ κόσμος οὗτος ἔχων καὶ καταναγασόμενος ψυχαῖς ἐπικοσμεῖται 10 ἐπὶ τοῖς προτέροις ἄλλους κόσμους ἄλλον παρ' ἄλλου κομιζόμενος, παρά τε θεῶν ἐκείνων παρά τε νῶν τῶν ἄλλων ψυχᾶς διδόντων· οἷον εἰκὸς καὶ τὸν μῦθον αἰνίττεσθαι, ὡς πλάσαντος τοῦ Προμηθέως τὴν γυναῖκα ἐπεκόσμησαν αὐτὴν καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, γαίαν ὕδει φύ- 15 ρειν καὶ ἀνθρώπου ἐνθεῖναι φωνήν, θεαῖς δ' ὅμοιον τὸ εἶδος, καὶ Ἀφροδίτην τι δοῦναι καὶ Χάριτας καὶ ἄλλον ἄλλο δῶρον καὶ ὀνομάσαι ἐκ τοῦ δῶρου καὶ πάντων τῶν δεδωκότων. πάντες γὰρ τούτῳ ἔδοσαν τῷ πλάσματι παρὰ προμηθείας τινὸς γενομένου. ὁ δὲ 20 Ἐπιμηθεὺς ἀποποιούμενος τὸ δῶρον αὐτοῦ τί ἂν σημαίνοι ἢ τὴν τοῦ ἐν νοητῷ μᾶλλον αἴρεσιν ἀμείνω εἶναι; δέδεται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ποιήσας, ὅτι πως ἐφάπτεται τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὁ τοιοῦτος ἰδεσμός ἐξῶθεν· καὶ ἡ λύσις ἢ ὑπὸ Ἡρακλέους, ὅτι δύνამις 25 ἐστὶν αὐτῷ, ὥστε καὶ ὡς λελύσθαι. ταῦτα μὲν οὖν ὅπη τις δοξάζει, ἀλλ' ὅτι ἐμφαίνει τὰ τῆς εἰς τὸν κόσμον δόσεως καὶ προσάδει τοῖς λεγομένοις.

15. Ἰασι δὲ ἐκκύψασαι τοῦ νοητοῦ εἰς οὐρανὸν μὲν πρῶτον καὶ σῶμα ἐκεῖ προσλαβοῦσαι δι' αὐτοῦ 30 ἤδη χωροῦσαι καὶ ἐπὶ τὰ γεωδέστερα σώματα εἰς ὅσον ἂν εἰς μῆκος ἐκταθῶσι. καὶ αἱ μὲν ἀπ' οὐρανοῦ εἰς

σώματα τὰ κατωτέρω, αἱ δὲ ἀπ' ἄλλων εἰς ἄλλα εἰσ-
 κρινόμεναι, αἷς ἢ δύναμις οὐκ ἤρκεσεν ἄραι ἐντεῦθεν
 διὰ βάρυνσιν καὶ λήθην πολὺ ἐφελκομέναις ἃ αὐταῖς
 ἐβαρύνθη. γίνονται δὲ διάφοροι ἢ σωμάτων εἰς ἃ
 5 ἐνεκρίθησαν παραλλαγαῖς ἢ καὶ τύχαις ἢ καὶ τροφαῖς
 ἢ αὐταὶ παρ' αὐτῶν τὸ διάφορον κομίζουσιν ἢ πᾶσι
 τούτοις ἢ τισιν αὐτῶν. καὶ αἱ μὲν τὰ πάντα ὑποπε-
 πτώκασιν εἰμαρμένη τῇ ἐνταῦθα, αἱ δὲ ὅτε μὲν οὐ-
 τως, ὅτε δὲ αὐτῶν, αἱ δὲ ὅσα μὲν ἀναγκαῖα ὑπομει-
 10 ναι συγχωροῦσι, δύνανται δὲ ὅσα ἐστὶν αὐτῶν ἔργα
 αὐτῶν εἶναι ζῶσαι κατ' ἄλλην τὴν τῶν συμπάντων
 τῶν ὄντων νομοθεσίαν ἄλλω ἑαυτὰς θεσμῷ δοῦσαι.
 πέπλεκται δὲ αὕτη ἕκ τε τῶν τῆσδε λόγων τε καὶ αἰ-
 τίων πάντων καὶ ψυχικῶν κινήσεων καὶ νόμων τῶν
 15 ἐκείθεν συμφωνοῦσα ἐκείνοις καὶ ἀρχὰς ἐκείθεν πα-
 ραλαβοῦσα καὶ συνυφαίνουσα τὰ ἐξῆς ἐκείνοις, ἀσά-
 λευτα μὲν τήρουσα ὅσα δύναται σώζειν ἑαυτὰ πρὸς
 τὴν ἐκείνων ἔξιν, τὰ δὲ ἄλλα ἢ πέφυκε περιάγουσα,
 ὡς τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς κατελθοῦσιν εἶναι οὕτως, ὡς
 20 τὰ μὲν ὡδὶ τεθῆναι, τὰ δὲ ὡδὶ κείσθαι.

16. τὰ μὲν οὖν γινόμενα τιμωρήματα εἰς τοὺς p. 384
 πονηροὺς μετὰ δίκης τῇ τάξει ἀποδιδόναί προσήκει
 ὡς κατὰ τὸ δέον ἀγούση· ὅσα δὲ τοῖς ἀγαθοῖς συμ-
 βαίνει ἔξω δίκης, οἷον κολάσεις ἢ πενταὶ ἢ νόσοι, ἄρα
 25 διὰ προτέρας ἀμαρτίας λεκτέον γίνεσθαι; συμπέπλε-
 κται γὰρ ταῦτα καὶ προσημάλνεται, ὡς καὶ αὐτὰ κατὰ
 λόγον γίνεσθαι. ἢ οὐ κατὰ λόγους φυσικοὺς ταῦτα
 οὐδ' ἦν ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἀλλ' ἐπόμενα ἐκεί-
 νοις· οἷον πιπτούσης τινὸς οἰκοδομίας τὸν ὑποπε-
 30 σόντα ἀποθανεῖν ὁποῖός ποτ' ἂν ἦ ἢ καὶ τινων δύο
 κατὰ τάξιν φερομένων ἢ καὶ ἐνὸς τὸ ἔμπεδόν τρωθῆ-
 ναι ἢ πατηθῆναι. ἢ καὶ τὸ ἄδικον τοῦτο οὐ κακὸν ὄν.

τῷ παθόντι πρὸς τὴν τοῦ ὄλου χρήσιμον πλοκῆν. ἢ οὐδὲ ἄδικον ἐκ τῶν πρόσθεν ἔχοντων τὴν δικαίωσιν. οὐ γὰρ τὰ μὲν δεῖ νομίζειν συντετάχθαι, τὰ δὲ κεχαλάσθαι εἰς τὸ αὐτεξούσιον. εἰ γὰρ κατ' αἰτίας γίνεσθαι δεῖ καὶ φυσικὰς ἀκολουθίας καὶ κατὰ λόγον ἓνα 5 καὶ τάξιν μίαν, καὶ τὰ σμικρότερα δεῖ συντετάχθαι καὶ συνυφάνθαι νομίζειν. καὶ τὸ ἄδικον δὴ τὸ παρ' ἄλλου εἰς ἄλλον αὐτῷ μὲν τῷ ποιήσαντι ἄδικον καὶ οὐκ ἀφείδη αἰτίας ὁ δράσας, συντεταγμένον δ' ἐν τῷ παντὶ οὐκ ἄδικον ἐν ἐκείνῳ οὐδ' εἰς τὸν παθόντα, 10 ἀλλ' οὕτως ἐρχῆν. εἰ δ' ἀγαθὸς ὁ παθὼν, εἰς ἀγαθὸν ἢ τελευτῆ τούτων. δεῖ γὰρ τήνδε τὴν σύνταξιν οὐκ ἀθεεῖ οὐδὲ ἄδικον, ἀλλ' ἀκριβῆ εἰς τὴν τοῦ προσήκοντος ἀπόδοσιν νομίζειν, ἀδήλους δὲ ἔχειν τὰς αἰτίας καὶ τοῖς οὐκ εἰδόσι παρέχειν μέμψεως αἰτίας. 15

17. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ νοητοῦ εἰς τὴν οὐρανοῦ ἰασιναὶ ψυχὰς τὸ πρῶτον χώραν, λογίζαίτο ἂν τις ἐκ τῶν τοιούτων. εἰ γὰρ οὐρανὸς ἐν τῷ αἰσθητῷ τόπῳ ἀμεινων, εἴη ἂν προσεχῆς τῶν νοητῶν τοῖς ἐσχάτοις. ἐκεῖθεν τοίνυν ψυχοῦται ταῦτα πρῶτα καὶ μεταλαμβάνει 20 ὡς ἐπιτηδειότερα μεταλαμβάνειν. τὸ δὲ γεηρὸν ὕστατόν τε καὶ ψυχῆς ἥττον πεφυκὸς μεταλαμβάνειν καὶ τῆς ἀσωμάτου φύσεως πόρρω. πᾶσαι μὲν δὴ καταλάμπουσι τὸν οὐρανὸν καὶ διδόασιν οἶον τὸ πολὺ αὐτῶν καὶ τὸ πρῶτον ἐκείνῳ, τὰ δὲ ἄλλα τοῖς ὑστέροις 25 ἐναυγάξονται, αἱ δ' ἐπιπλέον κατιοῦσαι ἐναυγάξουσι μᾶλλον κάτω, αὐταῖς δὲ οὐκ ἄμεινον εἰς πολὺ προιοῦσαι. ἔστι γὰρ τι οἶον κέντρον, ἐπὶ δὲ τούτῳ κύκλος ἀπ' αὐτοῦ ἐκλάμπων, ἐπὶ δὲ τούτοις ἄλλος, φῶς ἐκ φωτός· ἔξωθεν δὲ τούτων οὐκέτι φωτὸς κύκλος ἄλλος, ἀλλὰ δεόμενος οὗτος οἰκείου φωτὸς ἀπορία ἀγῆς 30 ἀλλοτριίας. ἔστω δὲ ῥόμβος οὗτος, μᾶλλον δὲ σφαῖρα

τοιαύτη, ἣ δὴ κομίζεται ἀπὸ τῆς τρίτης· προσεχῆς γὰρ
 αὐτῇ· ὅσον ἐκείνη ἐναυγάζεται· τὸ μὲν οὖν μέγα φῶς
 μένον ἑλλάμπει καὶ διήκει κατὰ λόγον ἐξ αὐτοῦ ἀγῆ,
 τὰ δ' ἄλλα συνεπιλάμπει, τὰ μὲν μένοντα, τὰ δ' ἐπι-
 5 πλέον | ἐπισπᾶται τῇ τοῦ ἑλλαμπομένου ἀγλαία. εἶτα p. 385
 δεομένων τῶν ἑλλαμπομένων πλείονος φροντίδος, ὡς-
 περ χειμαζομένων πλοίων κυβερνῆται ἐναπερείδονται
 πρὸς τὸ πλέον τῇ τῶν νεῶν φροντίδι καὶ ἀμελήσαντες
 αὐτῶν ἔλαθον, ὡς κινδυνεύειν συνεπιπασθῆναι
 10 πολλάκις τῷ τῶν νεῶν ναυαγίῳ, ἔρρεψάν τε πλέον
 καὶ αὐταὶ καὶ * * τοῖς ἐαυτῶν· ἔπειτα δὲ κατεσχέθη-
 σαν πειθεῖσθαι ῥητείας δεσμοῖς σχεθεῖσθαι φύσεως
 κηδεμονία. εἰ δ' ἦν τοιοῦτον ἕκαστον ζῶον οἶον καὶ
 τὸ πᾶν, τέλειον καὶ ἱκανὸν σῶμα καὶ ἀκίνδυνον πα-
 15 θεῖν, καὶ παρεῖναι λεγομένη ψυχὴ οὐκ ἂν παρῆν
 αὐτῷ καὶ παρεῖχεν αὐτῷ ζωὴν μένουσα πάντη ἐν
 τῷ ἄνω.

18. πότερα δὲ λογισμῷ ψυχὴ χρῆται πρὶν ἔλθειν
 καὶ πάλιν αὐτὴ ἐξελεθῆσα; ἢ ἐνταῦθα ὁ λογισμὸς ἐγγί-
 20 νεται ἐν ἀπόρρῳ ἤδη οὔσης καὶ φροντίδος πληρουμέ-
 νης καὶ μᾶλλον ἀσθενούσης· ἐλάττωσις γὰρ νοῦ εἰς
 αὐτάρκειαν τὸ λογισμοῦ δεῖσθαι· ὡς περ καὶ ἐν ταῖς
 τέχναις ὁ λογισμὸς ἀποροῦσι τοῖς τεχνίταις, ὅταν δὲ
 μὴ χαλεπὸν ἦ, κρατεῖ καὶ ἐργάζεται ἢ τέχνη. ἀλλ' εἰ
 25 ἐκεῖ ἄνευ λογισμῶν, πῶς ἂν ἐτι λογικαὶ εἶεν; ἢ ὅτι
 δύνανται, εἴποι τις ἄν, ὅταν περιστάσεως εὐπορῶσι,
 διασκοπῆσαι. δεῖ δὲ τὸν λογισμὸν λαβεῖν τὸν τοιοῦ-
 τόν· ἐπεὶ εἰ τις λογισμὸν λαμβάνει τὴν ἐκ νοῦ αἰε-
 30 γινομένην καὶ οὔσαν ἐν αὐταῖς διάθεσιν καὶ ἐνέρ-
 γειαν ἐστῶσαν καὶ οἶον ἐμφασιν οὔσαν, εἶεν ἂν κακεῖ
 λογισμῷ χρῶμεναι. οὐδὲ δὴ φωναῖς, οἶμαι, χρῆσθαι
 νομιστέον, ἐν μὲν τῷ νοητῷ οὔσας καὶ πάμπαν, σῶ-

ματα δ' ἐχούσας ἐν οὐρανῷ, ὅσα μὲν διὰ χρείας ἢ δι' ἀμφισβητήσεις διαλέγονται ἐνταῦθα, ἐκεῖ οὐκ ἂν εἴη, ποιοῦσαι δὲ ἐν τάξει καὶ κατὰ φύσιν ἕκαστα οὐδ' ἂν ἐπιτάττειεν οὐδ' ἂν συμβουλευόιεν, γινώσκοιεν δ' ἂν καὶ τὰ παρ' ἀλλήλων ἐν συνέσει. ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα ⁵ πολλὰ σιωπῶντων γινώσκομεν δι' ὀμμάτων· ἐκεῖ δὲ καθαρὸν πᾶν σῶμα καὶ οἶον ὀφθαλμὸς ἕκαστος καὶ οὐδὲν δὲ κρυπτόν οὐδὲ πεπλασμένον, ἀλλὰ πρὶν εἰπεῖν ἄλλω ἰδῶν ἐκεῖνος ἔγνω. περὶ δὲ δαιμόνων καὶ ψυχῶν ἐν ἀέρι φωνῇ χρῆσθαι οὐκ ἄτοπον· ζῶα γὰρ ¹⁰ τοιάδε.

19. πότερα δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τὸ ἀμέριστον καὶ μεριστὸν ὥσπερ κραθέντων; ἢ ἄλλη μὲν καὶ κατ' ἄλλο τὸ ἀμέριστον, τὸ δὲ μεριστὸν οἶον ἐφεξῆς καὶ ἕτερον μέρος αὐτῆς, ὥσπερ τὸ μὲν λογιζόμενόν φαμεν ¹³ ἄλλο, τὸ δὲ ἄλογον ἄλλο. γνωσθεῖη δ' ἂν ληφθέντος τί λέγομεν ἐκάτερον. ἀμέριστον οὖν ἀπλῶς εἴρηται ^{p. 386} αὐτῷ, μεριστὸν δὲ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ περὶ | τὰ σώματα φησι γινομένην μεριστήν καὶ ταύτην οὐ γεγεννημένην. τὴν δὴ σώματος φύσιν ὁρᾶν δεῖ πρὸς τὸ ζῆν οἴας ψυχῆς προσδεῖται καὶ ὅτι δεῖ τῆς ψυχῆς πανταχοῦ τῷ σώματι καὶ ὅλα παρεῖναι. πᾶν μὲν δὴ τὸ αἰσθητικόν, εἴπερ διὰ παντὸς αἰσθήσεται, ἀφικνεῖται πρὸς τὸ μερῖζεσθαι· πανταχοῦ μὲν γὰρ ὄν μεμερίσθαι ἂν λέγοιτο. ὅλον δὲ πανταχοῦ φαινόμενον οὐ μεμερίσθαι ²⁰ ἂν παντελῶς λέγοιτο, περὶ δὲ τὰ σώματα γίνεσθαι μεριστόν. εἰ δὲ τις λέγοι ἐν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι μηδὲ μεμερίσθαι, ἀλλ' ἢ μόνον ἐν τῇ ἀφῇ, λεκτέον, ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις· εἴπερ [γὰρ] σῶμά ἐστι τὸ μεταλαμβάνον, ἀνάγκη οὕτω μερῖζεσθαι, ἕλαττον δὲ ἢ ²⁰ ἐν τῇ ἀφῇ. καὶ δὴ καὶ τὸ φυτικὸν αὐτῆς καὶ τὸ αὐξητικὸν ὡσαύτως· καὶ εἰ περὶ τὸ ἦπαρ, τὸ δὲ περὶ τὴν

καρδίαν, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τούτων. ἀλλ' ἴσως ταῦτα οὐ παραλαμβάνει ἐν ἐκείνῳ τῷ μίγματι, ἴσως δὲ ἄλλον τρόπον καὶ ἐκ τινος τῶν παραληφθέντων ταῦτα. λογισμὸς δὲ καὶ νοῦς οὐκέτι σώματι δίδωσιν
 5 αὐτά· καὶ γὰρ τὸ ἔργον αὐτῶν οὐ δι' ὄργάνου τέλει-
 ται τοῦ σώματος· ἐμπόδιον γὰρ τοῦτο, εἴ τις αὐτῶ
 ἐν ταῖς σκέψεσι προσχρῶτο. ἄλλο ἄρα ἐκάτερον τὸ
 ἀμέριστον καὶ μεριστὸν καὶ οὐχ ὡς ἐν κραθέντα, ἀλλ'
 ὡς ὅλον ἐκ μερῶν ἐκατέρου καθαρῶ καὶ χωρὶς τῆ δυ-
 10 νάμει· εἰ μέντοι καὶ τὸ περὶ τὰ σώματα γινόμενον
 μεριστὸν ἐκ τῆς ἐπάνω δυνάμεως ἔχει τὸ ἀμέριστον,
 δύναται τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀμέριστον καὶ μεριστὸν εἶναι,
 οἷον κραθὲν ἐξ αὐτοῦ τε καὶ τῆς εἰς αὐτὸ ἐλθούσης
 ἄνωθεν δυνάμεως.

15 20. εἰ δὲ καὶ ἐν τόπῳ ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα τῆς
 ψυχῆς λεγόμενα μέρη, ἢ ταῦτα μὲν ὅλως οὐκ ἐν τόπῳ,
 τὰ δὲ ἄλλα ἐν τόπῳ καὶ ποῦ, ἢ ὅλως οὐδὲν, ἐπιστη-
 σαι προσήκει. εἴτε γὰρ μὴ ἀφοριοῦμεν ἐκάστοις τῶν
 τῆς ψυχῆς τόπων τινὰ οὐδαμοῦ οὐδὲν θέντες, οὐ μᾶλ-
 20 λον εἴσω τοῦ σώματος ἢ ἔξω ποιοῦντες ἄψυχον αὐτὸ
 ποιήσομεν τὰ τε δι' ὄργάνων σωματικῶν ἔργα ὅπη
 γίνεσθαι προσήκει εἰπεῖν ἀπορήσομεν, εἴτε τοῖς μὲν,
 τοῖς δ' οὔ, οἷς μὴ δίδομεν, οὐκ ἐν ἡμῖν αὐτὰ ποιεῖν
 δόξομεν, ὥστε μὴ πᾶσαν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἐν ἡμῖν εἴ-
 25 ναι. ὅλως μὲν οὖν οὐδὲν τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν οὐδὲ
 πᾶσαν φατέον ὡς ἐν τόπῳ εἶναι ἐν τῷ σώματι· περι-
 εκτικὸν μὲν γὰρ ὁ τόπος καὶ περιεκτικὸν σώματος καὶ
 οὐ ἕκαστον μερισθὲν ἐστίν, ἐστὶν ἐκεῖ ὡς μὴ ὅλον ἐν
 ὁτῶον εἶναι· ἢ δὲ ψυχὴ οὐ σῶμα καὶ οὐ περιεχόμε-
 30 νον μᾶλλον ἢ περιέχον. οὐ μὴν οὐδ' ὡς ἐν ἀγγεῖῳ·
 ἄψυχον γὰρ ἂν γένοιτο τὸ σῶμα, εἴτε ὡς ἀγγεῖον εἴτε
 ὡς ὁ τόπος περιέχει· εἰ μὴ ἄρα διαδόσει τινὶ αὐτῆς

οὔσης πρὸς αὐτήν συνηθροισμένης καὶ ἔσται, ὅσον
 μετέλαβε τὸ ἀγγεῖον, τοῦτο ἀπολωλὸς αὐτῆ. ὁ δὲ τό-
 p. 387 πος ὁ κυρίως ἀσώματος καὶ οὐ σῶμα | ὥστε τί ἂν
 δεόιτο ψυχῆς; καὶ τὸ σῶμα τῷ πέρατι αὐτοῦ πλησιά-
 σει τῇ ψυχῇ, οὐχ αὐτῷ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐναντιοῖτο 5
 ἂν πρὸς τὸ ὡς ἐν τόπῳ εἶναι. καὶ γὰρ συμφέροιο ἂν
 αἰεὶ ὁ τόπος καὶ αὐτό τι ἔσται τὸν τόπον αὐτὸν περι-
 φέρον· ἀλλ' οὐδ', εἰ ὁ τόπος διάστημα εἴη, πολὺ
 μᾶλλον οὐκ ἂν εἴη ὡς ἐν τόπῳ τῷ σώματι. τὸ γὰρ διά-
 στημα κενὸν εἶναι δεῖ· τὸ δὲ σῶμα οὐ κενόν. ἀλλ' 10
 ἴσως ἐν ᾧ τὸ σῶμα ἔσται, ὥστε ἐν τῷ κενῷ τὸ σῶμα.
 ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἔσται τῷ σώματι·
 τὸ γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ πάθος τοῦ ἐν ᾧ, ὡς χροῶμα
 καὶ σχῆμα, καὶ χωριστὸν ἢ ψυχῆ. οὐ μὴν οὐδ' ὡς μέ-
 ρος ἐν ὄλῳ· οὐ γὰρ μέρος ἢ ψυχῆ τοῦ σώματος. εἰ δέ 15
 τις λέγοι, ὡς ἐν ὄλῳ μέρος τῷ ζῳῳ, πρῶτον μὲν ἢ
 αὐτῆ ἂν μένοι ἀπορία, πῶς ἐν ὄλῳ· οὐ γὰρ δὴ ὡς ἐν
 τῷ ἀμφορεῖ τοῦ οἴνου ὁ οἴνος ἢ ὡς ὁ ἀμφορεὺς οὐδ'
 ἢ καὶ αὐτό τι ἐν αὐτῷ ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ ὡς ὄλον ἐν
 τοῖς μέρεσι· γελοῖον γὰρ τὴν μὲν ψυχὴν ὄλην λέγειν, 20
 τὸ δὲ σῶμα μέρος. ἀλλ' οὐδὲ ὡς εἶδος ἐν ὕλῃ· ἀχώρι-
 στον γὰρ τὸ ἐν ὕλῃ εἶδος καὶ ἤδη ὕλης οὔσης ὕστερον
 τὸ εἶδος. ἢ δὲ ψυχῆ τὸ εἶδος ποιεῖ ἐν τῇ ὕλῃ ἄλλη
 τοῦ εἶδους οὔσα. εἰ δὲ αὐτὸ γενόμενον εἶδος, ἀλλὰ
 τὸ χωριζόμενον φήσουσι, πῶς τοῦτο τὸ εἶδος ἐν τῷ 25
 σώματι οὐπω φανερόν· καὶ χωριστὸν ἢ ψυχῆ. πῶς
 οὖν ἐν τῷ σώματι ἢ ψυχῆ λέγεται πρὸς πάντων; ἢ
 ἐπειδὴ οὐχ ὄρατὸν ἢ ψυχῆ, ἀλλὰ τὸ σῶμα· σῶμα οὖν
 ὄρωντες, ἐμψυχον δὲ συνιέντες, ὅτι κινεῖται καὶ αἰ-
 σθάνεται, ἔχειν φάμεν ψυχὴν αὐτό. ἐν αὐτῷ ἄρα τῷ 30
 σώματι τὴν ψυχὴν εἶναι ἀκολουθῶς ἂν λέγοιμεν. εἰ
 δέ γε ὄρατὸν ἢ ψυχῆ καὶ αἰσθητὸν ἢν περιειλημμένον

πάντη τῇ ζωῇ καὶ μέχρις ἐσχάτων οὐσα εἰς ἴσον, οὐκ ἂν ἔφαμεν τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ κυριωτέρῳ τὸ μὴ τοιοῦτον καὶ ἐν τῷ συνέχοντι τὸ συνεχόμενον καὶ ἐν τῷ μὴ φέοντι τὸ φέον.

21. τί οὖν; πῶς πάρεστιν εἰ τις ἐρωτῆσθαι μὴδὲν αὐτὸς λέγων ὅπως, τί ἐροῦμεν; καὶ εἰ ὁμοίως πᾶσα, ἢ ἄλλο μέρος ἄλλως, τὸ δ' ἄλλως; ἐπεὶ τοίνυν τῶν νῦν λεγομένων τρόπων τοῦ ἐν τιμὴ οὐδεὶς φαίνεται ἐπὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ σῶμα ἀρμόττων, λέγεται δὲ οὕτως ἐν τῷ σώματι εἶναι ἢ ψυχὴ, ὡς ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηί, πρὸς μὲν τὸ χωριστὴν δύνασθαι εἶναι τὴν ψυχὴν καλῶς εἰρηταί, τὸν μέντοι τρόπον, ὡς νῦν ἡμεῖς ζητοῦμεν, οὐκ ἂν πάνυ παραστήσειεν. ὡς μὲν γὰρ πλωτῆρ κατα συμβεβηκὸς ἂν εἴη ἐν αὐτῷ, ὡς δὲ 15 κυβερνήτης πῶς; οὐδὲ γὰρ ἐν πάσῃ τῇ νηί, ὡς περὶ ἢ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι. ἀλλ' ἄρα | οὕτω φατέον, ὡς ἢ ^{p. 388} τέχνη ἐν τοῖς ὀργάνοις, οἷον ἐν τῷ οἰακί; οἷον εἰ ἔμψυχος ὁ οἰαξ ἦν, ὥστε κυβερνητικὴν εἶναι ἔνδον τὴν κινουῦσαν τεχνικῶς· νῦν δὲ τούτῳ διαλλάττει, ὅτι 20 ἔξωθεν ἢ τέχνη. εἰ οὖν κατὰ τὸ παράδειγμα τὸ τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἐνδύοντος εἰς τὸν οἰακα θείμεθα τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι εἶναι ὡς ἐν ὀργάνῳ φυσικῷ· κινεῖ γὰρ οὕτως αὐτὸ ἐν οἷς ἂν ἐθέλῃ ποιεῖν· ἄρ' ἂν τι πλέον ἡμῖν πρὸς τὸ ζητούμενον γένοιτο; ἢ πάλιν ἀπο- 25 ρήσομεν πῶς ἐστὶν ἐν τῷ ὀργάνῳ, καίτοι τρόπος οὗτος ἕτερος τῶν πρόσθεν· ἀλλ' ὅμως ἐτι ποδοῦμεν ἔξευρεῖν καὶ ἐγγυτέρῳ προσελθεῖν.

22. ἄρ' οὖν οὕτω φατέον, ὅταν ψυχὴ σώματι παρῇ, παρεῖναι αὐτήν, ὡς τὸ πῦρ πάρεστι τῷ ἄερι; 30 καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ τοῦτο παρὸν οὐ πάρεστι καὶ δι' ὅλου παρὸν οὐδενὶ μίγνυται καὶ ἔστηκε μὲν αὐτό, τὸ δὲ παρέρρει· καὶ ὅταν ἔξω γένηται τοῦ ἐν ᾧ τὸ φῶς,

ἀπῆλθεν οὐδὲν ἔχων, ἕως δὲ ἐστὶν ὑπὸ τὸ φῶς, πεφώτισται, ὥστε ὀρθῶς ἔχειν καὶ ἐνταῦθα λέγειν, ὡς ὁ ἀῆρ ἐν τῷ φωτί, ἤπερ τὸ φῶς ἐν τῷ ἄερι. διὸ καὶ Πλάτων καλῶς τὴν ψυχὴν οὐ θεὸς ἐν τῷ σώματι ἐπὶ τοῦ παντός, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ φησι τὸ μὲν τι εἶναι τῆς ψυχῆς ἐν ᾧ τὸ σῶμα, τὸ δὲ ἐν ᾧ σῶμα μηδέν, ὧν δηλονότι δυνάμεων οὐ δεῖται τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα. καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ψυχῶν ὁ αὐτὸς λόγος. τῶν μὲν [οὖν] ἄλλων δυνάμεων οὐδὲ παρουσίαν τῷ σώματι λεκτέον τῆς ψυχῆς εἶναι, ὧν δὲ δεῖται, ταῦτα παρεῖναι καὶ παρεῖναι οὐκ ἐνιδρυθέντα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ οὐδ' αὖ τῷ ὅλῳ καὶ πρὸς μὲν αἰσθησιν παρεῖναι παντὶ τῷ αἰσθανομένῳ τὸ αἰσθητικόν, πρὸς δὲ ἐνεργείας ἤδη ἄλλο ἄλλῳ. λέγω δὲ ὧδε·

23. τοῦ σώματος πεφωτισμένου τοῦ ἐμψύχου ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἄλλο ἄλλως μεταλαμβάνειν αὐτοῦ μέρος· καὶ κατὰ τὴν τοῦ ὀργάνου πρὸς τὸ ἔργον ἐπιτηδεύοντα δύνάμιν τὴν προσήκουσαν εἰς τὸ ἔργον ἀποδιδούσαν οὕτω τοι λέγεσθαι τὴν μὲν ἐν ὀφθαλμοῖς δύνάμιν τὴν ὀρατικὴν εἶναι, τὴν δ' ἐν ὠσὶ τὴν ἀκουστικὴν, καὶ γευστικὴν ἐν γλώσσῃ, ὄσφρησιν ἐν ῥίσι, τὴν δὲ ἀπτικὴν ἐν παντὶ παρεῖναι· πρὸς γὰρ ταύτην τὴν ἀντίληψιν πᾶν τὸ σῶμα ὄργανον τῇ ψυχῇ παρεῖναι. τῶν δὲ ἀπτικῶν ὀργάνων ἐν πρώτοις τοῖς νεύροις ὄντων, ἃ δὴ καὶ πρὸς τὴν κίνησιν τοῦ ζῴου τὴν δύνάμιν ἔχει, ἐνταῦθα τῆς τοιαύτης δούσης ἑαυτὴν, ἀρχομένων δὲ ἀπὸ ἐγκεφάλου τῶν νεύρων, τὴν τῆς αἰσθήσεως καὶ ὀσμῆς ἀρχὴν καὶ ὅλως παντὸς τοῦ ζῴου ἐνταῦθα ἔθεσαν φέροντες, οὐ δηλονότι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀργάνων, ἐκεῖ | παρεῖναι τὸ χρησόμενον τιθέμενοι. βέλτιον δὲ λέγειν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνεργείας τῆς δυνάμεως ἐκεῖ· ὅθεν γὰρ ἐμελλε κινεῖσθαι τὸ ὄργανον,

ἐκεῖ ἔδει οἶον ἐναπερειδεσθαι τὴν δύναμιν τοῦ τεχνί-
 του ἐκείνην τὴν τῷ ὄργάνῳ πρόσφορον, μᾶλλον δὲ οὐ
 τὴν δύναμιν πανταχοῦ γὰρ ἢ δύναμις· ἐκεῖ δὲ τῆς
 ἐνεργείας ἢ ἀρχῆς, οὐ ἢ ἀρχῆς τοῦ ὄργάνου. ἐπεὶ οὖν
 ἢ τοῦ αἰσθάνεσθαι δύναμις καὶ ἢ τοῦ ὀρμᾶν ψυχῆς
 οὕσης αἰσθητικῆς καὶ φανταστικῆς φύσεως ἐπάνω
 ἑαυτῆς εἶχε τὸν λόγον, ὡς ἂν γειτονοῦσα πρὸς τὸ κάτω
 οὗ αὐτῆ ἐπάνω, ταύτῃ ἐτέθη τοῖς παλαιοῖς ἐν τοῖς
 ἄκροις τοῦ ζῴου παντὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὡς οὕσα
 10 οὐκ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἀλλ' ὡς ἐν τούτῳ τῷ αἰσθητικῷ,
 ᾧ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐκεῖνος ἴδρυτο. τὸ μὲν γὰρ ἔδει
 σώματι διδόναι καὶ τῷ σώματος μάλιστα τῆς ἐνερ-
 γείας δεκτικῷ, τὸ δὲ σώματι οὐδαμοῦ κοινωνοῦν
 πάντως ἐκείνῳ κοινωνεῖν ἔδει, ὃ ψυχῆς εἶδος ἦν καὶ
 15 ψυχῆς δυναμένης τὰς παρὰ τοῦ λόγου ἀντιλήψεις
 ποιεῖσθαι. αἰσθητικὸν γὰρ κριτικὸν πῶς καὶ φαντα-
 στικὸν οἶον νοερὸν καὶ ὀρμῆ καὶ ὄρεξις φαντασία καὶ
 λόγῳ ἐπόμυνα. ἐκεῖ οὖν τὸ λογιζόμενον οὐχ ὡς ἐν
 τόπῳ, ἀλλ' ὅτι τὸ ἐκεῖ ἀπολαύει αὐτοῦ. πῶς δὲ τὸ
 20 ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ αἰσθητικοῦ εἴρηται. τοῦ δὲ φυτικοῦ αὖ
 καὶ αὐξητικοῦ καὶ θρεπτικοῦ μηθενὸς ἀπολειπομέ-
 νου, τρέφοντος δὲ τῷ αἵματι, τοῦ δὲ αἵματος τοῦ τρέ-
 φοντος ἐν φλεψὶν ὄντος, ἀρχῆς δὲ καὶ φλεβῶν καὶ
 αἵματος ἐν ἥπατι ὄθεν, ἐναπερειδομένης ταύτῃ τῆς
 25 δυνάμεως ἐνταῦθα ἢ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ μοῖρα τῆς ψυ-
 χῆς οἰκεῖν ἀπεδόθη. ὃ γὰρ τοι καὶ γεννᾷ καὶ τρέφει
 καὶ αὐξεῖ, τοῦτο καὶ τούτων ἐπιθυμεῖν ἀνάγκη. τοῦ
 δὲ λεπτοῦ καὶ κούφου καὶ ὀξεῖος καὶ καθαρῷ αἵματος
 θυμῷ προσφόρου [ὄντος] ὄργάνου ἢ τούτου πηγῆ· ἐν-
 30 ταῦθα γὰρ τὸ τοιοῦτον αἷμα ἀποκρίνεται· τῇ τοῦ θυ-
 μοῦ ζέσει πεποίηται οἰκῆσις πρέπουσα.

24. ἀλλὰ ποῦ ἐξελθοῦσα τοῦ σώματος γενήσεται;

ἢ ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἔσται, οὐδ' οὐκ ἔστι τὸ δεχόμενον ὀπωσοῦν, οὐδὲ δύναται παραμένειν τῷ μὴ πεφυκῶτι αὐτὴν δέχεσθαι, εἰ μὴ τι ἔχει αὐτοῦ ὃ ἔλκει πρὸς αὐτὸ ἄφρονα οὔσαν. ἔστι δὲ ἐν ἐκείνῳ, εἰ ἄλλο ἔχει, κάκει ἀκολουθεῖ, οὐ πέφυκε τοῦτο εἶναι καὶ γίνεσθαι. ὄν-
 τος δὲ πολλοῦ καὶ ἐκάστου τόπου καὶ παρὰ τῆς δια-
 θέσεως ἦκειν δεῖ τὸ διάφορον, ἦκειν δὲ καὶ παρὰ τῆς
 ἐν τοῖς οὔσι δίκης. οὐ γὰρ μὴ ποτέ τις ἐκφύγοι ὃ πα-
 θεῖν ἐπ' ἀδίκους ἔργοις προσήκει· ἀναπόδραστος γὰρ
 ὁ θεὸς νόμος ὁμοῦ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸ ποιῆσαι τὸ κρι-
 390 π. 390 θέν ἤδη. φέρεται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πάσχω | ἀγνοῶν
 ἐφ' ἃ παθεῖν προσήκει, ἀστάτῳ μὲν τῇ φορᾷ παντα-
 χοῦ αἰωρούμενος ταῖς πλάναις, τελευτῶν δὲ ὡσπερ
 πολλὰ καμῶν οἷς ἀντέτεινεν εἰς τὸν προσήκοντα αὐτῷ
 τόπον ἐνέπεσεν ἐκουσίῳ τῇ φορᾷ τὸ ἀκουσίον εἰς τὸ
 παθεῖν ἔχων. εἴρηται δὲ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ὅσον καὶ ἐφ'
 ὅσον δεῖ παθεῖν καὶ πάλιν αὐτὸ ὁμοῦ συνέδραμεν ἢ
 ἄνεσις τῆς κολάσεως καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἀναφυγεῖν ἐξ
 ἐκείνων τῶν τόπων ἀρμονίας δυνάμει τῆς κατεχούσης
 τὰ πάντα. ἔχουσαι δὲ σῶμα καὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι
 τῶν σωματικῶν κολάσεων ἔχουσι· ταῖς δὲ τῶν ψυ-
 χῶν καθααῖς οὔσαις καὶ μηδὲν μηδαμῇ ἐφελκομέναις
 τοῦ σώματος ἐξ ἀνάγκης οὐδὲ σώματος ὑπάρξει εἶναι.
 εἰ οὖν εἰσι καὶ μηδαμοῦ σώματος· οἷδὲ γὰρ ἔχουσι
 σῶμα· οὐ ἔστιν ἡ οὐσία καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ θεῖον ἐν τῷ
 θεῷ, ἐνταῦθα καὶ μετὰ τούτων καὶ ἐν τούτῳ ἡ τοιαύτη
 ψυχὴ ἔσται. εἰ δ' ἔτι ζητεῖς ποῦ, ζητητέον σοι ποῦ
 ἐκεῖνα· ζητῶν δὲ ζῆται μὴ τοῖς ὄμμασι μηδ' ὡς ζητῶν
 σώματα.

* 25. περὶ δὲ μνήμης, εἰ αὐταῖς ταῖς ψυχαῖς τῶνδε
 τῶν τόπων ἐξεληθούσαις μνημονεύειν ὑπάρχει, ἢ ταῖς
 μὲν, ταῖς δ' οὐ, καὶ πάντων ἢ τινῶν καὶ εἰ μνημο-

νεύουσιν αἰεὶ ἢ ἐπὶ τινα χρόνον τὸν ἐγγυὲς τῆς ἀφόδου,
 ζητεῖν ὁμοίως ἄξιον. ἀλλ' εἰ μέλλομεν ὀρθῶς περὶ
 τούτων τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι, ληπτέον τί ποτε τὸ
 μνημονεῦόν ἐστι. λέγω δὲ οὐ, τί μνήμη ἐστίν, ἀλλ'
 5 ἐν τίνι συνίστασθαι πέφυκε τῶν ὄντων. τί μὲν γάρ
 ἐστι μνήμη, εἴρηται ἐν ἄλλοις καὶ πολλάκις τεθρύλ-
 ληται, τὸ δὲ μνημονεύειν πεφυκὸς ὃ τί ποτέ ἐστιν
 ἀκριβέστερον ληπτέον. εἰ δὴ ἐστι τὸ τῆς μνήμης ἐπι-
 κτήτου τινὸς ἢ μαθήματος ἢ παθήματος, οὔτε τοῖς
 10 ἀπαθέσι τῶν ὄντων οὔτε τοῖς [μῆ] ἐν χρόνῳ ἐγγίνοιτο
 ἂν τὸ μνημονεύειν. μνήμην δὴ περὶ θεὸν οὐδὲ περὶ
 τὸ ὄν καὶ νοῦν θετέον· οὐδὲν γὰρ εἰς αὐτοὺς οὐδὲ
 χρόνος, ἀλλ' αἰὼν περὶ τὸ ὄν, καὶ οὔτε τὸ πρότερον
 οὔτε τὸ ἐφεξῆς, ἀλλ' ἐστὶν αἰεὶ ὡς ἔχει ἐν τῷ αὐτῷ οὐ
 15 θεχόμενον παράλλαξιν. τὸ δ' ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ὁμοίῳ
 πῶς ἂν ἐν μνήμῃ γένοιτο οὐκ ἔχον οὐδ' ἴσχον ἄλλην
 κατάστασιν μεθ' ἣν εἶχε πρότερόν ἢ νόησιν ἄλλην
 μετ' ἄλλην, ἵνα ἐν ἄλλῃ μὲν ἢ, ἄλλης δὲ μνημονεύῃ
 ἣν εἶχε πρότερον; ἀλλὰ τί κωλύει τὰς ἄλλων μετα-
 20βολὰς εἰδέσθαι οὐ μεταβάλλον αὐτό, οἷον κόσμου τὰς
 περιόδους; ἢ ὅτι ἄλλο μὲν πρότερον, ἄλλο δὲ ὕστε-
 ρον νοήσῃ ἐπακολουθοῦν ταῖς τοῦ τρεπομένου μετα-
 βολαῖς τό τε μνημονεύειν παρὰ τὸ νοεῖν ἄλλο. τὰς
 δὲ αὐτοῦ νοήσεις οὐ μνημονεύειν λεκτέον· οὐ γὰρ
 25 ἦλθεν, ἵνα κατέχη, μὴ ἀπέλθοιεν· ἢ οὕτω γε τὴν οὐ-
 σίαν [ἂν] αὐτοῦ φοβοῖτο μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ. οὐ
 τοίνυν οὐδὲ ψυχὴν φατέον μνημονεύειν τὸν αὐτὸν
 τρόπον οἷον λέγομεν τὸ μνημονεύειν εἶναι ὧν ἔχει
 συμφύτων, ἀλλ', ἐπειδὴ ἐνταῦθά ἐστιν, ἔχειν καὶ μὴ
 30 ἐνεργεῖν κατ' αὐτὰ καὶ μάλιστα ἐνταῦθα | ἤκουσαν· p. 391
 τῷ δὲ καὶ ἐνεργεῖν ἦδη ταῖς ἐνεργούσαις ἃ εἶχον μνή-
 μην καὶ ἀνάμνησιν προστιθέσθαι εἰκόσασιν οἱ παλαιοί.

ὥσθ' ἕτερον εἶδος μνήμης τοῦτο· διὸ καὶ χρόνος οὐ πρόσεστι τῇ οὕτως λεγομένη μνήμη. ἀλλ' ἴσως εὐχερῶς περὶ τούτων ἔχομεν καὶ οὐκ ἔξεταστικῶς. ἴσως γὰρ ἂν τις ἀπορησείε μῆποτε οὐ τῆς ψυχῆς ἐκείνης [ἦ] ἡ λεγομένη τοιαύτη ἀνάμνησις καὶ μνήμη, ἀλλὰ ἄλλης ἀμυδροτέρας, ἢ τοῦ συναμφοτέρου. εἴτε γὰρ ἄλλης, πότε ἢ πῶς λαμβανούσης, εἴτε τοῦ ζῴου, πότε ἢ πῶς; διὸ ζητητέον τί ἐστι τῶν ἐν ἡμῖν τὸ τὴν μνήμην ἴσχον, ὅπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐζητοῦμεν· καὶ εἰ μὲν ἡ ψυχὴ ἢ μνημονεύουσα, τίς δύναμις ἢ τί μέρος, εἰ δὲ τὸ ζῴον, ὅπερ καὶ τὸ αἰσθανόμενον ἔδοξέ τισιν ὄν, τίς ὁ τρόπος καὶ τί ποτε δεῖ φάναι τὸ ζῴον καὶ εἶτι εἰ τὸ αὐτὸ τῶν αἰσθημάτων δεῖ τίθεσθαι ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ τῶν νοημάτων ἢ ἄλλο τοῦ ἑτέρου.

26. εἰ μὲν οὖν τὸ συναμφοτέρον ἐστὶν ἐν ταῖς αἰσθήσεσι ταῖς κατ' ἐνέργειαν, δεῖ τὸ αἰσθάνεσθαι τοιοῦτον εἶναι· διὸ καὶ κοινὸν λέγεται, οἷον τὸ τροπᾶν καὶ τὸ ὑφαίνειν, ἵνα κατὰ μὲν τὸν τεχνίτην ἢ ψυχὴν ἢ ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ ὄργανον τὸ σῶμα, τοῦ μὲν σώματος πάσχοντος καὶ ὑπηρετοῦντος, τῆς δὲ ψυχῆς παραδεχομένης τὴν τύπωσιν τὴν τοῦ σώματος ἢ τὴν διὰ τοῦ σώματος ἢ τὴν κρίσιν ἢ ἐποιήσατο ἐκ τοῦ παθήματος τοῦ σώματος· οὐ δὲ ἢ μὲν αἰσθησις οὕτω κοινὸν ἔργον λέγοιτο ἂν, ἢ δὲ μνήμη οὐκ ἀναγκάζοιτο τοῦ κοινοῦ εἶναι τῆς ψυχῆς ἤδη παραδεξαμένης τὸν τύπον καὶ ἢ φυλαξάσης ἢ ἀποβαλόσης αὐτόν· εἰ μὴ τις τεκμαίροιτο κοινὸν καὶ τὸ μνημονεύειν εἶναι ἐκ τοῦ ταῖς κράσεσι τῶν σωμάτων καὶ μνημονικὸς καὶ ἐπιλήσμονας ἡμᾶς γίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ ὡς κωλυτικὸν ἂν ἢ οὐ κωλυτικὸν λέγοιτο τὸ σῶμα γίνεσθαι, τῆς δὲ ψυχῆς τὸ μνημονεύειν οὐχ ἤττον εἶη. τῶν δὲ δὴ μαθήσεων πῶς τὸ κοινόν, ἀλλ' οὐχ ἢ

ψυχὴ ἢ μνημονεύουσα ἔσται; εἰ δὲ τὸ ζῶον τὸ συναμ-
 φότερον οὕτως, ὡς ἕτερον ἐξ ἀμφοῖν εἶναι, πρῶτον
 μὲν ἄτοπον μῆτε σῶμα μῆτε ψυχὴν τὸ ζῶον λέγειν·
 οὐ γὰρ δὴ μεταβαλόντων ἀμφοτέρων ἕτερόν τι ἔσται
 5 τὸ ζῶον οὐδ' αὖ κραθέντων, ὡς δυνάμει τὴν ψυχὴν
 ἐν τῷ ζῳῷ εἶναι· ἐπεὶ καὶ οὕτως οὐδὲν ἦττον τῆς ψυ-
 χῆς τὸ μνημονεύειν ἔσται, ὥσπερ ἐν οἴνομέλιτος κρά-
 σει εἰ τι γλυκάξει, παρὰ τοῦ μέλιτος τοῦτο ἔσται: τί
 οὖν, εἰ αὐτὴ μὲν μνημονεύει, τῷ δὲ ἐν σώματι εἶναι
 10 τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ ποιωθεῖσα, ἀναμάτ-
 τεσθαι δύναται τοὺς τῶν αἰσθητῶν τύπους καὶ τῷ οἴον
 ἔδραν * * ἐν τῷ σώματι πρὸς τὸ παραδέχεσθαι καὶ μὴ
 ὥσπερ παραρρεῖν. ἀλλὰ πρῶτον μὲν οἱ τύποι οὐ με-
 γέθη οὐδ' ὥσπερ αἱ ἐνσφραγίσεις οὐδ' ἀντερείσεις
 15 ἢ τυπώσεις, ὅτι μὴδ' ὠδισμὸς μὴδ' ὥσπερ | ἐν κηρῷ, ^{p. 392}
 ἀλλ' ὁ τρόπος οἴον νόησις καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν. ἐπὶ
 δὲ τῶν νοήσεων τίς ἢ ἀντερείσις λέγοιτο ἄν; ἢ τί δεῖ
 σώματος ἢ ποιότητος σωματικῆς μεθ' ἧς; ἀλλὰ μὴν
 καὶ τῶν αὐτῆς κινήματων ἀνάγκη μνήμην αὐτῇ γίνε-
 20 σθαι, οἴον ὧν ἐπεθύμησε καὶ ὧν οὐκ ἀπήλαυσε οὐδὲ
 ἦλθεν εἰς σῶμα τὸ ἐπιθυμητόν. πῶς γὰρ ἄν εἴποι τὸ
 σῶμα περὶ ὧν οὐκ ἦλθεν εἰς αὐτό; ἢ πῶς μετὰ σώ-
 ματος μνημονεύσει ὃ μὴ πέφυκε γινώσκειν ὅπως τὸ
 σῶμα; ἀλλὰ τὰ μὲν λεκτέον εἰς ψυχὴν λήγειν ὅσα διὰ
 25 σώματος, τὰ δὲ ψυχῆς εἶναι μόνης, εἰ δεῖ τὴν ψυχὴν
 εἶναι τι καὶ φύσιν τινὰ καὶ ἔργον τι αὐτῆς. εἰ δὲ
 τοῦτο, καὶ ἔφασιν καὶ μνήμην τῆς ἐφέσεως ἄρα καὶ
 τῆς τεύξεως καὶ τῆς οὐ τεύξεως, ἐπειπερ καὶ ἡ φύσις
 αὐτῆς οὐ τῶν φεόντων. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, οὐδὲ συναί-
 30 σθησιν οὐδὲ παρακολούθησιν δάσσομεν οὐδέ τινα σύν-
 θεσιν καὶ οἴον σύνεσιν. οὐ γὰρ δὴ οὐδὲν ἔχουσα τού-
 των ἐν τῇ φύσει αὐτῆς ταῦτα κομίζεται ἐν σώματι,

ἀλλ' ἐνεργείας μὲν τινὰς ἰσχυρῶν ἔργων δεῖται ἢ ἐπι-
τέλεισις ὀργάνων, τῶν δὲ τὰς δυνάμεις ἦκει φέρουσα,
τῶν δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας. τὸ δὲ τῆς μνήμης καὶ τὸ
σῶμα ἐμπόδιον ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν προστιθεμένον
τινῶν λήθη, ἐν δ' ἀφαιρέσει καὶ καθάρσει ἀνακύπτει 5
πολλάκις ἡ μνήμη. μόνης δὲ οὔσης αὐτῆς ἀνάγκη τῆν
τοῦ σώματος φύσιν κινουμένην καὶ φέουσαν λήθης
αἰτίαν, ἀλλ' οὐ μνήμης εἶναι· διὸ καὶ ὁ τῆς λήθης
ποταμὸς οὗτος ἂν ὑπονοοῖτο. ψυχῆς μὲν δὴ ἔστω τὸ
πάθημα τοῦτο. 10

27. ἀλλὰ τίνας ψυχῆς, τῆς μὲν λεγομένης ὑφ'
ἡμῶν θειοτέρας, καθ' ἣν ἡμεῖς, τῆς δὲ ἄλλης τῆς
παρὰ τοῦ ὄλου; ἢ λεκτέον εἶναι μνήμας ἑκατέρας,
τὰς μὲν ἰδίας, τὰς δὲ κοινάς· καὶ ὅταν μὲν συνῶσιν,
ὁμοῦ πάσας, χωρὶς δὲ γενομένων, εἰ ἄμφω εἶεν καὶ 15
μένοιεν, ἑκατέραν ἐπιπλέον τὰ ἑαυτῆς, ἐπ' ὀλίγον δὲ
χρόνον τὰ τῆς ἐτέρας. τὸ γοῦν εἰδωλον ἐν ἄθου Ἡρα-
κλέους· τοῦτο γὰρ καὶ τὸ εἰδωλον, οἶμαι, χρῆ νομί-
ζειν ἡμᾶς * * * μνημονεύειν τῶν πεπραγμένων πάν-
των κατὰ τὸν βίον· αὐτοῦ γὰρ μάλιστα καὶ ὁ βίος ἦν. 20
p. 393 αἱ δὲ ἄλλαι | τὸ συναμφοτέρον οὔσαι οὐδὲν πλέον ὁμῶς
εἶχον λέγειν ἢ τὰ τοῦ βίου τούτου· καὶ [γὰρ] αὐταὶ τὸ
συναμφοτέρον γινόμεναι ταῦτα ἤδεσαν· ἢ εἰ τι δι-
καιοσύνης ἐχόμενον. ὁ δὲ Ἡρακλῆς αὐτὸς ὁ ἄνευ τοῦ
εἰδώλου τί ἔλεγεν οὐκ εἴρηται. τί οὖν ἂν εἴποι ἢ 25
ἐτέρα ψυχὴ ἀπαλλαγείσα μόνη; ἢ γὰρ ἐφελκομένη ὅτι
κἂν πάντα ὅσα ἐπραξεν ἢ ἐπαθεν ὁ ἀνθρώπος. χρό-
νου δὲ προιόντος ἐπὶ τῷ θανάτῳ καὶ ἄλλων μνημῶν
ἂν φανείεν ἐκ τῶν πρόσθεν βίων, ὥστε τινὰ τούτων
καὶ ἀτιμάσασαν ἀφείναι. σώματος γὰρ καθαρωτέρα 30
γενομένη καὶ ἂ ἐνταῦθα οὐκ εἶχεν ἐν μνήμῃ ἀνα-
πολήσει· εἰ δ' ἐν σώματι γενομένη ἄλλῃ ἐξέλθοι,

ἔρει μὲν τὰ τοῦ ἕξω βίου καὶ ἔρει εἶναι ὃ ἄρτι ἀφῆκεν, ἔρει δὲ καὶ πολλὰ τῶν πρόσθεν. χρόνοις δὲ πολλῶν τῶν ἐπακτῶν ἀεὶ ἔσται ἐν λήθῃ. ἡ δὲ δὴ μόνη γενομένη τί μνημονεύσει; ἢ πρότερον σκεπτεῖται τίνι δυνάμει ψυχῆς τὸ μνημονεύειν παραγίνεται.

28. ἄρα γε ᾧ αἰσθανόμεθα καὶ ᾧ μανθάνομεν; ἢ καὶ ᾧ ἐπιθυμοῦμεν τῶν ἐπιθυμητῶν καὶ τῶν ὀργιστῶν τῷ θυμοειδεῖ; οὐ γὰρ ἄλλο μὲν ἀπολαύσει, φήσιν 10 σεις τις, ἄλλο δὲ μνημονεύσει τῶν ἐκείνου. τὸ γοῦν ἐπιθυμητικὸν ᾧ ἀπέλαυσε τοῦτο κινεῖται πάλιν ὀφθέντος τοῦ ἐπιθυμητοῦ δηλονότι τῇ μνήμῃ. ἐπεὶ διὰ τί οὐκ ἄλλου ἢ οὐχ οὕτως; τί οὖν κωλύει καὶ αἰσθησιν τῶν τοιούτων διδόναι αὐτῷ καὶ τῷ αἰσθη- 15 τικῷ τοίνυν ἐπιθυμίαν καὶ παντάπασιν, ὥστε κατὰ τὸ ἐκικρατοῦν ἕκαστον λέγεσθαι; ἢ αἰσθησιν ἄλλως ἐκάστῳ· οἷον εἶδε μὲν ἡ ὄρασις, οὐ τὸ ἐπιθυμοῦν, ἐκινήθη δὲ παρὰ τῆς αἰσθήσεως τὸ ἐπιθυμοῦν οἷον διαδόσει, οὐχ ὥστε εἰπεῖν τὴν αἰσθησιν οἶα, ἀλλ' 20 ὥστε ἀπαρακολουθήτως παθεῖν· καὶ ἐπὶ τοῦ θυμοῦ εἶδε τὸν ἀδικήσαντα, ὃ δὲ θυμὸς ἀνέστη, οἷον εἰ ποιμένος ἰδόντος ἐπὶ ποίμνῃ λύκον ὃ σκύλαξ τῇ ὁδοῦ ἢ τῷ κτύπῳ αὐτὸς οὐκ ἰδὼν ὄμμασιν ὀρίνοιτο. καὶ τοίνυν ἀπέλαυσε μὲν τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ ἔχει ἴχνος τοῦ 25 γενομένου ἐντεῦθεν οὐχ ὡς μνήμην, ἀλλ' ὡς διάθεσιν καὶ πάθος· ἄλλο δὲ τὸ ἑωρακὸς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ παρ' αὐτῷ ἔχον τὴν μνήμην τοῦ γεγενημένου. τεκμήριον δὲ τὸ μὴ εἰδυῖαν εἶναι τὴν μνήμην πολλάκις ὅν μετέσχε τὸ ἐπιθυμοῦν, καίτοι, εἰ ἐν αὐτῷ, 30 ἦν ἄν.

29. ἄρ' οὖν τῷ αἰσθητικῷ φέροντες ἀναθήσομεν τὴν μνήμην καὶ τὸ αὐτὸ ἡμῖν μνημονευτικὸν καὶ αἰ-

σθητικὸν ἔσται; ἀλλ' εἰ καὶ τὸ εἰδωλον μνημονεύσει,
 ὡς ἐλέγετο, διττὸν τὸ αἰσθητικὸν ἔσται καὶ εἰ μὴ τὸ
 αἰσθητικὸν δὲ τὸ μνημονευτικόν, ἀλλ' ὅτιοῦν ἄλλο,
 διττὸν τὸ μνημονεύον ἔσται. ἔτι τε εἰ τὸ αἰσθητικὸν
 p. 394 καὶ τῶν μαθημάτων ἔσται, καὶ | τῶν διανοημάτων 5
 ἔσται τὸ αἰσθητικόν. ἢ ἄλλο γε δεῖ ἐκατέρων. ἄρ'
 οὐν κοινὸν θέμενοι τὸ ἀντιληπτικὸν τούτῳ δώσομεν
 ἄμφω τὴν μνήμην; ἀλλ' εἰ μὲν ἐν καὶ ταύτων τὸ
 ἀντιλαμβανόμενον αἰσθητῶν τε καὶ νοητῶν, τέχα ἂν
 τι λέγοιτο· εἰ δὲ διαφραίνεται διχῆ, οὐδὲν ἦττον δύο 10
 ἂν εἴη. εἰ δὲ καὶ ἐκατέρα τῆ ψυχῆ δώσομεν ἄμφω,
 τέτταρα ἂν γένοιτο. ὅπως δὲ τίς ἀνάγκη, ὧ αἰσθανό-
 μεθα, τούτῳ καὶ μνημονεύειν καὶ τῆ αὐτῆ δυνάμει
 γίνεσθαι ἄμφω καί, ὧ διανοούμεθα, τούτῳ τῶν δια-
 νοημάτων μνημονεύειν; ἐπεὶ οὐδ' οἱ αὐτοὶ διανο- 15
 εῖσθαι κράτιστοι καὶ μνημονεύειν καὶ ἐπίσης αἰσθή-
 σει χρῆσάμενοι οὐκ ἐπίσης μνημονεύουσι καὶ εὐ-
 αἰσθήτως ἔχουσιν ἄλλοι, μνημονεύουσι δὲ ἄλλοι οὐκ
 ὀξέως ἐν αἰσθήσει γεγεννημένοι. ἀλλὰ πάλιν αὖ, εἰ
 ἄλλο ἐκάτερον δεήσει εἶναι καὶ ἄλλο μνημονεύσει ὧν 20
 ἢ αἰσθησις ἦσθετο πρότερον, κάκεινο δεῖ αἰσθή-
 σεσθαι οὐπερ μελλήσει μνημονεύσειν. ἢ οὐδὲν κω-
 λύσει τῷ μνημονεύσοντι τὸ αἰσθημα φάντασμα εἶναι
 καὶ τῷ φανταστικῷ ἄλλῳ ὄντι τὴν μνήμην καὶ κατο-
 χὴν ὑπάρχειν· τοῦτο γάρ ἐστιν εἰς ὃ λήγει ἢ αἰσθη- 25
 σις καὶ μηκέτι οὔσης τούτῳ πάρεστι τὸ ὄραμα. εἰ
 οὐν παρὰ τούτῳ τοῦ ἀπόντος ἤδη ἢ φαντασία, μνη-
 μονεύει ἤδη, κἂν μὲν ἐπ' ὀλίγον παραμένη, ὀλίγη ἢ
 μνήμη, ἐπὶ πολὺ δὲ μᾶλλον μνημονικοὶ τῆς δυνά-
 μεως ταύτης οὔσης ἰσχυροτέρας, ὡς μὴ ῥαδίως τρε- 30
 πομένης ἀφείσθαι ἀποσεισθεῖσαν τὴν μνήμην. τοῦ
 φανταστικοῦ ἄρα ἢ μνήμη καὶ τὸ μνημονεύειν τῶν

τοιούτων ἔσται. διαφόρως δ' ἔχειν πρὸς μνήμας φήσομεν ἢ ταῖς δυνάμεισιν αὐτοῖς διαφόρως ἐχούσαις ἢ ταῖς πράξεσιν ἢ μὴ, ἢ καὶ σωματικαῖς κράσεσιν ἐνούσαις καὶ μὴ καὶ ἀλλοιούσαις καὶ μὴ καὶ οἶον δο-
 5 ρυβούσαις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐτέρωθι.

30. τὸ δὲ τῶν διανοήσεων τί; ἄρα γε καὶ τούτων τὸ φανταστικόν; ἀλλ' εἰ μὲν πάσῃ νοήσει παρακο-
 λουθεῖ φαντασία, τάχα ἂν ταύτης τῆς φαντασίας, οἶον εἰκόνοσ οὔσης τοῦ διανοήματος, μενούσης οὕτως
 10 ἂν εἴη τοῦ γνωσθέντος ἢ μνήμη· εἰ δὲ μὴ, ἄλλο τι ζητητέον. ἴσως δ' ἂν εἴη τοῦ λόγου τοῦ τῷ νοήματι παρακολουθοῦντος ἢ παραδοχῇ εἰς τὸ φανταστικόν. τὸ μὲν γὰρ νόημα ἀμερῆς καὶ οὐπω οἶον προεληλυθὸς εἰς
 15 ἀπάγων ἐκ τοῦ νοήματος εἰς τὸ φανταστικόν ἐδειξε τὸ νόημα οἶον ἐν κατόπτρῳ καὶ ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ οὕτω καὶ ἡ μονή | καὶ ἡ μνήμη. διὸ καὶ αἰεὶ κινου-
 μένης πρὸς νόησιν τῆς ψυχῆς, ὅταν ἐν τούτῳ γίνηται, ἡμῖν ἡ ἀντίληψις. ἄλλο γὰρ ἡ νόησις καὶ ἄλλο ἡ
 20 τῆς νοήσεως ἀντίληψις καὶ νοοῦμεν μὲν αἰεὶ, ἀντι-
 λαμβανόμεθα δὲ οὐκ αἰεὶ· τοῦτο δέ, ὅτι τὸ δεχόμε-
 νον οὐ μόνον δέχεται νοήσεις, ἀλλὰ καὶ αἰσθήσεις κατὰ θάτερα.

31. ἀλλ' εἰ τοῦ φανταστικοῦ ἢ μνήμη, ἑκατέρα
 25 δὲ ἢ ψυχὴ μνημονεύειν εἰρηται, δύο τὰ φανταστικά.
 χωρὶς μὲν οὖν οὔσαι ἐχέτωσαν ἑκατέρα, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ παρ' ἡμῖν πῶς τὰ δύο καὶ τίτι αὐτῶν ἐγγίνε-
 ται; εἰ μὲν γὰρ ἀμφοτέραις, διτταὶ αἰεὶ αἱ φαντασίαι· οὐ γὰρ δὴ τὸ μὲν τῆς ἐτέρας τῶν νοητῶν, τὸ δὲ τῶν
 30 αἰσθητῶν· οὕτω γὰρ ἂν παντάπασιν δύο ζῶα οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν πρὸς ἄλληλα ἔσται. εἰ οὖν ἀμφοτέραις,
 τίς ἢ διαφορὰ; εἶτα πῶς οὐ γινώσκομεν; ἢ ὅταν

μὲν συμφωνῇ ἢ ἑτέρα τῇ ἑτέρῳ, οὐκ ὄντων οὐδὲ χω-
 ρίς τῶν φανταστικῶν, κρατοῦντος δὲ τοῦ τῆς κρείτ-
 τονος, ἐν τῷ φάντασμα γίνεται, οἷον παρακολουθού-
 σης σκιᾶς τῷ ἑτέρῳ καὶ ὑποτρέχοντος οἷον σμικροῦ
 φωτὸς μεῖζονι· ὅταν δὲ μάχη ἢ καὶ διαφωνία, ἐκ-
 φανῆς ἐφ' ἑαυτῆς καὶ ἢ ἑτέρα γίνεται· λανθάγει δὲ
 ἐν ἑτέρῳ, ὅτι καὶ ὅλως τὸ διττὸν τῶν ψυχῶν λανθά-
 νει. εἰς ἐν γὰρ ἦλθον ἄμφω καὶ ἐποχεῖται ἢ ἑτέρα.
 ἰώρα οὖν ἢ ἑτέρα πάντα καὶ τὰ μὲν ἔχει ἐξελθούσα,
 τὰ δ' ἀφήσει τῶν τῆς ἑτέρας· οἷον ἐταίρων ὀμίλλας
 φαυλοτέρων λαβόντες ποτὲ ἄλλους ἀλλαξάμενοι ὀλίγα
 τῶν ἐκείνων μεμνήμεθα, χρηστοτέρων δὲ γεγενη-
 μένων πλείω.

32. τί δὲ δὴ φίλων καὶ παιδῶν καὶ γυναικός; πα-
 τρίδος δὲ καὶ τῶν ὧν ἂν καὶ ἀστεῖος οὐκ ἄτοπος μνη-
 μονεύων; ἢ τὸ μὲν μετὰ πάθος ἐκάστου, ὃ δὲ ἀπα-
 θῶς ἂν τὰς μνήμας τούτων ἔχοι· τὸ γὰρ πάθος ἴσως
 καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν ἐκείνῳ καὶ τὰ ἀστεῖα τῶν παιδῶν τῇ
 p. 396 | σπουδαίᾳ, καθ' ὅσον τῇ ἑτέρῳ τι ἐκοινωνήσε. πρέ-
 πει δὲ τὴν μὲν χείρονα καὶ τῶν τῆς ἑτέρας ἐνεργη-
 μάτων ἐφίεσθαι τῆς μνήμης καὶ μάλιστα, ὅταν ἀστεῖα
 ἢ καὶ αὐτῇ· γένοιτο γὰρ ἂν τις καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀμείνων
 καὶ τῇ παιδεύσει τῇ παρὰ τῆς κρείττονος· τὴν δὲ δεῖ
 ἀσμένως λήθην ἔχειν ἐθέλειν τῶν παρὰ τῆς χείρο-
 νος. εἴη γὰρ ἂν καὶ σπουδαίας οὔσης τῆς ἑτέρας
 τὴν ἑτέραν τὴν φύσιν χείρονα εἶναι κατεχομένην ὑπὸ
 τῆς ἑτέρας βία. ὅσῳ δὲ σπεύδει πρὸς τὸ ἄνω πλειό-
 νων αὐτῇ ἢ λήθῃ, εἰ μὴ πού πᾶς ὁ βίος αὐτῇ καὶ ἐν-
 ταῦθα τοιοῦτος οἷος μόνῳ τῶν κρείττωνων εἶναι τὰς
 μνήμας· ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα καλῶς τὸ ἐξιστάμενον τῶν
 ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων. ἀνάγκη οὖν καὶ τῶν
 μνημονευμάτων· ὥστε ἐπιλήσιμονα ἂν τις λέγων τὴν

ἀγαθὴν ὀρθῶς ἂν λέγοι τρόπῳ τοιούτῳ. ἐπεὶ καὶ
 φεύγει ἐκ τῶν πολλῶν καὶ τὰ πολλὰ εἰς ἓν συνάγει
 τὸ ἄπειρον ἀφίεισα. οὕτω γὰρ καὶ οὐ μετὰ πολλῶν,
 ἀλλὰ ἐλαφρὰ καὶ δι' αὐτῆς· ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα ὅταν
 5 ἐκεῖ ἐθέλῃ εἶναι, ἔτι οὐσα ἐνταῦθα ἀφήσῃ πάντα
 ὅσα ἄλλα· ὀλίγα τοίνυν κάκει τὰ ἐντεῦθεν· καὶ ἐν
 οὐρανῷ οὐσα πλείω. καὶ εἰποι ἂν ὁ Ἡρακλῆς ἐκεῖνος
 ἀνδραγαθίας ἑαυτοῦ, ὁ δὲ καὶ ταῦτα σμικρὰ ἡγού-
 μενος καὶ μετατεθεὶς εἰς ἀγιώτερον τόπον καὶ ἐν τῷ
 10 νοητῷ γεγεννημένος καὶ ὑπὲρ τὸν Ἡρακλέα ἰσχύσας
 τοῖς ἀθλοῖς, οἷα ἀθλεύουσι σοφοί;

33. τί οὖν ἐρεῖ καὶ τίνων τὴν μνήμην ἔξει ψυχῇ ^{Enn. IV. 4. p. 397}
 ἐν τῷ νοητῷ καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐκεῖνης γενομένη;
 ἢ ἀκόλουθον εἰπεῖν ἐκεῖνα θεωρεῖν καὶ περὶ ἐκεῖνα
 15 ἐνεργεῖν, ἐν οἷς ἐστίν, ἢ μὴδὲ ἐκεῖ εἶναι. τῶν οὖν
 ἐνταῦθα οὐδέν, οἷον ὅτι ἐφιλοσόφησε καὶ δὴ καὶ ὅτι
 ἐνταῦθα οὐσα ἐθεᾶτο τὰ ἐκεῖ. ἀλλ' εἰ μὴ ἐστίν ὅτε
 τις ἐπιβάλλει τινὶ τῇ νοήσει ἄλλο τι ποιεῖν ἢ νοεῖν
 κάκεινο θεωρεῖν καὶ ἐν τῇ νοήσει οὐκ ἐστίν ἐμπερι-
 20 χόμενον τὸ ἐνενοήκειν, ἀλλ' ὕστερόν τις ἂν τοῦτ',
 εἰ ἐτυχεν, εἰποι· τοῦτο δὲ ἤδη μεταβάλλοντος· οὐκ
 ἂν εἶη ἐν τῷ νοητῷ καθαρῶς ὄντα μνήμην ἔχειν τῶν
 τῆδέ ποτε αὐτῷ τινι γεγεννημένων. εἰ δὲ καί, ὥσπερ
 δοκεῖ, ἄχρονος πᾶσα ἡ νόησις ἐν αἰῶνι, ἀλλ' οὐκ ἐν
 25 χρόνῳ ὄντων τῶν ἐκεῖ, ἀδύνατον μνήμην εἶναι ἐκεῖ
 οὐχ ὅτι τῶν ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ὅλως ὀτουοῦν. ἀλλ'
 ἐστίν ἕκαστον παρὸν· ἐπεὶ οὐδὲ διεξοδος οὐδὲ μετά-
 βασις ἀφ' ἐτέρου ἐπ' ἄλλο. τί οὖν; οὐκ ἐστὶ διαί-
 ρεσις ἄνωθεν εἰς εἶδη; ἢ κάτωθεν ἐπὶ τὸ καθόλου
 30 καὶ τὸ ἄνω. τῷ μὲν γὰρ ἄνω μὴ ἐστὼ ἐνέργεια ὁμοῦ

ὄντι, τῇ δὲ ψυχῇ ἐκεῖ οὕση διὰ τί οὐκ ἔσται; τί οὖν
 κωλύει καὶ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν ἀθρώαν ἀθρώων
 γίνεσθαι; ἄρ' οὖν ὡς τινος ὁμοῦ; ἢ ὡς πολλῶν
 ὁμοῦ πάσας νόησεις. τοῦ γὰρ θεάματος ὄντος ποι-
 κίλου ποικίλην καὶ πολλὴν τὴν νόησιν ἅμα * γίνεσθαι 5
 καὶ πολλὰς τὰς νοήσεις, οἷον αἰσθήσεις πολλὰς προσ-
 ὄπου ὀφθαλμῶν ἅμα ὀρωμένων καὶ ῥινὸς καὶ τῶν
 ἄλλων. ἀλλ' ὅταν ἐν τι διαιρῇ καὶ ἀναπτύσῃ; ἢ ἐν
 τῷ νῷ διήρηται· καὶ τὸ τοιοῦτον οἷον ἐναπέρειςις
 μᾶλλον. τὸ δὲ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον ἐν τοῖς εἰδε- 10
 σιν οὐ χρόνῳ ὄν οὐδὲ τὴν νόησιν τοῦ προτέρου καὶ
 ὕστερου χρόνῳ ποιήσει· ἔστι γὰρ καὶ τάξις· οἷον εἰ
 φυτοῦ ἢ τάξις ἐκ ῥιζῶν ἀρξαμένη ἕως εἰς τὸ ἄνω τῷ
 θεωμένῳ οὐκ ἔχει ἄλλως ἢ τάξει τὸ πρότερον καὶ
 τὸ ὕστερον ἅμα τὸ πᾶν θεωμένῳ. ἀλλ' ὅταν εἰς ἐν 15
 βλέπη, εἴτα πολλὰ καὶ πάντα ἔχη, πῶς τὸ μὲν πρῶ-
 τον ἔσχε, τὰ δὲ ἐφεξῆς; ἢ ἡ δύναμις ἢ μία οὕτως ἦν
 μία, ὡς πολλὰ ἐν ἄλλῳ καὶ οὐ κατὰ μίαν νόησιν
 πάντα. αἱ γὰρ ἐνέργειαι οὐ καθ' ἕνα, ἀλλ' αἰεὶ πᾶ-
 σαι δυνάμει ἐστῶση· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γινομένων *
 ἦδη * * γὰρ ἐκεῖνο ὡς μὴ ἐν ὄν δυνηθῆναι τὴν
 τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ φύσιν δέξασθαι πρότερον οὐκ
 ὄντων.

p. 398 34. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταύτη. ἑαυτοῦ δὲ πῶς; ἢ
 οὐδὲ ἑαυτοῦ ἔξει τὴν μνήμην οὐδ' ὅτι αὐτὸς ὁ θεω- 25
 ρῶν, οἷον Σωκράτης, ἢ ὅτι νοῦς ἢ ψυχὴ. πρὸς δὲ
 ταῦτά τις ἀναμνησθήτω, ὡς ὅταν καὶ ἐνταῦθα θεω-
 ρῇ καὶ μάλιστα ἐναργῶς, οὐκ ἐπιστρέφει πρὸς ἑαυ-
 τὸν τότε τῇ νοήσει, ἀλλ' ἔχει μὲν ἑαυτόν, ἢ δὲ
 ἐνέργεια πρὸς ἐκεῖνο, κάκεινο γίνεται οἷον ὕλην ἑαυ- 30
 τὸν παρασχών, εἰδοποιούμενος δὲ κατὰ τὸ ὀρώμενον
 καὶ δυνάμει ὦν τότε αὐτός. τότε οὖν αὐτός ἐστιν

ενεργεία, ὅταν μηδὲν νοῆ. ἢ εἰ μὲν αὐτὸς κενὸς ἐστὶ
 παντός, ὅταν μηδὲν νοῆ· εἰ δὲ ἐστὶν αὐτὸς τοιοῦτος
 οἷος πάντα εἶναι, ὅταν αὐτὸν νοῆ, πάντα ὁμοῦ νοεῖ·
 ὥστε τῇ μὲν εἰς ἑαυτὸν ὁ τοιοῦτος ἐπιβολῇ καὶ ἐνεργεία
 5 ἑαυτὸν ὁρῶν τὰ πάντα ἐμπεριεχόμενα ἔχει, τῇ
 δὲ πρὸς τὰ πάντα ἐμπεριεχόμενον ἑαυτόν. ἀλλ' εἰ
 οὕτω ποιεῖ, μεταβάλλει τὰς νοήσεις, ὃ πρότερον αὐ-
 τοὶ οὐκ ἤξιοῦμεν. ἢ λεκτέον ἐπὶ μὲν τοῦ νοῦ τὸ ὠσαύ-
 τως ἔχειν, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἐν οἷον ἐσχάτοις τοῦ
 10 νοητοῦ κειμένης γίνεσθαι τοῦτο δυνατὸν εἶναι, ἐπεὶ
 καὶ προσχωρεῖν εἴσω· εἰ γάρ τι περὶ τὸ μένον γίνε-
 ται, δεῖ αὐτὸ παραλλαγὴν πρὸς τὸ μένον ἔχειν μὴ
 ὁμοίως μένον. ἢ οὐδὲ μεταβολὴν λεκτέον γίνεσθαι,
 ὅταν ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ὅταν ἀφ' ἑαυ-
 15 τοῦ ἐπὶ τὰ ἄλλα· πάντα γὰρ αὐτός ἐστι καὶ ἄμφω
 ἓν. ἀλλ' ἢ ψυχὴ ἐν τῷ νοητῷ οὕσα τοῦτο πάσχει
 τὸ ἄλλο καὶ ἄλλο πρὸς αὐτὴν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ. ἢ καθα-
 ρῶς ἐν τῷ νοητῷ οὕσα ἔχει τὸ ἀμετάβλητον καὶ αὐτή·
 καὶ γὰρ αὐτὴ ἐστὶν ἃ ἐστὶν· ἐπεὶ καὶ ὅταν ἐν ἐκείνῳ
 20 ἢ τῷ τόπῳ, εἰς ἔνωσιν ἐλθεῖν τῷ νῷ ἀνάγκη, εἰπερ
 ἐπεστράφη· στραφείσα γὰρ οὐδὲν μεταξὺ ἔχει εἰς
 τε νοῦν ἐλθοῦσα ἤρμωσται καὶ ἀρμωσθεῖσα ἦνωται
 οὐκ ἀπολλυμένη, ἀλλ' ἓν ἐστὶν ἄμφω καὶ δύο· οὕ-
 τως οὖν ἔχουσα οὐκ ἂν μεταβάλλοι, ἀλλὰ ἔχοι ἂν
 25 ἀτρέπτως πρὸς νόησιν ὁμοῦ ἔχουσα τὴν συναλωσθη-
 σιν αὐτῆς, ὡς ἓν ἅμα τῷ νοητῷ ταῦτόν γενομένη.

35. ἐξελθοῦσα δὲ ἐκεῖθεν καὶ οὐκ ἀνασχομένη τὸ p. 399

ἓν, τὸ δὲ αὐτῆς ἀσπασαμένη καὶ ἕτερον ἐθειλήσασα
 εἶναι καὶ οἷον προκύψασα, μνήμην, ὡς ξοικεν, ἑαυ-
 30 τῆς λαμβάνει. μνήμη δὲ ἢ μὲν τῶν ἐκεῖ ἐτι κατέχει μὴ
 πεσεῖν, ἢ δὲ τῶν ἐνταῦθα ὡδὶ φέρει, ἢ δὲ τῶν ἐν τῷ
 οὐρανῷ ἐκεῖ κατέχει, καὶ ὅλως οὐ μνημονεύει ἐκεῖνό

ἔστι καὶ γίνεται· ἦν γὰρ τὸ μνημονεύειν ἢ νοεῖν ἢ φανταζέσθαι, ἢ δὲ φαντασία αὐτῇ οὐ τῷ ἔχειν, ἀλλ' οἷα ὄρα καὶ οἷα διάκειται· κἂν τὰ αἰσθητὰ ἴδῃ, ὅποσον αὐτῶν ἂν ἴδῃ, τοσοῦτον ἔχει τὸ βάθος. ὅτι γὰρ ἔχει πάντα δευτέρως, οὐχ οὕτω τελείως πάντα γίνεται καὶ μεθόριον οὔσα καὶ ἐν τοιοῦτῳ κειμένη ἐπ' ἄμφω φέρεται.

36. ἐκεῖ μὲν οὖν καὶ τὰ γαθὸν διὰ νοῦ ὄρα· οὐ γὰρ στέγεται ἐκεῖνο ὥστε μὴ διελθεῖν εἰς αὐτήν· ἐπεὶ μὴ σῶμα τὸ μεταξὺ ὥστε ἐμποδίζεῖν· καίτοι καὶ σωμάτων * μεταξὺ πολλαχῆ εἰς τὰ τρίτα ἀπὸ τῶν πρώτων ἢ ἄφιξις. εἰ δὲ πρὸς τὰ κάτω δοιή αὐτήν, ἀναλόγως τῇ μνήμῃ καὶ τῇ φαντασίᾳ ἔχει ὃ ἠθέλησε. διὸ ἢ μνήμη, καὶ ὅταν τῶν ἀρίστων ἦ, οὐκ ἄριστον. δεῖ δὲ τὴν μνήμην λαμβάνειν οὐ μόνον ἐν τῷ οἷον αἰσθάνεσθαι ὅτι μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ ὅταν διακένῃται κατὰ τὰ πρόσθεν παθήματα ἢ θεάματα. γένοιτο γὰρ ἂν καὶ μὴ παρακολουθοῦντα ὅτι ἔχει ἔχειν παρ' αὐτῷ ἰσχυροτέρως ἢ εἰ εἰδεῖν. εἰδὼς μὲν γὰρ τάχα ἂν ὡς ἄλλο ἔχοι ἄλλος αὐτὸς ᾧν, ἀγνοῶν δὲ ὅτι ἔχει κινδυνεύει ἢ εἶναι ὃ ἔχει· ὃ δὴ πάθημα μᾶλλον πεσεῖν ποιεῖ τὴν ψυχὴν. ἀλλ' εἰ ἀφισταμένη τοῦ ἐκεῖ τόπου ἀναφέρει τὰς μνήμας, ὅπως οὖν εἶχε κάκει· ἢ δὲ ἐνέργεια ἐκείνων ἠπράνιζε τὴν μνήμην. οὐ γὰρ ὡς κείμενοι ἦσαν τύποι, ἵνα ἂν ἦν ἴσως ἄτοπον τὸ συμβαῖνον, ἀλλ' ἢ p. 400 δύναμις ἦν ἢ ἀφεθείσα ὕστερον εἰς ἐνέργειαν. | παυσαμένης οὖν τῆς ἐν τῷ νοητῷ ἐνεργείας εἶδεν ἂ πρότερον πρὶν ἐκεῖ γενέσθαι ἰδοῦσα ἦν.

37. τί οὖν; κάκεινα νῦν αὐτῇ ἢ δύναμις, καθ' ἣν τὸ μνημονεύειν, εἰς ἐνέργειαν ἄγει; ἢ εἰ μὲν μὴ αὐτὰ ἢ ἐωρῶμεν, μνήμη, εἰ δ' αὐτά, ᾧ κάκει ἐωρῶμεν. ἐγείρεται γὰρ τοῦτο οἷς ἐγείρεται καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ὄρων

περὶ τῶν εἰρημύμων. οὐ γὰρ εἰκασία δεῖ χρωόμενον
 ἀποφαίνεσθαι οὐδὲ συλλογισμῷ τὰς ἀρχὰς ἄλλοθεν
 εἰληφότι, ἀλλ' ἔστι περὶ τῶν νοητῶν, ὡς λέγεται, καὶ
 ἐνθάδε οὐσι τῷ αὐτῷ λέγειν ὃ δύναμιν ἔχει τὰ ἐκεῖ
 5 θεωρεῖν. ταῦτό γὰρ οἶον ἐγείραντας δεῖ ὄραῖν τὰ ἐκεῖ·
 ὥστε καὶ ἐκεῖ οἶον εἰ τις ἀνάγων αὐτοῦ τὸν ὀφθαλ-
 μὸν ἐπὶ τινος ὑψηλῆς σκοπιᾶς ὄραῖν ἃ εὐδαίς τῶν οὐ-
 σῶν αὐτῷ ἀναβιβηκότων. ἢ τοίνυν μνήμη ἐκ τοῦ λό-
 γου φαίνεται ἄρχεσθαι ἀπὸ οὐρανοῦ ἤδη τῆς ψυχῆς
 10 τοὺς ἐκεῖ τόπους καταλιπούσης. ἐντεῦθεν μὲν οὖν ἐν
 οὐρανῷ γενομένη καὶ σταῖσα θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ τῶν
 ἐνθάδε μνήμην πολλῶν ἔχει οἶων εἴρηται, καὶ ἐπιγι-
 νώσκειν πολλὰς τῶν πρότερον ἐγνωσμένων, εἰπερ
 καὶ σώματα ἔχειν περὶ αὐτὰς ἀνάγκη ἐν σχήμασιν
 15 ὁμοίοις. καὶ εἰ τὰ σχήματα δὲ ἀλλάζαιτο σφαιροειδῆ
 ποιησάμεναι, ἀλλὰ διὰ τῶν ἡθῶν καὶ τῆς τῶν τρό-
 πων ιδιότητος [ἄν] γνωρίζοιεν· οὐ γὰρ ἄτοπον. τὰ
 μὲν γὰρ πάθη ἔστωσαν ἀποθέμεναι, τὰ δὲ ἡθῆ οὐ
 κωλύεται μένειν. εἰ δὲ καὶ διαλέγεσθαι δύναιντο, καὶ
 20 οὕτως ἄν γνωρίζοιεν. ἀλλ' ὅταν ἐκ τοῦ νοητοῦ κατέλ-
 θωσι, πῶς; ἢ ἀνακινήσουσι τὴν μνήμην, ἐλαττώσας
 μέντοι ἢ ἐκεῖναι, τῶν αὐτῶν· ἄλλα τε γὰρ ἔξουσι
 μνημονεύειν καὶ χρόνος πλείων λήθην παντελῆ πολ-
 λῶν πεποιηκώς ἔσται. ἀλλ' εἰ τραπεῖσαι εἰς τὸν αἰ-
 25 σθητὸν κόσμον εἰς γένεσιν τῆδε πεσοῦνται, ποῶς
 χρόνος ἔσται τοῦ μνημονεύειν; ἢ οὐκ ἀνάγκη εἰς πᾶν
 βάθος πεσεῖν. ἔστι γὰρ κινηθείσας καὶ στήναι ἐπὶ τι
 προελθούσας καὶ οὐδέν δὲ κωλύει πάλιν | ἐκδύναί, p. 401
 πρὶν γενέσεως ἔλθειν ἐκ' ἔσχατον τόπον.

38. τὰς μὲν οὖν μειτούσας καὶ μεταβαλλούσας
 ἔχει ἄν τις εἰπεῖν, ὃ τι καὶ μνημονεύουσιν· τῶν γὰρ
 γεγενημένων καὶ παρεληλυθότων ἢ μνήμη· αἷς δὲ

ἐν τῷ αὐτῷ ὑπάρχει μένειν, τίνων ἂν αὐταὶ μνημονεύοιεν; ἄστρον δὲ περὶ ψυχῆς τῶν τε ἄλλων ἀπάντων καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλλοῦ καὶ σελήνης ἐπιζητεῖ ὁ λόγος τὰς μνήμας καὶ τελευτῶν εἰσι καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν καὶ ἐπιτολμήσει καὶ τοῦ Διὸς αὐτοῦ τὰς μνήμας πολυπραγμονεῖν. ταῦτα δὲ ζητῶν καὶ τὰς διανοίας αὐτῶν καὶ τοὺς λογισμοὺς τίνες εἰσι θεωρήσει, εἴπερ εἰσίν. εἰ οὖν μήτε ζητοῦσι μήτε ἀποροῦσιν οὐδενὸς γὰρ δεόνται οὐδὲ μακθάνουσιν ἢ πρότερον οὐκ ἦν αὐτοῖς ἐν γνώσει· τίνες ἂν λογισμοὶ ἢ τίνες συλλογισμοὶ αὐτοῖς γίνονται ἢ διανοήσεις; ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων αὐτοῖς ἐπίνοιαὶ καὶ μηχαναί, ἐξ ὧν διοικήσουσι τὰ ἡμέτερα ἢ ὅπως τὰ τῆς γῆς· ἄλλος γὰρ τρόπος τῆς εἰς τὸ πᾶν παρ' αὐτῶν εὐθυμοσύνης.

39. τί οὖν; ὅτι τὸν θεὸν εἶδον οὐ μνημονεύουσιν; ἢ αἰεὶ ὄρωσιν· ἕως δ' ἂν ὄρωσιν, οὐκ ἐνὶ θήπου φάναί αὐτὸν ἑωρακέναι· παυσαιμένων γὰρ τοῦτο ἂν πάθος εἴη. τί δέ; οὐδ' ὅτι περιῆλθον χθὲς τὴν γῆν καὶ τὸ πέρυσιν οὐδ' ὅτι ἕξρον χθὲς καὶ κάλαι καὶ ἐξ οὗ ζῶσιν; ἢ ζῶσιν αἰεὶ· τὸ δὲ αἰεὶ ταῦτόν ἐν, τὸ δὲ χθὲς τῆς φορᾶς καὶ τὸ πέρυσι τοιοῦτον ἂν εἴη, οἷον ἂν εἴ τις τὴν ὄρμην τῆμ κατὰ πόδα ἕνα γενομένην μερίζοι εἰς πολλὰ καὶ ἄλλην καὶ ἄλλην καὶ πολλὰς ποιοῖ τὴν μίαν. καὶ γὰρ ἐνταῦθα μία φορὰ, παρὰ δὲ ἡμῖν μετροῦνται πολλαὶ καὶ ἡμέραι ἄλλαι, ὅτι καὶ νύκτες διαλαμβάνουσιν. ἐκεῖ δὲ μιᾶς οὔσης ἡμέρας πῶς πολλαί; ὥστε οὐδὲ τὸ πέρυσιν. ἀλλὰ τὸ διάστημα οὐ ταῦτόν, ἀλλ' ἄλλο, καὶ τὸ ζῶδιον τμήμα ἄλλο. διὰ τί οὖν οὐκ ἔρει παρῆλθον τόδε, νῦν δὲ ἐν ἄλλῳ εἰμί; εἰ δὲ καὶ ἐφορᾷ τὰ τῶν ἀνθρώπων, πῶς οὐ καὶ τὰς μεταβολὰς τὰς περὶ αὐτοὺς καὶ ὅτι νῦν ἄλλοι; εἰ δὲ

τοῦτο, καὶ ὅτι πρότερον ἕτεροι καὶ ἕτερα· ὥστε καὶ μνήμη.

40. ἢ οὐκ ἀνάγκη οὔτε ὅσα τις θεωρεῖ ἐν μνήμῃ· 402
 τίθεσθαι οὔτε τῶν πάντη κατὰ συμβεβηκὸς ἐπακο-
 5 λουθούτων ἐν φαντασίᾳ γίνεσθαι ὧν τε ἡ νόησις
 καὶ ἡ γνῶσις ἐναργεστέρα, εἰ ταῦτα αἰσθητῶς γίνοιτο,
 οὐκ ἀνάγκη παρέντα τὴν γνῶσιν αὐτῶν τῷ κατὰ μέ-
 ρος αἰσθητῷ τὴν ἐπιβολὴν ποιῆσθαι, εἰ μὴ τις ἔργῳ
 οἰκονομοῖτό τι, τῶν ἐν μέρει τῇ γνώσει τοῦ ὅλου ἐμ-
 10 περιεχομένων. λέγω δὲ ἕκαστον ὧδε· πρῶτον μὲν τὸ
 μὴ ἀναγκαῖον εἶναι ἃ τις ὁρᾷ παρατίθεσθαι παρ' αὐ-
 τῷ. ὅταν γὰρ μὴ διαφέρει ἢ μὴ πρὸς αὐτὸν ἢ ὅλως ἢ
 αἰσθησις ἀπροαιρέτως τῇ διαφορᾷ τῶν ὁρωμένων κι-
 νηθεῖσα, τοῦτο αὐτῇ ἔπαθε μόνῃ τῆς ψυχῆς οὐ δεξα-
 15 μένης εἰς τὸ εἶσω, ἅτε μήτε πρὸς χρεῖαν μήτε πρὸς
 ἄλλην ὠφέλειαν αὐτῇ τῆς διαφορᾶς μέλον. ὅταν δὲ
 καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῇ πρὸς ἄλλοις ἢ, καὶ παντελῶς οὐκ
 ἂν ἀνάσχοιτο τῶν τοιούτων παρελθόντων τὴν μνήμην,
 ὅπου μὴδὲ παρόντων γινώσκει τὴν αἰσθησιν. καὶ
 20 μὴν ὅτι τῶν πάντη κατὰ συμβεβηκὸς γινομένων οὐκ
 ἀνάγκη ἐν φαντασίᾳ γίνεσθαι, εἰ δὲ καὶ γίνοιτο, οὐχ
 ὥστε καὶ φυλάξαι καὶ παρατηρῆσαι, ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος
 τοῦ τοιούτου οὐ δίδωσι συναἰσθησιν, μάθου ἂν τις,
 εἰ τὸ λεγόμενον οὕτω λάβοι. λέγω δὲ ὧδε· εἰ μὴδέ-
 25 ποτε προηγουμένον γένοιτο τὸν ἄερα τόνδε εἶτα τόνδε
 τεμῆν ἐν τῷ κατὰ τόπον κινεῖσθαι ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον
 διελθεῖν, οὐτ' ἂν τήρησις αὐτοῦ οὐτ' ἂν ἔννοια βα-
 δίζουσι γένοιτο. ἐπεὶ καὶ τῆς ὁδοῦ· εἰ μὴ ἐγίνετο τὸ
 τόδε διανύσαι προηγουμένον, δι' ἄερος δὲ ἦν τὴν
 30 διέξοδον ποιήσασθαι, οὐκ ἂν ἐγένετο ἡμῖν μέλειν
 τοῦ ἐν ὄτῳ σταδίῳ γῆς ἐσμὲν ἢ ὅσον ἠνύσαμεν· καὶ
 εἰ κινεῖσθαι δὲ ἔδει μὴ τοσόνδε χρόνον, ἀλλὰ μόνον

κινεῖσθαι, μηδ' ἄλλην τινα πρᾶξιν εἰς χρόνον ἀνήγο-
 μεν, οὐκ ἂν ἐν μηνίμῃ ἄλλον ἂν καὶ ἄλλον χρόνον
 ἐποιησάμεθα. γνώριμον δέ, ὅτι τῆς διανοίας ἐχούσης
 τὸ πραττόμενον ὅλον καὶ πιστευούσης οὕτω πάντως
 p. 403 πρᾶχθήσεσθαι | οὐκ ἂν ἐτι προσέχοι γιγνομένοις ἐκά- 5
 στοῖς. καὶ μὴν καὶ ὅταν τις ταύτων ἀεὶ ποιῇ, μάτην
 ἂν ἐτι παρατηροῖ ἕκαστα τοῦ ταύτου. εἰ οὖν τὰ ἄστρο
 φερόμενα τὰ αὐτῶν πράττοντα φέρεται καὶ οὐχ ἵνα
 παρελθῇ ταῦτα, ὅσα παρέρχεται, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῖς
 οὔτε ἡ θεὰ ὧν πάρεισιν οὔτε τὸ παρελθεῖν κατὰ συμ- 10
 βεβηκός τε ἡ πάροδος πρὸς ἄλλοις τε ἡ γνώμη μείζουσι
 τὰ τε αὐτὰ ἀεὶ δι' ὧν διέρχονται ταῦτα ὅ τε χρόνος
 οὐκ ἐν λογισμῶ ὁ ἐν τοσῶδε, εἰ καὶ διηρεῖτο, οὐκ
 ἀνάγκη οὔτε τόπων ἔν παρίασιν οὔτε χρόνων εἶναι
 μηνίμην * * ζῶν τε τὴν αὐτὴν ἔχοντα, ὅπου καὶ τὸ 15
 τοπικὸν αὐτοῖς περὶ ταύτων, ὡς μὴ τοπικόν, ἀλλὰ
 ζωτικὸν τὸ κίνημα εἶναι ζωῦ ἐνός εἰς αὐτὸ ἐνεργοῦν-
 τος ἐν στάσει. μὲν ὡς πρὸς τὸ ἔξω, κινήσει δὲ τῇ ἐν
 αὐτῷ ζωῇ αἰδίῳ οὔσῃ. καὶ μὴν εἰ καὶ χορεία ἀπεικά-
 σειέ τις τὴν κίνησιν αὐτῶν, εἰ μὲν ἰσταμένη ποτέ, ἡ 20
 πᾶσα ἂν εἴη τελεία ἢ συντελεσθεῖσα ἐξ ἀρχῆς εἰς τέ-
 λος, ἀταλῆς δὲ ἢ ἐν μέρει ἐκάστη· εἰ δὲ τοιαύτη οἷα
 ἀεὶ, τελεία ἀεὶ. εἰ δὲ ἀεὶ τελεία, οὐκ ἔχει χρόνον ἐν
 ᾧ τελεσθήσεται οὐδὲ τόπον· ὥστε οὐδὲ ἔφασιν ἂν
 ἔχοι οὔτως· ὥστε οὔτε χρονικῶς οὔτε τοπικῶς μετρή- 25
 σει· ὥστε οὐδὲ μηνίμην τούτων. εἰ μέντοι αὐτοὶ μὲν
 ζῶν ζῶσι μακαρίαν ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς τὸ ζῆν προσ-
 εμβλέποντες, τῇ δὲ τῶν ψυχῶν αὐτῶν πρὸς ἐν ταύτῃ
 τῇ νεύσει καὶ τῇ ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν σύμπαντα οὐρανὸν
 ἐλλάμψει, ὥσπερ χορδαὶ ἐν λύρᾳ συμπαθῶς κινήθει- 30
 σαι μέλος ἂν ἄσειαν ἐν φυσικῇ τινι ἁρμονίᾳ, εἰ οὔτῳ
 κινούτο ὁ σύμπας οὐρανὸς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ πρὸς

αὐτόν, φερόμενος καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλα ἄλλως πρὸς τὸ αὐτὸ ἄλλης αὐτοῖς καὶ τῆς θέσεως οὔσης, ἔτι ἂν μᾶλλον ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθοῖτο μιᾶς ζωῆς καὶ ὁμοίας τῆς πάντων ἔτι μᾶλλον οὔσης.

5 41. ὁ δὲ δὴ πάντα κοσμῶν Ζεὺς καὶ ἐπιτροπεύων καὶ διατιθεὶς, εἰς αἰὲν ψυχὴν βασιλικὴν καὶ βασιλικὸν νοῦν ἔχων καὶ πρόνοιαν ὅπως γίνωιτο καὶ γινομένων ἐπιστασίαν καὶ τάξει διοικῶν καὶ περιόδους ἐλίττων πολλὰς ἤδη καὶ τελέσας, πῶς ἂν ἐν τοῦτοις ἅπασιν
10 μνήμην οὐκ ἔχοι, ὅποσαι τε ἐγένοντο καὶ οἶαι αἱ περιόδοι; καὶ ὡς ἂν καὶ ἔπειτα γένοιτο μηχανώμενος καὶ συμβάλλων καὶ λογιζόμενος μνημονικώτατος, ἂν εἴη πάντων, ὅσῳ καὶ δημιουργὸς σοφώτατος. τὸ μὲν οὖν τῶν περιόδων τῆς μνήμης | καὶ καθ' αὐτὸ ἂν p. 404
15 ἔχοι πολλὴν ἀπορίαν, ὅποσος ἀριθμὸς εἴη καὶ εἰ εἰδείη. πεπερασμένος γὰρ ἂν ἀρχὴν τῷ παντὶ χρονικῆν δώσει· εἰ δ' ἄπειρος, οὐκ εἰδήσει ὅποσα τὰ αὐτοῦ ἔργα. ἢ ὅτι ἐν εἰδήσει καὶ μιᾷ ζωῇ αἰεὶ· οὕτως γὰρ ἄπειρος καὶ τὸ ἐν οὐ γνώσει ἔξωθεν, ἀλλ' ἔργῳ,
20 συνόντος αἰεὶ τοῦ οὕτως ἀπείρου, μᾶλλον δὲ παρεκόμενου καὶ θεωρουμένου οὐκ ἐπακτῶ γνώσει. ὡς γὰρ τὸ αὐτοῦ ἄπειρον τῆς ζωῆς οἶδεν, οὕτω καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν εἰς τὸ πᾶν μίαν οὔσαν, οὐχ ὅτι εἰς τὸ πᾶν.

42. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ κοσμοῦν διττόν, τὸ μὲν ὡς τὸν
25 δημιουργὸν λέγομεν, τὰ δὲ ὡς τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν, καὶ τὸν Δία λέγοντες ὅτε μὲν ὡς ἐπὶ τὸν δημιουργὸν φερόμεθα, ὅτε δὲ ἐπὶ τὸ ἡγεμονοῦν τοῦ παντός, ἐπὶ μὲν τοῦ δημιουργοῦ ἀφαιρετέον πάντῃ τὸ πρόσω καὶ ὀπίσω μίαν αὐτῷ ἄτρεπτον καὶ ἄχρονον ζωὴν διδόν-
30 τας· ἢ δὲ τοῦ κόσμου ζωὴ τὸ ἡγούμενον ἐν αὐτῇ ἔχουσα ἔτι ἐπιζητεῖ λόγον. εἰ οὖν καὶ αὕτη μὴ ἐν τῷ λογίζεσθαι ἔχει τὸ ζῆν μὴδ' ἐν τῷ ζητεῖν ὅ τι δεῖ

ποιεῖν· ἤδη γὰρ ἐξεύρηται καὶ τέτακται ἂ δει οὐ τα-
 χθέντα· τὰ γὰρ ταχθέντα ἦν τὰ γινόμενα, τὸ δὲ ποι-
 οῦν αὐτὰ ἢ τάξις· τοῦτο δὲ ψυχῆς ἐνέργεια ἐξηρητη-
 μένης μενούσης φρονήσεως, ἥς εἰκῶν ἢ ἐν αὐτῇ τάξις.
 οὐ τρεπομένης δὲ ἐκείνης ἀνάγκη μηδὲ ταύτην τρέ- 5
 πεσθαι· οὐ γὰρ ὅτε μὲν βλέπει ἐκεῖ, ὅτε δὲ οὐ βλέπει·
 ἀπολειπομένη γὰρ ἂν ἀποροί· μία γὰρ ψυχὴ καὶ ἐν
 ἔργον· τὸ γὰρ ἡγεμονοῦν ἐν κρατοῦν ἀεὶ καὶ οὐχ ὅτε
 μὲν κρατοῦν, ὅτε δὲ κρατούμενον· πόθεν γὰρ τὰ
 πλείω, ὥστε καὶ γενέσθαι μάχην ἢ ἀπορίαν; καὶ τὸ 10
 διοικοῦν ἐν τὸ αὐτὸ ἀεὶ ἐθέλει· διὰ τί γὰρ ἂν ἄλλο
 καὶ ἄλλο, ἵνα εἰς πλείω ἀπορῆ; καίτοι, εἰ καὶ ἐν οὔσα
 μεταβάλλοι, οὐκ ἂν ἀποροί· οὐ γὰρ ὅτι εἶδη πολλὰ τὸ
 πᾶν καὶ μέρη ἔχει καὶ ἐναντιώσεις πρὸς τὰ μέρη, διὰ
 τοῦτο ἂν ἀποροί ὅπως διαθεῖτο· οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν ἐσχά- 15
 των οὐδ' ἀπὸ τῶν μερῶν ἄρχεται, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρώ-
 των, καὶ ἀπὸ πρώτου ἀρχαμένη ὁδῶ ἀνεμποδίστω ἐπι-
 πάντα εἰσι καὶ κοσμεῖ καὶ διὰ τοῦτο κρατεῖ, ὅτι ἐφ'
 ἑνὸς ἔργου μένει τοῦ αὐτοῦ καὶ ταύτόν. εἰ δὲ ἄλλο
 p. 405 καὶ ἄλλο βουλευοίτο, πόθεν τὸ ἄλλο; | εἶθ' ὅ τι χρῆ 20
 ποιεῖν ἀπορήσει καὶ ἀσθενήσει τὸ ἔργον αὐτῇ εἰς ἀμ-
 φίβολον τοῦ πράττειν ἐν λογισμοῖς ἰούση.

43. ἔστι γὰρ ὥσπερ ἐφ' ἑνὸς ζώου ἢ διοίκησις,
 ἢ μὲν τις ἀπὸ τῶν ἔξωθεν καὶ μερῶν, ἢ δὲ τις ἀπὸ
 τῶν ἔνδον καὶ τῆς ἀρχῆς, καθάπερ ἰατρὸς μὲν ἔξωθεν 20
 ἀρχόμενος καὶ κατὰ μέρος ἀπορος πολλαχῆ καὶ βου-
 λεύεται, ἢ δὲ φύσις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀπροσδεῆς βου-
 λεύσεως. καὶ δει τοῦ παντὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὸν
 διοικοῦντα ἐν τῷ ἡγεῖσθαι οὐ κατ' ἰατροῦ ἔξιν εἶναι,
 ἀλλ' ὡς ἡ φύσις. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐκεῖ τὸ ἀπλοῦν, ὅσφ 20
 κατὰ πάντων ἐμπεριειλημμένων ὡς μερῶν ζώου ἑνός.
 πάσας γὰρ τὰς φύσεις κρατεῖ μία, αὐτὴ δὲ ἔπονται ἀνηρ-

τημέναι καὶ ἐξηρητημέναι καὶ οἶον ἐκφῦσαι, ὡς αἱ ἐν
 κλάδοις τῆ τοῦ ὄλου φυτοῦ. τίς οὖν ὁ λογισμὸς ἢ τίς
 ἀρίθμησις ἢ τίς ἡ μνήμη παρούσης ἀεὶ φρονήσεως καὶ
 ἐνεργούσης καὶ κρατούσης καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ διοικου-
 5 σης; οὐ γὰρ δὴ ὅτι ποικίλα καὶ διάφορα τὰ γινόμενα,
 δεῖ συνεπόμενον ταῖς τοῦ γινομένου μεταβολαῖς καὶ
 τὸ ποιοῦν ἡγεῖσθαι. ὅσῳ γὰρ ποικίλα τὰ γινόμενα,
 τοσοῦτῳ τὸ ποιοῦν ὠσαύτως μένον. πολλὰ γὰρ καὶ
 ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου ζώου τὰ γινόμενα κατὰ φύσιν καὶ
 10 οὐκ ὁμοῦ πάντα, αἱ ἡλικίαι, αἱ ἐκφύσεις ἐν χρόνοις,
 οἶον κεράτων, γενείων, μαζῶν ἀξήσεις, ἀκμαί, γε-
 νέσεις ἄλλων, οὐ τῶν πρόσθεν λόγων ἀπολλυμένων,
 ἐπιγινομένων δὲ ἄλλων. δῆλον δὲ ἐκ τοῦ καὶ ἐν τῷ
 γεννωμένῳ αὐτῷ ζῳῷ τὸν αὐτὸν καὶ σύμπαντα λόγον
 15 εἶναι. καὶ δὴ τὴν αὐτὴν φρόνησιν ἄξιον περιθεῖναι καὶ
 ταύτην καθόλου εἶναι οἶον κόσμου φρόνησιν ἐστῶσαν,
 πολλὴν μὲν καὶ ποικίλην καὶ αὐτὴν ἀπλῆν ζῳῷ ἐνὸς με-
 γίστου, οὐ τῷ πολλῷ ἀλλοιουμένην, ἀλλὰ ἕνα λόγον
 καὶ ὁμοῦ πάντα· εἰ γὰρ μὴ πάντα, οὐκ ἐκείνου, ἀλλὰ
 20 τῶν ὑστέρων καὶ μερῶν ἢ φρόνησις.

44. ἀλλ' ἴσως τὸ μὲν τοιοῦτον ἔργον φύσεως ἄνρ. 406
 τις εἰποι, φρονήσεως δὲ ἐν τῷ παντὶ οὔσης καὶ λογισ-
 μὸς ἀνάγκη καὶ μνήμας εἶναι. ἔστι δὲ τοῦτο ἀνθρώ-
 25 πων τὸ φρονεῖν ἐν τῷ μὴ φρονεῖν τιθεμένων καὶ τὸ
 ζητεῖν φρονεῖν τὸ αὐτὸ τῷ φρονεῖν νενομικῶτων. τὸ
 γὰρ λογίζεσθαι τί ἄλλο ἂν εἴη ἢ τὸ ἐφίεσθαι εὐρεῖν
 φρόνησιν καὶ λόγον ἀληθῆ καὶ τυγχάνοντα νοῦ τοῦ
 ὄντος; ὁμοῖος γὰρ ὁ λογιζόμενος καθαρίζοντι εἰς κηθά-
 30 ρισιν καὶ μελετῶντι εἰς ἔξιν καὶ ὅλως τῷ μανθάνοντι
 εἰς γνῶσιν. ζητεῖ γὰρ μαθεῖν ὁ λογιζόμενος ὅπερ ὁ
 ἤδη ἔχων φρόνιμος· ὥστ' ἐν τῷ στάντι τὸ φρονεῖν.
 μαρτυρεῖ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ λογιζόμενος· ὅταν γὰρ εὐρη

ὁ δὲ εἶ, πέπανται λογιζόμενος· καὶ ἀνεπαύσατο ἐν τῷ
 φρονῆσαι γενόμενος. εἰ μὲν οὖν κατὰ τοὺς μανθάνον-
 τας τὸ ἡγούμενον τοῦ παντός τάξομεν, λογισμοὺς
 ἀποδοτέον καὶ ἀπορίας καὶ μνήμας συμβάλλον-
 τος τὰ παρεληλυθότα τοῖς παροῦσι καὶ τοῖς μέλλου-
 σιν. εἰ δὲ κατὰ τὸν εἰδόμενον ἐν στήθει ὄρον ἐχούσῃ,
 νομιστέον αὐτοῦ εἶναι τὴν φρόνησιν. εἶτα εἰ μὲν οἶδε
 τὰ μέλλοντα· τὸ γὰρ μὴ εἰδέναι λέγειν ἄτοπον· διὰ
 τί οὐχὶ καὶ ὅπως ἔσται εἰδήσει; εἰ δὲ εἰδήσει καὶ
 ὅπως ἔσται, τί ἔτι δεῖ τοῦ λογιζέσθαι καὶ τοῦ τὰ 10
 παρεληλυθότα πρὸς τὰ παρόντα συμβάλλειν; καὶ ἡ
 γνῶσις δὲ τῶν μελλόντων, εἴπερ αὐτῷ συγχωρεῖται
 παρεῖναι, οὐ τοιαύτη ἂν εἴη, οἷα τοῖς μάντεσι κάρ-
 εστιν, ἀλλ' οἷα αὐτοῖς τοῖς ποιούσι πεπιστευκόσιν ὅτι
 ἔσται. τοῦτο δὲ ταῦτόν [τῷ] τοῖς πάντα κυρίως, οἷς 15
 οὐδὲν ἀμφίβολον οὐδὲ ἀμφιγνοούμενον. οἷς ἄρα ἄρα-
 ρεν ἢ δόξα, τούτοις παραμένει. ἡ αὐτὴ ἄρα καὶ περὶ
 μελλόντων φρόνησις, οἷα καὶ ἡ περὶ παρόντων, κατὰ
 τὸ εἶσθαι· τοῦτο δὲ λογισμοῦ ἕξω. ἀλλ' εἰ μὴ οἶδε
 τὰ μέλλοντα, ἂ αὐτὸς ποιήσει, οὐδὲ εἰδήσει ποιήσει 20
 οὐδὲ πρὸς τι βλέπων ποιήσει, ἀλλὰ τὸ ἐπελθὼν ποιή-
 σει· τοῦτο δὲ ταῦτόν τῷ εἰκῆ. μένει ἄρα καθ' ὃ ποιή-
 σει. ἀλλ' εἰ μένει καθ' ὃ ποιήσει, οὐκ ἄλλως ποιήσει
 ἢ ὡς οἷον τὸ ἐν αὐτῷ παράδειγμα ἔχει. μοναχῶς ἄρα
 ποιήσει καὶ ὡσαύτως· οὐ γὰρ νῦν μὲν ἄλλως, ὅσπερ 25
 ὄρον δὲ ἄλλως, ἢ τί κωλύει ἀποτυχεῖν; εἰ δὲ τὸ ποιού-
 μενον διαφόρως ἔξει, ἀλλ' ἔσχε γε διαφόρως οὐ κατ'
 ἑαυτοῦ, ἀλλὰ δουλεῦον λόγοις· οὔτοι δὲ παρὰ τοῦ
 ποιούντος· ὡστε ἠκολούθησε τοῖς ἐφῆξῃς ὁ λόγος.
 ὡστε οὐδαμῆ τὸ ποιῶν ἀναγκάζεσθαι πλανᾶσθαι 30
 οὐδ' ἀπορεῖν οὐδ' ἔχειν πράγματα, ὡσπερ τινὲς φή-
 θησαν δύσκολον εἶναι τὴν τῶν ὄλων διοίκησιν. τὸ

γὰρ ἔχειν πράγματα ἦν, ὡς ἔοικε, τὸ ἐπιχειροῦν ἔρ-
 ροῖς ἀλλοτρίοις· τοῦτο δὲ ὦν μὴ κρατεῖ. ὦν δέ τις
 κρατεῖ καὶ μόνος, τίνος ἂν οὗτος δέοιτο ἢ αὐτοῦ καὶ
 τῆς αὐτοῦ βουλήσεως; τοῦτο δὲ ταῦτόν [τῷ] τῆς αὐ-
 5 τοῦ φρονήσεως· τῷ γὰρ | τοιούτῳ ἢ βούλησις φρό- p. 407
 νησις. οὐδενὸς ἄρα δεῖ τῷ τοιούτῳ εἰς τὸ ποιεῖν,
 ἐπειδὴ οὐδ' ἢ φρόνησις ἀλλοτρία, ἀλλ' αὐτὸς οὐδενὶ
 ἐπακτῷ χρώμενος. οὐδὲ λογισμῷ τοίνυν οὐδὲ μνήμῃ·
 ἐπακτὰ γὰρ ταῦτα.

10 45. ἀλλὰ τί διόισει τῆς λεγομένης φύσεως ἢ τοι-
 αὐτῆ φρονήσις; ἢ ὅτι ἢ μὲν φρόνησις πρῶτον, ἢ δὲ
 φύσις ἔσχατον· ἰνδαλμα γὰρ φρονήσεως ἢ φύσις καὶ
 ψυχῆς ἔσχατον ὃν ἔσχατον καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ἐλλαμ-
 πόμενον λόγου ἔχει, οἶον εἰ ἐν κηρῷ βαθεῖ δικνοῖτο
 15 εἰς ἔσχατον ἐπὶ θάτερα ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τύπος, ἐναρ-
 γοῦς μὲν ὄντος τοῦ ἄνω, ἕληνους δὲ ἀσθενοῦς ὄντος
 τοῦ κάτω. ὄθεν οὐδὲ οἶδε, μόνον δὲ ποιεῖ· ὃ γὰρ ἔχει
 τῷ ἐφεξῆς διδοῦσα ἀπροαιρέτως τὴν δόσιν τῷ σωμα-
 τικῷ καὶ ὑλικῷ πόησιν ἔχει, οἶον καὶ τὸ θερμοανθῆν
 20 τῷ ἐφεξῆς ἀψαμένῳ δέδωκε τὸ αὐτοῦ εἶδος θαρμὸν
 ἐλαττόνως ποιῆσαν. διὰ τοῦτό τοι ἢ φύσις οὐδὲ φαν-
 τασίαν ἔχει· ἢ δὲ νόησις φαντασίας κρείττων· φαν-
 τασία δὲ μεταξὺ φύσεως τόπου καὶ νοήσεως. ἢ μὲν
 γὰρ οὐδενὸς ἀντίληψιν οὐδὲ σύνεσιν ἔχει, ἢ δὲ φαν-
 25 τασία σύνεσιν ἐπακτοῦ· δίδωσι γὰρ τῷ φαντασθέντι
 εἰδέναι ἃ ἔπαθεν· ἢ δὲ γεννᾷ αὐτῇ καὶ ἐνέργεια ἐξ
 αὐτοῦ τοῦ ἐνεργήσαντος. νοῦς μὲν οὖν ἔχει, ψυχὴ δὲ
 ἢ τοῦ παντὸς ἐκομίσαστο εἰς ἀεὶ καὶ ἐνεκόμεστο καὶ
 τοῦτό ἐστιν αὐτῇ τὸ ζῆν καὶ τὸ φαινόμενον ἀεὶ σύνε-
 30 σις νοούσης· τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ἐμφαντασθέν εἰς ὕλην
 φύσις, ἐν ἣ ἴσταται τὰ ὄντα ἢ καὶ πρὸ τούτου καὶ ἐστιν
 ἔσχατα ταῦτα τοῦ νοητοῦ· ἦδη γὰρ τὸ ἐντεῦθεν τὰ μι-

μήματα. ἀλλ' ἡ φύσις εἰς αὐτὴν ποιοῦσα καὶ πάσχουσα, ἐκεῖνη δὲ ἢ πρὸ αὐτῆς καὶ πλησίον αὐτῆς ποιοῦσα οὐ πάσχει, ἢ δ' ἔτι ἄνωθεν εἰς σώματα ἢ εἰς ὕλην οὐ ποιεῖ.

46. τὰ δὲ σώματα ὑπὸ φύσεως λεγόμενα γίνεσθαι τὰ μὲν στοιχεῖα αὐτὸ τοῦτο, τὰ δὲ ζῶα καὶ τὰ 5 φυτὰ ἄρα οὕτως, ὥσταν τὴν φύσιν οἶον παρακειμένην ἐν αὐτοῖς ἔχειν; οἶον ἐπὶ φωτὸς ἀπελθόντος οὐδὲν ὁ ἀήρ αὐτοῦ ἔχει, ἀλλ' ἐστὶν οἶον χωρὶς τὸ φῶς, χωρὶς δὲ ὁ ἀήρ οἶον κινούμενος· ἢ οἶον ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ p. 408 τοῦ θερμομανθέντος, οὐ | ἀπελθόντος μένει τις θερ- 10 μότης ἑτέρα οὐσα παρὰ τὴν οὐσαν ἐν τῷ πυρὶ, πάθος τι τοῦ θερμομανθέντος. τὴν μὲν γὰρ μορφήν ἢ δίδωσι τῷ πλασθέντι ἕτερον εἶδος θετέον παρ' αὐτὴν τὴν φύσιν. εἰ δέ τι ἄλλο παρὰ τοῦτο ἔχει, ὃ ἐστὶν οἶον μεταξὺ τούτου καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως, ζητητέον. καὶ 15 ἦτις μὲν διαφορὰ φύσεως καὶ τῆς εἰρημένης ἐν τῷ παντὶ φρονήσεως, εἴρηται.

47. ἐκεῖνο δὲ ἄπορον πρὸς τὰ νῦν ἅπαντα· εἰ γὰρ αἰῶν μὲν περὶ νοῦν, χρόνος δὲ περὶ ψυχὴν· ἔχειν γὰρ φαμεν τὴν ὑπόστασιν τὸν χρόνον περὶ τὴν τῆς ψυχῆς 20 ἐνέργειαν καὶ ἐξ ἐκείνης· πῶς οὐ μεριζομένου τοῦ χρόνου καὶ τὸ παρεληλυθὸς ἔχοντος μερίζοιτο ἂν καὶ ἡ ἐνέργεια καὶ πρὸς τὸ παρεληλυθὸς ἐπιστρέφουσα ποιήσει καὶ ἐν τῇ τοῦ παντὸς ψυχῇ τὴν μνήμην; καὶ γὰρ αὐτὸ ἐν μὲν τῷ αἰῶνι τὴν ταυτότητα, ἐν δὲ τῷ χρόνῳ 25 τὴν ἑτερότητα * τίθεσθαι ἢ ταῦτόν αἰῶν ἔσται καὶ χρόνος, εἰ καὶ τὰς τῆς ψυχῆς ἐνεργείαις τὸ μεταβάλλειν οὐ δώσομεν. ἄρ' οὖν τὰς μὲν ἡμετέρας ψυχὰς μεταβολὴν δεχομένας τὴν τε ἄλλην καὶ τὴν ἐνδειαν οἷα ἐν χρόνῳ φήσομεν εἶναι, τὴν δὲ τοῦ ὅλου γενναῖαν 30 μὲν χρόνον, οὐ μὴν ἐν χρόνῳ εἶναι; ἀλλ' ἔστω μὴ ἐν χρόνῳ· τί [δ'] ἐστὶν ὃ ποιεῖ γενναῖαν αὐτὴν χρό-

νον, ἀλλὰ μὴ αἰῶνα; ἢ ὅτι ἂ γενεῶν οὐκ αἰδία, ἀλλὰ περιεχόμενα χρόνῳ· ἐπεὶ οὐδ' αἰ ψυχὰ ἐν χρόνῳ, ἀλλὰ τὰ πάθη αὐτῶν ἅττα ἐστὶ καὶ τὰ ποιήματα. αἰδιοὶ γὰρ αἰ ψυχὰ καὶ ὁ χρόνος ὕστερος καὶ τὸ ἐν χρόνῳ ἔλαττον χρόνον· περιέχειν γὰρ δεῖ τὸν χρόνον τὸ ἐν χρόνῳ, ὥσπερ, φησί, τὸ ἐν τόπῳ καὶ ἐν ἀριθμῷ.

48. ἀλλ' εἰ ἐν αὐτῇ τόδε μετὰ τόδε, καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τῶν ποιουμένων, κἂν εἰ ἐν χρόνῳ αὐτῇ ποιῆι, καὶ νεύει καὶ πρὸς τὸ μέλλον· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ πρὸς τὸ παρεληλυθός. ἢ ἐν τοῖς ποιουμένοις τὸ πρότερον καὶ παρεληλυθός, ἐν αὐτῇ δὲ οὐδὲν παρεληλυθός, ἀλλὰ πάντες οἱ λόγοι ἅμα, ὥσπερ εἴρηται. ἐν δὲ τοῖς ποιουμένοις τὸ οὐχ ἅμα, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ὁμοῦ, καίτοι ἐν τοῖς λόγοις τὸ ὁμοῦ, οἶον χει-
 15 ρες καὶ πόδες οἱ ἐν λόγῳ· ἐν δὲ τοῖς αἰσθητοῖς | χω- p. 409 ρίς. καίτοι κάκει ἄλλον τρόπον τὸ χωρὶς· ὥστε καὶ τὸ πρότερον ἄλλον τρόπον. ἢ τὸ μὲν χωρὶς εἰποι ἂν τις ἑτερότητι· τὸ δὲ πρότερον πῶς, εἰ μὴ ἐπιστατοῖ τὸ τάττον; ἐπιστατοῦν δὲ ἐρεῖ τὸ τόδε μετὰ τόδε· διὰ
 20 τί γὰρ οὐχ ἅμα πάντα ἔσται; ἢ εἰ μὲν ἄλλο τὸ τάττον καὶ ἡ τάξις, οὕτως ὡς οἶον λέγειν· εἰ δὲ τὸ ἐπιστατοῦν ἡ πρώτη τάξις, οὐκέτι λέγει, ἀλλὰ ποιῆι μόνον τόδε μετὰ τόδε. εἰ γὰρ λέγει, εἰς τάξιν βλέπων λέγει· ὥστε ἕτερον τῆς τάξεως ἔσται. πῶς οὖν ταυτόν;
 25 ὅτι μὴ ὕλη καὶ εἶδος τὸ τάττον, ἀλλ' εἶδος μόνον καὶ δύναμις καὶ ἐνέργεια δευτέρα μετὰ νοῦν ἐστὶ ψυχῆ· τὸ δὲ τόδε μετὰ τόδε ἐν τοῖς πράγμασιν οὐ δυναμένοις ἅμα πάντα. σεμνὸν γὰρ τι καὶ ἡ ψυχὴ ἡ τοιαύτη, οἶον κύκλος προσαρμοτῶν κέντρῳ εὐθύς μετὰ κέν-
 30 τρον ἀξήθεις, διάστημα ἀδιάστατον. οὕτω γὰρ ἔχει ἕκαστα· εἰ τὰ γαθόν τις κατὰ κέντρον τάξειε, τὸν νοῦν κατὰ κύκλον ἀκίνητον, ψυχὴν δὲ κατὰ κύκλον

κινούμενον ἂν τάξειε, κινούμενον δὲ τῇ ἐφέσει. νοῦς γὰρ εὐθὺς καὶ ἔχει καὶ περιείληφεν, ἢ δὲ ψυχὴ τοῦ ἐπέκεινα ὄντος ἐφίεται. ἢ δὲ τοῦ παντός σφαῖρα τὴν ψυχὴν ἐκείνως ἐφιεμένην ἔχουσα ἢ κέφυκεν ἐφίεσθαι κινεῖται. κέφυκε δὲ ἢ σῶμα τοῦ οὗ ἐστὶν ἔξω ἐφίεσθαι· τοῦτο δὲ περιπτύξασθαι καὶ περιελθεῖν πάντη ἑαυτῷ. καὶ κύκλω ἄρα.

49. ἀλλὰ πῶς οὐ καὶ ἐν ἡμῖν οὕτως αἱ νοήσεις αἱ τῆς ψυχῆς καὶ οἱ λόγοι, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν χρόνοις τὸ ὕστερον καὶ αἱ ζητήσεις ὡδί; ἄρ' ὅτι πολλὰ ἂ ἄρ- 10
χει καὶ κινεῖται καὶ οὐχ ἐν κρατεῖ; ἢ καὶ ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο πρὸς τὴν χρείαν καὶ πρὸς τὸ παρὸν οὐχ ὠφισμένον ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἄλλο αἰεὶ καὶ ἄλλο ἔξω· ὅθεν ἄλλο τὸ βούλευμα καὶ πρὸς καιρὸν, ὅτε ἢ χρεία πάρεστι. καὶ συμβέβηκεν ἔξωθεν τουτί, 15
εἶτα τουτί. καὶ γὰρ τῷ πολλὰ ἄρχειν ἀνάγκη πολλὰς καὶ τὰς φαντασίας εἶναι καὶ ἐπικτητούς καὶ καινὰς ἄλλου ἄλλω καὶ ἐμποδίους τοῖς αὐτοῦ ἐκάστου κινήμασι καὶ ἐνεργήμασιν. ὅταν γὰρ τὸ ἐπιθυμητικὸν κινήθῃ, ἦλθεν ἢ φαντασία τούτου οἷον αἰσθησις 20
ἀπαγγελτικὴ καὶ μηνυτικὴ τοῦ πάθους ἀπαιτούσα
p. 410 | συνέπεσθαι καὶ ἐκπορίζειν τὸ ἐπιθυμούμενον· τὸ δὲ ἔξ' ἀνάγκης ἐν ἀπόρῳ συνεπόμενον καὶ πορίζον ἢ καὶ ἀντιτείνον γίνεται. καὶ ὁ θυμὸς δὲ εἰς ἄμυναν παρακαλῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ κινήθεις καὶ αἱ τοῦ σώματος 25
χρεῖται καὶ τὰ πάθη ἄλλα ποιεῖ καὶ ἄλλα δοξάζει· καὶ ἢ ἄγνοια δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ τὸ μὴ ἔχειν ὅτι εἴπη πάντη ἀγομένη καὶ ἐκ τοῦ μίγματος τούτων ἄλλα. ἀλλ' εἰ καὶ τὸ βέλτιστον αὐτὸ ἄλλα δοξάζει; ἢ τοῦ κοινοῦ ἢ ἀπορία καὶ ἢ ἀλλοδοξία· ἐκ δὲ τοῦ βελτί- 30
στου ὁ λόγος ὁ ὀρθὸς εἰς τὸ κοινὸν δοθεὶς τῷ εἶναι ἐν τῷ μίγματι, οὐ τῇ αὐτοῦ φύσει ἀσθενῆς, ἀλλ'

οἶον ἐν πολλῷ θορύβῳ ἐκκλησίας ὁ ἄριστος τῶν συμβούλων εἰπὼν οὐ κρατεῖ, ἀλλ' οἱ χείρονες τῶν θορυβούντων καὶ βοώντων, ὁ δὲ κάθηται ἡσυχῇ οὐδὲν δυνηθεῖς, ἠτηθεῖς δὲ τῷ θορύβῳ τῶν χειρόνων.
 5 καὶ ἔστιν ἐν μὲν τῷ φαυλοτάτῳ ἀνδρὶ τὸ κοινὸν καὶ ἐκ πάντων ὁ ἄνθρωπος κατὰ πολιτείαν τινὰ φεύλην· ἐν δὲ τῷ μέσῳ, ἐν ἣ πόλει πάνχρηστόν τι κρατήσεις δημοτικῆς πολιτείας οὐκ ἀκράτου οὔσης· ἐν δὲ τῷ βελτίονι ἀριστοκρατικὸν τὸ τῆς ζωῆς φεύγον-
 10 τος ἤδη τὸ κοινὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῖς ἀμεινοσι [αὐτὸν] διδόντος· ἐν δὲ τῷ ἀρίστῳ, τῷ χωρίζοντι, ἐν τῷ ἄρχον καὶ παρὰ τούτου εἰς τὰ ἄλλα ἢ τάξις· οἶον διττῆς πόλεως οὔσης, τῆς μὲν ἄνω, τῆς δὲ τῶν κάτω, κατὰ τὰ ἄνω κοσμουμένης. ἀλλ' ὅτι γε ἐν τῇ τοῦ
 15 παντὸς ψυχῇ τὸ ἐν καὶ ταύτῳ καὶ ὁμοίως, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄλλως, καὶ δι' αἶ, εἴρηται. ταῦτα μὲν οὖν ταύτη.

50. περὶ δὲ τοῦ εἰ ἐφ' ἑαυτοῦ τι ἔχει τὸ σῶμα καὶ παρούσης ζῆ τῆς ψυχῆς ἔχον ἤδη τι ἰδίου ἢ ὃ ἔχει ἢ φύσις ἐστὶ καὶ τοῦτό ἐστι τὸ προσομιλοῦν τῷ σώματι.
 20 ἢ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα, ἐν ᾧ καὶ ψυχὴ καὶ φύσις, οὐ τοιοῦτον εἶναι δεῖ, οἶον τὸ ἄψυχον καὶ οἶον ὁ ἀήρ ὁ πεφωτισμένος, ἀλλ' οἶον ὁ τεθερμασμένος, καὶ ἔστι τὸ σῶμα τοῦ ζῴου καὶ τοῦ φυτοῦ δὲ οἶον σκιὰν ψυχῆς
 25 ἔχοντα καὶ τὸ ἀλγεῖν καὶ τὸ ἠδεσθαι δὲ τὰς τοῦ σώματος ἡδονὰς περὶ τὸ τοιόνδε σῶμά ἐστιν· ἡμῖν δὲ ἢ τούτου ἀληθῶν καὶ ἢ τοιαύτη ἡδονὴ εἰς γυνῶσιν p. 411 ἀπαθῆ ἔρχεται. λέγω δὲ ἡμῖν τῇ ἄλλῃ ψυχῇ, ἅτε καὶ τοῦ τοιοῦδε σώματος οὐκ ἄλλοτρίου, ἀλλ' ἡμῶν
 30 ὄντος· διὸ καὶ μέλει ἡμῖν αὐτοῦ ὡς ἡμῶν ὄντος. οὔτε γὰρ τοῦτο ἐσμὲν ἡμεῖς οὔτε καθαροὶ τούτου ἡμεῖς, ἀλλὰ ἐξήρηται καὶ ἐκκρέμαται ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ κατὰ

τὸ κύριον, ἡμῶν δὲ ἄλλως ὁμοίως τοῦτο. διὸ καὶ ἠδομένου καὶ ἀλγοῦντος μέλει καὶ ὄσφ' ἀσθενέστεροι μᾶλλον καὶ ὄσφ' ἑαυτοὺς μὴ χωρίζομεν. ἀλλὰ τοῦτο ἡμῶν τὸ τιμιώτατον καὶ τὸν ἄνθρωπον τιθέμεθα καὶ οἶον εἰσδύομεθα εἰς αὐτό. χρηὴ γὰρ τὰ πάθη τὰ τοιαῦτα μὴ ψυχῆς ὅλως εἶναι λέγειν, ἀλλὰ σώματος τοιοῦδε καὶ τινος κοῖνου· καὶ συναμφοτέρου. ὅταν γὰρ ἐν τι ἦ, αὐτῷ οἶον αὐταρκές ἐστίν· οἶον σῶμα μόνον τί ἂν πάθοι ἄψυχον ὄν; διαιρούμενον γὰρ οὐκ αὐτό, ἀλλ' ἢ ἐν αὐτῷ ἔνωσις· ψυχὴ τε μόνη οὐδὲ τοῦτο καὶ οὕτως ἔχουσα ἐκφεύγει πᾶν· ὅταν δὲ δύο ἐθέλη ἐν εἶναι, ἐπακτῶ χρησάμενα τῷ ἐνὶ τῷ οὐκ ἐᾶσθαι εἶναι ἐν τὴν γενεσιν εἰκότως τοῦ ἀλγεῖν ἔχει. λέγω δὲ δύο οὐκ, εἰ δύο σώματα· μία γὰρ φύσις· ἀλλ' ὅταν ἄλλη φύσις ἄλλη ἐθέλη κοινωνεῖν καὶ γένει ἄλλῳ καὶ τι τὸ χεῖρον λάβῃ παρὰ τοῦ κρείττονος καὶ ἐκεῖνο μὲν μὴ δυνηθῆ ἁλαβεῖν, ἐκεῖνου δέ τι ἔχνος, καὶ οὕτω γένηται δύο καὶ ἐν μεταξὺ γενόμενον τοῦ τε ὃ ἦν καὶ τοῦ ὃ μὴ ἐδυνήθη ἔχειν ἀπορίαν ἐγέννησεν αὐτῷ ἐπίκηρον κοινωνίαν καὶ οὐ βεβαίαν εἰληχός, ἀλλ' εἰς τὰ ἐναντία αἰεὶ φερομένην. κάτω τε οὖν καὶ ἄνω αἰωρούμενον φερόμενον μὲν κάτω ἀπήγγειλε τὴν αὐτοῦ ἀλγηδόνα, πρὸς δὲ τὸ ἄνω τὴν ἔφρουν τῆς κοινωνίας.

51. τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον ἠδονὴν τε εἶναι καὶ ἀλγηδόνα, εἶναι μὲν ἀλγηδόνα γνῶσιν ἀπαγωγῆς σώματος ἰνδάλατος ψυχῆς στερισκομένου, ἠδονὴν δὲ γνῶσιν ζῶον ἰνδάλατος ψυχῆς ἐν σώματι ἐναρμοζομένου πάλιν αὐτῷ. ἐκεῖ μὲν οὖν τὸ πάθος, ἢ δὲ γνῶσις τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ἐν τῇ γειτονίᾳ αἰσθητομένης καὶ ἀπαγγειλάσης τῷ εἰς ὃ λήγουσιν αἱ αἰσθήσεις. καὶ

ἡλγύνθη μὲν ἐκεῖνο· | λέγω δὲ τὸ ἡλγύνθη τὸ πέν- p. 412
 πουθεν ἐκεῖνο· οἶον ἐν τῇ τομῇ τεμνομένου τοῦ σώ-
 ματος ἢ μὲν διαίρεσις κατὰ τὸν ὄγκον, ἢ δὲ ἀγανά-
 κτησις κατὰ τὸν ὄγκον τῷ μὴ μόνον ὄγκον, ἀλλὰ καὶ
 5 τῷ τοιούδε ὄγκον εἶναι· ἐκεῖ δὲ καὶ ἡ φλεγμονή·
 ἦσθετο δὲ ἡ ψυχὴ παραλαβοῦσα τῷ ἐφεξῆς οἴου κει-
 σθαι. πᾶσα δὲ ἦσθετο τὸ ἐκεῖ πάθος οὐκ αὐτῇ πα-
 θοῦσα. αἰσθανομένη γὰρ πᾶσα ἐκεῖ λέγει τὸ πάθος
 εἶναι, οὗ ἢ πληγῇ καὶ ἢ ὀδύνῃ. εἰ δὲ ἦν αὐτῇ πα-
 10 θοῦσα ἐν παντὶ ὅλη τῷ σώματι οὔσα, οὐκ ἂν εἶπεν
 οὐδ' ἂν ἐμήνυσεν ὅτι ἐκεῖ, ἀλλ' ἐπαθεν ἂν τὴν
 ὀδύνην πᾶσα καὶ ὀδυνήθη ὅλη καὶ οὐκ ἂν εἶπεν οὐδὲ
 ἐδήλωσεν ὅτι ἐκεῖ, ἀλλὰ ὅπου ἐστὶν εἶπεν ἂν ἐκεῖ·
 ἐστὶ δὲ πανταχοῦ. νῦν δὲ ὁ θάκτυλος ἀλγεῖ καὶ ὁ
 15 ἄνθρωπος ἀλγεῖ, ὅτι ὁ θάκτυλος ὁ τοῦ ἀνθρώπου.
 τὸν δὲ θάκτυλον ὁ ἄνθρωπος λέγεται ἀλγεῖν, ὥσπερ
 καὶ ὁ γλαυκὸς ἄνθρωπος κατὰ τὸ ἐν ὀφθαλμῷ γλαυ-
 κόν. ἐκεῖνο μὲν οὖν τὸ πεπονθὸς ἀλγεῖ, εἰ μὴ τις τὸ
 ἀλγεῖν μετὰ τῆς ἐφεξῆς αἰσθήσεως περιλαμβάνοι·
 20 περιλαμβάνων δὲ δηλονότι τοῦτο σημαίνει, ὡς ὀδύνη
 μετὰ τοῦ μὴ λαθεῖν τὴν ὀδύνην ἢν αἰσθησιν. ἀλλ'
 οὖν τὴν αἰσθησιν αὐτὴν οὐκ ὀδύνην λεκτέον, ἀλλὰ
 γυνῶσιν ὀδύνης· γυνῶσιν δὲ οὔσαν ἀπαθῆ εἶναι, ἵνα
 γυνῶ καὶ ὑγιῶς ἀπαγγέλλῃ. πεπονθὸς γὰρ ἄγγελος
 25 σχολάζων τῷ πάθει ἢ οὐκ ἀπαγγέλλει ἢ οὐχ ὑγιῶς
 ἄγγελος.

52. καὶ τῶν σωματικῶν δὲ ἐπιθυμιῶν τὴν ἀρ-
 χὴν ἐκ τοῦ οὔτως κοινοῦ καὶ τῆς τοιαύτης σωματικῆς
 φύσεως ἀκόλουθον τίθεσθαι γίνεσθαι. οὔτε γὰρ τῷ
 30 ὁπωσοῦν ἔχοντι σώματι δοτέον τὴν ἀρχὴν τῆς ὀρέ-
 ξεως καὶ προθυμίας οὔτε τῇ ψυχῇ αὐτῇ ἀλμυρῶν ἢ
 γλυκῶν ζήτησιν, ἀλλὰ ὃ σῶμα μὲν ἐστὶν, ἐθέλει δὲ

μὴ μόνον σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καὶ κινήσεις ἐκτίθετο
 πλεον ἢ αὐτὴ καὶ ἐπὶ πολλὰ διὰ τὴν ἐπίκτησιν ἠνάγ-
 κασται τρέπεσθαι· διὸ οὕτως μὲν ἔχον ἀλμυρῶν,
 οὕτως δὲ γλυκῶν, καὶ ὑγραίνεσθαι καὶ θερμαίνε-
 σθαι, οὐδὲν αὐτῷ μελήσαν, εἰ μόνον ἦν. ὥσπερ δὲ ⁵
 ἐκεῖ ἐκ τῆς ὀδύνης ἐγένετο ἡ γυνῶσις καὶ ἀπάγειν ἐκ
 τοῦ ποιούντος τὸ πάθος ἡ ψυχὴ βουλομένη ἐποίει τὴν
 φυγὴν καὶ τοῦ πρώτου καθόντος διδάσκοντος τοῦτο
 φεύγοντός πως καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ συστολῇ, οὕτως καὶ
 ἐνταῦθα ἡ μὲν αἰσθησις μαθοῦσα καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἐγ- ¹⁰
 γύς, ἦν δὴ φύσιν φαρμὴν τὴν δοῦσαν τὸ ἴχνος, ἡ μὲν
 p. 413 φύσις τὴν τρανὴν ἐπιθυμίαν τέλος οὔσαν | τῆς ἀρ-
 ξαμένης ἐν ἐκείνῳ, ἡ δ' αἰσθησις τὴν φαντασίαν, ἀφ'
 ἧς ἤδη ἡ πορίζει ἡ ψυχὴ ἧς τὸ πορίζειν ἡ ἀντι-
 τείνει καὶ καρτερεῖ καὶ οὐ προσέχει οὔτε τῷ ἄρξαντι ¹⁵
 τῆς ἐπιθυμίας οὔτε τῷ μετὰ ταῦτα ἐπιτεθυμηκότι.
 ἀλλὰ διὰ τί δύο ἐπιθυμίας, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο εἶναι τὸ
 ἐπιθυμοῦν μόνον τὸ σῶμα τὸ τοιόνδε; ἢ εἰ ἐστὶν
 ἕτερον ἡ φύσις, ἕτερον δὲ τὸ σῶμα τὸ τοιόνδε παρὰ
 τῆς φύσεως γενόμενον· ἐστὶ γὰρ ἡ φύσις πρὸ τοῦ τὸ ²⁰
 τοιόνδε σῶμα γενέσθαι· αὕτη γὰρ ποιεῖ τὸ τοιόνδε
 σῶμα πλάττουσα καὶ μορφοῦσα· ἀνάγκη μὴτε ἄρχειν
 αὐτὴν τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ τὸ τοιόνδε σῶμα τὸ πε-
 πουνθὸς ταδὶ καὶ ἀλγυνόμενον τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει
 ἐπιέμενον, ἡδονῆς ἐκ τοῦ πονεῖν καὶ πληρώσεως ἐκ ²⁵
 τῆς ἐνδείας· τὴν δὲ φύσιν ὡς μητέρα, ὥσπερ στο-
 χαζομένην τῶν τοῦ πεπονθότος βουλημάτων, διορ-
 θοῦν τε πειραῶσθαι καὶ ἐκανάγειν εἰς αὐτὴν καὶ ζή-
 τησιν τοῦ ἀκεσομένου ποιουμένην συνάφασθαι τῇ ζή-
 τήσει τῇ τοῦ πεπονθότος ἐπιθυμίᾳ καὶ τὴν πεφάτω- ³⁰
 σιν ἀπ' ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἤκειν· ὥστε τὸ μὲν
 ἐπιθυμεῖν ἔξ αὐτοῦ εἶποι ἂν τις πατρὸς ἐπιθυμίαν,

τὴν δὲ ἐξ ἄλλου καὶ δι' ἄλλο ἐπιθυμεῖν, τὴν δὲ ποριζομένην ἢ μὴ ἄλλην εἶναι.

53. ὅτι δὲ τοῦτό ἐστι περὶ ὃ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιθυμίας, καὶ αἱ ἡλικίαι μαρτυροῦσιν αἱ διάφοροι. ἄλλα
 5 γὰρ παιδῶν καὶ μειρακίων καὶ ἀνδρῶν αἱ σωματικαὶ ὑγαινόντων τε καὶ νοσοῦντων τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τοῦ αὐτοῦ ὄντος· δῆλον γὰρ ὅτι τῷ σωματικῷ καὶ σῶμα τοιούδε εἶναι τρεπόμενον παντοίας τροπὰς παντοδ-
 10 πὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἴσχει· καὶ τὸ μὴ συνεγείρεσθαι δὲ πανταχοῦ ταῖς λεγομέναις προθυμίαις τὴν πᾶσαν ἐπιθυμίαν εἰς τέλος τῆς σωματικῆς μενούσης καὶ πρὸ τοῦ τὸν λογισμὸν εἶναι μὴ βούλεσθαι ἢ φ-
 15 γεῖν ἢ πιεῖν ἐπὶ τι προελθοῦσαν τὴν ἐπιθυμίαν λέγει, ὅσον ἦν ἐν τῷ τοιῷδε σώματι, τὴν δὲ φύσιν μὴ συνάψασθαι αὐτὴν μηδὲ προσθέσθαι μηδὲ βούλεσθαι, ὡσπερ οὐδὲ κατὰ φύσιν ἐχούσης ἄγειν εἰς φύσιν, ὡς ἂν αὐτὴν τῷ παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν ἐπιστατοῦσαν. εἰ δὲ τις πρὸς τὸ πρότερον λέγοι ἄρκειν τὸ
 20 σῶμα διάφορον γινόμενον καὶ διαφόρους τῷ ἐπιθυμητικῷ τὰς ἐπιθυμίας ποιεῖν, οὐκ αὐτάρκες | λέγει p. 414 πρὸς τὸ ἄλλου παθόντος ἄλλως αὐτὸ ὑπὲρ ἄλλου διαφόρους ἐπιθυμίας ἔχειν, ὁπότε οὐδ' αὐτὸ γίνεται τὸ ποριζόμενον. οὐ γὰρ δὴ τῷ ἐπιθυμητικῷ ἢ τροφῇ ἢ θερμοτήτι καὶ ὑγρότητι οὐδὲ κίνησις οὐδὲ κούφισις
 25 κενουμένου οὐδὲ πλήρωσις μεστούμενου, ἀλλ' ἐκείνου πάντα.

54. ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν ἄρα ἄλλο μὲν τὸ οἶον ἐναπηγηθὲν τοῖς σώμασιν αὐτῶν, ἄλλο δὲ τὸ χορηγῆσαν, ὃ δὴ ἐπιθυμητικὸν μὲν ἐν ἡμῖν, ἐν ἐκείνοις
 30 δὲ φυτικόν; ἢ ἐν μὲν τῇ γῆ τοῦτο ψυχῆς ἐν αὐτῇ οὐσης, ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς τὸ ἀπὸ τούτου. ζητήσῃε δ' ἂν τις πρότερον τίς ψυχὴ ἐν τῇ γῆ, πότερα ἓκ τῆς

σφαίρας τοῦ παντός, ἣν καὶ μόνην δοκεῖ ψυχῶν πρώ-
 τως Πλάτων, οἶον ἔλλαμψις εἰς τὴν γῆν ἢ πάλιν αὐ-
 λέγων πρώτην καὶ πρεσβυτάτην θεῶν τῶν ἐντὸς οὐ-
 ρανοῦ καὶ αὐτῇ δίδωσι ψυχὴν οἶαν καὶ τοῖς ἀστροῖς.
 πῶς γὰρ ἂν θεὸς εἴη, εἰ μὴ ἐκείνην ἔχει; ὥστε συμ-
 βαίνει καὶ τὸ πρᾶγμα ὅπως ἔχει ἐξευρεῖν δύσκολον
 καὶ μεῖζω ἀπορεῖν ἢ οὐκ ἐλάττω ἐξ ὧν εἰρηκεν ὁ
 Πλάτων γίνεσθαι. ἀλλὰ πρότερον πῶς ἂν εὐλόγως
 ἔχει τὸ πρᾶγμα δόξειε. τὴν μὲν οὖν φυτικὴν ψυχὴν
 ὡς ἔχει ἢ γῆ ἐκ τῶν φνομένων ἐξ αὐτῆς ἂν τις τεκ-
 μαίροιτο· εἰ δὲ καὶ ζῶα πολλὰ ἐκ γῆς γινόμενα ὁρά-
 ται, διὰ τί οὐ καὶ ζῶον ἂν τις εἴποι αὐτὴν εἶναι;
 ζῶον δὲ τοσοῦτον οὐσαν καὶ οὐ σμικρὰν μοῖραν τοῦ
 παντός διὰ τί οὐ καὶ νοῦν ἔχειν φήσειε καὶ οὕτω θεὸν
 εἶναι; εἰπερ δὲ καὶ τῶν ἀστρον ἕκαστον, διὰ τί οὐ
 καὶ τὴν γῆν ζῶον μέρος τοῦ παντός ζῶον οὐσαν;
 οὐ γὰρ δὴ ἔξωθεν μὲν συνέχεσθαι ὑπὸ ψυχῆς ἀλλοτρίας
 φατέον, ἔνδον δὲ μὴ ἔχειν ὡς οὐ δυναμένης καὶ αὐ-
 τῆς ἔχειν οἰκείαν. διὰ τί γὰρ τὰ μὲν πύρινα δύναται,
 τὸ δὲ γήινον οὐ; σῶμα γὰρ ἐκότερον καὶ οὐκ ἴνες ἐκεῖ
 οὐδὲ σάρκες οὐδ' αἷμα οὐδὲ ὑγρόν· καίτοι ἢ γῆ ποικι-
 λώτερον καὶ ἐκ πάντων τῶν σωμάτων. εἰ δ' ὅτι δύσκι-
 νητον, τοῦτο πρὸς τὸ μὴ κινεῖσθαι ἐκ τόπου λέγοι τις
 ἂν. ἀλλὰ τὸ αἰσθάνεσθαι πῶς; πῶς γὰρ καὶ τὰ ἄστρα;
 οὐ γὰρ δὴ οὐδὲ σαρκῶν τὸ αἰσθάνεσθαι οὐδ' ὅλως
 p. 415 σῶμα δοτέον | τῇ ψυχῇ, ἵνα αἰσθάνοιτο, ἀλλὰ τῷ
 σώματι δοτέον ψυχῇ, ἵνα ἢ καὶ σῶξοιτο τὸ σῶμα·
 κριτικῇ δὲ οὐσῇ τῇ ψυχῇ ὑπάρχει βλεπούση εἰς σῶμα
 καὶ τῶν τούτου παθημάτων τῆν κρίσιν ποιεῖσθαι.
 τίνα οὖν παθήματα γῆς καὶ τίνων αἰ κρίσεις; ἔπειτα
 καὶ τὰ φυτὰ καθ' ὅσον γῆς οὐκ αἰσθάνεται. τίνων
 οὖν αἰ αἰσθήσεις καὶ διὰ τίνων; ἢ οὐ τολμητέον καὶ

ἄνευ ὀργάνων γίνεσθαι αἰσθήσεις. καὶ εἰς τίνα δὲ
 χρεῖαν τὸ αἰσθάνεσθαι αὐτῇ; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ γι-
 νόσκειν ἄρκει γὰρ ἢ τοῦ φρονεῖν οἷς μὴ ἐκ τοῦ
 αἰσθάνεσθαι γίνεται τις χρεῖα. ἢ τοῦτο μὲν οὐκ ἄν
 5 τις συγχωρήσειεν. ἔστι γὰρ καὶ παρὰ τὴν χρεῖαν ἐν
 τοῖς αἰσθητοῖς εἰδησίς τις οὐκ ἄμουσος, οἶον ἡλίου
 καὶ τῶν ἄλλων καὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς· αἱ γὰρ τούτων
 αἰσθήσεις καὶ παρ' αὐτῶν ἴδεται. τοῦτο μὲν οὖν
 σκεπτέον ὕστερον· νῦν δὲ πάλιν, εἰ αἱ αἰσθήσεις τῇ
 10 γῇ καὶ ζώων τίνων αἱ αἰσθήσεις καὶ πῶς. ἢ ἀναγ-
 καλον πρότερον ἀναλαβεῖν τὰ ἀπορηθέντα καὶ καθό-
 λου λαβεῖν, εἰ ἄνευ ὀργάνων ἔστιν αἰσθάνεσθαι καὶ
 εἰ πρὸς χρεῖαν αἱ αἰσθήσεις κἂν εἰ ἄλλο τι παρὰ τὴν
 χρεῖαν γίγνοιτο.

15 55. δεῖ δὴ θεῖσθαι ὡς τὸ αἰσθάνεσθαι τῶν αἰσθη-
 τῶν ἔστι τῇ ψυχῇ ἢ τῷ ζῳῷ ἀντίληψις τὴν προσουσαν
 τοῖς σώμασι ποιότητα συνειδήσεως καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν
 ἀποματτομένης. ἢ τοίνυν μόνη ἐφ' ἑαυτῆς ἀντιλή-
 ψεται ἢ μετ' ἄλλου. μόνη μὲν οὖν καὶ ἐφ' ἑαυτῆς
 20 πῶς; ἐφ' ἑαυτῆς γὰρ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ μόνον νόησις·
 εἰ δὲ καὶ ἄλλων, δεῖ πρότερον καὶ ταῦτα ἐσχημέναι
 ἦτοι ὁμοιωθεῖσαν ἢ τῷ ὁμοιωθέντι συνουσαν. ὁμοιω-
 θῆναι μὲν οὖν ἐφ' ἑαυτῆς μένουσαν οὐκ οἶόν τε. πῶς
 γὰρ ἂν ὁμοιωθεῖν σημεῖον γραμμῆ; ἐπεὶ οὐδὲ ἡ νοη-
 25 τῇ τῇ αἰσθητῇ ἂν γραμμῇ ἐφαρμόσειεν οὐδὲ τὸ νοη-
 τὸν πῦρ ἢ ἄνθρωπος τῷ αἰσθητῷ πυρὶ ἢ ἀνθρώπῳ.
 ἐπεὶ οὐδ' ἡ φύσις ἢ ποιούσα τὸν ἄνθρωπον τῷ γενο-
 μένῳ ἀνθρώπῳ εἰς ταυτόν, ἀλλὰ μόνη, κἂν οἶόν τε
 τῷ αἰσθητῷ ἐπιβάλλειν, τελευτήσει εἰς τὴν τοῦ νοη-
 30 τοῦ σύντασιν ἐκφυγόντος τοῦ αἰσθητοῦ αὐτὴν οὐκ
 ἐχούσης ὅτῳ αὐτοῦ λάβοιτο. ἐπεὶ καὶ τὸ ὄρατὸν ὅταν
 ψυχῇ πόρρωθεν ὄρᾳ, κἂν ὅτι μάλιστα εἶδος εἰς αὐτὴν

ἤκη ἀρχόμενον τὸ πρὸς αὐτὴν οἶον ἀμερὲς ὄν, λήγει
 p. 416 εἰς | τὸ ὑποκειμένον χρῶμα καὶ σχῆμα ὅσον ἐστὶν
 ἐκεῖ ὄρωσης. οὐ τοίνυν δεῖ μόνα ταῦτα εἶναι, τὸ
 ἔξω καὶ τὴν ψυχὴν· ἐπεὶ οὐδ' ἂν πάθοι· ἀλλὰ δεῖ τὸ
 πεισόμενον τρίτον εἶναι, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ τὴν' μορ- 5
 φὴν δεξόμενον. συμπαθεῖς ἄρα καὶ ὁμοιοπαθεῖς δεῖ
 εἶναι καὶ ὕλης μιᾶς καὶ τὸ μὲν παθεῖν, τὸ δὲ γινῶναι,
 καὶ τοιοῦτον γενέσθαι τὸ πάθος, οἶον σώζειν μὲν τι
 τοῦ πεποιηκότος, μὴ μέντοι ταῦτόν εἶναι, ἀλλὰ ἅτε
 μεταξὺ τοῦ πεποιηκότος καὶ ψυχῆς ὄν τὸ πάθος ἔχειν 10
 μεταξὺ αἰσθητοῦ καὶ νοητοῦ κείμενον μέσον ἀνά λό-
 γον, συνάπτου πῶς τὰ ἄκρα ἀλλήλοις, δεκτικὸν ἅμα
 καὶ ἀπαγγελτικὸν ὑπάρχον, ἐπιτήδειον ὁμοιωθῆναι
 ἑκατέρῳ. ὄργανον γὰρ ὄν γνώσεώς τινος οὔτε ταῦτόν
 δεῖ τῷ γινώσκοντι εἶναι οὔτε τῷ γνωσθησομένῳ, ἐπι- 15
 τήδειον δὲ ἑκατέρῳ ὁμοιωθῆναι, τῷ μὲν ἔξω διὰ τοῦ
 παθεῖν, τῷ δὲ εἰσω διὰ τοῦ τὸ πάθος αὐτοῦ εἶδος γε-
 νέσθαι. εἰ δὴ τοίνυν ὑγιὲς λέγομεν, δι' ὄργάνων δεῖ
 σωματικῶν τὰς αἰσθήσεις γίνεσθαι. καὶ γὰρ τοῦτο
 ἀκόλουθον τῷ τὴν ψυχὴν πάντῃ σώματος ἔξω γενο- 20
 μένην μηθενὸς ἀντιλαμβάνεσθαι αἰσθητοῦ. τὸ δὲ
 ὄργανον δεῖ ἢ πᾶν τὸ σῶμα ἢ μέρος τι πρὸς ἔργον τι
 ἀφωρισμένον εἶναι, οἶον ἐπὶ ἀφῆς καὶ ὄψεως· καὶ τὰ
 τεχνητὰ δὲ τῶν ὄργάνων ἴδοι τις ἂν μεταξὺ τῶν κρι-
 νόντων καὶ τῶν κρινομένων γινόμενα καὶ ἀπαγγέλ- 25
 λοντα τῷ κρίνοντι τὴν τῶν ὑποκειμένων ιδιότητα.
 ὁ γὰρ κανὼν τῷ εὐθεῖ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ ἐν τῷ
 ξύλῳ συναψάμενος ἐν τῷ μεταξὺ τεθεῖς τὸ κρίνειν τῷ
 τεχνίτῃ τὸ τεχνητὸν ἔδωκεν. εἰ δὲ συνάπτειν δεῖ τὸ
 κριθησόμενον τῷ ὄργάνῳ ἢ καὶ διὰ τινος μεταξὺ διε- 30
 στηκότος πόρρω τοῦ αἰσθητοῦ, οἶον εἰ πόρρω τὸ
 πῦρ τῆς σαρκὸς τοῦ μεταξὺ μηδὲν παθόντος ἢ οἶον εἰ

κενόν τι εἴη μεταξύ ὄψεως καὶ χρώματος, δυνατόν ὄραν τοῦ ὄργανου τῇ δυνάμει παρόντος, ἑτέρου λόγου. ἀλλ' ὅτι ψυχῆς ἐν σώματι καὶ διὰ σώματος ἡ αἰσθησις, δῆλον.

5 56. τὸ δὲ εἰ τῆς χρείας μόνον ἡ αἰσθησις ἴσως σκεπτέον. εἰ δὴ ψυχῇ μὲν μόνη οὐκ ἂν αἰσθησις γίγνοιτο, μετὰ δὲ σώματος αἰ αἰσθήσεις, διὰ σῶμα ἂν εἴη ἐξ οὐπερ καὶ αἰ αἰσθήσεις καὶ διὰ τὴν σώματος κοινωνίαν δοθεῖσα καὶ ἦτοι ἐξ ἀνάγκης ἐπακο-
 10 λουθούσης· ὅτι γὰρ πάσχει τὸ σῶμα καὶ φθάνει τὸ πάθος μείζον ὄν μέχρι ψυχῆς· ἢ καὶ μεμηγάνηται ὅπως καὶ πρὶν μείζον γενέσθαι * * τὸ ποιοῦν, ὥστε καὶ φθεῖραι ἢ καὶ πρὶν πλησίον γενέσθαι φυλάξασθαι. εἰ δὴ τοῦτο, πρὸς χρείαν ἂν εἴεν αἰ αἰσθήσεις. καὶ
 15 γὰρ εἰ καὶ πρὸς | γυνῶσιν τῷ μὴ ἐν γνώσει ὄντι, p. 417
 ἀλλ' ἀμαθαίνονται διὰ συμφοράν, καὶ ἵνα ἀναμνησθῇ διὰ λήθην, οὐ τῷ μήτε ἐν χρείᾳ μήτε ἐν λήθῃ. ἀλλ' εἰ τοῦτο, οὐ περὶ τῆς γῆς ἂν μόνον εἴη σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄστρον ἀπάντων καὶ μάλιστα περὶ
 20 παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ κόσμου. μέρεσι μὲν γὰρ πρὸς μέρη, οἷς καὶ τὸ παθεῖν ὑπάρχει, γένοιτο ἂν αἰσθησις κατὰ τὸν παρόντα λόγον, ὅλῳ δὲ πρὸς αὐτὸ τίς ἂν εἴη ἀπαθῶς ἔχοντι πανταχῇ ἑαυτοῦ πρὸς ἑαυτό; καὶ γὰρ εἰ δεῖ τὸ μὲν ὄργανον τοῦ αἰσθανο-
 25 μένου εἶναι, ἕτερον δὲ παρὰ τὸ ὄργανον τὸ οὐ αἰσθάνεται ὑπάρχειν, τὸ δὲ πᾶν ὅλον ἐστίν, οὐκ ἂν εἴη αὐτῷ τὸ μὲν δι' οὐ, τὸ δὲ οὐ ἢ αἰσθησις· ἀλλὰ συν-αἰσθησιν μὲν αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἡμῶν συναισθανόμεθα, δοτέον, αἰσθησιν δὲ αἰεὶ ἑτέρου οὐσαν
 30 οὐ δοτέον. ἐπεὶ καὶ ὅταν ἡμεῖς παρὰ τὸ καθαστῶς αἰεὶ τινος τῶν ἐν τῷ σώματι ἀντιλαμβανόμεθα, ἔξωθεν προσελθόντος ἀντιλαμβανόμεθα. ἀλλ' ὥσπερ ἐφ'

ἡμῶν οὐ μόνον τῶν ἔξωθεν ἢ ἀντίληψις, ἀλλὰ καὶ
 μέρει μέρους, τί κωλύει καὶ τὸ πᾶν τῇ ἀπλανεῖ τὴν
 πλανωμένην ὄραῖν καὶ ταύτη τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ
 βλέπειν; καὶ εἰ μὴ ἀπαθῆ ταῦτα τῶν ἄλλων πα-
 θῶν, καὶ ἄλλως αἰσθήσεις ἔχειν καὶ τὴν ὄρασιν μὴ
 μόνον ὡς καθ' αὐτὴν τῆς ἀπλανοῦς εἶναι, ἀλλ' ὡς
 ὀφθαλμοῦ ἀπαγγέλλοντος τῇ τοῦ παντὸς ψυχῇ ἢ εἶδε.
 καὶ γὰρ εἰ τῶν ἄλλων ἀπαθῆς, διὰ τί ὡς ὄμμα οὐκ
 ὄφεται φωτοειδὲς ἐμφυχον ὄν; ἀλλ' ὀμμάτων, φησὶν,
 οὐκ ἐπεθετο. ἀλλ' εἰ ὅτι μὴθὲν ἔξωθεν ὑπελέλειπτο
 ὄφατόν, ἀλλ' ἐνδον γε ἦν καὶ ἑαυτὸν οὐδὲν ὄραῖν
 ἐκώλυσεν· εἰ δ' ὅτι μᾶτην ἂν ἦν αὐτὸν ὄραῖν, ἔστω
 μὴ προηγούμενος μὲν οὕτως ἐνεκα τοῦ ὄραῖν γεγυ-
 νῆναι, ἀκολουθεῖν δὲ τῷ οὕτως ἔχειν ἐξ ἀνάγκης. διὰ
 τί [δ'] οὐκ ἂν εἴη τοιοῦτόν ὄντι σώματι διαφανεῖ τὸ
 ὄραῖν;

57. ἢ οὐκ ἀρκεῖ εἶναι τὸ δι' οὗ, ἵνα ὄρα καὶ
 ὄλως αἰσθάνηται, ἀλλὰ δεῖ τὴν ψυχὴν οὕτως ἔχειν,
 ὡς νεύειν πρὸς τὰ αἰσθητά. τῇ δὲ ψυχῇ ὑπάρχει ἀεὶ
 πρὸς τοὺς νοητοὺς εἶναι, κἂν οἷόν τε ἢ αὐτῇ αἰσθᾶ-
 νεσθαι, οὐκ ἂν εἴη τοῦτο τῷ πρὸς κρείττοσιν εἶναι,
 ὁπότε καὶ ἡμᾶς σφόδρα πρὸς τοὺς νοητοὺς ὄντας, ὅτε
 p. 418 | ἐσμέν, λανθάνουσι καὶ ὄψεις καὶ αἰσθήσεις ἄλλαι,
 κἂν πρὸς ἑτέρῳ δὲ ὄλως, τὰ ἕτερα λανθάνει. ἐπεὶ
 καὶ τὸ μέρει τιμὴ μέρους ἀντιλαμβάνεσθαι θέλειν,
 ῥίον ἑαυτὸν εἰ καταβλέποι, περιεργον καὶ ἐφ' ἡμῶν,
 καὶ εἰ μὴ ἐνεκά τινος, μᾶτην· ἄλλου τε ὄψιν ὡς κα-
 λοῦ ὄραῖν πεπονθότος καὶ ἐνδεοῦς. ὀσφραίνεσθαι δὲ
 καὶ ἀκούειν καὶ γεύεσθαι χυμῶν περιστάσεις ἂν τις
 καὶ περιελκυσμούς τῆς ψυχῆς θεῖτο, ἥλιον δὲ καὶ τὰ
 ἄλλα ἄστρα κατὰ συμβεβηκὸς ὄραῖν καὶ ἀκούειν δέ.
 εἰ δὲ δὴ καὶ ἐπιστρέφεσθαι δι' ἄμφω, οὐκ ἄλογος

ἢ θέσεις. ἀλλ' εἰ ἐπιτρέφοιτο, καὶ μνημονεύσει·
ἢ ἄτοπον ὧν εὐεργετῆι μὴ μνημονεύειν· πῶς γὰρ
εὐεργετῆι, εἰ μὴ μνημονεύει;

58. γίνονται δὲ εὐχῶν γνώσεις κατὰ οἶον σύν-
5 αψιν καὶ κατὰ τοιάνδε σχέσιν ἐναρμοζομένων καὶ αἰ-
ποιήσεις οὕτως· καὶ ἐν ταῖς μάγων τέχναις εἰς τὸ
συναπῆς πᾶν· ταῦτα δὲ δυνάμεσιν ἐπομέναις συμπα-
θῶς. εἰ δὲ τοῦτο, διὰ τί οὐ καὶ τὴν γῆν αἰσθάνεσθαι
δώσομεν; ἀλλὰ ποίας αἰσθήσεις; ἢ διὰ τί οὐ πρῶτον
10 ἀφῆν καὶ μέρει μέρους ἀναπεμπομένης ἐπὶ τὸ ἡγού-
μενον τῆς αἰσθήσεως καὶ τῷ ὄλῳ, πυρὸς καὶ τῶν
ἄλλων; καὶ γὰρ εἰ τὸ σῶμα δυσκίνητον, οὔτι γε ἀκί-
νητον. ἀλλ' ἔσονται αἰ αἰσθήσεις οὐ τῶν μικρῶν,
ἀλλὰ τῶν μεγάλων. ἀλλὰ διὰ τί; ἢ ὅτι ἀνάγκη ψυ-
15 χῆς ἐνούσης τὰς κινήσεις τὰς μεγίστας μὴ λανθάνειν.
καλύει δ' οὐδὲν καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰσθάνεσθαι γίνε-
σθαι, ἵνα εὐ τίθοιτο τὰ πρὸς ἀνθρώπους, ὅσον εἰς
αὐτὴν τὰ ἀνθρώπων ἀνάκειται· εὐ τίθοιτο δὲ οἶον
συναπαθῶς· καὶ ἀκούειν δὲ εὐχομένων καὶ ἐπινεθεῖν
20 εὐχαῖς οὐχ ὃν ἡμεῖς τρόπον· καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθή-
σεσι παθητὴν εἶναι πρὸς αὐτὴν καὶ τᾶλλα, οἶον
ὄσμων πέρι καὶ τῶν γενεστῶν ὅσα ὄσφραγτὰ κατὰ τὰς
τῶν χυλῶν ὄσμᾶς πρὸς ζῶων πρόνοιαν καὶ | κατα- p. 419
σκευὴν καὶ ἐπισκευὴν τοῦ σωματικοῦ αὐτοῖς. καὶ οὐκ
25 ἀπαιτητέον ἅ ἐφ' ἡμῶν ὄργανα· οὐδὲ γὰρ πᾶσι ζῴοις
ταῦτά· οἶον ὧτα οὐ πᾶσι, καὶ οἷς μὴ ἔστιν, ἀντίλη-
ψίς ἐστι ψόφων. περὶ δὲ ὄψεως, εἴ φωτὸς δεῖ, πῶς;
οὐ γὰρ δὴ ἀπαιτητέον ὄμματα. εἰ οὖν τοῦ φνιτικοῦ
συγχωρομένου ἢ, συγχωρεῖν ἐν πνεύματι ὄντος
30 τοῦ φνιτικοῦ πρῶτως οὕτως ἔχειν, ὄντος πνεύματος
τί χρὴ ἀπιστεῖν καὶ διαφανὲς εἶναι; μᾶλλον δ', εἴπερ
πνεῦμα, καὶ διαφανὲς καὶ ἔλλαμπόμενον παρὰ τοῦ

κύκλου ενεργεία διαφανές· ὅστε οὐδὲν ἄτοπον οὐδ' ἀδύνατον ὄραν τὴν ἐν τῇ γῆ ψυχὴν. καὶ δεῖ καὶ νοεῖν ψυχὴν οὐ φαύλου σώματος εἶναι, ὥστε καὶ θεὸν εἶναι· πάντως γὰρ καὶ ἀγαθὴν δεῖ αἰετὴν ψυχὴν εἶναι.

59. εἰ οὖν τοῖς φυτοῖς δίδωσι τὴν γεννητικὴν ἢ ἐν αὐτῇ μὲν ἢ γεννητικὴ, ταύτης δὲ ἴχνος ἢ ἐν τοῖς φυτοῖς, καὶ οὕτως ἂν εἴη ὡς ἡ σὰρξ ἔμψυχος ἦδη καὶ ἐκομίσαστο, εἰ ἔχει καὶ τὴν γεννητικὴν ἐν αὐτοῖς τὰ φυτά. ἐνουῖσα δὲ δίδωσι τῷ σώματι τοῦ φυτοῦ, ὅπερ βέλτιον, ὃ διαφέρει τοῦ κοπέντος καὶ οὐκέτι φυτοῦ, ἀλλὰ μόνον ξύλου. ἀλλ' αὐτῷ γε τῷ σώματι τῆς γῆς τί δίδωσιν ἢ ψυχὴ; οὐ ταύτων δεῖ νομίζεσθαι εἶναι γήινον ἀποτμηθέν τε τῆς γῆς καὶ μένον συνεχές, οἷα λίθοι δεικνύουσιν ἀνξόμενοι μὲν, ἕως εἰσὶ συνηρητημένοι, μένοντες δὲ ὅσον ἐτμήθησαν ἀφηρημένοι. ἕκαστον μὲν οὖν μέρος ἴχνος ἔχειν δεῖ νομίζεσθαι, ἐπιθεῖν δὲ ἐπὶ τούτῳ τὸ πᾶν φυτικόν, ὃ οὐκέτι τοῦδε ἐστὶν ἢ τοῦδε, ἀλλὰ τῆς ὅλης· εἶτα τὴν τοῦ αἰσθητικοῦ φύσιν οὐκέτι τῷ σώματι συμπεφυρμένην, ἐποχουμένην δέ· εἶτα τὴν ἄλλήν ψυχὴν καὶ νοῦν, ἣν δὴ Ἔστίαν καὶ Διμήτραν ἐπονομάζουσιν ἄνθρωποι θεία φήμη καὶ φύσει ἀπομαντευόμενοι τὰ τοιαῦτα χρώμενοι.

p. 420 60. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. ἐπανιτέον δὲ πάλιν καὶ περὶ τοῦ θυμοειδοῦς ζητητέον, εἰ, ὥσπερ τῶν ἐπιθυμιῶν τὴν ἀρχὴν καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἡδονάς, τὰ πάθη, οὐ τὰς αἰσθήσεις, ἐν τῷ οὕτως ἔχοντι σώματι ἐτίθεμεν τῷ οἶον ζωοθέντι, οὕτω καὶ τοῦ θυμοῦ τὴν ἀρχὴν, ἢ καὶ πάντα τὸν θυμὸν τοῦ οὕτως ἔχοντος σώματος θησόμεθα ἢ μέρους τινὸς σώματος, οἷον καρδίας οὐτως ἐχούσης ἢ χολῆς οὐ νεκροῦ σώματος· καὶ εἰ ἄλλου ὄντος τοῦ δίδοντος τὸ ἴχνος τὸ ψυχικὸν ἢ ἐνταῦθα ἐν

τι τοῦτο ὁ θυμός, οὐκέτι παρὰ θυμικοῦ ἢ αἰσθητικοῦ.
 ἐκεῖ μὲν οὖν καθ' ὅλον τὸ σῶμα τὸ φυτικὸν ὄν παντὶ
 ἐδίδου τῷ σώματι τὸ ἔλκος καὶ τὸ ἀλγεῖν ἦν ἐν παντὶ
 καὶ τὸ ἠδεσθαι καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιθυμίας ἐν παντὶ τοῦ
 5 πληροῦσθαι· ἡ δὲ τῶν ἀφροδισίων οὐκ εἰρητο, ἀλλ'
 ἔστω περὶ τὰ μόρια τῶν τοιούτων τελεστικά· ἔστω δὲ
 ὁ περὶ τὸ ἦπαρ τόπος τῆς ἐπιθυμίας ἀρχή, ὅτι τὸ φυ-
 τικὸν ἐκεῖ ἐνεργεῖ μάλιστα, ὃ τὸ ἔλκος τὸ ψυχικὸν τῷ
 ἦπατι καὶ τῷ σώματι παρέχει· ἐκεῖ δέ, ὅτι ἐκεῖ ἄρ-
 10 χεται ἡ ἐνέργεια. ἀλλὰ περὶ τοῦ θυμοῦ τί τε αὐτὸ
 καὶ τίς ψυχὴ καὶ εἰ ἀπ' αὐτοῦ ἔλκος περὶ τὴν καρδίαν
 ἢ ἄλλο τι τὴν κίνησιν εἰς συναμφοτέρον τελοῦν παρ-
 ἔχεται ἢ ἐνταῦθα οὐκ ἔλκος, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὀργιζέσθαι
 παρέχεται. πρῶτον οὖν σκεπτέον τί αὐτό. ὅτι μὲν
 15 οὖν οὐχ ὑπὲρ ὧν ἂν πάσχη τὸ σῶμα μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ὑπὲρ ὧν ἂν καὶ ἕτερός τις τῶν προσηκόντων καὶ ὅλως
 ὑπὲρ ὧν ἂν τις παρὰ τὸ προσῆκον ποιῆ ὀργιζόμεθα,
 δῆλόν ποιν· ὅθεν καὶ αἰσθήσεως δεῖ καὶ συνέσεώς τι-
 νος ἐν τῷ ὀργιζέσθαι. διὸ καὶ εἰς ταῦτά τις ὄρων οὐκ
 20 ἐκ τοῦ φυτικοῦ ὁρμησθαι, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἂν ζητοῖ
 τὸν θυμὸν τὴν γένεσιν ἰσχεῖν. ἀλλ' ὅταν ταῖς σωματι-
 καῖς διαθέσεσιν ἔπηται τὸ τῆς ὀργῆς πρόχειρον καὶ
 ὅταν οἱ μὲν ζέοντες αἵματι καὶ χολῇ ἔτοιμοι εἰς τὸ ὀρ-
 γιζέσθαι ᾖσιν, ἀνειμένοι δὲ πρὸς ὀργὰς οἱ ἄχολοι λε-
 25 γόμενοι καὶ κατεψυγμένοι, τὰ τε θήρια πρὸς τὰς κρά-
 σεις οὐδενὸς ἄλλου, ἀλλὰ πρὸς τὸ δοκηθῆν λυμήνα-
 σθαι, τὰς ὀργὰς ἐχῶσι, πρὸς τὸ σωματικώτερον πάλιν
 αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ συνέχον τὴν τοῦ ζῆφου σύστασιν τὰς
 ὀργὰς ἂν τις ἀνοίσειε. καὶ ὅταν οἱ αὐτοὶ νοσοῦντες
 30 μὲν ὀργιλώτεροι ἢ ὑγιαίνοντες, ἄγευστοι δὲ σιτίων ἢ
 λαβόντες, σώματος τοιοῦδε μηνύουσι τὰς ὀργὰς ἢ τὰς
 ἀρχὰς τῆς ὀργῆς εἶναι καὶ τὴν χολὴν ἢ τὸ αἷμα οἶον

ψυχοῦντα παρέχεσθαι τὰς τοιαύδε κινήσεις, ὥστε πα-
 p. 421 θόντος τοῦ τοιοῦδε σώματος | εὐθέως κινεῖσθαι τὸ
 αἷμα ἢ τὴν χολήν, αἰσθήσεως δὲ γενομένης τὴν φαν-
 τασίαν κοινώσασαν τὴν ψυχὴν τῇ τοιοῦδε σώματος
 διαθέσει ἤδη πρὸς τὸ ποιοῦν τὴν ἀλγηδόνα ἴεσθαι, ἢ
 ἄνωθεν δὲ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τὴν λογισμῷ χρωμένην φα-
 νέντος ἀδικήματος καὶ μὴ περὶ τὸ σῶμα ἔχουσιν ἔτοι-
 μον τὸ ἐκείως θυμούμενον ἅτε πεφυκὸς τῷ ἀποδει-
 χθέντι ἐναντίῳ μάχεσθαι σύμμαχον τοῦτο ποιεῖσθαι
 καὶ εἶναι τὸ μὲν ἐγειρόμενον ἀλόγως καὶ ἐφέλκεσθαι
 τῇ φαντασίᾳ τὸν λόγον, τὸ δὲ ἀρχόμενον ἀπὸ λόγου
 καὶ λῆγον εἰς τὸ πεφυκὸς χολοῦσθαι, καὶ παρὰ τοῦ
 φυτικού καὶ γεννητικοῦ ἄμφω γίνεσθαι κατασκευά-
 ζοντος τὸ σῶμα οἷον ἀντιληπτικὸν ἠδέων καὶ λυπη-
 ρῶν, τῷ δὲ πεποιημέναι χολῶδες καὶ πικρὸν καὶ ἐν 15
 τοιοῦτῳ ψυχῆς ἴχνος τῷ ἐν τοιοῦτῳ εἶναι τοιάδε κί-
 νηεῖσθαι δυσχεραντικὰ καὶ ὀργίλα καὶ τῷ κεκακῶσθαι
 πρῶτον αὐτὸ κακοῦν πως ζητεῖν καὶ τὰ ἄλλα καὶ οἷον
 ὁμοιοῦν ἑαυτῷ. μαρτύριον δὲ τοῦ ὁμοούσιον εἶναι
 τούτῳ τῷ ἑτέρῳ ἴχνει ψυχῆς τὸ τοὺς ἦττον τῶν σω- 20
 ματικῶν ἠδέων ἐφιεμένους καὶ ὅλως σώματος κατα-
 φρονοῦντας ἦττον κινεῖσθαι πρὸς τὰς ὀργὰς καὶ ἀλο-
 γοπαθείας. τὸ δὲ τὰ δένδρα μὴ ἔχειν θυμὸν καὶ περὶ
 τὸ φυτικὸν ἔχοντα οὐ δεῖ θαναμάξιν· ἐπεὶ οὐδ' αἷμα-
 τος οὐδὲ χολῆς αὐτοῖς μέτεστιν. ἐγγενομένων μὲν γὰρ 25
 τούτων ἄνευ αἰσθήσεως ζέσις ἂν ἐγένετο μόνον καὶ
 οἷον ἀγανακτήσεις, αἰσθήσεως δὲ ἐγγενομένης καὶ πρὸς
 τὸ ἀδικοῦν ἂν ἦδη, ὥστε καὶ ἀμύνεσθαι, ὀρμή. ἀλλ'
 εἰ τὸ ἄλογον τῆς ψυχῆς διαίροίτο εἰς τὸ ἐπιθυμητικὸν
 καὶ θυμοειδὲς καὶ τὸ μὲν εἴη τὸ φυτικόν, τὸ δὲ θυ- 30
 μοειδὲς ἐξ αὐτοῦ ἴχνος περὶ αἷμα ἢ χολήν ἢ τὸ συναμ-
 φότερον, οὐκ ἂν ὀρθῇ ἢ ἀντιδιαίρεσις γίγνοιτο, τοῦ

μὲν προτέρου, τοῦ δὲ ὑστεροῦ ὄντος. ἢ οὐδὲν κωλύει ἄμφω ὑστερα καὶ τῶν ἐπιγενομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὴν διαίρεσιν εἶναι· ὀρεκτικῶν γὰρ ἢ διαίρεσις, ἢ ὀρεκτικά, οὐ τῆς οὐσίας, ὅθεν ἐλήλυθεν. ἐκείνη δὲ ἢ οὐσία κατ' αὐτὴν οὐκ ὀρεξις, ἀλλ' ἴσως τελειοῦσα τὴν ὀρεξιν συνάφασα αὐτῇ τὴν παρ' αὐτῆς ἐνέργειαν. καὶ τὸ ἐκπεσὸν δὲ εἰς θυμὸν ἰχνος περὶ τὴν καρδίαν λέγειν οὐκ ἄτοπον· οὐ γὰρ τὴν ψυχὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ τὴν τοῦ αἵματος ἀρχὴν τοῦ τοιοῦδε ἐνταῦθα λεγέσθω εἶναι.

61. πῶς οὖν, εἴπερ τῷ θερμανθέντι τὸ σῶμα ἔοικεν, ἀλλ' οὐ τῷ φωτισθέντι, ἐξεληθούσης τῆς ἄλλης ψυχῆς οὐδὲν τι ζωτικὸν ἔχει; ἢ ἔχει ἐκ' ὀλίγον, ἀπομαραίνεται δὲ θάττον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν θερμανθέντων ἀποστάντων τοῦ πυρός. μαρτυροῦσι δὲ καὶ τρίχες φνόμεναι ἐπὶ τῶν νεκρῶν σωμάτων καὶ ὄνυχες αὐξόμενοι καὶ ζῶα διαιρούμενα ἐπὶ πολὺ κινούμενα: τοῦτο γὰρ τὸ ἐπι ἐγκείμενον ἴσως, καὶ εἰ συναπέρχεται δὲ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ, οὐ τεκμήριον τοῦτο τοῦ μὴ ἕτερον εἶναι. καὶ γὰρ ἀπελθόντος ἡλλοῦ οὐ μόνον τὸ ἐφεξῆς φῶς καὶ κατ' αὐτὸν καὶ ἐξηρητημένον ἀπέρχεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἕξω τούτου ὀρώμενον ἐν τοῖς παρακειμένοις ἕτερον ὄν ἐκείνου συναπέρχεται. ἄρ' οὖν καὶ συναπέρχεται ἢ φθίρεται; τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ φωτός τοῦ τοιούτου ζητητέον καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς τῆς ἐν τῷ σώματι, ἣν δὴ φάμεν οἰκείαν τοῦ σώματος εἶναι. ὅτι μὲν γὰρ οὐδὲν ἐστὶ τοῦ φωτός λειπόμενον ἐν τοῖς πεφωτισμένοις, δῆλον· ἀλλ' εἰ μεταπίπτει εἰς τὸ πεποιηκὸς ἢ οὐκ ἐστὶν ἀπλῶς, ζητεῖ ὁ λόγος. πῶς οὖν οὐκ ἐστὶν ἀπλῶς ὄν γέ τι πρότερον; ἀλλὰ τί ἦν ὅλως; ὅτι μὲν αὐτῶν τῶν σωμάτων, ἀφ' ὧν τὸ φῶς, ἢ λεγομένη χροά, καὶ ὅταν φθαρτὰ ἢ τῷ

σώματα, μεταβαλλόντων οὐκ ἔστι καὶ οὐδεὶς ζητεῖ,
 ὅπου τὸ χροῶμα τοῦ πυρὸς φθαρέντος, ὥσπερ οὐδ'
 ὅπου τὸ σχῆμα. ἢ τὸ μὲν σχῆμα σχέσις τις, ὥσπερ
 συστολὴ τῆς χειρὸς καὶ ἡ ἔκτασις, χροῶμα δὲ οὐχ οὐ-
 τως, ἀλλ' ὥσπερ γλυκύτης. τί γὰρ κωλύει φθαρέντος
 τοῦ σώματος τοῦ γλυκέος τὴν γλυκύτητα μὴ ἀπολω-
 λέναι καὶ τοῦ εὐώδους τὴν εὐωδίαν, ἐν ἄλλῳ δὲ σώ-
 ματι γίνεσθαι, οὐκ αἰσθητὰ δὲ εἶναι διὰ τὸ μὴ τοι-
 αῦτα εἶναι τὰ σώματα τὰ μετειληφότα, ὥστε ἀντερεί-
 δειν τὰς ἐπ' αὐτῶν γενομένας ποιότητας τῇ αἰσθήσει; 10
 οὕτως οὖν καὶ τὸ φῶς τῶν φθαρέντων σωμάτων μέ-
 νειν, τὴν δὲ ἀντιτυπίαν τὸ ἐκ πάντων οὐσαν μὴ μέ-
 νειν; εἰ μὴ τις λέγοι νόμῳ ὄραν καὶ τὰς λεγομένας
 ποιότητας μὴ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις εἶναι. ἀλλ' εἰ
 τοῦτο, ἀφθάρτους ποιήσομεν καὶ οὐ γινομένας ἐν ταῖς 15
 τῶν σωμάτων συστάσεσι τὰς ποιότητας καὶ οὐδὲ τοὺς
 λόγους τοὺς ἐν τοῖς σπέρμασι ποιεῖν τὰς χροῶμας, οἶον
 καὶ ἐπὶ τῶν ποικίλων ὀρνίθων, ἀλλ' οὐσας συνάγειν
 ἢ ποιεῖν μὲν, προσχρηῆσθαι δὲ καὶ ταῖς ἐν τῷ ἀέρι
 πλήρει ὄντι τῶν τοιούτων· καὶ γὰρ καὶ εἶναι ἐν τῷ 20
 ἀέρι οὐ τοιαῦτα οἶα ὅταν γένηται ἐν τοῖς σώμασι φαί-
 νεται. ἀλλ' αὕτη μὲν ἔστω ἡ ἀπορία ἐνθαδὶ κειμένη·
 μενόντων δὲ τῶν σωμάτων εἰ συνήρτηται καὶ οὐκ
 ἀποτέμνηται, τί κωλύει τὸ φῶς μετακινουμένου τοῦ
 p. 123 σώματος συμετακινεῖσθαι | τό τε προσεχὲς καὶ εἰ τι 25
 τῷ προσεχεῖ συνήρτηται, κἂν μὴ ὄραται ἀπιόν, ὥσ-
 περ οὐδὲ προσιόν φαίνεται; ἀλλ' ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰ
 συνέπεται τὰ δεύτερα τοῖς προτέροις καὶ τὰ ἐξῆς αἰεὶ
 τοῖς πρὸ αὐτῶν, ἢ ἐφ' ἑαυτῶν ἕκαστα καὶ ἐστερημένα
 τῶν πρὸ αὐτῶν καὶ δυνάμενα ἐφ' ἑαυτῶν μένειν ἢ 30
 ὅπως οὐδὲν ἀποτέμνηται τῆς ψυχῆς μέρος, ἀλλὰ πᾶσαι
 μία καὶ πολλαί, καὶ ὅστις ὁ τρόπος, ἐν ἄλλοις. ἀλλὰ

τί τὸ ἤδη σώματος γενόμενον ἔχνος τῆς ψυχῆς ὄν; ἢ εἰ μὲν ψυχῇ, συνέψεται, εἰπερ μὴ ἀποτέμνηται, τῷ ψυχῆς λόγῳ· εἰ δὲ οἷον ζωῆ τοῦ σώματος, ὁ αὐτὸς λόγος ἐκεῖ, ὃς περὶ φωτὸς ἰνδάλματος ἠπορεῖτο, καὶ εἰ δυνατὸν ζωὴν ἄνευ ψυχῆς εἶναι, εἰ μὴ ἄρα τῷ παρακεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἐνεργοῦσαν εἰς ἄλλο, ταῦτα σκεπτέον.

62. νῦν δ' ἐπειδὴ μνήμας μὲν ἐν τοῖς ἄστροις περιττὰς εἶναι ἐθέμεθα, αἰσθήσεις δὲ ἔδομεν καὶ ἀκούσεις πρὸς ταῖς ὁράσεσι καὶ εὐχῶν δὴ κλύοντας ἔφαμεν, ἅς πρὸς ἥλιον ποιούμεθα καὶ δὴ καὶ πρὸς ἄστρα ἄλλοι τινὲς ἄνθρωποι, καὶ πεπίστευται, ὡς δι' αὐτῶν αὐτοῖς πολλὰ καὶ τελεῖται καὶ δὴ καὶ οὕτω θάστα, ὡς μὴ μόνον πρὸς τὰ δίκαια τῶν ἔργων συλλήπτορας εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ πολλὰ τῶν ἀδίκων, τούτων τε πέρα παραπεπτωκότων ζητητέον· ἔχει γὰρ καθ' ἑαυτὰ μεγίστας καὶ πολυθρυλλήτους παρὰ τοῖς δυσχεραίνουσιν ἀπορίας, θεοὺς συνεργοὺς καὶ αἰτίους γίνεσθαι ἀτόπων ἔργων, τῶν τε ἄλλων καὶ δὴ καὶ πρὸς ἔρωτας καὶ ἀκολάστους συλλήψεις· τούτων τε οὖν ἔνεκα καὶ μάλιστα περὶ οὗ ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος, τῆς μνήμης αὐτῶν. δῆλον γὰρ ὅτι, εἰ εὐξαμένων ποιούσι καὶ οὐ παραχρημα δρωσιν αὐτά, ἀλλ' εἰς ὕστερον καὶ πάνυ πολλάκις εἰς χρόνους, μνήμην ὧν εὐχονται ἄνθρωποι πρὸς αὐτοὺς ἔχουσιν. ὁ δὲ πρόσθεν λόγος, ὁ παρ' ἡμῶν λεγόμενος, οὐκ ἐδίδου τοῦτο· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίας ἦν ἂν τοιοῦτον, οἷον Διήμητρος καὶ Ἐστίας γῆς τε οὐσῆς· εἰ μὴ τις τῆ

7. post σκεπτέον subscriptio: ἕως τούτου ἐν τοῖς Εὐστοχίου τὸ δεύτερον περὶ ψυχῆς καὶ ἤρχετο τὸ τρίτον. ἐν δὲ τοῖς Πορφυρίου συνάπτεται τὰ ἐξῆς τῷ δευτέρῳ.

γῆ μόνον τὸ εὖ ποιεῖν τὰ ἀνθρώπεια λέγοι. ἀμφοτέρω
 οὖν πειρατέον δεικνύναι, πῶς τε τὰ τῆς μνήμης δη-
 σόμεθα ἐν τούτοις, ὃ δὴ πρὸς ἡμᾶς ἔχει, οὐ πρὸς τὰ
 δοκοῦντα τοῖς ἄλλοις, οἳ οὐ κωλύονται μνήμας διδό-
 ναι· καὶ περὶ τῶν ἀλλοκότως δοκούντων γίνεσθαι, 5
 p. 421 ὃ φιλοσοφίας ἔργον | ἐπισκέψασθαι, εἴ πῃ ἔστιν ἀπο-
 λογῆσασθαι πρὸς * τὰς κατὰ θεῶν τῶν ἐν οὐρανῷ·
 καὶ δὴ καὶ περὶ αὐτοῦ παντός τοῦ κόσμου· ὥς καὶ εἰς
 τούτου εἰσιν ἡ αἰτία ἢ τοιαύτη· εἰ πιστοὶ οἱ λέγον-
 τες, οἳ καὶ αὐτόν φασι τὸν σύμπαντα οὐρανὸν γοη- 10
 τεύεσθαι ὑπὸ ἀνθρώπων τόλμης καὶ τέχνης. καὶ περὶ
 δαιμόνων δὲ ἐπιξητήσει ὁ λόγος ὅπως τὰ τοιαῦτα ὑπ-
 ουργεῖν λέγονται, εἰ μὴ-διὰ [τὴν] τῶν προτέρων λύ-
 σιν καὶ τὰ τούτων λαμβάνοι.

63. καθόλου τοίνυν τὰς ποιήσεις ληπτέον ἀπάσας 11
 καὶ τὰς πείσεις, ὅσαι γίνονται ἐν τῷ παντὶ κόσμῳ,
 τὰς τε λεγομένας φύσει καὶ ὅσαι τέχνη γίνονται· καὶ
 τῶν φύσει τὰς μὲν φατέον ἐκ τοῦ παντός γίνεσθαι εἰς
 τὰ μέρη καὶ ἐκ τῶν μερῶν εἰς τὸ πᾶν ἢ μερῶν εἰς
 μέρη, τὰς δὲ τέχνη γινομένας ἢ τῆς τέχνης, ὥσπερ 12
 ἤφρατο, ἐν τοῖς τεχνητοῖς τελευτώσης ἢ προσχρωμέ-
 νης δυνάμεσι φυσικαῖς εἰς ἔργων φυσικῶν ποιήσεις
 τε καὶ πείσεις. τὰς μὲν οὖν τοῦ ὅλου λέγω ὅσα τε ἢ
 φορὰ ἢ πᾶσα ποιεῖ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὰ μέρη· κινου-
 μένη γὰρ καὶ αὐτὴν διατίθῃσι πως καὶ τὰ μέρη αὐτῆς· 13
 τὰ τε ἐν αὐτῇ τῇ φορᾷ καὶ ὅσα δίδωσι τοῖς ἐπὶ γῆς·
 μερῶν δὲ πρὸς μέρη πείσεις εὐδηλοῖ που παντί, ἡλίον
 τε πρὸς τε τὰ ἄλλα σχέσεις καὶ ποιήσεις καὶ πρὸς τὰ
 ἐπὶ γῆς καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις στοιχείοις αὐτοῦ τε καὶ
 τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, περὶ 14
 ὧν ἐκάστου ἕξεταστέον. τέχνηαι δὲ αἱ μὲν οἰκίαν ποιου-
 σαι καὶ τὰ ἄλλα τεχνητὰ εἰς τοιοῦτον ἔληξαν· ἱατρικὴ

δὲ καὶ γεωργία καὶ αἱ τοιαῦται ὑπηρετικαὶ καὶ βοή-
 θειαν εἰς τὰ φύσει εἰσφερόμεναι, ὡς κατὰ φύσιν
 ἔχειν· ῥητορείαν δὲ καὶ μουσικὴν καὶ πᾶσαν ψυχα-
 γωγίαν ἢ πρὸς τὸ βέλτιον ἢ πρὸς τὸ χεῖρον ἄγειν ἄλ-
 5 λουούσας· ἐν αἷς ζητητέον, ὅσαι αἱ τέχναι καὶ τίνα τὴν
 δύναμιν ἔχουσι· καὶ, εἰπερ οἶόν τε, ἐν τοῦτοις ἅπασι
 τοῖς πρὸς τὴν παροῦσαν χρεῖαν ἡμῖν καὶ τὸ διὰ τί ἐφ'
 ὅσον δυνατὸν πραγματευτέον. ὅτι μὲν οὖν ἡ φορὰ
 ποιεῖ, αὐτὴν μὲν πρῶτον διαφόρως διατιθεῖσα καὶ
 10 τὰ ἐντὸς αὐτῆς, ἀναμφισβητήτως μὲν τὰ ἐπίγεια οὐ
 μόνον τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς διαθέ-
 σεσι, καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον | εἰς τὰ ἐπίγεια καὶ ὅλως p. 425
 τὰ κάτω ποιεῖ, πολλαχῆ δῆλον. εἰ δὲ καὶ ταῦτα εἰς
 ἐκεῖνα, ὕστερον· νῦν δὲ τὰ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις
 15 συγχωρούμενα ἔασαντες οὕτως ἔχειν, ὅσα διὰ λόγον
 φανεῖται, πειρατέον λέγειν τὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς τῆς
 ποιήσεως λαβόντας. οὐ γὰρ μόνον θερμὰ καὶ ψυχρὰ
 καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀ δὴ ποιότητες πρῶται τῶν στοιχείων
 λέγονται, οὐδ' ὅσαι ἐκ τῆς τούτων μίξεως, ποιεῖν λε-
 20 πτέον οὐδὲ πάντα τὸν ἥλιον θερμότητι, ψύξει δὲ ἄλ-
 λον τινά. τί γὰρ ἂν ψυχρὸν εἴη ἐν οὐρανῷ καὶ πυ-
 ρρίνῳ σώματι; οὐδ' ἄλλον ὑγρῷ πυρὶ· οὕτω γὰρ οὐδὲ
 τὴν διαφορὰν αὐτῶν λαβεῖν οἶόν τε. πολλὰ δὲ καὶ τῶν
 γινομένων εἰς τούτων τι οὐχ οἶόν τε ἀναγαγεῖν. οὐδὲ
 25 γὰρ εἰ τις τὰς τῶν ἡθῶν διαφορὰς δοίη αὐτοῖς κατὰ τὰς
 τῶν σωμάτων κράσεις, διὰ ψυχρότητα ἐπικρατοῦσαν
 ἢ διὰ θερμότητα, τοιαύτας· πῶς [γὰρ] ἂν φθόνους
 ἢ ζηλοτυπίας ἢ κανουργίας εἰς ταῦτα ἀνάγοι; ἀλλ' εἰ
 καὶ ταῦτα, τύχας γοῦν πῶς χεῖρους τε καὶ βελτίους,
 30 πλουσίους καὶ πένητας; καὶ πατέρων εὐγενείας ἢ αὐ-
 τῶν θεσραυρῶν τε εὐρέσεις, μυρία ἂν τις ἔχοι λέγειν
 πρόρρω ἄγων σωματικῆς ποιότητος τῆς ἐκ τῶν στοι-

χείων εἰς τὰ τῶν ζῴων σώματα καὶ ψυχὰς λούσης. οὐ μὴν οὐδὲ προαιρέσει ἀναθετέον τῶν ἄστρον καὶ τῆ τοῦ παντός γνώμη καὶ τοῖς τούτων λογισμοῖς τὰ συμπίπτοντα περὶ ἕκαστα τῶν ὑπ' αὐτά. ἄτοπον γὰρ ἐκείνους μηχανᾶσθαι περὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων, ὅπως οἱ μὲν γένοιτο κλέπται, οἱ δὲ ἀνδραποδισταὶ τοιχωρῦχοι τε καὶ λερόσυλοι, ἄνανδροί τε ἄλλοι καὶ θήλεις τὰ ἔργα καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ αἰσχροῦ δραῶντες. οὐ γὰρ ὅτι θεῶν, ἀλλ' οὐδὲ ἀνθρώπων μετρίων· τάχα δὲ οὐδὲ ὠντινωοῦν τὰ τοιαῦτα ἐργάζεσθαι καὶ καταρμηχανᾶσθαι, ἐξ ὧν ἀντοῖς οὐδ' ἦτισοῦν ὠφέλεια ἂν γένοιτο.

64. εἰ οὖν μήτε σωματικαῖς αἰτίαις ἀναθήσομεν μήτε προαιρέσεσιν, ὅσα ἐξῶθεν εἰς ἡμᾶς τε καὶ τὰ ἄλλα ζῶα καὶ ὅλως [τὰ] ἐπὶ γῆς ἀφικνεῖται ἐξ οὐρανοῦ, τίς ἂν εἴη λοιπὴ καὶ εὐλογος αἰτία; πρῶτον τοῦνυν θετέον ζῶον ἐν πάντα τὰ ζῶα τὰ ἐντός αὐτοῦ περιέχον τόδε τὸ πᾶν εἶναι, ψυχὴν μίαν ἔχον εἰς πάντα αὐτοῦ μέρη, καθ' ὅσον ἐστὶν ἕκαστον αὐτοῦ μέρος·

6. 426 μέρος δὲ ἕκαστόν | ἐστὶ τὸ ἐν τῷ παντὶ αἰσθητῶ, κατὰ μὲν τὸ σῶμα καὶ πάντη, ὅσον δὲ καὶ ψυχῆς τοῦ παντός μετέχει, κατὰ τοσοῦτον καὶ ταύτη· καὶ τὰ μὲν μόνης ταύτης μετέχοντα κατὰ πᾶν ἐστὶ μέρος, ὅσα δὲ καὶ ἄλλης, ταύτη ἔχει τὸ μὴ μέρη πάντη εἶναι. πάσχει δὲ οὐδὲν ἥττον παρὰ τῶν ἄλλων, καθ' ὅσον αὐτοῦ τι ἔχει, καὶ κατ' ἐκεῖνα, ἃ ἔχει. συμπαθεῖς δὲ πᾶν τοῦτο τὸ ἐν καὶ ὡς ζῶον ἐν καὶ τὸ πόρρω δὲ ἐγγύς, ὡσπερ ἐφ' ἐνός τῶν καθ' ἕκαστα ὄνυξ καὶ κέρασ καὶ δάκτυλος καὶ ἄλλο τι τῶν οὐκ ἐφεξῆς· ἀλλὰ διαλείποντος τοῦ μεταξὺ καὶ παθόντος οὐδὲν ἔπαθε τὸ οὐκ ἐγγύς. οὐ γὰρ ἐφεξῆς τῶν ὁμοίων κειμένων, διειλημμένων δὲ ἑτέροις μεταξὺ, τῇ δὲ ὁμοιότητι συμπασχόντων, καὶ εἰς τὸ πόρρω ἀφικνεῖσθαι ἀνάγκη τὸ παρὰ τοῦ μὴ

παρακείμενου δρώμενον ζῶον τε ὄντος καὶ εἰς ἓν τε-
 λούντος οὐδὲν οὕτω κόρρω τόκῳ, ὡς μὴ ἐγγὺς εἶναι
 τῇ τοῦ ἐνὸς ζῶου πρὸς τὸ συμπαθεῖν φύσει. τὸ μὲν
 ὄν ὁμοιότητα πρὸς τὸ ποιῶν ἔχον πείσιν ἔχει οὐκ
 5 ἄλλοτριαν, ἀνομιλῶν δὲ ὄντος τοῦ ποιῶντος, ἀλλό-
 τριον τὸ πάθημα καὶ οὐ προσηγὲς τὸ πάσχον ἴσχει.
 βλαβεράν δὲ ποιήσιν ἄλλου πρὸς ἄλλου ἐνὸς ὄντος
 ζῶου οὐ δεῖ τεθραυμακῆναι· ἐπεὶ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐν ταῖς
 ἐνεργείαις ταῖς ἡμετέραις βλάπτει[τ'] ἂν ἄλλο πρὸς
 10 ἄλλου μέρος, ἐπεὶ καὶ χολῆ καὶ ὁ θυμὸς ἄλλο, ὡς δο-
 κεῖ, πιέζει καὶ κεντεῖ. καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ παντὶ ἔστι τι
 θυμῷ καὶ χολῇ ἀνάλογον καὶ ἄλλο ἄλλῳ· καὶ ἐν τοῖς
 φυτοῖς δὲ ἐμπόδιον ἔσται ἄλλο ἄλλῳ, ὥστε καὶ ἀφανῶ-
 ναι. τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἐν ζῶον, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ὄν
 15 ὁράται· ὥστε καθ' ὅσον μὲν ἐν ἑκαστῷ τῷ ὄλῳ σώ-
 ζεται, καθ' ὅσον δὲ καὶ πολλὰ πρὸς ἄλληλα συνιόντα,
 πολλαχῇ τῷ διαφόρῳ ἐβλαψε καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ
 χρεῖαν ἄλλο ἕτερον ἐβλαψε καὶ δὴ καὶ τροφήν ἐποιή-
 σατο συγγενὲς ἅμα καὶ διάφορον ὑπάρχον καὶ σπεῦ-
 20 δον ἑκαστὸν ἑαυτῷ κατὰ φύσιν ὅσον τε οἴκειον τοῦ
 ἕτερον λαμβάνει εἰς αὐτὸ καὶ ὅσον ἄλλοτριον ἐγίνετο
 ἀφανίζει ἐννοία τῇ ἑαυτοῦ ἔργον τε τὸ αὐτοῦ ποιῶν
 ἑκαστὸν τὸ μὲν δυναθὲν ἀπολαῦσαι τι τῶν αὐτοῦ ἔρ-
 γων ἀφέλησεν, ὃ δ' ἀδύνατον ἦν ὑπομεῖναι τὴν ὀρ-
 25 μὴν τοῦ ἔργου, ἠφάνισεν ἢ ἐβλαψεν, ὥσπερ ὅσα ἀναν-
 θαίη ἂν παριόντος πυρὸς ἢ ζῶα ἐλάττω ὑπὸ μειζόνων
 δρόμου παρασυρεῖη ἢ καὶ που πατηθεῖη. πάντων δὲ
 τούτων ἢ γένεσις ἢ τε φθορὰ ἀλλοιωσῆς τε πρὸς τὸ
 χειρὸν ἢ βέλτιον τὴν τοῦ ἐνὸς ζῶου ἐκείνου ἀνεμπό-
 30 διστον καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσαν ζωὴν ἀποτελεῖ, ἐπί-
 περ οὐχ οἷόν τε ἦν ἑκαστα οὕτως ἔχειν, ὡς μόνα ὄντα,
 οὐδὲ πρὸς αὐτὰ τὸ τέλος εἶναι καὶ βλέπειν μέρη ὄντα,

ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνο, οὐπερ καὶ μέρη, διάφορά τε ὄντα
 p. 427 μὴ πάντα τὸ αὐτῶν ἐν μιᾷ | ζωῇ ὄντα ἀεὶ ἔχειν· οὐκ
 ἦν τε μένειν οὐδὲν πάντη ὡσαύτως, εἴπερ ἔμελλε τὸ
 πᾶν μένειν ἐν τῷ κινεῖσθαι τὸ μένειν ἔχον.

65. τῆς δὴ φορᾶς τὸ εἰκῆ οὐκ ἐχούσης, ἀλλὰ λόγῳ 5
 τῷ κατὰ τὸ ζῶον φερομένης, ἔδει καὶ συμφωνίαν τοῦ
 ποιούντος πρὸ τὸ πάσχον εἶναι καὶ τινα τάξιν εἰς ἄλ-
 ληλα καὶ πρὸς ἄλληλα συντάσσουσαν, ὥστε καθ' ἐκά-
 στην σχέσιν τῆς φορᾶς καὶ τῶν αὐτῶν ὑπὸ τὴν φορὰν ἄλ-
 λην καὶ ἄλλην τὴν διάθεσιν εἶναι, οἷον μίαν ὄρχησιν 10
 ἐν ποικίλῃ χορείᾳ ποιούντων· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς καθ' ἡμῶν
 ὄρχήσεσι τὰ μὲν ἔξω πρὸς τὴν ὄρχησιν καθ' ἑκα-
 στον τῶν κινήματων ὡς ἐτέρως μεταβαλλόντων τῶν
 συντελούντων πρὸς τὴν ὄρχησιν, αὐλῶν τε καὶ ᾠδῶν
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν συνηρημένων, τί ἂν τις λέγοι 15
 φανερῶν ὄντων; ἀλλὰ τὰ μέρη τοῦ τὴν ὄρχησιν παρ-
 εχομένου καθ' ἑκαστον σχῆμα ἔξ ἀνάγκης οὐκ ἂν
 ὡσαύτως δύναιτο ἔχειν τῶν μελῶν τοῦ σώματος ταύτη
 συνεπομένων καὶ καμπτομένων, καὶ πιεζομένου μὲν
 ἐτέρου, ἀνιεμένου δὲ ἄλλου, καὶ τοῦ μὲν κινουμένου, 20
 τοῦ δὲ ἀναπνοῆν τινα ἐν τῷ διαφορῶ σχηματισμῷ δε-
 χομένου. καὶ ἡ μὲν προαίρεσις τοῦ ὄρχουμένου πρὸς
 ἄλλο βλέπει, τὰ δὲ πάσχει τῇ ὄρχήσει ἐπομένως καὶ
 ὑπουργεῖ τῇ ὄρχήσει καὶ συναποτελεῖ τὴν πᾶσαν,
 ὥστε τὸν ἔμπειρον ὄρχήσεως εἰπεῖν ἂν, ὡς τῷ τοιοῦτῳ 25
 σχηματισμῷ αἴρεται μὲν ὑψοῦ τοδὶ μέλος τοῦ σώμα-
 τος, συγκάμπτεται δὲ τοδί, τοδί δὲ ἀποκρύπτεται,
 ταπεινὸν δὲ ἄλλο γίνεται, οὐκ ἄλλως τοῦ ὄρχηστοῦ
 προσελομένου τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ ὄλου σώμα-
 τος ὄρχήσει θέσιν ταύτην ἀναγκαίαν ἰσχυρῶς τοῦδε 30
 τοῦ μέρους τοῦ τὴν ὄρχησιν διαπεραίνοντος. τοῦτον
 τοῖνον τὸν τρόπον καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ φατέον ποιεῖν,

ὅσα ποιεῖ, τὰ δὲ καὶ σημαίνειν, μᾶλλον δὲ τὸν μὲν
 ὅλον κόσμον τὴν ὅλην αὐτοῦ ζωὴν ἐνεργεῖν κινουῦντα
 ἐν αὐτῷ τὰ μέρη τὰ μεγάλα καὶ μετασχηματίζοντα αἰεὶ,
 τὰς δὲ σχέσεις τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ
 5 ὅλον καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν θέσεις ἐπόμενα καὶ τὰ
 ἄλλα, ὡς ζῶον ἐνὸς κινουμένου, παρέχεσθαι, ὡδὶ μὲν
 ἴσχυοντα κατὰ τὰς ὡδὶ σχέσεις καὶ θέσεις καὶ σχημα-
 τισμούς, ὡδὶ δὲ κατὰ τὰς ὡδί, ὡς μὴ τοὺς σχηματι-
 ζομένους τοὺς ποιουῦντας εἶναι, ἀλλὰ τὸν σχηματί-
 10 ζοντα, μηδ' αὐτὸν σχηματίζοντα ἄλλο ποιῶντα ἄλλο
 ποιεῖν· οὐ γὰρ εἰς ἄλλο· ἀλλ' αὐτὸν πάντα τὰ γινώ-
 μενα εἶναι, | ἐκεῖ μὲν τὰ σχήματα, ἐνθαδὶ δὲ τὰ p. 425
 συνεπόμενα τοῖς σχήμασιν ἀναγκαῖα παθήματα περὶ
 τὸ οὕτως κινούμενον ζῶον εἶναι καὶ αὐτὸ περὶ τὸ οὐ-
 15 τῶσι συγκείμενον καὶ συνεστῶς φύσει καὶ πάσῃ καὶ
 δρῶν εἰς αὐτὸ ἀνάγκαις·

66. ἡμᾶς δὲ διδόντας τὸ μέρος αὐτῶν εἰς τὸ πά-
 σχειν, ὅσον ἦν ἡμέτερον ἐκείνου τοῦ σώματος, μὴ τὸ
 πᾶν ἐκείνου νομίζοντας μέτρια παρ' αὐτοῦ πάσχειν·
 20 ὥσπερ οἱ ἔμφορονες τῶν θητευόντων τὸ μὲν τι τοῖς
 δεσπόζουσιν ὑπηρετοῦντες, τὸ δ' αὐτῶν ὄντες, με-
 τριωτέρων τῶν παρὰ τοῦ δεσπότου ἐπιταγμάτων διὰ
 τοῦτο τυγχάνοντες, ἅτε μὴ ἀνδράποδα ὄντες μηδὲ τὸ
 πᾶν ἄλλου. τὸ δὲ τῶν σχηματισμῶν διάφορον τῶν
 25 θεόντων μὴ ἰσοταχῶν ὄντων ἀναγκαῖον ἦν γίνεσθαι,
 ὡς νῦν γίνεται. λόγῳ δὲ φερομένων καὶ διαφορῶν
 τῶν σχέσεων τοῦ ζῶου γινομένων, εἴτα καὶ ἐνταῦθα
 τούτων τῶν παρ' ἡμῖν συμπαθῶν πρὸς τὰ ἐκεῖ γινο-
 μένων, εὐλογον ζητεῖν, πότῃρα συνέπεσθαι φατέον,
 30 ταῦτα συμφωνοῦντα ἐκείνοις ἢ τὰ σχήματα τὰς δυ-
 νάμεις τῶν ποιουμένων ἔχειν καὶ τὰ σχήματα ἀπλῶς
 ἢ τὰ τούτων. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς σχηματισμὸς ταύτου ἐπ'

ἄλλον καὶ αὐτὴν ἄλλων τὴν αὐτὴν σημασίαν ἢ ποιήσιν ἐργάζεται· ἐπεὶ καὶ καθ' αὐτὸν ἕκαστος διάφορον ἔχει τὴν φύσιν δοκεῖ. ἢ ὁρθῶς ἔχει λέγειν τὴν τούτων σχηματίσιν ταδὶ καὶ τοιάνδε διαθέσειν εἶναι, τὴν δὲ ἄλλων τὴν αὐτὴν οὐσαν ἐν σχηματισμῷ ἄλλην. 5 ἄλλ' εἰ τοῦτο, οὐκέτι τοῖς σχήμασιν, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς σχηματιζομένοις δάσσομεν. ἢ συναμφοτέροις. τοῖς γοῦν αὐτοῖς διάφορον σχέσιν λαβοῦσιν ἄλλα καὶ τῷ αὐτῷ μόνῳ διάφορον τόπον ἄλλα. ἀλλὰ τί, ποιήσεις ἢ σημασίας; ἢ τῷ συναμφοτέρῳ τῷ σχηματισμῷ τῷ 10 τούτων ἄμφω, καὶ ποιήσεις καὶ σημασίας ἐν πολλοῖς, ἀλλαχοῦ δὲ σημασίας μόνον. οὗτος τοίνυν ὁ λόγος δυνάμεις μὲν δίδωσι τοῖς σχήμασι, δυνάμεις δὲ καὶ τοῖς σχηματιζομένοις· ἐπεὶ καὶ τῶν ὄρχουμένων ἔχει μὲν δυνάμιν τινα καὶ χεῖρ ἑκατέρω καὶ τὰ ἄλλα μέλη, ἔχει 15 δὲ καὶ τὰ σχήματα πολλήν, τρίτα δὲ ἐστὶ τὰ συνεκόμενα, αὐτῶν τε τῶν εἰς τὴν ὄρχησιν παραλαμβανομένων τὰ μέρη καὶ ἐξ ὧν ταῦτα, οἷον χεῖρὸς τὰ συνθλιβόμενα καὶ νεῦρα καὶ φλέβες συμπαθοῦντα.

p. 420 67. πῶς δὴ οὖν αὐταὶ αἱ δυνάμεις; σαφέστερον 20 γὰρ πάλιν λεκτέον· τί τὸ τρίγωνον παρὰ τὸ τρίγωνον διάφορον ἔχει; τί δὲ ὁδὸν πρὸς τὸνδὶ καὶ κατὰ τί τὸδὶ ἐργάζεται καὶ μέχρι τίνος; ἐπειδὴ οὔτε τοῖς σώμασιν αὐτῶν οὔτε ταῖς προαιρέσεσιν ἀπέδομεν τὰς ποιήσεις· τοῖς μὲν σώμασιν, ὅτι μὴ μόνον σώματος ἦν ποιήματα 25 τὰ γινόμενα, ταῖς δὲ προαιρέσεσιν, ὅτι ἄτοπον ἦν προαιρέσεσι θεοῦς ποιεῖν ἄτοπα. εἰ δὲ μνημονεύομεν, ὅτι ζῶον ἐν ὑπεθέμεθα εἶναι καὶ ὅτι οὕτως ἔχον συμπαθεῖς αὐτὸ ἑαυτῷ ἐξ ἀνάγκης ἔδει εἶναι καὶ δὴ καὶ ὅτι κατὰ λόγον ἢ διεξοδος τῆς ζωῆς σύμφωνος 30 ἑαυτῇ ἅπασα καὶ ὅτι τὸ εἰκῆ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλὰ μία ἁρμονία καὶ τάξις, καὶ οἱ σχηματισμοὶ κατὰ

λόγον, και κατ' ἀριθμούς δὲ ἕκαστα και τὰ χορευόντα
 ζῶν μέρη, ἄμφω ἀνάγκη ὁμολογεῖν τὴν ἐνέργειαν τοῦ
 παντός εἶναι, τὰ τε ἐν αὐτῷ γινόμενα σχήματα και τὰ
 σχηματιζόμενα μέρη αὐτοῦ και τὰ τούτοις ἐπόμενα,
 5 και οὕτω και τοῦτον τὸν τρόπον ζῆν τὸ πᾶν και τὰς
 δυνάμεις εἰς τοῦτο συμβάλλειν, ὥσπερ και ἔχουσαι
 ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ ἐν λόγοις πεποιηκός· και τὰ μὲν
 σχήματα οἷον λόγους εἶναι ἢ διαστάσεις ζῶν και ὄνθ-
 μους και σχέσεις ζῶν κατὰ λόγον, τὰ δὲ διεστηκότα
 10 και ἐσχηματισμένα μέλη ἄλλα· και εἶναι τοῦ ζῶν δυν-
 νάμεις χωρὶς τῆς προαιρέσεως ἄλλας τὰς ὡς ζῶν
 μέρη, ἐπεὶ τὸ τῆς προαιρέσεως αὐτοῖς ἔξω και οὐ συν-
 τελοῦν πρὸς τοῦ ζῶν τοῦδε τὴν φύσιν. μία γὰρ ἢ
 προαιρέσεις ἐνὸς ζῶν, αἱ δὲ δυνάμεις αἱ ἄλλαι αὐτοῦ
 15 πρὸς αὐτὸ πολλαί. ὅσαι δ' ἐν αὐτῷ προαιρέσεις, πρὸς
 τὸ αὐτό, πρὸς ὃ και ἢ τοῦ παντός ἢ μία. ἐπιθυμία
 μὲν γὰρ ἄλλου πρὸς ἄλλο τῶν ἐν αὐτῷ· λαβεῖν γὰρ
 τι τῶν ἑτέρων ἐθέλει μέρος τὸ ἄλλο μέρος ἐνδεὲς ὄν
 αὐτοῦ· και θυμὸς πρὸς ἕτερον, ὅταν τι παραλυπῆ,
 20 και ἢ αὐξήσεις παρ' ἄλλου και ἢ γένσεις εἰς ἄλλο τῶν
 μερῶν· τὸ δ' ὅλον και ἐν τούτοις μὲν ταῦτα ποιεῖ,
 αὐτὸ δὲ τὸ ἀγαθὸν ζητεῖ, μᾶλλον δὲ βλέπει. τοῦτο
 τοίνυν και ἢ ὀρθὴ προαιρέσις ἢ ὑπὲρ τὰ πάθη ζητεῖ
 και εἰς τὸ αὐτὸ ταύτη συμβάλλει· ἐπεὶ και τῶν παρ'
 25 ἄλλω θητευόντων πολλὰ μὲν τῶν ἔργων αὐτοῖς βλέ-
 πει πρὸς τὰ ἐπιταχθέντα ὑπὸ τοῦ δεσπότου, ἢ δὲ τοῦ
 ἀγαθοῦ ὄρεξις πρὸς τὸ αὐτό, πρὸς ὃ και ὁ δεσπότης.
 εἰ δὴ θραῖ τι ὁ ἥλιος και τὰ ἄλλα ἄστρα εἰς τὰ τῆδε,
 χρὴ νομίζειν αὐτὸν μὲν ἄνω βλέποντα εἶναι· ἐφ' ἐνὸς
 30 γὰρ τὸν λόγον | ποιητέον· ποιεῖσθαι δὲ παρ' αὐτοῦ, p. 430
 ὥσπερ τὸ θερμαίνεσθαι τοῖς ἐπὶ γῆς, οὕτω και εἰ τι
 μετὰ τοῦτο ψυχῆς διαδόσει, ὅσον ἐν αὐτῷ, φυτικῆς

ψυχῆς πολλῆς οὔσης· καὶ ἄλλο δὲ ὁμοίως οἶον ἐλλάμ-
 πον δύναμιν παρ' αὐτοῦ ἀπροαίρετον διδόναι καὶ
 πάντα δὴ ἐν τι οὕτως ἐσχηματισμένον γενόμενα τὴν
 διάθεσιν ἄλλην καὶ ἄλλην αὐτὴν διδόναι, ὥστε καὶ τὰ
 σχήματα δυνάμεις ἔχειν· παρὰ γὰρ τὸ οὕτως ἢ οὕτως 5
 ἄλλως καὶ ἄλλως· καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἐσχηματισμένων
 γίνεσθαι τι· παρὰ γὰρ τούτους ἄλλο καὶ ἄλλο αὐτὸ παρ'
 ἄλλους· ἐπεὶ καὶ καθ' αὐτὰ τὰ σχήματα ὡς δυνάμεις
 ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τῆδε ἂν τις ἴδοι· διὰ τί γὰρ τὰ μὲν
 φοβερὰ τοῖς ὀρώσι τῶν σχημάτων μηδὲν τι προπεσον- 10
 θότων τῶν φοβουμένων, τὰ δὲ οὐ φοβεῖ ὀφθέντα;
 καὶ ἄλλους μὲν ταδί, ἄλλους δὲ ταδί; ἢ ὅτι εἰς μὲν
 τὸ[ν] τοιούδε ταδί ἐργάζεται, εἰς δὲ τοῦτον ἄλλα, οὐκ
 ἂν μὴ δυναμένων εἰς τὸ πεφικὸς ποιεῖν· καὶ οὕτως
 μὲν σχηματισθὲν ἐκίνησε τὴν ὄψιν, οὕτως δὲ οὐ, τὸν 15
 αὐτόν· καὶ γὰρ εἰ τις λέγοι τὸ κάλλος εἶναι τὸ κινεῖν,
 διὰ τί τὸν μὲν τοῦτο, τὸν δὲ ἄλλο ἐκίνησε, μὴ τῆς
 κατὰ τὸ σχῆμα διαφορᾶς τὴν δύναμιν ἐχούσης; διὰ τί
 γὰρ τὰς μὲν χροᾶς φήσομεν δύναμιν ἔχειν καὶ ποιεῖν,
 τὰ δὲ σχήματα οὐ φήσομεν; ἐπεὶ καὶ ὅλως ἄτοπον εἶ- 20
 ναι μὲν τι ἐν τοῖς οὔσι, μὴ μέντοι ἔχειν τι ὃ δύναται.
 τὸ γὰρ ὄν τοιοῦτον, οἶον ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν· καὶ ἐν
 μὲν τοῖς δοτέον τὸ ποιεῖν, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἄμφω.
 καὶ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις δὲ δυνάμεις καὶ παρὰ τὰ
 σχήματα· καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν εἰσὶ πολλοί, ἃς οὐ 25
 θεορᾶ ἢ ψυχρὰ παρέχεται, ἀλλὰ γενόμενα ποιότησι
 διαφοροῖς καὶ λόγοις εἰδοποιηθέντα καὶ φύσεως δυ-
 νάμεως μεταλαβόντα, οἶον καὶ λίθων φύσεις καὶ βο-
 τανῶν ἐνέργειαι θαυμαστὰ πολλὰ παρέχονται.

68. ποικιλώτατον γὰρ τὸ πᾶν καὶ λόγοι πάντες 30
 ἐν αὐτῷ καὶ δυνάμεις ἄπειροι καὶ ποικίλαι. οἶον δὲ
 φασι καὶ ἐπ' ἀνθρώπου ἄλλην μὲν δύναμιν ἔχειν

ὄφθαλμόν καὶ ὀστοῦν τόδε, τοδὶ δ' ἄλλην, χειρὸς μὲν
 τοδὶ καὶ δακτύλου τοῦ ποδός, καὶ οὐδὲν μέρος εἶναι
 ὃ μὴ ἔχει καὶ οὐ τὴν αὐτὴν δὲ ἔχει· ἀγνοοῦμεν δὲ
 ἡμεῖς, εἰ μὴ τις τὰ τοιαῦτα μεμάθηκεν· οὕτω καὶ
 5 πολὺ μᾶλλον· μᾶλλον δέ, [ὅτι] ἴχνος ταῦτα ἐκείνων·
 ἐν τῷ παντὶ | ἀδιήρητον δὴ καὶ θαυμαστὴν ποιικι- p. 431
 λίαν εἶναι δυνάμεων· καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς κατ' οὐρα-
 νὸν φερομένοις. οὐ γὰρ δὴ, ὥσπερ ἄψυχον οἰκίαν με-
 γάλην ἄλλως καὶ πολλὴν ἐκ τινων εὐαριθμῆτων κατ'
 10 εἶδος, οἷον λίθων καὶ ξύλων, εἰ δὲ βούλει, καὶ ἄλ-
 λων τινῶν, εἰς κόσμον ἔδει αὐτὸ γεγονέναι, ἀλλ' εἶ-
 ναι αὐτὸ ἐργηγορὸς πανταχῆ καὶ ζῶν ἄλλο ἄλλως καὶ
 μηδὲν δύνασθαι εἶναι ὃ μὴ ἐστίν [ἐν] αὐτῷ. διὸ καὶ
 ἐνταῦθα λύοιτο ἂν ἢ ἀπορία ἢ πῶς ἐν ζῳῷ ἐμφύχῳ
 15 ἄψυχον· οὕτως γὰρ ὁ λόγος φησίν, ἄλλο ἄλλως ζῆν ἐν
 τῷ ὄλῳ, ἡμᾶς δὲ τῷ μὴ αἰσθητῶς παρ' αὐτοῦ κινου-
 μένους ζῆν μὴ λέγειν· τὸ δὲ ἐστίν ἕκαστον ζῶν λαν-
 θάνον καὶ τὸ αἰσθητῶς ζῶν συγκείμενον ἐκ τῶν μὴ
 αἰσθητῶς μὲν ζώντων, θαυμαστάς δὲ δυνάμεις εἰς
 20 τὸ ζῆν τῷ τοιούτῳ ζῳῷ παρεχομένων· μὴ γὰρ ἂν κι-
 νηθῆναι ἐπὶ τοσαῦτα ἄνθρωπον ἐκ πάντη ἀψύχων
 τῶν ἐν αὐτῷ δυνάμεων κινούμενον μῆδ' αὖ τὸ πᾶν
 οὕτω ζῆν μὴ ἐκάστου τῶν ἐν αὐτῷ ζῶντος τὴν οἰ-
 κείαν ζωὴν, κἂν προαιρέσεις αὐτῷ μὴ παρῆ. ποιεῖ γὰρ
 25 καὶ προαιρέσεως οὐ δεηθέν, ἅτε προαιρέσεως ὄν προ-
 γενέστερον· διὸ καὶ πολλὰ δουλεύει αὐτῶν ταῖς δυ-
 νάμεσιν.

69. οὐδὲν οὖν τῷ παντὶ ἀπόβλητον αὐτοῦ· ἐπεὶ
 καὶ πῦρ καὶ ὄσα τῶν τοιούτων λέγομεν ποιεῖν, εἰ τις
 30 τὸ ποιεῖν αὐτῶν ζητήσῃε τί ποτὲ ἐστὶ τῶν νῦν δο-
 κούντων εἰδέναι, ἀπορήσειεν ἂν, εἰ μὴ δύναμιν ταύ-
 την αὐτῷ ἀποδοίῃ ἐν τῷ παντὶ εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις

δὲ τὸ τοιοῦτον τοῖς ἐν χρήσει λέγοι. ἀλλ' ἡμεῖς τὰ μὲν
 συνήθη οὐτ' ἀξιουῖμεν ζητεῖν οὐτ' ἀπιστοῦμεν, περὶ
 δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἔξω τοῦ συνήθους δυνάμεων ἀπι-
 στοῦμέν τε ὡς ἔχει ἕκαστον καὶ τῷ ἀσυνήθει τὸ θαν-
 μάξειν προστίθεμεν θαυμάσαντες ἂν καὶ ταῦτα, εἰ
 ἀπείροις αὐτῶν οὖσιν ἕκαστόν τις προφέρων ἐξηγοίτο
 αὐτῶν τὰς δυνάμεις. ἔχειν μὲν οὖν ἕκαστον δύναμιν
 τινα ἀ[νά]λογον φατέον ἐν τῷ παντὶ πλασθὲν καὶ μορ-
 φωθὲν καὶ μετειληφός πως ψυχῆς παρὰ τοῦ ὄλου ὄν-
 τος ἐμφύχου καὶ περιειλημμένον ὑπὸ τοιοῦτου καὶ
 μόριον ὄν ἐμφύχου· οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτῷ ὅ τι μὴ μέ-
 ρος· ἄλλα δὲ ἄλλων πρὸς τὸ δρᾶν δυνατώτερα, καὶ
 τῶν ἐπὶ γῆς καὶ τῶν οὐρανίων μᾶλλον, ἅτε ἐναργε-
 στέρα φύσει χρώμενα, καὶ φίνεσθαι πολλὰ κατὰ τὰς
 δυνάμεις ταύτας, οὐ τῇ προαίρεσει ἀπ' ὧν δοκεῖ λέναι
 τὸ δρωμένον· ἔστι γὰρ καὶ ἐν τοῖς προαίρεσιν οὐκ
 ἔχουσιν· οὐδὲ ἐπιστραφέντος τῇ δόσει τῆς δυνάμεως,
 καὶ ψυχῆς τι ἀπ' αὐτῶν ἴη. γένοιτο γὰρ ἂν καὶ ζῶα
 ἐκ ζῴου οὐ τῆς προαίρεσεως ποιούσης οὐδ' αὐ' ἐλατ-
 τουμένον οὐδ' αὐ' παρακολουθοῦντος· αὐτὸ γὰρ [ἂν]
 ἦν ἡ προαίρεσις, εἰ ἔχοι, ἢ οὐκ ἦν ἡ ποιούσα. εἰ δὲ
 μὴ ἔχοι τι προαίρεσιν ζῴων, ἔτι μᾶλλον τὸ μὴ παρα-
 κολουθεῖν.

70. ἅ τε οὖν ἐξ αὐτοῦ μηθενὸς κινήσαντος ἐκ τῆς
 ἄλλης αὐτοῦ ζωῆς γίνεται καὶ ὅπως ὅσα ἐξ αὐτοῦ ὅσα
 τε κινήσαντος ἄλλου, οἷον εὐχαις, ἢ ἀπλατῆς ἢ τέχνης
 ἄδομέναις, ταῦτα οὐκ εἰς ἐκείνων ἕκαστον, ἀλλ' εἰς
 τὴν τοῦ δρωμένου φύσιν ἀνευεκτέον. καὶ ὅσα μὲν
 χρ[ι]στὰ πρὸς ζῶην ἢ τινα ἄλλην χρ[ε]ίαν συμβάλλεται,
 τῇ δόσει ἀνευεκτέον, ἐξ ἄλλου μέρους μείζονος εἰς
 ἄλλο ἐλαττον ἰόν· ὅ τι δ' ἂν δυσχερὲς ἐξ αὐτῶν λέγη-
 ται εἰς τὰς γενέσεις τῶν ζῴων λέναι, ἢ τῷ μὴ δύνα-

σθαι τὸ εὐχρηστον δέξασθαι τὸ ὑποκειμενον· οὐ γὰρ ἀκλῶς γίνεται τὸ γινόμενον, ἀλλ' εἰς τοδὶ καὶ ᾧδὶ καὶ δεῖ καὶ τὸ πάσχον καὶ τὸ πεισόμενον ὑποκειμένην τινὰ καὶ τοιάνδε φύσιν ἔχειν. πολλὰ δὲ καὶ αἱ μίξεις ποιούσιν ἐκάστου τι εὐχρηστον εἰς τὸ ζῆν διδόντος. γίνοιτο δ' ἂν τῶ καὶ μὴ συμφερόντων τῶν λυσιτελῶν τὴν φύσιν καὶ ἡ σύνταξις ἢ τῶν ὄλων οὐ δίδωσιν ἐκάστῳ αἰεὶ ὃ βούλεται· πολλὰ δὲ καὶ προστίθεμεν αὐτοὶ τοῖς δοθείσι. πάντα δ' ὅμως εἰς ἓν συμπλέκεται καὶ θανμαστήν τὴν συμφωνίαν ἔχει καὶ ἀπ' ἄλλων ἄλλα, κἂν ἀπ' ἐναντίων ἴη· πάντα γὰρ ἐνός. καὶ εἴ τι δὲ ἐλλείπον πρὸς τὸ βέλτιον τῶν γινομένων, μὴ εἰδοποιηθὲν εἰς τέλος μὴ κρατηθείσης τῆς ὕλης, οἷον ἐλλείπον τῷ γενναίῳ, οὐ στερηθὲν πίπτει εἰς αἰσχροτήτα· ὥστε τὰ μὲν ποιείσθαι ὑπ' ἐκείνων, τὰ δὲ τὴν ὑποκειμένην φύσιν εἰσφέρεισθαι, τὰ δὲ παρ' αὐτῶν προστιθέναι·

71. συνταττομένων δὲ αἰεὶ πάντων καὶ εἰς ἓν συν- p. 433
 τελούντων· πάντων, σημαίνεσθαι πάντα· ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον· συνυφαίνεσθαι δὲ καὶ τὰ αὐτῆς ἔργα τῇ συντάξει, ἅτε καὶ τῶν τῆδε ἐκεῖθεν ἐξηρητημένων, τῶν ἐν τῷδε τῷ παντὶ τοῖς θειοτέροις, μετέχοντος καὶ τοῦδε ἐκείνων. γίνεται τοίνυν τὰ ἐν τῷ παντὶ οὐ κατὰ σπερματικούς, ἀλλὰ κατὰ λόγους περιληπτικούς καὶ τῶν προτέρων ἢ κατὰ τοὺς τῶν σπερμάτων λόγους· οὐ γὰρ ἐν σπερματικοῖς λόγοις ἐνὶ καὶ τῶν γινομένων παρὰ αὐτοὺς οὐδὲ τῶν παρὰ τῆς ὕλης εἰς τὸ ὄλον συντελούντων οὐδὲ τῶν θρωπένων εἰς ἄλληλα παρὰ τῶν γενομένων. ἀλλὰ μᾶλλον ἂν εἰκοίκοι ὁ λόγος τοῦ παντός κατὰ λόγον τιθέντα κόσμον πόλεως καὶ νόμον ἤδη εἰδότες ἃ πράξουσιν οἱ πόλιται καὶ δι' ἃ πράξουσιν καὶ πρὸς ταῦτα πάντα νομοθετοῦντα καὶ

συνυφαίνοντα τοῖς νόμοις τὰ πάθη πάντα αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς ἔργοις τιμὰς καὶ ἀτιμίας, πάντων ὁδῶ οἷον αὐτομάτῳ εἰς συμφωνίαν χωρύντων. ἡ δὲ σημασία οὐ τούτου χάριν, ἵνα σημαίνῃ προηγουμένως, ἀλλ' οὕτω γιγνομένων σημαίνεται ἐξ ἄλλων ἄλλα· ὅτι γὰρ ἐν καὶ ἐνός, καὶ ἀπ' ἄλλου ἄλλο γινώσκουσιν ἅν, καὶ ἀπὸ αἰτιατοῦ δὲ τὸ αἰτιον, καὶ τὸ ἐπόμενον δὲ ἐκ τοῦ προηγησαμένου καὶ τὸ σύνθετον ἀπὸ θατέρου, ὅτι θατέρον καὶ θατέρον ὁμοῦ. εἰ δὴ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, λύονται ἅν ἤδη αἱ ἀπορίαι, ἣ τε πρὸς τὸ κακῶν δόσιν παρὰ θεῶν γίνεσθαι τῷ μήτε προαιρέσεις εἶναι τὰς ποιούσας, φυσικὰς δὲ ἀνάγκαις p. 434 γίνεσθαι | ὅσα ἐκεῖθεν, ὡς μερῶν πρὸς μῆρη, καὶ ἐπόμενα ἐνός ζωῆ καὶ τῷ πολλὰ παρ' αὐτῶν τοῖς γινομένοις προστιθέναι καὶ τῷ τῶν διδομένων παρ' ἐκάστων οὐ κακῶν ὄντων ἐν τῇ μίξει γίνεσθαι ἄλλο τι καὶ τῷ μὴ ἔνεκα ἐκάστου, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ ὅλου * τὴν ζωὴν, καὶ τὴν ὑποκειμένην δὲ φύσιν ἄλλο λαβοῦσαν ἄλλο πάσχειν καὶ μηδὲ δύνασθαι κρατῆσαι τοῦ δοθέντος.

72. τὰς δὲ γοητείας πῶς; ἡ τῇ συμπαθείᾳ καὶ τῷ πεφυκέναι συμφωνίαν εἶναι ὁμοίων καὶ ἐναντίωσιν ἀνομοίων καὶ τῇ τῶν δυνάμεων τῶν πολλῶν ποικιλίᾳ εἰς ἐν ζῶων συντελούντων. καὶ γὰρ μηδενὸς μηχανωμένου ἄλλου πολλὰ ἔλκεται καὶ γοητεύεται· καὶ ἡ ἀληθινὴ μαγεία ἡ ἐν τῷ παντὶ φιλία καὶ τὸ νεῖκος αὐ. καὶ ὁ γόης ὁ πρῶτος καὶ φαρμακεὺς οὗτός ἐστιν, ὃν κατανοήσαντες ἄνθρωποι ἐπ' ἀλλήλοις χρωῶνται αὐτοῦ τοῖς φαρμάκοις καὶ τοῖς γοητεύμασι. καὶ γὰρ, ὅτι ἐραῖν πεφύκασιν καὶ τὰ ἐραῖν ποιοῦντα ἔλκει πρὸς ἄλληλα, ὀλκῆς ἐρωτικῆς διὰ γοητείας τέχνη γεγένηται προστιθέντων ἐπαφαῖς φύσεις ἄλλας ἄλλοις συναγω-

γούς καὶ ἐγκείμενον ἐχούσας ἔρωτα· καὶ συνάπτουσι
 δὲ ἄλλην ψυχὴν ἄλλη, ὥσπερ ἂν εἴ φυτὰ διεστηκότα
 ἐξαψάμενοι πρὸς ἄλληλα· καὶ τοῖς σχήμασι δὲ προσ-
 χρωῶνται δυνάμεις ἔχουσι καὶ αὐτοὺς σχηματίζοντες
 5 ὡδὶ ἐπάγουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἀσοφητὶ δυνάμεις, ἐν ἐνὶ
 ὄντες εἰς ἓν· ἐπεὶ ἔξω γε τοῦ παντός εἴ τις ὑπόθοιτο
 τὸν τοιούτου, οὐτ' ἂν ἔλξειεν οὐτ' ἂν καταγάγοι ἐπα-
 γωαῖς ἢ καταδέσμοις· ἀλλὰ νῦν, ὅτι μὴ οἶον ἀλλαχοῦ
 ἄγει, ἔχει ἄγειν εἰδὼς ὅπῃ τι ἐν τῷ ζῳῷ πρὸς ἄλλο
 10 ἄγεται. πέφυκε δὲ καὶ ἐκωδῆς τῷ μέλει καὶ τῇ τοιᾷδε
 ἡχῇ καὶ τῷ | σχήματι τοῦ δρωῆτος· ἔλκει γὰρ τὰ τοι- p. 435
 αὐτα, οἶον τὰ ἐλεεινὰ σχήματα καὶ φθέγματα. ἀλλ' *
 ἢ ψυχῇ· οὐδὲ γὰρ ἢ προαιρέσις οὐδ' ὁ λόγος ὑπὸ μου-
 σικῆς θέλγεται, ἀλλ' ἢ ἄλογος ψυχῇ. καὶ εὐθ' θανατά-
 15 ζεται ἢ γοητεία ἢ τοιαύτη· καίτοι φιλοῦσι κηλούμενοι,
 καὶ μὴ τοῦτο αἰτῶνται παρὰ τῶν τῇ μουσικῇ χρωμέ-
 νων. καὶ τὰς ἄλλας δὲ εὐχὰς οὐ τῆς προαιρέσεως ἀκου-
 ούσης αἰητέον· οὐ γὰρ οἱ θελγόμενοι ταῖς ἐκωδαῖς
 οὕτως οὐδ', ὅταν γοητεύῃ ὄφεις ἀνθρώπους, σίνεσιν
 20 ὁ γοητευόμενος ἔχει οὐδ' αἰσθάνεται, ἀλλὰ γινώσκει
 ἤδη παθῶν, ὅτι πέπονθεν, ἀπαθὲς δ' αὐτὸ τὸ ἡγού-
 μενόν ἐστιν· ὧ δ' ἠϋξάτο, ἦλθέ τι πρὸς αὐτὸν ἐξ ἐκεί-
 νου ἢ πρὸς ἄλλον·

73. ὁ δὲ ἥλιος ἢ ἄλλο ἄστρον οὐκ ἐπάλει. καὶ γί-
 25 νεται τὸ κατὰ τὴν εὐχὴν συμπαθοῦς μέρους μέρος γε-
 νομένου, ὥσπερ ἐν μιᾷ νευρᾷ τεταμένη· κινήθεισα
 γὰρ ἐκ τοῦ κάτω καὶ ἄνω ἔχει τὴν κίνησιν. πολλάκις
 δὲ καὶ ἄλλης κινήθεισης ἄλλη οἶον αἰσθησιν ἔχει κατὰ
 συμφωνίαν καὶ τῷ ὑπὸ μιᾷ ἡρόμοσθαι ἁρμονία. εἰ δὲ
 30 καὶ ἐν ἄλλῃ λύρα ἢ κίνησις ἀπ' ἄλλης ἔρχεται, ὅσον
 τὸ συμπαθὲς, καὶ ἐν τῷ παντὶ τοίνυν μία ἁρμονία,
 καὶ ἐξ ἐναντίων ἢ· καὶ ἐξ ὁμοίων δὲ ἐστὶ καὶ πάντων

συγγενῶν καὶ τῶν ἐναντίων. καὶ ὅσα λωβᾶται ἐνθρώποις, οἷον τὸ θυμοειδὲς ἔλχθεν μετὰ χολῆς εἰς ἥπατος φύσιν, ἦλθεν οὐχ ὡς λωβησόμενα· οἷον εἰ πῦρ τις ἐκ πυρὸς λαβὼν ἐβλαψεν ἄλλου ο[ὕ] μηχανησάμενος ἔλθειν. ἢ ὁ λαβὼν ἐκεῖνος ποιεῖ, τῷ δεδωκέναι γοῦν εἰ τι οἷον μετατιθέντα ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο· καὶ τὸ ἐλλυθὸς δέ, εἰ μὴ οἷός τε ἐγένετο δεξασθαι εἰς ὃν μετηνέχθη.

p. 436 74. ὥστε οὔτε μνήμης διὰ τοῦτο δεήσει τοῖς ἄστροις, οὐκ ἐρ χάριν καὶ ταῦτα πεπραγμάτευται, οὔτε αἰσθη- 10 σεων ἀναπεμπομένων· οὐδὲ ἐπινεύσεις τοῦτον τὸν τρόπον εὐχαῖς, ὡς οἰονται τινες, προαιρετικὰς τινας, ἀλλὰ καὶ μετ' εὐχῆς γίνεσθαι τι δοτέον καὶ εὐχῆς ἄνευ παρ' αὐτῶν, ἢ μέρη καὶ ἐνός· καὶ ὅτι δυνάμεις καὶ χωρὶς προαιρέσεως πολλαὶ καὶ αὐταὶ καὶ ἄνευ μηχαν- 15 νῆς καὶ μετὰ τέχνης, ὡς ἐν ζῳῳ ἐνί, καὶ ἀπολαύει ἄλλο ἄλλου καὶ βλάπτεται τῷ οὕτω πεφυκέναι καὶ τέχναι[s] καὶ ἰατρῶν καὶ ἐπαιδῶν ἄλλο ἄλλω ἠναγκάσθη παρασχεῖν τι τῆς δυνάμεως τῆς αὐτοῦ. καὶ τὸ πᾶν δὲ ὡσαύτως εἰς τὰ μέρη δίδωσι καὶ παρ' αὐτοῦ καὶ 20 ἐλκύσαντος ἄλλου εἰς μέρος τι αὐτοῦ κείμενον τοῖς αὐτοῦ μέρεσι τῷ αὐτῷ φυσικῷ, ὡς μηδενὸς ἀλλοτρίου τοῦ αἰτούντος ὄντος. εἰ δὲ κακὸς ὁ αἰτῶν, θαυμάζειν οὐ δεῖ· καὶ γὰρ ἐκ ποταμῶν ἀρύνονται οἱ κακοὶ καὶ τὸ διδόν αὐτοῦ οὐκ οἶδεν ὃ δίδωσιν, ἀλλὰ δίδωσι μόνον· 25 ἀλλ' ὅμως συντέτακται καὶ δέδοται τῇ φύσει τοῦ παντός. ὥστε εἰ τις ἔλαβεν ἐκ τῶν πᾶσι κειμένων, οὐ δέον ἐπεσθαι αὐτῷ ἀναγκαίῳ νόμῳ τὴν δίκην. οὐκ οὖν δοτέον τὸ πᾶν πάσχειν· ἢ τὸ μὲν ἠγεμονοῦν αὐτοῦ ἀπαθὲς δοτέον πάντη εἶναι, γιγνομένων δὲ παθῶν ἐν 30 μέρεσιν αὐτοῦ ἐκεῖνοις μὲν ἦκειν τὸ πάθος, παρὰ φύσιν δὲ μηδενὸς αὐτῷ ὄντος ἀπαθὲς τὸ γεγόμενον

ὡς πρὸς αὐτὸ εἶναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄστροις, καθ' ὅσον
 μὲν μέρη, τὰ πάθη, ἀπαθῆ μέντοι αὐτὰ τῷ τε τὰς
 προαιρέσεις καὶ αὐτοῖς ἀπαθεῖς εἶναι καὶ τὰ σώματα
 αὐτῶν καὶ τὰς φύσεις ἀβλαβεῖς ὑπέρχειν καὶ τῷ, καὶ
 εἰ διὰ τῆς ψυχῆς τι διδῶσι, μὴ ἐλαττοῦσθαι αὐτοῖς
 τὴν ψυχὴν καὶ τὰ σώματα αὐτοῖς τὰ αὐτὰ μένειν καί,
 εἴ τι ὑπεκρί, ἀναισθητῶς ἀπιόντος καὶ τοῦ προσεισ-
 ιόντος, εἰ πρόσσεισι, λανθάνοντος.

75. ὁ δὲ σπουδαῖος πῶς ὑπὸ γοητείας καὶ φαρμά- p. 437
 10 κων; ἢ τῇ μὲν ψυχῇ ἀπαθῆς εἰς γοητευσιν καὶ οὐκ ἂν
 τὸ λογικὸν αὐτοῦ πάθοι οὐδ' ἂν μεταδοξάσειε· τὸ δὲ
 ὅσον τοῦ παντὸς ἐν αὐτῷ ἄλογον κατὰ τοῦτο πάθοι
 ἂν, μᾶλλον δὲ τοῦτο πάθοι ἂν· ἀλλ' οὐκ ἔρωτας ἐκ
 φαρμάκων, εἴπερ τὸ ἐρᾶν ἐκινουούσης καὶ τῆς ψυχῆς
 15 τῆς ἄλλης τῷ τῆς ἄλλης παθήματι. ὅσπερ δὲ ἐπὶ φθαίς
 τὸ ἄλογον πάσχει, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀντράδων καὶ ἀντεπ-
 ἄδων τὰς ἐκεῖ δυνάμεις ἀναλύσει· θάνατον δὲ ἐκ
 τοιούτων ἢ νόσους ἢ ὅσα σωματικὰ πάθοι ἂν. τὸ γὰρ
 μέρος τοῦ παντὸς ὑπὸ μέρους ἄλλου ἢ τοῦ παντὸς πά-
 20 θοι ἂν, αὐτὸς δὲ ἀβλαβής. τὸ δὲ μὴ εὐθύς, ἀλλ' ὕστε-
 ρον, οὐκ ἀποστατεῖ φύσεως· δαίμονες δὲ οὐκ ἀπαθεῖς
 οὐδ' αὐτοὶ τῷ ἀλόγῳ· μνήμας δὲ καὶ αἰσθηθεῖς τούτοις
 οὐκ ἄτοπον διδόναι | καὶ θέλγεσθαι φυσικῶς ἀγομέ- p. 438
 νους καὶ κατακύνειν καλούντων τοὺς αὐτῶν ἐγγυτέρω
 25 τῶν τῆδε καὶ ὅσῳ πρὸς τὰ τῆδε. πᾶν γὰρ τὸ πρὸς ἄλλο
 γοητεύεται ὑπ' ἄλλου· πρὸς ὃ γὰρ ἐστίν, ἐκεῖνο γοη-
 τεύει καὶ ἄγει αὐτό· μόνον δὲ τὸ πρὸς αὐτὸ ἀγοητευ-
 τον. διὸ καὶ πᾶσα πράξις γεγοήτευται καὶ πᾶς ὁ τοῦ
 πρακτικοῦ βίος· κινεῖται γὰρ πρὸς ταῦτα, ἃ θέλγει
 30 αὐτόν. ὅθεν καὶ τὸ ἐνπρόσωπος γὰρ ὁ τοῦ μεγαλήτο-
 ρος Ἐρεχθίδεω δῆμος· τί γὰρ μεθῶν τις πρὸς ἄλλο
 ἔχει; ἢ ἐλκόμενος οὐ μάγων τέχναις, ἀλλὰ τῆς φύσεως

τὴν ἀπάτην δούσης καὶ συναψάσης ἄλλο πρὸς ἄλλο οὐ τοῖς τόποις, ἀλλ' οἷς ἔδωκε φίλτροις.

76. μόνη δὴ λείπεται ἡ θεωρία ἀγοήτευτος εἶναι, ὅτι μηδεὶς πρὸς αὐτὸν γεγοήτευται· εἰς γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ θεωρούμενον αὐτός ἐστι καὶ ὁ λόγος οὐκ ἠπατημέ- 5
νος, ἀλλ' ὃ δεῖ ποιεῖ καὶ τὴν αὐτοῦ ζωὴν καὶ τὸ ἔργον ποιεῖ. ἐκεῖ δὲ οὐ τὸ αὐτοῦ καὶ οὐκ ὁ λόγος τὴν ὁρμήν, ἀλλ' ἀρχὴ καὶ τοῦ ἀλόγου, αἱ τοῦ πάθους προτάσεις. τέκνων μὲν γὰρ ἐπιμέλεια καὶ πρὸς γάμον σπουδαί φανεράν τὴν ὀλκὴν ἔχουσιν ὅσα τε ἀνθρώπους δε- 10
λεάζει ἢ δὲα γινόμενα ταῖς ἐπιθυμίαις. πράξεις δὲ αἱ μὲν διὰ θυμὸν ἀλόγως κινοῦνται, αἱ δὲ δι' ἐπιθυμίας ὡσαύτως, πολιτεία δὲ καὶ ἀρχῶν ὀρεξίς τὸ φίλαρχον τὸ ἐν ἡμῖν ἔχουσι προκαλούμενον. καὶ αἱ μὲν γινό- 15
μεναι ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν ἀρχὴν ἔχουσι τὸν φόβον, αἱ δ' ὑπὲρ τοῦ πλείονος τὴν ἐπιθυμίαν. αἱ δὲ τῶν χρειωδῶν χάριν τὴν τῆς φύσεως ἐνδειαν ζητοῦσαι ἀποπληροῦν φανερώς ἔχουσι τὴν τῆς φύσεως βίαν πρὸς τὸ ζῆν οἰκειώσασαν. εἰ δὲ τις λέγοι τὰς πράξεις τῶν καλῶν ἀγοητεύτους εἶναι ἢ καὶ τὴν θεωρίαν κα- 20
λῶν οὔσαν γοητεύεσθαι λεκτέον, εἰ μὲν ὡς ἀναγκαίας καὶ τὰς καλὰς λεγομένας πράξεις πρᾶττοι ἄλλο τὸ ὄντως καλὸν ἔχων, οὐ γεγοήτευται· οἶδε γὰρ τὴν ἀνάγκην καὶ οὐ πρὸς τὸ τῆδε βλέπει οὐδὲ πρὸς ἄλλα
p. 439 ὁ βίος· ἀλλὰ τῆ τῆς φύσεως τῆς | ἀνθρωπίνης βίᾳ 25
καὶ τῆ πρὸς τὸ ζῆν τῶν ἄλλων ἢ καὶ αὐτοῦ οἰκειώσει· δοκεῖ γὰρ εὐλόγον ἴσως μὴ ἐξάγειν ἑαυτὸν διὰ τὴν οἰκειώσιν· ὅτι οὕτως ἐγοητεύθη. εἰ δὲ τὸ ἐν ταῖς πράξεσιν ἀγαπήσας καλὸν τὰς πράξεις αἰρεῖται ἀπα-
τηθεῖς τοῖς ἔχνεσι τοῦ καλοῦ, γεγοήτευται τὸ περὶ τὰ 30
κάτω καλὸν διαώκων· ὅπως γὰρ ἢ περὶ τὸ ἐθικὸς τῷ ἀληθεῖ πραγματεία καὶ ὀλκὴ εἰς αὐτὸ πᾶσα ἠπατημέ-

νου ἐξ ἐκείνων τῶν ἐπ' αὐτὰ ἐλκόντων. τοῦτο δὲ ἡ
 τῆς φύσεως γοητεία ποιεῖ· τὸ γὰρ οὐκ ἀγαθὸν ὡς ἀγα-
 θὸν διώκειν ἐλχθέντα τῷ ἐκείνου εἶδει ἀλόγοις ὄρ-
 μασι, τοῦτό ἐστιν ἀγομένου ὅπου μὴ ἤθελεν οὐκ εἰ-
 5 θότος. τοῦτο δὲ τί ἂν τις ἄλλο ἢ γοητεῖαν εἶποι; μόνος
 οὖν ἀγοήτευτος, ὃς ἐλκόμενος τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ μέ-
 ρεσι τούτων οὐδὲν ἀγαθὸν λέγει εἶναι ὧν ἐκεῖνα λέ-
 γει, ἀλλὰ μόνον ὃ οἶδεν αὐτὸς οὐκ ἠπατημένος οὐδὲ
 διώκων, ἀλλ' ἔχων. οὐκ ἂν οὖν ἔλκοιτο οὐδαμοῦ.

10 77. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων ἀπάντων ἐκεῖνο φανε-
 ρόν, ὅτι, ὡς ἕκαστον τῶν ἐν τῷ παντὶ ἔχει φύσεως
 καὶ διαθέσεως, οὕτω τοι συντελεῖ εἰς τὸ πᾶν καὶ πά-
 σχει καὶ ποιεῖ, καθάπερ ἐφ' ἐκάστου ζῶου ἕκαστον
 τῶν μερῶν, ὡς ἔχει φύσεως καὶ κατασκευῆς, οὕτω
 15 πρὸς τὸ ὅλον συντελεῖ καὶ ὑπουργεῖ καὶ τάξεως καὶ
 χρείας ἡξίωται· δίδωσι δὲ τὸ παρ' αὐτοῦ καὶ δέχεται
 τὰ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσων αὐτοῦ δεκτικὴ ἢ φύσις,
 καὶ οἷον συναίσθησις παντὸς πρὸς πᾶν, καὶ εἰ ἕκαστον
 δὲ τῶν μερῶν ζῶον ἦν, εἶχεν ἂν καὶ ζῶου ἔργα ἕτερα
 20 ὄντα τῶν τοῦ μέρους. καὶ δὴ κακεῖνο ἀναφαίνεται,
 ὅπως τὸ καθ' ἡμᾶς ἔχει, ὡς ποιοῦντές τι καὶ ἡμεῖς ἐν
 τῷ παντὶ οὐ μόνον ὅσα σῶμα πρὸς σῶμα καὶ πάσχον
 αὐτὰ τοιαῦτα ἔτι καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν φύσιν εἰσφε-
 ρόμεθα συναφθέντες τοῖς συγγενέσιν οἷς ἔχομεν πρὸς
 25 τὰ συγγενῆ τῶν ἔξω· καὶ δὴ καὶ ψυχᾶς ἡμῶν καὶ δια-
 θέσεσι συναφεῖς γινόμενοι, μᾶλλον δὲ ὄντες, πρὸς τε
 τὰ ἐφεξῆς ἐν τῷ δαιμονίῳ τόπῳ καὶ τὰ ἐπέκεινα αὐ-
 τῶν οὐκ ἔστιν ὅπως λανθάνομεν ὅποιοί τινες ἐσμέν.
 οὐ τοίνυν οὐδὲ τὰ αὐτὰ πάντες δίδομεν οὐδὲ ταὐτὸν
 30 δεχόμεθα· ὃ γὰρ μὴ ἔχομεν πῶς ἂν μεταδοίημεν ἄλλῳ,
 οἷον ἀγαθόν; οὐδ' αὖ τῷ μὴ | δεκτικῷ ἀγαθοῦ ἀγα-
 θόν τι κομιούμεθα. τὴν οὖν αὐτοῦ τις κακίαν συνά-

φας ἐγνώσθη τε ὅς ἐστι καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν
 ᾧσθη εἰς ὃ ἔχει καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐντεῦθεν ἀπαλλαγείς
 εἰς ἄλλον τοιοῦτον τόπον φύσεως ὀλκαῖς. τῷ δὲ ἀγαθῷ
 αἶ τε λήψεις αἶ τε δόσεις καὶ αἱ μεταθέσεις ἄλλαι, ὥσπερ
 ἐκ μηρίνθων ὀλκαῖς τισι φύσεως μετατιθεμένων. οὕτω
 θαυμαστῶς ἔχει δυνάμειος καὶ τάξεώς τόδε τὸ πᾶν
 γινομένων ἀπάντων ἀψόφῳ κελεύθῳ κατὰ δίκην, ἣν
 οὐκ ἔστι φυγεῖν οὐδενί, ἥς ἐπαίει μὲν ὁ φαῦλος οὐ-
 δέν, ἄγεται δὲ οὐκ εἰδὼς οἱ δεῖ ἐν τῷ παντὶ φέρεσθαι.
 ὁ δ' ἀγαθὸς καὶ οἶδε καὶ οὐ δεῖ ἅπαισι καὶ γινώσκει
 πρὶν ἀπιέναι οὐ ἀνάγκη αὐτῷ ἐλθόντι οἰκτεῖν καὶ
 εὐελπίς ἐστιν, ὡς μετὰ θεῶν ἔσοιτο. ἐν μὲν γὰρ ὀλίγῳ
 ζῳῷ σμικρὰ τῶν μερῶν αἱ μεταβολαὶ καὶ συναισθη-
 σεις καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ τὰ μέρη ζῳᾶ εἶναι, εἰ μὴ
 που ἐπὶ βραχὺ ἐν τισιν· ἐν δὲ τῷ ἐν ᾧ διαστάσεις τε
 τοσαῦται καὶ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ χάλασιν ἔχει καὶ
 ζῳᾶ ἔστι πολλά, τὰς κινήσεις δεῖ καὶ τὰς μεταστάσεις
 μείζους εἶναι. ὀρωῶμεν δὲ καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ
 ἄλλα ἄστρα ἐν τάξει μετατιθέμενα καὶ μετακινούμενα.
 οὐ τοίνυν ἄλογον οὐδὲ τὰς ψυχὰς μετατίθεσθαι μὴ τὸ
 αὐτὸ αἰεὶ ἦθος σωζομένας, ταττομένας δὲ ἀνάλογον ὡς
 ἔπαθον καὶ ποιούσι τάξιν, οἷον κεφαλής, τὰς δὲ οἷον
 ποδαῖν λαβούσας, πρὸς τὸ πᾶν σύμφωνον, ἔχει γὰρ καὶ
 αὐτὸ διαφορὰς πρὸς τὸ ἄμεινόν τε καὶ χειρόν. ἡ δ' ἄν
 μήτε τὸ ἄμεινον τὸ ἐνταῦθα αἰρήνεται μήτε τοῦ χειρόνος
 μετέχουσα ἢ, ἄλλον τόπον καὶ καθαρὸν ἠλλάξατο τοῦ-
 ταν, ὃν εἴλετο, λαβούσα. αἱ δὲ κολάσεις ὥσπερ κενο-
 σηκότων μερῶν, τῶν μὲν ἐπιστύψεις φαρμάκοις, τῶν
 δὲ ἐξαιρέσεις ἢ καὶ ἀλλοιώσεις, ἵνα ὀγιαίνῃ τὸ πᾶν
 ἕκαστου διατιθεμένου οὐ δεῖ· τὸ δ' ὑγμεινὸν τοῦ παν-
 τὸς ἀλλοιονμένου, τοῦ δὲ ἐξαιρουμένου ἐντεῦθεν,
 ὡς ἐνθαδὶ νοσοῦντος, οὐ δὲ μὴ νοσήσει τιθεμένου.

78. ἐπεὶ δὲ ὑπερεθέμεθα σκέψασθαι, εἰ μηδενὸς ^{Enn. IV. 5. p. 441} ὄντος μεταξὺ ἔστιν ὄραν, οἷον ἀέρος ἢ ἄλλου τινὸς τοῦ λεγομένου διαφανοῦς σώματος, νῦν σκεπτέον. ὅτι μὲν οὖν διὰ σώματος τινος δεῖ τὸ ὄραν καὶ ὅλως τὸ αἰσθάνεσθαι γίνεσθαι, εἴρηται· ἄνευ μὲν γὰρ σώματος πάντη, ἐν τῷ νοητῷ τὴν ψυχὴν εἶναι. τοῦ δὲ αἰσθάνεσθαι ὄντος ἀντικλήψεως οὐ νοητῶν, ἀλλὰ αἰσθητῶν μόνον, δεῖ πως τὴν ψυχὴν συναφῇ γενομένην τοῖς αἰσθητοῖς διὰ τῶν προσομοίων κοινωνίαν ¹⁰ τινὰ πρὸς αὐτὰ γνώσεως ἢ παθήματος ποιεῖσθαι· διὸ καὶ δι' ὀργάνων σωματικῶν ἢ γυνῶσις· διὰ γὰρ τούτων οἷον συμφυῶν ἢ συνεχῶν ὄντων οἷον εἰς ἓν πως πρὸς αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ εἶναι ὁμοπαθείας τινὸς οὕτω πρὸς αὐτὰ γινομένης. εἰ οὖν δεῖ συναφὴν τινα πρὸς ¹⁵ τὰ γινωσκόμενα γίνεσθαι, περὶ μὲν τῶν ὅσα ἀφῆ τιμι γινώσκεται τί ἂν τις ζητοῖ; περὶ δὲ τῆς ὀράσεως· εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς ἀκοῆς, ὕστερον· ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄραν, εἰ δεῖ τι μεταξὺ εἶναι σῶμα τῆς ὄψεως καὶ τοῦ χρώματος. ἢ νῦντοι κατὰ συμβεβηκὸς ἂν τὸ μεταξὺ σῶμα, ²⁰ συμβάλλεται δὲ οὐδὲν πρὸς ὄρασιν τοῖς ὄρωσιν. ἀλλ' εἰ πυκνὰ μὲν ὄντα τὰ σώματα, ὥσπερ τὰ γεηρά, | κω- ^{p. 142} λύει ὄραν, ὅσῳ δὲ λεπτότερα αἰεὶ τὰ μεταξὺ, μᾶλλον ὄρωμεν, συνεργὰ ἂν τις τοῦ ὄραν τὰ μεταξὺ θείῃ ἢ, εἰ οὐ συνεργὰ, οὐ κωλυτικά· ταῦτά δὲ κωλυτικά ἂν ²⁵ τις εἰποι. ἀλλ' εἰ τὸ πάθος πρότερον τὸ μεταξὺ παραδέχεται καὶ οἷον τυποῦται· σημεῖον δὲ τό, εἰ καὶ ἔμπροσθέν τις ἡμῶν ἔσται πρὸς τὸ χρῶμα βλέπων, κἀκεῖνον ὄραν· πάθους ἐν τῷ μεταξὺ μὴ γενομένου οὐδ' ἂν εἰς ἡμᾶς τοῦτο ἀφικνοῖτο. ἢ οὐκ ἀνάγκη τὸ

78. ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ sive ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟΡΙΩΝ
Γ' Η ΠΕΡΙ ΟΨΕΩΣ sive ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΟΡΩΜΕΝ.

μεταξὺ πάσχειν, εἰ τὸ πεφυκὸς πάσχειν πάσχει, ἢ, εἰ
 πάσχοι, ἄλλο πάσχει· ἐπεὶ οὐδ' ὁ κάλαμος ὁ μεταξὺ
 τῆς νάρκης καὶ τῆς χειρὸς ὁ πάσχει ἢ χεῖρ. καὶ μὴν
 κάκει, εἰ μὴ μεταξὺ ὁ κάλαμος εἴη καὶ ἡ θροῖξ, οὐκ ἂν
 πάθοι ἢ χεῖρ. ἢ τοῦτο μὲν καὶ αὐτὸ ἀμφισβητοῖτο ἂν· 5
 καὶ γάρ, εἰ ἐντὸς δικτύου γένοιτο ὁ θηρευτής, πά-
 σχειν λέγεται τὸ ναρκαῖν. ἀλλὰ γὰρ κινδυνεύει ὁ λόγος
 ἐπὶ τὰς λεγομένας συμπαθείας λέναι. εἰ δὲ τοδὶ ὑπὸ
 τουδὶ πέφυκε πάσχειν συμπαθῶς τῷ τινα ὁμοιότητα
 εἶχειν πρὸς αὐτό, οὐκ ἂν τὸ μεταξὺ ἀνόμοιον ὄν πάθοι 10
 ἢ τὸ αὐτὸ οὐκ ἂν πάθοι. εἰ [δὲ] τοῦτο, πολλῶ μᾶλλον
 μηδενὸς ὄντος μεταξὺ πάθοι ἂν τὸ πεφυκὸς πάσχειν,
 καὶ τὸ μεταξὺ τοιοῦτον ἢ, οἶον καὶ αὐτὸ παθεῖν τι.

79. εἰ μὲν οὖν τοιοῦτόν ἐστι τὸ ὄραν, οἶον τὸ τῆς
 ὄψεως φῶς συνάπτειν πρὸς τὸ μεταξὺ φῶς μέχρι τοῦ 15
 αἰσθητοῦ, δεῖ μεταξὺ τοῦτο εἶναι τὸ φῶς καὶ ἡ ὑπό-
 θεσις αὕτη τὸ μεταξὺ τοῦτο ζητεῖ· εἰ δὲ τροπὴν ἐργά-
 ζεται τὸ ὑποκείμενον σῶμα κεχρωσμένον, τί κωλύει
 τὴν τροπὴν εὐθύς πρὸς τὸ ὄμμα λέναι μηδενὸς ὄντος
 μεταξὺ; εἰ καὶ νῦν ἐξ ἀνάγκης ὅτε ἐστὶ τρέπεται πως 20
 τὸ τῶν ὀμμάτων πρόσθεν κείμενον. καὶ οἱ ἐκχέοντες
 δὲ τὰς ὄψεις οὐκ ἂν ἔχοιεν ἀκολουθοῦν τὸ πάντως
 μεταξὺ τι εἶναι, εἰ μὴ φοβοῖντο, μὴ πέσοι ἢ ἀκτίς·
 ἀλλὰ φωτός ἐστι καὶ τὸ φῶς εὐθυποροῦν. οἱ δὲ τὴν
 ἐνστασιν αἰτιώμενοι δέοιντο ἂν πάντως τοῦ μεταξὺ. 25
 οἱ δὲ τῶν εἰδώλων προστάται διὰ τοῦ κενοῦ λέγοντες
 διεῖναι χώραν ζητοῦσιν, ἵνα μὴ κωλυθῇ· ὥστε, εἰ
 ἔτι μᾶλλον οὐ κωλύσει τὸ μηδὲν εἶναι μεταξὺ, οὐκ
 p. 443 ἀμφισβητοῦσι τῇ ὑποθέσει. | ὅσοι δὲ συμπαθεία τὸ
 ὄραν λέγουσιν, ἥττον μὲν ὄραν φήσουσιν, εἰ τι με- 30
 ταξὺ εἴη, ἢ κωλύει καὶ ἐμποδίζει καὶ ἀμυδρὰν ποιεῖ
 τὴν συμπάθειαν· μᾶλλον δὲ ἀκόλουθον λέγειν ποιεῖν

πάντως ἀμυδρὰν καὶ τὸ συγγενές, ἢ καὶ αὐτὸ πάσχον.
 καὶ γὰρ εἰ σῶμα συνεχές ἐν βάρει ἐκ προσβολῆς πυρὸς
 καίοιτο, ἀλλὰ τὸ ἐν βάρει αὐτοῦ τῇ προσβολῇ τοῦ
 πρόσθεν ἦττον ἂν πάσχοι. ἀλλ' εἰ ζῶον ἐνὸς μόρια εἴη
 5 συμπαθῆ, ἂρ' ἂν ἦττον πάθοι, ὅτι μεταξὺ τί ἐστίν;
 ἢ ἦττον μὲν ἂν πάθοι, σύμμετρον δ' ἂν εἴη τὸ πάθος,
 ὅσον ἐβούλετο ἢ φύσις, κωλύοντος τὸ ἄγαν τοῦ με-
 ταξὺ· εἰ μὴ που τοιοῦτον εἴη τὸ διδόμενον, ὥστε ὅλως
 τὸ μεταξὺ μὴ πάσχειν. ἀλλ' εἰ συμπαθές τῷ ἐν ζῶον
 10 εἶναι καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, ὅτι ἐν ἐνὶ καὶ ἐνός, πῶς οὐ
 δεῖ, ὅταν τοῦ πόρρω αἰσθησις ἢ, συνέχειαν εἶναι; ἢ
 τὴν συνέχειαν καὶ τὸ μεταξὺ διὰ τὸ τὸ ζῶον δεῖν συνε-
 χές εἶναι, τὸ δὲ πάθος κατὰ συμβεβηκὸς συνεχοῦς, ἢ
 πᾶν ὑπὸ παντὸς φήσομεν πάσχειν. εἰ δὲ τότε μὲν ὑπὸ
 15 τοῦδε, ἄλλο δὲ ὑπ' ἄλλου οὐ τὸ αὐτό, οὐκ ἂν δέοιτό
 τις τοῦ μεταξὺ πανταχοῦ. εἰ οὖν ἐπὶ ὄψεως λέγοι τις
 δεῖσθαι, διὰ τί φατέον· ἐπεὶ οὐδὲ πανταχοῦ φαίνεται
 τὸ δι' ἀέρος ἰὸν πάσχειν ποιοῦν σὸν ἀέρα, ἀλλ' ἢ μό-
 νον διαιρεῖν· οἶον λίθος εἰ ἄνωθεν πίπτει, τί ἄλλο ἢ
 20 οὐχ ὑπομένει ὁ ἀήρ; ἐπεὶ οὐδὲ τῇ ἀντιπεριστάσει εὐ-
 λογον κατὰ φύσιν οὔσης τῆς φορᾶς· ἐπεὶ οὕτω καὶ τὸ
 πῦρ ἄνω τῇ ἀντιπεριστάσει· ἀλλ' ἄτοπον· φθάνει
 γὰρ τὸ πῦρ τῇ αὐτοῦ κινήσει ταχεῖα οὔση τὴν ἀντιπε-
 ρίστασιν τοῦ ἀέρος. εἰ δ' ὑπὸ τοῦ τάχους ταχύνεσθαι
 25 τις τὴν ἀντιπερίστασιν φησιν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβη-
 κὸς ἂν γίνοιτο, οὐκ εἰς τὸ ἄνωθεν· ἐπεὶ καὶ ἀπὸ
 τῶν ξύλων ἢ ὀρμῆ πρὸς τὸ ἄνω οὐκ ᾤθουνται· καὶ
 ἡμεῖς δὲ κινούμενοι τέμνομεν τὸν ἀέρα, καὶ οὐχ ἢ
 ἀντιπερίστασις ᾤθει, πληροὶ δὲ μόνον ἐφεπόμενος τὸ
 30 παρ' ἡμῶν κενούμενον. εἰ οὖν τοῖς σώμασι δίσταται
 τοῖς τοιούτοις μηδὲν παθῶν, τί κωλύει καὶ ἄνευ δια-
 στάσεως συγχωρεῖν παρῖέναι τοῖς εἰς ὄψιν εἶδεςιν; εἰ

δὲ μὴδὲ πάρεισιν ὡς ἐν ῥοῇ τὰ εἶδη, τίς πάσχειν
 ἀνάγκη καὶ δι' αὐτοῦ τὸ πάθος πρὸς ἡμᾶς τῷ προπα-
 θεῖν ἴναί; εἰ γὰρ τῷ προπαθεῖν τὸν ἄερα ἢ αἰσθησις
 ἡμῖν, οὐκ ἂν πρὸς αὐτὸ βλέποντες τὸ ὁρώμενον εἶδο-
 μεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρακειμένου ἔσχομεν ἂν τὴν αἰσθη- 5
 σιν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ θερμαίνεσθαι. ἐκεῖ γὰρ οὐ τὸ
 πόρωθεν πῦρ, ἀλλ' ὁ ἀήρ ὁ παρακειμένος θερμαν-
 θεὶς θερμαίνειν δοκεῖ· ἀφῆ γὰρ τοῦτο· ἐν δὲ τοῖς ὁρά-
 μασιν οὐχ ἀφῆ· ὄθεν οὐδ' ἐπιτεθεὶν τῷ ὄμματι τὸ
 p. 444 αἰσθητὸν ὁρᾶν ποιεῖ, | ἀλλὰ φωτισθῆναι δεῖ τὸ με- 10
 ταξύ, ὅτι σκοτεινὸν ὁ ἀήρ· μὴ ὄντος δὲ τούτου σκο-
 τεينوῦ οὐδ' ἂν ἐδέησε· τὸ γὰρ σκοτεινὸν ἐμπόδιον ὄν
 τοῦ ὁρᾶν δεῖ κρατηθῆναι τῷ φωτί. τάχα δὲ καὶ προσ-
 αχθὲν τῇ ὄψει οὐχ ὁρᾶται, ὅτι σκιὰν φέρει τὴν τοῦ
 ἀέρος καὶ τὴν αὐτοῦ. 15

80. μέγιστον δὲ μαρτύριον τοῦ μὴ δια τοῦ ἀέρος
 παθόντος τὸ εἶδος τοῦ αἰσθητοῦ ὁρᾶν ὥσπερ διαδόσει
 τὸ νύκτωρ ἐν σκότῳ πῦρ τε καὶ τὰ ἄστρα ὁρᾶσθαι καὶ
 τὰς τούτων μορφάς. οὐ γὰρ δὴ φήσει τις ἐν τῷ σκο-
 τεινῷ τὰ εἶδη γενόμενα οὕτω συνάψασθαι· ἢ οὐκ ἂν 20
 ἦν σκότος τοῦ πυρὸς ἐλλάμπαντος τὸ αὐτοῦ εἶδος.
 ἐπεὶ καὶ πάνυ πολλοῦ σκότου ὄντος καὶ κεκρυμμένων
 καὶ τῶν ἄστρον καὶ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ
 παρ' αὐτῶν μὴ ἐλλάμποντος ἐκ τῶν φρυκτωρίων
 ὁρᾶται τὸ πῦρ καὶ ἐκ τῶν πύργων τῶν ταῖς ναυσὶ ση- 25
 μαινόντων. εἰ δὲ καὶ διεῖναι τις λέγοι καὶ ἐν τούτοις
 τὸ πῦρ ἐναντιούμενος τῇ αἰσθήσει, ἐχρῆν τὴν ὄψιν τοῦ
 ἀμυδροῦ τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ποιεῖσθαι τὴν ἀντίληψιν, οὐκ
 ἐκείνου αὐτοῦ, οἷον ἐστὶν ἐναργές. εἰ δὲ μεταξύ σκότου
 ὄντος ὁρᾶται τὸ ἐπέκεινα, πολλῷ μᾶλλον μηδενός. 30
 ἀλλ' ἐκείνῳ ἂν τις ἐπιστήσειε, μὴ τῷ μεταξύ μηδενὶ
 οὐκ ἐστὶ ὁρᾶν, οὐχ ὅτι μηδέν ἐστι μεταξύ, ἀλλ' ὅτι ἢ

συμπαθῆεια τοῦ ζῳοῦ ἀναιρεῖται πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ πρὸς
 ἄλληλα τῶν μερῶν τῷ ἓν εἶναι. τούτῳ γὰρ ἔοικε καὶ
 τὸ αἰσθάνεσθαι ὁπασοῦν εἶναι, ὅτι συμπαθεῖς ζῳον
 τόδε τὸ πᾶν ἑαυτῷ. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, πῶς ἂν ἄλλο
 5 ἄλλου τῆς δυνάμεως μετελάμβανε καὶ μάλιστα τῆς
 πόρρω; τοῦτο δὴ ἐπισκεπτέον, εἰ ἄλλος κόσμος ἦν
 καὶ ἄλλο | ζῳον μὴ συντελοῦν πρὸς τοῦτο καὶ ὄψις p. 445
 ἦν ἐπὶ τοῖς νώτιδι τοῦ οὐρανοῦ, εἰ ἐθεάσατο ἐκείνον
 ἐκ διαστήματος συμμέτρου, ἢ οὐδὲν ἂν εἶη πρὸς ἐκεῖ-
 10 νον τούτῳ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον. νῦν δὲ κἀκεῖνο
 ἂν τις μαρτύραιοτο εἰς τὸ μὴ τῷ πάσχειν τὸ μεταξὺ
 τούτῳ τὸ ὄραῖν γίνεσθαι· εἰ γὰρ δὴ πάσχοι τὸ τοῦ
 ἀέρος, σωματικῶς δὴπουθεν ἀνάγκη πάσχειν· τοῦτο
 δὲ ἐστὶν οἶον ἐν κηρῷ τύπον γενέσθαι. μέρος δὴ δεῖ
 15 τοῦ ὄρατοῦ καθ' ἕκαστον μόνιον τυποῦσθαι· ὥστε
 καὶ τὸ συναφεῖς τῇ ὄψει μόνιον τοσοῦτον ὅσον καὶ ἡ
 κόρη τὸ καθ' αὐτὸ μόνιον τοῦ ὄρατοῦ δέχοιτο ἂν.
 νῦν δὲ πᾶν τε ὄραται καὶ ὅσοι ἐν τῷ ἀέρι κατὰ τε τὸ
 καταντικρὺν ἔκ τε πλαγίων ἐπὶ πολὺ ὄρωσιν ἐγγύς τε
 20 καὶ κατόπιν οὐκ ἐπιπροσθούμενοι· ὥστε ἕκαστον
 μόνιον τοῦ ἀέρος ὅλον οἶον τὸ πρόσωπον τὸ ὄρώμενον
 ἔχειν. τοῦτο δὲ οὐ κατὰ σώματος πάθημα, ἀλλὰ κατὰ
 μελίσους καὶ ψυχικὰς καὶ ζῳοῦ ἐνὸς συμπαθοῦς ἀνάγκας.

81. ἀλλὰ τὸ συναφεῖς τῆς ὄψεως πῶς πρὸς τὸ περι-
 25 τὴν ὄψιν καὶ μέτροι τοῦ αἰσθητοῦ πῶς; ἡ πρῶτον μὲν
 τοῦ μεταξὺ ἀέρος οὐ δεῖται, εἰ μὴ ἄρα τὸ φῶς οὐκ ἂν
 ἀέρος ἄνευ λέγοιτο· οὕτω δὲ τοῦτο μεταξὺ κατὰ συμ-
 βεβηκός· αὐτὸ δὲ ἂν εἶη μεταξὺ οὐ πάσχον οὐδ' ὅλως
 πάθους ἐνταῦθα δεῖ· ἀλλ' ὅμως τοῦ μεταξὺ· εἰ δὲ τὸ
 30 φῶς οὐ σῶμα, οὐ σώματος· καὶ δὴ οὐ πρὸς τὸ ὄραῖν
 ἀπλῶς δέοιτο ἂν τοῦ φωτὸς τοῦ ἀλλοτριίου καὶ μεταξὺ
 ἢ ὄψις, ἀλλὰ πρὸς τὸ πόρρω ὄραῖν. τὸ μὲν οὖν εἰ τὸ

φῶς γένοιτο [ἂν] ἄνευ τοῦ ἀέρος, ὕστερον· νῦν δὲ
 ἐκείνο σκεπτέον· εἰ μὲν γὰρ τὸ φῶς τοῦτο τὸ συνα-
 φές ἐμψυχον γίνεται, καὶ ἡ ψυχὴ δι' αὐτοῦ φερομένη
 καὶ ἐν αὐτῷ γιγνομένη, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἔνδου, ἐν
 τῷ ἀντιλαμβάνεσθαι δῆπουθεν, ὅπερ ἐστὶν ὄρα̃ν, 5
 οὐδὲν ἂν δέοιτο τοῦ μεταξὺ φωτός, ἀλλ' ἀφῆ ἔσται
 εἰκόσ τὸ ὄρα̃ν, τῆς ὀρατικῆς δυνάμεως ἐν φωτὶ ἀντι-
 λαμβανομένης πάσχοντος οὐδὲν τοῦ μεταξὺ, ἀλλὰ
 γίνεται τῆς ὄψεως φορὰ ἐκεῖ. οὐ δὲ ζητητέον, πότερα
 τῷ διάστημά τι εἶναι ἐκεῖ δεῖ πορευθῆναι τὴν ὄψιν ἢ 10
 τῷ σῶμά τι εἶναι ἐν τῷ διαστήματι; καὶ εἰ μὲν τῷ
 σῶμα ἐν τῷ διαστήματι εἶναι, τὸ διεῖργον εἰ ἀφαιρε-
 θεῖται τοῦτο, ὄψεται· εἰ δ' ὅτι διάστημα ἀπλῶς, ἀργῆν
 δεῖ ὑποθέσθαι τὴν τοῦ ὀρατοῦ φύσιν καὶ οὐδὲν δρω-
 148 p. 448 σαν ὄλωσ. ἀλλ' οὐχ οἶόν τε· | οὐ γὰρ μόνον ἡ ἀφῆ ὅτι 15
 ἐγγὺς τι λέγει καὶ ἄπτεται, ἀλλὰ τὰς τοῦ ἀπτοῦ πά-
 σχουσα ἀπαγγέλλει διαφοράς, καὶ εἰ μὴ διεῖργοι τι,
 κἂν τοῦ πόρω ἦσθετο. ἅμα γὰρ ὁ ἀήρ ὁ μεταξὺ καὶ
 ἡμεῖς πῦρὸς αἰσθανόμεθα οὐκ ἀναμείναντες θερμαν-
 θῆναι ἐκείνον. μᾶλλον γοῦν τὸ σῶμα θερμαίνεται τὸ 20
 στερεὸν ἢ ὁ ἀήρ· ὥστε δι' αὐτοῦ μᾶλλον, ἀλλ' οὐ δι'
 αὐτό[ν]. εἰ οὖν ἔχει δύναμιν εἰς τὸ δρᾶν, τὸ δὲ εἰς τὸ
 πάσχειν καὶ ὀπασοῦν, διὰ τί ἄλλου δέλεται μέσον εἰς
 ὃ δύναται πρὸς τὸ ποιῆσαι; τοῦτο γὰρ ἐμποδίου ἐστὶ
 δεῖσθαι. ἐπεὶ καὶ ὅταν τὸ φῶς προσῆλθῃ τὸ τοῦ ἡλίου, 25
 οὐ πρότερον δεῖ τὸν ἀέρα, εἶτα καὶ ἡμᾶς; ἀλλ' ἅμα,
 καὶ πρὶν ἐγγὺς τῆς ὄψεως γενέσθαι πολλάκις ὄντος
 ἀλλαχοῦ, ὡς μὴ παθόντος τοῦ ἀέρος ἡμᾶς ὄρα̃ν με-
 ταξὺ ὄντος τοῦ μὴ πεπονθότος καὶ τοῦ φωτός μήπω
 ἐλληλυθότος, πρὸς ὃ δεῖ τὴν ὄψιν συνάψαι. ἐπεὶ καὶ 30
 τὸ τῆς νυκτός ὄρα̃ν τὰ ἄστρα ἢ ὄλωσ πῦρ χαλεπὸν
 ταύτη τῇ ὑποθέσει ἀπευθῆναι. εἰ δὲ μένει μὲν ἡ ψυχὴ

ἐφ' ἑαυτῆς, φωτὸς δὲ δέεται ὡςπερ βακτηρίας πρὸς τὸ φθάσαι, ἕδει τὴν ἀντίληψιν βίαιον καὶ ἀντερείδοντος εἶναι καὶ τεταμένον τοῦ φωτὸς καὶ τὸ αἰσθητόν, ἢ χροῶμα, ἀντιτυποῦν καὶ αὐτὸ εἶναι· οὕτω γὰρ
 5 διὰ μέσου αἱ ἀφαί. εἶτα καὶ πρότερον ἐγγὺς γέγονε μηδενὸς μεταξὺ ὄντος τότε· οὕτω γὰρ ὕστερον τὸ διὰ μέσου ἄπτεσθαι ποιεῖ τὴν γνώσιν, οἷον τῇ μνήμῃ καὶ ἔτι μᾶλλον συλλογισμῶ· νῦν δὲ οὐχ οὕτως. ἀλλ' εἰ παθεῖν δεῖ τὸ πρὸς τὸ αἰσθητὸν φῶς, εἶτα διαδοῦναι
 10 μέχρις ὄψεως, ἢ αὐτὴ γίνεται ὑπόθεσις τῇ ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ τὸ μεταξὺ πρότερον τρεπούση, πρὸς ἣν ἦδη καὶ ἐν ἄλλοις ἠπόρηται.

82. περὶ δὲ τοῦ ἀκούειν ἄρα ἐνταῦθα συγχωρητέον πάσχοντος τοῦ ἀέρος τὴν κίνησιν τὴν πρώτην
 15 τὸν παρακείμενον ὑπὸ τοῦ τὸν ψόφον ποιοῦντος τῷ τὸν μέχρι ἀκοῆς ἀέρα πάσχειν τὸ αὐτὸ οὕτως εἰς αἰσθησιν ἀφικνεῖσθαι, ἢ κατὰ συμβεβηκὸς μὲν τὸ μεταξὺ τῷ παρεῖναι ἐν μέσῳ, ἀναιρεθέντος δὲ τοῦ μεταξὺ, ἅπαξ δὲ γενομένου τοῦ ψόφου, οἷον συμβαλόντων δύο σωμάτων, εὐθέως ἀπαντᾶν πρὸς ἡμᾶς τὴν αἰσθησιν; | ἢ καὶ δεῖ μὲν ἀέρος τὴν πρώτην τοῦ p. 447 πληττομένου, τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἦδη ἄλλως τὸ μεταξὺ. ἐνταῦθα μὲν γὰρ δοκεῖ κύριος εἶναι ὁ ἀῆρ τοῦ ψόφου· μὴ γὰρ ἂν μηδὲ τὴν ἀρχὴν γενέσθαι ψόφον δύο σωμάτων συρραγέντων, εἰ μὴ ὁ ἀῆρ πληγῆς ἐν τῇ ταχεῖα συνόδῳ αὐτῶν καὶ ἐξωσθῆις πλήξας ἔδωκε τῷ ἐφεξῆς μέχρις ὧτων καὶ ἀκοῆς. ἀλλ' εἰ ὁ ἀῆρ κύριος τοῦ ψόφου καὶ τούτου κινήθέντος ἢ πληγῆ, παρὰ τί ἂν εἶεν αἱ διαφοραὶ τῶν φωνῶν καὶ τῶν ψόφων; ἄλλο
 20 γὰρ ἦχει χαλκὸς πρὸς χαλκὸν ἢ πρὸς ἄλλο, ἄλλο δὲ ἄλλο· ὁ δὲ ἀῆρ εἰς καὶ ἢ ἐν αὐτῷ πληγῆ· οὐ γὰρ μόνον τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ μικρῷ διαφοραί. εἰ δ' ὅτι πρὸς

ἀέρα γενομένη πληγὴ ψόφον ἐποίησεν, οὐχ ἢ ἀήρ φα-
 τέον· τότε γὰρ φωνεῖ, ὅταν στάσιν λάβῃ στερεοῦ σώ-
 ματος πρὶν χυθῆναι μένων ὡσπερ στέρεόν τι· ὥστε
 ἀρκεῖ[ν] τὰ συγκρούοντα καὶ τὴν σύρρηξιν καὶ ταύτην
 τὴν πληγὴν εἶναι τὸν ψόφον εἰς αἰσθησὶν ἐλθοῦσαν· 5
 μαρτυρεῖν δὲ καὶ τοὺς ἔνδον ἤχους τῶν ζώων οὐκ ἐν
 ἀέρι, ἀλλὰ συγκρούσαντος καὶ πλήξαντος ἄλλο ἄλλου·
 οἶον καὶ ὄστων κάμψεις πρὸς ἀλληλα παρατριβομένων
 ἀέρος μὴ ὄντος μεταξὺ καὶ πρὶσεις. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτου ἠπορήσθω ὁμοίον ἤδη καὶ ἐνταῦθα τοῦ ζητή- 10
 ματος γενομένου, ὅπερ ἐλέγετο ἐπὶ τῆς ὄψεως εἶναι,
 συναισθήσεώς τινος ὡς ἐν ζῳῳ καὶ τοῦ κατὰ τὴν
 ἀκοὴν πάθους ὄντος.

83. εἰ δὲ καὶ τὸ φῶς γένοιτο ἂν μὴ ὄντος ἀέρος,
 οἶον ἡλίου ὄντος ἐν ἐπιφανείᾳ τῶν σωμάτων ἐπιλάμ- 15
 p. 448 πντος τοῦ μεταξὺ | ὄντος κενοῦ καὶ νῦν κατὰ συμβε-
 βηκός, ὅτι ἀρεστί, φωτιζομένου; ἀλλ' εἰ δι' αὐτὸν
 παθόντα καὶ τὰ ἄλλα, καὶ τὴν ὑπόστασιν εἶναι τῷ
 φωτὶ διὰ τὸν ἀέρα· πάθημα γὰρ αὐτοῦ εἶναι· μὴ ἂν
 εὖν ἔσεσθαι τὸ πάθημα μὴ ὄντος τοῦ πεισμένου. ἢ 20
 πρῶτον μὲν οὐκ αὐτοῦ πρώτως οὐδ' ἢ αὐτός. ἔστι
 γὰρ καὶ αὐτοῦ ἐκάστου σώματος πυρίνου καὶ λαμ-
 προῦ· καὶ δὴ καὶ λίθων τοιούτων φωτεινὴ χροῖα. ἀλλὰ
 τὸ εἰς ἄλλο ἀπὸ τοῦ ἔχοντος χροῖαν τοιαύτην ἰὸν ἄρα
 ἂν εἶη μὴ ὄντος ἐκείνου; ἀλλ' εἰ μὲν ποιότης μόνον 25
 καὶ τινος ποιότης, ἐν ὑποκειμένῳ οὐσῆς πάσης ποιό-
 τητος ἀνάγκη καὶ τὸ φῶς ζητεῖν ἐν ᾧ ἔσται σώματι·
 εἰ δὲ ἐνέργεια ἀπ' ἄλλου, διὰ τί οὐκ ὄντος ἐφεξῆς
 σώματος, ἀλλὰ οἶον κενοῦ μεταξὺ, εἴπερ οἶόν τε, οὐκ
 ἔσται καὶ ἐπιβαλεῖ καὶ εἰς τὸ ἐπέκεινα; ἀτενὲς γὰρ ὄν 30
 διὰ τί οὐ περάσει οὐκ ἐποχούμενον; εἰ δὲ δὴ καὶ
 τοιοῦτον οἶον πεσεῖν, καταφερόμενον ἔσται· οὐ γὰρ

δὴ ὁ ἀήρ οὐδ' ὄλως τὸ φωτιζόμενον ἔσται τὸδε βλκον
 ἀπὸ τοῦ φωτιζόντος καὶ βιαζόμενον προσελθεῖν· ἐπεὶ
 οὐδὲ συμβεβηκός, ὥστε πάντως ἐπ' ἄλλῳ, ἢ πάθημα
 ἄλλον, ὥστε δεῖ[ν] εἶναι τὸ πεισόμενον· ἢ ἔδει μέ-
 5 νειν ἐληλυθότος· νῦν δὲ ἄπεισιν· ὥστε καὶ ἔλθοι ἄν.
 ποῦ οὖν; ἢ τόπον δεῖ μόνον εἶναι. ἢ οὕτω γε ἀπολεῖ
 τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐξ αὐτοῦ τὸ τοῦ ἡλλου σῶμα·
 τοῦτο δὲ ἦν τὸ φῶς. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τὸ φῶς τινος
 ἔσται. ἔστι δὲ ἡ ἐνέργεια ἐκ τινος ὑποκειμένου, οὐκ
 10 εἰς ὑποκείμενον δέ· πάθοι δ' ἄν τι τὸ ὑποκείμενον,
 εἰ παρείη. ἀλλ' ὥσπερ ζωὴ ἐνέργεια οὐσα ψυχῆς ἐστὶν
 ἐνέργεια παθόντος ἄν τινος, οἷον τοῦ σώματος, εἰ
 παρείη, καὶ μὴ παρόντος δέ ἐστι, τί ἄν κωλύοι καὶ
 ἐπὶ φωτὸς οὕτως, εἴπερ ἐνέργειά τις τοῦ φωτεινοῦ
 15 εἴη; οὐδὲ γὰρ νῦν τὸ σκοτεινὸν τοῦ ἀέρος γεννᾷ τὸ
 φῶς, ἀλλὰ γῆ συμμιγνύμενον σκοτεινὸν ποιεῖ καὶ οὐ
 καθαρὸν ὄντως· ὥστε ὅμοιον εἶναι λέγειν τὸ γλυκὺ
 εἶναι, εἰ πικρῶ μιγείη. εἰ δέ τις τροπὴν λέγοι τοῦ
 ἀέρος τὸ φῶς, λεκτέον, ὡς ἐχρῆν αὐτὸν τρέπεσθαι
 20 τὸν ἀέρα τῇ τροπῇ καὶ τὸ σκοτεινὸν αὐτοῦ μὴ σκοτει-
 νὸν γεγενῆσθαι ἡλλοιωμένον. νῦν δὲ ὁ ἀήρ οἷός ἐστι μέ-
 νει, ὡς ἄν οὐδὲν παθῶν. τὸ δὲ πάθημα ἐκείνου δεῖ
 εἶναι, οὐ πάθημα· οὐ τοίνυν οὐδὲ χρῶμα αὐτοῦ, ἀλλ'
 αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ· πάρεστι δὲ ὁ ἀήρ. καὶ τοῦτο μὲν
 25 οὕτως ἐπεσεκέφθω.

84. πότερα δὲ ἀπόλλυται ἢ ἀνατρέχει; τάχα γὰρ p. 449
 ἄν τι καὶ ἐκ τούτου λάβοιμεν εἰς τὸ πρόσθεν. ἢ εἰ μὲν
 ἦν ἐνδοθεν, ὥστε τὸ μετεληφὸς ἔχειν οἰκειον ἦδη,
 τάχα ἄν τις εἶπεν ἀπόλλυσθαι· εἰ δὲ ἐστὶν ἐνέργεια
 30 οὐ φέουσα· περιέφερε γὰρ ἄν καὶ ἐχείτο εἰσω πλέον
 ἢ ὅσον τὸ παρὰ τοῦ ἐνεργούντος ἐπεβάλλετο· οὐκ ἄν
 ἀπολλύοιτο μένοντος ἐν ὑποστάσει τοῦ φωτιζόντος.

μετακινουμένου δὲ ἐν ἄλλῳ ἐστὶ τόπων, οὐχ ὡς παλιρ-
 ροίας ἢ μεταρροίας γενομένης, ἀλλ' ὡς τῆς ἐνεργείας
 ἐκείνου οὐσίας καὶ παραγινομένης, εἰς ὅσον κωλύει
 οὐδέν. ἐπεὶ καὶ εἰ πολλαπλασία ἢ ἀπόστασις ἦν ἢ νῦν
 ἐστὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦ ἡλίου, ἦν ἂν καὶ μέχρι ἐκεῖ φῶς 5
 μηδενὸς κωλύοντος μηδὲ ἐμποδῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἰστα-
 μένου. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἐν αὐτῷ ἐνέργεια καὶ οἶον ζωὴ
 τοῦ σώματος τοῦ φωτεινοῦ πλείων καὶ οἶον ἀρχὴ τῆς
 ἐνεργείας καὶ πηγὴ· ἡ δὲ μετὰ τὸ πέρασ τοῦ σώματος,
 εἰδωλον τοῦ ἐντός, ἐνέργεια δευτέρα οὐκ ἀφισταμένη 10
 τῆς προτέρας. ἔχει γὰρ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐνέργειαν,
 ἣ ἐστὶν ὁμοίωμα αὐτοῦ, ὥστε αὐτοῦ ὄντος κάκεινο
 εἶναι καὶ μένοντος φθάνειν εἰς τὸ πόρρω, τὸ μὲν ἐπὶ
 πλέον, τὸ δὲ εἰς ἕλαττον· καὶ αἱ μὲν ἀσθενεῖς καὶ
 ἀμυδραί, αἱ δὲ καὶ λαυθάνουσαι, τῶν δ' εἰσὶ μείζους 15
 καὶ εἰς τὸ πόρρω· καὶ ὅταν εἰς τὸ πόρρω, ἐκεῖ δεῖ νο-
 μίζειν εἶναι, ὅπου τὸ ἐνεργοῦν καὶ δυνάμενον, καὶ
 αὐτὸ οὐ φθάνει. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ ὀφθαλμῶν ἰδεῖν ζῶων
 λαμπρόντων τοῖς ὄμμασι γινομένου αὐτοῖς φωτὸς καὶ
 ἔξω τῶν ὀμμάτων· καὶ δὴ καὶ ἐπὶ ζῶων, ἃ ἐνδον συν- 20
 εστραμμένον πῦρ ἔχοντα ταῖς ἀνοιδάνσεσιν ἐν σκότῳ
 ἐκλάμπει εἰς τὸ ἔξω καὶ ἐν ταῖς συστολαῖς αὐτῶν οὐ-
 δέν ἐστὶ φῶς ἔξω οὐδ' αὐτὸ ἐφθάρη, ἀλλ' ἢ οὐκ ἐστὶν
 ἔξω. τί οὖν; εἰσελήλυθεν; ἢ οὐκ ἐστὶν ἔξω, ὅτι μηδὲ
 τὸ πῦρ πρὸς τὸ ἔξω, ἀλλ' ἔδω εἰς τὸ εἰσω. τὸ οὖν φῶς 25
 ἔδω καὶ αὐτό; ἢ οὐ, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον· δύντος δὲ
 ἐπίπροσθεν ἐστὶ τὸ ἄλλο σῶμα, ὡς μὴ ἐνεργεῖν ἐκεῖνο
 πρὸς τὸ ἔξω. ἔστιν οὖν τὸ ἀπὸ τῶν σωματίων φῶς
 ἐνέργεια φωτεινοῦ σώματος πρὸς τὸ ἔξω· αὐτὸ δὲ
 ὅλως τὸ ἐν τοῖς τοιούτοις σώμασιν, ἃ δὴ πρῶτως 30
 ἐστὶ τοιαῦτα, οὐσία ἢ κατὰ τὸ εἶδος τοῦ φωτεινοῦ
 πρῶτως σώματος. ὅταν δὲ μετὰ τῆς ὕλης τὸ τοιοῦτον

σώμα ἀναμιχθῆ, χρόαν ἔδωκε· μόνη δὲ ἡ ἐνέργεια οὐ
 δίδωσιν, ἀλλ' οἷον ἐπιχρώννυσιν, ἅτε οὐσα ἄλλου
 κἀκείνου οἷον ἐξηρητημένη, οὐ τὸ ἀποστὰν κἀκείνου
 τῆς ἐνεργείας ἄπεστιν. ἀσώματον δὲ πάντως δεῖ τι-
 5 θέναι, κὰν σώματος ἦ. διὸ οὐδὲ τὸ | ἀπελήλυθε κυ- p. 450
 ρίως οὐδὲ τὸ πάρεστιν, ἀλλὰ τρόπον ἕτερον ταῦτα,
 καὶ ἔστιν ὑπόστασις αὐτοῦ ὡς ἐνέργεια. ἐπεὶ καὶ τὸ
 ἐν τῷ κατόπτρῳ εἰδωλον ἐνέργειαν λεκτέον τοῦ ἐνο-
 ρωμένου ποιούντος εἰς τὸ πάσχειν δυνάμενον οὐ ρέ-
 10 οντος· ἀλλ' εἰ πάρεστι, κἀκεῖνο ἐκεῖ φαίνεται καὶ
 ἔστιν οὕτως ὡς εἰδωλον χρόας ἐσχηματισμένης ᾧδί.
 κὰν ἀπέλθῃ, οὐκέτι τὸ διαφανὲς ἔχει, ὃ ἔσχε πρότε-
 ρον, ὅτε παρεῖχεν εἰς αὐτὸ ἐνεργεῖν τὸ ὀρώμενον.
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ὅσον ἐνέργεια ἄλλης προτέ-
 15 ρας, μενούσης τῆς προτέρας μένει καὶ ἡ ἐφεξῆς ἐνέρ-
 γεια. εἰ τις δὲ μὴ ἐνέργεια, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας, οἷαν
 ἐλέγομεν τὴν τοῦ σώματος οἰκείαν ἤδη ζωὴν, ὥσπερ
 τὸ φῶς τὸ ἀναμειγμένον ἤδη τοῖς σώμασιν; ἢ ἐν-
 ταῦθα τῷ καὶ συμμεμιχθαι τὸ ποιῶν τὸ χροῶμα. ἐπὶ
 20 δὲ τῆς ζωῆς τῆς τοῦ σώματος τί; ἢ παρακειμένης ψυ-
 χῆς ἄλλης ἔχει. ὅταν οὖν τὸ σῶμα φθαρῇ· οὐ γὰρ δὴ
 ψυχῆς τι ἄμοιρον δύναται εἶναι· φθειρομένου οὖν
 τοῦ σώματος καὶ οὐκ ἐπαρκούσης αὐτῷ οὔτε τῆς δού-
 σης οὔτ' εἰ τις παράκειται πῶς ἂν ἐτι ζωὴ μένοι; τί
 25 οὖν; ἐφθάρῃ αὕτη; ἢ αὐδὲ αὕτη· εἰδωλον γὰρ ἐκλάμ-
 ψεως καὶ τοῦτο· οὐκέτι δὲ ἔστιν ἐκεῖ μόνον.

85. εἰ δ' εἴη σῶμα ἔξω τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὄψις τις
 ἐντεῦθεν μηδενὸς κωλύοντος εἰς τὸ ἰδεῖν, ἄρ' ἂν θεά-
 σαιτο ὅτι μὴ συμπαθὲς πρὸς ἐκεῖνο, εἰ τὸ συμπαθὲς
 30 νῦν διὰ τὴν ζωὴν ἐνὸς φύσιν; ἢ εἰ τὸ συμπαθὲς διὰ
 τὸ ἐνὸς ζωὴν τὰ αἰσθανόμενα καὶ τὰ αἰσθητά, καὶ αἰ
 αἰσθήσεις οὕτως οὐκ ἂν, εἰ μὴ τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἔξω

μέρος τοῦδε τοῦ ζῴου· εἰ γὰρ εἴη, τάχα ἄν. εἰ μέντοι
μὴ μέρος εἴη, σῶμα δὲ κεχωρισμένον καὶ τὰς ἄλλας
ποιότητας ἔχον, οἷον τὸ ἐνταῦθα ὁμοειδὲς ὄν τῷ ὄρ-
γάνῳ; ἢ οὐδ' οὕτως, εἰ ὀρθὴ ἢ ὑπόθεσις· εἰ μὴ τις
τοῦτω γε αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν ἀνελεῖν πειρῶτο ἄτοπον ⁵
εἶναι λέγων, εἰ μὴ χροῶμα ὄψεται ἢ ὄψις παρὸν καὶ
αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις τῶν αἰσθητῶν παρόντων αὐταῖς
οὐκ ἐνεργήσουσι πρὸς αὐτά. ἀλλὰ τὸ ἄτοπον τοῦτο
πόθεν δὴ φαίνεται; φήσομεν. ἢ ὅτι ἐνταῦθα ἐν ἐνὶ
p. 451 ὄντες καὶ | ἐνὸς ταῦτα ποιούμεν καὶ πάσχομεν. τοῦτο ¹⁰
οὐν σκεπτέον, εἰ παρὰ τοῦτο. καὶ εἰ μὲν ἀντάρκως
δέδεικται· εἰ δὲ μὴ, καὶ δι' ἄλλων δεικτέον. τὸ μὲν
οὐν ζῴον ὅτι συμπαθὲς αὐτῷ δῆλον, καὶ εἰ εἴη ζῴον,
ἀρκεῖ· ὥστε καὶ τὰ μέρη, ἢ ἐνὸς ζῴου. ἀλλ' εἰ δι'
ὁμοιότητά τις λέγοι; ἀλλ' ἢ ἀντίληψις κατὰ τὸ ζῴον ¹⁵
καὶ ἢ αἰσθησις, ὅτι τοῦ ὁμοίου μετέχει τὸ αὐτό· τὸ
γὰρ ὄργανον ὁμοιον αὐτοῦ· ὥστε ἢ αἰσθησις ψυχῆς
ἀντίληψις ἔσται δι' ὀργάνων ὁμοίων τοῖς ἀντιληπτοῖς.
ἐὰν οὐν ζῴον ὄν αἰσθάνηται μὲν μὴ τῶν ἐν αὐτῷ, τῶν
δὲ ὁμοίων τοῖς ἐν αὐτῷ, ἢ μὲν ζῴον, ἀντιλήψεται· ἢ ²⁰
μέντοι * * τὰ ἀντιληπτά ἔσται οὐχ ἢ αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ
ὁμοια τοῖς ἐν αὐτῷ. ἢ καὶ τὰ ἀντιληπτά οὕτως ἀντι-
ληπτά ὁμοια ὄντα, ὅτι αὐτῇ αὐτὰ ὁμοια πεποίηκεν,
ὥστε μὴ οὐ προσήκοντα εἶναι· ὥστε εἰ τὸ ποιοῦν ἐκεῖ
ἢ ψυχὴ πάντῃ ἑτέρα, καὶ τὰ ἐκεῖ ὑποτεθέντα ὁμοια ²⁵
οὐδὲν πρὸς αὐτήν. ἀλλὰ γὰρ ἢ ἀτοπία τὸ μαχόμενον
ἐν τῇ ὑπόθεσει δείκνυσιν ὡς αἰτιὸν ἔστιν αὐτῆς· ἅμα
γὰρ ψυχὴν λέγει καὶ οὐ ψυχὴν καὶ συγγενὴ καὶ οὐ
συγγενὴ καὶ ὁμοια ταῦτα καὶ ἀνόμοια· ὥστε ἔχουσα
τὰ ἀντικείμενα ἐν αὐτῇ οὐδ' ἂν ὑπόθεσις εἴη. καὶ γὰρ ³⁰
ὡς ἢ ψυχὴ ἐν τούτῳ· ὥστε πᾶν καὶ οὐ πᾶν τίθησι καὶ
— ἄλλο καὶ οὐκ ἄλλο καὶ τὸ μηδὲν καὶ οὐ τὸ μηδὲν καὶ

τέλειον καὶ οὐ τέλειον. ὥστε ἀφαιτέον τὴν ὑπόθεσιν, ὡς οὐκ ὄν ζητεῖν τὸ ἀκόλουθον τῷ αὐτῷ τὸ ὑποτεθεὶν ἐν αὐτῷ ἀναιρεῖν.

XXVII.

Enn.

III. 8.

p. 343

1. Παίζοντες δὴ τὴν πρώτην πρὶν ἐπιχειρεῖν
 5 σπουδάζειν εἰ λέγοιμεν πάντα θεωρίας ἐφίεσθαι καὶ εἰς τέλος τοῦτο βλέπειν, οὐ μόνον ἔλλογα, ἀλλ' καὶ ἄλογα ζῶα, καὶ τὴν ἐν τοῖς φυτοῖς φύσιν καὶ τὴν ταῦτα γεννωῶσαν γῆν καὶ πάντα τυγχάνειν καθ' ὅσον οἶόν τε αὐτοῖς κατὰ φύσιν ἔχοντα, ἄλλα δὲ ἄλλως καὶ
 10 θεωρεῖν καὶ τυγχάνειν καὶ τὰ μὲν ἀληθῶς, τὰ δὲ μίμησιν καὶ εἰκόνα τούτου λαμβάνοντα, ἅρ' ἂν τις ἀνάσχοιτο τὸ παράδοξον τοῦ λόγου; ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ γινομένου κίνδυνος οὐδεὶς ἐν τῷ παίζειν τὰ αὐτῶν γενήσεται. ἅρ' οὖν καὶ ἡμεῖς παίζοντες ἐν τῷ παρόντι
 15 θεωροῦμεν; ἢ καὶ ἡμεῖς καὶ πάντες ὅσοι παίζουσι τοῦτο ποιῶσι καὶ τούτου γε παίζουσιν ἐφιεμένοι καὶ κινδυνεύει, εἴτε τις παῖς εἴτε ἀνὴρ παίζει ἢ σπουδάζει, θεωρίας ἔνεκεν ὃ μὲν σπουδάζειν, ὃ δὲ παίζειν, καὶ πράξις πᾶσα εἰς θεωρίαν τὴν σπουδὴν ἔχειν, ἢ
 20 μὲν ἀναγκαῖα καὶ ἐπιπλέον τὴν θεωρίαν ἔλκουσα πρὸς τὸ ἔξω, ἢ δὲ ἐκουσίως λεγομένη ἐπ' ἔλαττον μὲν, ὅμως δὲ καὶ αὐτὴ ἐφέσει θεωρίας γινομένη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· νῦν δὲ λέγωμεν περὶ τε γῆς αὐτῆς καὶ δένδρων καὶ ὅλων φυτῶν τίς αὐτῶν ἢ θει-
 25 ρία καὶ πῶς τὰ παρ' αὐτῆς ποιούμενα καὶ γεννώμενα ἐπὶ τὴν τῆς θεωρίας ἀνάξωμεν ἐνέργειαν καὶ πῶς ἢ

XXVII. ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΝΟΣ.

p. 34 φύσις, ἣν ἀφάνταστον φασὶ καὶ ἄλογον εἶναι, θεωρίαν τε ἐν αὐτῇ ἔχει καὶ ἃ ποιεῖ διὰ θεωρίαν ποιεῖ, ἣν οὐκ ἔχει καὶ πῶς.

2. ὅτι μὲν οὖν οὔτε χεῖρες ἐνταῦθα οὔτε πόδες οὔτε τι ὄργανον ἐπακτὰ ἢ σύμφυτον, ὕλης δὲ δεῖ ἐφ' ἧς ποιήσῃ καὶ ἣν ἐν εἰδει ποιεῖ, παντὶ που δῆλον. δεῖ δὲ καὶ τὸ μοχλεῦν ἀφελεῖν ἐκ τῆς φυσικῆς ποιήσεως. ποῖος γὰρ ὠδισμὸς ἢ τίς μοχλεῖα χρώματα ποικίλα καὶ παντοδαπὰ καὶ σχήματα ποιεῖ; ἐπεὶ οὐδὲ οἱ κοροπλάθαι, εἰς οὓς δὴ καὶ βλέποντες ᾤθησαν τὴν τῆς φύσεως δημιουργίαν τοιαύτην εἶναι, χρώματα δύνανται ποιεῖν μὴ χρώματα ἀλλαχόθεν ἐπάγοντες οἷς ποιούσιν. ἀλλὰ γὰρ ἐχρῆν συννοοῦντας ὡς καὶ ἐπὶ τῶν τὰς τέχνας τὰς τοιαύτας μετιόντων ὅτι δεῖ τι ἐν αὐτοῖς μένειν, καθ' ὃ μένον διὰ χειρῶν ποιήσουσιν ἃ αὐτῶν ἔργα, ἐπὶ τὸ τοιοῦτον ἀνελθεῖν τῆς φύσεως καὶ αὐτοῦς καὶ συνεῖναι ὡς μένειν δεῖ καὶ ἐνταῦθα τὴν δύναμιν τὴν οὐ διὰ χειρῶν ποιούσαν καὶ πᾶσαν μένειν· οὐ γὰρ δὴ δεῖται τῶν μὲν ὡς μενόντων, τῶν δὲ ὡς κινουμένων· ἢ γὰρ ὕλη τὸ κινούμενον, αὐτῆς δὲ οὐδὲν κινούμενον· ἢ ἐκεῖνο οὐκ ἔσται τὸ κινοῦν πρῶτως οὐδὲ ἢ φύσις τοῦτο, ἀλλὰ τὸ ἀκίνητον· τὸ ἐν τῷ ὄλφ. ὁ μὲν δὲ λόγος, φαίη ἂν τις, ἀκίνητος, αὐτῇ δὲ ἄλλη παρὰ τὸν λόγον καὶ κινουμένη. ἀλλ' εἰ μὲν πᾶσαν φήσουσι, καὶ ὁ λόγος· εἰ δὲ τι αὐτῆς ἀκίνητον, τοῦτο καὶ ὁ λόγος. καὶ γὰρ εἶδος αὐτὴν δεῖ εἶναι καὶ οὐκ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους· τί γὰρ δεῖ αὐτῇ ὕλης θερμοῆς ἢ ψυχρᾶς; ἢ γὰρ ὑποκειμένη καὶ δημιουργουμένη ὕλη ἤκει τοῦτο φέρουσα ἢ γίνεται τοιαύτη ἢ μὴ ποιότητα ἔχουσα λογωθεῖσα. οὐ γὰρ πῦρ δεῖ προσελθεῖν, ἵνα πῦρ ἢ ὕλη γένηται, ἀλλὰ λόγον· ὃ καὶ σημεῖον οὐ μικρὸν τοῦ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τοὺς λό-

γους εἶναι τοὺς ποιοῦντας καὶ τὴν φύσιν εἶναι λόγον ὃς ποιεῖ λόγον ἄλλον, γέννημα αὐτοῦ, δόντα μὲν τι τῷ ὑποκειμένῳ, μένοντα δ' αὐτόν. ὁ μὲν οὖν λόγος ὁ κατὰ τὴν μορφήν τὴν ὀρωμένην ἔσχατος ἦδη καὶ νεκρός καὶ οὐκέτι ποιεῖν δύναται ἄλλον, ὁ δὲ ζῶν ἔχων ὁ τοῦ ποιήσαντος τὴν μορφήν ἀδελφὸς ὢν καὶ αὐτὸς τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχων ποιεῖ ἐν τῷ γενομένῳ.

3. πῶς οὖν ποιῶν καὶ οὕτως ποιῶν θεωρίας τινὸς ἂν ἐφάπτοίτο; ἢ, εἰ μένων ποιεῖ καὶ ἐν αὐτῷ μένων καὶ ἐστὶ λόγος, εἴη ἂν αὐτὸς θεωρία. ἢ μὲν γὰρ πρῶξις γένοιτ' ἂν κατὰ λόγον ἐτέρα οὕσα δηλονότι τοῦ λόγου· ὁ μέντοι λόγος καὶ αὐτὸς ὁ συνῶν τῇ πράξει καὶ ἐπιστατῶν οὐκ ἂν εἴη πρῶξις. εἰ οὖν μὴ πρῶξις, ἀλλὰ λόγος, θεωρία· καὶ ἐπὶ παντὸς λόγου ὁ μὲν ἔσχατος ἐκ θεωρίας καὶ θεωρία οὕτως ὡς τεθεωρημένος, | ὁ δὲ πρὸ τούτου πᾶς ὁ μὲν ἄλλος ἄλλως, ὁ p. 345 μὴ ὡς φύσις, ἀλλὰ ψυχὴ· ὁ δ' ἐν τῇ φύσει καὶ ἡ φύσις ἄρα γε καὶ αὐτὸς ἐκ θεωρίας; πάντως μὲν ἐκ θεωρίας· ἀλλ' εἰ καὶ αὐτὸς τεθεωρηκῶς αὐτόν; ἢ πῶς; ἐστὶ μὲν γὰρ ἀποτέλεσμα θεωρίας καὶ θεωρησαντός τινος· πῶς δὲ αὐτῇ ἔχει θεωρίαν; τὴν μὲν δὴ ἐκ λόγου οὐκ ἔχει· λέγω δ' ἐκ λόγου τὸ σκοπεῖσθαι περὶ τῶν ἐν αὐτῇ· διὰ τί οὖν ζῶη τις οὕσα καὶ λόγος καὶ δύναμις ποιοῦσα; ἄρ', ὅτι τὸ σκοπεῖσθαι ἐστὶ τὸ μήπω ἔχειν; εἰ δὲ ἔχει, καὶ διὰ τοῦτο ὅτι ἔχει καὶ ποιεῖ. τὸ οὖν εἶναι αὐτῇ ὃ ἐστὶ τοῦτό ἐστὶ τὸ ποιεῖν· ἐστὶ δὲ θεωρία καὶ θεώρημα· λόγος γάρ. τῷ οὖν εἶναι θεωρία καὶ θεώρημα καὶ λόγος τούτῳ καὶ ποιεῖ ἢ ταῦτά ἐστιν. ἢ ποιήσις ἄρα θεωρία ἡμῖν ἀναπέφανται· ἐστὶ γὰρ ἀποτέλεσμα θεωρίας μενούσης θεωρίας οὐκ ἄλλο τι πραξιάσης, ἀλλὰ τῷ εἶναι θεωρία ποιησάσης.

4. καὶ εἰ τις δὲ αὐτὴν ἔροιτο τίνας ἔνεκα ποιεῖ, εἰ τοῦ ἐρωτῶντος ἐθέλοι ἐπαίειν καὶ λέγειν, εἶποι ἄν· ἔχρη μὲν μὴ ἐρωτᾶν, ἀλλὰ συνιέναι καὶ αὐτὸν σιωπῇ, ὥσπερ ἐγὼ σιωπῶ καὶ οὐκ εἰδισμαι λέγειν. τί οὖν συνιέναι; ὅτι τὸ γενόμενόν ἐστι θεῖαμα ἐμὸν σιωπῆσάσης καὶ φύσει γενόμενον θεώρημα καὶ μοι γενομένη ἐκ θεωρίας τῆς ὡδὶ τὴν φύσιν ἔχειν φιλοθεάμονα ὑπάρχει καὶ τὸ θεωροῦν μου θεώρημα ποιεῖ, ὥσπερ οἱ γεωμέτραι θεωροῦντες γράφουσιν· ἀλλ' ἐμοῦ μὴ γραφούσης, θεωρούσης δέ, ὑφίστανται αἱ τῶν σωμαίων γραμμαὶ ὥσπερ ἐκλίπτουσαι. καὶ μοι τὸ τῆς μητρὸς καὶ τῶν γειναμένων ὑπάρχει πάθος· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι εἰσὶν ἐκ θεωρίας καὶ ἡ γένεσις ἡ ἐμὴ ἐκείνων οὐδὲν πρᾶξάντων, ἀλλ' ὄντων μειζόνων λόγων καὶ θεωρούντων αὐτοὺς ἐγὼ γεγέννημαι. τί οὖν ταῦτα βούλεται; ὡς ἡ λεγομένη φύσις ψυχὴ οὐσα, γέννημα ψυχῆς προτέρας δυνατώτερον ζώσης, ἡσυχῇ ἐν ἑαυτῇ θεωρίαν ἔχουσα οὐ πρὸς τὸ ἄνω οὐδ' αὖ ἐτι πρὸς τὸ κάτω, σταῖσα δὲ ἐν ᾧ ἐστὶν ἐν τῇ αὐτῆς στάσει. καὶ οἷον συναισθήσει τῇ συνέσει ταύτῃ καὶ συναισθήσει τὸ μετ' αὐτὴν εἶδεν ὡς οἷον τε αὐτῇ καὶ οὐκέτι ἐξήτησεν ἄλλα θεώρημα ἀποτελέσασα ἀγλαὸν καὶ χάριεν. καὶ εἰ τις βούλεται σύνεσιν τίνα ἢ αἰσθησὶν αὐτῇ διδόναι, οὐχ οἷαν λέγομεν ἐπὶ τῶν ἄλλων τὴν αἰσθησὶν ἢ τὴν σύνεσιν, ἀλλ' οἷον εἰ τις τὴν τοῦ ὕπνου τοῦ ἐρηγορότος προσεικάσειε. θεωροῦσα γὰρ θεώρημα αὐτῆς ἀναπαύεται γενόμενον αὐτῇ ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ καὶ σὺν αὐτῇ μένειν καὶ θεώρημα εἶναι· καὶ θεωρία ἄψοφος, ἀμυδροτέρα δέ. ἕτερα γὰρ αὐτῆς εἰς θεῖαν ἐναργεστέρα, ἡ δὲ εἰδωλον θεωρίας ἄλλης. ταύτη δὲ καὶ τὸ γεννηθὲν ὑπ' αὐτῆς ἀσθενὲς παντάπασιν, ὅτι ἀσθενοῦσα θεωρία ἀσθενὲς θεώρημα ποιεῖ.

ἐπεὶ καὶ ἄνθρωποι ὅταν ἀσθενήσωσιν εἰς τὸ θεωρεῖν
 σκιὰν θεωρίας καὶ λόγου τὴν πρᾶξιν ποιοῦνται. ὅτι
 γὰρ μὴ ἱκανὸν αὐτοῖς τὸ τῆς θεωρίας ὑπ' ἀσθενείας
 ψυχῆς, λαβεῖν οὐ δυνάμενοι τὸ θέαμα ἱκανῶς καὶ διὰ
 5 τοῦτο οὐ πληρούμενοι, ἐπιέμενοι δὲ αὐτὸ ἰδεῖν, εἰς
 πρᾶξιν φέρονται, ἵνα ἰδῶσιν ὃ μὴ νῶν ἐδύναντο. ὅταν
 γοῦν ποιῶσι, καὶ αὐτοὶ ὄραν βούλονται αὐτὸ καὶ θεω-
 ρεῖν καὶ αἰσθάνεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, ὅταν ἢ πρό-
 θεσις αὐτοῖς ὡς οἶόν τε πρᾶξις ἢ πανταχοῦ δὴ ἄν-
 10 ερευνήσομεν τὴν ποιήσιν καὶ τὴν πρᾶξιν ἢ ἀσθένειαν
 θεωρίας ἢ παρακολούθημα· ἀσθένειαν μὲν, εἰ μηδὲν
 τις ἔχοι μετὰ τὸ πραχθέν· παρακολούθημα δέ, εἰ
 ἔχοι ἄλλο πρὸ τούτου κρείττον τοῦ ποιηθέντος θεω-
 15 ρεῖν. τί γὰρ θεωρεῖν τὸ ἀληθινὸν δυνάμενος προη-
 γουμένως ἔρχεται ἐπὶ τὸ εἶδωλον τοῦ ἀληθινοῦ; μαρ-
 τυροῦσι δὲ καὶ οἱ νωθέστεροι τῶν παιδῶν, οἱ πρὸς
 τὰς μαθήσεις καὶ θεωρίας ἀδυνατάως ἔχοντες ἐπὶ τὰς
 τέχνας καὶ τὰς ἐργασίας καταφέρονται.

5. ἀλλὰ περὶ μὲν φύσεως εἰπόντες ὃν τρόπον
 20 θεωρία ἢ γένεσις ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν πρὸ ταύτης ἐλ-
 θόντες λέγομεν, ὡς ἢ ταύτης θεωρία καὶ τὸ φιλομα-
 θὲς καὶ τὸ ζητητικὸν καὶ ἢ ἐξ ὧν ἐγνώκει ὧδις καὶ τὸ
 πλήρες πεποίηκεν αὐτὴν θεώρημα πᾶν γενομένην
 ἄλλο θεώρημα ποιῆσαι· οἷον ἢ τέχνη ποιεῖ, ὅταν ἐκά-
 25 στη πλήρης ἢ· ἄλλην οἶαν μικρὰν τέχνην ποιεῖ ἐν
 παιδίῳ ἰνδαλμα ἔχοντι ἀπάντων· ἄλλως μέντοι ταῦτα
 ὡσπερ ἀμυδρὰ καὶ οὐ δυνάμενα βοηθεῖν ἑαυτοῖς θεά-
 ματα καὶ θεωρήματα. τὸ πρῶτον οὖν αὐτῆς ἄνω πρὸς
 τοῦ ἄνω ἀεὶ πληρούμενον καὶ ἐλλαμπόμενον μένει
 30 ἐκεῖ, τὸ δὲ τῆ τοῦ μεταλαβόντος πρώτῃ μεταλήψει
 μεταλαμβάνον πρόεισιν ἀεὶ ζωὴ ἐκ ζωῆς· [ζωῆς] ἐνέερ-
 γεια γὰρ πανταχοῦ φθάνει καὶ οὐκ ἔστιν ὅτου ἀπο-

σταται. προιοῦσα μέντοι ἔᾶ τὸ ἑαυτῆς πρόσθεν μέρος οὐ καταλέλοιπε μένειν· ἀπολιποῦσα γὰρ τὸ πρόσθεν οὐκέτι ἔσται πανταχοῦ, ἀλλ' ἐν ᾧ τελευτᾶ μόνον. οὐκ ἴσον δὲ τὸ προῖον τῷ μείναντι. εἰ οὖν πανταχοῦ δεῖ γίνεσθαι καὶ μὴ εἶναι ὅπου μὴ τὴν ἐνέργειαν τὴν 5 αὐτῆς ἀεὶ τε τὸ πρότερον ἕτερον τοῦ ὑστέρου, ἤκει δὲ ἡ ἐνέργεια ἐκ θεωρίας ἢ πράξεως, πράξεις δὲ οὐπω ἦν· οὐ γὰρ οἶόν τε πρὸ θεωρίας· ἀνάγκη ἀσθενεστε-
 p. 347 ραν | μὲν ἑτέραν ἑτέρας εἶναι, πᾶσαν δὲ θεωρίαν· ὥστε τὴν κατὰ τὴν θεωρίαν πράξιν δοκοῦσαν εἶναι 10 τὴν ἀσθενεστάτην θεωρίαν εἶναι· ὁμογενὲς γὰρ ἀεὶ δεῖ τὸ γεννώμενον εἶναι, ἀσθενέστερον μὴν τῷ ἐξίτηλον καταβαίνον γίνεσθαι. ἀποφητι μὲν δὴ πάντα, ὅτι μηδὲν ἐμφανοῦς καὶ τῆς ἔξωθεν θεωρίας ἢ πράξεως δεῖται, καὶ ψυχὴ δὲ ἡ θεωροῦσα καὶ τὸ οὕτως θεωρη- 15 σαν ἄτε ἔξωτέρω καὶ οὐχ ὡσαύτως τῷ πρὸ αὐτῆς τὸ μετ' αὐτὴν ποιεῖ καὶ θεωρία τὴν θεωρίαν ποιεῖ. καὶ γὰρ οὐκ ἔχει πέρας ἡ θεωρία οὐδὲ τὸ θεωρήμα. διὰ τούτο δὲ πανταχοῦ. ποῦ γὰρ οὐχί; ἐπεὶ καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ τὸ αὐτό· οὐ γὰρ περιγέγραπται μεγέθει. οὐ 20 μὴν ὡσαύτως ἐν πᾶσιν, ὥστε οὐδὲ ἐν παντὶ μέρει ψυχῆς ὁμοίως. διὸ ὁ ἡνίοχος τοῖς ἵπποις δίδωσιν ὃ εἶδεν, οἱ δὲ λαβόντες δῆλον ὅτι ὀρέγοντο ἂν ἂν εἶδεν· ἔλαβον γὰρ οὐ πᾶν. ὀρεγόμενοι δὲ εἰ πράττουσιν, οὐ ὀρέγονται ἔνεκα πράττουσιν. ἦν δὲ θεωρήμα καὶ 25 θεωρία ἐκεῖνο.

6. ἡ ἄρα πράξις ἔνεκα θεωρίας καὶ θεωρήματος· ὥστε καὶ τοῖς πράττουσιν ἡ θεωρία τέλος καὶ οἶον ἐξ εὐθείας ὃ μὴ ἠδυνήθησαν λαβεῖν τοῦτο περιπλανώ- 30 μενοι ἐλεῖν ζητοῦσι. καὶ γὰρ αὐ' ὅταν τύχωσιν οὐ βού- λονται, ὃ γενέσθαι ἠθέλησαν, οὐχ ἵνα μὴ γινῶσιν, ἀλλ' ἵνα γινῶσι, καὶ παρὸν ἴδωσιν ἐν ψυχῇ, δῆλον ὅτι

κείμενον θεατόν. ἐπεὶ καὶ ἀγαθοῦ χάριν πράττουσι·
 τοῦτο δὲ οὐχ ἵνα ἔξω αὐτῶν οὐδ' ἵνα μὴ ἔχωσιν, ἀλλ'
 ἵνα ἔχωσι τὸ ἐκ τῆς πράξεως ἀγαθόν. τοῦτο δὲ ποῦ;
 ἐν ψυχῇ. ἀνεκάμψεν οὖν πάλιν ἡ πρᾶξις εἰς θεωρίαν·
 5 ὃ γὰρ ἐν ψυχῇ λαμβάνει λόγῳ οὕσῃ, τί ἂν ἄλλο ἢ λό-
 γος σιωπῶν εἶη; καὶ μᾶλλον, ὄσῳ μᾶλλον. τότε γὰρ
 καὶ ἡσυχίαν ἄγει καὶ οὐδὲν ζητεῖ ὡς πληρωθεῖσα καὶ
 ἡ θεωρία ἢ ἐν τῷ τοιοῦτῳ τῷ πιστεύειν ἔχειν εἴσω
 κείται. καὶ ὄσῳ ἐναργεστέρα ἢ πίστις, ἡσυχικωτέρα
 10 καὶ ἡ θεωρία, ἢ μᾶλλον εἰς ἐν ἄγει, καὶ τὸ γινώσκον
 ὄσῳ γινώσκει· ἤδη γὰρ σπουδαστέον· εἰς ἐν τῷ γνω-
 σθέντι ἔρχεται. εἰ γὰρ δύο, τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο
 ἔσται· ὥστε οἶον παράκειται καὶ τὸ διπλοῦν τοῦτο
 οὕτω φκείωσεν· οἶον ὅταν ἐνόητες λόγοι ἐν ψυχῇ μη-
 15 δὲν ποιῶσι. διὸ δεῖ μὴ ἔξωθεν τὸν λόγον εἶναι, ἀλλ'
 ἐνωθῆναι τῇ ψυχῇ τοῦ μανθάνοντος, ἕως ἂν οἰκείον
 εὔρη. ἢ μὲν οὖν ψυχῇ, ὅταν οἰκείωθῃ καὶ διατεθῇ
 ὁμοίως, προφέρει καὶ προχειρίζεται· οὐ γὰρ πρώτως
 εἶχε· καὶ καταμανθάνει καὶ τῇ προχειρίσει οἶον | ἑτέρα p. 348
 20 αὐτῆς γίνεται καὶ διανοουμένη βλέπει ὡς ἄλλο ὄν
 ἄλλο· καίτοι καὶ αὐτῇ λόγος ἦν καὶ οἶον νοῦς, ἀλλ'
 ὁρῶν ἄλλο. ἔστι γὰρ οὐ πλήρης, ἀλλ' ἐλλείπει τῷ
 πρὸ αὐτῆς· ὁρᾷ μέντοι καὶ αὐτῇ ἡσύχως ἂ προφέρει.
 ἂ μὲν γὰρ οὐ προήνεγκεν, οὐκέτι προφέρει, ἂ δὲ
 25 προφέρει, τῷ ἐλλίπει προφέρει εἰς ἐπίσκεψιν κατα-
 μανθάνουσα ὃ ἔχει. ἐν δὲ τοῖς πρακτικοῖς ἐφαρμόττει
 ἂ ἔχει τοῖς ἔξω. καὶ τῷ μὲν μᾶλλον ἔχειν ἢ ἡ φύσις
 ἡσυχικωτέρα καὶ τῷ πλέον θεωρητικῇ μᾶλλον, τῷ δὲ
 μὴ τελέως ἐφιεμένη μᾶλλον ἔχειν τὴν τοῦ θεωρηθέν-
 30 τος καταμάθησιν καὶ θεωρίαν τὴν ἐξ ἐπισκέψεως.
 καὶ ἀπολείπουσα δὲ καὶ ἐν ἄλλοις γινομένη, εἴτ' ἐπ-
 ανιοῦσα πάλιν, θεωρεῖ τῷ ἀπολειφθέντι αὐτῆς μέ-

ρει· ἡ δὲ σταῖσα ἐν αὐτῇ ἦττον τοῦτο ποιεῖ. διὸ ὁ σπουδαῖος λελόγισται ἤδη καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ πρὸς ἄλλον ἀποφαίνει· πρὸς δὲ αὐτὸν ὄψις. ἤδη γὰρ οὗτος πρὸς τὸ ἐν καὶ πρὸς τὸ ἡσυχον οὐ μόνον τῶν ἕξω, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτόν, καὶ πάντα εἰσω. 5

7. ὅτι μὲν οὖν πάντα τὰ τε ὡς ἀληθῶς ὄντα ἐκ θεωρίας καὶ θεωρία καὶ τὰ ἐξ ἐκείνων γενόμενα θεωρούντων ἐκείνων καὶ αὐτὰ θεωρήματα, τὰ μὲν αἰσθησει, τὰ δὲ γνώσει ἢ δόξει, καὶ αἱ πράξεις τὸ τέλος 10 ἔχουσιν εἰς γνώσιν καὶ ἡ ἐφεσις γνώσεως καὶ αἱ γεννήσεις ἀπὸ θεωρίας εἰς ἀποτελεύτησιν εἰδους καὶ θεωρήματος ἄλλου καὶ ὅλως μιμήματα ὄντα ἕκαστα τῶν ποιούντων θεωρήματα ποιεῖ καὶ εἶδη καὶ αἱ γινόμεναι ὑποστάσεις μιμήσεις ὄντων οὐσαι [τὰ] ποιούντα δεικνῦσι τέλος ποιούμενα οὐ τὰς ποιήσεις οὐδὲ 15 τὰς πράξεις, ἀλλὰ τὸ ἀποτελεσμα, ἵνα θεωρηθῇ, καὶ τοῦτο καὶ αἱ διανοήσεις ἰδεῖν θέλουσι καὶ ἐτι πρότερον αἱ αἰσθήσεις, αἷς τέλος ἢ γνώσις, καὶ ἐτι πρὸ τούτων ἡ φύσις τὸ θεωρήμα τὸ ἐν αὐτῇ καὶ τὸν λόγον ποιεῖ ἄλλον λόγον ἀποτελοῦσα· [ᾧν] τὰ μὲν ἦν αὐτόθεν λαβεῖν, τὰ δ' ὑπέμνησεν ὁ λόγος· δῆλόν που. 20 ἐπεὶ κάκεινο δῆλον, ὡς ἀναγκαῖον ἦν τῶν πρώτων ἐν θεωρία ὄντων καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐφίεσθαι τούτου, εἴπερ τέλος ἅπασιν ἢ ἀρχή. ἐπεὶ καὶ ὅταν τὰ ζῶα γεννᾷ, οἱ λόγοι ἐνδον ὄντες κινουῖσι καὶ ἔστιν ἐνέργεια 25 θεωρίας τοῦτο καὶ ὠδὸς τοῦ πολλὰ ποιεῖν εἶδη καὶ πολλὰ θεωρήματα καὶ λόγων πληρωῶσαι πάντα καὶ οἶον αἰεὶ θεωρεῖν· τὸ γὰρ ποιεῖν εἶναι τι εἶδός ἐστι ποιεῖν· τοῦτο δὲ ἔστι πάντα πληρωῶσαι θεωρίας. καὶ αἱ ἁμαρτῖαι δέ, αἷ τε ἐν τοῖς γινομένοις αἷ τε ἐν τοῖς 30 πραττομένοις, θεωρούντων εἰσὶν ἐκ τοῦ θεωρητοῦ παραφορά· καὶ ὁ γε κακὸς τεχνίτης ἔοικεν αἰσχροῦ

εἶδη ποιούντι. | καὶ οἱ ἔρωτες δὲ ἰδόντων καὶ πρὸς p. 349
εἶδος σπευδόντων.

8. ταῦτα μὲν [οὖν] οὕτως. τῆς δὲ θεωρίας ἀνα-
βιναύσης ἐκ τῆς φύσεως ἐπὶ ψυχὴν καὶ ἀπὸ ταύτης
5 εἰς νοῦν καὶ ἀεὶ οἰκειότερων τῶν θεωριῶν γιγνομέ-
νων καὶ ἐνουμένων τοῖς θεωροῦσι καὶ ἐπὶ τῆς σπου-
δαίας ψυχῆς πρὸς τὸ αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ ἰόντων τῶν
ἐγνωσμένων ἄτε εἰς νοῦν σπευδόντων, ἐπὶ τούτου
δηλονότι ἤδη ἐν ἄμφω οὐκ οἰκειώσει, ὥσπερ ἐπὶ τῆς
10 ψυχῆς τῆς ἀρίστης, ἀλλ' οὐσία καὶ τῷ ταύτων τὸ εἶ-
ναι καὶ τὸ νοεῖν εἶναι. οὐ γὰρ ἔτι ἄλλο, τὸ δ' ἄλλο·
πάλιν γὰρ αὐ' ἄλλο ἔσται ὃ οὐκέτι ἄλλο καὶ ἄλλο. δεῖ
οὖν τοῦτο εἶναι ἐν ὄντως ἄμφω· τοῦτο δὲ ἐστὶ θεω-
ρία ζῶσα, οὐ θεώρημα, οἶον τὸ ἐν ἄλλῳ. τὸ γὰρ ἐν
15 ἄλλῳ ζῶν τι ἐκεῖνο, οὐκ αὐτοζῶν. εἰ οὖν ζήσεται τι
θεώρημα καὶ νόημα, δεῖ αὐτὸ ζωὴν εἶναι οὐ φυτικὴν
οὐδὲ αἰσθητικὴν οὐδὲ ψυχικὴν τὴν ἄλλην. νοήσεις
μὲν γὰρ πῶς καὶ ἄλλαι· ἀλλ' ἢ μὲν φυτικὴ νόησις,
ἢ δὲ αἰσθητικὴ, ἢ δὲ ψυχικὴ. πῶς οὖν νοήσεις; ὅτι
20 λόγοι. καὶ πᾶσα ζωὴ νόησις τις, ἀλλὰ ἄλλη ἄλλης ἀμυ-
δροτέρα, ὥσπερ καὶ ζωὴ. ἢ δὲ ἐναργεστέρα αὕτη καὶ
πρώτη ζωὴ καὶ πρώτος νοῦς εἰς. νόησις οὖν ἢ πρώτη
ζωὴ καὶ ζωὴ δευτέρα νόησις δευτέρα καὶ ἢ ἐσχάτη
ζωὴ ἐσχάτη νόησις. πᾶσα οὖν ζωὴ ἢ τοῦ γένους τού-
25 του καὶ νόησις. ἀλλὰ ζωῆς μὲν ἴσως διαφορὰς τάχα
ἂν λέγοιμεν, νοήσεων δὲ οὐ λέγουσιν; ἀλλὰ τὰς μὲν,
τὰς δ' ὅλως οὐ νοήσεις, ὅτι ὅλως τὴν ζωὴν ὃ τι ποτέ
ἐστὶν οὐ ζητοῦσιν. ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἐπισημαντέον, ὅτι
πάλιν αὐ' ὁ λόγος πάρεργον ἐνδείκνυται θεωρίας τὰ
30 πάντα ὄντα. εἰ τοίνυν ἢ ζωὴ ἢ ἀληθεστάτη νοήσει
ζωὴ ἐστὶν, αὕτη δὲ ταύτων τῇ ἀληθεστάτη νοήσει, ἢ
ἀληθεστάτη νόησις ζῆ καὶ ἢ θεωρία καὶ τὸ θεώρημα

τὸ τοιοῦτο ζῶν καὶ ζωὴ καὶ ἐν ὁμοῦ τὰ δύο. ἐν οὖν ὄν
 τὰ δύο πῶς αὐτὸ πολλὰ τοῦτο τὸ ἐν; ἢ ὅτι οὐχ ἐν θεω-
 ρεῖ. ἐπεὶ καί, ὅταν τὸ ἐν θεωρῆ, οὐχ ὡς ἐν· εἰ δὲ μὴ,
 οὐ γίνεται νοῦς. ἀλλὰ ἀρξάμενος ὡς ἐν οὐχ ὡς ἤρξατο
 ἔμεινεν, ἀλλ' ἔλαθεν ἑαυτὸν πολὺς γενόμενος, οἷον
 βεβαρημένος, καὶ ἐξείλιξεν αὐτὸν πάντα ἔχειν ἐθέ-
 λων, εἰ καὶ βέλτιον ἦν αὐτῷ μὴ ἐθελῆσαι τοῦτο· δεύ-
 τερον γὰρ ἐγένετο· οἷον κύκλος ἐξελλξας αὐτὸν γέ-
 γουσε καὶ σχῆμα καὶ ἐπίπεδον καὶ περιφέρεια καὶ κέν-
 τρον καὶ γραμμὰ καὶ τὰ μὲν ἄνω, τὰ δὲ κάτω· βελ- 10
 τίω μὲν ὄθεν, χεῖρω δὲ εἰς ὄ. τὸ γὰρ ἀφ' οὗ οὐκ ἦν
 p. 350 τοιοῦτον, οἷον τὸ ἀφ' οὗ καὶ εἰς ὄ, οὐδὲ αὐτὸ | ἀφ'
 οὗ καὶ εἰς ὄ οἷον τὸ ἀφ' οὗ μόνον. καὶ ἄλλως δὲ ὁ νοῦς
 οὐχ ἑνὸς τινος νοῦς, ἀλλὰ καὶ πᾶς· πᾶς δὲ ὢν καὶ
 πάντων. δεῖ οὖν αὐτὸν πάντα ὄντα καὶ πάντων καὶ 15
 τὸ μέρος αὐτοῦ ἔχειν πᾶν καὶ πάντα· εἰ δὲ μὴ, ἔξει
 τι μέρος οὐ νοῦν καὶ συγκρίσεται ἐξ οὗ νῶν καὶ σωρός
 τις συμφορητὸς ἔσται ἀναμένων τὸ γενέσθαι νοῦς ἐκ
 πάντων. διὸ καὶ ἄπειρος οὗτος καί, εἴ τι ἀπ' αὐτοῦ,
 οὐκ ἠλάττωται οὔτε τὸ ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι πάντα καὶ αὐτό, 20
 οὔτε ἐκεῖνος ὁ ἐξ οὗ, ὅτι μὴ σύνθεσις ἦν ἐκ μορίων.

9. οὗτος μὲν οὖν τοιοῦτος· διὸ οὐ πρώτως, ἀλλὰ
 δεῖ εἶναι τὸ ἐπέκεινα αὐτοῦ, οὐπερ χάριν καὶ οἱ πρό-
 σθεν λόγοι, πρῶτον μὲν, ὅτι πλήθος ἑνὸς ὕστερον·
 καὶ ἀριθμὸς δὲ οὗτος, ἀριθμοῦ δὲ ἀρχὴ καὶ τοῦ τοι- 25
 οῦτου τὸ ὄντως ἐν· καὶ οὗτος νοῦς καὶ νοητὸν ἅμα,
 ὥστε δύο ἅμα. εἰ δὲ δύο, δεῖ τὸ πρὸ τοῦ δύο λαβεῖν.
 τί οὖν; νοῦς μόνον; ἀλλὰ παντὶ νῶ συνέξενκται τὸ
 νοητόν· εἰ οὖν δεῖ μὴ συνεξεῦχθαι τὸ νοητόν, οὐδὲ
 νοῦς ἔσται. εἰ οὖν μὴ νοῦς, ἀλλ' ἐκφεύξεται τὰ δύο, 30
 τὸ πρότερον τῶν δύο τούτων ἐπέκεινα δεῖ νοῦ εἶναι.
 τί οὖν κωλύει τὸ νοητόν αὐτὸ εἶναι; ἢ ὅτι καὶ τὸ νοη-

τὸν συνέξενται τῷ νῷ. εἰ οὖν μήτε νοῦς μήτε νοη-
 τὸν εἴη, τί ἂν εἴη; ἐξ οὗ ὁ νοῦς καὶ τὸ σὺν αὐτῷ νοη-
 τὸν φήσομεν. τί οὖν τοῦτο καὶ ποῖόν τι αὐτὸ φαντα-
 σθησόμεθα; καὶ γὰρ αὐτὸ ἢ νοοῦν ἔσται ἢ ἀνόητόν τι.
 5 νοοῦν μὲν οὖν νοῦς, ἀνόητον δὲ ἀγνοήσει καὶ ἑαυτό·
 ὥστε τί σεμνόν; οὐδὲ γὰρ, εἰ λέγοιμεν τὸ ἀγαθὸν εἶ-
 ναι καὶ ἀπλούστατον εἶναι, δῆλόν τι καὶ σαφὲς ἐροῦ-
 μεν τὸ ἀληθὲς λέγοντες, ἕως ἂν μὴ ἔχωμεν ἐπὶ τί
 ἐρείδοντες τὴν διάνοιαν λέγομεν. καὶ γὰρ αὐτὸ τῆς
 10 γνώσεως διὰ τοῦ τῶν ἄλλων γιγνομένης καὶ τῷ νῷ
 νοοῦν τι γινώσκειν δυναμένων ὑπερβεβηκὸς τοῦτο
 τὴν νοῦ φύσιν τίνι ἂν ἀλίσκοιτο ἐπιβολῇ ἀθρόα; πρὸς
 ὃ δεῖ σημαῖναι, ὅπως οἶόν τε· τῷ ἐν ἡμῖν ὁμοίᾳ φή-
 σομεν. ἔστι γὰρ τι καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῦ ἢ οὐκ ἔστιν,
 15 ὅπου μὴ ἔστιν, οἷς ἔστι μετέχειν αὐτοῦ. τῷ γὰρ παν-
 ταχοῦ παραστήσας ὅπου οὖν τὸ δυνάμενον ἔχειν ἔχεις
 ἐκεῖθεν· ὥσπερ εἰ φωνῆς κατεχούσης ἐρημίαν καὶ
 μετὰ τῆς ἐρημίας καὶ ἀνθρώπους ἐν ὄρωσιν τοῦ ἐρή-
 μου στήσας οὗς τὴν φωνὴν κοιμῆ πᾶσαν καὶ αὐτὸ οὐ
 20 πᾶσαν. τί οὖν ἔστιν ὃ κοιμούμεθα νοῦν παραστη-
 σάμενοι; ἢ δεῖ τὸν νοῦν οἶον εἰς τοῦπίσω ἀναχωρεῖν p. 351
 καὶ οἶον ἑαυτὸν ἀφέντα τοῖς εἰς ὀπίσθεν αὐτοῦ ἀμφί-
 στομον ὄντα κάκει, εἰ ἐθέλει ἐκεῖνο ὄραν, μὴ πάντα
 νοῦν εἶναι. ἔστι μὲν γὰρ αὐτὸς ζωὴ πρώτη, ἐνέργεια
 25 οὐσα ἐν διεξόδῳ τῶν πάντων· διεξόδῳ δὲ οὐ τῇ διεξ-
 ιούσῃ, ἀλλὰ τῇ διεξελεύσῃ. εἶπερ οὖν καὶ ζωὴ ἔστι
 καὶ διεξοδὸς ἔστι καὶ πάντα ἀκριβῶς καὶ οὐχ ὀλοσχε-
 ρῶς ἔχει· ἀτελῶς γὰρ ἂν καὶ ἀδιαφθρότως ἔχοι· * *
 ἕκ τινος ἄλλου αὐτὸν εἶναι, ὃ οὐκέτι ἐν διεξόδῳ,
 30 ἀλλὰ ἀρχὴ διεξόδου καὶ ἀρχὴ ζωῆς καὶ ἀρχὴ νοῦ καὶ
 τῶν πάντων. οὐ γὰρ ἀρχὴ τὰ πάντα, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς
 τὰ πάντα· αὐτὴ δὲ οὐκέτι τὰ πάντα οὐδέ τι τῶν πάν-

των, ἵνα γεννήσῃ τὰ πάντα καὶ ἵνα μὴ πλήθος ᾖ, ἀλλὰ τοῦ πλήθους ἀρχή· τοῦ γὰρ γεννηθέντος πανταχοῦ τὸ γεννῶν ἀπλούστερον. εἰ οὖν τοῦτο νοῦν ἐγέννησεν, ἀπλούστερον νοῦ δεῖ αὐτὸ εἶναι. εἰ δέ τις οἶοιτο αὐτὸ τὸ ἐν καὶ τὰ πάντα εἶναι, ἦτοι καθ' ἐν 5 ἕκαστον τῶν πάντων ἐκεῖνο ἔσται ἢ ὁμοῦ πάντα. εἰ μὲν οὖν ὁμοῦ πάντα συνηθροισμένα, ὕστερον ἔσται τῶν πάντων· εἰ δὲ πρότερον τῶν πάντων, ἄλλα μὲν τὰ πάντα, ἄλλο δὲ αὐτὸ ἔσται τῶν πάντων· εἰ δὲ ἅμα καὶ αὐτὸ καὶ τὰ πάντα, οὐκ ἀρχὴ ἔσται. δεῖ δὲ αὐτὸ 10 ἀρχὴν εἶναι καὶ εἶναι πρὸ πάντων, ἵνα ἢ μετ' αὐτὸ καὶ τὰ πάντα. τὸ δὲ καθ' ἕκαστον τῶν πάντων, πρῶτον μὲν τὸ αὐτὸ ἔσται ὅτιοῦν ὄψου, ἔπειτα ὁμοῦ πάντα καὶ οὐδὲν διακρινεῖ. καὶ οὕτως * οὐδὲν τῶν πάντων, ἀλλὰ πρὸ τῶν πάντων. 15

10. τί δὴ ὄν; δύναμις τῶν πάντων· ἥς μὴ οὐσης οὐδ' ἂν τὰ πάντα οὐδ' ἂν νοῦς, ζωὴ ἢ πρώτη καὶ πᾶσα. τὸ δὲ ὑπὲρ τὴν ζωὴν αἰτιον ζωῆς· οὐ γὰρ ἢ τῆς ζωῆς ἐνέργεια τὰ πάντα οὐσα πρώτη, ἀλλ' ὥσπερ προχυθεῖσα αὐτὴ οἶον ἐκ πηγῆς. νόησον γὰρ πηγὴν 20 ἀρχὴν ἄλλην οὐκ ἔχουσαν, δοῦσαν δὲ ποταμοῖς πᾶσιν αὐτήν, οὐκ ἀναλωθεῖσαν τοῖς ποταμοῖς, ἀλλὰ μένουσαν αὐτήν ἡσύχως, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῆς προεληλυθότας πρὶν ἄλλον ἄλλη ρεῖν ὁμοῦ συνόντας ἔτι, ἦδη δὲ οἶον ἐκάστους εἰδότας οἱ ἀφήσουσιν αὐτῶν τὰ ρεύματα· 25 ἢ ζωὴν φντοῦ μεγίστου διὰ παντὸς ἐλθοῦσαν ἀρχῆς μενούσης καὶ οὐ σκεδασθείσης περὶ πᾶν αὐτῆς οἶον ἐν ῥίξῃ ἰδρυμένης. αὕτη τοίνυν παρέσχε μὲν τὴν πᾶσαν ζωὴν τῷ φντοῦ τὴν πολλήν, ἔμεινε δὲ αὐτὴ οὐ πολλὴ οὐσα, ἀλλ' ἀρχὴ τῆς πολλῆς. καὶ θαῦμα οὐδέν. 30 ἢ καὶ θαῦμα, πῶς τὸ πλήθος ἐξ οὐ πλήθους ἦν καὶ οὐκ ἦν τὸ πλήθος, εἰ μὴ πρὸ τοῦ πλήθους ἦν ὃ μὴ

πληθος ἦν. οὐ γὰρ μερίζεται εἰς τὸ πᾶν ἡ ἀρχή· με-
 ρισθεῖσα γὰρ ἀπώλεσεν ἂν καὶ τὸ πᾶν καὶ οὐδ' ἂν ἔτι
 ἐγένετο μὴ μενούσης τῆς ἀρχῆς ἐφ' ἑαυτῆς ἐτέρας οὐ-
 σης. | διὸ καὶ ἡ ἀναγωγὴ πανταχοῦ ἐφ' ἓν. καὶ ἐφ' p. 352
 5 ἐκάστου μὲν τι ἓν, εἰς ὃ ἀνάξεις, καὶ τὸ δὲ πᾶν
 εἰς ἓν τὸ πρὸ αὐτοῦ, οὐχ ἀπλῶς ἓν, ἕως [ἄν] τις ἐπὶ
 τὸ ἀπλῶς ἓν ἔλθῃ· τοῦτο δὲ οὐκέτι ἐπ' ἄλλο. ἀλλ' εἰ
 μὲν τὸ τοῦ φυτοῦ ἓν· τοῦτο δὲ ἡ ἀρχὴ ἢ μένουσα·
 καὶ τὸ ζῶου ἓν καὶ τὸ ψυχῆς ἓν καὶ τὸ παντὸς ἓν λαμ-
 10 βάνοι, λαμβάνει ἐκασταχοῦ τὸ δυνατώτατον καὶ τὸ
 τίμιον· εἰ δὲ τὸ τῶν κατὰ ἀλήθειαν ὄντων ἓν, τὴν
 ἀρχὴν καὶ πηγὴν καὶ δύναμιν, λαμβάνοι, ἀπιστήσω-
 μεν καὶ τὸ μηδὲν ὑπονοήσωμεν; ἢ ἔστι μὲν μηδὲν
 τούτων ὧν ἔστιν ἀρχή, τοιοῦτο μέντοι, οἷον μηδενὸς
 15 αὐτοῦ κατηγορεῖσθαι δυναμένου, μὴ ὄντος, μὴ οὐ-
 σίας, μὴ ζωῆς, τὸ ὑπὲρ πάντα ταῦτα εἶναι. εἰ δὲ ἀφ-
 ελῶν τὸ εἶναι λαμβάνοις, θαῦμα ἔξεις· καὶ βαλῶν
 πρὸς αὐτὸ καὶ τυχῶν ἓν τοῖς αὐτοῦ ἀναπαυσάμενος
 συννόει μᾶλλον τῇ προσβολῇ συνείης· συνορῶν δὲ τὸ
 20 μέγα αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτὸ δι' αὐτὸ οὐσίον.

11. ἔτι δὲ καὶ ὧδε· ἐπεὶ γὰρ ὁ νοῦς ἔστιν ὄψις
 τις καὶ ὄψις ὄρωσα, δύναμις ἔσται εἰς ἐνέργειαν ἐλ-
 θούσα. ἔσται τοίνυν τὸ μὲν ὕλη, τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ,
 οἷον καὶ ἡ κατ' ἐνέργειαν ὄρασις, ὕλη δὲ ἐν νοητοῖς.
 25 ἐπεὶ καὶ ἡ ὄρασις ἢ κατ' ἐνέργειαν διττὸν ἔχει· πρὶν
 γοῦν ἰδεῖν ἓν ἦν. τὸ οὖν ἓν δύο γέγονε καὶ τὰ δύο ἓν.
 τῇ μὲν οὖν ὀράσει ἢ πλήρωσις παρὰ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ
 ἢ οἷον τελείωσις, τῇ δὲ τοῦ νοῦ ὄψει τὸ ἀγαθὸν τὸ
 πληροῦν. εἰ γὰρ αὐτὸς τὸ ἀγαθόν, τί ἔδει ὄραν ἢ
 30 ἐνεργεῖν ὅλως; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα περὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ
 διὰ τὸ ἀγαθὸν ἔχει τὴν ἐνέργειαν, τὸ δὲ ἀγαθὸν οὐ-
 δενὸς δεῖται· διὸ οὐδὲν ἔσται αὐτῷ ἢ αὐτό. φθερξά-

μενος οὖν τὸ ἀγαθὸν μηδὲν ἔτι προσνόει· ἐὰν γὰρ τι
 προσθῆς, ὅσῳ προσέθηκας ὁτιοῦν, ἐνδεὲς ποιήσεις.
 διὸ οὐδὲ τὸ νοεῖν, ἵνα καὶ μὴ ἄλλο καὶ ποιήσης δύο,
 νοῦν καὶ ἀγαθόν. ὁ μὲν γὰρ νοῦς τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ δ'
 ἀγαθὸν οὐ δεῖται ἐκείνου· ὅθεν καὶ τυγχάνων τοῦ 5
 ἀγαθοῦ ἀγαθοειδὲς γίνεται καὶ τελειοῦται παρὰ τοῦ
 ἀγαθοῦ τοῦ εἶδους τοῦ ἐπ' αὐτῷ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ
 ἤκοντος ἀγαθοειδῆ ποιοῦντος. οἶον δὲ ἐνοραταί ἐπ'
 αὐτῷ ἴχνος τοῦ ἀγαθοῦ, τοιοῦτον τὸ ἀρχέτυπον ἐν-
 νοεῖν προσήκει τὸ ἀληθινὸν ἐκείνου ἐνθυμηθέντα ἐκ 10
 τοῦ ἐπὶ τῷ νῷ ἐπιθέοντος ἴχνους. τὸ μὲν οὖν ἐπ' αὐ-
 τῷ ἴχνος αὐτοῦ τῷ νῷ ἐνωρῶντι ἔδωκεν ἔχειν· ὥστε
 ἐν μὲν τῷ νῷ ἢ ἔφεσις καὶ ἐφιέμενος αἰεὶ καὶ αἰεὶ τυγ-
 χάνων, ἐκεῖ δὲ οὔτε ἐφιέμενος· τίνος γάρ; οὔτε τυγ-
 χάνων· οὐδὲ γὰρ ἐφέλετο. οὐ τοίνυν οὐδὲ νοῦς· ἔφε- 15
 σις γὰρ καὶ ἐν τούτῳ καὶ σύννευσις πρὸς τὸ εἶδος αὐ-
 τοῦ. τοῦ δὴ νοῦ καλοῦ ὄντος καὶ πάντων καλλίστου,
 ἐν φωτὶ καθαρῷ καὶ ἀνυγῇ καθαρᾷ κειμένου καὶ τὴν
 τῶν ὄντων περιλαβόντος φύσιν, οὐ καὶ ὁ καλὸς οὗτος
 κόσμος σκιά καὶ εἰκῶν, καὶ ἐν πάσῃ ἀγλαίᾳ κειμέ- 20
 νου, | ὅτι μηδὲν ἀνόητον μηδὲ σκοτεινὸν μηδ' ἄμε-
 τρον ἐν αὐτῷ, ζῶντος ζωὴν μακαρίαν, θάμβος μὲν ἂν
 ἔχοι τὸν ἰδόντα καὶ τοῦτον καὶ ὡς χρῆ εἰς αὐτὸν εἰσ-
 δύντα καὶ αὐτοῦ γενόμενον εἶνα. ὡς δὴ ὁ ἀναβλέψας
 εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ τῶν ἄστρον φέγγος ἰδὼν τὸν 25
 ποιήσαντα ἐνθυμεῖται καὶ ζητεῖ, οὕτω χρῆ καὶ τὸν
 νοητὸν κόσμον ὃς ἐθεάσατο καὶ ἐνεῖδε καὶ ἐθαύμασε
 τὸν κάκεινου ποιητὴν τίς ἄρα ὁ τοιοῦτον ὑποστήσας
 ζητεῖν ἢ ποῦ ἢ πῶς, ὁ τοιοῦτον παιδα γεννήσας νοῦν,
 κόρον καλὸν καὶ παρ' αὐτοῦ γενόμενον κόρον. πάν- 30
 τως τοι οὔτε νοῦς ἐκείνος οὔτε κόρος, ἀλλὰ καὶ πρὸ
 νοῦ καὶ κόρου· μετὰ γὰρ αὐτὸν νοῦς καὶ κόρος, δεη-

θέντα καὶ κεκορέσθαι καὶ νενοηκέναι· ἃ πλησίον μὲν
ἐστὶ τοῦ ἀνευδεοῦς καὶ τοῦ νοεῖν οὐδὲν δεομένου,
πλήρωσιν δὲ ἀληθινὴν καὶ νόησιν ἔχει, ὅτι πρώτως
ἔχει. τὸ δὲ πρὸ αὐτῶν οὔτε δεῖται οὔτε ἔχει· ἢ οὐκ
ἂν τὸ ἀγαθὸν ἦν.
